

TBMM

(S. Sayısı: 119)

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'nın; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'nın; Devlet Memurları Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'nın; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; Manisa Milletvekili Şahin Mengü'nün; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk ve 19 Milletvekilinin; 17.7.1964 Tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi; Sivas Milletvekili Muhsin Yazıcıoğlu'nun; Engelli Memurların Emekliliğini Düzenleyen 5434 Sayılı Kanunun 39 uncu Maddesinin (j) Bendinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi; İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'nın; 3201 Sayılı "Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun"da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; İzmir Milletvekili Bülent Baratalı ve 24 Milletvekilinin; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun Geçici 4 Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk ve 12 Milletvekilinin;

Sanatçıların Sosyal Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/465, 2/30, 2/31, 2/37, 2/64, 2/71, 2/79, 2/136, 2/147, 2/149)

Not: Tasarı, Başkanlıkça tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/30 esas numaralı Teklif tali olarak Millî Savunma, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/31 esas numaralı Teklif tali olarak İçişleri, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/37 esas numaralı Teklif esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/64 esas numaralı Teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/71 esas numaralı Teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/79 esas numaralı Teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/136 esas numaralı Teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak Plan ve Bütçe komisyonuna, 2/147 esas numaralı Teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile İçişleri Komisyonlarına, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; 2/149 esas numaralı teklif tali olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1496/4576

27/11/2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 26/11/2007 tarihinde kararlaştırılan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin mali açıdan uzun dönemde sürdürülebilir olup olmadığını belirleyen en önemli değişkenlerden biri, nüfusun yaş gruplarına göre dağılımıdır. 65 yaş ve üstü nüfusun toplam nüfus içindeki payının artması, sosyal güvenlik sisteminin bir yandan gelirlerinin azalması bir yandan da giderlerinin artması sonucunu doğurmaktadır. Ülkemizin şu anda genç bir nüfus yapısına sahip olmasına karşın geleceğe ilişkin projeksiyonlar, nüfusun hızla yaşlanacağını ortaya koymakta ve sadece bu husus dahi sosyal güvenlik sisteminde acil ve kapsamlı bir reformu zorunlu hale getirmektedir.

Sosyal güvenlik sistemlerinin temel amacından biri de insanları yoksulluğa karşı korumaktır. Yoksulluk, önlem alınmadığı takdirde, kendisini çoğaltan bir olgu olup, yüksek doğurganlık, yetersiz beslenme, sağlık problemleri, düşük eğitim düzeyi ve işsizlik gibi olumsuz bir döngü içinde kendini beslemektedir. Sosyal yardım ve hizmetler de dahil olmak üzere, ülkemizde sosyal güvenlik kurumlarının toplam harcamalarının milli gelir içerisindeki oranı yüksek bir düzeyde olmasına karşın, mevcut sistemin yoksulluğu önlemek konusunda yeterince etkili olduğunu söylemek mümkün değildir.

Sosyal güvenlik sisteminin yaşadığı finansman sorunu, kamu finansmanı üzerinde yarattığı baskı nedeniyle başta enflasyon olmak üzere, diğer temel ekonomik göstergeleri de olumsuz etkilemektedir. Son yıllarda bizzat sosyal güvenlik sisteminin kendisi ülke ekonomisinde istikrarsızlık yaratan ana sebeplerden biri haline gelmiştir. Kamu bütçesinden sosyal güvenlik kurumlarının açıklarını kapatmak için söz konusu kurumlara yapılan transferlerin milli gelir içindeki paylarının yükselmesi, sorunun büyüklüğünü açık bir şekilde yansıtmaktadır.

Türkiye'nin genç bir nüfusa sahip olduğu dikkate alındığında, doğru tasarlanacak bir sosyal güvenlik sistemi ile açık vermek yerine, aynı dönemde fon birikimi sağlanarak ekonomiye olumlu katkı sağlanabilecektir.

İstihdam yapısını gösteren mevcut verilere göre, işgücünün ancak yarısı sosyal sigorta güvenlik kapsamına tabi çalışırken, işgücünün diğer yarısı (yaklaşık 11 milyon kişi) kayıt altına alınmamıştır. Bu durumda, mevcut sistemde, toplam nüfusun yaklaşık % 20'sinin efektif olarak sağlık güvencesi kapsamında olmadığı tahmin edilmektedir.

Sağlık hizmetlerine erişim, sosyal güvenlik sistemlerinin en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır. Zira, kötü sağlık yoksulluğu artırmakta, yoksulluk ise sağlık hizmetlerine ulaşımı engellemektedir. Kişilerin sağlık güvencelerinin olması, sağlık hizmetinin kullanımını olumlu yönde etkilemektedir. Kişilerin sağlık hizmetine kolay ulaşmaları hastalıkların ilerlemesine engel olmakta, toplumun genel sağlık göstergelerini iyileştirmekte, bu da, sağlık hizmetlerine, dolayısıyla, sosyal güvenliğe yapılan harcamaları azaltmaktadır.

Diğer yandan, sosyal yardımların farklı kurumlar eliyle sunulması, sistemi karmaşık bir hale getirmektedir. Sosyal yardım ve hizmetlerden yararlananlar ile ilgili merkezi bir bilgi bankası mevcut olmadığından, bu alanda faaliyette bulunan kuruluşlar arasında yeterli koordinasyon ve işbirliği sağlanamamaktadır. Dolayısıyla, bu sistemde yardım alan kişilerin birden fazla kuruluştan yardım almadığının ve durumlarında bir değişiklik olup olmadığının periyodik olarak takip edilmesi sağlanamamaktadır.

Türk sosyal güvenlik sisteminin finansman sorununun bir bölümü gelirleri azaltıcı, diğer bir kısmı ise giderleri artırıcı gelişme ve uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Gelir azaltıcı faktörler; erken emeklilik uygulaması, prime esas kazancın düşük gösterilmesi, kayıt dışı istihdamın yüksekliği, prim tahsilat oranının düşüklüğü, afla ödeme kolaylığı gibi uygulamalarla prim ödeme eğiliminin azalması, ödenmeyen primlerin gecikme cezalarına uygulanan aflar, prime esas kazanç sınırlarının düşüklüğü ve fon gelirlerinin yetersizliği, gider artırıcı faktörler ise; erken yaşta emeklilik uygulamaları, primi alınmadan yapılan sigorta ödemeleri, borçlanma kanunları, uzayan ortalama ömür nedeniyle artan aylık ödemeleri ve sağlık yardımlarının yanı sıra prim gelirleri ile ödenen aylıklar arasındaki ilişkinin zayıflığı olarak sıralanabilir.

Diğer taraftan, sosyal güvenlik alanında faaliyet gösteren çok sayıda kurumun bulunması, bu kurumlar kapsamında bulunan kişilerin hak ve yükümlülüklerinin farklılaştığı bir sosyal güvenlik sis-

temi yaratmaktadır. Bu dağınık yapı, eşgüdüm sağlanmasını önlemektedir. Diğer taraftan, mevzuatın karmaşık olması, aşırı bürokratik işlemler, bilgi işlem altyapısının yetersiz olması ve personele ilişkin sorunlar sosyal güvenlik kurumlarının etkin çalışmasına engel olmaktadır. Bunun sonucunda, emekli aylığı bağlanmasından, sağlık raporu alınmasına ve sağlık hizmetine erişime kadar bir çok işlemin süresi uzamaktadır.

Sonuçta; "Nüfustaki yaşlanmanın hızlanması şeklindeki seyre karşı önlem alınmaması, mevcut sistemin yoksulluğa karşı etkin ve kapsamlı koruma sağlayamaması, sosyal güvenlik kurumlarının mali yönden açık vermesi ve bu açıkların büyüyerek artması sonucu ekonominin olumsuz etkilenmesi, mevcut yapının nüfusun tüm kesimlerini kapsamaması ve sosyal güvenlik kuruluşlarının yapısal olarak dağınık olması nedeniyle sorunların çözüme kavuşturulamaması ve norm ve standart birliği sağlanamaması" hususları, ülkemizde sosyal güvenlik reformunun yapılmasını gerekli hale getirmiştir.

Sosyal güvenlik sistemi ile ilgili reform, üç aşamalı olarak planlanmıştır. Bunlardan ilki, sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında birleştirilmesi, ikincisi sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası hükümlerinin tek bir kanunla bir araya getirilmesi suretiyle norm ve standart birliğinin sağlanması, üçüncüsü de primsiz ödemeler sisteminin sosyal sigorta sisteminden ayıklanması ve tek elden yürütülmesidir.

Reformun ilk aşaması 20/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Kanunla hayata geçirilerek, mevcut sosyal güvenlik kuruluşları "Sosyal Güvenlik Kurumu" adı ve çatısı altında birleştirilmiştir.

Reformun ikinci aşaması için, "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Taslağı" Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 31/5/2006 tarihli Resmi Gazetede 5510 sayılı Kanun olarak yayımlanmış ve yürürlük tarihi de 11/1/2007 olarak belirlenmiştir.

Söz konusu Kanun yürürlüğe girmeden bazı maddelerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Cumhurbaşkanlığı Makamı ve Ana Muhalefet Partisi tarafından Anayasa Mahkemesine başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesinin 15/12/2007 tarihli ve E. 2006/111, K.2006/112 sayılı Kararı ile bazı maddeleri iptal edilmiş ve yürürlüğünü durdurma kararı verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Kararı üzerine biri 1/7/2007, diğeri de 1/1/2008 olmak üzere söz konusu Kanunun yürürlük tarihi iki kez ertelenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin Kararında gerekçe olarak;

- "Çalışanlar için sosyal güvenlik hakkı ile ilgili düzenlemeler yapılırken, hukuksal konumları gözetilerek aynı statüde bulunmayanların bu statülerinin gerekli kıldığı kurallara bağlı tutulmalarının Anayasanın 10'uncu maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesinin doğal bir sonucu olduğu, kanun önünde eşitliğin, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmediği, durumlarındaki özelliklerin, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebileceği,

- Anayasa'nın 128'inci maddesinde kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları, yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilerek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin maddede sayılan özlük hakları bakımından yasal güvenceye kavuşturulmuş olduğu,

- Memur statüsü ile emekli statüsü arasında organik bağ bulunduğundan memur statüsünde yapılacak değişikliklerin doğal olarak emeklilik statüsünde de etkisini gösterdiği,

- Tarihi süreç içerisinde geçmişi sosyal sigortadan çok daha eskilere dayanan memurların sosyal güvenlik haklarının en önemli güvencesinden olan emekli maaşı, önceki hizmetler de gözetilerek verildiğinden, devletin mali olanaklarının yeterliliği ve adil ölçüler içerisinde görevlerinin niteliğine uygun olması gerektiği, hukuk sistemimizde de bugüne kadar emekli maaşının hesaplanmasında, belirtilen özellikler dikkate alınarak hizmet süresi, yaş, görevin önemi, alınan ve alınmakta olan maaşlar ve kesenekler gibi unsurların etkili olduğunun görüldüğü,

- Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesinde yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emekliler için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kıldığı, ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılmasının yasa koyucunun takdirinde bulunduğu,

- Çalışanları ve emeklileri kapsayan genel sağlık sigortasından yararlanma hakkının da Anayasa'nın 128 inci maddesinde memurlar için yasayla düzenlenmesi öngörülen haklar kapsamında olduğundan, üstlendikleri görevleri aksatmadan yürütülmesi için bu düzenlemenin ayrı bir şekilde yer alması gerektiği",

hususlarına yer verilmiş ve bu gerekçeler çerçevesinde; kamu görevlileri için kısa vadeli sigorta hükümlerinin uygulanmasına, emekli aylığına hak kazanma şartlarına, prime esas kazançların tespitine ve üst sınır aranmamasına, aylıkların hesaplanmasına, bazı kamu işyerlerine ilişkin fiili hizmet zammı hükümlerine, kamu görevlisi olarak emekli olanların aylıklarının artışına, kamu görevlilerinin genel sağlık sigortası kapsamında tedavi süreleri ve katılım payı alınmasına ilişkin bazı maddeleri istem doğrultusunda, zorunlu sigortalılık ve genel sağlık sigortalılık kapsamında kamu görevlilerinin çıkarılması ile Kanunun "Değiştirilen, eklenen ve uygulanmayacak hükümler" başlıklı 105 ile "Yürürlükten Kaldırılan Hükümler" başlıklı 106 ncı maddesinin kamu görevlilerine ilişkin bazı hükümleri ise 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 29 uncu maddesi doğrultusunda iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri dışında iptal istem maddeleri de dikkate alınarak, -Her üç statü için genel refah payını yansıtmaması gerekçesiyle aylık hesaplanması ve toptan ödeme ve ihya yapılmasında kullanılan "güncelleme katsayısı",

- Kendi adına ve hesabına bağımsız olarak çalışan sigortalılar için sosyal güvenlik destek priminin miktarına ilişkin hükümler,

- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için 08/09/1999-01/01/2007 tarihleri arasında ilk kez sigortalı olanların yaşlılık aylığına hak kazanılması şartına yer verilmemesi gerekçesiyle Kanununun 106 ncı maddesinin 2 numaralı bendinde yer alan "diğer maddeleri" ibaresi de,

ayrıca iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin kamu görevlileri ile ilgili gerekçesi doğrultusunda iptal ettiği madde ve hükümler de dikkate alınarak. Kanun metninde mevcut "Kısıım" ve "Bölümler" aynen muhafaza edilmiş ve genel anlamda kamu görevlileri açısından ve bazı konularda uygulama değişikliği için maddeler yeniden düzenlenmiş, özellikle Kanun iptal edilmeden önceki yürürlüğe girme aşamasında ikincil mevzuatın hazırlanması ve bilgisayar programlarının yapılması esnasında görülen eksikliklerin giderilmesi hususlarında ise bazı maddelerde değişikliğe gidilmiştir.

Bu çerçevede; Anayasa Mahkemesince iptal edilen madde veya hükümler ile diğer bazı uygulamalara ilişkin değişikliklerin gerekçesi aşağıda belirtilmiş, Kanunun yürürlüğe girme aşamasında ikincil mevzuat veya bilgisayar programlarının hazırlanması esnasında tespit edilen eksiklerin giderilmesine yönelik bazı maddelerle yapılan değişikliklere ilişkin gerekçeler de madde bazında verilmiştir.

- Güncelleme katsayısı, "tüketici fiyat endeksindeki değişim oranının tamamı ile yurtiçi gayri safi hasıladaki meydana gelen reel artışın % 25'inin toplamı"ndan oluşacak şekilde yeniden düzenlenmiş ve yeniden yapılan düzenleme ile güncelleme katsayısına atıf yapılan maddelerde herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek duyulmamıştır.

- Anayasa Mahkemesince diğer maddelerin iptali sonucu kamu görevlileri açısından Kanunun uygulama imkanı kalmadığından "Sigortalı sayılanlar" başlıklı 4 üncü maddesinin kamu görevlilerine ilişkin (c) bendi, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 29 uncu maddesine göre iptal edildiğinden, diğer maddelerdeki düzenlemeler ile iptal gerekçeleri yerine getirilmiş ve bu bent ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmayarak aynen muhafaza edilmiştir.

- Kamu görevlileri açısından; Kanunun yürürlüğe gireceği tarihte iştirakçi olarak adına kesenek ve karşılık ödeyenler için Kanunun geçici 2 nci maddesinde yapılan düzenleme ile prime esas kazancın tespiti ile aylıkların hesaplaması ve toptan ödeme ve ihya işlemlerinin yapılmasının mülgâ 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülmesi, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa kamu görevlisi olacaklar için ise Kanunun 27, 29, 31 ve 33 üncü maddelerinde yer alan hükümlere göre işlem yapılması şeklinde değişikliğe gidilmiştir.

- Kamu görevlileri açısından emekliliğe hak kazanılmasına ilişkin Kanunun 28 inci maddesinin yaş da dahil bazı fıkraları iptal edilmekte birlikte, gerekçede bu konuda özel bir açıklama olmadığından, düzenleme aynen muhafaza edilmiş ve herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

- Anayasa Mahkemesi Kararı ve uygulamada yaşanan sıkıntılar dikkate alınarak, kamu görevlileri için kısa vadeli sigorta kolları (iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık uygulamalarına ilişkin sürekli iş göremezlik geliri, geçici iş göremezlik ödeneği) kapsamından çıkarılmış, iş kazası ve meslek hastalığı geliri yerine, yapılan düzenlemelerle "vazife malullüğü" ikame edilmiştir. Bu çerçevede, vazife malullüğü için kamu idarelerine bildirim süresi ve süresinde bildirim yapılması durumunda idari para cezası uygulaması getirilmiştir. Ayrıca, bu düzenleme ile Kanunun 19 uncu maddesinin beşinci fıkrası ile ilgili herhangi bir değişikliğe gidilmesine gerek duyulmamış, ancak, Kanunun; 46 ncı maddesinin son fıkrası ile vazife malullüğüne ilişkin 47 nci maddesinde "iş kazası ve meslek hastalığı geliri" ibareleri metinden çıkarılmıştır.

- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için sosyal güvenlik destek prim miktarına ilişkin iptal gerekçesi ve hizmet akdi çalışanlar için Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa sisteme gireceklerin 65'e varan yaşlarda emekli olacaklarından tekrar çalışmalarının gündeme gelmesinin ihtimal dışında olması, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için ileri yaşlarda emekli olmaları halinde de bedene dayalı çalışma zorunluluklarının bulunmaması ve kamu görevlileri için 5335 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak; sosyal güvenlik destek primi uygulamasında değişikliğe gidilerek Kanunun "Yaşlılık aylığının başlangıcı, kesilmesi ve sosyal güvenlik destek primi" başlıklı 30, "Prim Oranları ve Devlet Katkısı" başlıklı 81, "Primlerin ödenmesi" başlıklı 88 inci maddelerinde değişiklik yapılmış ve Kanuna ayrıca konuyla ilgili geçici madde eklenmiştir.

Buna göre;

- Hizmet akdi ile çalışma olarak ilk defa sisteme girecekler için sosyal güvenlik destek primi uygulaması kaldırılmış, ancak, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte hizmet akdi ile çalışanlar için tabi oldukları mülgâ kanun hükümlerine göre uygulamanın devamı sağlanmış olmakla birlikte, prime esas kazançları üzerinden % 30 ile kısa vadeli sigorta primi toplamı üzerinden prim alınması esası getirilmiştir.

- Kanunun yürürlük tarihinden önce kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile Kanunun yürürlük tarihinden sonra çalışacaklar için ise beyan edecekleri asgari prime esas kazanç üzerinden erken yaşlarda daha yüksek ileriki yaşlarda daha düşük olacak şekilde yaşa bağlı kademeli prim oranları getirilmiştir.

- Fiili hizmet zammı hükümlerini düzenleyen 40 nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan tablodaki (8), (12), (13) ve (14) üncü sıralarda yer alan işyerleri iptal kararı doğrultusunda kapsam dışına çıkarılmış ve bu sıralarda yer alan işyeri ile ilgili herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Diğer taraftan, ilk defa bu Kanunla kapsama alınmakla birlikte uygulama imkanının dar olması ve uygulamada sıkıntı yaşanacağı gerekçesiyle kendi adına ve bağımsız olarak çalışan sigortalılar da kapsam dışında bırakılmıştır. Söz konusu düzenlemede yer alan, ancak günümüz şartlarında fiili hizmet zammı mantığı uygun düşmemesi gerekçesiyle "havayollarının uçuş personeli ve lokomotif makinistleri", "basın kartı sahibi olmak suretiyle gazetecilik yaparken kamu kurumlarına giren ve bu kurumlarda meslekleriyle ilgili görevde istihdam edilenler", "infaz koruma memurları, baş memurları ve diğer personeli" ve "PTT dağıtıcıları" da kapsam dışında tutulmuştur. Yine, aynı fıkranın diğer bazı sıralardaki işyerlerinin kapsamı daraltılmış ve prime ödeme gün sayılarına eklenecek prim ödeme gün sayılarında da indirimle gidilmiştir.

- "Kamu görevlilerinin kısa ve uzun vadeli sigorta kollarının uygulaması bakımından prime esas kazançlarının tespitinde 82 nci maddede belirtilen üst sınır aranmaz." ibaresinin iptal edilmesi ile söz konusu ibare kaldırılarak herhangi yeni bir düzenlemeye yer verilmemiş, diğer yandan yine iptal kararı dikkate alınarak, yurt dışında geçici ya da sürekli göreve gönderilen kamu görevlilerinin prime esas kazançlarının uygulama yönünden daha uygulanabilir ve pratik olarak belirlenmesi açısından "Türkiye'deki emsali kadrodaki sigortalının, görevi değiştirilerek yurtdışına gönderilenler için ise bağlı olduğu bakanlığın bakanlık müşaviri kadro görev ve unvanını geçmemek üzere emsali kadroya ait prime esas kazancını geçemez" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

- Anayasa Mahkemesince diğer maddelerin iptali sonucu kamu görevlileri açısından Kanunun uygulama imkanı kalmadığından "Genel sağlık sigortalısı sayılanlar" başlıklı 60 nci maddenin birinci fıkrasının kamu görevlilerine ilişkin (a) bendinin (1) numaralı alt bendi, 2949 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine göre iptal edildiğinden, genel sağlık sigortalısı bölümünde kamu görevlileri ile ilgili yapılan düzenlemeler ile iptal gerekçeleri yerine getirilerek bu bent ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamış ve aynen muhafaza edilmiştir. Ayrıca, Kanunun genel sağlık sigortalısı maddelerinde kamu görevlileri ile ilgili olarak 63 ve 68 inci maddelerinin bazı hükümleri iptal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir.

- Kamu görevlilerinin aylık prime esas kazançlarının belirlenmesinde yapılan tüm ödemelerin brüt tutarının dikkate alınması nedeniyle prim matrahında artış olacağı gerekçesiyle, Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrası Kanunun yürürlük tarihinden sonra işe girecek kamu görevlileri için iptal gerekçesi ve aylıklarda düşme yaşanmaması hususları dikkate alınarak yeni matrah tanımı ile yeniden düzenlenmiş, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi olanlar için de 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin bu Kanunda geçici maddelerde düzenleme yapılmıştır.

- Anayasa Mahkemesince kamu görevlileri ile ilgili bazı maddelerin iptal edilmesine paralel olarak 2949 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi gereğince uygulama imkanı kalmadığı düşüncesiyle, Kanunun "Değiştirilen, eklenen ve uygulanmayacak hükümler" başlıklı 105 inci maddesinin (a) bendinin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı bentleri ile "Yürürlükten kaldırılan hükümler" başlıklı 106

ıncı maddesinin (5), (7), (8), (9), (10), (15), (16), (18), (19), (20) ve (24) numaralı bentleri iptal edilmiştir. Buna göre, 105 inci maddenin (1) numaralı bendi yeniden düzenlenmiş ve diğer bentler de, Kanunda yapılan diğer düzenlemelere istinaden kaldırılmıştır. 106 ncı maddede ise Kanunun diğer maddelerinde Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerine paralel değişiklik yapıldığından bu maddedeki bentlerle ilgili herhangi bir düzenleme yapılmasına gerek duyulmamıştır.

- Anayasa Mahkemesince, 8/9/1999 ıla Kanunun yürürlüğe gireceği tarih arasında çalışmaya başlayanların emeklilik aylığın hak kazanılması için geçiş sürecine Kanunda yer verilmemesi nedeniyle 106 ncı maddenin bağımsız çalışanlara ilişkin (2) numaralı bendindeki "diğer maddeleri" ibaresi ile kamu görevlilerine ilişkin (8) numaralı bendindeki "30 ıla 39 uncu maddeleri" ibaresi iptal edilmekle birlikte, Kanunun geçici 9 uncu maddesinde söz konusu eksiklik düzeltilmiş olduğundan, bu konuda 105 ve 106 ncı maddelerde değişiklik yapılmasına gerek duyulmamıştır.

- Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla gelir ve aylıkların Kanunun 55 inci maddesine göre artırılabacağına ilişkin geçici 1 inci maddenin beşinci fıkrası da iptal edilmekle birlikte, geçici 4 üncü maddede gerekli değişiklik yapıldığından bu fıkrada herhangi bir değişikliğe gerek görülmemiştir.

- Kanunun yürürlük tarihinden önce ve sonra çalışmaları olan sigortalıların aylıkların hesaplanmasını düzenleyen geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentleri kamu görevlileri açısından iptal edilmiştir. Kanundaki yeni düzenleme ile Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla iştirakçi olanlar için 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanacağından ve bu konuda kamu görevlileri için aynı maddeye yeni bir fıkra eklendiğinden söz konusu bentlerle ilgili herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

- Kamu görevlileri için emeklilik ikramiyelerinin Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla bir yıl süresince Kurum, daha sonraki sürelerde ise son çalıştığı kurumlarınca ödenmesine ilişkin hükmün iptali ile ilgili olarak Kanunun yürürlük tarihinden önce iştirakçi olanlar için mülga kanun hükümlerine göre ödeme yapılması yönünde düzenleme yapılmış, Kanunun yürürlük tarihinden sonra kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayacak olanlar için ise emeklilik ikramiyesinin ilgili kurumları ilgilendirdiği gerekçesiyle herhangi bir düzenleme yapılmasına gerek duyulmamıştır.

- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olanlar için bu Kanuna göre belirlenecek prime esas kazanç sonucunda oluşacak matrah farkına ait sigorta priminin iki yıl süre ile kurumlarınca karşılanmasına ilişkin geçici 4 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasının iptali ile ilgili olarak Kanunun 80 inci maddesinde gerekli düzenleme yapıldığından, söz konusu fıkra kaldırılmıştır.

- Kanunun geçici 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile kamu görevlileri için 8/9/1999 ıla Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında ilk defa sigortalı olanların aylıklı aylığına hak kazanma şartları korunmadığından iptale konu olan fıkralar yeniden düzenlenmiş ve eksiklikler giderilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

- (7) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; Kamu görevlilerine vazifeden kaynaklanan malullükleri halinde uzun vadeli sigorta kollarından vazife malullüğü aylığı bağlanacak olup, kısa vadeli sigorta kolları uygulaması kamu görevlileri açısından kaldırıldığından, bu aylığı almakta iken ölen kamu görevlisinin aylık bağlanan eşi, çocuğu ve anne-babası da "hak sahibi" kavramına dahil edilmesi,

- (10) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; Bentte yer alan "sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan" ibaresi, "sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan" şeklinde değiştirilerek, kavram kargaşasının giderilmesi,

- (14) ve (15) numaralı bentlerde yapılan düzenleme ile; personel ücretlerini her ayın 1 'inde ödeyen kamu idarelerinin "ay" ve "yıl" kavramları kapsamına dahil edilmesi,

- (17) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerinin vazifeden kaynaklanan malullükleri halinde uzun vadeli sigorta kollarından bağlanan vazife malullüğü aylığının "aylık" kavramı kapsamına dahil edilmesi,

- (20) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; sağlık kurullarının görevleri içerisinde erken yaşlanma hali ile vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiğini, malullük derecelerini de kapsayacak şekilde değişiklik yapılması,

- (21) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş olan şirketlerin kamu idareleri kapsamından çıkarılması,

- (29) numaralı bendinde yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak güncelleme katsayısı yeniden tanımlanmış ve refah payının da aylık hesaplamasına yansıtılması, amaçlanmıştır.

(30) numaralı bentte vazife malullüğünün, (31) numaralı bentte ise uluslararası sözleşmelerin tanımı yapılmıştır.

Ayrıca, maddeye eklenen fıkra ile güncelleme katsayısı tanımında yer alan TÜFE ve gelişme hızı değerlerinin "eksi" olması durumunda, nasıl hesaplama yapılacağı hususu düzenlemiştir.

Madde 2- Madde ile 5510 sayılı Kanunun;

A) 4 üncü maddesinin;

- İkinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenleme ile; bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları, müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında istihdam edilenler ile düşünürler ve yazarların çalışmaları hizmet akdine dayanmadığından, "hizmet akdi" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

- Üçüncü fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenleme ile; "Cumhurbaşkanı"nın özel statüde olması nedeniyle sigortalı olarak sayılmamıştır.

- Maddeye eklenen fıkralarla; harp okulları, polis akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda TSK ile Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyanlardan, bu eğitimleri tamamlamaları nedeniyle teğmen ve komiser yardımcılığına geçirilmeyenlerin eğitim sürelerinin sigortalılık süresinden sayılmaması yönünde mevcut uygulamaya paralel hüküm getirilmiştir. Ayrıca kamu görevlileri hakkında, bu Kanunun kısa vadeli sigorta kollarına ait hükümlerin uygulanmayacağı belirlenmiştir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa devlet memuru olarak göreve başlayanların bu kanuna göre sigortalı sayılmaları öngörülmektedir.

B) 5 inci maddesinin;

- (b) bendinde yapılan düzenleme ile; aday çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrencilerin çalışmaları hizmet akdine dayanmadığından, "hizmet akdiyle çalışmamakla birlikte" ibaresi madde metninde çıkarılmıştır.

- (c) bendinde yapılan düzenleme ile; harp malulleri, terörle mücadele, asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malullüğü aylığı bağlanmış olanlardan, bu Kanuna göre sadece hizmet akdiyle ve kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmaları halinde aylıklarının kesilmeden çalışmalarına imkan tanınmış ve mevcut uygulamaya göre prim oranlarında da indirimle gidilmiştir.

- (f) bendinde yapılan düzenleme ile; 4857 sayılı İş Kanununun 65 inci maddesine göre zorlayıcı nedenlerle işyerlerinde geçici olarak işin durması veya kısa çalışma hallerinde, işçilere çalıştırılmadıkları sürede; 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında çalışırken işsiz kalması nedeniyle işsizlik ödeneği almaya hak kazananların uzun vadeli sigorta kollarına ait primleri işsizlik sigortası fonundan karşılanmak suretiyle bu sürelerin hizmetlerine eklenmesi sağlanmıştır.

- (g) bendinin eklenmesi ile; sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere götürülen Türk işçileri hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası uygulanarak, istek halinde uzun vade sigorta kolları açısından isteğe bağlı sigortaya tabi tutulmaları ile gerek söz konusu işçilerin sosyal güvenliğinin sağlanması gerekse Türk işverenlerin rekabet gücünün desteklenmesi amaçlanmıştır.

C) 6 ncı maddesinin (j) bendi, bir gün içerisinde yevmiyeli olarak çalışanların da sigorta kapsamına alınması sağlanmış ve bu bentten sonra gelen bentler teselsül ettirilmiştir.

D) 7 nci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenleme ile; tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için tarımsal faaliyetlerinin kanunla kurulu ilgili meslek kuruluşlarıncı bir yıl içinde bildirilmesi halinde tescil edildiği tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirim tarihinden itibaren tescillerinin yapılarak geçmişe yönelik sigortalılık durumu ve borçlarla karşılaşmalarının engellenmesi ve ilgili meslek kuruluşundan bildirim yapılması zorunlu olduğundan usulsüz ve geriye yönelik kayıtların önlenmesi amaçlanmıştır.

- Birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenleme ile; sigortalılık başlangıcı açısından öğrenime başlamanın Kanun kapsamındaki harp okulu, polis akademisi olduğu açıkça belirtilmiştir.

E) 8 inci maddesinin;

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların ilgili meslek kuruluşlarına kayıt tarihinden itibaren bir yıl sonra Kuruma bildirimleri halinde Kuruma tescil başlangıçlarının bildirim tarihinden itibaren yapılmasına yönelik düzenleme sonucunda, bu durumda olan meslek kuruluşlarına idari para cezası uygulanması için değişiklik yapılmıştır.

- Dördüncü fıkrasının kaldırılması ile; tarımda kendi adına ve bağımsız çalışan sigortalıların asıl olarak ilgili meslek kuruluşlarıncı Kuruma bildirilmesi nedeniyle ikili bildirim yaratacağı sıkıntılar dikkate alınarak bu durumdaki sigortalıların kendilerini bildirmeleri yükümlülüğü kaldırılmıştır.

- Beşinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; kamu idarelerinin kamu görevlilerinin bildirimine açıklık getirilmiş ve kamu idareleri içerisinde naklen tayin ve görevlendirmelerde bildirim yükümlüğü kaldırılmıştır.

- Altıncı fıkrasında yapılan düzenleme ile; Türkiye İş Kurumu tarafından, işsizlik ve kısa çalışma ödeneği ödenen kişilerin Kuruma bildirilmesinde şekil şartı, aranmaksızın bildirim yapılması amaçlanmış ve Kanun gereği kamu kurumlarına sigortalı bildirimlerinden dolayı idari para cezası uygulanmaması esas alınarak söz konusu bildirim idari para cezası dışında tutulmuştur.

- Sekizinci fıkrasında yapılan düzenleme; bu maddenin altıncı fıkrasında Türkiye İş Kurumu için idari para cezası yükümlülüğü kaldırıldığından idari para cezalarının düzenlendiği 102 inci maddeye yapılan atıflarda değişikliğe gidilmiştir.

F) 9 uncu maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; ortaklar kurulu kararı ile şirketin tasfiyesinin başlamasına karar verilenler, münfesih duruma düşenler veya resen tasfiye haline giren şirket ortaklarının sigortalılığının tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihten itibaren sona ereceği öngörülmüştür.

- Birinci fıkrasının (b) bendinin (8) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; farklı yorumlanmaların önüne geçilmesini teminen bentte teknik düzenleme yapılmıştır.

- Birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; yaş haddi ve sıhhi izin sürelerin dolumu halinde hangi tarihlerde sigortalılığın sona ereceği belirlenmiştir.

- Birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerinin sigortalılıklarının sona ermesi, tam prim alınması esasına göre düzenlenmiştir.

Madde 3- 5510 sayılı Kanunun; A) 13 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlileri iş kazası ve meslek hastalığı kapsamında çıkarılmış ve kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar işyeri sınırları açıkça belirlenememesi nedeniyle değişiklik yapılmıştır.

- Birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan kadın sigortalılar için iş mevzuatında emzirmenin işyeri içinde ve dışında şeklinde herhangi bir ayırma yer verilmediğinden, bunlar için işyerinde emzirme esnasında meydana gelen iş kazası kapsam dışında tutulmuştur.

B) 15 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Kanunun uygulanması bakımından hastalık ve analık sigortaları kamu görevlileri açısından kapsam dışında bırakılmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; emzirme ödeneğinin gelir ve aylık alanlara da verilmesi sağlanmıştır.

C) 16 ncı maddesinin,

- Birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan düzenleme ile; gelir almakta iken evlenen erkek çocuklar için evlenmeleri nedeniyle gelirleri kesilmediğinden, erkeklerin kapsam dışında tutulması açıkça vurgulanmıştır.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; daha önce asgari ücretin üçte biri olarak 6 ay süreyle ödenmesi öngörülen emzirme ödeneğinin maliyeti dikkate alınarak, bu miktar, bir defaya mahsus ödenmesi şeklinde değiştirilmiştir.

- Üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile; emzirme ödeneğinden yararlanılabilmesi için 120 günlük staj süresi getirilmiştir.

D) 18 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerinde yapılan düzenleme ile; hastalık ve analık hallerinde işyerinin kapalı kalmaması ve dolayısıyla gelir kayıplarının olmaması gerekçesiyle kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlara verilen geçici iş göremezlik ödeneği kaldırılmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için sadece iş kazası veya meslek hastalığı halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi ve bunun için de genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartına bağlanmıştır.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; geçici iş göremezlik ödeneklerinde yatarak ve ayakta ayrımı yapılarak Kuruma getirdiği maliyet dikkate alınarak, oranlar yeniden belirlenmek suretiyle mevcut uygulama ile paralellik sağlanmıştır. Ayrıca, pratikte uygulama imkanı olmaması nedeniyle net kazançta göre günlük kazancın tespitine ilişkin hüküm kaldırılmıştır.

E) 19 uncu maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; mevcut uygulamada sağlık kuruluşlarının sağlık kurulları tarafından düzenlenen raporlarda iş göremezlik derecesi konusunda herhangi bir tespit yapılmadığından ve birden fazla iş kazasına uğrayan ve bu kazalarda iş göremezlik derecesi % 10 'un altında kalan sigortalılar hakkında dosya açılmayacağından ve de daha sonra dosyaların birleştirme işlemlerinin yapılmasında zorluklar yaşanacağından, sağlık hizmet sunucuları tarafından düzenlenen raporlarda iş göremezlik derecesinin % 10 olma şartı kaldırılmıştır.

Beşinci fıkrası, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda, kamu görevlileri açısından kısa vadeli sigorta kollarına yer verilmemesi hususu dikkate alınarak madde metninden çıkarılmış ve yerine herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

Altıncı fıkrasında; muhtaç olanlar dışında uygulamada ilk kez hesaplanan sürekli iş göremezlik gelirin bir üst sınır uygulaması getirilmesi sigortalılar arasında eşitliği bozacağı gibi üst sınırın belirlenmesinde gelir hesaplanmasında esas alınan kazanç her bir sigortalı için kesilen vergi ve sigorta primlerinin düşülmesi uygulaması işlemlerin süresinin uzamasına yol açacaktır. Ayrıca, iş kazası veya meslek hastalığının tespit tarihi ile gelirin bağlanacağı tarih arasında zaman farkı sigortalının aleyhine olacaktır. Düzenleme ile bu olumsuzlukların önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde-4- 5510 sayılı Kanunun;

A) 25 inci maddesinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerine mahsus olmak üzere maluliyetin tespitine ilişkin çalışma gücü kaybı ve oranı dışında "vazifelerini yapamayacak derecede malul sayılma" hususuna yer verilmiş, kamu görevlileri için iş kazası ve meslek hastalığı gelirinin kaldırılması dikkate alınmış ve hastalık iznine ilişkin hususların tespiti için gerekli değişiklikler yapılmıştır.

B) 26 ncı maddesinin;

- Birinci fıkranın (b) bendinde yapılan düzenleme ile; tespitinin zorluğu ve uygulamada yaşanacak aksaklıklar dikkate alınarak, başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olanlar için prim ödeme gün sayısı 1800 gün olarak belirlenmiştir.

- Birinci fıkranın (c) bendinden sonra gelen paragrafta yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların malullük aylığı bağlanmasında prim borçlarının olmaması sadece prime bağlı borçlarla sınırlandırılmıştır.

C) 27 nci maddesinde yapılan düzenleme ile, sigortalı olmayı gerektiren bir işte çalışması nedeniyle matullük aylığı kesilenlerden çalışması sona erip, matullük aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanların yeni aylıklarının hesabı ile sigortalı olmayı gerektiren bir işte çalışması nedeniyle yaşlılık aylıkları kesilenlerden çalışması sona erip, yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanların yeni aylıklarının hesabında paralellik sağlanmıştır.

Madde 5- 5510 sayılı Kanunun; A) 28 inci maddesinin;

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerinin emekliliklerinde uygulanan yaş haddinin 65 olması nedeniyle 5400 gün prim ödedikten sonra kısmi emeklilik aylığından yararlanmak isteyenlerin tabi olacağı emeklilik yaşı 65 ile sınırlandırılmıştır.

- Yedinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; erken yaşlanmada Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen yaş hadleri ile paralellik sağlanması amacıyla yaş şartı 55' e çıkarılmıştır.

- Sekizinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerinin emekliliklerinde ilişkilerinin kesilmesine ilişkin esaslar yeniden düzenlenmiştir.

- Dokuzuncu fıkrasında yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların yaşlılık aylığı bağlanmasında prim borçlarının olmaması sadece prime bağlı borçlarla sınırlandırılmıştır.

B) 29 uncu maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesi iptal kararı dikkate alınarak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa devlet memuru olarak göreve başlayanların emekli aylıklarının bu madde hükümlerine göre hesaplanması öngörülmektedir.

- Ülkemiz OECD ülkeleri arasında en yüksek aylık bağlama oranı olan ülkelerden biridir. Bu durumun sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengelerini olumsuz yönde etkilemesi dikkate alınarak aylıkların hesabına esas oranın tespitine ilişkin maddenin üçüncü fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

C) 30 uncu maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlileri için yaşlılık aylığı bağlanmasında emekliliğe sevk işlemlerinin esasları yeniden belirlenmiştir.

- Üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarının yeniden düzenlenmesi ile; hizmet akdiyle çalışanlar için emeklilik yaşının 65'e çıkarılması ve bu yaştan sonra yeniden çalışmanın mümkün olmayacağı, kamu görevlileri için ise 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri dikkate alınarak, Kanuna göre ilk defa sigortalı olanlardan kamu görevlileri ve hizmet akdine dayalı çalışanların yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya başlamaları halinde aylıklarının kesileceği hüküm altına alınmıştır. Yaşlılık aylığı almakta iken kendi adına ve hesabına bağımsız çalışmaya başlayanlar veya devam edenler için daha önce öngörülen sosyal güvenlik destek primi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğinden, aylıklarının % 15' i oranında sosyal güvenlik destek primi sistemi getirilerek karara uygun bir düzenleme yapılmıştır.

D) 31 inci maddenin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilk defa devlet memuru olarak göreve başlayanlara yapılacak olan yaşlılık toptan ödemesinin bu madde hükümlerine göre hesaplanması öngörülmektedir.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerine kesenek iadesi yapılmak suretiyle veya zamanasırına uğraması nedeniyle tasfiye edilen hizmetlerin de ihya edilmesine imkan sağlanmıştır.

Madde 6- 5510 sayılı Kanunun; A) 32 nci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenleme ile; ölüm aylığı almakta iken evlenen erkek çocukların aylıkları kesilmediğinden ve bunların 37 inci maddede belirtilen evlenme yardımından yararlandırılmasına imkan bulunmadığından, aylık almakta iken evlenen kız çocukları kapsayacak şekilde düzenleme yapılmıştır.

- İkinci fıkrasının (a) bendinde yapılan düzenleme ile; Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölenler için Kurumun finansman yapısı da dikkate alınarak, mevcut sosyal güvenlik kanunları arasında norm ve standart birliği sağlanması amaçlanmıştır.

- İkinci fıkrasının (b) ve (c) beninde yapılan düzenleme ile; vazife malullüğü aylığı almakta iken veya vazife malullüğü aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış durumda iken ölen sigortalıların hak sahiplerine de ölüm aylığı bağlanması öngörülmektedir.

- Son cümlesinde yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların ölüm aylığı bağlanmasında prim borçlarının olmaması sadece prime bağlı borçlarla sınırlandırılmıştır.

B) 34 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yapılan düzenleme ile; Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen bazı kısmi sigortalılık hallerinin eş ve çocukların hak sahipliğinin engellememesine ilişkin değişiklik ile zorunlu sigorta dışında, isteğe bağlı sigortaya devam ettikten sonra aylık bağlananların da ölen eş ve ana-babalarından dolayı hak sahibi olamayacakları öngörülmüştür.

- Birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan düzenlemeler ile; ana ve babalara çocuklarından gelir ve aylık bağlanması şartları değiştirilmiştir.

C) 36 ncı maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa aynı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınarak kaydıyla 31 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan tutarın, 34 üncü madde hükümleri dikkate alınarak hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde verilmesi öngörülmektedir.

D) 37 nci maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; ölüm aylığı/geliri almakta iken evlenen hak sahiplerine evlenme ödeneği verilmesi, evlenme nedeniyle aylığın/gelirin kesilmesi şartına bağlanmış olup, erkek çocukların evlenme nedeniyle aylıklarının/gelirlerinin kesilmesi öngörülmediğinden, fıkraya ibare eklenmiştir. Ayrıca, evlenme yardımı aldıktan sonra dul kalma veya malullük hallerinde bir yıllık süre içinde hak sahibi durumu ortadan kaldırılmıştır.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; vazife malullüğü aylığı almakta iken ölenlerin hak sahiplerine de cenaze ödeneği verilmesi sağlanmış, ayrıca cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücret olarak belirlenmiştir.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; teknik açıdan redaksiyona gidilmiştir.

- Son fıkra ile; ilgili personel kanunlarına göre ölüm yardımı ödenenlere ayrıca bu tür ödenek verilmesi engellenmiştir.

E) 38 inci maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; sigortalılık süresi, uzun vadeli sigorta kollarından bağlanan aylıklara ait bir kavram olup, kısa vadeli sigorta kollarından bağlanacak

gelirler için bir anlam ifade taşımadığından, "ve gelir" ibaresi fıkradan çıkarılmıştır. Ayrıca, kamu görevlileri için sigortalılık süresinin sonu tahsis talep tarihi yerine emekliye sevk onayının alınarak görevi ile ilişkisinin kesildiği ayın son günü olarak belirlenmiştir.

Madde 7- 5510 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesinde yapılan düzenleme ile; kendi adına ve hesabına bağımsız olarak çalışanlarda fiili hizmet zammı uygulaması, sigortalının prim ödeme yükümlüsü kendisi olduğundan uygulama imkanı olmadığından kapsam dışında tutulmuştur. Ayrıca, çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi sigortalının kapsamdaki işyerleri ve/veya işlerde fiilen söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şartına bağlanmıştır. Anayasa Mahkemesinin fiili hizmet zammı süresi kapsamını düzenleyen tablodaki bentlerin iptal gerekçesi ve üretim teknolojisinde meydana gelen yenilikler dikkate alınarak sadece hizmet akdi ve kamu görevlisi olarak çalışan sigortalılar için geçerli olmak üzere fiili hizmet zammı süresi kapsamındaki ağır, yıpratıcı, zehirleyici ve öldürücü işler yeniden düzenlenmiştir. Fiili hizmet süresi zammının subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarması ve uzman erbaşlarla polis, komiser yardımcısı, komiser, baş komiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Milli İstihbarat Teşkilatı mensupları için sekiz, fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere prim ödeme gün sayısına eklenmesi öngörülmüştür. Fiili hizmet süresi zammının sigortalının prim ödeme gün sayısına eklenmesi ve emeklilik yaş hadlerinden indirilmesi, fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işlerde yeraltı işlerinde çalışanlar için en az 1800 gün, diğerleri için en az 3600 gün çalışma şartına bağlanmıştır.

Madde 8- 5510 sayılı Kanunun;

A) 46 ncı maddesinin;

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa naspedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksekokullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atanmaların yüksek öğrenim süresinin fiili hizmetten sayılması nedeni ile doğacak borçlanma bedeli, ilgisine göre talep tarihindeki en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru veya komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, sigortalı prim hissesi kendilerince, işveren prim hissesi de kurumlarınca verilmek suretiyle borcun tefliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler halinde ödemeleri sağlanmıştır.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda kamu görevlileri için prime esas kazançların tespitinde üst sınır aranmayacağına ilişkin hüküm madde metninden çıkarılmış, ayrıca, yurtdışına sürekli veya geçici görevle gönderilenlerin prime kazançlarının tespit usulü değiştirilmiştir.

- Beşinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve kamu görevlileri için kısa vadeli sigorta kolları uygulamasının kaldırılması hususları dikkate alınarak, fıkra, madde metninden çıkarılmıştır.

B) 47 inci maddede yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesinin iptal kararı, kamu görevlileri için iş kazası ve meslek hastalığı gelirine ilişkin hükümlerin kaldırılması hususları dikkate alınarak, memur ve diğer kamu görevlilerinin vazife ve harp malullüğü ile ilgili hükümlerinin mevcut uygulamaya doğrultusunda değişikliğe gidilmiştir.

C) 48 inci maddede yapılan düzenleme ile; kamu görevlilerinin emekliye sevk onaylarının alacak yetkili makamın yeniden belirlenmesi şeklinde değişikliğe gidilmiştir.

Madde 9- 5510 sayılı Kanunun;

A) 51 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; uygulamada çıkabilecek sıkıntıların giderilmesi amacıyla isteğe bağlı sigortaya başlangıç tarihi, talep tarihini takip eden ay başı olarak değiştirilmiştir.

- İkinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile; günlük olağan çalışma süresinin altında çalışılması nedeniyle ay içinde prime gün sayısının eksik kalan günlerinin isteğe bağlı sigortaya prim ödenmesi suretiyle tam ay üzerinden prim ödenmesi imkanı sağlanmıştır.

B) 52 nci maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; sigortalılar için ay içinde diledikleri gün sayısı kadar isteğe bağlı prim ödemeleri yerine 30 gün üzerinden prim ödenmesi öngörülmüştür.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; yabancı ülke vatandaşlarının bir yıl geçmedikçe genel sağlık sigortasından yararlanmamaları amacıyla düzenleme yapılarak, zorunlu veya isteğe bağlı sigortalı olmayan genel sağlık sigortası kapsamına girenlerin aylık iki katı prim ödemeleri yerine bu durumda olanların isteğe bağlı sigortalı olmaları halinde yarısı kadar prim ödeyerek genel sağlık sigortasından yararlanma imkanlarının engellenmesi sağlanmıştır.

C) 53 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkralar ile; sigortalılık hallerinin birden fazla olması durumunda sigortalılık durumunun kesintiye uğraması hali ile kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların hizmet akdine dayalı çalışma bildirimlerinde bulunmayacaklarına açıklık getirilmiştir. Ayrıca isteğe bağlı sigortalılığın zorunlu sigortalılığın başlaması halinde sona ereceği konusunda açık hüküm getirilmiştir.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; birden fazla sigortalılık hali durumunda yaşlılık aylığı haricindeki maluliyet ve ölüm aylığı ile yaş haddinden emekli olma ve kanunla sigortalılık halinin değişmesi veya vazifeye atanma durumunda son bulunulan halden aylık bağlanacağı hükmüne bağlanmıştır.

D) 54 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; aylıkların birleşmesi halleri sayılırken vazife malullüğü aylığı da eklenmiştir.

- Birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; teknik açıdan redaksiyona gidilmiştir.

- Birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden sonra eklenen bent ile; hem vazife malullüğü aylığı ile malullük aylığının, hem de vazife malullüğü aylığı ile yaşlılık aylığının birleşmesi hallerinde ne şekilde aylık bağlanacağına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

- Birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; teknik açıdan redaksiyona gidilmiştir.

- Birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan düzenleme ile; vazife malullüğü aylığının gelirlerle birleşmesi hali düzenlenmiştir.

E) 55 inci maddesinde yapılan düzenleme ile; bu Kanuna göre sigortalı ve hak sahiplerine bağlanacak aylıklarda alt sınır uygulaması getirilmiştir. Ayrıca, bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenmesi öngörülmektedir.

Madde 10- 5510 sayılı Kanunun;

A) 60 ıncı maddesinin;

- Birinci fıkrasının (a) bendinin (I) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalılar da genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır.

- Birinci fıkrasının (c) bendinin (I) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; 3816 sayılı Kanun kapsamındaki kiler kapsamdan çıkarılmış, her türlü gelirin aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişiler genel sağlık sigorta kapsamına alınmıştır.

- Birinci fıkrasının (c) bendinin (9) numaralı alt bendinde yapılan düzenleme ile; geçici köy koruyucularının genel sağlık sigortası kapsamına alınması sağlanmıştır.

- Birinci fıkrasının (c) bendinin (9) numaralı alt bendinden sonra eklenen bent ile; dünya, olimpiyat ve avrupa şampiyonluğu kazanmış kişiler ile bunların aileleri genel sağlık sigortası kapsamına alınması sağlanmıştır.

- Birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan düzenleme ile; yabancı ülke vatandaşlarının genel sağlık sigortası kapsamına alınması için o ülkenin de Türk vatandaşlarına aynı hakkı sağlaması şartı getirilmiştir.

- Birinci fıkrasının (e) bendinde yapılan düzenleme ile; İş Kanunu gereğince kısa çalışma ödeneği alanlar ile ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki kişilerden işsiz kalanlar da genel sağlık sigortası kapsamına alınması sağlanmıştır.

- Birinci fıkrasının (g) bendinde yapılan düzenleme ile; "kişiler" ibaresiyle yabancı ülke vatandaşlarının bu madde kapsamında genel sağlık sigortası kapsamına alınabileceği değerlendirilerek "kişiler" ibaresi "vatandaşlar" olarak değiştirilmiştir.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; genel sağlık sigortası olmayanlar için Kanunun diğer maddeleri dikkate alınarak değişikliğe gidilmiştir.

B) 61 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) alt bendinde yapılan düzenleme ile; primsiz ödemelere tabi olanların bazılarının genel sağlık sigortasına hangi tarih itibarıyla kapsama alınacağı belirlenmiş ve bunların genel sağlık sigortası giriş bildirgesi yerine, bildirim yapılması yeterli görülmüştür.

- Birinci fıkrasının (d) alt bendinde yapılan düzenleme ile; işsizlik ve kısa çalışma ödeneği alanlar için genel sağlık sigortası giriş bildirgesi yerine, bildirim yapılması yeterli görülmüştür.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; yeşil kart uygulamasının kaldırılmasına paralel olarak değişikliğe gidilmiştir.

Madde 11- 5510 sayılı Kanunun;

A) 63 üncü maddesinin;

- Birinci fıkrasının (d) bendinde yapılan düzenleme; bu bentte sayılan tüm tedavilerin %50' sinin karşılanacağı gibi yanlış yorumlamaları önlemek için değişiklik yapılmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Kurumun ödeme usul ve esaslarını da belirlemesinin Kanunda yer alması sağlanmış, "bilimsel" ifadesi çıkarılarak her türlü komisyon kurulabilmesi imkanı sağlanmıştır.

B) 64 üncü maddesinin;

- Başlığı; Kurumca sağlık hizmetinin finansmanı sağlandığından, buna uygun olarak değiştirilmiştir.

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; başlıkta yapılan değişikliklere uygun olarak değişiklik yapılmıştır.

- Birinci fıkrasının (b) alt bendinden sonra gelmek üzere eklenen bent ile; yabancı ülke vatandaşlarının genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlüsü sayılmalarından önceki kronik hastalıklarının genel sağlık sigortası kapsamında karşılanmaması sağlanmıştır. Aynı zamanda, bu yolla Kurumun kronik hastalıkların finansmanını sağlamasının yolu kapatılmıştır.

C) 67 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenlemeler ile: metinde sadece "prim borcu" ibaresinin yanlış yorumlara neden olmaması için "prime ilişkin borçlar" ibaresi metne eklenmiş, ayrıca Bağ-Kur sigortalılarının 30 günden fazla prim borcunun olmaması halinde sağlık hizmetlerinden yararlanması sağlanmıştır. Eklenen (c) bendi doğrultusunda düzenlemeler yapılmıştır.

Genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamındaki kişilerin kendilerinin genel sağlık sigortalısı olması halinde 30 günlük süre aranmaması için düzenleme yapılmıştır.

Madde 12- 5510 sayılı Kanunun;

A) 68 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (c) bendinden sonra gelmek üzere eklenen (d) bendi ile; yatarak tedavilerde de katılım payı alınması ile sağlık harcamalarının kontrolüne kişilerin de katılması amaçlanmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Anayasa Mahkemesinin iptal kararı da dikkate alınarak, katılım payı alınması veya alınmaması ve miktarlarının belirlenmesi konusunda Kuruma yetki verilmesine ilişkin değişikliğe gidilmiştir.

- İkinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen üçüncü fıkraya ile; yatarak tedavilerde alınacak katılım payının miktarı ve esasları belirlenmiştir.

- Üçüncü fıkrası; ikinci fıkranın yeniden düzenlenmesine paralel olarak madde metninden çıkarılmıştır.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; yatarak tedavilerde alınacak katılım payının tavanı belirlenmiştir.

- Sekizinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; sözleşmelerde gerekli müeyyideler öngörüldüğünden, idari para cezası uygulaması kaldırılmıştır.

B) 72 nci maddesinin;

- Birinci fıkrasında, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunun tıp eğitimini, hizmet basamağını, alt yapı ve kaynak kullanımı ile maliyet unsurlarını dikkate alarak sağlık hizmeti sunucularını fiyatlandırmaya esas olmak üzere ayrı ayrı sınıflandırabilmesi imkanı getirilmiştir. Kanunun 70 inci maddesinde sağlık hizmeti sunucuları birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunucuları olarak basamaklandırılmıştır. Aynı basamaktaki sağlık hizmeti sunucuları arasında tıp eğitimine ve bilime sağladıkları katkı, kanıta dayalı tıp uygulamaları, devletin doğrudan sağlamış olduğu sübvansiyonlar gibi ölçütler nedeniyle maliyete yansıyan farkların olabileceği dikkate alınarak Komisyonun sağlık hizmeti sunucularını sınıflandırmasına imkan tanınmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Komisyonun Maliye Bakanlığının temsilcisinin olması nedeniyle tekrar Maliye Bakanlığının görüşünün alınmasının mükerrerlik yaratması nedeniyle madde metninden çıkarılmıştır. Ayrıca Komisyona Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcisi de eklenmiş ve Kurumu, Kurum Başkanı ile Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürünün temsil edebilmesi için Kurumun üye sayısı 2 olarak belirlenmiştir.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile, madde metninde Komisyon çalışmalarına katılacak veya görüş alınacak olanların tek tek sayılması yerine gruplama yapılarak genel ibarelere yer verilmiştir.

Madde 13- 5510 sayılı Kanunun;

A) 73 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile; Kurumun, sağlık hizmeti sunucularından sözleşme yapmak suretiyle sağlık hizmeti satın alınabileceği ve sağlık hizmeti sunucularının hangilerinin hangi sağlık hizmetleri için ilave ücret alabileceği ve alabilecekleri ilave ücretin tavanı düzenlenmiştir.

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının, kamu idaresi sağlık sunucularına göre personel, bina gibi bazı maliyetleri de kendi sağlık hizmeti gelirlerinden karşıladıkları, bu maliyetleri nedeniyle kamu idaresi sağlık hizmet sunucularına karşı maliyet dezavantajı ile karşı karşıya buldukları dikkate alınarak, buldukları sınıf için komisyonca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilave ücret alınabilmesi,

Sözleşmeli kamu idaresi sağlık hizmeti sunucularının ise otelcilik hizmeti ile öğretim üyesi tarafından sağlanan sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilave ücret talep edememesi öngörülmüştür.

Hastanın kendi tercihleri nedeniyle maliyetleri artıran durumlarda dahi alınabilecek ilave ücretler için tavan belirlenmiştir. Kurumun ihtiyacı olduğu yer ve alanlarda sağlık hizmeti sunucuları ile sözleşme yapması esas olduğundan ve Kurumun gerektiğinde ihtiyacı olmayan branşta hizmet almayacağından, bu husus metinden çıkarılmıştır. Diğer taraftan, sağlık hizmeti sunucularının Kurumun belirlediği tavanlar dahilinde belirledikleri sağlık hizmeti fiyatları Kuruma bildirmesi ile hangi şartlarda değiştirebileceği konusunda düzenleme yapılmıştır.

B) 76 ncı maddesinin; üçüncü ve altıncı fıkralarında yapılan düzenlemeler ile; hekim veya sağlık kurulu raporu ile hizmet akdine tabi olarak çalışmayacak kişileri çalıştıran işverenlerin sorumluluğu daha açık bir şekilde yeniden belirlenmiş ve bu konunun ayrı olarak düzenlendiği beşinci fıkra madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 14- 5510 sayılı Kanunun;

A) 80 inci maddesinde yapılan düzenleme ile; Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren sigortalıların prime tabi olan ve olmayan kazançları sayılmış, aynı kapsamdaki sigortalıların çağrı üzerine çalışmada sigortalıların prim ödeme gün sayısının nasıl hesaplanacağı düzenlenmiş, ayrıca Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançlarının nasıl hesap edileceği düzenlenmiştir. Öte yandan bu Kanuna göre ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazanç unsurlarının neler olduğu ve nasıl hesap edileceği düzenlenmiştir.

B) 81 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan düzenleme ile; fiili hizmet zammı kapsamındaki işlerde çalışan sigortalıların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranları her tam yıl için yararlanacakları fiili hizmet zammı süresi dikkate alınarak hizmet akdi ve kamu görevlisi sigortalıları için farklılık getirilmiş ve bu yolla işverenlerin prim yükünün hafifletilmesi sağlanmıştır.

- Birinci fıkranın (e) bendi Anayasa Mahkemesinin iptal kararı ve hizmet akdiyle çalışanlar için Kanunun yürürlük tarihinden sonra ilk defa işe gireceklerin sosyal güvenlik destek primine tabi olmayacakları hususları dikkate alınarak, madde metninden çıkarılmış ve sonraki bent numaraları yeniden teselsül ettirilmiştir.

- Birinci fıkranın (g) bendinde yapılan düzenlemeler ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranları Kanunun 30 uncu maddesinde düzenlendiğinden buna paralel olarak değişikliğe gidilmiştir.

- Birinci fıkrasının (g) bendinden sonra gelmek üzere eklenen (h) bendi ile; memur ve diğer kamu görevlilerinin çalışmakta oldukları kamu idarelerinden, hem 5434 sayılı Kanun kapsamındaki hem de Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunan sigortalılar için ek karşılık primi alınması sağlanmıştır.

- İkinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; Devlet katkısının ne şekilde olacağı hususu daha açık bir şekilde madde metnine işlenmiştir.

Madde 15- 5510 sayılı Kanunun:

A) 86 ncı maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; aylık prim ve hizmet belgesinin muhtasar beyan-namedeki bilgileri de içerecek şekilde ve tek belge olarak alınması amaçlandığından, bu belgenin verilmesi gereken sürenin Kurumca belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

- Yedinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; sigortasız işçi istihdamının önlenmesi için Kuruma bildirimde bulunan idareler arasında bankalar da eklenmiştir.

- Yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen sekizinci fıkra ile; denetim elemanlarınınca yapılan durum tespiti sırasında işyerlerinde çalıştığı saptanan kimselerin sigortasız olarak geçen hizmetlerinden geriye yönelik bir yıllık sürenin hizmetlerinden sayılması imkanı getirilmiştir.

B) 87 ncı maddesinde yapılan düzenleme ile; hizmet akdiyle çalışanlar ile kamu görevlileri için sosyal güvenlik destek priminin kalıcı uygulama olmaktan çıkarılması nedeniyle bentte değişikliğe gidilmiştir.

Madde 16- 5510 sayılı Kanunun;

A) 88 inci maddesinin;

- Birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; primlerin ödenmesi gereken sürenin Kurumca belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

- Üçüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; isteğe bağlı sigortalı olanların aynı ay içinde zorunlu sigorta kapsamında primi ödeme gün sayısı bulunması halinde ayın kalan günleri için genel sağlık sigortası primi dahil isteğe bağlı sigorta primi ödenmesi hükmü getirilerek, genel sağlık sigortası yönüyle mükerrer prim alınmaması sağlanmıştır.

- Üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile; primsiz ödemeler kapsamında genel sağlık sigortasına dahil olacaklar için primlerin nasıl tahsil edileceği hususu belirlenmiştir.

- Dördüncü fıkrasında yapılan düzenleme ile; sosyal güvenlik destek primi kesintilerinin aylıklardan tahsili konusuna Kanunun 30 uncu maddesinde yer verildiğinden söz konusu hükme ilişkin ibare metinden çıkarılmıştır.

- Dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen fıkra ile; tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlardan alınacak zorunlu sigorta primi ile genel sağlık sigortası priminin ayrı ayrı alınmasına imkan tanınmıştır.

- Beşinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; sürekli uygulamanın sıkıntı doğuracağından, getirilen hüküm geçici maddeye alınmış ve metinden çıkarılmıştır.

- Dokuzuncu fıkrasında yapılan düzenleme ile; ürün bedellerinden tarımsal faaliyette bulunanlardan prim borcuna karşılık yapılacak kesinti oranı düşük olduğundan oran artırılmıştır.

- Kurumun alacaklarının teminatı olarak rehin alabilme hakkı düzenlenmiş, ayrıca Kurumun prim ve diğer alacaklarının amme alacağı niteliğinde imtiyazlı bir alacak olduğu belirtilerek, Kuruma ipotekten önce haciz veya ihtiyati hacze iştirak edebilme imkanı getirilmiştir.

B) 89 uncu maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; işyerlerinin devri, intikali, birleşmesi ve katılması durumunda eski işverenin Kuruma olan borçlarından müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır.

C) 90 nci maddesinde yapılan düzenleme ile;

- Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlara, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar da eklenmiş,

- İşverenlerin, madde kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar ile bankalar nezdindeki her türlü alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücretleri hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik, el değiştirme, ihtiyati haciz ve haciz işlemlerinin Kurum alacaklarını karşıladıktan sonra kalan kısım üzerinde hüküm ifade etmesi düzenlenmiştir.

- Devletçe sağlanan teşvik ve desteklerden yararlanılabilmesi için işverenlerin Kuruma borçlarının bulunmaması koşulu getirilmiştir.

Madde 17- 5510 sayılı Kanunun;

A) 92 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan düzenleme ile; zorunlu sigortalılık ile genel sağlık sigortalılığın zorunlu, ancak ayrı ayrı olabileceğine dair değişiklik yapılmıştır. Ayrıca, metne sigortalıktan vazgeçilemeyeceği hususu eklenmiştir.

B) 97 nci maddesinde yapılan düzenleme ile; zamanaşımına vazife malullüğü aylığının bağlanması da dahil edilmiş, ayrıca yurtdışında sağlanan sağlık hizmetleri için daha fatura oluşmadan yurtdışındaki sağlık hizmeti sunucusu tarafından istenilen avansın ödenebilmesi sağlanmıştır.

C) 100 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile; Kurumun, kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilerden bilgi ve belge isteme yetkisine imkan tanınması sağlanmış, Kuruma verilmesi gereken her türlü belgenin diğer kamu idarelerine ait formlarla birleştirilmesi, internet ve elektronik bilgi işlem ortamında alınması, bu idarelere yapılacak bildirimlerin Kuruma verilmiş sayılması, Kanundaki bildirim ve prim ödeme sürelerinin yeniden belirlenmesi, işveren ve sigortalılar ile ilgili her türlü bilgi ve belgenin bilgi işlem ortamında oluşturulması hususunda Kurum yetkili kılınmakta, ayrıca elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgelerin, adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge niteliğine sahip olduğu düzenlenmiştir.

Madde 18- 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesi yeniden düzenlenerek idari para cezası verilmesine ilişkin hususlar belirlenmiştir.

Madde 19- 5510 sayılı Kanunun;

A) 103 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile; belirlenen tavanın üzerinde fark ücreti alanlara da yaptırım getirilmiş ve sözleşme yapılmayacak olan sürenin fiilin niteliğine göre değişmesi nedeniyle konunun sözleşmelerle düzenlenmesi esas alınarak Kurumca belirlenecek süreyle sözleşme yapılmaması esası getirilmiştir.

B) 104 üncü maddesinde yapılan düzenleme ile; kamu görevlileri açısından diğer kanun maddelerine yapılan atıflara açıklık getirilmiştir.

Madde 20- 5510 sayılı Kanunun diğer maddelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak 105 inci madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 21- 5510 sayılı Kanunun diğer maddelerinde yapılan değişikliklere paralel olarak 106 ncı madde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 22- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 1 inci maddesi ile; Kanunun yürürlük tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir, aylık, sosyal yardım zammı ve diğer ödeneklere ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

B) Geçici 2 nci maddesi ile; bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olanların, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra bağlanacak aylıklarının hesabına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

C) Geçici 3 üncü maddesi ile; bu Kanun uyarınca çıkarılması gereken yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 23- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 4 üncü maddesi ile; bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olarak çalışanların bütün hak ve yükümlülükleri düzenlenmiştir.

B) Geçici 5 inci maddesi ile; bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı sayılanların Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet sürelerine ait toptan ödeme miktarlarının hesabı ile yine bu tarihten önce hizmetleri tasfiye edilen sigortalıların ihya işlemlerine ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmiştir.

C) Geçici 6 ncı maddesi ile; Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe göre prim ödeme gün sayısındaki kademeli geçiş süreci yeniden düzenlenmiş ve sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere gönderülen Türk işçilerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sadece malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi topluluk sigortasına devam edenlerin işverenlerce bu Kanuna göre bildirimlerinin üç ay içerisinde yapılması öngörülmüştür.

Madde 24- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 7 inci maddesi ile; hizmet akdiyle ve kamu görevlisi olarak çalışanların Kanunun 40 inci maddesinde yer alan fiili hizmet zammı kapsama geçiş süreci ile ilgili düzenleme yapılmış, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ikiden fazla dosyadan gelir veya aylık alanların Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması durumunda en düşük miktarda dosyadaki gelirin/aylığın kapsamdan çıkarılmış, ayrıca mülga sosyal güvenlik kanunları kapsamında zorunlu sigortalı sayılanlar ile isteğe bağlı sigortalı olup sağlık sigortasından yararlananların prim ödeme gün sayıları da genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilmesi sağlanmıştır.

B) Geçici 8 inci maddesi ile; sigortalılık başlangıcı ile ilgili önceki Kanun hükümlerine paralel düzenleme yapılarak hak kaybı önlenmiş ve uygulamada ortaya çıkacak sorunların önüne geçilmiş, ayrıca, vergi mükellefi ya da vergiden muaf olanların sigortalı sayılacakları ancak tescilleri yapılmayanların hak ve mükellefiyetlerinin 4/10/2000 tarihinden sonra başlatılması ve bundan önceki sürelerinin ise borçlanarak değerlendirilebilecekleri hüküm altına alınmıştır.

C) Geçici 9 uncu maddesi ile; Anayasa Mahkemesinin iptal kararı dikkate alınarak, 1479 ve 5434 sayılı kanunlara göre 8/9/1999 tarihinden 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı olanların, yaşlılık aylığından yararlanma koşullarına ilişkin düzenlemelere yer verilmemesi nedeniyle, bu eksikliklerden dolayı hukuksal boşluğa meydan verilmemesi bakımından madde metni yeniden düzenlenmiştir.

D) Geçici 10 uncu maddesi ile; 506 sayılı Kanuna göre, 2000 yılı başından sonra sigortalı olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce malullük aylığı bağlanması için tahsis talebinde bulunan sigortalılar ile ölen sigortalıların hak sahiplerine bağlanan aylıkların, aynı Kanunun geçici 89 uncu madde hükmünde belirtilen alt sınır aylığından az olamayacağı hükme bağlanmış, ayrıca sosyal güvenlik destek primi geçici 14 üncü maddede düzenlendiğinden madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 25- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 11 inci maddesi ile; hizmet akdiyle çalışan sigortalılar için Kanunun 17 inci maddesi gereğince tespit edilecek günlük kazanç hesabına esas üç aylık dönemdeki kazançları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce olanların son takvim ayı itibarıyla gelirlerinin hesaplanmasında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüş, Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçi çalıştıran ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da kamu görevlisi olarak sigortalı sayılan kişileri çalıştırmaya devam eden kamu idarelerine 11 inci madde uyarınca işyeri bildirgesini kurumca belirlenecek sürede vermek zorunluluğu getirilmiş ve işyeri bildirgesinin Kurumca belirlenecek süre içinde verilmemesi durumunda idari para cezası uygulanması esası getirilmiştir.

B) Geçici 12 inci maddesi ile; bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl süresince 3816 sayılı Kanun kapsamında yeşil kart verilen ve verilecek kişilerin başka bir işleme gerek kalmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılması öngörülmüş; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde genel sağlık sigortalısı iken durumunda değişiklik olan kişilere, durumlarında değişiklik olduğu tarihten itibaren en geç bir ay içinde 3816 sayılı Kanun gereği yeşil kart veren kuruma başvurma zorunluluğu getirilmiş; 18 yaşından küçük çocuklarından herhangi birinin sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte genel sağlık sigortası kapsamına girme zorunluluğu getirilmiş; bu Kanuna göre bakmakla yükümlü olunan kapsamında sağlık yardımı alamamakla birlikte, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devredilen kurumların sağlık yardımlarından yararlanan kız çocuklarının durumlarında değişiklik olana kadar Kanun kapsamında sağlık yardımlarından yararlanmaya devam etmeleri öngörülmüş; 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun, bu Kanuna aykırı hükümlerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl yerine iki yıl süreyle uygulanması konusunda değişikliğe gidilmiş ve Kanunun 72 nci maddesi gereği tespit edilecek olan fiyatların tespit zaman alabileceği için herhangi bir hukuki boşluk olmaması için Kurumun tespit ettiği fiyatların geçerli olması sağlanmıştır.

Madde 26- 5510 sayılı Kanunun çeşitli maddelerinde geçen ibarelerde, Kanunun diğer maddelerinde yapılan genel düzenlemeler çerçevesinde değişiklikler yapılmıştır.

Madde 27- Kanunun diğer maddelerinde yapılan genel düzenlemeler çerçevesinde, 5510 sayılı Kanunun çeşitli maddelerine ilaveler yapılmıştır.

Madde 28- Kanunun diğer maddelerinde yapılan genel düzenlemeler çerçevesinde yürürlükten kaldırılması gereken hükümler düzenlenmiştir.

Madde 29- Madde ile; 5510 sayılı Kanuna geçici maddeler ilave edilmektedir. Geçici 14 üncü madde ile; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet akdiyle çalışanlar için prime esas kazançları üzerinden kısa vadeli sigorta kolları primi ile ayrıca %30 oranındaki prim toplamı kadar, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için aylıkları üzerinden Kanunun 30 uncu maddesinde belirtilen oranda sosyal güvenlik destek primi alınması öngörülmektedir.

Geçici 15 inci madde ile; 1479 sayılı Kanuna tabi kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalıların, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra bu Kanuna göre prime esas kazanç beyanında bulunmamaları halinde eski basamak değerlerine en yakın tutar üzerinden prim alınması amaçlanmıştır.

Geçici 16 ncı madde ile; kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan tarımsal faaliyette bulunanlar için asgari günlük kazanç farklılaştırılarak prime esas kazançlarının buna göre farklı belirlenmesi, ancak kademeli bir geçişle yıllar itibarıyla diğerleri ile eşitlenmesi ve yine buna göre sigortalı sayılmaları için düzenleme yapılmıştır.

Geçici 17 nci madde ile; Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla beş yıl ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların Kurumca yapılacak süre içerisinde prim borcunu ödemelerine göre sigortalılıklarının belirlenmesine ilişkin 1479 sayılı Kanunun ek 19 uncu madde hükümlerinin Kurumca yapılacak tebliğ suretiyle bir defaya mahsus yapılması öngörülmüştür.

Geçici 18 inci madde ile; kamu görevlilerinin vazife mahallüğüne ilişkin geçiş hükümleri düzenlemiştir.

Geçici 19 uncu madde ile; 1479 ve 2926 sayılı kanunlara tabi sigortalılardan aktif sigortalılık döneminde sağlık sigortası primini 10 yıl süre ile ödemiş olanlardan 10 yıla tamamlayacak şekilde sağlık sigortası priminin tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Madde 30- Yürürlük maddesidir.

Madde 31- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22. dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğum ve bu dönem itibariyle kadük olan 2/73, 2/74, 2/107, 2/138, 2/242, 2/268, 2/297, 2/411, 2/572, 2/611 ve 2/949 esas numaralı kanun tekliflerimi 23. dönem için yenilemek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

22.10.2007

Bülent Baratalı

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Bülent Baratalı

İzmir

Türkan Miçeoğulları

İzmir

Mehmet Parlakyiğit

Kahramanmaraş

Abdurrezzak Erten

İzmir

Hasan Güyüldar

Tunceli

Mehmet S. Kesimoğlu

Kırklareli

Ziya Yergök

Adana

Erdal Karademir

İzmir

Ali Arslan

Muğla

Halil Tiryaki

Kırkkale

Muharrem Toprak

İzmir

Kemal Demirel

Bursa

Hasan Ören

Manisa

Atilla Kart

Konya

Mehmet Yıldırım

Kastamonu

Yılmaz Kaya

İzmir

Orhan Eraslan

Niğde

Nurettin Sözen

Sivas

Rasim Çakır

Edirne

Ahmet Ersin

İzmir

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti, 83 yıllık tarihine sığdırdığı üç darbede, arkasında çok sayıda sivil ve askeri mağdur bıraktı. Darbeleri gerçekleştiren Türk Silahlı Kuvvetleri kendi içinde de geniş çaplı tasfiyeye gitti. Bu tasfiyenin en kapsamlısı 12 Martta gerçekleşti.

Bu bağlamda 1960 İhtilali sonrasında Türk Silahlı Kuvvetlerinden re'sen emekli edilen subay ve askeri memurların mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla 26.06.1973 tarih ve 1782 sayılı Kanun ile 03.12.1992 tarih ve 3854 sayılı Kanunla düzenleme yapılmıştır. 12 Martta re'sen emekliye sevk edilenleri de benzer şekilde emeklilik ile ilgili haklardan yararlandırmak suretiyle mağdur olanlara eşit ve adil davranmak amacıyla bu Kanun teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 12/03/1971-26/01/1974 tarihi arasında 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) fıkrası uyarınca re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan subay ve askeri memurların intibakları ile ilgili düzenleme yapılmıştır.

Madde 2- 12/03/1971-26/01/1974 tarihi arasında 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) fıkrası uyarınca re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan subay ve askeri memurların bu Kanuna göre emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları 1 inci derecenin 4 üncü kademesine ulaşanların emekli aylıklarının, kıdemli albaylara uygulanan ek gösterge rakamları dikkate alınarak bulunacak emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları üzerinden düzeltilerek ödenmesi amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ BÜLENT BARATALI'NIN TEKLİFİ (2/30)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 08/06/1949 tarihli ve 5434 Sayılı Türkiye Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 221-

a) 12/03/1971 tarihi ile 26/01/1974 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) fıkrası uyarınca re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan subay ve askeri memurların bağlanan aylıkları, emekliye ayrıldıkları tarih ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürenin her üç yılı bir derece yükseltilmek ve artan yıllar kademe ilerlemesine sayılmak suretiyle düzeltilir.

b) Bunlardan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre görev almış olanlara emekli olduklarında bu Kanun hükümleri uygulanır. Bunların dışında kalanların (30) yıldan noksan hizmet süreleri emekliye sevk edildikleri tarihlerdeki görev aylıkları üzerinden ve o tarihlerdeki borçlanma esaslarına göre, T.C. Emekli Sandığına borçlandırılır.

c) Bu borçlanma, ilgililer adına borcun tahakkuk ettirildiği tarihi takip eden ay başından itibaren aylıklarından % 10 kesilmek suretiyle tahsil olunur. Borçlandırılacak olanların bu sürelerle birlikte hizmet süresi toplanır. Bu süre (30) yılı geçemez.

d) Bunlardan ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

e) Bu Kanuna göre yapılan intibaklardan dolayı geçmiş süreler için görev ve emekli aylıkları ile emekli ikramiyesi farkları ödenmez.

MADDE 2- 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek geçici 24 üncü madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 24- 12/03/1971 tarihi ile 26/01/1974 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin (e) fıkrası uyarınca re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan subay ve askeri memurlardan bu Kanuna göre emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları 1 inci derecenin 4 üncü kademesine ulaşanların emekli aylıkları, kıdemli albaylara uygulanan ek gösterge rakamları dikkate alınarak bulunacak emekli aylığı bağlanmasına esas aylıkları üzerinden düzeltilerek ödenir.

Yukarıda sözü edilenlerden emekliye tabi görevlerde bulunmuş ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekliye ayrılmış olanların aylıklarının düzeltilmesinde de aynı işlem uygulanır.

MADDE 3- Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4- Bu Kanun Yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22. Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğum ve bu dönem itibariyle kadük olan 2/73, 2/74, 2/107, 2/138, 2/242, 2/268, 2/297, 2/411, 2/572, 2/611 ve 2/949 esas numaralı kanun tekliflerimi 23. dönem için yenilemek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

22.10.2007

Bülent Baratalı

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Memurları Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Bülent Baratalı

İzmir

GEREKÇE

Ülkemizde Cumhuriyetin ilanından bu yana hızlı bir göç süreci yaşanmaktadır. 1950'li yıllardan itibaren daha da hızlanan bu durum, şehirleşmede ve özellikle metropol alanlarında süratli, plansız ve kontrolsüz bir değişime yol açmıştır. Bunun sonucunda imar, konut, altyapı, ulaşım, turizm, trafik, çevre vb. gibi konularda pek çok sorun ortaya çıkmıştır. Kamu hizmetlerindeki bu sorunların çözümü yüzde 85 merkezi idare, yüzde 15 mahalli idareler tarafından sağlanmaktadır.

Ülkemizdeki bu manzaraya karşın, gelişmiş demokratik ülkelerde yerel nitelikli hizmetler ağırlıklı olarak (yüzde 20-60) mahalli idareler tarafından görülmektedir. Keza bu ülkelerde mahalli idareler demokrasinin vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmektedir. Türkiye'de ise mevcut yapı içerisinde merkezi idare ve mahalli idarelerin hizmet üretimindeki rol ve payları bu ilkelere uygun değildir.

Bu bağlamda zabıta, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde beldenin düzenini koruyan, halkın sağlık ve huzurunu sağlayan, yetkili organların bu amaçla alacağı kararları uygulayan, belediye suçlarının işlenmesini önleyici tedbirler alan, işlenen belediye suçlarını takip eden ve haklarında yasal işlem yapan özel bir sınıf olarak kabul edilmektedir.

Çağdaş yaşam alanı olarak kabul edilen kentlerde zabıtalara önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Zabıta hizmetlerinde süreklilik asıldır. Zabıta, ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatili günleriyle savaş, sel baskını, deprem gibi olaylarda 24 saat görevlidir. Bu görev esnasında ise sıkça yaşanmasa da yaralanma ya da ölüme yol açan çeşitli saldırılarla karşı karşıya kalılabilmektedir. Ama bütün bunlara rağmen belde halkıyla içiçe bulunan ve belediyelerin icra kuvveti olan zabitanın görev ve yetkilerini içeren yeterli bir yönetmelik bulunmamaktadır. Ayrıca yasalarda bile yeri olmayan, tanımı yapılmayan zabıta sadece G.İ.H. sınıfında memur olarak yer almaktadır. Bu durum anayasanın ruhuna ve ülkemizin imzaladığı Avrupa Yerel Yönetimleri Özerklik Şartnamesi'ne de uygun düşmemektedir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ BÜLENT BARATALI'NIN TEKLİFİ (2/31)

DEVLET MEMURLARI KANUNU İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesine aşağıdaki (XI) numaralı bent eklenmiştir.

XI- ZABITA VE GÜVENLİK HİZMETLERİ SINIFI

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde beldenin düzenini koruyan, halkın sağlık ve huzurunu sağlayan, yetkili organların bu amaçla alacağı kararları uygulayan, belediye suçlarının işlenmesini önleyici tedbirler alan, işlenen belediye suçlarını takip eden ve haklarında yasal işlem yapmaya yetkili kılınan personeli kapsar.

MADDE 2- 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine aşağıdaki (J) bendi eklenmiştir.

J- Zabıta ve Güvenlik Hizmetleri Personeli	Zabıta ve Güvenlik Hizmetlerinde.	3 ay
--	-----------------------------------	------

MADDE 3- Bu Kanun yayımını izleyen yılın bir Ocak günü yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22. Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğum ve bu dönem itibarıyla kadük olan 2/73, 2/74, 2/107, 2/138, 2/242, 2/268, 2/297, 2/411, 2/572, 2/611 ve 2/949 esas numaralı kanun tekliflerimi 23. dönem için yenilemek istiyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

22.10.2007

Bülent Baratalı

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda değişiklik yapılmasını içeren kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla.

<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Türkan Miçooğulları</i>	<i>Ali Oksal</i>
İzmir	İzmir	Mersin
<i>N. Gaye Erbatur</i>	<i>Abdurrezzak Erten</i>	<i>Abdulaziz Yazar</i>
Adana	İzmir	Hatay
<i>Vahit Çekmez</i>	<i>Uğur Aksöz</i>	<i>Necati Uzdil</i>
Mersin	Adana	Osmaniye
<i>Nurettin Sözen</i>	<i>Mehmet Ziya Yergök</i>	<i>Feridun Ayvazoğlu</i>
Sivas	Adana	Çorum
<i>Mustafa Özyürek</i>	<i>M. Mesut Özakcan</i>	<i>Mehmet Neşşar</i>
Mersin	Aydın	Denizli
<i>Gürol Ergin</i>	<i>Feridun Baloğlu</i>	<i>Yakup Kepenek</i>
Muğla	Antalya	Ankara
<i>Hakkı Ülkü</i>	<i>Hüseyin Bayındır</i>	<i>Mehmet Semerci</i>
İzmir	Kırşehir	Aydın
<i>Mustafa Özyurt</i>	<i>Hüseyin Ekmekcioğlu</i>	<i>Atilla Emek</i>
Bursa	Antalya	Antalya
<i>Ahmet Yılmazkaya</i>	<i>Erol Tınastepe</i>	<i>Ali Arslan</i>
Gaziantep	Erzincan	Muğla
<i>Nadir Saraç</i>	<i>Ali Cumhur Yaka</i>	<i>Mevlüt Coşkuner</i>
Zonguldak	Muğla	Isparta
	<i>Halil Ünlütepe</i>	
	Afyonkarahisar	

GEREKÇE

4505 sayılı Kanunun geçici 208 inci maddesine göre; 12.02.2000 tarihinden önce emekli olanlardan makam ve görev tazminatı ödenmesinde süre aranmamaktadır.

Yine 03.04.2003 tarih ve 4839 sayılı Erken Emeklilik Kanununun geçici 2/4 üncü maddesinde de 61 yaşında yaş haddinden erken emekli olanlardan iki yıllık sürenin aranmayacağı hükme bağlanmış olup, Anayasa Mahkemesinin yürütmenin durdurulması kararından önce emekli olanlardan halen süre aranmamaktadır.

4919 sayılı Erken Emeklilik Kanununun geçici 215 inci maddesine göre 61 yaşında yaş haddinden emekli olanlardan 2 yıllık sürenin aranmayacağı hükme bağlanmış, Anayasa Mahkemesinin yürütmenin durdurulması kararından önce emekli olanlardan da müktesep hak olduğundan süre aranmamaktadır.

Ancak 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun Ek 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 4 üncü cümlesinde iki yıllık süre doldurma şartı aranmaktadır.

Bu durum özellikle Emniyet Teşkilatında, 1. Sınıf Emniyet Müdürlerinden ve tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlarında görevli üst düzey görevlilerden; istekleriyle emekli olan veya aldıkları ceza nedeniyle görevlerine son verilenler dışında; idari irade ile yaş haddinden resen emekli edilen veya görevden dolayı vazife malullüğünden emekli olan görevlilerden; makam tazminatı ile yüksek hâkimlik "temsil ve görev" tazminatı ödenmesini gerektiren görevde toplam iki yılı doldurmadan yaş haddi ve vazife malullüğünden emekli edilenler büyük mağduriyete uğramaktadırlar.

Örneğin makam tazminatı ile yüksek hakimlik "temsil ve görev" tazminatı aldığı bir görevde yirmi üç ay on beş gün çalışmış olsa dahi toplam iki yılı doldurmadığı için emeklilikte bu tazminatları alamamaktadırlar.

Bu tazminatların ölenlerin dul ve yetimlerine ödenmesinde iki yıl görev şartı aranmamasının, yaş haddi ve vazife malullüğü nedeniyle emeklilikte de aranmaması için söz konusu teklif hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Emniyet Teşkilatında, 1. Sınıf Emniyet Müdürlerinden ve tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlarında görevli üst düzey görevlilerden; istekleriyle emekli olan veya aldıkları ceza nedeniyle görevlerine son verilenler dışında; idari irade ile yaş haddinden resen emekli edilen veya görevden dolayı vazife malullüğünden emekli olan görevlilerden; makam tazminatı ile yüksek hâkimlik "temsil ve görev" tazminatı ödenmesini gerektiren görevde toplam iki yılı doldurmadan yaş haddi ve vazife malullüğünden emekli edilenlerin mağduriyetinin önlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ BÜLENT BARATALI'NIN TEKLİFİ (2/37)
TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 08.06.1949 tarihli ve 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanununun Ek 68 inci maddesinin birinci fıkrasının 4 üncü cümlesi madde metninden çıkartılmış ve 5 inci cümle aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak bu tazminatların yaş haddi ve vazife malullüğünden emekli olanlar ile ölenlerin dul ve yetimlerine ödenmesinde iki yıl görev şartı aranmaz.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31.05.2005 Tarih ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi gerekçeleri ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Şahin Mengü

Manisa

GENEL GEREKÇE

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 40 ıncı maddesi ile çalışanlara yaptıkları işin niteliğine göre çalıştıkları sürelere ek olarak fiili hizmet süreleri eklenmektedir. Hangi mesleğin ve iş yerlerinin ne kadar fiili hizmet süresi ekleneceği bu kanunlarda belirtilmiştir.

Ancak 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 40 ıncı maddesinin 13) Tarım Bakanlığı Zirai Mücadele ve Karantina Teşkilatı ile Veteriner Teşkilatında vazife gören memur ve hizmetlilerin "Zirai mücadele ve zirai karantina teknik ve idari işleri ile salgın, bulaşıcı, paraziter hayvan hastalıklarıyla mücadele işlerinde çalışanlara" yıllık 2 ay fiili hizmet süresi eklenmesi hükme bağlanmıştır. Ancak uygulamada Tarım Bakanlığında görev yapan, hayvan ıslahı ve suni tohumlama hizmetlerinde çalışanlar ile Tarım Bakanlığı dışındaki kurumlarda çalışan Veteriner Hekim ve Veteriner Sağlık Teknikeri ile Teknisyenlerine fiili hizmet hakkından yararlanmamaktadırlar. Hayvan ıslahında temel amaç sağlıklı ve yüksek verimli hayvan ırklarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun dışında belediyelerin asli görevleri arasında başıboş hayvanlarla ve kuduzla mücadele yer almaktadır. Kuduz hastalığı 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanununa göre ihbari mecburi salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıkları arasında yer almakta ve uygulanmaktadır. Ayrıca bu kurumlarda çalışan personele hayvan hastalıkları mücadele işlerinde çalıştıkları için iş riski tazminatı ödenmektedir. Ancak tüm bunlara rağmen 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Tarım Bakanlığı ibaresi yeraldığından sadece Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ilçe teşkilatları ile il teşkilatlarının hayvan sağlığı şubelerinde görev yapanlar bu haklardan yararlanmaktadırlar.

Bu kanun değişikliği ile Tarım ve Köyisleri Bakanlığında hayvan ıslahı ile diğer kurumlarda çalışan Veteriner Hekim ve Veteriner Sağlık Teknikerleri ile Teknisyenlerinin de bu haklardan yararlanmaları sağlanarak mağduriyetleri giderilmiş olacaktır.

Ayrıca, itfaiye hizmetlerinde çalışan personel de bu haklardan yararlanamamaktadırlar. Gece gündüz can ve mal güvenliği işlerinde büyük özveri ile görev yapan itfaiye çalışanlarının da bu kanunlarda birer madde eklenerek bu haklardan yararlanmaları sağlanacaktır.

5510 Sayılı kanuna bir geçici madde eklenerek iştirakçilerin istekleri halinde ilgili sosyal güvenlik kuruluşuna borçlanarak bu hizmetlerde geçen sürelerinin fiili hizmetten sayılmaları sağlanacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 40 ıncı maddesinin 13 üncü fıkrası değiştirilerek Tarım Bakanlığı dışında bulaşıcı, salgın ve paraziter hayvan hastalıklarıyla mücadele ve hayvan ıslahı, gıda denetimi işlerinde çalışan personelin vazifelerine fiili hizmet süreleri eklenerek mağduriyetleri giderilmiş olacaktır.

Madde 2- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 40 ıncı maddesine bir fıkra eklenerek itfaiye birimlerinde yangınla mücadele hizmetlerinde çalışan personelin fiili hizmetten yararlanmaları sağlanmış olacaktır.

Madde 3- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa bir geçici madde eklenerek daha önce bu işlerde çalışan personelin istekleri halinde T.C. Emekli Sandığına başvurarak borçlanmaları halinde görevde geçen sürelerinin fiili hizmetten sayılmasına olanak sağlanacaktır.

Madde 4- Bu madde yürürlük maddesidir.

Madde 5- Bu madde yürütme maddesidir.

MANİSA MİLLETVEKİLİ ŞAHİN MENGÜ'NÜN TEKLİFİ (2/64)

5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 40 ıncı maddesinin 13 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

13) Kamu kurum ve kuruluşlarında vazife gören memur ve hizmetlilerin;

- Zirai mücadele ve karantina teknik idare işleri ile bulaşıcı, salgın ve paraziter hayvan hastalıklarıyla ve zoonozlarla mücadele, hayvan ıslahı, hayvan ve hayvansal ürün üretimi ve denetimi işlerinde

60 gün

MADDE 2- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 40 ıncı maddesine 15 inci fıkra eklenmiştir.

15) İtfaiye personelinin;

- Yangınla mücadele işlerinde

90 gün

MADDE 3- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde 14 eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 14- İştirakçilerin kamu kurum ve kuruluşlarında bulaşıcı, salgın, paraziter hayvan hastalıklarıyla mücadele, hayvan ıslahı ve gıda denetimi işlerinde çalışanlardan yaptıkları hizmet sürelerine göre yaptıkları hizmet sürelerinin herhangi bir nedenle hizmetten sayılmamış, en çok 15 yılı veya 30 ay fiili hizmet süresi, itfaiye personelinden yangınla mücadele işlerinde çalışanlardan yaptıkları hizmet sürelerine göre yaptıkları hizmet sürelerinin, herhangi bir nedenle hizmetten sayılmamış en çok 15 yılı veya 45 ay fiili hizmet süresi, kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yazılı olarak sandığa müracaat etmeleri ve borçlanma işlemlerinin yapıldığı tarihteki kat-sayılar ve emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait diğer unsurlar ile kesenek ve karşılık oranları esas alınmak suretiyle hesaplanacak tutarları bir yıl içerisinde eşit taksitler halinde ödemeleri şartıyla hizmetten sayılır.

Borçlanma ile ilgili olan bu maddenin uygulanmasında, bu kanunla getirilen diğer esaslar ayrıca uygulanır.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"17.07.1964 Tarihli ve 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi" ve gerekçeleri ekte sunulmuştur.

Gereği bilgilerine sunulur.

Ali Koçal
Zonguldak
Yaşar Tüzün
Bilecik
Tayfur Süner
Antalya
Hikmet Erenkaya
Kocaeli
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Gökhan Durgun
Hatay

M. Rıza Yalçınkaya
Bartın
Turgut Dibek
Kırklareli
Atilla Kart
Konya
Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar
Ali Rıza Öztürk
Mersin
Şevket Köse
Adıyaman
Abdurrezzak Erten
İzmir

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak
İsa Gök
Mersin
Atila Emek
Antalya
Rahmi Güner
Ordu
Hüseyin Ünsal
Amasya
Metin Arif Ağaoğlu
Artvin
Nesrin Baytok
Ankara

GENEL GEREKÇE

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre bağlanan gelir ve aylıkların hesaplanmasında esas alınan prime esas kazançlar ile aylık bağlama oranlarının belirlenmesinde uygulanan yöntem günümüze kadar altı defa değişikliğe uğramış ancak bu değişiklikler daha önce bağlanan gelir ve aylıklara yansıtılmamıştır. Bu uygulama, aynı yükümlülükleri yerine getirmiş olmalarına rağmen farklı tarihlerde emekli olan sigortalıların gelir ve aylıklarında haksız farklılıklar oluşmasına sebep olmuştur. Gelir ve aylıkların hesaplanmasına esas alınan prime esas kazançların güncellenmesinde TÜFE ve GELİŞME HIZI oranları esas alınırken, bağlanmış bulunan gelir ve aylıklara yapılan zam- ların TÜFE oranıyla sınırlı tutulması bu farklılıkları daha da derinleştirmiştir. 1987 yılında çıkarılan süper emeklilik yasasına göre ekstra bir bedel karşılığında bağlanan aylıklar dahi bu gün bağlanan aylıkların gerisinde kalmıştır.

Kanun teklifi sistem değişikliklerinden kaynaklanan bu haksızlıkları ortadan kaldırarak emeklilerimizin mağduriyetlerini gidermek amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Ödenen primlerle uyumlu olmayan aylık hesaplanması, emekliler arasında mağduriyete yol açmıştır. Bu mağduriyetin giderilmesi için 506 Sayılı Yasaya geçici maddeler eklenerek emekliler arasında sosyal adaletin sağlanması amaçlanmıştır.

Kanun teklifi sistem değişikliklerinden kaynaklanan bu haksızlıkları ortadan kaldırarak emeklilerimizin mağduriyetlerini gidermek amacıyla hazırlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ ALİ İHSAN KÖKTÜRK VE 19 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ (2/71)

17.07.1964 TARİHLİ VE 506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNUNA
GEÇİCİ MADDELER EKLENMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17.07.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 94- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine göre sürekli işgöremezlik geliri ve/veya malullük, yaşlılık, ölüm aylığı almakta olanların gelir ve/veya aylıkları Kanunun 20, 21, 23, 24, 55, 58, 61, 63, 67, 68, 69, 92, 93 ve 96 ncı maddelerindeki esaslara göre yeniden hesaplanır.

Bu hesaplama sonucunda gelir ve/veya aylıklarında artış olmayanların önceki gelir ve/veya aylıklarının ödenmesine devam olunur. Gelir ve/veya aylıklarında artış olanların gelir ve/veya aylıkları ise, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden ödeme dönemi başından geçerli olmak üzere artırılır.

GEÇİCİ MADDE 95- Bu Kanunun yürürlük tarihinde gelir ve/veya aylığı herhangi bir sebeple kesilmiş bulunanlara tekrar bağlanacak gelir ve/veya aylıklar da Geçici 94 üncü madde hükümlerine göre yeniden hesaplanır ve fazla olan tutar üzerinden ödeme yapılır.

GEÇİCİ MADDE 96- Geçici 94 üncü maddeye göre Kurumca yapılması gereken işlemler bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde tamamlanır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5434 Sayılı Kanununun 39 uncu maddesinin (j) bendinde engelli memurların emekliliği ile ilgili hükmünde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifim ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Muhsin Yazıcıoğlu

Sivas

GENEL GEREKÇE

Modern, çağdaş ve gelişmiş toplumlarda engelli vatandaşların toplumsal, ekonomik ve sosyal faaliyetlerde yetenek ve becerilerinin kısıtlarının telafi edici tedbirler alınır ve bunun için yasal düzenlemeler yapılır. Toplum içerisinde engelli bireylerin yetenek, beceri ve hareket yeteneklerinin normalin altında veya kısıtlı olması sebebiyle bir takım sıkıntılar yaşamaktadırlar. Bu sıkıntılarının devlet tarafından gözetilmesi, kollanması ve giderilmesi zorunludur.

Ekonomik anlamda kalkınmışlığın ölçüsü kişi başına milli geliri, fert başına araba sayısı, enerji tüketimi vs. ile gösterilebilir ancak bu göstergeler o ülkenin sosyal ve medeniyet bakımından gelişmişliğini göstermez. Sadece o ülkenin parasal açıdan ekonomik verilerinin büyüklüğünü gösterir. Bir devletin medeniyette, çağdaşlıkta, sosyal devlet ilkelerinde ne kadar ileri olduğu o devletin bireylerine gösterdiği saygı, engelli vatandaşlarına gösterdiği ihtimam ile ölçülebilir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti şanına yakışır bir şekilde, engelli vatandaşlarının her bakımdan yanında yardımcı olacak, destekleyecek, onların sıkıntılarını en aza indirecek, hareket ve beceri yeteneklerinin kısıtlarını giderecek gerekli ihtimamı sağlayacak güçtedir. Bu gücünü çeşitli hükümetler tarafından çıkarttıkları yasalarla belirtmiştir de. Ancak geçen zaman içerisinde değişen şartlarda, düzenlenen bu yasaların eksikliği hissedilmektedir. Bunun için çıkartılan kanunlarda bir takım değişiklikler veya eklemeler gerekmektedir.

Engelli vatandaşlarımızın işe gidiş-gelişlerindeki sıkıntıları göz önünde bulundurarak emekliye ayrılma sürelerinin 12 yıla indirilmesi daha uygun olacaktır. Bu sayede engelli vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırarak beşeri olarak onlara birşeyler verebiliriz.

Belirtilen bu nedenlerle kanun teklifimin kabulünü saygılarımla arz ederim.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Üretmek için, faydalı olmak için veya geçimini insanca sağlamak için verdikleri mücadeleye büyük saygı duymaktayız. Ancak engelli vatandaşlarımız günün şartları içerisinde işe gidiş-gelişlerinde diğer vatandaşlara göre iki katı zahmet çekmekte ve bir o kadar da zorlanmaktadır. Bu zorluğun ve verdikleri mücadeleyi göz önünde bulunduracak olursak engelli vatandaşlarımızın emekliliği erken sürede hak ettikleri ortaya çıkmaktadır. Bu madde ile engelli vatandaşlarımıza erken emeklilik imkanı sağlanmış olacaktır.

Madde 2- Bu madde yürürlük maddesidir.

Madde 3- Bu madde yürütme maddesidir.

SİVAS MİLLETVEKİLİ MUHSİN YAZICIOĞLU'NUN TEKLİFİ (2/79)
**ENGELLİ MEMURLARIN EMEKLİLİĞİNİ DÜZENLEYEN 5434 SAYILI KANUNUN
39 UNCU MADDESİNİN (J) BENDİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5434 sayılı kanunun 39 uncu maddesinin (j) bendi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Sakatlıkları sebebiyle ilgili mevzuat uyarınca göreve alınanlardan en az 12 yıl hizmeti bulunanlar istekleri üzerine emekliye ayrılırlar. Engelli memurlarda diğer memurlarda olduğu gibi ayrıca yaş şartı yoktur.

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3201 sayılı "Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunda" değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Bülent Baratalı
İzmir

GENEL GEREKÇE

Balkan ülkelerinde ve sayıca daha az olmakla birlikte birçok değişik ülkede yaşamakta iken gerek kendi istekleri gerekse -özellikle Bulgaristan'da yaşayan vatandaşlarımız- zorunlu göçe tabi tutulmaları nedeniyle, değişik zamanlarda ve yoğun olarak 1989 yılında soydaşlarımız Türkiye'ye göç etmişler ve sürekli olarak Türkiye'de yaşamaya başlamışlardır. Türkiye'ye gelen soydaşlarımız işlerini kurmuşlar veya bir işyerinde çalışmaya başlamışlardır.

Ama tüm bu çalışmaların sonunda emekli olmak için ilgili Sosyal Güvenlik Kurumlarına başvurduklarında "emekli olamayacaklarına" dair bir gerçekle karşılaşmışlardır.

Özellikle Bulgaristan'da yaşamakta iken 1989 yılında zorunlu göçe tabi tutulan vatandaşlarımız orada yıllar boyunca edindikleri birikimlerini, emeklerini, mal ve mülklerini hiçbir bedel almadan terk etmek zorunda kalmışlardır. Ama orada bıraktıkları arasında ne yazık ki sosyal güvenlik hakları da bulunmaktaydı. Uzun yıllar boyunca geldikleri ülkede çalışan ve hizmet sürelerine sayılan çalışmaları orada kalmış, yerleştikleri ve vatandaşlığını kazandıkları Türkiye'de de dikkate alınmamıştır. Bu durum, uzun yıllar geldikleri ülkede çalışmalarına rağmen Türkiye'de hizmet sürelerinin sıfırdan başlaması nedeniyle nispeten yaşlı vatandaşlarımızın emekli olamaması gibi bir sonuç doğurmuştur.

Sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinde vatandaşların bu duruma düşürülmesi bir yana, bu durumdaki vatandaşların sorununa çözüm bulunması devletin belirtilen niteliklerinin doğal bir sonucu olup ayrıca zorunluluktur.

Yukarıdaki gerekçelerle söz konusu değişiklik teklifinin verilmesi zorunluluğu doğmuş olup teklif yasalaştığı takdirde çok büyük bir sorun olan ve milyonlarca vatandaşımızı ilgilendiren bu mağduriyet giderilmiş olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Genel gerekçede de belirtildiği üzere başka ülkelerden ve özellikle Balkan ülkelerinden göç edip Türkiye'ye yerleşen vatandaşlarımızın geldikleri ülkelerdeki çalışma süreleri, Türkiye'deki hizmet sürelerine ilave edilmediğinden ve yok sayıldığından emekli olabilmeleri mümkün olamamaktadır.

Bu soruna vatandaşlarımız kendileri bireysel olarak çözüm aramışlar ama bulamamışlardır. Zira, ilgili sosyal güvenlik kurumlarına başvuruları, geldikleri ülkelerdeki çalışma sürelerini kanıtlamış olmalarına rağmen reddedilmiştir. Bu durum üzerine gerek İdare Mahkemelerine gerekse İş Mahkemelerine bireysel başvurular yapılmış, bazı mahkemeler kabul kararı verirken, bazıları da ret kararı vermiştir. Bunun üzerine temyiz mahkemelerine gidilmiş fakat burada da bazen lehte bazen de aleyhte kararlar verilmiştir. Ve nihayet Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun verdiği olumsuz karar ile bu durumdaki vatandaşlarımızın tüm beklentileri boşa çıkmıştır.

Oysa SSK Bulgaristan'da, Bulgaristan vatandaşı iken o ülkede yapmış oldukları askerlik hizmetlerini borçlanmak suretiyle hizmet süresinden saydığı gibi sigortalılık yaşından da kabul etmektedir.

Kısaca, 3201 sayılı yasaya göre borçlanma hakkı alamazken, aynı kişiler, askerlik hizmetini borçlanma hakkına sahip olabilmektedirler. Bu bir çelişkidir. Bu çelişkinin giderilmesi ve milyonlarca vatandaşımızın mağduriyetinin giderilmesi amacıyla bu değişiklik teklifi verilmiştir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ BÜLENT BARATALI'NIN TEKLİFİ (2/136)

3201 SAYILI "YURT DIŞINDA BULUNAN TÜRK VATANDAŞLARININ YURT DIŞINDA GEÇEN SÜRELERİNİN SOSYAL GÜVENLİKLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDA KANUN"DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3201 sayılı Kanunun 1. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 1 - 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşları ile Türk soyundan olup Türkiye'ye göç etmiş ve sonradan Türk vatandaşlığını kazanmış vatandaşların yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2. maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>	<i>Hüseyin Ünsal</i>
İzmir	Malatya	Amasya
<i>Gürol Ergin</i>	<i>Enis Tütüncü</i>	<i>Fevzi Topuz</i>
Muğla	Tekirdağ	Muğla
<i>Ali Oksal</i>	<i>Halil Ünlütepe</i>	<i>Durdu Özbolat</i>
Mersin	Afyonkarahisar	Kahramanmaraş
<i>Mevlüt Coşkuner</i>	<i>Bayram Meral</i>	<i>Mustafa Özyürek</i>
Isparta	İstanbul	İstanbul
<i>Esfender Korkmaz</i>	<i>Necla Arat</i>	<i>Abdurrezzak Erten</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>Faik Öztrak</i>	<i>Malik Özdemir</i>	<i>Hikmet Erenkaya</i>
Tekirdağ	Sivas	Kocaeli
<i>Ahmet Ersin</i>	<i>Mehmet Ali Özpolat</i>	<i>Ali Rıza Ertemür</i>
İzmir	İstanbul	Denizli
<i>R. Kerim Özkan</i>	<i>Hüsnü Çöllü</i>	<i>Tayfur Süner</i>
Burdur	Antalya	Antalya
	<i>Tekin Bingöl</i>	
	Ankara	

GENEL GEREKÇE

SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığından emekli olduktan sonra belediye başkanlığına seçilen ve kendilerini seçildikleri dönem için Emekli Sandığı ile ilişkilendirmeyen belediye başkanlarımız, emsali belediye başkanlarının yararlanmakta olduğu tazminatlardan faydalanamamaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinin 15 inci fıkrası ile belediye başkanlarının makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil ve görev tazminatlarına ilişkin bir düzenleme getirilmiştir. Bu fıkra ile Emekli Sandığı Kanunu haricindeki diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre malillük veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan bir bölümünün makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı alabilmesine olanak sağlanmıştır.

Kanunun bu maddesi Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olanların tamamının bu haklardan yararlanacağı gibi algılanmaktadır. Oysaki durum böyle değildir. Çünkü 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun mülga 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarına haiz olanlara 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren aylık bağlanacaktır.

Bu kişilerden bu kanunun yürürlük tarihi itibariyle 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun mülga 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarına haiz olmayanlara ise bu şartlara haiz oldukları tarihten itibaren emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, bu kanunun geçici 1 inci maddesi çerçevesinde almakta oldukları malüllük veya yaşlılık aylıklarına ilave edilmek suretiyle ödeneceği şeklinde düzenlenmiştir.

Görülebileceği üzere maddede, makam tazminatı ve buna bağlı olarak görev veya temsil tazminatı alabilmek için bazı koşullar aranmaktadır.

Halen yürürlükte olan Emekli Sandığı Kanununun 39 uncu maddesinde hangi hallerde iştirakçilerine emekli aylığı bağlanacağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

5434 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 25/8/1999 ve 4447 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi ile değişik (b) bendinde 25 fiili hizmet yılını dolduran iştirakçilerden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını dolduranların istekleri üzerine hükmü; yine aynı maddenin değişik (k) bendinde ise "Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıdaki (c) ve (d) fıkraları yazılı hallerde ilgililerin fiili hizmet müddetlerinin 15 yılı, (e) ve (f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş olmaları şarttır" hükmü yer almaktadır.

Görülebileceği üzere Emekli Sandığı, iştirakçilerine emekli aylığı bağlamak için 25 fiili hizmet yılını aramaktadır. 25 fiili hizmet yılının karşılığı ise 9000 (25x360) işgünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ya da 61 yaşını doldurmak suretiyle emekli olanlarda ise 15 yıl hizmet veya 5400 (15x360) işgünü prim ödemiş olmak şartı aranmaktadır.

Bilindiği üzere Bağ-Kur ve SSK'na göre 5000 işgünü prim ödeyenler bu kurumlardan yaşlılık aylığı almaya hak kazanmaktadırlar. Bu kurumlardan emekli olan pek az kişinin prim gün sayısı 9000 ve üzeridir. Hal böyle olunca Emekli Sandığı haricindeki diğer kurumlardan emekli aylığı almakta olan belediye başkanlarımızın prim gün sayılarını 9000 işgününe çıkarmaları gerekecektir ki, bu yeniden prim ödemek anlamına gelmektedir. Belediye Başkanlarımızın pek çoğunun Emekli Sandığına yeniden prim ödeme şansı ve olanağı bulunmamaktadır. Bağ-Kur veya SSK'dan emekli olduktan sonra belediye başkanı seçilen başkanlarımızın çok azının aranan koşulları taşıdığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla 5510 sayılı kanunun yürürlük tarihi itibariyle emeklilikten ve bu kanun ile belediye başkanlarımızın görev ve temsil tazminatlarına çözüm getirilmediğinden bu kanunun geçici 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak sorununun çözülmesi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu değişiklik ile Emekli Sandığı Kanunu haricindeki diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre malüllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan bir bölümünün makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı alabilmesine olanak sağlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**İZMİR MİLLETVEKİLİ BÜLENT BARATALI VE 24 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/147)
5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNUN
GEÇİCİ 4 ÜNCÜ MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinin 15 inci fıkrasına 1 inci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ifade eklenmiştir.

Emekli Sandığı haricindeki sosyal güvenlik kurumlarından yaşlılık veya malütlük aylığı almakta olan belediye başkanlarına görev ve temsil tazminatı bağlanması için Emekli Sandığı Kanunu'nun 39 uncu maddesindeki şartlar aranmaz. Emekli Sandığından emekli olduktan sonra belediye başkanlığı görevinde bulunanlar emsali belediye başkanlarının aldıkları temsil ve görev tazminatlarından faydalanırlar.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Sanatçıların Sosyal Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun Teklifi" ekte sunulmuştur.
Gereği bilgilerine sunulur.

<i>Ali Rıza Öztürk</i>	<i>Tekin Bingöl</i>	<i>Yahap Seçer</i>
Mersin	Ankara	Mersin
<i>Şevket Köse</i>	<i>Akif Ekici</i>	<i>Osman Kaptan</i>
Adıyaman	Gaziantep	Antalya
<i>Birgen Keleş</i>	<i>Necla Arat</i>	<i>Fatma Nur Serter</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Hüsnü Çöllü</i>	<i>Mevlüt Coşkuner</i>	<i>Sacid Yıldız</i>
Antalya	Isparta	İstanbul
	<i>Canan Arıtman</i>	
	İzmir	

GEREKÇE

Bilindiği gibi, bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan sanatçılarımız, sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlandırılmasına olanak sağlanmıştır.

Ancak bir işverene bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan sanatçılarımız bu olanaklardan yararlanamadığından, bağımsız çalışan sanatçılar aleyhine bir eşitsizlik oluşmuştur.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın, yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanmasının Anayasamızın "Sanatın ve sanatçının korunması" başlıklı 64'üncü maddesinin "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gerekli tedbirleri alır" hükümleri gereği ve toplumumuzun da vefa borcu olduğu göz önünde tutularak, sanatçılar arasında ortaya çıkan bu eşitsizliğin giderilmesi ve bir işverene bağlı olmaksızın sanatını icra edenlere de, sosyal güvenlikleri bakımından geçmiş hizmetlerinin değerlendirilmesi imkanının verilmesi gerekmektedir.

Sanatçılarımızın pek çoğu, yasa kapsamında olmalarına rağmen çalışma koşullarından kaynaklanan nedenlerle fiilen sosyal güvenlik kapsamı dışında kalmaktadırlar. Süreli yasalar olması nedeniyle, pek çoğu daha önce çıkarılan hizmet borçlanma yasalarından da yararlanamamışlardır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bilindiği gibi, bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan sanatçılarımız, sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlandırılmasına olanak sağlanmıştır.

Ancak bir işverene bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan sanatçılarımız bu olanaklardan yararlanamadığından, bağımsız çalışan sanatçılar aleyhine bir eşitsizlik oluşmuştur.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın, yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanmasının Anayasamızın 64'üncü maddesinin gereği toplumumuzun da vefa borcu olduğu göz önünde tutularak, sanatçılar arasında ortaya çıkan bu eşitsizliğin giderilmesi ve bir işverene bağlı olmaksızın sanatını icra edenlere de, sosyal güvenlikleri bakımından geçmiş hizmetlerinin değerlendirilmesi imkanının verilmesi gerekmektedir.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanununa eklenen bu geçici madde ile, söz konusu eşitsizliğin giderilmesi ve bağımsız çalışan sanatçıların da sosyal güvenliklerinin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 2- Bilindiği gibi, sanatçılarımız sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında kanun kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlanmasına olanak sağlanmıştır.

Ancak söz konusu sanatçılarımızın pek çoğu, yasa kapsamında olmalarına rağmen çalışma koşullarından kaynaklanan nedenlerle fiilen sosyal güvenlik kapsamı dışında kalmaktadırlar. Süreli yasalar olması nedeniyle, pek çoğu daha önce çıkarılan hizmet borçlanma yasalarından da yararlanamamışlardır.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanması, Anayasamızın 64'üncü maddesinin gereği olduğu gibi, toplumumuzun da vefa borcudur.

Madde ile yasa kapsamında olmalarına rağmen çalışma koşullarından kaynaklanan zorunluluklarla çoğu zaman sigortasız çalıştırılan sanatçılarımızın sosyal güvenlik haklarından yoksun kalmaları için, sigortasız geçen çalışmalarının primlerini ödemeleri koşulu ile borçlandırılarak değerlendirilmesine olanak sağlanmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

MANİSA MİLLETVEKİLİ ALİ RIZA ÖZTÜRK VE 12 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/149) SANATÇILARIN SOSYAL GÜVENLİKLERİNİN SAĞLANMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 02.09.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 13- Uğraşı alanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Ek 10'uncu maddesinde belirtilmiş bulunan sanatçılardan, sanatsal faaliyetlerini bir işyerine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına yürütenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bağ-Kur'a başvurmak suretiyle 18 yaşını doldurdıkları tarihten sonra sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödemeksizin geçen meslekleri ile ilgili hizmetlerinin tümünü veya bir bölümünü borçlanabilirler. Ölenlerin hak sahipleri de aynı koşullarla borçlanma hakkından yararlanabilirler.

Borçlanma başvuruları, örneği Kurumca hazırlanacak ve ilgili meslek ve kamu kuruluşları tarafından düzenlenip Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan belgelerle yapılır.

Borçlanılacak hizmetlere ilişkin primler, bu Kanunun 49 ve 50'nci maddelerine göre ve ödeme tarihinde geçerli olan 1. gelir basamağı üzerinden hesaplanır ve bir defada Kuruma ödenir. Borçlanan sigortalının borç tutarını ödemediği halde ölümü halinde borç tutarının tümü veya ölüm aylığı bağlanmasına yeterli bölümü aynı koşullarla hak sahipleri tarafından ödenebilir.

Borçlandırılan hizmetler, ilgililerin sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak geçmiş ve daha önce borçlandırılmış hizmetleri ile birleştirilir.

Önceki hizmet borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış hizmetler ile bu Kanuna göre borçlandırılacak hizmetler toplamı 20 yılı geçemez.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanmaya esas alınan hizmet belgelerinde bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak incelemeler sonunda gerçeğe aykırı olarak düzenlendiği tespit edilen belgeler geçerli sayılmaz ve bu belgelere dayanarak yapılan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen % 50 fazlası ve yasal faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır."

MADDE 2- 17.04.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 84- Kanunun ek 10’uncu maddesi ile kapsama alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna başvurmak suretiyle, 18 yaşını doldurdıkları tarihten sonra sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödemeksizin geçen meslekleri ile ilgili hizmetlerinin tümünü veya bir bölümünü borçlanabilirler. Ölenlerin hak sahipleri de aynı koşullarla borçlanma hakkından yararlanabilirler.

Borçlanma başvuruları, örneği Kurumca hazırlanan ve ilgili işveren birlik, sendika, dernek, vakıf veya kamu kuruluşları tarafından düzenlenip Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan belgelerle yapılır.

Borçlanılacak hizmetlere ilişkin malüflük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri, borcun ödeneceği tarihteki bu Kanunun 78’inci maddesine göre belirlenen asgari prime esas günlük kazanç üzerinden hesaplanır ve bir defada Kuruma ödenir. Borçlanan sigortalının borç tutarını ödemediği halde borç tutarının tümü veya ölüm aylığı bağlanmasına yeterli bölümü aynı koşullarla hak sahipleri tarafından ödenebilir.

Borçlandırılan hizmetler ilgililerin sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak geçmiş ve daha önce borçlandırılmış hizmetleri ile birleştirilir.

Önceki hizmet borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış hizmetler ile bu Kanuna göre, borçlandırılacak hizmetler toplamı 20 yılı geçemez.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanmaya esas alınan hizmet belgelerindeki bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak incelemeler sonunda gerçeğe aykırı olarak düzenlendiği tespit edilen belgeler geçerli sayılmaz ve bu belgelere dayanarak yapılan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen % 50 fazlası ve yasal faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık, Aile, Çalışma ve

Sosyal İşler Komisyonu

Esas No.: (1/465), (2/64)

10/12/2007

Karar No.: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca hazırlanarak Bakanlar Kurulu'nca 27/11/2007 tarihinde Başkanlığımıza sunulan, "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", 28/11/2007 tarihinde,

"Muğla Milletvekili Şahin Mengü'nün; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" 21/11/2007 tarihinde,

Başkanlığımızca esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na tali komisyon olarak da Komisyonumuza, havale edilmişlerdir.

Komisyon'umuz Tasarı ile Teklifi 7/12/2007 tarihinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı başkanlığında yapmış olduğu yedinci toplantısında, Tasarı ve Teklifin birleştirilmesine ve Tasarının görüşmelere esas alınmasına karar vermiştir.

Komisyon'umuz görüşmelere esas aldığı Tasarı'yı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Adalet, Maliye, İçişleri, Milli Savunma ve Sağlık Bakanlıkları, Hazine Müsteşarlığı, Özürlüler İdaresi Başkanlığı ile çeşitli sivil toplum kuruluşları (TÜSİAD, TİSK, TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK, KESK, KAMU-SEN, MEMUR-SEN, BASK, OHSAD, TMMOB, TOBB, TÜRMÖB, TBB, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu, Tüm Emekliler Derneği, Türkiye İşçi Emeklileri Derneği, Türk Hemşireler Derneği) temsilcilerinin katılımları ile inceleyip görüşmüştür.

Bilindiği gibi; "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun Tasarısı" Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş ve 31/5/2006 tarihli Resmi Gazetede 5510 sayılı Kanun olarak yayımlanmış ve yürürlük tarihi de 1/1/2007 olarak belirlenmiştir.

5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden, bazı maddelerinin Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla bazı maddelerinin ya da bu maddelerin kimi kurallarının Anayasa'nın "sosyal devlet" ve "eşitlik" ilkeleri ile "sosyal güvenlik hakkı" yönünden incelenmesi gerektiği ve üzerinde durulması gerektiği belirtilerek Cumhurbaşkanlığı Makamı ve Ana Muhalefet Partisi tarafından Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmuş ve Anayasa Mahkemesi'nin 15/12/2007 tarihli ve Esas 2006/111, Karar 2006/112 sayılı kararı ile bazı maddeleri iptal edilmiş ve yürürlüğünü durdurma kararı verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 3, 18, 19, 27, 28, 29, 30, 31, 40, 46, 55, 63, 67, 68, 73, 80, 81, 106 ncı ve geçici 2, 4, 6 ve 9 uncu maddelerinin önce yürürlüğünü durdurmuş ve iptal kararı vermiştir.

Anayasa Mahkemesinin bu Kararı üzerine Kanunun yeniden ele alınarak düzenlenmesi için, Kanunun yürürlük tarihi önce 1/7/2007 tarihine, daha sonra tekrar 1/1/2008 tarihine olmak üzere iki kez ertelenmiştir.

Tasarı ile Anayasa Mahkemesinin söz konusu Kararı doğrultusunda 5510 Sayılı Kanunda değişiklikler yapılmaktadır.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülmesi sırasında Komisyon toplantısına hükümet adına katılan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından Tasarı ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

Sayın Bakan tarafından verilen bilgiler şöyle sıralanabilir:

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında uzun bir süreden beri üzerinde çalışılan, sosyal güvenlik reformu; mali açıdan sürdürülebilir, adil, kolay erişilebilir ve yoksulluğa karşı etkin koruma sağlayan bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulmasını amaçlamaktadır.

- Sosyal Güvenlik Reformu, Genel Sağlık Sigortası'nın oluşturulması ve tek bir emeklilik sigortası rejiminin kurulması, sosyal yardım ve hizmetlerin toplulaştırılması ile bu bileşenleri tek çatı altında birleştiren yeni bir kurumsal yapının oluşturulmasını öngörmektedir.

- Reform çalışmaları sırasında sosyal tarafların ve kamu oyunun katılımına büyük önem verilmiş, akademisyenlerin görüş ve önerilerinden yararlanılmıştır.

- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun hazırlık çalışmaları sırasında hazırlanan Kanun Tasarıları sosyal tarafların ve kamu oyunun değerlendirmesine sunulmuş, sosyal taraflardan gelen 179 önerinin 110 adedi Kanuna yansıtılmış, ayrıca, Ekonomik ve Sosyal Konseyin çalışmaları sırasında da 81 öneri gelmiş, bu önerilerden de 45 adedi Kanunda yer almıştır.

- Kanun'un bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine iptal kararının değerlendirilmesi ve yeni düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Kanunun 1 Ocak 2007 olan yürürlük tarihi 1 Ocak 2008'e ertelenmiştir.

- Tasarıda 5510 sayılı Kanundaki 109 maddenin 79'unda, geçici 13 maddenin 12'sinde değişiklik yapılmış, ayrıca 6 yeni geçici madde eklenmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin kararı da göz önüne alınarak Tasarıda;

- Halen çalışmakta olan memurların 5434 sayılı Kanunun esaslarına, sisteme yeni girecek memurların ise 5510 sayılı Kanunun hükümlerine tabi olması öngörülmüştür.

- Geçmiş yıl kazançlarının güncellenmesinde kullanılan güncelleme katsayısı, gayri safi yurtiçi hasılda meydana gelen reel artıştan pay verecek şekilde yeniden düzenlenmiş, % 100 TÜFE üzerine % 25 ekonomik büyüme oranı eklenmiştir.

Diğer taraftan,

- Tasarıda yapılan yeni bir düzenleme ile Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere götürülen Türk işçilerinin sigortalılıkları; sadece kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortasına zorunlu olarak tabi olacakları, uzun vadeli sigorta kollarına ise sigortalının talep etmesi halinde isteğe bağlı sigorta kapsamında tabi olacakları şekilde düzenlenmiş, bu düzenleme ile bir yandan işveren ve sigortalıların ödeyecekleri primler % 13,5 ile % 19 oranına çekilerek prim yükü önemli ölçüde hafifletilmiş, diğer taraftan da sigortalılar ve aile fertleri iş kazası, meslek hastalığı ve genel sağlık sigortası kapsamına alınarak bu riskler karşısında güvenceye kavuşturulmuştur.

- Sigortalıların raporlu oldukları sürelerde alacakları geçici iş göremezlik ödeneğinin ayakta tedavide prime esas kazancın 2/3'ü; yatarak tedavide ise 1/2'si olması öngörülmüş, kendi nam ve hesabına çalışanlara iş göremezlik ödeneği iş kazası ve meslek hastalığı halinde verilecek ve her türlü borçların ödenmiş olması şartı aranacaktır.

- Malullük sigortasında yapılan düzenleme ile çalışma gücünün 2/3 ünü veya iş kazası meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün % 60'ını kaybeden sigortalıların (kamu görevlileri için ise çalışma gücünün en az % 60'ını kaybetmeleri veya vazifelerini yapamayacak hale gelmeleri durumunda) en az 10 yıldan beri sigortalı olup 1800 gün prim bildirilmiş olmaları halinde malullük aylığı bağlanacaktır.

- Aylıklara asgari aylık garantisi getirilmesi yönünde düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenleme ile bağlanacak aylıkların prime esas günlük kazanç alt sınırının % 35'inden az olamaması, hak sahibi kimselerin aylıklarının ise; hak sahibi bir kişi ise bu fıkraya göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olmaması öngörülmüştür.

- Tarımda kendi nam ve hesabına çalışanların aylık prime esas kazanç alt sınırının 30 günlük asgari ücret üzerinden belirlenmesi hususunda da değişiklik yapılmış ve yapılan değişiklik ile tarımda kendi nam ve hesabına çalışanların aylık prime esas kazanç alt sınırı 15 günlük asgari ücret olarak belirlenmiş (98 YTL) ve bu süre her yıl bir gün artırılarak kademeli olarak 30 güne yükseltilmiştir.

- Geçmiş dönem kazançlarının, kazancın ait olduğu yıldan itibaren aylık tahsis talep tarihine kadar TÜFE + GSYİH artışının 1/4'ü ile güncellenmiş ve böylece sigortalılara emeğin GSYİH içindeki payı kadar refahtan pay verilmiştir.

- Ülkemiz OECD ülkeleri arasında çalışılan her yıl başına en yüksek aylık bağlama oranı verilen ülkelerden olup, bu da daha kısa süre çalışmayı özendirilmekte ve sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal yapılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Tasarımda yapılan düzenleme ile aylık bağlama oranı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çalışılan her yıl için % 2 olarak uygulanacaktır.

- SSK ve Bağ-Kur'da en az 1800 gün Emekli Sandığı'nda ise 3600 gün prim ödenmesi koşulu bulunan ölüm sigortasında, yeni düzenleme ile en az 5 yıl (1800 gün) prim ödemiş sigortalıların ölümü halinde hak sahiplerine aylık bağlanacaktır.

- Evlenme yardımı olarak SSK'da 2 yıllık yetim aylığı, Emekli Sandığında 1 yıllık yetim, dul aylığı ödenmekte iken, Bağ-Kur'da evlenme ödeneği bulunmamaktadır. Yeni düzenleme ile evlenme yardımı, ölüm sigortasından aylık almakta olan eş ve kız çocuklardan evlenenlere bir defa olmak üzere aylık veya gelirlerinin yıllık tutarı olarak verilecektir.

- Sigortalının ölümü halinde, ölen sigortalının ailesine brüt asgari ücret tutarında cenaze ödeneği verilecektir.

- Emzirme yardımında SSK'da sigortalı analığında 90 gün, sigortalının eşinin analığı halinde 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olmasına şartıyla bir defa için 50 YTL ödenmekte olup, Bağ-Kur ve Emekli Sandığında böyle bir uygulama yok iken, yeni düzenleme ile emzirme yardımı, son bir yılda en az 120 gün sigorta bildirim koşuluyla SSK ve Bağ-Kur'lulara bir sefer asgari ücretin 1/3'ü (195 YTL) oranında emzirme yardımı yapılması öngörülmüştür. Ancak, memurlar Kısa Vadeli Sigorta Kolları kapsamında bulunmadıklarından bu ödemeden yararlanamayacaklardır.

- Bazı ağır, tehlikeli ve yıpratıcı işlerde çalışanlara SSK ve Emekli Sandığında fiili hizmet zammı verilmektedir. Bağ-Kurda böyle bir düzenleme bulunmamaktadır. Yapılan yeni düzenleme ile fiili hizmet zammı ağır ve tehlikeli işler (sualtı, maden, çimento, demir-çelik, kurşun arsenik vb.) ile sınırlandırılmış ve belirtilen işlerde çalışan sigortalılara her yıl için en az 60, en fazla 180 gün fiili hizmet zammı ilave edilmiştir.

- Prime esas kazanç için SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığında farklı uygulamalar vardı. Yeni düzenleme ile mevcut kamu çalışanları için taban aylık, gösterge, ek gösterge, kıdem aylığı, emeklilik tazminatı, yeni göreve başlayacak memurlar için, makam, temsil ve görev tazminatları, döner sermaye katkı payları ve ek ödemeler dahil tüm kazançları (en yüksek devlet memuru aylığının % 200'ünü aşan kısmı hariç) prime esas kazanç kapsamına alınmıştır.

- Aylık bağlanırken SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı için farklı uygulamalar mevcuttur. Yeni düzenleme ile yasa yürürlüğe girdiği yıldan itibaren çalışmaya başlayanlar için aylık bağlanırken en son prim ödenen ücret değil tüm çalışma hayatı boyunca elde edilen kazançların ortalaması esas alınacaktır.

Genel Sağlık Sigortası bakımından:

- Sigortalılar için yurtdışında tedavi imkanları genişletilmiş, sağlık hizmetlerinden yararlanma koşullarından olan "prim borcu olmaması kuralı", "30 günden fazla prim borcu olmaması" şeklinde değiştirilmiş, Genel Sağlık Sigortası kapsamında primi devlet tarafından ödenecek vatandaşlar için objektif, etkin ve adil bir hak sahipliği tespiti sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır.

- Yatarak tedavide masrafların % 1'i tutarında katılım payı alınması, ancak katılım payının her bir yatarak tedavi için asgari ücretin dörtte birini, bir takvim yılında ise asgari ücret tutarını geçmemesi öngörülmüştür.

- Kamu hastaneleri sadece otelcilik ve öğretim üyesi farkı alabilecek, sözleşmeli özel hastaneler ise SGK'nın belirleyeceği hizmet bedellerinin % 20'sine kadar ilave ücret talep edebileceklerdir. Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenen istisnai hizmet bedelleri için belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilave ücret alınabilecektir.

Tasarının genel görüşmeleri sırasında Komisyon toplantısına katılan sivil toplum kuruluşları da görüşlerini bildirmişler ve bazı önerilerde bulunmuşlardır. Tasarının geneli üzerinde Komisyonu- muza sözlü ve yazılı olarak sundukları görüş ve önerilerini şöyle sıralayabiliriz.

SGK Bakımından:

- Anayasa Mahkemesi'nin, Kanun'un bazı düzenlemelerini "kamu görevlileri" yönünden iptal etmesi, tüm çalışanları ilgilendiren sosyal güvenlik reformunda, kamu görevlileri lehine ayrıcalık ve ayrımcılık yaratan bir karardır. Tasarı ile Memurlar ve kamu görevlileri, 5510 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce ve sonra çalışanlar olarak ayrılmakta ve farklı hükümlere tabi tutulmaları öngörülmektedir.

- Norm ve standart birliği SSK ve Bağ-Kur çalışanları ve emeklileri ile bundan sonra ilk defa çalışmaya başlayacak kamu görevlileri arasında sağlanmış olacaktır. Halen görevde olan Emekli Sandığı mensupları ve emeklileri eski kanunlarına tabi olacaklardır. Bu da, norm ve standart birliğinin bir daha sağlanamayacağı anlamına gelmektedir.

- Ülke nüfusunun tümünün sosyal koruma kapsamına alınması, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu dahil sosyal yardım ve ödeme hizmeti sunan tüm kamu kaynak ve kurumlarının tek çatı altında toplanarak hak sahipliğinin kanunla tanımlanan, her hak sahibinin kolayca ulaşacağı ve çağdaş etkin hizmet alacağı sosyal yardım ve ödemeler sisteminin kurulması ile sağlanmalıdır. Sosyal yardımlar yasa ile düzenlenmeli sosyal devletin gerektirdiği kurumsal ilişkiler aracılığıyla uygulanmalıdır.

- Tasarıda sigorta prim oranlarında herhangi bir değişiklik öngörülmemiştir. Sistem, bireylerin prim ödeme güçlerinin tamamını (hem prim oranı olarak hem de prime esas kazançların sınırları bakımından) birinci ayak olarak faaliyet gösteren sosyal güvenlik kurumuna yönlendirmektedir. Tasarıda, prim oranlarının -kademeli de olsa- düşürülmesi mutlaka gündeme gelmelidir. Böylece kayıtlı sektörün genişlemesi de teşvik edilmiş olacaktır.

- Tasarı'da, güncelleme katsayısının TÜFE artışının tamamı ve GSYİH'nın yüzde 25'inin 1 tam sayısına eklenmesi yoluyla belirlenmesi öngörülmektedir. Yıllardır gerçekleşen TÜFE artış oranları ile en az üç kat artan reel faiz oranlarının karşılaştırılması, bu konuyu netleştiren en somut göstergedir. TÜFE'nin belirlenme yöntemi yeniden değerlendirilmelidir.

- Tasarı ile yapılması planlanan emzirme ödeneği, geçici iş göremezlik ödeneği, yaşlılık sigortasından yararlanma şartları, evlenme ve cenaze yardımı, fiili hizmet süresi zammı, katılım payı alınması gibi değişiklikler yeniden gözden geçirilmelidir.

- Prime esas kazanç kapsamı dikkatle değerlendirilmeli, özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilikle ilgili işverenlerce yapılacak ödemeler prime esas kazancın içinde değerlendirilmemelidir.

- İş kazası ve meslek hastalığı bakımından işverenin sorumluluğunu hafifleten düzenlemeler de öngörülmelidir.

- Tasarı ile Kanunun "Tanımlar" maddesinde yer alan "ücret" tanımının yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır. Özellikle yolluk, harcırah, prim, fazla mesai, hafta tatili ücreti gibi arızı ödemelerin kıdem tazminatının hesaplanmasında esas alınacak ücrete dahil edilmeyeceğinin ifade edilmesi hukuki bazı sorunları da ortadan kaldıracaktır.

GSS hükümleri bakımından:

- Tasarıda genel sağlık sigortasıyla ilgili yapılan yeni düzenlemelerde sağlık hakkı konusunun yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

- Sağlık kurumlarının ayrı ayrı sınıflandırılması ve sağlık hizmetlerinin ödenecek tutarlarının her bir sağlık hizmeti sunucusu için farklı belirlenmesi; ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarına sevsiz başvurularla ilgili hükümlerin yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

- Sağlık, herkes için eşitlik ve hak temelinde erişilebilecek ve yararlanabilecek bir kamu hizmeti olarak düzenlenmelidir.

- Vatandaşların, hekimini, hastanesini, ilacını, tıbbi malzemesini seçme hakkı olmalıdır.

- Kamu ile anlaşma yapmak istemeyen özel hastanelerin SGK ile brans bazında anlaşma yapması değerlendirilmelidir.

- Yeni tasarı ile sözleşmesiz hastanelere, SGK hastalarına hizmet verme yolu kapatılmıştır.

- Özel hastane işletmecileri önerilen % 20'lik farkı yeterli bulmamaktadırlar.

- Ülkemizde çalışan her iki kişiden biri sosyal güvenlik sistemine kayıtlı değilken, sosyal güvenlik kurumlarının açıklarını kapatmak mümkün değildir. Bu nedenle sosyal güvenlik sisteminde yapılacak her türlü değişiklik, kayıt dışı istihdamı kayıt altına almak üzerine olmalıdır.

- Katılım payının yatarak tedaviyi de kapsayacak biçimde genişletilmesi uygun görülmektedir.

Tasarının genel görüşmeleri sırasında Komisyon toplantısına katılan Komisyon üyesi olan ve Komisyon üyesi olmayan Milletvekilleri tasarıyı destekleyen ya da tasarının aleyhine bazı görüş ve önerilerde bulunmuşlardır.

Tasarıyı destekleyen görüşlerden bazıları şunlardır:

- 5510 sayılı Kanun, sosyal güvenlik sisteminde açıkları kapatmayı amaçlayan düzenlemeleri, farklı sosyal sigorta kurumlarına tabi sigortalıları tek bir kanun kapsamına alması ve genel sağlık sigortasını getirmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla tasarı ile yeni ve sosyal güvenliği tek çatı altında toplayan yeni bir sistem oluşturulacaktır.

- 5510 sayılı Kanun ile Emekli Sandığı mensuplarının da diğer sigortalılara uygulanan hükümlere tabi kılınması, hem norm ve standart birliği sağlanması hem de açıkların bir ölçüde kontrol altına alınması açısından önemli ve olumlu bir adımdır. Bu çerçevede, Anayasa Mahkemesi, iptal kararlarıyla "Sosyal Güvenlik Reformu"nu yok saymıştır. Tasarı önceki haliyle de değişiklikleri içeren yeni haliyle de toplumun tüm kesimlerinin olurunun da alınarak, "gerçek bir reform"a gidiş için bir fırsat olarak değerlendirilmelidir.

- Tasarı ile Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere götürülen Türk işçilerinin sigortalılıkları da güvence altına alınmıştır.

- Yapılan düzenleme ile aylık bağlama oranı sosyal güvenlik kurumlarının aktüeryal yapılarını olumlu etkileyecektir.

- Bağ-Kur' da evlenme ödeneği bulunmamakta idi. Yeni düzenleme ile evlenme yardımı Bağ-Kur'da da verilecek şekilde düzenlenmiştir. Bu anlamda olmak üzere özellikle Bağ-Kur'un diğer kurumlardan farklı olarak bu güne kadarki ihmal edilmişliği karşısında tasarı ile bazı kazanımlar elde etmiş olması elbette bir artıdır.

- Sigortalının ölümü halinde, ölen sigortalının ailesine cenaze ödeneği verilecektir. SSK ve Bağ-Kur'lulara emzirme yardımı yapılması öngörülmüştür. Bunlar sosyal güvenlik anlamında olumlu gelişmelerdir.

- Sigortalılar için yurtdışında tedavi imkanları genişletilmiştir.

- Tasarı ile bütün vatandaşlar GSS kapsamına alınmaktadır. Bu durum da sistemin, ana sorunu olduğu belirtilen kayıt dışılığa sebep olan herhangi bir düzenlemeyi getirmez. Vatandaşların Genel Sağlık Sigortası kapsamına alınmaları yalnızca sağlık konusu ile ilgili değildir, çalışma hayatıyla da ilişkileri gündeme getirecektir. Sistemde kayıt altına girenin konumunun ne olduğu, neyle uğraştığı konusu kendiliğinden açıklığa kavuşacaktır. Dolayısıyla kayıt dışılığı önleme açısından genel sağlık sigortası önemli bir tedbir, önemli bir çözüm yolu olacaktır.

Tasarıyı desteklemeyen, tasarı aleyhine görüşlerden bazıları ise şunlardır:

- Bu tasarı toplumun hiçbir kesimini tatmin etmemektedir. İnsan öncelikli yasa çıkarmak zorunda isek, halkımızın mutluluğunu, refahını ve huzurunu artıracak yasalar hazırlamakla kendimizi yükümlü hissediyorsak o zaman bu yasa tasarısının aceleyle getirilmeden yeniden düzenlenmesi, zorunluluğu vardır.

- Tasarı son derece karmaşıktır. Anlaşılır değildir.

Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında dikkate alınması noktasında Milletvekilleri tarafından birkaç öneri belirlenmiştir.

Bu öneriler şunlardır:

1- Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan Kamu Hastane Birlikleri Kanunu Tasarısı'nda da hastaneler A, B, C, D, E diye sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Hastanelerin gruplandırılmaları

bakımından yeknesaklığın sağlanabilmesi amacıyla sınıflandırmaya tabi tutulacak hastanelerde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'nın aynı sınıflandırma hususunda ortak çalışma yapmaları faydalı olacaktır.

2- Vakıf üniversitelerinin kamu hastanesi mi yoksa özel hastane mi sayıldığı konusu Kanun'da açık olarak belirlenmemiş, ileride herhangi bir tartışmanın olmaması bakımından Kanuna bu durumun açık olarak yazılması uygun olacaktır.

3- Tasarının Çerçeve 5 inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Sosyal Güvenlik Destek Primi oranının asgari ücret üzerinden ve % 10 ile % 15 arasında olması konusunun yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

4- Tasarının Çerçeve 7 nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Kanununun 40 ıncı maddesinde, özellikle basım mesleğinde çalışanların fiili hizmet zammı ile ilgili kazanılmış haklarının korunması bakımından maddenin yeniden gözden geçirilmesi uygun olacaktır.

5- Tasarının Çerçeve 12 nci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen Kanununun 72 nci maddesinde yer alan Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu'nda sağlık hizmetlerini sunanların ve eczacıların da temsil edilmeleri uygun olacaktır.

6- Tasarının Çerçeve 13 üncü maddesi ile değiştirilmesi öngörülen 5510 sayılı Kanun'un 73 üncü maddesinde belirtilen sağlık hizmetlerinden fark alınmasıyla ilgili ikinci ve üçüncü fıkralarda bir çelişki olduğu düşünülmektedir.

İkinci fıkrada genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden yüzde 20'ye kadar ilave ücret talep edilebileceği belirtilmiştir. Bu durum hem hastaları hem de özel hastane sahiplerini tatmin etmemektedir. Yeniden değerlendirilmesi uygun olacaktır.

Aynı maddede "öğretim üyesi" ibaresinin tanımının açıklanması uygun olacaktır. "Öğretim üyesi" ibaresi sadece 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda tanımlanmıştır. Tasarı'daki atfın 2547 sayılı Kanundaki öğretim üyesini mi kastettiği açık değildir. Eğer bu anlamda kullanılmamış ise Tasarı'ya da "öğretim üyesi" tanımının eklenmesi gereklidir.

7- Tasarının Çerçeve 20 nci maddesinin (1) fıkrası ile 3671 sayılı Kanunun 5 inci maddesi yeniden düzenlenerek, TBMM üyeliği sona erenlerden yaşlılık aylığı almayı hak etmemiş olan ve çalışmayanlara, 30000 göstergenin devlet memurlarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak rakamın temsil ödeneği olarak ödenmesi öngörülmüştür.

Bu durum T.C. Anayasası'nın "ödenek ve yolluklar" başlıklı 86 ncı maddesinin 21.11.2001 tarihli ve 4720/1 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikte belirtilen "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemleri kanunla düzenlenir." hükmüne uygun bir düzenlemedir.

Ancak, Tasarının Çerçeve 20 nci maddesi ile ilgili olarak yapılan bu değişiklikte özellikle milletvekilliği görevinden erken ayrılanlar için ve kamu görevlisi olarak çalışmadıkları veya emekli aylığı bağlanmadığı sürece temsil tazminatını eksik alanlar için ayrıntılı düzenleme yoktur. Bu durum da Anayasasının 86 ncı maddesindeki bazı hususları tam olarak kapsamamaktadır. Tüm bu nedenlerle 3671 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ayrıntılı olarak yeniden düzenlenmesi ve maddenin Anayasa'nın söz konusu hükmüne uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

8- Katkı paylarıyla ilgili olmak üzere yatan hastaların kendi faturalarını kendilerinin kontrol etmeleri istenmektedir. Ancak katkı paylarını yüzde 1'den daha aşağıya çekmek konusunun yeniden

değerlendirilmesi uygun olacaktır. Bir seferde ödenecek azami miktar asgari ücretin 1/4'ü yerine en fazla 1/10'u oranına çekilmesi daha uygundur.

Tasarı üzerindeki tüm bu değerlendirmelerin ardından, Tasarının maddelerine geçilmeden, geneli üzerindeki görüş ve değerlendirmelerin komisyon raporunda belirtilerek esas komisyona gönderilmesine karar verilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Cevdet Erdöl</i>	<i>Ağah Kafkas</i>	<i>Selma Aliye Kavaf</i>
Trabzon	Çorum	Denizli
Kâtip	Üye	Üye
<i>Rüstem Zeydan</i>	<i>Şevket Köse</i>	<i>Tekin Bingöl</i>
Hakkâri	Adıyaman	Ankara
Üye	(Muhalifim)	(Muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Muzaffer Gülyurt</i>	<i>Kemalettin Aydın</i>
Burdur	Erzurum	Gümüşhane
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Domaç</i>	<i>Mehmet Müezzinoğlu</i>	<i>Sacit Yıldız</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	(Muhalifim)
Üye	Üye	Üye
<i>Cafar Tatlıbal</i>	Hasan Çalış	<i>Osman Durmuş</i>
Kahramanmaraş	Karaman	Kırkkale
Üye	(İmzada bulunamadı, Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Öznr Çalık</i>	<i>Ali Arslan</i>	<i>Mehmet Nil Hıdır</i>
Malatya	Muğla	Muğla
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Selamoğlu</i>	<i>Lütfi Çirakoğlu</i>	<i>Sevahir Bayındır</i>
Niğde	Rize	Şırnak
Üye	Üye	(İmzada bulunamadı)
Üye	Süleyman Latif Yunusoğlu	
Üye	Trabzon	
Üye	(İmzada bulunamadı, Muhalefet şerhi ektedir)	

MUHALEFET ŞERHİ

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında toplamayı ve genel sağlık sigortasını amaçlayan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ülkemizin bugün ve yarınlarını ilgilendiren çok önemli bir tasarıdır. Önemi nedeni ile de toplumun bütün kesimlerince de yakından takip edilmektedir. Esasen Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak sosyal güvenlik reformuna Türkiye'nin ihtiyacı olduğuna inanıyoruz.

Ancak tasarımı inceleyince görüyoruz ki ileride problem olabilecek ve üzerinde çalışmayı gerektiren hususlar vardır. Böyle bir kanunun klasik iktidar muhalefet mantığının ötesinde genel bir işbirliği ve toplumsal mutabakatla hayata geçmesinin gerekliliğine inanıyoruz. Tasarının komisyonda ele alınış tarzı, geneli üzerinde görüşülerek bağlanma usulünün benimsenmiş olması yanlıştır. Sözü edilen mutabakat ve katkıya da kapalıdır. Her ne kadar İç Tüzüğün ilgili hükümlerine işaret ediyorsa da esasen TBMM'nin ve komisyonumuzun varoluş amaçlarıyla çeliştiği kanaatindeyiz. Adeta komisyonu yürütmeye servis yapar bir görüntüye sokmuştur. Benimsenen usul yeterli tartışma ve katkı sağlanmanın da yolunu kapatmaktadır. Böyle bir usulü kabul edemeyiz.

Saygılarımızla.

Op. Dr. Hasan Çalış

Karaman

MUHALEFET ŞERHİ

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında toplamayı ve genel sağlık sigortasını amaçlayan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ülkemizin bugün ve yarınlarını ilgilendiren çok önemli bir tasarıdır. Önemi nedeni ile de toplumun bütün kesimlerince de yakından takip edilmektedir. Esasen Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak sosyal güvenlik reformuna Türkiye'nin ihtiyacı olduğuna inanıyoruz.

Ancak tasarımı inceleyince görüyoruz ki ileride problem olabilecek ve üzerinde çalışmayı gerektiren hususlar vardır. Böyle bir kanunun klasik iktidar muhalefet mantığının ötesinde genel bir işbirliği ve toplumsal mutabakatla hayata geçmesinin gerekliliğine inanıyoruz. Tasarının komisyonda ele alınış tarzı, geneli üzerinde görüşülerek bağlanma usulünün benimsenmiş olması yanlıştır. Sözü edilen mutabakat ve katkıya da kapalıdır. Her ne kadar İç Tüzüğün ilgili hükümlerine işaret ediyorsa da esasen TBMM'nin ve komisyonumuzun varoluş amaçlarıyla çeliştiği kanaatindeyiz. Adeta komisyonu yürütmeye servis yapar bir görüntüye sokmuştur. Benimsenen usul yeterli tartışma ve katkı sağlanmanın da yolunu kapatmaktadır. Böyle bir usulü kabul edemeyiz.

Saygılarımızla.

Osman Durmuş

Kırkkale

MUHALEFET ŞERHİ

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Sosyal güvenlik kurumlarını tek çatı altında toplamayı ve genel sağlık sigortasını amaçlayan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ülkemizin bugün ve yarınlarını ilgilendiren çok önemli bir tasarıdır. Önemi nedeni ile de toplumun bütün kesimlerince de yakından takip edilmektedir. Esasen Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak sosyal güvenlik reformuna Türkiye'nin ihtiyacı olduğuna inanıyoruz.

Ancak tasarıyı inceleyince görüyoruz ki ileride problem olabilecek ve üzerinde çalışmayı gerektiren hususlar vardır. Böyle bir kanunun klasik iktidar muhalefet mantığının ötesinde genel bir işbirliği ve toplumsal mutabakatla hayata geçmesinin gerekliliğine inanıyoruz. Tasarının komisyonda ele alınış tarzı, geneli üzerinde görüşülerek bağlanma usulünün benimsenmiş olması yanlıştır. Sözü edilen mutabakat ve katkıya da kapalıdır. Her ne kadar İç Tüzüğün ilgili hükümlerine işaret ediyorsa da esasen TBMM'nin ve komisyonumuzun varoluş amaçlarıyla çeliştiği kanaatindeyiz. Adeta komisyonu yürütmeye servis yapar bir görüntüye sokmuştur. Benimsenen usul yeterli tartışma ve katkı sağlamanın da yolunu kapatmaktadır. Böyle bir usulü kabul edemeyiz.

Saygılarımızla.

Süleyman Lâtif Yunusoğlu

Trabzon

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal
İşler Komisyonu Üyesi

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

14/3/2008

Esas No.: 1/465, 2/30, 2/31, 2/37, 2/64,

2/71, 2/79, 2/136, 2/147, 2/149

Karar No. : 13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 28/11/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 28/11/2007 tarihinde tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/465 esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 11/12/2007 tarihinde Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk ÇELİK ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü ve ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de katılımıyla yaptığı 20 nci Birleşiminde; Komisyonumuzun portföyünde bulunan İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'nın (2/30), (2/31) ve (2/37) esas numaralı Kanun Teklifleri, Manisa Milletvekili Şahin Mengü'nün (2/64) esas numaralı Kanun Teklifi, Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk ve 19 Milletvekilinin (2/71) esas numaralı Kanun Teklifi ve Sivas Milletvekili Muhsin Yazıcıoğlu'nun (2/79) esas numaralı Kanun Teklifi ile aynı mahiyette olması nedeniyle İçtüzüğü'nün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilmesi ve görüşmelerde 1/465 esas numaralı Tasarının esas alınmasına karar verilmesi suretiyle incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; sosyal devletin somut göstergelerinden biri olan sosyal güvenlik hakkının yer aldığı Anayasa'nın 60. maddesinde; "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar" denilmektedir. Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malûllük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır. Bu çerçevede sosyal güvenlik, insanların buldukları toplumda insan onuruna yakışır bir şekilde başkalarına muhtaç olmadan yaşamlarının teminatıdır.

Yoksulluk, önlem alınmadığı takdirde, kendisini çoğaltan bir olgu olup, yüksek doğurganlık, yetersiz beslenme, sağlık problemleri, düşük eğitim düzeyi ve işsizlik gibi olumsuz bir döngü içinde kendini beslemektedir. Bu nedenle sosyal güvenlik sistemlerinin temel hedeflerinden biri de toplumu yoksulluğa karşı korumaktır. Kötü sağlık koşulları yoksulluğu artırmakta, yoksulluk ise sağlık hizmetlerine ulaşımı engellemektedir. Kişilerin sağlık güvencelerinin bulunması da sağlık hizmetine kolay ulaşılmasına ve toplumun genel sağlık göstergelerinin iyileşmesini sağlamakta, dolayısıyla da sosyal güvenliğe bütçeden yapılan harcamanın azalmasını beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde de sosyal güvenlik sisteminin sorunları 1990'lı yılların başlarından bu yana tartışılmaktadır. Özellikle, sosyal güvenlik kurumlarının finansman, örgütlenme ve alt yapı ile ilgili sorunları öncelikle ele alınmaktadır. Türk sosyal güvenlik sisteminde var olan finansman sorununun bir bölümü gelirleri azaltıcı, diğer bir kısmı ise giderleri artırıcı gelişme ve uygulamalardan kaynaklanmaktadır. Gelir azaltıcı faktörlerin başlıcaları; erken emeklilik uygulaması, prime esas kazancın düşük gösterilmesi, kayıt dışı istihdamın yüksekliği, prim tahsilat oranının düşüklüğü, af ve ödeme kolaylığı gibi uygulamalarla prim ödeme eğiliminin azalması, ödenmeyen primlerin gecikme cezalarına uygulanan af, prime esas kazanç sınırlarının düşüklüğü ve fon gelirlerinin yetersizliğidir. Gider artırıcı faktörler ise; erken yaşta emeklilik uygulamaları, primi alınmadan yapılan sigorta ödemeleri, borçlanma kanunları, uzayan ortalama ömür nedeniyle artan aylık ödemeleri ve sağlık yardımlarının yanı sıra prim gelirleri ile ödenen aylıklar arasındaki ilişkinin zayıflığı olarak sayılabilir. Diğer taraftan, sosyal güvenlik alanında faaliyet gösteren çok sayıda kurumun bulunması, kapsamda bulunan kişilerin hak ve yükümlülüklerinin farklılaştığı bir sosyal güvenlik sisteminin oluşmasına neden olmuştur.

Ülkemizde, nüfustaki yaşlanmanın hızlanması şeklindeki seyre karşı önlem alınmaması, mevcut sistemin yoksulluğa karşı etkin ve kapsamlı koruma sağlayamaması, sosyal güvenlik kurumlarının mali yönden açık vermesi ve bu açıkların büyüyerek artması sonucu ekonominin olumsuz etkilenmesi, mevcut yapının nüfusun tüm kesimlerini kapsamaması ve sosyal güvenlik kuruluşlarının yapısal olarak dağıntık olması nedeniyle sorunların çözüme kavuşturulamaması ve norm ve standart birliği sağlanamaması nedeniyle sosyal güvenlik sisteminde kapsamlı reform yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Sosyal güvenlik sistemine ilişkin reform, üç aşamalı olarak planlanmıştır. Bunlardan ilki, sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında birleştirilmesi, ikincisi sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası hükümlerinin tek bir kanunla bir araya getirilmesi suretiyle norm ve standart birliğinin sağlanması, üçüncüsü ise primsiz ödemeler sisteminin sosyal sigorta sisteminden ayıklanması ve tek elden yürütülmesidir.

Reformun ilk aşaması 20/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Kanunla hayata geçirilerek, Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur "Sosyal Güvenlik Kurumu" adı ve çatısı altında birleştirilmiştir. Reformun ikinci aşaması 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu" Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilmiş ve yürürlük tarihi de 1/1/2007 olarak belirlenmiştir. Ancak, 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden bazı maddeleri Anayasa Mahkemesinin 15/12/2006 tarihli ve 2006/112 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi temel olarak; güncelleme katsayısına refah payının katılmaması, kamu görevlileri ile diğer sigortalıların aynı sosyal güvenlik sistemine tabi tutulması ve yaşlılık veya emekli aylığı almakta iken kendi ad ve hesabına çalışmaya başlayanların ödeyecekleri sosyal güvenlik destek priminin yüzde 10'dan yüzde 33,5 ila 39'a kadar artırılmasıyla ilgili 5510 sayılı Kanunun bazı maddelerini Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir.

Anayasa Mahkemesi İptal Kararının gerekçesinde;

- Anayasa'nın 128 inci maddesinde kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları, yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceğinin belirtildiği, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin 128 inci maddede sayılan özlük hakları bakımından yasal güvenceye kavuşturulmuş olduğu, memur statüsü ile emekli statüsü arasında organik bağ bulunduğundan memur statüsünde yapılacak değişikliklerin doğal olarak emeklilik statüsünde de etkisini göstereceği, bu nedenle kamu görevlileri ile diğer sigortalıların aynı statüye tabi tutulmasının Anayasaya aykırı olduğu,

- Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesinde yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emekliler için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kıldığı; ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılmasının yasa koyucunun takdirinde bulunduğu,

- Güncelleme katsayısının hesaplanmasında; sigortalıların sadece enflasyon karşısındaki değer kayıplarını önleyen TÜFE değişim oranının esas alınması, büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesi ve formüldeki katsayının eksi çıkması olasılığına karşı asgari bir sınırnın da öngörülmemesinin sosyal hukuk devleti ve sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmadığı,

- Yaşlılık veya emekli aylığı almakta iken kendi ad ve hesabına çalışmaya başlayanların ödeyecekleri sosyal güvenlik destek priminin bu kapsamdaki sigortalılar yönünden sigorta primlerinin tamamının kendileri tarafından ödeneceği de göz önünde bulundurulduğunda, yüzde 10'dan yüzde 33,5 ile 39'a kadar artırılmasının makul ve ölçülü olarak kabul edilemediği,

hususları ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı üzerine 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi ilk olarak 26/12/2006 tarihli ve 5565 sayılı Kanunla 1/7/2007'ye, ikinci olarak 9/5/2007 tarihli ve 5655 sayılı Kanun ile 1/1/2008'e, son olarak da 14/12/2007 tarihli ve 5724 sayılı Kanun ile 1/6/2008'e ertelenmiştir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olan kamu görevlilerinin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olması; ancak, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlayacak kamu görevlilerinin ise 5510 sayılı Kanuna tabi olmasına,

- Mevcut kamu görevlilerinin prime esas kazanç matrahında herhangi bir değişiklik yapılmasına karşılık, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra kamu görevlisi olarak göreve başlayanlar için prime esas kazanç matrahına makam, temsil ve görev tazminatları, döner sermaye katkı payları ve ek ödemeler de dâhil tüm kazançlarının ilave edilmesine,

- Kamu görevlilerinin kısa vadeli sigorta hükümlerine tabi olmasını öngören hükümler Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğinden, kamu görevlilerinin kısa vadeli sigorta kolları kapsamından çıkarılması nedeniyle mevcut mevzuattaki vazife ve harp malullüğüne ilişkin hükümlerinin devamına yönelik düzenlemeler yapılmasına,

- Sigortalıların kazançlarının güncellenmesinde, her yıl Aralık ayında TÜİK tarafından açıklanan tüketici fiyat indeksindeki değişim oranının (TÜFE) tamamı ile Gayri Safi Yurtiçi Hasılda (GSYİH) meydana gelen reel atış oranının yüzde 25'inin toplamına (1) tamsayımın eklenmesi sonucunda bulunan değer şeklinde değiştirilmesi; ayrıca TÜFE oranı veya sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının eksi olduğu yıllarda eksi değerlerin sıfır olarak alınmasına,

- Fiili hizmet süresi zammından yararlanacak olan meslek gruplarının günümüz teknolojisi, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki gelişmeler ile iş riskleri dikkate alınarak yeniden tanımlanması; bu çerçevede, fiili hizmet zammı uygulamasının ağır ve tehlikeli işler (sualtı, maden, çimento, demir-çelik, kurşun, arsenik vb.) ile sınırlandırılmasına,

- Sigortalıların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için aylık bağlama oranının yüzde 2 olarak değiştirilmesine,

- Öten sigortalıların kız çocuklarına bir yıllık yetim ya da dul aylığı kadar evlenme yardımının ödenmesine,

- Sigortalıların hak sahiplerine, brüt asgari ücret tutarı cenaze yardımının verilmesine,

- Hizmet akdiyle çalışanlar için ayakta tedavilerde günlük kazancının 2/3'ü, yatarak tedavide 1/2'si geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesine, kendi nam ve hesabına çalışanlar için iş göremezliğin başladığı tarihten önce en az 90 gün kısa vadeli prim ödenmesi şartıyla, yalnızca iş kazası ve meslek hastalığı halinde ayakta tedavilerde günlük kazancının 2/3'ü, yatarak tedavide 1/2'si, kamu görevlilerinin istirahatlarında ise çalıştıkları kurum tarafından maaşlarının verilmesine,

- Ölüm aylığına hak kazanılabilmesi için 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm primi bildirilmiş olunmasına,

- Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere götürülen Türk işçilerinin sadece kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortasına zorunlu olarak tabi olmaları; uzun vadeli sigorta kollarına ise sigortalının talep etmesi halinde isteğe bağlı sigortalı olma yoluyla tabi olması şeklinde düzenlenmesine,

- 5510 sayılı Kanunda genel sağlık sigortası kapsamındaki kişilerin büyük bölümününün 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşlanması Hakkında Kanun kapsamında yeşil kart verilen kişilerin daha objektif kriterlere göre belirlenmesine,

- Genel sağlık sigortasından yararlanacaklar kapsamına, 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alanlar; 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun ek 16 ncı maddesine göre aylık alan geçici köy korucuları; oturma izni almış yabancı ülke vatandaşlarından yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında sigortalı olmayanlardan Türkiye'de yerleşik olma hali bir yıldan fazla olanların dahil edilmesine,

- Yurt içinde tedavisi mümkün olmadığı tespit edilen tüm kişilerin tedavilerinin ve yurt içinde yapılması mümkün olmayan tetkiklerin de yurt dışında yapılabilmesine,

yönelik düzenlemeler öngörülmüştür.

* Tasarının geneli üzerindeki görüşmelere başlanmadan önce, verilen bir önerge doğrultusunda, konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyonun kurulmasına karar verilmiştir.

* Alt Komisyon; 17/12/2007, 25/12/2007, 26/12/2007, 27/12/2007, 02/01/2008, 03/01/2008, 09/01/2008, 10/01/2008, 22/01/2008 ve 24/01/2008 tarihlerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Gazeteciler Sendikası, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Memur Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türk Eczacılar Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Sağlık İşletmeleri Federasyonu, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Türkiye İşçi Emeklileri Derneği, Türkiye Harp Malulü Gaziler, Şehit, Dul ve Yetimleri Derneği Genel Merkezi, Tüm İşçi Emeklileri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu kapsamlı görüşmeler sonucunda, Komisyonunda yapılan değerlendirmeleri de dikkate alarak çalışmalarını tamamlamıştır.

Alt Komisyonunda; ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri:

► *Güncelleme Katsayısı*

- Güncelleme katsayısının Tüketici Fiyatları Endeksindeki (TÜFE) artışın tamamı ve Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) artış oranının yüzde 25'inin 1 tam sayısına eklenmesi yoluyla belirlenmesinin öngörüldüğü, sosyal devlet anlayışı gereği gelirin adil dağılımını gerçekleştirmeyi amaçlayan bu yöntemin; beklenen amacı sağlayabilmesi için GSYİH artış oranının en az yarısının hesaba katılmasının daha uygun olacağı,

► *Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri*

- Tasarı ile 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (c) bendi kapsamında kamu idarelerinde görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlilerinden bu Tasarının kanunlaşacağı tarihten önce görevde bulunanların, 5510 sayılı Kanun kapsamından çıkarılarak halen bağlı oldukları 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa tabi olmalarının öngörüldüğü, Tasarının kanunlaşmasından sonra 4 üncü maddenin (c) bendi kapsamına yeni gireceklerin ise 5510 sayılı Kanuna tabi olacaklarının hüküm altına alındığı, bu durumun Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı olabileceği,

► *Yurtdışına Gönderilen İşçilerin Sigortalılıkları*

- Tasarı ile karşılıklı sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmamış bir ülkeye, o ülkede iş alan Türk inşaat firmaları tarafından götürülen işçilere sadece kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanmasının öngörüldüğü; bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kolları yönünden ise isteğe bağlı sigortalılık kapsamında değerlendirildiği, bu düzenlemenin uzun vadeli sigortalılık yönünden işçiler aleyhine sonuçlar doğurabileceği,

► *Emzirme Ödeneği*

- Emzirme ödeneğinin Tasarı ile yeniden düzenlendiği, 5510 sayılı Kanunda emzirme yardımının 6 ay süre ile asgari ücretin 1/3'ü tutarında ödenmesi öngörüldüğü, ancak, Tasarı ile bu ödemenin oranı değişmemekle birlikte, bir defaya mahsus ödeme şekline dönüştürüldüğü, ayrıca yapılan düzenlemeyle kamu görevlileri dışındaki sigortalılar yönünden 90 gün kısa vadeli sigorta primi ödenmesi koşulunun 120 güne yükseltildiği, bağımsız çalışanlar için ise 120 günlük staj süresinin yanında her türlü prim borcunun ödenmesi koşulunun da öngörüldüğü, bu düzenlemenin 5510 sayılı Kanunda öngörülenden daha olumsuz bir düzenleme olduğu,

► *Evlilik ve Cenaze Yardımı*

- Gelir bağlanmış olan erkek çocuğun evlilik yardımından yararlanma hakkının kaldırıldığı, evlilik yardımından erkek çocukların da yararlandırılması yönünde çalışma yapılması gerektiği,

- Yaşam koşullarının giderek ağırlaşması nedeniyle önem kazanan ve beklenmedik bir gider artışı olarak ortaya çıkan cenaze masraflarını karşılamak için ödenen cenaze yardımı tutarının 5510 sayılı Kanunda asgari ücretin üç katı olarak belirlendiği; ancak, Tasarı ile bu miktarın asgari ücret düzeyine düşürülmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı,

► *Geçici İş Göremezlik Ödeneği*

- Tasarı ile, kamu görevlilerinin hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği kapsamından çıkarıldığı, ayrıca hastalık ve analık halinde ve doğumdan önceki süreler için geçici iş göremezlik ödeneğinin sadece işçi olarak çalışan sigortalılara tanınması ve kendi adına ya da bağımsız çalışanlar için tanınmamasının, norm ve standart birliğini sağlama iddiasına ve anayasada öngörülen eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edebileceği,

- Hastalık, doğum, iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle ödenecek geçici iş göremezlik ödeneğinin, Tasarıda ayakta tedavilerde günlük kazancın üçte ikisi, yatarak tedavilerde ise günlük kazancın yarısı olarak öngörüldüğü, 5510 sayılı Kanundaki düzenlemeden daha olumsuz olan bu düzenlemenin doğru bir yaklaşım olmadığı,

► *Sürekli İş Göremezlik Geliri*

- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu çalışma gücünün yüzde 25'i veya daha fazlası oranında kaybedenlere bağlanacak sürekli iş göremezlik geliri ile ilgili olarak bir alt sınırın öngörülmediği; gelirlerinde meydana gelecek azalmaya karşı sigortalıları korumak amacıyla sürekli iş göremezlik geliri ile ilgili olarak bir alt sınırın belirlenmesi gerektiği,

► *Malullük Aylığı*

- Malullük aylığı bağlanması için en az beş yıldan beri sigortalı olma ve 900 gün prim ödeme koşulunun, en az on yıldan beri sigortalı olma ve toplam 1800 gün, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şeklinde değiştirildiği; ancak, sosyal güvenlik hakkının gereği olarak 5510 sayılı Kanundaki düzenlemenin korunması gerektiği,

- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlara malullük aylığı bağlanmasının prim borcu olmaması koşuluna bağlandığı, kendi adına çalışanlarla ilgili getirilen prim borcu olmaması koşulunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiği,

► *Emeklilik İçin Gerekli Olan Prim Ödeme Gün Sayısı*

- 5510 sayılı Kanunla öngörülen yaşlılık aylığını hak etmede aranan yaş koşulunu kadın ve erkekte 65'e, prim gün sayısını ise tam aylıkta 9000, kısmi aylıkta 4500 güne yükselten hükmün aynen korunduğu, bu düzenlemenin esnek çalışma biçimlerine göre çalışan işçiler ile mevsimlik işçilerin emeklilik hakkını elde etmelerini ortadan kaldırmayacağı, ülke koşulları dikkate alınarak yaşlılık aylığına hak kazanma koşullarının yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

► *Emekli Aylığı Bağlama Oranı*

- Aylık bağlama oranının her 360 gün için yüzde 2'ye indirilmesiyle emekli aylıklarının düşeceği, ülkemizin sosyal ve ekonomik koşulları dikkate alındığında mevcut emekli aylıklarının yükseltilmesi gerekliken, düşürülmesinin sosyal devlet ilkesi ile bağdaşmadığı, bu nedenle emekli aylıklarının, aylık bağlama oranının sigortalıları sisteme daha çok ve daha uzun süre prim ödemeyi özendirerek şekilde düzenlenmesi gerektiği,

► *Ölüm Aylığı*

- Hak sahiplerinin ölüm aylığını alabilmeleri için öngörülen prim ödeme gün sayısının, 1800 güne yükseltildiği; bu düzenlemenin, zaten telifsiz olanaksız kayba uğrayan hak sahiplerini korumadığı; bu nedenle ülkemiz koşulları göz önüne alınarak, ölüm aylığı için öngörülen prim gün sayısının 900 gün olarak korunması gerektiği,

- Çalışan eşin desteğinden yoksun kalmış dul eşe bağlanacak aylık oranının yüzde 75 olarak düzenlenmesi gerektiği; bu kapsamda anne ve babaya bağlanacak aylıklarda ise asgari ücretin brüt tutarının kıstas olarak alınmasının yararlı olacağı,

► *Fiili Hizmet Süresi Zammı*

- Fiili hizmet süresi zammının çalışanların aleyhine olacak şekilde kapsamı ve süresinin daraltılarak yeniden düzenlendiği; yıpranma payı olarak da bilinen fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işyeri ve işler ile kapsamdaki sigortalılarda değişiklik yapıldığı, bu çerçevede bu hükmün tekrar gözden geçirilmesi gerektiği,

- Tasarıda, mevcut 5510 sayılı Kanunda öngörülen durumdan geriye gidilerek, fiili hizmet zammından yararlanabilmek için 3600 gün (10 yıl) fiilen çalışma şartı getirildiği; aynı şekilde Emniyet, Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) mensubu dışındakilere fiili hizmet süresi zammının 5 yıl ile sınırlandırıldığı;

➤ *Yaşlılık Sigortası ve Genel Sağlık Sigortası*

- İsteğe bağlı sigortaya tabi olanların mahullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primlerini ödeme hükmünün korunduğu; bu zorunluluğun genel sağlık sigortası primleri devlet tarafından ödenenlerin, isteğe bağlı sigortaya prim ödeyip yaşlılık aylığı hak etmelerine engel olacağı, bu durumda olup yaşlılık sigortasına hak kazanmak isteyenlere de, isteğe bağlı sigortaya girme olanağı tanınmasının ileride yaşlılık aylığı almalarını olanaklı kılacağı, yoksul olduğu tespit edilenlerin isteğe bağlı sigortaya prim ödemeleri halinde, genel sağlık sigortası primi ödememeleri gerektiği,

➤ *Doğum ve Analık İzni*

- Ücretsiz doğum ya da analık izin sürelerinin de borçlanılacak sürelerden sayıldığı, bu sürelerde kadın çalışanların doğum ve çocuk bakımı gibi özel bir durum nedeniyle izin kullandığı, bunun sonucunda doğum yapan kadının sosyal güvenlik alanındaki bir hakkı kullanmasından dolayı emeklilikle ilgili sürelerini tamamlamak için ortaya çıkan bir maliyete katlanmak zorunda kalacağı, oysa çocuk bakımının aynı zamanda toplumsal olarak devletin de üstlenmesi gereken bir sorumluluk olduğu, bu sorumluluğun tüm maliyetini doğum yapan ve çocuk yetiştiren kadına yüklemenin adil olmadığı; bu nedenle, yapılacak değişiklikte kadınların borçlandığı bu sürelerle ilişkin sigorta priminin devlet tarafından üstlenilmesine yönelik düzenleme yapılmasının uygun olacağı,

➤ *Grev ve Lokavtta Geçen Süreler*

- Grev ve lokavtta geçen sürelerin borçlanılacak süreler arasında yer aldığı, bu sürelerin genel sağlık sigortası primi ödeme yükümlülüğü kapsamında olduğu, sağlık yardımlarından yararlanmak için sağlık sigortası primi ödeme zorunluluğu söz konusu olduğundan, grev ve lokavt sırasında sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarının sağlanmasının büyük önem arz ettiği,

➤ *Kısmi Süreli Çalışanlar*

- 5510 sayılı Kanunla, 4857 sayılı İş Kanunu gereği eksik gün bildirim yapılan sigortalıların eksik günlerini isteğe bağlı sigorta ödeyerek tamamlamalarının düzenlendiği; ancak, bir ay içinde 30 günden az süreyle çalışan ve isteğe bağlı sigortalı olmayan eksik çalışanlar ile zorunlu sigorta kapsamında olan günler dışında kalan süreler için isteğe bağlı sigortalı olunması durumunda, isteğe bağlı sigorta prim borcu olanların, sağlık hizmetlerinden nasıl yararlanacağını düzenlenmediği; kısmi süreli çalışan ve çalışmadıkları günlerde gelir elde etmedikleri açık olan çalışanların, isteğe bağlı sigortalılık için prim ödeme yükümlülüklerini nasıl yerine getireceği hakkında belirsizlik olduğu;

➤ *Aylıkların Belirlenmesinde Alt Sınır*

- Sigortalı ve hak sahiplerine bağlanacak aylıklarla ilgili, prime esas kazancın yüzde 35 inden az olmaması koşulunun alt sınır olarak getirildiği, bağlanacak aylık ve gelirlerin alt sınırının sigortalının ve geçindirmekle zorunlu olduğu aile fertlerinin asgari ölçülerde geçimlerini sağlayacak yeterlikte olması gerektiği; Tasarı ile öngörülen alt sınır aylığının sigortalının kendi geçimini dahi sağlayacak yeterlilikte olmadığı, bu nedenle alt sınır aylığının sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertlerinin sayısı dikkate alınarak belirlenmesinin daha uygun olacağı,

➤ *Ağız ve Diş Sağlığı*

- Tasarı ile 18 yaşını doldurmuş veya 45 yaşından gün almış sigortalıların diş protezinden yararlanmaları için yüzde 50 oranında katkı bedeli ödemelerinin öngörüldüğü, sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile verilecek sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını, sürelerini belirlemeye Kanunla Kurumun yetkili kılındığı; ağız sağlığının beden sağlığının korunması bakımından büyük önem taşıdığı, bu bakımdan diş proteziyle ilgili ödemeler açısından yaşa göre sınırlama konmasının toplum sağlığı açısından sakıncalar yaratabileceği,

➤ *Sağlık Hizmetinden Yararlanma Koşulları ve Katılım Payı*

- Sağlık yardımlarından yararlanabilmek için genel sağlık sigortası primlerinin ödenmiş olması ve primden doğan borcun olmaması koşulunun öngörüldüğü, ayrıca bir işverene bağlı çalışan işçiler ve kamu görevlileri dışındaki sigortalılar yönünden sağlık hizmeti sunucusuna başvuru tarihinde 30 günden fazla prim ve prime ilişkin borcu bulunmamasının sağlık hizmetlerinden yararlanma koşulu olarak belirlendiği, isteğe bağlı sigortalılar, oturma izni olan yabancılar ve başka bir ülkede sağlık sigortasından yararlanma hakkı bulunmayan vatandaşlar yönünden bu koşulun daha da ağırlaştırıldığı; sağlık hizmetinden yararlanmayı kişinin prim borcunun bulunmaması koşuluna bağlayan hükmün sağlık hakkının kullanılmasını engelleyebileceği,

- Katılım payı ile ilgili olarak yatarak tedavilerde bir takvim yılında asgari ücreti geçmemek ve her yatarak tedavi için asgari ücretin dörtte biri kadar ödeme yapmak koşulunun gerçekçi bir sınırlandırma olarak görünmediği, çalışanların, emekli, dul ve yetimlerini gelir durumları dikkate alınarak özellikle, yatan hastalardan katılım payı alınmasından vazgeçilmesi gerektiği,

- 5510 sayılı Kanununun 73 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, özel sağlık kuruluşlarının Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunun belirlediği fiyatın yüzde 20'sine kadar ek ücret talep edebilmesinin öngörüldüğü; tüm sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının Kurumca belirlenmiş standart üstündeki hizmetlerden istisnai sağlık hizmetleri için tespit edilen fiyatların 3 katı tutarında fark alabilmelerine imkan sağlandığı, bu hükmün yeniden değerlendirilmesi gerektiği,

➤ *Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunun Oluşumu*

- Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunun beş olan üye sayısının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından bir, Sosyal Güvenlik Kurumundan da bir üye eklenmek suretiyle yedi üyeye çıkarıldığı; oysa kurulda bilimsel katkı verme ve özdenetim sağlamada yararlı olacak bir katılım aranması gerektiği, bu anlamda komisyonun yapısını sivilleştirilen bir düzenleme yapılmasının daha uygun olacağı, sigortalılar açısından bu kadar önemli kararları alacak komisyonda sosyal tarafların temsilcilerine yer verilmemesinin önemli bir eksiklik yaratabileceği,

➤ *Prime Esas Kazancın Belirlenmesi*

- Aynı yardımların yüzde 30 unu aşan kısmından ve diğer kanunlarla istisna tutulan ödemelerden prim alınmasının öngörüldüğü, toplu sözleşmelerle belirlenecek ücret ve ödemelerin prime esas kazanç kapsamına alınmasının, bu nitelikteki ödemelerin toplu sözleşmelerin kapsamı dışına çıkması ve işverenlerin bu ödemelerden kaçınmalarına neden olacağı, bu bakımdan aynı yardımlar ile kanun ya da toplu sözleşmeden kaynaklanan ikramiyelerden ve ay içinde yapılan ödemelerin prime esas kazancı aşan tutarlarından prim kesilmesini öngören düzenlemenin metinden çıkartılması gerektiği,

➤ *Sigortalı Bildirimi ve Tescilli*

- Tarım sektöründe kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların kendilerine de sigortalılık tescil talebinde bulunma imkânının verilmesi gerektiği,

➤ *Yeşil Kart Uygulaması*

- Genel sağlık sigortasının uygulanmasına dair ülke örneklerinde görülen en önemli sorunlardan birinin prim ödeme gücü olmayanların kapsam dışında bırakılması olduğu, daha önce prim ödeyemeyecek durumda olan yoksulların primlerinin devlet tarafından ödeneceğinin belirtildiği, oysa 5510 sayılı Kanunda Tasarı ile yapılan değişiklikle yalnızca harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek her türlü gelirin aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişilerin yoksul olarak kabul edilerek GSS kapsamına alınacağına hüküm altına alındığı, bu değişikliklerin toplumun yoksul kesimlerinin genel sağlık sigortası kapsamı dışında kalmasına yol açabileceği,

şeklindeki konularda görüş ve değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

* Bu görüşmeleri müteakip Alt Komisyon üyeleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcileri tarafından tamamlayıcı açıklamalarda bulunulmuştur. Bu görüşmelerden sonra Tasarı ve gerekçesi Alt Komisyon tarafından benimsenerek maddeleri üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Alt Komisyon çalışmaları sonucunda Tasarı yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede;

- Uygulamada çıkması muhtemel tereddütlerin giderilmesi ve anlama açıklık kazandırılması,
- Maddelerin bent ve fıkralarının kanun tekniğine uygunluk açısından yeniden düzenlenmesi,
- Metinde yapılan madde atıflarının yeniden düzenlenmesi,

Doğrultusunda Tasarıda aşağıdaki temel konularda değişiklikler yapılmıştır.

* **Tasarının:**

- Çerçeve 1 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 3 üncü maddesi; sigortalının bakmakla yükümlü olduğu kişilere açıklık getiren bir tanımın metne eklenmesi ve madde metninin anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Çerçeve 2 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 4 üncü maddesi; köy muhtarlarının sigortalı olma zorunluluğunun kaldırılması ve bunların isteğe bağlı sigortalı olabilmesine olanak sağlanması amacıyla değiştirilmesi; gelir vergisinden muaf olan esnaf ve sanatkârın, esnaf siciline kaydının sigortalılık için yeterli olmasına yönelik olarak değiştirilmesi; anonim şirketlerde kurucu ortak olanların zorunlu sigortalı kapsamından çıkarılması ve kurucu ortakların isteğe bağlı sigortalı olmasına olanak sağlanması amacıyla değiştirilmesi; hara ve hipodromlarda görev yapan jockey ve antrenörlerin sosyal güvenlik kapsamına alınmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi; fakülte veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına okuduktan sonra veya askerlik hizmetini takiben subaylığa, astsubaylığa, komiser yardımcılığına veya polisliğe geçenlerin, söz konusu okullarda geçen normal eğitim sürelerinin sigortalı olarak değerlendirilmemesi ve madde metninin yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 2 nci madde olarak,

- 5 inci maddesi; 5510 sayılı Kanun ile Kurumdan birden fazla maaş alınması mümkün olmadığından, harp malulleri ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayişin ve güvenliğinin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malullüğü aylığı bağlanmış olanlardan 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların, bu aylıklarının kesilmemesine yönelik düzenlemeden, aynı kanunlar kapsamına giren

olaylar sebebiyle malul olan ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya başlayan er ve erbaşların da yararlanmasına yönelik bir hükmün eklenmesi; 5510 sayılı Kanunda sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışma imkanının sadece 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışan sigortalılara verilmesinden dolayı bu sigortalılar için söz konusu prim karşılığında iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından yararlanılması söz konusu olmadığından, (d) bendinin madde metninden çıkarılması; kısa vadeli sigorta kollarına tabi olanların, istekleri halinde, uzun vadeli sigorta kollarına da tabi olabilmelerinin sağlanmasını teminen değiştirilmesi suretiyle çerçeve 3 üncü madde olarak,

- 6 ncı maddesi; birinci fıkrasının (c) bendi hükmünün mevcut haliyle ev hizmetlerinde çalışanların çok büyük bir çoğunluğunun sosyal güvenlik sistemi dışında bırakılabileceğinden, ev hizmetlerinde geçici olarak çalışanlar dışında kalanların sigortalı olabilmelerini kolaylaştıran bir hükmün metne eklenmesi; gelir vergisinden muaf olan esnaf ve sanatkârın, esnaf siciline kaydı ile sigortalı sayılmasına ilişkin olarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel bir hükmün metne eklenmesi; anlama açıklık kazandırılması ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla madde metninin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 4 üncü madde olarak,

- 7 nci maddesi; gelir vergisinden muaf olanların esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı oldukları tarihte sigortalılıklarının başlaması nedeniyle 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi ve madde metninin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 5 inci madde olarak,

- 8 inci maddesi; tarımsal faaliyetlerde bulunanların bireysel olarak bildirimlerini en geç bir ay içinde yapabilmelerine imkan sağlanmasına yönelik olarak yeniden düzenlenmesi; hara ve hipodromlarda görevli jokey ve antrenörlerin çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Türkiye Jokey Kulübü tarafından Kuruma bildirilmesi yönünde bir hükmün madde metnine eklenmesi suretiyle çerçeve 6 ncı madde olarak,

- 9 uncu maddesi; köy muhtarlarının zorunlu sigortalılık kapsamından çıkarılması ve isteğe bağlı sigortalı olabilmelerinin sağlanması nedeniyle 4 üncü maddede yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi; gelir vergisinden muaf olanlar için sigortalılığın sona ermesi halinde, esnaf ve sanatkâr sicilinden silindiği tarihten geçerli olmasını teminen değiştirilmesi; şirket ve donatma iştiraklerinin iflas veya tasfiye durumu ile münfesiş duruma düşmeleri halinde, mahkeme kararı veya tasfiye kurulu kararı alınmaya kadar geçen sürecin çok uzun olması dikkate alınarak zorunlu sigortalılık kapsamından çıkmak isteyenlerin talepleri halinde, şirket organlarının tasfiyeye veya iflase karar verdikleri tarihten, bu kişilerin talep etmemesi halinde ise mahkeme kararının verildiği tarihten geçerli olmak üzere sigortalılıklarının sona erdirilmesine yönelik olarak yeniden düzenlenmesi; 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki kamu görevlilerinin sigortalılık başlangıç tarihinin göreve başladıkları ilk gün olması nedeniyle, emeklilik hariç, diğer nedenlerle görevlerinden ayrılanların görevden ayrıldıkları günün sigortalılıklarının sona erme tarihi olarak belirlenmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 7 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 13 üncü maddesi; çerçeve 8 inci madde olarak aynen,

- 15 inci maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 9 uncu madde olarak,

- 16 ncı maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla birinci ve ikinci fıkralarının redaksiyona tabi tutulması; emzirme yardımının birden fazla doğan her çocuk için ayrı ayrı ödenmesini teminen değiştirilmesi; sigortalı kadının kendisine veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması halinde sigortalı erkeğe emzirme yardımı ödenmesi için 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi ödenmiş olma şartı dikkate alınarak sigortalılığı sona eren sigortalının, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde 120 gün prim ödenmiş olması şartı ile emzirme ödeneğinden yararlanması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 10 uncu madde olarak,

- 18 inci maddesi; kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan sigortalıların analık sigortası kapsamına alınması ve bu kapsamdaki sigortalıların sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigorta kolları yönünden geçici iş göremezlik ödeneğinin, yatarak tedavi görme şartına bağlanarak tedaviden sonra ödenmesi yönünde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 11 inci madde olarak,

- 19 uncu maddesi; madde metninin anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 12 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 4 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 25 inci maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 13 üncü madde olarak,

- 26 ncı maddesi; çerçeve 14 üncü madde olarak aynen,

- 27 nci maddesi; 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalıların malullük aylığının başlangıç tarihinin açıklığa kavuşturulması amacıyla yeniden düzenlenmesi; malullük aylığı bağlandıktan sonra yeniden çalışmaya başlamaları nedeniyle aylıkları kesilen sigortalılardan işten ayrılarak yeniden aylık talebinde bulunanların aylıklarının hesaplanma yöntemine ve 9000 günden az prim ödeme gün sayısı olması halinde malullük aylığının hesaplanmasına açıklık getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 15 inci madde olarak,

➤ Çerçeve 5 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 28 inci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların emekliye ayrılmaları yönündeki taleplerinin hangi usul ve esaslara tabi tutulacağına açıklık getirilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 16 ncı madde olarak,

- 29 uncu maddesi; aylık bağlama oranına bir üst sınır getirilerek, aynı prim ödeme gün sayısı olan sigortalılara farklı aylıkların ödenmesinin önlenmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 17 nci madde olarak,

- 30 uncu maddesi; sigortalının emeklilik sonrası çalışmasına ait prime esas kazançlarının 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine göre güncellenebilmesini teminen değiştirilmesi; aylık almakta iken 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanlardan sosyal güvenlik destek primine tâbi olanlardan kesilecek primlere üst sınır getirilmesi ve bu sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmaması yönünde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 18 inci madde olarak,

- 31 inci maddesi; anlama açıklık kazandırılması ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak,

➤ Çerçeve 6 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 32 nci maddesi; vazife malullüğüne bağlı nedenlerden dolayı ölen sigortalıların hak sahiplerine de aylık bağlanabilmesini teminen değiştirilmesi suretiyle çerçeve 20 nci madde olarak,

- 34 üncü maddesi; ana veya babanın 65 yaşın altında olması halinde, ölen sigortalının hesaplanan aylığından artan hisse bulunması, 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın aylık bağlanmasına imkan sağlanması, ayrıca 5510 sayılı Kanunun 54 üncü maddesindeki düzenlemeye paralel olarak ana veya babaya birden fazla çocuğundan aylık bağlanma imkanı verilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 21 inci madde olarak,

- 36 ncı maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra toptan ödemeye ilişkin hususlara açıklık getirilmesine yönelik bir hükmün eklenmesi suretiyle çerçeve 22 nci madde olarak,

- 37 nci maddesi; boşanması nedeniyle bir yıldan önce gelir veya aylığa hak kazanamayanların sağlık hizmetlerinden yararlanmasına imkan sağlayan bir hükmün metne eklenmesi; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre cenaze yardımı ödeneği niteliğinde bir yardım ödenmesi halinde, ayrıca Kurum tarafından cenaze yardımının yapılmayacağına açıklık getirilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 23 üncü madde olarak,

- 38 inci maddesi; malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında dikkate alınacak sigortalılık süresinin başlangıcının, farklı sosyal güvenlik kanunlarına tabi sigortalıların 5510 sayılı Kanuna tâbi oldukları tarih olduğuna açıklık getiren bir hükmün eklenmesi ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 24 üncü madde olarak,

➤ Çerçeve 7 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 40 inci maddesi; bir çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için sigortalının kapsamındaki işyerleri ve/veya işlerde fiilen söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şartına bağlanması ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde, Emniyet Genel Müdürlüğünde ve Milli İstihbarat Teşkilâtında çalışanların fiili hizmet süresi zammına açıklık getirilmesi yönünde yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 25 inci madde olarak,

➤ Çerçeve 8 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 46 ncı maddesi; fakülte veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına okuduktan sonra veya askerlik hizmetini takiben subaylığa, astsubaylığa, komiser yardımcılığına veya polisliğe geçirilen sigortalılarla ilgili 4 üncü maddede yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 26 ncı madde olarak,

- 47 nci maddesi; malullük aylıklarının hesaplanmasında uygulanacak malullük derecelerinin yeniden belirlenmesi, vazife veya harp malullerinin tekrar göreve başlamaları halinde haklarında yapılacak işlemlerin açıklığa kavuşturulması amacıyla yeniden düzenlenmesi, vazife malulü olanlardan yeniden 5510 sayılı Kanuna tabi sigortalı olarak çalışmaya başlayanlar hakkındaki işlemlere açıklık getirilmesine yönelik hükmün metne eklenmesi ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 27 nci madde olarak,

- Kamu görevlilerinin emekliye sevk onaylarıyla ilgili hususlara açıklık kazandırılması amacıyla 5510 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının yeniden düzenlenerek çerçeve 28 inci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- İtibarî hizmet süreleri ve itibarî hizmet süresi primi ile ilgili uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla, 5510 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi yeniden düzenlenerek çerçeve 29 uncu madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Türk işverenlerin ikili sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki iş yerlerinde çalıştırdıkları sigortalıların, isteğe bağlı sigortalı olabilmesi amacıyla bu ülkelerde çalışma şartının kaldırılmasına yönelik olarak 5510 sayılı Kanunun 50 ncı maddesinin değiştirilmesini öngören bir hükmün çerçeve 30 uncu madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 9 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 51 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 31 inci madde olarak,

- 52 nci maddesi; bir ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalıların prim gün sayılarını 30 güne tamamlayacak şekilde, eksik günlerini isteğe bağlı sigorta yoluyla tamamlamalarına imkan sağlayan bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 32 nci madde olarak,

- 53 üncü maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda değiştirilmesi suretiyle çerçeve 33 üncü madde olarak,

- 54 üncü maddesi; dul kaldıktan sonra ikinci kez evlenen kişinin, ikinci eşinin de ölmesi sonucunda, aylık veya gelire hak kazanması durumunda, birinci veya ikinci eşin aylıklardan birini tercih etmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 34 üncü madde olarak,

- 55 inci maddesi; sigortalı ve hak sahipleri ifadelerine açıklık getirilmesi; sigortalılara bağlanacak aylıklarda öngörülen alt sınır uygulamasıyla sigortalı için mevcut çalışmalarına göre hesaplanacak aylığın, sigortalının yıllar itibarıyla mevcut çalışmalarının asgari kazançlar üzerinden bildirilmesi halinde hesaplanacak aylıktan daha düşük olmamasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 35 inci madde olarak,

- Anlama açıklık kazandırılması amacıyla 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının redaksiyona tabi tutularak çerçeve 36 ncı madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

- Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunda uzman hekim görevlendirecek kurumların arasına Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin eklenmesi, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun karar vermesi sırasında oyların eşit olması halinde başkanın bulunduğu tarafın çoğunluk olduğuna açıklık getiren bir hükmün metne eklenmesi; vazife malullüğü derecesine itirazların Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunda değerlendirilmesine imkan sağlayacak şekilde 58 inci maddesinin değiştirilerek çerçeve 37 nci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 10 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 60 ncı maddesi; sigortalı sayılmayanların belirlenmesinde kişi geliri yerine, aile içinde kişi başına düşen gelirin esas alınması, net asgari ücret yerine 3 üncü maddede tanımlanan brüt asgari ücretin dikkate alınması ve aile kavramı tanımına açıklık getirilmesi; aylıksız izin alan eşlerin genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olduğuna açıklık getiren bir hükmün metne eklenmesi ve anlama açıklık kazandırılması amacıyla madde metninin yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 38 inci madde olarak,

- 61 inci maddesi; aile içindeki toplam gelirin kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olan kişilerin, genel sağlık sigortalılığı başlangıcının tespiti ve tescil tarihinin hangi tarih olacağına açıklık getirilmesi; zorunlu sigortalı olanların zorunlu sigortalılıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün daha genel sağlık sigortasından yararlanmalarına imkan sağlayan bir hükmün metne eklenmesi; 60 ncı madde gereği genel sağlık sigortalısı sayılanların çocukları, ana ya da babanın tescil edilmiş olmasına bakılmaksızın ve ayrıca bir işleme gerek olmaksızın 18 yaşını dolduruncaya kadar genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlandırılacağına açıklık getiren bir hükmün eklenmesi ve yapılan bu değişiklikler doğrultusunda madde metninin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 39 uncu madde olarak,

➤ Çerçeve 11 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 63 üncü maddesi; çerçeve 40 ncı madde olarak aynen,

- 64 üncü maddesi; çerçeve 41 inci madde olarak aynen,

- 67 nci maddesi; hizmet akdine bağı olmaksızın kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar ile 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamındaki kişilerin sağlık hizmet sunucusuna başvurdıkları tarihte, prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması şartının otuz gün şeklinde değiştirilmesi; 24 üncü maddede kısa vadeli sigorta kolları bakımından hesaba alınmayan sürelerle paralellik sağlanması amacıyla maddenin redaksiyona tabi tutulması; asker, tutuklu ve hükümlü olanların sigortalı sayılmaması koşullarının ortadan kalkması durumunda, bu kişilerin de genel sağlık sigortalısı kapsamına alınmasına imkan sağlayan düzenlemenin metne eklenmesi; 60 ıncı maddesinin birinci fıkrası kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanların zorunlu sigortalılıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün daha genel sağlık sigortasından yararlanmalarını öngören bir hükmün metne eklenmesi ve madde metninin yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 42 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 12 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 68 inci maddesi; yatarak tedavide katılım payının hiç alınmaması veya katılım payının bir katına kadar artırılarak alınabilmesi yetkisinin Kuruma verilmesine ilişkin bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 43 üncü madde olarak,

- 72 nci maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 44 üncü madde olarak,

➤ Çerçeve 13 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 73 üncü maddesi; vakıf üniversitelerinin kamu sağlık hizmet sunucu tanımı kapsamına alınması; kamu sağlık kurumu tarafından sevk edilmesi halinde özel sağlık kurum/kuruluşlarına başvuran harp malüllüğü aylığı alanlar, gaziler ile şehit, dul ve yetimler ile terörle mücadelede görev alanlardan ilave ücret talep edilememesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi; kurumun finansmanını karşıladığı tutarın üzerinde olan eşdeğer ilaçlar için kişinin talebi halinde, ilave ücret ödeyerek başka bir eşdeğer ilacı alabilmesine imkan tanınması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 45 inci madde olarak,

- 76 nci maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 46 ncı madde olarak,

➤ Çerçeve 14 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 80 inci maddesi; hizmet akdine bağı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalıların, yanında çalıştırdıkları kişiler adına beyan ettikleri en yüksek kazançtan daha az aylık prime esas kazanç beyan etmesi durumunda, eksik beyan ettikleri tutarın gecikme zammı ile birlikte tahsiline imkan sağlayan bir hükmün metne eklenmesi; bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında dikkate alınacak unsurların tek tek belirtilmek suretiyle madde metninin yeniden düzenlenmesi; sadece genel sağlık sigortalısı olanların ödeyecekleri prime esas asgari kazanç tutarlarının belirlenmesini temin eden bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 47 nci madde olarak,

- 81 inci maddesi; işsizlik ödeneğinden ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında çalışırken işsiz kalanlardan işsizlik ödeneğine hak kazanan kişiler için ödenecek genel sağlık sigortası prim oranının belirlenmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 48 inci madde olarak,

- 85 inci maddesi; devamlı mahiyetteki işyerleri için yapılan asgari işçilik incelemelerinde uzlaşma müessesesi getirildiğinden, madde başlığının bu düzenlemeyle uyumlu hale getirilmesi, devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgari işçilik incelemelerinde, kurum denetim elemanları tarafından yapılan incelemeler sonucunda hesaplanan sigorta prim tutarı ile idari para cezalarına ilişkin uyumsuzluklarda idari bir çözüm yolu olarak öngörülen uzlaşma ile uzlaşmanın usul ve esasları ile ilgili hükümlerin metne eklenmesi suretiyle çerçeve 49 uncu madde olarak,

➤ Çerçeve 15 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 86 ncı maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 50 nci madde olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 87 ncı maddesi; çerçeve 51 inci madde olarak düzenlenmesi suretiyle aynen,

➤ Çerçeve 16 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 88 inci maddesi; 4857 sayılı İş Kanununun 13 ve 14 üncü maddelerine göre kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar ile 5510 sayılı Kanuna göre ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalılar için eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerinin 30 güne tamamlanması zorunluluğunun getirilmesi ve bu sigortalıların eksik günlerine ilişkin genel sağlık sigortası primlerinin, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi veya (g) bendi kapsamında ödenmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi, Kurumun prim ve diğer alacakları konusunda şirket yönetim kurulu üyelerinin de sorumlu olduğuna açıklık getirilmesi, Kurum yetkili personelinin kurum alacağı hakkında takibe geçebilme süresinin başlangıcını açıkça hükme bağlayan bir düzenlemenin metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanun kapsamına giren primler ile bunlara ait zam ve cezalarını ödemeyen ya da bu Kanun hükümleri uyarınca takip edilen alacaklar nedeniyle ihtiyati haciz kararı alınan borçlunun, yurt dışına çıkışıyla ilgili usul ve esaslara açıklık getirilmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran işverenlerin, çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden hesaplanacak prim tutarlarını, ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek Kuruma ödemeleriyle ilgili esas ve usullere açıklık getirilmesi ve madde metninin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 52 nci madde olarak,

- 89 uncu maddesi; madde metninin redaksiyona tabi tutulması ve çerçeve 53 üncü madde olarak düzenlenmesi suretiyle,

- 90 ncı maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla dördüncü fıkranın yeniden düzenlenmesi suretiyle metne eklenmesi ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 54 üncü madde olarak,

➤ Çerçeve 17 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 92 ncı maddesi; sosyal güvenlik sicil numarası olarak yabancı uyruklu kişiler için İçişleri Bakanlığınca verilen kimlik numarasının kullanılmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 55 inci madde olarak,

- Sigortalıların gelir, aylık ve ödeneklerinin, 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemeyeceğini öngören bir hükmün 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesine eklenmesi; bu maddenin ikinci fıkrasının yeniden düzenlenerek metne eklenmesi ve madde başlığının madde içeriği ile uyumunun sağlanması amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 56 ncı madde olarak,

- 97 ncı maddesi; sağlık hizmeti sunucularına, tahakkuk etmiş alacaklarının % 70'i ilâ % 85'i arasındaki tutarın, faturaların teslim tarihinden itibaren en geç kırkbeş gün içinde alacaklarından kesilmek üzere avans olarak ödenmesi ve doksan gün içinde de fatura ve eki belgelerin incelenmesi tamamlanarak geri kalan tutarın ödenebilmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 57 ncı madde olarak,

- Genel sağlık sigortası kapsamında sunulan sağlık hizmetlerinin tamamlayıcısı veya destekleyicisi olarak, özel sağlık sigortalarına ilişkin uygulamalara imkan tanınmasına yönelik bir hükmün 5510 sayılı Kanunun 98 inci maddesine eklenmesi suretiyle çerçeve 58 inci madde olarak,

- 100 üncü maddesi; kişi ve kurumlardan alınacak bilgilerin değerlendirilmesinde Anayasada düzenlenen özel hayatın gizliliği ilkesinin gözönünde bulundurulacağına açıklık getirilmesi ve uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla madde metninin redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 59 uncu madde olarak,

► Çerçeve 18 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesi; diğer kanunlarda, bu madde de sayılan fiiller için idari para cezası öngörülmüş olsa dahi idari para cezası uygulanabilmesine olanak sağlanmaması, kayıt dışı istihdamın önlenmesine yönelik olarak yapılan denetim ve kontrollerde ibraz edilmesi öngörülen defter veya belgelerin ibraz edilmemesi durumunda öngörülen idari para cezalarının, caydırıcılık özelliğinin korunması, ancak ödeme gücünü de aşacak miktarda olmaması amacıyla idari para cezalarının yeniden belirlenmesi; 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kamu idareleri ile bankalara sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanabilmesine imkan sağlayan bir hükmün metne eklenmesi ve madde metninin uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle çerçeve 60 ncı madde olarak,

► Çerçeve 19 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- 103 üncü maddesi; Kurum ile yapılan sözleşmelere aykırı davranan sağlık hizmeti sunucularının sözleşmelerinin feshedilebilmesine olanak sağlayan bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 61 inci madde olarak,

- 104 üncü maddesi; çerçeve 62 nci madde olarak düzenlenmesi suretiyle aynen,

► Çerçeve 20 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 105 inci maddesi; asteğmen rütbesinde vazife malulü olanların derece terfilerinin subaylar gibi olmasının sağlanması; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk kez 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların, önceki sigortalılıklarının hesaplanması ile ilgili olarak 5434 sayılı Kanuna bir ek madde eklenmesini öngören bir hükmün metne eklenmesi; kendi isteği ile emekliye ayrılan, ancak daha sonra Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından hizmet süresinin eksik olduğu veya gerekli yaş şartını henüz haiz olmadığı tespit olunanlardan, emeklilik veya malullük aylığı aldığı sürenin, eksik hizmet süresinden veya yaş şartının yerine getirilmesi için tamamlanması gereken süreden fazla olması durumunda, emeklilik işlemlerinin iptal edilmesini öngören bir hükmün 5434 sayılı Kanuna eklenmesi; 3201 sayılı Kanuna göre yurtdışında bulunan Türk vatandaşlarının yurtdışında geçen sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesiyle ilgili hükümlerin yeniden düzenlenmesi; işçilere ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikte yapılan her çeşit istihkaktan o ay içinde ödenen ücretlerin, özel olarak açılan banka veya PTT hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda 193, 818, 854, 4857, 5411, 5953, 854 ve 5520 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılmasına yönelik değişikliklerle ilgili düzenlemelerin eklenmesi; 5510 sayılı Kanunda öngörülen sosyal güvenlik sistemine tabi olan aynı statüdeki sigortalılar açısından eşitlik ilkesine aykırı olabileceğinden 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanunun mülga 5 inci maddesinde yapılması öngörülen düzenlemenin metinden çıkarılması; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ile 4447 sayılı Kanunun kapsamına giren sigortalılar ile ilgili olarak uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesini teminen bir hükmün metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun kabul edilme tarihi ile yürürlük tarihinin farklı tarihler olması nedeniyle bazı kanunlar ile kanun hükmünde kararnemelerle öngörülen değişikliklerin metne ilave edilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 63 üncü madde olarak,

► Çerçeve 21 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi; metinde yapılan değişikliklere paralel olarak 506, 1479, 2108, 2925, 5434 ve 5447 sayılı Kanunların yürürlükten kaldırılan maddelerinin yeniden düzenlenmesi; 22/2/2006 tarihli ve 5458 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 65 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan

"Kısa çalışma ödeneği aldığı süre içinde işçinin hastalık ve analık sigortasına ait İşsizlik Sigortası Fonu tarafından 2/3 oranında Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan en az kazanç sınırı üzerinden hesaplanır." cümleleri ile 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun Geçici 23 üncü maddesini yürürlükten kaldıran hükümlerin metne eklenmesi; 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanunun 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl sonra, 506 sayılı Kanunun ek 36 ncı ve geçici 20 nci maddelerinin ise 5510 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesinde belirtilen devir işlemlerinin tamamlanmasından sonra yürürlükten kaldırılmasını öngören bir hükmün metne eklenmesi ve madde metninin kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması suretiyle çerçeve 64 üncü madde olarak,

- 5510 sayılı Kanunun yürürlüğüne ilişkin 108 inci maddesinin; 5510 sayılı Kanunun kabul edilme tarihi ile yürürlük tarihinin farklı tarihler olması nedeniyle yeniden düzenlenerek çerçeve 65 inci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

► Çerçeve 22 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- Geçici 1 inci maddesi; redaksiyona tabi tutulması,

- Geçici 2 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı veya iştirakçi olarak görev yapanların, birleştirilen hizmetleri üzerinden aylıklarının hangi kanun hükümlerine göre bağlanacağı hususuna açıklık getirilmesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi,

- Geçici 3 üncü maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki mevzuatın uygulanması ile ilgili olarak ifadeye açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, suretiyle çerçeve 69 uncu madde olarak düzenlenmesi suretiyle,

► Çerçeve 23 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- Geçici 4 üncü maddesi; beş ila on yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dul ve yetim aylığı almakta olanların aylık ve diğer ödemelerinin, 5510 sayılı Kanuna göre yapılmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi; 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlardan vazife malullüğü kapsamına girenler hakkında, 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılacağı öngören bir hükmün metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin söz konusu okullarda geçen başarılı öğrenim sürelerinin, istekleri halinde borçlandırılabilmesine imkan veren bir hükmün metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen, ancak 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili Kanun hükümlerine göre ölüm aylığının bağlanabilmesi için yeterli prim ödeme gün sayısı olmayan sigortalının hak sahiplerinin, 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre ölüm aylığına hak kazanması halinde, ölüm aylığına, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hak edilmiş olduğuna açıklık getirilmesi doğrultusunda düzenlenmesi ve çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

- Geçici 5 inci maddesi; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması ve çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

- Geçici 6 ncı maddesi; çerçeve 70 inci madde olarak aynen,

► Çerçeve 24 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- Geçici 7 nci maddesi; 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklara tâbi olanların sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiilî hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri,

borçlandırılan veya ihya edilen süreler ile sigortalılık sürelerinin tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilmesini teminen değiştirilmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce 24/6/1965 tarih ve 635 sayılı, 18/3/1986 tarih ve 3269 sayılı, 22/7/1965 tarih ve 644 sayılı, 1/11/1983 tarih ve 2937 sayılı, 25/3/1957 tarih ve 6940 sayılı ve 26/10/1990 tarih ve 3671 sayılı Kanunlara göre fiili hizmet süresine müstahak görevlerde çalışanların, bu görevlerde geçirdikleri sürelerin 5510 sayılı Kanunun 40 nci maddesi gereğince aranan 3600 günün doldurulmasında nazara alınmasını teminen değiştirilmesi; bir dosyadan aylık alan sigortalı ve hak sahiplerinin 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra başka bir dosyadan gelir veya aylığa hak kazanmaları halinde, en düşük miktarda dosyanın kapsamdan çıkartılarak yüksek gelir veya aylık bağlanacak dosyadan gelir veya aylık ödenmesini teminen değiştirilmesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandıkları hizmetleri nedeniyle borçlanma tutarlarından ödenmeyen kısmının bulunması durumunda, aylıklarından emekli keseneği oranında tahsiline devam edilmesini teminen değiştirilmesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandığı hizmet süreleri nedeniyle sigortalılık başlangıç tarihinin geriye götürülmemesine yönelik bir hükmün metne eklenmesi ve çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

- Geçici 8 inci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentlerine göre sigortalı sayılanlardan, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında geçen vergi mükellefiyet süreleri bulunması kaydıyla, sigortalının 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için 80 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının % 32'si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanarak geriye doğru borçlanabilmesine imkan sağlanması amacıyla yeniden düzenlenerek çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

- Geçici 9 uncu maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce maden işyerlerinin yer altı veya yer altı münavebeli işlerinde çalışanların aylığa hak kazanma koşulları sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı yönünden 506 sayılı Kanundaki haliyle korunduğundan, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce anılan işyerlerinde 1800 gün çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, 506 sayılı Kanundaki uygulamaya paralel olarak, yer altı çalışmalarının dörtte birinin prim ödeme gün sayılarına ilave edilmesi ve bu sigortalılara ait prim oranlarının korunmasının sağlanmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi ve çerçeve 71 inci madde olarak,

- Geçici 10 uncu maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla birinci fıkranın değiştirilerek metne eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, malullük durumlarının tespiti için talepte bulunan ve anılan Kanunun yürürlük tarihinden sonra malul olduklarına karar verilenler hakkında, 506 ve 2925 sayılı Kanunlardaki diğer şartları da taşımaları halinde, anılan Kanunlara göre malullük aylığı bağlanmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 72 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 25 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- Geçici 11 inci maddesi; Kanunların hazırlanmasında uygulanacak esas ve usuller doğrultusunda değiştirilmesi suretiyle çerçeve 73 üncü madde olarak,

- Geçici 12 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iki yıllık süre ile 3816 sayılı Kanunun uygulanacağı ve bu süre içinde yeşil kart almak için talepte bulunan, ancak kapsama alınmayan kişilerin ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi miktarlarına açıklık kazandırılması amacıyla değiştirilerek çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

- Madde metninde yapılan değişiklikler doğrultusunda 5510 sayılı Kanunun geçici 13 üncü maddesinin değiştirilmesini öngören bir düzenlemenin çerçeve 69 uncu maddeye eklenmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 26 ncı maddesi; 5510 sayılı Kanunun 12, 17, 42, 45, 59, 69 ve 71 inci maddeleriyle ilgili olarak Tasarı metninde yapılan değişiklikler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 66 ncı madde olarak,

➤ Çerçeve 27 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 12 ve 95 inci maddelerinin anlama açıklık kazandırılması amacıyla değiştirilmesini teminen çerçeve 67 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 28 inci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak 5510 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesinin madde metninden çıkarılması; Kurum tarafından yapılan idari işlemlerle ilgili olarak itiraz usulleri ayrıca düzenlendiğinden 42 nci maddesinin son iki cümlesinin metinden çıkarılmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 68 inci madde olarak,

➤ Çerçeve 29 uncu maddesi ile 5510 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen;

- Geçici 14 üncü maddesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışanlar için belirlenen sosyal güvenlik destek primi oranının, bu maddenin yürürlüğe girdiği yılda % 12 olarak, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak uygulanması, ancak bu oranın % 15'ten fazla olamayacağına açıklık getirilmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra vazife mahulü olanların çalışmaya başlamaları halinde, tabi olacakları esas ve usullerin belirlenmesi suretiyle çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi,

- Geçici 15 inci, geçici 16 ncı ve geçici 17 nci maddeleri; anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutularak çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi suretiyle,

- Geçici 18 inci maddesi; çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi suretiyle aynen,

- Geçici 19 uncu maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla değiştirilerek çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi suretiyle,

- 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine göre faaliyetini sürdüren özel emekli sandıklarının aktif sigortalıları ile bunlardan gelir/aylık alan emekli dul ve yetimleri ile birlikte, üç yıl içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi, bu sigortalıların 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önceki süreler için 506, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonraki süreler için ise 5510 sayılı Kanuna göre hesaplanan aylık tutarlarının sandıklarca ödenen tutarın altında olması halinde, aradaki farkın sandıklarca ödenmesine devam edilmesi ve ödemelerle ilgili olarak sandıklar ve iştirakçileri istihdam eden kuruluşların müteselsilen sorumlu tutulmalarını öngören bir hükmün 5510 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi olarak düzenlenerek çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi suretiyle,

- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce, 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 4 üncü maddesine göre muhtar seçtikleri tarih itibarıyla 1479 sayılı Kanuna göre kayıt ve tescilleri yapılan köy muhtarlarından, sigortalılıklarını sona erdirmek isteyenlerin, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra yazılı talepte bulunmaları halinde, talep tarihi itibarıyla sigortalılıklarının sona erdirilmesi, daha önceki sürelerinin primini ödemek kaydı ile bu sürelerinin sigortalılıktan sayılması ve hizmet birleştirmesinde değerlendirilebilmesine yönelik bir hükmün 5510 sayılı Kanunun geçici 21 inci maddesi olarak düzenlenmesi ve çerçeve 74 üncü maddeye eklenmesi suretiyle,

➤ Yürürlüğe ilişkin 30 uncu maddesi; 75 inci madde olarak aynen,

► Yürütmeye ilişkin 31 inci maddesi; 76 ncı madde olarak aynen,
Kabul edilmiştir.

* Bu defa, Komisyonumuzun 26/2/2008, 27/2/2008, 28/2/2008, 4/3/2008, 5/3/2008 ve 6/3/2008 tarihlerinde, Hükümeti temsilen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik ve ilgili diğer kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 29, 30, 31, 32, 33 ve 34 üncü Birleşimlerinde; İzmir Milletvekili Bülent Baratalı'ya ait 2/136 esas numaralı Kanun Teklifi, İzmir Milletvekili Bülent Baratalı ve 24 Milletvekiline ait 2/147 esas numaralı Kanun Teklifi ve Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk ve 12 Milletvekiline ait 2/149 esas numaralı Kanun Teklifi de İçtüzüğü'nün 35 inci maddesine göre birleştirilerek görüşülmesine ve görüşmelere Alt Komisyon metni üzerinden devam edilmesine karar verilmiştir.

* Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde Alt Komisyon metni de dikkate alınarak yapılan görüşmelerde;

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 14 üncü maddesine göre; Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen sosyal güvenlikle ilgili kanun tasarılarında en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesinin ve bu tür kanun tasarılarına Maliye Bakanlığı ile ilgisine göre Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı veya Hazine Müsteşarlığının görüşlerinin eklenmesinin öngörüldüğü; ancak, söz konusu Kanun Tasarısının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasında 5018 sayılı Kanunun anılan hükmünün dikkate alınmadığı,

- Bu güne kadar emekli primi ile emekli aylığı arasında doğrudan bir ilişki yokken, sosyal güvenlik reformu ile birlikte SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı'ndan ödenen primler ile sigortalılık süresinin emeklilik aylığı ile doğrudan ilişkisinin kurulduğu; böylece adil olmayan bir sistem yerine, nimet-külfet dengesinin sağlandığı bir sosyal güvenlik sisteminin kurulmasına çalışıldığı,

- Sosyal güvenlik reformu ile ülkemizde yaşayan herkesin genel sağlık sigortası kapsamında adil ve eşit sağlık hizmeti almalarının önünün açıldığı,

- Sürdürülmesi mümkün olmayan sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapıldığı; bu çerçevede, getirilen yeni düzenlemelerle önümüzdeki yıllarda sosyal güvenlik sistemi açıklarının azaltılarak, sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulmasının amaçlandığı,

- Sosyal güvenlik reformunun temel amacının sosyal güvenlik sistemi açıklarının giderilmesi olduğu; ancak, bu açıkların kısa vadeli sigorta kollarından mı yoksa uzun vadeli sigorta kollarından mı kaynaklandığının bilinmesinin büyük önem arz ettiği,

- Tasarı ile getirilen düzenlemelerle 5510 sayılı Kanunda yer alan hükümler kıyaslandığında, çalışanlar ve emekliler aleyhine yeni hükümlerin getirildiğinin gözlemlendiği, sigortalılar aleyhine olan hükümlerin yeniden gözden geçirilmesinin Anayasada öngörülen sosyal devlet ilkesinin bir gereği olduğu,

- Sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişikliklerin adil, makul ve ölçülü olması gerektiği; bu çerçevede, sosyal güvenliğe sadece gelir-gider dengesi açısından bakılması durumunda sosyal devlet ilkesinin göz ardı edilebileceği,

- 5510 sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptal edilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesinin kararının gerekçesi incelendiğinde, iptal edilen hükümlerin bir çoğunun memurlar ve kamu görevlileri ile ilgili olduğunun görüleceği; Tasarı ile getirilen düzenlemelerde, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe

girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlayacak olan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sisteme dahil edilmesinin öngörüldüğü; ancak, mevcut memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ise 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmaya devam edeceği; bu çerçevede, Kanunun yürürlük tarihinden önce göreve başlayanlar ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra göreve başlayanlar açısından iki farklı aylığı bağlama sisteminin getirileceği; bu nedenle, düzenlemenin yeni bir eşitsizliğe de yol açabileceği,

- Sosyal güvenlik sistemindeki en önemli sorunlardan birisinin tahakkuk eden prim alacağı ile tahsil edilen prim arasındaki oranın düşük olmasından kaynaklandığı, bu nedenle primlerin tahsil edilmesi ile ilgili yeni tedbirlerin Tasarıda yer alması konusunda gerekli çalışmalar yapılması gerektiği,

- Mevcut uygulamada Bağ-Kur emeklilerinin Bağ-Kur sigortalısı olarak tekrar çalışmaları halinde yüzde 10 oranında sosyal güvenlik destek primi ödedikleri, 5510 sayılı Kanun da ise bu oranın prime esas kazancın yüzde 33,5 ile 39'u olarak belirlendiği; ancak, bu hükmün Anayasa Mahkemesi tarafından adil ve ölçülü olmadığı gerekçesiyle iptal edildiği; Tasarı ile öngörülen yeni düzenlemede ise, yaşlılık aylığı almakta iken 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan Bağ-Kur sigortalılarından bu Kanunun yürürlüğe girdiği yıl % 12, sonraki her yıl % 15'e varıncaya kadar bir puan artırılması ve daha sonraki yıllarda ise % 15 sosyal güvenlik destek primi alınmasının öngörüldüğü; yeni işletmelerin açılması ve dolayısıyla istihdamın teşvik edilmesi amacıyla emekli aylıklarından herhangi bir kesinti yapılmasının büyük önem arz ettiği,

- Aylık bağlama oranının mevcut uygulamada 1479 ve 506 sayılı Kanunlara göre sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on yılının her bir yılı için % 3,5; takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve sonraki her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamı olduğu; 5434 sayılı Kanuna göre fiili ve itibari hizmet yılları toplamı 25 yıl olanlara son aylıklarının % 75'i, 25 yıldan fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlasının toplamı olduğu; 5510 sayılı Kanun ile her yıl için 2015 yılı sonuna kadar % 2,5; 2016 yılı başından itibaren ise % 2 olarak uygulanmasının öngörüldüğü; ancak, Tasarı ile bu oranın her yıl için % 2 olarak belirlenmesinin emekli aylıklarının düşmesine neden olacağı,

- Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısının sadece gelir ve gider dengesi olarak değerlendirilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı, Kurumun tüm mal varlığının da hesaplama dahil edilmesi gerektiği, bu amaçla Kurumun mal varlığının ekonomik olarak değerlendirilmesi amacıyla tüm kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliğinin geliştirilmesi için çalışma yapılmasının yararlı olacağı,

- Sosyal güvenlik sisteminin topluma yansıyan en önemli yönünün sağlık hizmeti sunumu olduğu, sosyal güvenlik sisteminin özellikle uzun vadeli sigorta kolları açısından açık verdiği göz önünde bulundurulduğunda sağlık hizmetinin sunumuyla ilgili olarak esnek davranılması gerektiği,

- Emeklilik koşullarından biri olan prim ödeme gün sayısının 9000 güne yükseltilmesi nedeniyle birçok kişinin emeklilik hakkını uzun süre elde edemeyebileceği, özellikle geçici çalışanlar, mevsimlik işçiler ve esnek çalışma yöntemine göre çalışanların emekli olmasının çok zor olduğu,

- Emekli yaşının 65'e çıkarılması, prim ödeme gün sayısının 9000 güne yükseltilmesi, aylık bağlama oranının % 2'ye düşürülmesi, zor koşullarda çalışan bazı meslek mensuplarının fiili hizmet zamlarının kaldırılması ve fiili hizmet zammından yararlanma koşullarının ağırlaştırılması hususları göz önünde bulundurulduğunda Tasarı ile çalışanlar ve emekliler aleyhine bir sistemin oluşturulduğu,

- Ağır, riskli ve yıpratıcı koşullarda görev yapmaları nedeniyle fiili hizmet zammından yararlanmaları amacıyla 5510 sayılı Kanunda yer verilen; basım ve gazetecilik işyerlerinde çalışanlar, gemi adamları, gemi ateşçileri, gemi kömürçüleri, dalğıçlar, havayollarının uçuş personeli, lokomotif makinistleri, zirai mücadele ve karantina teşkilatı ile veteriner teşkilatında vazife gören memur ve hizmetliler ve diğer bazı çalışanlar, PTT dağıtıcıları ve infaz koruma memurlarının Tasarı ile fiili hizmet zammı kapsamından çıkartılma nedeninin anlaşılmadığı; bu nedenle, fiili hizmet zammı ile ilgili hususların yeniden gözden geçirilmesinin yararlı olacağı,

- Tasarı ile yatarak tedavide sağlanan hizmetlerden de yüzde 1 katılım payı alınmasının, özel sağlık kuruluşlarının sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar ilave ücret talep edilebilmesinin, kamu sağlık kuruluşlarının otelcilik hizmeti ile öğretim üyelerince sunulan sağlık hizmeti bedelini ayrıca alınabilmesinin ve sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının istisnai sağlık hizmetleri için belirlenen hizmet fiyatlarının üç katını geçmemek üzere ilave ücret alabilmesinin öngörülmesinin sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmadığı,

- Sosyal sigorta sisteminin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için yardıma muhtaç, yaşlı, kimsesiz, güçsüz, özürü ve özel ilgiye muhtaç vatandaşlara yönelik olarak farklı bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülmekte olan sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarının, bir an önce çağdaş ve entegre bir sistemle tek çatı altında yeniden yapılandırılması gerektiği,

- Kayıt dışı istihdamın yaygınlaşmasının, Sosyal Güvenlik Kurumunun çok ciddi gelir kaybını beraberinde getirdiği; bu nedenle, kayıt dışı istihdamın önlenmesi amacıyla, bilgi işlem teknolojilerinden de yararlanılarak ilgili kamu kurum, kuruluşları ve meslek odaları arasında sağlıklı bir bilgi akışı sistemi ve koordinasyonun sağlanması, güçlü bir denetim mekanizması oluşturulması gerektiği,

- Sosyal güvenlik sistemi açıklarındaki artışın nedenlerine bakıldığında; toplanan primlerin verimli alanlarda değerlendirilememesi, erken emeklilik uygulaması, istihdamın artırılmaması sonucu sisteme giren yeni sigortalı sayısının yeterince artmaması, kayıt dışı istihdamın gittikçe artması, prim tahsilatında yaşanan sorunlar, sık sık borçlanma, af ve yeniden yapılandırmaya ilişkin yapılan hukuki düzenlemeler, çıkarılan afların yeni af beklentilerine yol açması nedeniyle prim ödeme alışkanlığının oluşturulamaması, tüm işlemlerde tam otomasyonun sağlanamaması, başta sağlık giderlerinde olmak üzere harcamaların etkin denetiminin sağlanamamasının bulunduğu,

- Sağlık sektörünün tümünü kapsayacak ve özel sektörü de doğrudan etkileyecek karar verme süreçlerinde, Hükümet ve bağlı kurum/kuruluşlar yanında kamu kurumunu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının da Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulunda temsil edilmesinin yararlı olacağı,

- 5510 sayılı Kanunla amaçlanan norm ve standart birliğinin büyük ölçüde sağlandığı; ancak, Anayasa Mahkemesi tarafından kamu görevlilerine ilişkin bir çok hükmün iptal edilmesi ve Tasarı ile kamu görevlileri için farklı düzenlemelerin öngörülmesi nedeniyle norm ve standart birliğinin sağlanması amacının tam olarak gerçekleşmesinin mümkün olmayacağı,

- Kendi nam ve hesabına çalışanların prim borçlarının tahsilinde bazı sıkıntıların yaşandığı, ayrıca Sosyal Sigortalar Kanuna tabi olan sigortalıların işveren prim yükünün yeniden değerlendirilmesi gerektiği, işverenlerin rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen prim yükünün azaltılmasının yararlı olacağı,

- Sosyal Güvenlik Kurumunun prim borçlarının tahsil edilmesinde çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı, bu durumun tahsilatın tahakkuk oranına bakıldığında da açıkça görülebildiği, ayrıca kayıt dışı istihdamın önlenmesi ile ilgili olarak elektronik sistemden yararlanacak yeni bir yaklaşımın hayata geçirilmesinin prim borçlarının tahsilinde kolaylıklar sağlayacağı,

- Güncelleme katsayısının hesaplanmasında GSYİH artışının tamamının katılması suretiyle, emeklilerin refah payının tamamından yararlandırılmasının sosyal devlet ilkesinin bir gereği olduğu, bu amaçla Tasarıda öngörülen GSYİH artışının yüzde 25'i oranının yüzde yüze yükseltilmesi gerektiği,

- Tasarıda kendi ad ve hesabına çalışanların (Bağ-Kur) prim borcu veya prime ilişkin borcu bulunması halinde emekli olma ve sağlık hizmetinden yararlanma imkanlarının kısıtlandığı, esasında prim tahsilatının en kolay yapıldığı bu kişiler için böyle bir kısıtlamanın öngörülmesinin adalet ilkesi ile bağdaşmadığı,

- Sosyal Güvenlik Kurumunun prim tahsilat sistemi yeniden gözden geçirilerek, işverenin prim ödeme yükünün hafifletilmesi gerektiği; bu kapsamda, çalışan sigortalıların da, istekleri halinde, ilave prim ödeyerek emekli maaşını yükseltmesine imkan sağlayan düzenleme yapılmasının büyük önem arz ettiği,

- Anayasa'nın 2 nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğunun belirtildiği; bu kapsamda, sosyal devletin, sosyal adalet ve sosyal güvenliği sağlamak ve herkes için insan onuruna yaraşır asgari bir yaşam düzeyini gerçekleştirmekle yükümlü devlet olduğu, Tasarının bu perspektiften ele alınmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı,

- Sosyal güvenlik sisteminin kârlılık esasına göre değerlendirilmemesi gerektiği, sosyal devlet ilkesi gereği sosyal güvenlik sistemini desteklenmesinin zorunluluk arz ettiği, devlet tarafından yapılan bu desteklerin toplumun varlığını, sağlığını ve bütünlüğünü sürdürebilmesi açısından hayati öneme haiz olduğu,

- Sağlık hakkının, her vatandaş için eşitlik ve adalet temelinde erişilebilecek ve yararlanılabilecek bir kamu hizmeti olarak düzenlenmesi gerektiği,

- Kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesi içerisinde, ekonomik hayata aktif olarak katılmalarının büyük önem arz ettiği; ancak, Türkiye'de çalışan kadın sayısının her geçen gün azaldığı, kadın istihdamının artırılması amacıyla sosyal güvenlik sistemi paralelinde gerekli çalışmaların yapılması gerektiği,

- Sosyal boyutları öngörülmeden istatistiklere dayanarak yaşam beklentisi için tahminlerde bulunmanın yanıltıcı olacağı, sadece çevre sorunları nedeniyle bile dünyada yaşam beklentisinin kısılmasının beklendiği, bu nedenle emekli olma yaş haddinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği,

- Sosyal güvenlik sisteminin sadece aktüeryal hesaplar göz önünde bulundurulması suretiyle değerlendirilmesinin sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmayacağı, sosyal güvenliğin özellikle toplum içindeki eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri gidermenin bir aracı olduğu; bu nedenle, sosyal güvenlik sisteminin tamamen sigortalılar tarafından finanse edilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı; bu çerçevede, Devlet katkısını öngören bir sistemin oluşturulması gerektiği,

- Aylık bağlama oranı ile ilgili olarak AB ve OECD ülkeleri ile yapılan karşılaştırmalar neticesinde yapılan değerlendirmelerin sağlıklı olmadığı, aylık bağlama oranının Tasarıdaki haliyle korunması halinde zaten asgari ücret sınırında bir ücretle çalışan sigortalılar açısından, emekli aylıklarının yoksulluk sınırının da altına düşmesine yol açabileceği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Alt Komisyon toplantılarının yapılması sürecinde, Sosyal Güvenlik Kurumunun aktüerya bilgileri ve 2075 yılına kadarki projeksiyonların Komisyonun bilgisine sunulduğu; ayrıca, Tasarının hazırlanması aşamasında da Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşlerinin alındığı,

- Vatandaşların insan onuruna yaraşır bir şekilde, başka insanlara muhtaç olmadan yaşamalarının ve kişisel özgürlüklerinin teminatı olan sosyal güvenlik sisteminin, özellikle 1990'lardan itibaren bu teminatı sağlamada yetersiz kaldığı,

- Sosyal güvenlik siteminde aktif-pasif oranına bakıldığında 1960'larda yirmidört çalışan bir emekliyi finanse ettiği, bugün ise, genç nüfus yapısına sahip olan ülkemizde aslında yedi çalışan bir emekliyi finanse etme potansiyeli mevcut olmasına rağmen iki çalışanın bir emekliyi finanse ettiği,

- Belirli dönemlerde emeklilik yaşının bayanlarda 40, erkeklerde 47'ye kadar indirilmesi ve böylece sisteme prim desteği sağlayabilecek nüfusun emekli olması nedeniyle, bu kişilere uzun süre emekli aylığı ödenmek zorunda kalınması nedeniyle sosyal güvenlik sisteminin açığının gittikçe arttığı,

- Sosyal güvenlik sisteminin aktif-pasif dengesinin bozulmasının aktüeryal dengeleri de bozduğu, 1991'de gayrisafi milli hasılanın on binde 5'i olan sistemin açığının, bugün yüzde 4'lere ulaştığı, prim gelirlerinin emekli aylıklarını dahi karşılayamaz duruma gelindiği, 2007 yılında prim gelirlerinin 42,5 katrilyon, emekli aylığı giderlerinin ise 54,9 katrilyon olarak tahmin edildiği; bu takdirde gelirlerin emekli aylığı giderlerini karşılama oranının yüzde 77'lere indiği; ancak, sağlık giderlerinin bu hesapların içinde yer almadığı,

- Reformun temel amacının bütün vatandaşlar için eşit, adil ve kolay erişilebilir bir sağlık ve sosyal sigorta sistemini oluşturmak olduğu, diğer bir amacın da mevzuat bütünlüğünün oluşturularak norm ve standart birliğinin sağlanması olduğu,

- Ülkemizde 1950'li yıllarda kadın-erkeklerde asgari 60 olan emeklilik yaşının 1960'lı yılların sonunda ise kadınlar için 38, erkekler için 43 yaşına kadar indirildiği; bazı Avrupa ülkelerine bakıldığında emeklilik yaşının İtalya'da 65, İrlanda'da 66, Almanya'da 65, Fransa'da 60, İngiltere'de 65, Polonya'da 60-65, İsviçre'de 64-65, Yunanistan'da 65, Macaristan'da 62, Bulgaristan'da 60-63, Yeni Zelanda'da 65, Slovenya'da 61-63, Letonya'da 62, Estonya'da 63, Norveç'te 67 olduğu,

- Sosyal güvenlik sistemi açığının, 2000 yılında 3,2 katrilyon ve bu açığın GSMH'ye oranının yüzde 2,57 olduğu; 2002'de 7 katrilyon 964 trilyon lira, GSMH'ye oranının yüzde 2,9; 2007'de ise bu açığın 25,3 katrilyon, GSMH'ye oranının ise yüzde 3,96 olarak gerçekleştiği,

- Ülkemizde aylık bağlama oranının ortalama yüzde 2,75 civarında olduğu, OECD ortalamasının oldukça üzerinde olan bu oranın; Avusturya'da yüzde 2, Belçika'da 1,5, İngiltere'de 0,5, Fransa'da 2, Almanya'da 1,08, Kanada'da 2, Avustralya'da 1,65, Yunanistan'da 1,7, İzlanda'da 1,9, Lüksemburg'da 1,67, Portekiz'de ise yüzde 2 olduğu,

- Ülke nüfusunun tamamına eşit, kolay ulaşılabilir ve kaliteli sağlık hizmeti sunumunu finanse etmeye yönelik bir genel sağlık sigortası sisteminin oluşturulduğu, mali olarak sürdürülebilir tek bir emeklilik sigortası sisteminin kurulduğu,

- Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nün tek bir çatı altında birleştirilmesi ve yeni bir kurumsal yapı oluşturulması suretiyle mali disiplin içinde, bütünleşmiş, etkin ve vatandaşların günlük hayatlarını kolaylaştıracak şekilde sosyal güvenlik hizmetlerinin sunulduğu,

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 16 Haziran 2006 tarihli 26200 sayılı Resmi Gazetede yayımlandığı; ancak, bu kanunun bazı maddeleri hakkında 110 milletvekili ve Cumhurbaşkanı tarafından iptal davası açıldığı, Anayasa Mahkemesi tarafından da 5510 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin iptal edildiği, bunun üzerine söz konusu Kanunun yürürlük tarihinin ilk olarak, 09/05/2007 tarihli ve 5655 sayılı Kanun ile 01/01/2008'e, daha sonra 14/12/2007 tarihli ve 5724 sayılı Kanun ile 01/06/2008 tarihine ertelendiği,

- Anayasa Mahkemesi iptal kararının Hükümet tarafından ayrıntılı olarak değerlendirildiği ve bu doğrultuda reform sürecinin devamı konusunda görüş birliğine varıldığı, bu kapsamda üniversite öğretim üyelerinin katılımı ile değerlendirme toplantıları yapıldığı, yürütülen çalışmalar sonucunda 5510 sayılı Kanunda değişiklik yapan bu Tasarının hazırlandığı,

- Ülkemizde SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapsamında 15 milyon aktif sigortalı bulunduğu, çalışanların bakmakla yükümlü olduğu kişilerle beraber sosyal güvenlik şemsiyesi altında 60 milyona yakın kişinin bulunduğu ve bu rakama yeşil kartlıların eklenmesi ile sağlık hizmetleri karşılanmaların nüfusa oranının % 90'ı geçtiği,

- Kamu görevlilerinin emekli aylıklarının hesabı konusunda, Tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olanlar ile Tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten sonra göreve başlayanlar arasında bir ayrıma gidildiği; bu kapsamda Tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olanların işlemlerinin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre yapılacağı, Tasarının kanunlaşarak yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa kamu görevlisi olduklarının işlemlerinin ise 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmasının öngörüldüğü,

- Kamu görevlilerinin prim matrahındaki artış neticesinde maaşlarında azalma olacağı gerekçeyle buna ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesince iptal edildiği, yapılan yeni düzenleme ile şu anda çalışan kamu görevlilerinin prime esas kazanç matrahında her hangi bir değişiklik yapılmadığı; ancak, Kanunun yürürlük tarihinden sonra kamu görevlisi olarak göreve başlayanlar için ise prime esas kazanç matrahına makam, temsil ve görev tazminatları, döner sermaye katkı payları ve ek ödemelerde dâhil tüm kazançların ilave edildiği,

- Anayasa Mahkemesince kamu görevlileri ile ilgili olarak bazı kısa vadeli sigorta hükümlerinin iptal edildiği, bu nedenle, uygulamada yaşanacak problemler dikkate alınarak kamu görevlilerinin kısa vadeli sigorta kolları kapsamından çıkarıldığı; yapılan yeni düzenleme ile iş kazası ve meslek hastalığı yerine, 5434 sayılı Kanundaki mevcut "vazife ve harp mahallüğü"ne ilişkin hükümlerin Tasarıya eklendiği,

- 5510 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince fiili hizmet süresi zammına ilişkin düzenlemenin bazı bölümlerinin iptal edildiği; Tasarı ile fiili hizmet süresi zammından yararlanacak olan meslek gruplarının Avrupa Birliği direktifleri, günümüz teknolojisi, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki gelişmeleri ile iş riskleri dikkate alınarak yeniden tanımlandığı, bu çerçevede, fiili hizmet zammı uygulamasının ağır ve tehlikeli işler (sualtı, maden, çimento, demir-çelik, kurşun arsenik vb.) ile sınırlandırıldığı,

- Anayasa Mahkemesinin iptal kararı öncesinde 5510 sayılı Kanunda; bütün statülere tabi sigortalıların kazançlarının güncellenmesinde; her yıl Kasım ayına göre bir önceki yılın ortalama prime esas kazançlarındaki değişim oranı ile her yıl Aralık ayında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyat indeksindeki değişim oranının (TÜFE) toplamının

yarısına (1) tam sayısının eklenmesi sonucunda bulunan değer olarak öngörüldüğü; yapılan yeni düzenleme ile her yıl Aralık ayında TÜİK tarafından açıklanan tüketici fiyat indeksindeki değişim oranının (TÜFE) tamamı ile Gayri Safi Yurtiçi Hasılda meydana gelen reel atışının yüzde 25'inin toplamına (1) tamsayının eklenmesi sonucunda bulunan değer şeklinde değiştirildiği; ayrıca TÜFE oranı veya sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının eksi olduğu yıllarda eksi değerlerin sıfır olarak alınacağına ilişkin düzenleme yapıldığı,

- Tasarıda, sigortalıların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için aylık bağlama oranının, Tasarının kanunlaşmasından sonra yüzde 2 olarak uygulanması yönünde düzenleme yapıldığı,

- Emzirme ödeneğinin mevcut sistemde sadece Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı olup da sigortalı ve sigortalı olmayan eş için öngörülmesine rağmen, 5510 sayılı Kanun ile doğumdan sonraki altı ay süresince her ay, doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin üçte biri tutarında emzirme ödeneği verileceğinin öngörüldüğü, Tasarı ile bütün çalışanlara bir defa için brüt asgari ücretin üçte biri olarak belirlendiği, bu hakkın sigortalı ile sigortalı olmayan eşe, aylık ve gelir alanlar ile bunların sigortasız eşine sağlandığı,

- Evlenme yardımının mevcut sisteme göre Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı çalışan kız çocuklarına 2 yıllık yetim aylığı tutarı, 5434 sayılı Kanuna tabi çalışanların kız çocuklarına, 1 yıllık yetim ya da dul aylığı tutarı kadar verildiği, Tasarı ile tüm çalışanların kız çocuklarına ve dul eşlerine 1 yıllık yetim ya da dul aylığı kadar ödeme yapılmasının öngörüldüğü,

- Cenaze yardımının mevcut sisteme göre Sosyal Sigortalılar için 242 YTL, Bağ-Kurlular için 235 YTL, Emekli Sandığı çalışanları için aylıkları kadar veya en az 940 YTL olarak ödeme yapıldığı, Tasarı ile tüm çalışanlar ve emekliler için brüt asgari ücret tutarı kadar verilmesinin öngörüldüğü,

- 506 sayılı Kanuna bağlı bir sigortalının mevcut sisteme göre geçici iş göremezlik ödeneğinin günlük kazancının ayakta tedavide $\frac{2}{3}$ 'ü, yatarak tedavide $\frac{1}{2}$ 'si iken, 5510 sayılı Kanunda hesaplanan günlük kazancının $\frac{2}{3}$ 'ü olarak öngörüldüğü, Tasarı ile hizmet akdiyle çalışanlar için ayakta tedavilerde günlük kazancının $\frac{2}{3}$ 'ü, yatarak tedavide $\frac{1}{2}$ 'si, kendi nam ve hesabına çalışanlar için, iş göremezliğin başladığı tarihten önce en az 90 gün kısa vadeli prim ödenmesi şartıyla, yalnızca iş kazası ve meslek hastalığı halinde ayakta tedavilerde günlük kazancının $\frac{2}{3}$ 'ü, yatarak tedavide $\frac{1}{2}$ 'si, kamu görevlilerinin istirahatlarında ise çalıştıkları kurum tarafından maaşlarının verilmesine yönelik düzenleme yapıldığı,

- Mevcut sistemde ölüm aylığına hak kazanma açısından 506 sayılı Sosyal Sigorta Kanuna tabi sigortalılar için 5 yıldan beri sigortalı olup en az 900 gün prim ödenmesi, Bağ-Kur sigortalıları için en az 5 yıl (1800 gün) prim ödenmesi, Emekli Sandığı sigortalıları için en az 10 yıl (3600 gün) fiili hizmetin bulunması koşulunun gerektiği, 5510 sayılı Kanunda ise en az 5 yıldan beri sigortalı olup 900 gün prim ödenmesi şartının öngörüldüğü, ancak, Tasarı ile 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm primi bildirilmiş olması koşulunun getirildiği,

- Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelere götürülen Türk işçilerinin sigortalılıkları; sadece kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına zorunlu olarak tabi olmaları, uzun vadeli sigorta kollarına ise sigortalının talep etmesi halinde isteğe bağlı sigorta yoluyla tabi olması şeklinde düzenlendiği, bu düzenleme ile bir yandan işveren ve sigortalıların ödeyecekleri prim-

ler yüzde 13,5 ile yüzde 19 oranına çekilerek prim yükünün önemli ölçüde hafifletildiği, diğer taraftan da sigortalılar ve aile fertleri iş kazası, meslek hastalığı ve genel sağlık sigortası kapsamına alınarak bu riskler karşısında güvence altına alındığı,

- Tasarıda, Devlet yardımından ve teşviklerden yararlanacak olan işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna prim borçlarının olmaması koşulunun yer aldığı, böylece Kurumun prim alacaklarının tahsili konusunda ek bir yöntem geliştirildiği,

- Tarımda kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlar için sigortalılık kapsamı ve prim ödeme sınırına ilişkin yapılan düzenleme ile söz konusu sigortalıların kapsama alınma sınırının prime esas günlük asgari kazancın on beş katı olarak belirlendiği, bu miktarın 2009 yılından itibaren her yıl bir puan artırılarak on beş yıl sonra prime esas günlük kazancın otuz katına ulaşmasının öngörüldüğü; böylece tarım sigortalılarının yaklaşık yüzde 80'inin zorunlu sigorta kapsamı içinde kalmasının sağlandığı, diğer taraftan bu kapsamda olan sigortalıların, ödeyecekleri prime esas kazançların alt sınırının da aynı doğrultuda düzenlendiği ve tarım sigortalılarının primlerinin Tasarının kanunlaşmasından sonra kademeli bir artışa bağlandığı,

- 5510 sayılı Kanunda genel sağlık sigortası kapsamındaki kişilerin büyük bölümünün 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun kapsamında yeşil kart verilen kişilerden oluştuğu, Tasarıda kapsamın daha objektif kriterlere göre belirlenmesine yönelik bir düzenlemenin yapıldığı, böylece harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek her türlü gelirin aylık tutarı, net asgari ücretin 1/3'den az olan kişilerin dahil edilmesinin sağlandığı,

- Tasarı ile genel sağlık sigortasından yararlanacaklar kapsamına 11.10.1983 tarihli ve 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alanlar; 18.03.1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun ek 16 nci maddesine göre aylık alan geçici köy korucuları; oturma izni almış yabancı ülke vatandaşlarından yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında sigortalı olmayanlardan Türkiye'de yerleşik olma hali bir yıldan fazla olanların dahil edilmesinin öngörüldüğü,

- 5510 sayılı Kanunda yurt içinde tedavisi mümkün olmadığı tespit edilen tüm kişilerin yurt dışına gönderilebilmesi mümkünken, Tasarı ile yurt içinde tedavisinin yapılmadığı tespit edilen kişilerin, yurt içinde yapılması mümkün olmayan tetkiklerinin de yurt dışında yapılabilmesi imkanının getirildiği,

ifade edilmiştir.

* Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, maddeleri üzerindeki görüşmelerin Alt Komisyon metni üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

* Alt Komisyon metninin;

► Çerçeve I inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi; sigortalılara büyüme hızından daha fazla pay verilmesi amacıyla (29) numaralı bentte tanımlanan güncelleme katsayısının belirlenmesinde, gayri safi yurt içi gelişme hızının yüzde 30'unun dikkate alınmasını teminen "yüzde 25'inin" ibaresi "yüzde 30'unun" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 2 nci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi; köy muhtarlarının, tarımsal faaliyette bulunanlar gibi düşük gelir sahibi kişiler olduğu, bu nedenle kişilerin zorunlu sigortalılık kapsamında olduklarından, primlerinin tahsilinde büyük sıkıntıların yaşandığı, bu çerçevede köy muhtarlarının zorunlu sigortalılıklarının devam ettirilmesiyle birlikte, tarımsal faaliyetlerde bulunan sigortalıların tabi olduğu mevzuat kapsamına alınmasını teminen birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "Mahalle muhtarları" ibaresi "Köy ve mahalle muhtarları" şeklinde değiştirilmesi ve yapılan bu değişikliğe paralel olarak (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan "Tarımsal faaliyette bulunanlar ile köy muhtarları," ibaresinin, "Tarımsal faaliyette bulunanlar," şeklinde değiştirilmesi; daha önce il özel idaresi ile ilgili mevzuatta yer alan il daimi komisyon üyelerinin adının 4/3/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununda "il encümeni" olarak değiştirilmesi nedeniyle anılan Kanunla paralellik sağlanması amacıyla dördüncü fıkranın (b) bendinde yer alan "il daimi komisyon üyeleri" ibaresinin "il encümeninin seçimle gelen üyeleri" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 3 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesi; 4447 sayılı İşsizlik Kanununa göre hem işsizlik ödeneği hem de kısa çalışma ödeneği alan sigortalılara, bu ödeneklerin ödendiği sürece, ayrıca uzun vadeli sigorta kollarında prim yatırılmasının kayıt dışı istihdamı artıracacağı, bu nedenle mevcut uygulama ile de paralellik sağlanması amacıyla söz konusu sigortalıların sadece genel sağlık sigortası kapsamında değerlendirilmesine yönelik olarak birinci fıkranın (f) bendinin yürürlükten kaldırılmasını teminen değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 4 üncü maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 5 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 7 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yapılan değişiklikle köy muhtarlarının zorunlu sigortalılık kapsamına alınması, şirket ortaklarının sigortalılıklarının başlangıç tarihi hakkında mevcut uygulamalar ile Türk Ticaret Kanunu Hükümleri dikkate alınarak birinci fıkranın (b) bendinin değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 6 ncı maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde düzenlenen işsizlik sigortası ödeneği ödenen sürelerde, uzun vadeli sigorta kollarına ait primlerin ödenmesine ilişkin hükmün yürürlükten kaldırılmasına paralel olarak altıncı fıkrasının yürürlükten kaldırılması ve buna paralel olarak madde çerçevesinde sekizinci fıkrada değişiklik öngören hükmün metinden çıkarılması; 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle köy muhtarlarının zorunlu sigortalılık kapsamına alınması nedeniyle üçüncü fıkranın değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 7 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi; 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yapılan değişiklikle köy muhtarlarının zorunlu sigortalılık kapsamına alınması nedeniyle, madde çerçevesinin buna paralel olarak değiştirilmesi; köy muhtarlarının ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulan şirketlerin ortaklarının sigortalılıklarının sona ermesine ilişkin hükümlerin yeniden düzenlenmesi amacıyla birinci fıkranın (3) ve (8) numaralı alt bendinin değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 8 ve 9 uncu maddeleri; aynen,

➤ Çerçeve 10 uncu maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

➤ Çerçeve 11, 12 ve 13 üncü maddeleri; aynen,

➤ Çerçeve 14 üncü maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi; başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar için sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlara malullük aylığı bağlanabilmesi ni teminen ikinci fıkranın (b) bendinin değiştirilmesi suretiyle,

- Çerçeve 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 inci maddeleri; aynen,
- Çerçeve 22 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi; toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli prim ödeme gün sayısının tamamlanması halinde, hak sahiplerinin talebi üzerine gerekli şartlar sağlanmış ise, ihya edilmesini teminen dördüncü fıkrasında yer alan “ihya edilebilir” ibaresinin, “ihya edilir” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,
- Çerçeve 23 ve 24 üncü maddeleri; aynen,
- Çerçeve 25 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla üçüncü fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,
- Çerçeve 26 ncı maddesi; aynen,
- Çerçeve 27 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 47 nci maddesi; Birleşmiş Milletler Teşkilatı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) kapsamında oluşturulan uluslararası barışı koruma ve destekleme operasyonlarında, Türkiye Cumhuriyetince görevlendirilen ve 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılara, bu görevleri esnasında veya bu görevleri nedeniyle vazife malulü aylığı ödendiği sürece, harp malullüğü zammının ayrıca verilmesini teminen bir hükmün onyedinci fıkradan sonra gelmek üzere metne eklenmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Çerçeve 28 inci maddesi; aynen,
- Çerçeve 29 uncu maddesi değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi; 5434 sayılı Kanununun 35 ila 38 nci maddeleri uyarınca uygulanmakta olan itibari hizmet süresine yönelik mevcut durumun ve kazanılmış hakların korunmasını teminen ikinci fıkranın son cümlesinin metinden çıkarılması suretiyle,
- Çerçeve 30 maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,
- Çerçeve 31, 32, 33, 34, 35, 36 ve 37 nci maddeleri; aynen,
- Çerçeve 38 inci maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulması suretiyle,
- Çerçeve 39, 40, 41 ve 42 nci maddeleri; aynen,
- Çerçeve 43 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 68 inci maddesi; sağlık hizmetlerinden yararlanan yatan hastalardan katılım payı alınmamasını teminen birinci fıkranın (d) bendi, ikinci fıkranın son iki cümlesi ve dördüncü fıkranın metinden çıkarılması suretiyle,
- Çerçeve 44 ve 45 inci maddeleri; aynen,
- Çerçeve 46 ncı maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 76 ncı maddesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla üçüncü fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,
- Çerçeve 47 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesi; işverenlerce sigortalılara sağlanan aynı nitelikteki yardımların prime esas kazançta dahil edilmemesine yönelik olarak birinci fıkranın (b) bendinde yer alan “Ölüm” ibaresinin, “Aynı yardımlar ve ölüm” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 48 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesi; fiili hizmet süresi zammı verilecek sürelerle ilişkin olarak her ay alınacak ilave prim oranlarının, prim ödeme gün sayısına dahil edilecek süreyle ilişkilendirildiğinde, fiili hizmet süresi zammı olarak verilecek her ay için % 24 oranında uzun vadeli sigorta kolları primi alınmış olacağı, oysa, memurlar dahil bütün sigortalılar için uzun vadeli sigorta oranının % 20 olduğu, dolayısıyla, memurlara verilecek her bir aylık fiili hizmet zammı başına ilişkin prim oranının, uzun vadeli sigorta kolları kapsamında bir aylık sigortalı süresi için alınacak prim oranına paralel hale getirilmesi amacıyla birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendinin değiştirilmesi; bütçe tekniğine paralel hale getirilmesi doğrultusunda (h) bendinin değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 49 uncu maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 85 inci maddesi; yapılan tespitler ve incelemeler sonucunda hesaplanan prim ve idari para cezalarının çok büyük boyutlara ulaşabildiği, bu nedenle, uzlaşma neticesinde sigorta primlerinin en fazla yüzde 15'inden fazla indirim yapılabilmesi, Kurumca uygulanan idari para cezalarının peşin olarak 15 günlük süre içerisinde ödemesi halinde, idari para cezası tutarının dörtte bir oranında terkin edildiğinden, uzlaşmada indirim konusu yapılmış olan idari para cezalarında tekrar peşin ödeme indirimi yapılmaması ve ceza tutarında çifte indirim yapılmasının önüne geçilmesi amacıyla dokuzuncu fıkranın değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 50 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi; Kurumun Aylık ve Prim Hizmet Belgesinin kamu ve özel kuruluşlar bakımından farklı sürelerde isteyebilmesine imkan tanınmasına yönelik olarak birinci fıkranın düzenlenmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 51 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 87 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin yürürlükten kaldırılmasına paralel olarak birinci fıkranın (d) bendinin değiştirilmesini öngören bir hükmün metne eklenmesi ve madde çerçevesinin buna paralel olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 52 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesi; özel ve kamu sektör kuruluşları ile 5510 sayılı Kanunun 87 inci maddesi (b) bendi kapsamındaki prim ödeme yükümlülerinin, sigorta primlerini, ay kavramındaki farklılıklar dolayısıyla farklı zamanlarda ödeyebilmelerini teminen birinci fıkrada yer alan "ertesi ayda" ibaresinin çıkarılması; 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında genel sağlık sigortası priminin hesabında, bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentler kapsamındaki genel sağlık sigortalıları için alınacak prim miktarının tespit edildiği, bu nedenle, prim ödeme gücü olmayanların sağlık sigorta yardımlarından yararlanmaları sonucunda kurumun yükleneyeceği sağlık sigortası giderlerinin reel olarak karşılanması amacıyla alınacak prim tutarlarının artırılmasına yönelik olarak beşinci fıkrada yer alan "üçte" ibaresi "dörtte" şeklinde değiştirilmesi; Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan alacaklarının teminat altına alınabilmesi için ticari işletme taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminatın alınabilmesi teminen onyedinci fıkrasının değiştirilmesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla onsekizinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi; üst düzey yöneticilerin yanı sıra şirket yönetim kurulu üyelerinin de Kuruma karşı temsil ettikleri tüzel kişiliğin borçlarından dolayı sorumlu olduklarına açıklık kazandırılması amacıyla yirminci fıkrasının değiştirilmesi; uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla "ife haklı sebebin neler olduğu," ibaresinin yirmiyedinci fıkradan çıkarılması; Anayasa Mahkemesinin 18/10/2007 tarihli ve 2007/81 sayılı karar ile Anayasanın 73 üncü maddesine göre vatandaşlık ödevi olan vergi borcu nedeniyle yurt dışına

çıkış yasağı konulmasının Anayasa'ya uygun olduğu, ancak, bu yasağın somut bir sınırının olması gerektiği, kamu alacağı olarak tahakkuk eden her parasal yükümlülük ya da ödemenin vergi ya da vergi benzeri mali yükümlülük olarak nitelendirilemeyeceği, vergi borcu dışında diğer vatandaşlık ödevlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle, yurt dışına çıkış yasağı konulamayacağı gerekçesiyle 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi ile mülga 4389 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 13 üncü maddesinin ilgili bölümlerinin iptal edildiği, bu itibarla, prim borcu ve işsizlik sigortası prim borcunu ödemeyenlere yönelik olarak yurt dışına çıkış yasağı getirilmesinin, vergi borcu olarak nitelenen vatandaşlık ödevleri arasında yer almadığı şeklindeki görüşten hareketle yirmiiki, yirmioç, yirmidört, yirmibeş ve yirmialtıncı fıkralarının metinden çıkarılması suretiyle,

➤ Çerçeve 53 üncü maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 54 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 90 ncı maddesi; 5510 sayılı Kanunda geçen diğer hükümlerle paralellik sağlanması amacıyla dördüncü fıkrada yer alan "döner sermayeli kuruluşlar", ibaresinden sonra gelmek üzere "kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar" ibaresinin eklenmesi; anlama açıklık kazandırılması amacıyla ikinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 55 inci maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 56 ncı maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesi; Kurumun prim ve diğer alacakları ile ilgili zaman aşımı süresinin, bu alacakların oluşma sebepleri açısından farklılaştırılarak her alacağın oluşma nedenine göre tespit edilmesi, ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi ve bu alacaklara uygulanacak gecikme cezası ile gecikme zammının başlangıç tarihinin belirlenmesi amacıyla ikinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 57 nci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 97 nci maddesi; 5510 sayılı Kanuna göre bağlanan aylık ve gelirler, belirli şartlara sahip olanlara ödendiğinden, hak sahipliğinin her ay itibarıyla yeniden oluştuğu, bu nedenle, aylık veya gelire ilk hak kazanıldığı tarihten başlayarak 5 yıllık bir süreden sonra yapılan müracaatlarda, başvuru tarihinden itibaren geriye dönük olarak 5 yıla kadar olan dönem içerisinde kalan aylık ve gelirlerden, hak sahipliği şartlarının mevcut olduğu aylara ilişkin kısmının ödenmesini sağlayacak şekilde zaman aşımı başlangıç tarihinin tespitinin yapılabilmesine yönelik olarak birinci fıkranın son cümlesinin yürürlükten kaldırılmasını teminen madde çerçevesinin değiştirilmesi suretiyle,

➤ Çerçeve 58 inci maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 59 uncu maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 60 ncı maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesi; uygulamada subjektif değerlendirmelere neden olunabileceği gerekçesiyle birinci fıkranın (e) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan "karışık" ibaresinin metinde çıkarılması suretiyle,

➤ Çerçeve 61 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi; redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ Çerçeve 62 ncı maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 63 üncü maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 105 nci maddesinin (F) bendinin, Kanun metninin bütünlüğü çerçevesinde 105 inci madde içerisinde yer alması ve madde başlığının "Uygulanmayacak hükümler" şeklinde değiştirilmesi; diğer kanunlarda değişiklikler

öngören hükümlerin ise kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde 5510 sayılı Kanunla ilgili maddelerden sonra gelmek üzere ayrı çerçeve maddeler halinde düzenlenmesi, bu çerçevede;

- (A) bendi çerçeve 75 inci madde olarak aynen,

- (B) bendi, 2925 sayılı Kanun kapsamında bulunan kişilerin primlerini ödeme süresinin 5510 sayılı Kanunla belirlendiğinden, bu sigortalıların sigortalılıklarının, sigortalı olunan sürede oluşan prim ve prime ait gecikme cezası ile gecikme zammıyla birlikte en geç takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar ödenmesine yönelik olarak 2925 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde değişiklik öngören bir hükmün metne eklenmesi suretiyle çerçeve 76 ncı madde olarak,

- (C) bendi, çerçeve 77 nci madde olarak aynen,

- (D) bendi, çerçeve 78 inci madde olarak aynen,

- (E) bendi, çerçeve 79 uncu madde olarak aynen,

- (G) bendi, çerçeve 80 inci madde olarak aynen,

- (Ğ) bendi, çerçeve 81 inci madde olarak aynen,

- (H) bendi; işçi, gemi adamı, basın mesleği ve benzeri mesleklerde çalışanların ücret ve benzeri nitelikteki ödemeleri için açılacak banka hesaplarından masraf alınıp alınmaması konusunda, öncelikle tarafların anlaşmalarına fırsat tanınması amacıyla değiştirilmesi ve PTT de bir banka gibi hizmet yürüttüğünden (2) numaralı alt bentte yer alan "veya PTT hesaplarına" ibaresinin "hesabına" şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 82 nci madde olarak,

- (I) bendi, (H) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle 83 üncü madde olarak,

- (İ) bendi, çerçeve 84 üncü madde olarak aynen,

- (J) bendi, (H) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle çerçeve 85 nci madde olarak,

- (K) bendi, (H) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle çerçeve 86 ncı madde olarak,

- (L) bendi, çerçeve 87 nci madde olarak aynen,

- (M) bendi, (H) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle çerçeve 88 nci madde olarak,

- (N) bendi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğin, 6183 sayılı Kanunda yapılması daha uygun olacağından metinden çıkarılması suretiyle,

- (O) bendi, 3618 sayılı Kanun çerçevesinde yeşil kart verilenlerin sağlık yardımlarından yararlanmaları sonucunda Kurumun yükleneyeceği sağlık sigortası giderlerinin reel olarak karşılanması amacıyla alınacak prim tutarlarının artırılması ve Kurumun aktüeryal dengesinin korunması amacıyla 3618 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan "üç" ibaresinin "dörde" şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 89 uncu madde olarak,

- (Ö) bendi, çerçeve 90 inci madde olarak aynen,

- (P) bendi, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (b) bendinde köy muhtarları ile ilgili yapılan değişikliğe paralel olarak değiştirilmesi suretiyle çerçeve 91 inci madde olarak,

- (R) bendi, çerçeve 92 nci madde olarak aynen,

➤ Çerçeve 64 üncü maddesi; aynen,

➤ Çerçeve 65 inci maddesiyle değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 108 inci maddesi; metinde yapılan değişiklikler doğrultusunda yürürlük maddelerinin yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 74 üncü madde olarak,

➤ Çerçeve 66 ncı maddesinin (h) bendi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin beşinci fıkrasıyla ilgili ibare değişikliğinin, serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirlerce düzenlenecek rapor ile Kuruma yeterli işçilik bildirilmediği anlaşılan işyeri ve işverenler hakkında, tespit edilen fark işçiliğe bağlı olarak uygulanacak idari para cezaları arasında, aylık ücret tediye bordrosuna ilişkin olan idari para cezasının kaldırılmasını teminen metinden çıkarılması suretiyle çerçeve 65 inci madde olarak,

➤ Çerçeve 67 ve 68 inci maddeleri; çerçeve 66 ve 67 nci maddeler olarak aynen,

➤ Çerçeve 69 uncu maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun;

- Geçici 1 inci maddesi; 506 ve 1479 sayılı Kanunlara göre ödenmekte olan sosyal yardım zammı tutarlarının 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra gelir ve aylıklara eklenmesi ve hak sahiplerinin aylıklarındaki hisselerinin esas alınması halinde, özellikle ölüm dosyalarında meydana gelecek her durum değişikliklerinde, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihine gidilerek aylığın tekrar hesaplanmasını gerektirdiği, işlemlerin manuel yapılması nedeniyle zorluklara neden olacağı, buna ilişkin bilgisayar programlarının yapılmasını da zaman alacağından üçüncü fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi; 1479 sayılı Kanuna tabi sigortalılar için hesaplanan malullük ve ölüm aylıkları için, 4447 sayılı Kanunun 36 inci maddesine göre sadece 1/1/2000 tarihinden sonra sigortalılıkta geçen süreler dikkate alındığından, bu tarihten önce sigortalı süresi bulunanların bu sürelerinin, aylık hesabında dikkate alınması halinde aylıklarda meydana gelebilecek azalmaların önlenmesi amacıyla altıncı fıkrasının değiştirilmesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında ilk defa sigortalı olanların, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait aylığının hangi Kanuna göre hesaplanacağına açıklık getirilmesini teminen yedinci fıkrasının değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 3 üncü maddesi; aynen,

- Geçici 4 üncü madde; doğuştan özürlü olup bu özürlü belgeleyen bir sağlık kurulu raporu almadan işe giren memurların, on beş yıl hizmetinin olması ve istekleri halinde yaşlılık aylığından faydalandırılması amacıyla, altıncı fıkrasında yer alan "bulunanlardan" ibaresi "bulunanlar" şeklinde değiştirilmesi ve bu ibareden sonra gelmek üzere "ile en az yüzde 40 oranında doğuştan özürlü olduklarını belgeleyenlerden" ibaresinin eklenmesi; 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasında sigortalıların sigorta ilgi devamına ilişkin hükümlerin bulunması, ancak, 5434 sayılı Kanununa göre isteğe bağlı iştirakçiliğin, ücretsiz iznin ve diğer ilgi devamlarının aynı maddenin beşinci fıkrasında yer verilmesi ve bunların da kesenek ve karşılıklarının ne şekilde gönderileceğine ilişkin usul ve esaslara dokuzuncu fıkrada yer verilmesi nedeniyle, mükerrerliğin önlenmesi amacıyla yedinci ve onuncu fıkralarının metinden çıkarılması; personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı Kanun uyarınca disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan

kalktığı için yeniden memuriyete başlayanların, herhangi bir sigorta kuruluşuna tabi olmadan geçen sürelerini borçlanabilmesine imkan tanınması suretiyle mağduriyetlerinin önlenmesini teminen bir hükmün metne son fıkraya olarak eklenmesi suretiyle,

- Geçici 5 inci maddesi; aynen,

- Geçici 7 nci maddesi; 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce, 5434 sayılı Kanunun 5510 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümlerine göre itibari hizmet süresine müstahak görevlerde çalışmış olanların, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra da aynı haklardan yararlanabilmesi ve müktesep hakların korunmasına yönelik bir hükmün metne eklenmesi suretiyle,

- Geçici 8, Geçici 12 ve Geçici 13 üncü maddeleri; aynen,

ve çerçeve 68 nci madde olarak,

➤ Çerçeve 70 inci maddesi; çerçeve 69 uncu madde olarak aynen,

➤ Çerçeve 71 inci maddesi; çerçeve 70 inci madde olarak aynen,

➤ Çerçeve 72 nci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen Geçici 10 uncu madde; 1/1/2000 tarihinden sonra sigortalı olup, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce ölen veya malullük aylığı talebinde bulunan sigortalıların aylıklarının, hangi tarih itibariyle yeniden hesaplanacağı hususuna açıklık getirilmesi, ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesini teminen yedinci fıkranın değiştirilmesi suretiyle çerçeve 71 inci madde olarak,

➤ Çerçeve 73 üncü maddesi; çerçeve 72 nci madde olarak aynen,

➤ Çerçeve 74 üncü maddesiyle 5510 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen;

- Geçici 14 ve Geçici 15 inci maddeler; aynen,

- Geçici 16 nci maddesi; tarımsal faaliyette bulunanlar için uygulanacak prime esas kazanç tutarlarının, köy muhtarları için de uygulanabilmesini teminen değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 17, Geçici 18 ve Geçici 19 uncu maddeleri; aynen,

- Geçici 20 nci maddesi; 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde düzenlenen sandıkların Kuruma devredilmesi ile ilgili olarak, peşin değer in aktüeryal hesabında kullanılacak teknik faiz oranına açıklık getirilmesi, devir sonrası aylık ve gelirlerde oluşabilecek farkların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmesi, vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal haklar ile ödemelerin devir sonrası ödenmeye devam edilmesi, vakıf senetlerinde 5510 sayılı Kanuna aykırı hükümler bulunması halinde, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden devir işlemi tamamlanuncaya kadar 5510 sayılı Kanunun hükümlerinin uygulanacağına açıklık getirilmesi suretiyle,

- Geçici 21 inci maddesi; mevcut hükümlere göre başka bir sosyal güvenlik kanununa tabi olmayan köy ve mahalle muhtarlarının 1479 sayılı Kanuna tabi olduklarının 2108 sayılı Yasayla düzenlendiği; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra anılan Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlere geçiş süresi tanınması ve mağduriyete neden olunmamasını teminen değiştirilmesi suretiyle,

- Anonim şirketlerin kurucu ortaklarının 1479 sayılı Kanuna göre zorunlu sigortalı sayılmakta iken, 5510 sayılı Kanuna göre kurucu ortaklardan sadece yönetim kurulu üyesi ortakların zorunlu sigortalı sayıldığı, bu nedenle, daha önceki zorunlu sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin mağdur edilmemeleri ve meydana gelebilecek hak kayıplarının önlenmesine yönelik olarak bir hükmün Geçici 22 nci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

ve çerçeve 73 üncü madde olarak,

16/12/1960 tarihli ve 168 sayılı Yabancı Memleketlerde Türk Asıllı ve Yabancı Uyruklu Öğretmenlere Sosyal Yardım Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yabancı memleketlerde Türk kültürüne hizmet eden Türk asıllı ve yabancı uyruklu kişiler kapsamında öğretmenlere ilave olarak, din görevlisi olarak görevlendirilmiş ve bu görevi sona erenlerin, 168 sayılı Kanun kapsamına alınması ve bu kişilere yapılacak sosyal yardımlardan yararlanma koşullarının yeniden belirlenmesi, diğer taraftan öğretmenler ve bu madde hükmü ile 168 sayılı Kanun kapsamına alınan din görevlilerinin, öğrenim durumlarındaki farklılık veya eğitim formasyonuna sahip olup olmama kriteri esas alınarak sosyal yardımların tutarının farklılaştırılması amacıyla bir hükmün çerçeve 93 üncü madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

2022 sayılı Kanun kapsamında yaşlı ve özürülere yapılan aylık ödemelerin, bankalarda oluşacak yığılmaların ve hak sahiplerinin mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla, Kuruma ödeme tarihine ilişkin koşullara göre takdir yetkisi verilmesini teminen bir hükmün metne çerçeve 94 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle,

Yürürlüğe ilişkin çerçeve 75 inci maddesi; madde metninde yapılan değişiklikler doğrultusunda diğer kanunlarla ilgili bazı düzenlemelerin yürürlük tarihlerinin farklı belirlenmesi çerçeve 95 inci madde olarak,

Yürütmeye ilişkin 76 ncı maddesi; çerçeve 96 ncı madde olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Ayrıca; metnin tamamı, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuş, imla ve anlatım bozuklukları giderilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olur.

Başkan	Başkanvekili	Bu Raporun Sözcüsü
<i>Sait Açıba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Kocaeli
Bu Raporun Sözcüsü	Sözcü	Kâtip
<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>
Adana	Kütahya	Isparta
Üye	Üye	Üye
<i>Halil Aydoğan</i>	Mehmet Zekai Özcan	<i>Sadık Badak</i>
Afyonkarahisar	Ankara	Antalya
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Günal</i>	<i>İsmail Özgün</i>	<i>Ali Osman Sali</i>
Antalya	Balıkesir	Balıkesir

(Muhalefet şerhi ektedir)

Üye <i>Cahit Bağcı</i> Çorum	Üye <i>Emin Haluk Ayhan</i> Denizli (Muhalefet şerhim ektedir)	Üye <i>Mehmet Yüksel</i> Denizli
Üye <i>Gülden Kışanak</i> Diyarbakır (Ayrışik oy ektedir)	Üye <i>Necdet Budak</i> Edirne	Üye <i>Alaattin Büyükkaya</i> İstanbul
Üye <i>Esfender Korkmaz</i> İstanbul (Ayrışik oy yazım eklidir)	Üye <i>Mustafa Özyürek</i> İstanbul (Ayrışik oyum var)	Üye <i>Bülent Baratalı</i> İzmir (Ayrışik oy yazısı ektedir)
Üye <i>İbrahim Hasgür</i> İzmir	Üye <i>Harun Öztürk</i> İzmir (Karşı oy yazısı eklidir)	Üye <i>Mustafa Özbayrak</i> Kırkkale
Üye <i>Mustafa Kabakçı</i> Konya	Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhim ektedir)	Üye <i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i> Malatya (Ayrışik oy yazısı)
Üye <i>Ömer Faruk Öz</i> Malatya	Üye <i>Erkan Akçay</i> Manisa (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Ali Er</i> Mersin
Üye <i>Gürol Ergin</i> Muğla (Ayrışik oy ektedir)	Üye <i>Münir Kutluata</i> Sakarya (Karşı oy yazım ektedir)	Üye <i>M. Mustafa Açıkalin</i> Sivas
Üye <i>Hasip Kaplan</i> Şırnak (Ayrışik oy)	Üye <i>Faik Öztrak</i> Tekirdağ (Ayrışik oy ekte)	Üye <i>M. Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Ayrışik oy yazısı ektedir)
Üye <i>Kerem Altun</i> Van	Üye <i>Abdulkadir Akgül</i> Yozgat	

KARŞI OY YAZISI PLANI

I. BÖLÜM

1. "SOSYAL DEVLET"İN GELİŞİMİ

2. "SOSYAL DEVLET"İN KARŞI KARŞIYA KALDIĞI SORUNLAR

2.1. 1970'li Yıllar – Finansal Sorun

2.2. 1980'li Yıllar – İdeolojik Sorun

2.3. 1990 ve 2000'li Yıllar – Felsefi Sorun

3. YENİ BİR SOSYAL DEVLET ÇERÇEVESİ – GELENEKSEL "SOSYAL HAK" KAVRAMININ YENİDEN TANIMLANMASI İHTİYACI

4. SOSYAL GÜVENLİK PRİMLERİNİN DÜNYA VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ İLE LİZBON STRATEJİSİ

4.1. Sosyal Güvenlik Primlerinin Dünya ve Türkiye'deki Gelişimi

4.2. Lizbon Stratejisi

4.3. Türkiye'deki İstihdamın Yapısı

4.3.1. İstihdam ve İşsizlik Oranları ile İşgücüne Katılma Oranı

4.3.2. Kayıtdışı İstihdam

5. SOSYAL KORUMA HARCAMALARI VE SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN GELİR – GİDER DENGESİ

5.1. Sosyal Koruma Harcamaları

5.2. Sosyal Güvenlik Sisteminin Gelir – Gider Dengesi

II. BÖLÜM

1. TASARI

1.1. Genel Değerlendirme

1.2. Usul Yönünden Değerlendirme

1.2.1. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Yönünden

1.2.2. Anayasa Hükümleri ve Anayasa Mahkemesi Kararı Yönünden (Tasarı'nın Anayasa'ya Uygunluğu Sorunu)

2. TASARI MADDELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1. Maddeler İtibarıyla Değerlendirme

2.2. Tasarının Kadınlarımız Açısından Değerlendirilmesi

2.2.1. Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri

2.2.2. Ekonomik Faaliyetlerde Cinsiyet Eşitsizliği

2.2.3. Tasarı İle Sigortalı Kadın Çalışanların Geriye Götürülen Hakları

KARŞI OY

I. BÖLÜM

1. "SOSYAL DEVLET"İN GELİŞİMİ

"Sosyal güvenlik" kavramı "sosyal devlet" in gerçekleştirilme aracıdır. Diğer bir ifadeyle söylersek devletler sağladıkları sosyal güvenliğin yaygınlığı ölçüsünde "sosyal devlet" olmaktadır.

"Sosyal Devlet" ekonomi bilimindeki tabiriyle "Refah Devleti" insanlığın ulus-devlet aşamasından sonra vardığı en büyük aşamadır. Tarihi 17 nci yüzyıla kadar gidebilen "ulus-devlet" in aynı zamanda "sosyal devlet" niteliğini kazanması o kadar süratli ve kolay olmamıştır. Ciddi düzeyde ilk uygulamalarını 19 uncu yüzyılda bulabileceğimiz sosyal devletin kurumsallaşması, uygulandığı ülkelerde toplumların çok büyük bir kesimini şemsiyesi altına alması 2. Dünya Savaşı sonrasında. Sosyal Devlet giderek ulus-devlet' i de güçlendiren bir uygulama çerçevesi çizmiştir.

Refah Devleti uygulaması ekonomilerin kriz dönemlerinde önemli bir rol oynamıştır. 1929' daki Büyük Buhrandan sonraki dönemlerde dünyada ortaya çıkan ekonomik krizlerin dünya ekonomisini 1929 ve izleyen yıllardaki kadar keskin bir duraklamaya götürmesinin engellenmesinde refah devleti anlayışının büyük katkısı olmuştur. Sosyal devlet anlayışı ve bu anlayış çerçevesinde şekillenmiş olan sosyal koruma sistemleri iyi düzenlenmiş olmaları halinde döngüsel krizleri önleyici bir işleve sahiptir. Örneğin 1920' li, 1930' lu yıllarda pratik olmayan "işsizlik tazminatı" bugün işin, arızın azaldığı yerde talebin azalmasını engeller. Yine sosyal güvenlik sistemlerinin bireylere yaptığı düzenli ödemeler ekonomiye içinde bulunulan konjonktürden bağımsız olarak bir alım gücü enjekte eder. Refah devletinin bu yanı ekonomik krizleri önlemede önemli olmuştur.

2. SOSYAL DEVLET"İN KARŞI KARŞIYA KALDIĞI SORUNLAR

2.1. 1970' li Yıllar - Finansal Sorun

Başta bugünün Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin çoğunluğu olmak üzere bir çok ülke, 2. Dünya Savaşı sonrasında 1970' li yılların sonuna kadar kapsamlı bir sosyal devlet uygulamasıyla geldi. Ancak bu yıllardan itibaren sosyal güvenlik sistemlerinde sorunların ortaya çıktığını görüyoruz. 1970' li yılların sonları ile 1980' li yılların ilk yarısının en önemli özelliği, dünya ekonomisinde serbestleşmenin başladığı, buna paralel olarak devletin ekonomideki rolünün tartışıldığı ve alternatif olarak özelleştirmenin ekonomilerin gündemine girdiği, vergi yükündeki artışın toplum tarafından sorgulanmaya başladığı bir dönem olmasıdır. Bunun doğal uzantısı sosyal devletin tartışılmasıdır. Vergi yükünün yüksekliğine ilişkin tartışma sosyal devletin çerçevesine, kapsama alanına ilişkin bir tartışmayı da başlatmıştır. Bu aşamada ileri sürülen temel eleştiri sağlık harcamaları ve sosyal harcamaların, sosyal güvenlik sisteminin gelirlerinden veya vergi gelirlerinden daha hızlı bir biçimde artıyor olmasından kaynaklanmıştır. Bu noktada ortaya çıkan sorun sistemin sürdürülebilir finansmanının nasıl sağlanacağıdır. 1970 ve 1980' li yıllar bu sorunun tartışıldığı yıllar olmuştur.

2.2. 1980' li Yıllar İdeolojik Sorun

1980' li yıllar ise finansal sorunun yanına ideolojik bir boyut eklemiştir. Serbestleşme ve özelleştirmenin hakim olduğu bu dönemde, devletin bu kadar güçlü bir sosyal güvenlik sistemi kurmasının veya transfer harcamalarıyla onu ayakta tutmaya çalışmasının gerekli olmadığı yönünde bazı görüşler ileri sürülmüştür. Bu görüşe göre sosyal devlet bir yerde piyasaya müdahaledir ve piyasanın işleyişini bozar. Ayrıca çalışma hayatındaki risklere karşı bireylerin ihtiyaç duyduğu güvenliği piyasa kendisi de sağlayabilir. Çeşitli ülkelerdeki özel sigortalar bunun bir örneğidir. Hatta sosyal devlet bireyleri birer sosyal devlet bağımlısı haline getirerek yaratıcılığı öldürür. Bu anlayış liberal veya neo-liberal yaklaşımın "sosyal devlet" e bakışını yansıtmaktadır.

2.3. 1990 ve 2000'li Yıllar - Felsefi Sorun

1990'lı yıllar dünya ekonomisinde küreselleşmenin etkisini güçlü bir şekilde hissettirdiği yıllar olmuştur. Bu dönem AB üyesi ülkeler başta olmak üzere dünya genelindeki güçlü sosyal devlet uygulamalarına karşın, sosyal güvenlik sistemlerinin sigortalayamadığı çeşitli risklerin ortaya çıktığı, yani sosyal güvenlik sistemlerinin yetersizliği nedeniyle sosyal devlet felsefesinin tartışıldığı bir dönem olmuştur. Yani çalışma hayatının veya toplum hayatının ortaya çıkardığı yeni koşullar karşısında bireylerin devletten daha çok talepte bulunmalarına karşın devletin bu talebe cevap veremediği bir durum söz konusudur.

Modern toplumun vardığı bu yeni aşamada, ya da sosyologların çok sevdiği bir tabirle isimlendirirsek postmodern dönemde, toplumlardaki çalışma ilişkileri ve yoksulluk sorunu nitelik değiştirmiştir. Yeni dönemde modern toplumun kuruluş aşamasındaki çalışma ilişkilerine ve yoksulluğa bakışı değişmiştir. Modern toplumun kuruluş aşamasındaki toplum sözleşmesi ve bu sözleşme üzerine inşa edilmiş olan refah devleti bugünün ihtiyaçlarına cevap verememektedir.

Refah devletinin bugün karşı karşıya kaldığı ve çözemediği temel sorunları birkaç cümleyle şöyle özetleyebiliriz.

• Kitlesel ve uzun süreli işsizlik: Refah Devleti, kurgulandığı dönemde tam istihdam varsayımına dayanıyordu. Böyle bir varsayım insanların kısa bir süre için işsiz kalacağını dikkate alıyordu. İşsizlik sigortaları bu anlayışa göre şekillendirilmiştir. Oysa artık işsizlik bireysel bir olgu olmaktan çıkıp kitlesel, bir hale dönüşmüştür. Ayrıca birey için kısa süreli değil uzun süren bir işsizlik durumu söz konusudur.

• Bugünkü bireyin temel sorunlarından biri de "dışlanma"dır. Sosyal güvenlik ve klasik sosyal sigorta tekniği "dışlanma"yı çözememektedir.

- Yaşlıların bağımlılık problemi,
- Uygun yaşam çevresinde yaşama hakkı.

Dayanışmanın eski mekanizması sosyal sigorta sistemine dayanıyordu. Dolayısıyla refah devleti anlayışı bir tür sigortacı toplumla özdeşleşiyordu. Oysa artık çalışma hayatının koşullarında meydana gelen değişimi, yoksulluğun yeni biçimlerinin ortaya çıkışı gibi nedenlerle sosyal güvenlikle dayanışma arasında bir ayırım yaşandığını ve sigortacı dayanışma anlayışının riskleri karşılamada yetersiz kaldığını görüyoruz. Sosyal güvenliğin ortaya çıkışındaki varsayım oldukça geniş bir sorun yelpazesini homojen bir risk kategorisi altında toplamaya dayanıyordu. Ancak riskleri homojenleştirerek sigortalama, çağdaş yaşamda ortaya çıkan yeni riskler karşısında artık yeterli olmuyor.

3. YENİ BİR SOSYAL DEVLET ÇERÇEVESİ - GELENEKSEL "SOSYAL HAK" KAVRAMININ YENİDEN TANIMLANMASI İHTİYACI

Geleneksel "SOSYAL HAK" kavramı kısa süreli işsizlik, hastalık gibi geçici nitelikteki risklerden doğan zararları/harcamaları karşılamaktadır. Bu kavram yukarıda saydığımız kitlesel ve uzun süreli işsizlik, dışlanma gibi sorunları çözmekte yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle "SOSYAL HAK" kavramının günün ihtiyaçlarına göre yeniden tanımlanması gerekmektedir. Dünyada bu yönde bir arayış vardır.

Dışlanma, Uzun Süreli İşsizlik genellikle kalıcı durumlardır ve sosyal sigorta alanının dışında kalmaktadırlar. Yaşlıların Bağımlılık Problemi de benzer bir örnektir. Bugün nüfusun yaşlanması ve aile yapısındaki dönüşümler nedeniyle çok sayıda yaşlı insan kendi işini göremez durumdadır. Ancak bugünün sosyal sigorta anlayışı bu sorunu bir risk olarak görmez çünkü bağımlılık problemi geçici bir olgu değildir.

Sosyal alanda merkez kavram giderek "RİSK" kavramından "GÜÇSÜZLÜK" kavramına doğru kaymaktadır.

Günümüzde "RİSK" kavramı hala önemini korumakla birlikte içeriği değişmiştir. Bugün tek tek bireyleri değil, tüm toplumu hatta tüm insanlığı tehdit eden riskler söz konusudur. Örneğin çevreye verilen zararlar, nükleer kazalar, deprem, tsunami, küresel ısınma gibi risklerin bu şekilde kolektifleşmesi sigorta tekniğinin gücünün yetersiz kalmasına yol açmaktadır. Artık sosyal güvenlik sosyal alanın yalnızca küçük bir parçasıdır.

Yapılması gereken bir ULUSAL DAYANIŞMA MODELİ'nin ortaya konulmasıdır.

Dünyadaki arayış bu yönde iken bu arayışı, bireyin ve toplumun bu arayışa neden olan yeni ihtiyaçlarını bir kenara bırakarak sosyal güvenlik sistemlerini tartışmak doğru değildir.

4. SOSYAL GÜVENLİK PRİMLERİNİN DÜNYA ve TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ İLE LİZBON STRATEJİSİ

4.1. Sosyal Güvenlik Primlerinin Dünya ve Türkiye'deki Gelişimi

Sosyal güvenlik primlerinin dünyadaki gelişimine baktığımızda 1970'li yılların sonlarından itibaren ortaya çıkan finansman sorunları ile vergi ve prim yükünün giderek ağırlaşmasına yönelik eleştirilere rağmen sosyal güvenlik primlerinin dünyada Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)'ya oranlarının giderek arttığını görürüz. Bu artış 1980'li yıllardan sonra da devam etmiştir. Söz konusu oranlar Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) rakamlarına göre şöyledir:

	1980	1985	1990	1995	2000	2003	2004
OECD Toplam	7,2	7,7	7,9	9,0	9,1	9,5	9,4
OECD Avrupa	8,8	9,4	9,7	10,7	10,6	11,1	10,9
AB 19	10,0	10,7	10,8	11,9	11,5	12,0	11,7
AB 15	10,0	10,7	10,8	11,5	11,3	11,6	11,3
TÜRKİYE	2,5	2,7	3,9	2,7	6,1	6,6	7,5

Kaynak: OECD

Devlet Planlama Teşkilatı'na göre Türkiye'nin prim tahsilatına ilişkin 2002-2008 rakamları şöyledir (GSYH'ya oran olarak. 2007 yılı gerçekleşme tahmini, 2008 yılı ise Program rakamıdır):

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
%	5,7	6,3	6,6	6,5	7,2	7,0	7,1

OECD ve DPT rakamları arasında muhtemelen tanım farkından kaynaklanan bir uyumsuzluk söz konusudur. Ancak öyle dahi olsa Türkiye prim tahsilatında OECD ve AB ortalamalarının oldukça altındadır.

Tablodaki prim yüklerini TÜİK'in yeni milli gelir hesaplama yöntemiyle bulunduğu GSYH rakamları üzerinden yapıldığında daha çarpıcı bir tablo ortaya çıkmaktadır.

	2002	2003	2004	2005	2006
%	4,5	4,9	5,0	4,8	5,5

2007 yılı GSYH'sı kesinleşmemiş olduğu için 2007 ve 2008 rakamları revize edilmemiştir.

Görüldüğü gibi Türkiye sosyal güvenlik sisteminin prim gelirlerinin düzeyi açısından AB ve OECD ortalamalarının yarısı düzeyindedir.

Öte yandan Türkiye istihdam üzerindeki vergi yükünün ağırlığı yönünden yapılan sıralamada 2006 yılı için yüzde 42.8 oranı ile OECD ülkeleri arasında birinci sıradadır. Bunun anlamı Türkiye ağır vergi (primler dahil) yüküne rağmen prim tahsilatında hiç de iyi durumda değildir. 2008 yılında uygulamaya giren "asgari geçim indirimi" uygulaması birincilik konumumuzu sadece birkaç sıra değiştirebilecektir. Öte yandan Türkiye'de kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki payı 2007 sonu rakamlarına göre yüzde 46,9'dur. Yani 21.189.000 kişilik toplam istihdamın 9.929.000 kişisi kayıtdışıdır.

Gelişmiş ülkelerde, diğer bir açıdan ifade edecek olursak sosyal devletin güçlü olduğu ülkelerde artan vergi yükü nedeniyle 1970 ve 1980'li yıllarda ortaya çıkan güçlü eleştirilere rağmen sosyal devlet uygulamalarından vazgeçilmemiş, tam tersine sosyal devletin kapsamı genişletilmiştir. Nitekim sosyal güvenlik primlerinin GSYH'ya oranının OECD ortalaması 1980 yılında yüzde 7.2 iken, 2003 yılına geldiğimizde bu oranın azalmayıp arttığını ve yüzde 9.5'e yükseldiğini görüyoruz. Aynı oranın AB19 için 1980'de yüzde 10'dan 2003 yılında yüzde 12'ye yükseldiğini görüyoruz. Türkiye bu oranların çok gerisindedir.

Bu rakamlar önümüzdeki sorunun ne olduğunu ortaya koymaktadır. Yapılması gereken prim tabanının genişletilmesi yani prim matrahının artırılması suretiyle sistemin sürdürülebilir bir gelir yapısına kavuşturulmasıdır. Bunun için kayıtdışı istihdamın en aza indirilmesi şarttır.

Türkiye ile gelişmiş ülkeler arasındaki temel farklardan birisi de kayıtdışı ekonominin büyüklüğündedir. OECD ve AB ülkelerinde GSYH'nın dörtte birinin altında bir düzeyde olan kayıtdışı ekonominin büyüklüğü, Türkiye'de GSYH'nın 1/3'ü ile 1/2'si düzeyindedir. Kayıtdışının büyüklüğü uzun vadede sosyal güvenlik sistemini ciddi şekilde zayıflatacak düzeydir. Gerek bu Tasarıya gerekse hükümet programı ve bu program çerçevesindeki uygulamalara bakıldığında AKP'nin kayıtdışını önlemek konusunda bir kaygısının olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu durumda AKP'nin izleyeceği yol sosyal devletin artık bir hak oluşturmuş, alışılmış, masum ödemelerinin kısıtlanması, azaltılması olacaktır. AKP de bu yolu izlemektedir.

4.2. Lizbon Stratejisi

Avrupa Konseyi'nin 23-24 Mart 2000 tarihlerinde Lizbon'daki toplantısında kabul edilen ve Lizbon Stratejisi ismini alan rapor birçok konuyu ele almış, ancak istihdama özel bir önem vermiştir. Lizbon Stratejisi AB'yi 2010 yılında dünyanın tam istihdama erişmiş en dinamik, en rekabetçi ekonomisi haline getirmeyi hedeflemiştir.

Lizbon Stratejisi'nin istihdamla ilgili hedefleri şöyledir:

•İstihdam Oranı 2000 yılındaki yüzde 61 seviyesinden 2010'da yüzde 70'e çıkarılmalıdır.

•2010'da ortalama işsizlik oranı en iyi performansı gösteren ülkelerin düzeyine düşürülmelidir. (Yüzde 4)

•Kadınların istihdam oranı 2000 yılındaki yüzde 51 seviyesinden 2010'da yüzde 60'a çıkarılmalıdır.

Lizbon Stratejisi ağırlıklı olarak istihdam hedefine vurgu yapmıştır. Zira işsizliğin azaltıp istihdamın artması prim gelirlerini artırmak suretiyle sosyal güvenlik sistemlerini rahatlatacaktır. Aksi takdirde yetersiz istihdam işsizlikle mücadeleyi zorlaştıracığı gibi sosyal güvenlik sistemlerini de

zorlayacaktır. İşsizliğin sosyal ve ekonomik açılardan topluma ve bireye getirdiği çok önemli maliyetler vardır. Ancak işsizliğin (ve bununla birlikte kayıtdışılığın) getirdiği çok önemli bir maliyet daha vardır. Bu da sosyal güvenlik kurumlarının prim matrahının daralması, yani gelirlerinin azalmasıdır. Nüfusun gelecekte daha da yaşlanacağı ve sistemden yapılacak harcamaların artacağı dikkate alınırsa bunun önemi ortaya çıkar.

4.3. Türkiye'deki İstihdamın Yapısı

4.3.1. İstihdam ve İşsizlik Oranları ile İşgücüne Katılma Oranı

Türkiye'deki istihdamın yapısına baktığımızda 1990'lı yıllarda yüzde 7'ler düzeyinde (1990 yılı yüzde 8, 1995 yılı yüzde 7.6, 1999 yılı yüzde 7.7) seyreden işsizlik oranının, 2001'den itibaren artmaya başladığını ve yüzde 10'lar düzeyinde seyrettiğini görürüz. Gerçekte bugünkü işsizlik oranı daha yüksektir. Çünkü işsizlik oranını belirleyen temel faktörlerden birisi işgücüne katılma oranı (İKO)'dır. 1990'lı yıllarda yüzde 50'lerin (1999 yılı kriz yılı olduğu halde bu oran yüzde 52.7'dir) üzerinde olan İKO 2000'li yıllarda yüzde 50'nin altına düşmüş olup 2007 yılı için yüzde 47.8'dir 2002 yılında İKO yüzde 49.6 olup bu oranının 2007'de de geçerli olduğunu varsaymamız halinde bugünkü işsizlik oranı yüzde 12 düzeylerini aşacaktı.

AB'de 2000 yılında yüzde 61 olan istihdam oranı aynı yılda Türkiye'de yüzde 46.7, 2007 yılında ise yüzde 43.1'dir.

4.3.2. Kayıtdışı İstihdam

Kayıtdışı istihdama ilişkin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri şu şekildedir:

	Kayıtdışı İstihdam (KDI) (%)	Toplam İstihdam (TI) (%)	KDI / TI (%)
2006 Yıl Sonu	10.160	20.954	48,49
2007 Yıl Sonu	9.929	21.189	46,86

AB'nin mevcut istihdam düzeyi ile birlikte istihdam hedefleri dikkate alındığında ve bu veriler ülkemiz verileri ile kıyaslandığında ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğumuzu görürüz.

Bu nedenle uygulanan ekonomik programın istihdamı artıramaması, diğer bir ifadeyle işsizliği azaltmakta başarılı olamaması, yani işsizliği artırması ve kayıtdışı önlemek bir yana teşvik edici özelliği nedenleriyle sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin iyileşmesine gelir yönünden bir katkısı bulunmamaktadır. AKP bu yönde önlem almak yerine harcamaları kısarak, sosyal devletin bireyler açısından kazanımlarını kısıtlayarak finansman sorununa çözüm bulma gayreti içerisinde. Bu gayret bireyi ve toplumu mutsuzluğa götürecektir.

5. SOSYAL KORUMA HARCAMALARI VE SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN GELİR - GİDER DENGESİ

5.1. Sosyal Koruma Harcamaları

Sosyal güvenlik harcamalarının da içinde olduğu sosyal koruma harcamalarında Türkiye'nin durumu şu şekildedir:

	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
GSYİH'ya oran olarak (%)	9,1	9,1	9,7	9,5	9,7	9,7

*Gerçekleşme tahmini

**Program

Kaynak: DPT Yıllık Program, sh. 239

Sosyal koruma harcamalarının uluslararası rakamları da şöyledir:

	GSYH'nin yüzdesi olarak (2004 yılı)
Almanya	22,1
Fransa	21,9
İngiltere	16,2
Japonya	13,0
Türkiye	7,0
Euro Bölgesi	19,4
AB 15	19,1
AB 25	18,9

Türkiye için bu oran 2004 yılında daha önce de belirttiğimiz gibi yüzde 9,1'dir. Ancak bu oran eski milli gelir hesaplarına göredir. Yeni hesaplamada söz konusu oran anılan yıl için yüzde 7,0'ye düşmektedir.

Görüldüğü üzere Türkiye, sosyal koruma harcamalarında AB 25'in düzeyinin yarısı düzeyinde bile değildir. Böyle bir tabloda Türkiye'de bütçeden sosyal güvenlik sistemine yapılan transferleri "karadelik" olarak adlandırmak sorunun üzerini örtmek anlamına gelir.

Sosyal koruma harcamaları, sosyal devletin en önemli göstergesidir. Türkiye bu alanda çok geridedir. Bunun temel nedeni kamu maliyesinin karşı karşıya kaldığı gelir problemidir. Sorunun asıl çözüm noktası burasıdır. Bu problemin üzerine ciddi bir şekilde eğilmeden, bunu çözme yolunda işe koyulmadan, mevcut durumu veri olarak sosyal güvenlik sisteminde çözüm aramak, sorunun gerçek çözüm noktasını gözden kaçırmak demektir.

5.2. Sosyal Güvenlik Sisteminin Gelir – Gider Dengesi

Sosyal Güvenlik Sisteminin Gelir – Gider Dengesine ilişkin rakamlar aşağıdaki gibidir:

GSYHya oran olarak (%)	2005	2006	2007 ^A	2008 ^B
1. GELİRLER	8,0	8,9	8,3	8,4
Prim Tahsilatları	6,5	7,2	7,0	7,1
2. GİDERLER	12,1	12,0	12,4	12,4
3. GELİR – GİDER FARKI	-4,1	-3,1	-4,1	-4,0
4. BÜTÇE TRANSFERLERİ (SGK Açığı)	4,1	3,2	4,0	4,0
Bütçe Transferleri (Faturalı Ödemeler Dahil)	4,8	4,0	5,1	5,2

^AGerçekleşme tahmini

^BProgram

Kaynak: DPT, Genel Ekonomik Hedefler ve Yatırımlar 2008

Anılan rakamlar GSYH'ya oran itibarıyla. Ancak GSYH rakamları TÜİK'in eski hesaplama yöntemine dayalı olduğu için tabloda yer alan oranların yeni hesaplara göre revize edilmesi gerekmektedir.

GSYH'ya oran olarak (%)	2005	2006
1. GELİRLER	7,0	6,7
Prım Tahsilatları	5,6	5,9
2. GİDERLER	10,6	9,0
3. GELİR - GİDER FARKI	-3,6	-2,3
4. BÜTÇE TRANSFERLERİ	3,6	2,4
Bütçe Transferleri (Faturalı Ödemeler Dahil)	4,2	3,0

2007 yılı GSYH'sı kesinleşmemiş olduğu için 2007 ve 2008 rakamları revize edilmemiştir.

Yeni milli gelir hesaplarının ortaya koyduğu gerçek şudur. Bütçede "karadelik" olarak isimlendirilen rakam AB ve OECD rakamları karşısında oldukça mütevazı kalmaktadır. Sisteme 2006 yılında faturalı ödemeler de dahil olmak üzere bütçeden yapılan transferlerin toplamı eski milli gelir rakamlarına göre GSYH'nın yüzde 4'ü iken, yeni hesaplamada bu oran (1) puan azalışla yüzde 3'e inmiştir.

Hükümet ise bu konuda kamuoyunu doğru bilgilendirmemektedir.

II. BÖLÜM

1. TASARI

1.1. Genel Değerlendirme

Hükümetin hazırlanmış olduğu Tasarı ise Sosyal Devletin dünyada karşı karşıya kaldığı sorunlara paralel olarak Türkiye'de de karşı karşıya kaldığı sorunları ele almak bir yana, çalışanların kazanımlarını sadece aktüeryal denge adına sorgulamak ve bunları kısıtlamak, azaltmak anlayışına sahiptir.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferleri gösteren bir tablo Karşı Oy Yazısı'na ekli olarak sunulmuştur. (EK: 1)

Bu görüşü ileri sürerken sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin bir kenara atılması gibi bir anlayışta olmadığımızı özellikle belirtmek isteriz. "Risk" ile "güvenlik" arasında yeni bir denge kurulması gerekmektedir. Ancak bu denge kurulurken bireyin ve toplumun, modern toplum yaşamında ortaya çıkan yeni riskleri de dikkate alan "güvenli gelecek" arzusunun kenara bırakılarak korunmasız bırakılmasını da doğru bulmuyoruz. Sosyal güvenlik sisteminin aktüeryal dengesinin, kayıtdışı önleyerek gelir tarafında yapılacak iyileştirmeler yerine, harcama tarafında tasarrufa gitmek suretiyle sağlanmaya çalışılması kolay yoldur. AKP bu kolay yolu seçmiştir.

Gelir tarafında yapılacak iyileştirme başta kayıtdışı önlemek gibi bir hedefi benimsemek yanında, istihdamı artırıcı bir ekonomik politikayı gerekli kılmaktadır. AKP'nin kayıtdışı önleme söylemleri sözde olup uygulanması yoktur.

Kamu maliyesindeki bozulma diğer yönüyle merkezi yönetim gelirlerinde 2006 yılından bu yana meydana gelen düşüş sorgulanmaksızın ve bu düşüşü önleyecek, bütçeyi AB ve OECD ortalamalarına yakın bir düzeyde sürdürülebilir sağlıklı gelir kaynaklarına kavuşturmaksızın, sosyal güvenlikte sadece aktüeryal denge yaklaşımıyla bir tasarı hazırlamak Türkiye'nin sorunlarını, toplumun ve bireyin ihtiyaçlarını görmemek demektir.

Anayasa Mahkemesi sosyal hukuk devletini "insan hak ve hürriyetlerine saygı gösteren, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamlarını güvence altına alan, kişi ile toplum arasında denge kuran, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlayan devlettir" şeklinde tanımlamış, çağdaş devlet anlayışını ise "sosyal hukuk devletinin tüm kurumlarıyla Anayasanın özüne ve ruhuna uygun biçimde yaşama..." geçirilmesi olarak ifade etmiştir.

Anayasa Mahkemesi ayrıca kararlarında, sosyal hukuk devletinde kişinin korunmasının sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması ile mümkün olacağını vurgulayarak, bu bağlamda sosyal güvenliği, sosyal hukuk devletinin temel unsuru olarak görmektedir. Nitekim Anayasamızın 60 ıncı maddesi, sosyal güvenliği yurttaşlar açısından bir "hak" olarak belirtmiştir.

Ancak bugün çeşitli çevrelerce, sosyal güvenlik açıkları devlet açısından yük olarak görülmeğe ve bu yük "kara delik" olarak adlandırılmaktadır. Sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin tamamını yük olarak tanımlarken transferlerin yarattığı toplumsal fayda görülmemekte, toplumu oluşturan bireylerin yarınlarından emin olamama duygusunun nasıl bir kırılmağa yol açıp toplumsal endişe oluşturacağı düşünülmektedir.

Kuşkusuz Türkiye genç bir nüfusa sahiptir. Dolayısıyla sosyal sigorta sisteminin fon yaratır nitelikte olması gerekirdi. Ancak, izlenen yanlış politikalar bu kurumları ciddi açmazlarla karşı karşıya bırakmıştır. Bugün Türkiye'de sosyal sigorta sistemimizin ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğu, yıllardan beri tartışılmakta ve bilinmektedir. Kaldı ki bu konu her yasama döneminde belli aralıklarla TBMM gündemine de gelmiş, araştırma komisyonları kurularak, soruna çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'de yoğun olarak tartışılan ve çözülmesi gerektiği konusunda adeta bir toplumsal mutabakatın bulunduğu bu konunun, iktidar partisince de belli bir ciddiyet içinde ele alınıp değerlendirilmesi gerekirdi. Ancak konu AKP tarafından bu anlayışla ele alınmamış ve daha çok IMF'nin beklentileri ve IMF'ye verilen niyet mektuplarıyla öngörülen takvime uymak çabası öne çıkmıştır.

58 inci AKP hükümeti göreve başladıktan sonra 2003 yılı Ocak ayında yayımladığı Acil Eylem Planı (AEP) ile sosyal güvenlikte tamamı 12 aylık sürede gerçekleştirilmek üzere altı ana taahhütte bulunmuştur.

	Sorumlu Kuruluş	Süre
1	Genel Sağlık Sigortası Sistemi ve Kurumu kurulacak Sosyal güvenlik kuruluşlarında norm ve standart birliği sağlanacak	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) 12 ay
2	Butonleştirilmiş bir sosyal güvenlik ağı kurulacak	ÇSGB 12 ay
3	Uzun vadeli ve kısa vadeli sigorta programları birbirinden ayrılacak	ÇSGB 12 ay
4	Prim karşılığı olmayan ödemeler kaldırılacak	ÇSGB 12 ay
5	Butonleştirilmiş bir sosyal hizmet ve yardım ağı ve kurumsal yapısı oluşturulacak	ÇSGB 12 ay

İçinde bulunduğumuz yıl AKP'nin altıncı yılıdır. Taahhüt edilenlerin, yapacağız denilenlerin hiçbiri yapılmamıştır. AKP yapacağını dediklerini yapamaz konumunda olup inandırıcılığı bulunmamaktadır. Yayıyorum diye ortaya konulanlar da sosyal devletin ulaştığı aşamadan geriye gidilmesinden başka bir şey değildir.

1.2. Usul Yönünden

1.2.1. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Yönünden

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 14 üncü maddesine göre sosyal güvenliğe yönelik kanun tasarılarında en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi gerekmektedir. Hükümetin getirmiş olduğu Tasarıda ise bu hesaplara yer verilmemiştir. Usule yönelik olarak yaptığımız uyarı üzerine Tasarının tümüne yönelik görüşmelerden sonra aktüeryal hesaplara ilişkin olarak Sayın Bakan tarafından Komisyon bilgilendirilmiştir. Bilgilendirmede 2075 yılına kadar çeşitli projeksiyonlar verilmişse de Kanun'un öngördüğü 20 yıllık ayrıntılı bilgi verilmemiştir. Ayrıca projeksiyonlarda TÜİK'in Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile tespit ettiği nüfus değil, önceki sayımda tespit edilen nüfus kullanılmıştır.

1.2.2. Anayasa Hükümleri ve Anayasa Mahkemesi Kararı Yönünden (Tasarı'nın Anayasa'ya Uygunluğu Sorunu)

31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun çeşitli maddeleri Anayasa Mahkemesi'nce (AYM) iptal edilmiştir. İptale ilişkin 30.12.2006 tarihli ve 2006/111 Esas, 2006/112 Karar sayılı Karardaki bazı gerekçeler yerine getirilmemiştir. Bu nedenle Tasarı'nın Anayasa'ya aykırılık sorunu devam etmektedir.

İptal kararının gerekçelerinden bir tanesi 5510 sayılı Kanunla oluşturulan sosyal güvenlik sisteminin memurlar ve diğer kamu görevlileri ile diğer sigortalılar arasında fark gözetmemiş olmasıdır. Anayasa Mahkemesi bu konuya ilişkin iptal kararını şu gerekçelere dayandırmıştır.

"Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerlerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malûl-lük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır.

Anayasa'nın 5. maddesinde, "İnsanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli koşulları hazırlamaya çalışmak" devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmış olup, bu kapsam içinde kişileri mutlu kılmak, onların hayat mücadelesini kolaylaştırmak, insan haysiyetine yaraşır onurlu bir hayat sürdürmelerini sağlamak gibi hususların da yer aldığı kuşkusuzdur.

Kişilere sağlanan bu anayasal güvencelerin yaşama geçirilebilmesi için Devlet tüm çalışanlara sosyal güvenlik hakkını sağlamak ve bunun için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. Ancak, bu doğrultuda düzenlemeler yapılırken, sosyal güvenlik hakkından yararlanacak olanların hukuksal konumları gözetilerek aynı statüde bulunmayanların bu statülerinin gerekli kıldığı kurallara bağlı tutulmaları Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesinin doğal bir sonucudur. Bu ilke, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, aynı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Çalışma yaşamında kimilerinin hukuksal konularından kaynaklanan değişik kurallara bağlı tutulmaları, diğer çalışanlardan ayrıcalıklı duruma getirilmeleri anlamına gelmez. Yaptıkları işin özelliği nedeniyle aynı kurallara bağlı tutulamayanlar için de koşut düzenlemeler getirilerek ekonomik ve mali haklar yönünden eşitlik sağlanabilir.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasa kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile diğer sigortalıların aynı hukuksal konumda bulunup bulunmadıklarının saptanması Anayasal denetim yönünden önem taşımaktadır.

Anayasa'nın 128. maddesinde Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilerek, memurlar ve diğer kamu görevlileri maddede sayılan özlük hakları bakımından yasal güvenceye kavuşturulmuştur.

Anayasa Mahkemesi'nin önceki kararlarında da belirtildiği gibi, memur statüsü ile emekli statüsü arasında organik bir bağ bulunduğundan memur statüsünde yapılan değişiklikler doğal olarak emekli statüsünde de etkisini göstermektedir. Bu nedenle memurun sosyal güvenlik haklarından biri olarak emeklilik de Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen memurların ve diğer kamu görevlilerinin "diğer özlük işleri" kapsamında aynı yasal güvence içindedir.

Kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürüten Devlet memurlarının hukuki rejimi çağdaş personel hukukuna uygun olarak sınıflandırma, kariyer ve liyakat esaslarına dayanmaktadır. Devlet memurları, görevlerinin gerektirdiği niteliklere ve mesleklerine göre sınıflara ayrılmakta, kariyerlerine, yürüttükleri hizmet için gerekli bilgilerine ve yetişme şartlarına uygun biçimde, sınıflarında en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanı sağlamaktadır. Kamu hizmetlerine alınmada ve görevde yükselmeye ise kamu personelinin nitelikleri, başarıları, işe bağlılıkları gibi liyakat ölçütleri dikkate alınmaktadır. Ayrıca, memurlar ve diğer kamu görevlileri atama işlemiyle idarenin tek taraflı olarak idare hukuku esaslarına göre önceden nesnel kurullarla belirlediği statü içine girmekte ve kamu gücünü kullanma yetkisine sahip bulunmaktadırlar. Bunlara üstlendikleri kamu hizmetinin karşılığı olarak Devlet bütçesinden maaş, ücret, ödenek gibi isimler altında ödeme yapılmaktadır.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin hukuksal konularından kaynaklanan özellikleri, Anayasa kurallarına da yansımış, Anayasa'nın 51. maddesinde işçi niteliği taşımayan kamu görevlilerinin bu alandaki haklarının kapsam, istisna ve sınırlarının düzenlenmesinin gördükleri hizmetin niteliğine uygun olarak kanunla yapılması öngörülmüş, 53. maddesinde kamu görevlilerine ilişkin toplu görüşmelerle ilgili son karar Bakanlar Kurulu'nun takdirine bırakılmış, 54. maddesinde grev hakkı yalnız işçilere tanınmış, 68. maddede sayılan kamu görevlileri için siyasi partilere üye olma yasağı getirilmiş, 70. maddede kamu hizmetlerine girme hakkına yer verilmiş, 76. maddede belirlenen kamu çalışanlarının görevlerinden çekilmedikçe aday olmalarına ve milletvekili seçilmelerine izin verilmemiş, 129. maddede memurların ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının kendilerine rücu edilmek kaydıyla ancak idareye karşı açılabilmesi, ceza kovuşturmasının ise kanunla belirlenen istisnalar dışında kanunun göstereceği merciin iznine bağlı olduğu belirtilmiştir. Anayasa'da ayrıca Cumhurbaşkanı, yasama organı üyeleri, bakanlar, yükseköğretim kurumları üyeleri, hakim ve savcılar, yüksek mahkeme üyeleriyle ilgili özel düzenlemeler öngörülmüştür.

Kamu kesimi için özlük hakları olarak değerlendirilen sosyal güvenlik kapsamındaki haklar da Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen diğer haklar gibi kamu hukuku kurallarına bağlı olmasına karşın, işçi ile işveren arasındaki hak ve yükümlülükler tarafların özgür iradesi ile belirlenen iş hukuku alanına giren sözleşmelere dayanır. Bu bağlamda, bir hizmet sözleşmesine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan işçiler ile bağımsız çalışanların zorunlu ve isteğe bağlı olarak sosyal güvenlikleri de öteden beri memur ve diğer kamu görevlilerinden farklı olarak prim esasına dayalı sigorta sistemiyle sağlanmaktadır. Prim ise, yasanın kendilerine karşı güvence sağladığı sosyal risklerden birinin gerçekleşmesi halinde yapılacak sigorta yardımlarıyla kurum yönetim giderlerinin karşılığı olarak sigortalı ve işverenden, sigortalının kazancının veya basamak göstergesinin belli bir yüzdesi üzerinden alınan parayı ifade etmektedir. İşçi statüsündeki sigortalılar çalışmalarında İş Kanunu'na, kendi nam ve hesabına çalışanlar ise 1479 sayılı Yasa'ya tabi oldukları için, bunların sosyal güvenlik haklarındaki prime dayalı sigorta esası, özel sigortaya benzer bir nitelik de taşımaktadır.

Tarihi süreç içinde geçmişi "sosyal sigorta"dan çok daha eskilere dayanan ve memurların sosyal güvenlik hakkının en önemli güvencesi olan emekli maaşı, önceki hizmetler de gözetilerek verildiğinden, devletin mali olanaklarının yeterliliği ve adil ölçüler içinde görevlerinin niteliğine uygun olmalıdır. Hukuk sistemimizde de bugüne kadar emekli maaşının hesaplanmasında, belirtilen özellikler dikkate alınarak hizmet süresi, yaş, görevin önemi, alınan ve alınmakta olan maaşlar ve kesenekler gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir.

Yasa koyucunun Anayasa'nın 7. maddesi uyarınca sahip olduğu genel düzenleme yetkisi kapsamında bulunan konuların, 128. maddede özel olarak vurgulanarak yasa ile yapılmasının Anayasa buyruğu haline getirilmesi, Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir.

Bu durumda, sosyal güvenlik hakkının yansımalarından biri olan emekli maaşının, sigorta esasına göre ödenen yaşlılık aylığı ile benzerlikleri bulunsa da amacı ve özellikleri bakımından önemli farklılıklar gösterdiği bir gerçektir. Bu farklılıklarına karşın emekli maaşının hesaplanmasında da yaş, hizmet süresi ve emeklilik kesenekleri gibi hususların belirleyici olması doğaldır.

Yasa koyucunun, memurlara ödenecek emekli maaşı ile diğer çalışanlara ödenecek yaşlılık aylığının hesaplanmasında, bunların benzerliklerini ve farklılıklarını dikkate alarak, aktüeryal dengeleri bozmadan düzenlemeler yapması olanağı bulunduğu ve bu konudaki takdirin ise kendisine ait olduğu açıktır.

Belirtilen nedenlerle, 5510 sayılı Yasa'da, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların yukarıda belirtilen özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulması, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırıdır. "

Tasarı Anayasa Mahkemesi'nin memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili iptal kararının gerekçelerini karşılamış değildir. Halen sistemde olan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin kazanılmış hakları korunurken Tasarı'nın yasalara yürürlüğe girmesinden sonra sisteme girecek memurlar ve diğer kamu görevlileri ile diğer sigortalılar arasında Anayasa Mahkemesi'nin işaret ettiği farklılık düzenlemelere yansıtılmamıştır. Oysa sorun, kazanılmış haklar sorunu değildir. Anayasa Mahkemesi iptal kararında bu konuyu kazanılmış haklar sorunu olarak görmemektedir.

Bu nedenle Tasarı'nın memurlar ve diğer kamu görevlilerine yönelik anılan düzenlemesi Anayasa'ya aykırıdır.

2.TASARI MADDELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1.Maddeler İtibarıyla Değerlendirme

AKP ne yapmak istiyor?

CHP neyi öneriyor?

Tasarı Madde 1

(5510 sayılı Kanun Madde 3)

TASARIYLA EMEKLİ AYLIKLARININ HESAPLANMASINDA TÜFE ARTIŞI YANINDA MİLLİ GELİRDEKİ ARTIŞIN YÜZDE 30'UNUN DİKKATE ALINMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

EMEKLİ AYLIKLARININ HESAPLANMASINDA TÜFE ARTIŞI YANINDA MİLLİ GELİRDEKİ ARTIŞI KARŞILAYACAK DÜZEYDE PAY VERİLMELİDİR.

Gerekçe: 5510 sayılı Yasa, emekli olanların aylıklarının hesaplanmasında TÜFE artışının sadece yarısının yansıtılmasını öngörmekte idi. Anayasa Mahkemesi, güncelleme katsayısı başlığı altında yer alan düzenlemeyi sosyal devlet ilkesine aykırı görerek iptal etmişti. Anayasa Mahkemesi iptal gerekçesinde: "TÜFE değişim oranının yarısı ile kuralda belirtilen şekilde Türkiye'deki bütün sigortalıların prim tahakkuklarına göre hesaplanacak ortalama prime esas günlük kazancın esas alınması, büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesi ve formüldeki katsayının eksi çıkması olasılığına karşı asgari bir sınırın da öngörülmemesi sosyal devlet ve sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmaz" deniliyordu. Yeni düzenlemede Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri kısmen dikkate alınmış. Yeni düzenlemeye göre: GSYİH artış oranının yüzde 30'unun yansıtılması ve gelişme hızının eksi olduğu yıllarda bu değer in sıfır olarak alınması öngörülmüştür. Yani emeklilere ekonomik büyümeden verilen pay, büyümenin bırakılmı tamamını yarısı bile değildir. Bunun anlamı emeklilerin gelecek yıllar içinde fakirleşmesidir. Oysa, 5510 sayılı Yasadan önceki mevzuattaki güncelleme yönteminde refah payının yüzde 100'ü aylıkların hesabına yansımaktaydı. Yoksulluk sınırı altında yaşayan emeklilerin refah artışından yararlanmasını engelleyecek düzenlemeler sosyal devlet anlayışı ile bağdaşmaz.

SİGORTALININ EVLİ OLMAYAN, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK ÇALIŞMAYAN, BU KURUMLARDAN GELİR VEYA AYLIK ALMAYAN KIZ ÇOCUKLARININ SAĞLIK YARDIMLARININ 18 YAŞINI, ORTAÖĞRETİMDE 20, YÜKSEKÖĞRETİMDE İSE 25 YAŞINI DOLDURDUĞUNDA KE-SİLMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR.

Tasarı Madde 1

(5510 sayılı Kanun Madde 3)

SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞLARININ PRİM TOPLAMAKTA ZORLANDIĞI KESİMLER SİSTEM DIŞINA ÇIKARILIYOR.

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

SİGORTALININ EVLİ OLMAYAN, SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA TABİ OLARAK ÇALIŞMAYAN, BU KURUMLARDAN GELİR VEYA AYLIK ALMAYAN KIZ ÇOCUKLARI, HANGİ YAŞTA OLURLARSA OLSUNLAR SAĞLIK YARDIMLARINDAN YARARLANABİLMELİDİR.

Gerekçe: 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre sigortalının 18 yaşını, ortaöğretimde 20 yaşını, yükseköğretimde ise 25 yaşını doldurmamış çocukları ve yaşları ne olursa olsun çalışamayacak derecede malul erkek çocukları ile evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocukları sağlık yardımından yararlanmaktadırlar. Tasarısı sigortalının 18 yaşını, ortaöğretimde 20 yaşını, yükseköğretimde ise 25 yaşını doldurmamış çocukları ve yaşları ne olursa olsun çalışamayacak derecede malul erkek çocuklarının sağlık yardımından yararlanabilmesi için bunların evli olmaması yönündeki 506 sayılı Kanunun şartlarını muhafaza etti. Ancak evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocukların sağlık yardımları 18, 20, 25 yaşlarını doldurdıklarında kesilecek. Kanun Tasarısıyla Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki mevzuat gereğince sigortalının sağlık yardımlarından yararlanmakta olan kız çocuklarına, durumlarında değişiklik oluncaya kadar, genel sağlık sigortasından da yararlanma imkanı verilmektedir. Yani eskilerin kazanılmış hakkı korunuyor ama yeniler bu haktan mahrum kılınıyor.

SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN KAPSAMI DARALTILMAMALI, AKSİNE OLABİLDİĞİNCE GENİŞLETİLMELİDİR.

Gerekçe: İlk kez bu Tasarı ile emeklilik sigortası açısından sosyal güvenlik alanı daraltılmaktadır. Sadece bu yaklaşım bile, AKP'nin sosyal devlet anlayışını açıkça ortaya koyuyor. Örneğin, Ev hizmetlerinde çalışanlar (ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç), sosyal güvenlik sisteminin dışına çıkarılmaktadır. Ev hizmetlerinde çalışanların genellikle "kadınlar" olduğu dikkate alındığında bunun önemi ve Tasarı'nın kadına bakışı ortaya çıkmaktadır.

BU KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİN-
DEN SONRA GÖREVE BAŞLAYAN MEMUR
VE DİĞER KAMU GÖREVLİSİ STATÜSÜN-
DEKİ SÖZLEŞMELİLER DE SİGORTALI
SAYILIYOR VE MEMURLARLA SÖZLEŞ-
MELİ PERSONEL, KENDİLERİ DİŞINDAKİ
SİGORTALILARLA AYNI SİSTEME BAĞLI
TUTULUYOR..

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

MEMUR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİ
ANAYASA MAHKEMESİ KARARI DOĞRUL-
TUSUNDA KENDİLERİ DİŞINDAKİ SİGOR-
TALILARLA AYNI SİSTEME BAĞLI TU-
TULMAMALIDIR.

Gerekçe: Anayasa Mahkemesinin 5510 sayılı Yasa ile ilgili iptal kararının gerekçesinde aynen şöyle denilmekte idi: "Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir. 5510 sayılı Yasada aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların yukarıda belirtilen özellikleri gözetilmeksizin aynı sistemi bağlı tutulması Anayasanın 2, 10, ve 128. maddelerine aykırıdır." Anayasa Mahkemesi, maddedeki düzenlemeyi memurlar ve diğer kamu görevlileri bakımından iptal ederken kazanılmış haklar bakımından değil memur statüsündekilerin diğer sigortalılarla aynı sisteme bağlı olmaması gerekliliğini ileri sürmüştür. Bu nedenle bu yasanın yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayanların bu yasaya göre diğer sigortalılar gibi sigortalı sayılması Anayasaya aykırıdır.

EMZİRME ÖDENEĞİNİN BİR DEFAYA
MAHSUS OLARAK ÖDENMESİ ÖNGÖRÜL-
DÜĞÜ GİBİ ÖDEME ŞARTLARI AĞIR-
LAŞTIRILYOR.

Tasarı Madde 10

(5510 sayılı Kanun Madde 16)

EMZİRME ÖDENEĞİ, DOĞUMDAN
SONRAKİ ALTI AY SÜRESİNCE ÖDEN-
MELİDİR.

Gerekçe: 5510 sayılı Kanunun az sayıdaki olumluluklarından birisi, sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe doğumdan sonraki altı ay süresince her ay doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin üçte biri tutarında emzirme ödeneği verilmesi öngörülmüştü.

Tasarı altı aylık ödemeyi kaldırıp bir defalık ödeme getiriyor. Ayrıca, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta primi ödenmiş olması şartı getiriliyor.

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİNİN TUTARI, YATARAK TEDAVİLERDE GÜNLÜK KAZANCIN YARISI, AYAKTA TEDAVİDE GÜNLÜK KAZANCIN ÜÇTE İKİSİ OLARAK BELİRLENİYOR.

AYRICA, İŞ GÖREMEZLİĞİN BAŞLADIĞI TARİHTEN ÖNCEKİ BİR YIL İÇİNDE EN AZ 90 GÜN KISA VADELİ SİGORTA PRİMİ YATIRILMASI KOŞULU ÖNGÖRÜLÜYOR.

Tasarı Madde 11

(5510 sayılı Kanun Madde 18)

MALULLÜK AYLIĞI BAĞLANABİLMESİ İÇİN EN AZ 10 YILLIK SİGORTALILIK SÜRESİNİ DOLDURMUŞ OLMA VE EN AZ 1800 GÜN PRİM ÖDEME KOŞULLARI ARANIYOR.

SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİNİN, PRİME ESAS GÜNLÜK KAZANÇ ALT SINIRININ OTUZ KATININ YÜZDE 70'İNDEN AZ OLAMAYACAĞI ŞEKLİNDEKİ MEVCUT UYGULAMA KALDIRILİYOR.

İŞGÖREMEZLİK DERESESİNE GÖRE ÖDEME YAPILMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

Tasarı Madde 14

(5510 sayılı Kanun Madde 26)

GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİ, HİÇ BİR ŞART KOŞULMADAN ÖDENMELİ VE YATARAK TEDAVİLER DAHİL GÜNLÜK KAZANCIN ÜÇTE İKİSİNDEN AZ OLAMAMALIDIR.

Gerekçe: Geçici iş göremezlik ödeneği, hastalık nedeniyle çalışmayan sigortalının çalışmadığı sürede asgari ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için sosyal güvenlik sistemine konulan bir haktır. Bu hakkın 90 gün prim ödeme şartına bağlanması ve yatarak tedavide ödenecek tutarın düşürülmesi, hastalananlar bakımından bir hakkın kullanılmasını sınırlamaktır.

MALULLÜK AYLIĞI BAĞLANABİLMESİ İÇİN EN AZ 5 YILLIK SİGORTALILIK SÜRESİNİ DOLDURMUŞ OLMAK VE EN AZ 900 GÜN PRİM ÖDEMEK YETERLİ SAYILMALI.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI NEDENİYLE GELİR BAĞLANMASINDA ALT SINIR KALDIRILMAMALI.

Gerekçe: 5510 sayılı Kanun'la getirilmiş olan bu düzenleme Tasarı'yla muhafaza ediliyor. Çalışma yaşamında uğradığı hastalık, iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle çalışma gücünü kaybeden vatandaşlarımız da toplumun korunmaya muhtaç bireyleridir. Bunlara bağlanacak gelirlerde alt sınır uygulaması kaldırılmamalıdır. Alt sınır uygulaması kaldırılırsa, iş kazası sonucu örneği yüzde 25 oranında işgöremez duruma gelen bir sigortalıya yürürlükteki mevzuata göre bağlanabilen gelir tutarına Kanun yürürlüğe girdikten sonra hak kazanabilmesi için sigortalının yüzde 62 oranında iş göremez duruma gelmiş olması gerekecek.

**İŞÇİLER İÇİN PRİM ÖDEME GÜN SAYISI,
7000 GÜNDEN AŞAMALI OLARAK 9000
GÜNE ÇIKARILYOR.**

Tasarı Madde
(5510 sayılı Kanun Madde 28)

**AKP DİYOR Kİ: "2036 YILINA KADAR
EMEKLİLİK YAŞI DEĞİŞMEYECEK.
KADINLAR 58, ERKEKLER 60 YAŞINDA
EMEKLİ OLACAK."**

Tasarı Madde
(5510 sayılı Kanun Madde 28)

**İŞÇİLER İÇİN PRİM ÖDEME GÜN SAYISI
7.000 GÜN OLARAK KALMALIDIR.**

Gereke: 5510 sayılı Kanun prim ödeme gün sayısını 9000 güne çıkarmıştır. İşçiler için prim ödeme gün sayısının 9000 güne çıkarılması, istihdam olanaklarının kısıtlılığı ile iş gücüne katılma oranının düşüklüğüne rağmen işsizlik oranının yüksekliği dikkate alınrsa ağırdır. İşsizlik ve kayıt dışı istihdam sorunlarına çare bulunmadan prim ödeme gün sayısının 9000'e yükseltilmesi sürekli çalışma olanağı bulamayan işçilerin hiç bir zaman emekli olamaması sonucunu doğuracaktır. Emeklilik yaşının da 65'e yükseltildiği göz önünde tutulursa, prim ödeme gün sayısındaki artışın sosyal barışı bozacağı açıktır.

5510 SAYILI KANUN'UN 28 İNCİ MADDESİYLE YAPILAN DÜZENLEMELER KARŞISINDA "2036 YILINA KADAR EMEKLİLİK YAŞI DEĞİŞMEYECEK" SÖZÜ DOĞRU DEĞİLDİR: 1.1.2008 TARİHİNDEN SONRA ÇALIŞMAYA BAŞLAYANLARDAN BİR BÖLÜMÜ İSTESELER DE 65 YAŞINDAN ÖNCE EMEKLİ OLAMAYACAKLAR.

Gereke: Mevcut uygulamada: emeklilik yaşı; memur, SSK'lı ve Bağ-Kur'lu kadınlarda 58, erkeklerde 60'tır. Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra ilk kez sigortalı olanların emeklilik yaşı ise 2036 yılından itibaren kademeli olarak artacak ve 2048 yılında 65'e ulaşacaktır. Ancak Tasarı'nın yasalaşmasıyla Yasa'nın yürürlük tarihinden sonra çalışmaya başlayan ve çalışmaya başladığı tarihte kadın ise en az 30 yaşını, erkek ise en az 32 yaşını doldurmuş olanların 2036 yılından önce 58-60 yaşlarını doldurmaları mümkün olmadığından, genç yaşta çalışmaya başlayan sigortalıların emekli olabilmesi için 2036 yılından itibaren kademeli olarak yükselen emeklilik yaşlarını doldurmaları gerekecek ve bunların büyük bölümü 65 yaşından önce emekli olamayacaktır. Dolayısıyla kadınlar için 58, erkekler için 60 olan emeklilik yaşının 2036 yılına kadar değişmeyeceği iddiası doğru değildir.

5510 SAYILI KANUN'UN 28 İNCİ MADDESİNDE YAPILAN DÜZENLEMEYLE ÖZÜRLÜ SİGORTALILARA YAŞLILIK AYLIĞI BAĞLANABİLMESİ İÇİN PRİM ÖDEME GÜN SAYISI VE SİGORTALI OLMA SÜRESİ ARTIRILYOR.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

ÖZÜRLÜ SİGORTALILARA YAŞLILIK AYLIĞI BAĞLANMASININ ŞARTLARI AĞIRLAŞTIRILMAMALIDIR.

Gerekeçe: Özürfler, toplumun korunmaya muhtaç bireyleridir. Sosyal güvenlik açıklarının azaltılması amacıyla, bunların mevcut haklarının kaldırılması ya da geriye götürülmesi sosyal devlet anlayışı ile bağdaşmaz. Yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre; birinci derecede özürflü olan sigortalılar 15 yıldan beri sigortalı olmak ve 3600 gün prim ödemek, ikinci derecede özürflü olan sigortalılar 18 yıldan beri sigortalı olmak ve 4000 gün prim ödemek, üçüncü derecede özürflü olan sigortalılar ise 20 yıldan beri sigortalı olmak ve 4400 gün prim ödemek suretiyle yaşlılık aylığına hak Kazanabiliyordu. Kanun Tasarısına göre; çalışma gücündeki kayıp oranı yüzde 50-59 arasında olanlar en az 16 yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4320 gün prim ödemiş olmak, çalışma gücündeki kayıp oranı yüzde 40-49 arasında olanlar en az 18 yıldan beri sigortalı olmak ve en az 4680 gün prim ödemiş olmak koşullarıyla yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanabilecektir. Ancak ilk kez Yasa'nın yürürlüğünden sonraki yıl içinde çalışmaya başlayacak ve çalışma gücündeki kayıp oranı yüzde 50-59 arasında olanlar 3700 gün, çalışma gücündeki kayıp oranı yüzde 40-49 arasında olanlar 4100 gün prim ödediklerinde yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli prim ödeme gün sayısı şartını yerine getirmiş sayılacaktır. Söz konusu kimselerden ilk defa 1.1.2009 tarihinden itibaren sigortalı olacakların yaşlılık aylığına hak kazanabilmesi için ise, 4320 ve 4680 güne ulaşmaya kadar 3700 ve 4100 güne her takvim yılı başında 100 gün eklenmek suretiyle bulunacak prim ödeme gün sayılarını doldurmuş olmaları gerekmektedir.

İŞÇİ, ESNAF VE MEMUR İÇİN EMEKLİ AYLIĞI BAĞLAMA ORANI YÜZDE 2'YE DÜŞÜRÜLÜYOR. YAŞLILIK AYLIĞI ORANININ, PRİM ÖDEME GÜN SAYISINA BAĞLI OLARAK HER ŞARTTA YÜZDE 90 ORANINI GEÇMEMESİ ESASI GETİRİLİYOR.

Tasarı Madde 17

(5510 sayılı Kanun Madde 29)

MEVCUT SİSTEMDE EMEKLİ AYLIĞI BAĞLAMA ORANI SSK'LILAR VE BAĞ-KUR'LULARDA PRİM ÖDENEN HER 360 GÜN İÇİN YÜZDE 2,6 MEMURLARDA YÜZDE 3 TÜR. EN AZINDAN BU ORANLAR KORUNSUN. 9000 GÜNDEN FAZLA PRİM ÖDEYEN SİGORTALILARA BAĞLANAN YAŞLILIK AYLIĞININ ORANI, PRİM ÖDEME GÜN SAYISINA BAĞLI OLARAK BUGÜN OLDUĞU GİBİ YÜZDE 100 ORANINA ULAŞABİLMELİDİR. AKSİ TAKDİRDE EMEKLİLER ZAMAN İÇİNDE YOKSULLAŞACAKTIR.

Gereke: Mevcut sistemde emekli aylığı bağlama oranı SSK'lılar ve Bağ-Kur'lularda prim ödenen her 360 gün için yüzde 2,6 memurlarda yüzde 3 tür. 5510 sayılı Kanunda primi ödenen her 360 gün için 2015 yılına kadar yüzde 2,5, 2016 yılı başından itibaren yüzde 2 uygulanması öngörülmüştü. Tasarı ile primi ödenmiş her 360 günün aylık bağlama oranı doğrudan yüzde 2'ye düşürüldü. Yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre; 9000 gün prim ödeyen sigortalılara bağlanan yaşlılık aylığının oranı yüzde 65 olmakta, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak aylık bağlama oranı yüzde 100'ü aşabilmektedir. (506/61) (Bağ-Kur'da da aynı uygulama var Emekli Sandığı'nda aylık bağlama oranı yüzde 75, ancak oran yüzde 100'ü geçemiyor). Yasa Tasarısına göre, aylık bağlama oranı sigortalının prim ödeme süresinin her 360 günü için yüzde 2 uygulanmak suretiyle hesaplanacağından ilk kez bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra işe başlayan ve 9000 günlük prim ödeme süresini doldurarak emekli olan sigortalıların yaşlılık aylığı bağlama oranı yüzde 50 olacak ve aylık bağlama oranı hiçbir şekilde yüzde 90'ı geçemeyecektir. Yeni yasanın yürürlük tarihinden önce sigortalı olanlara yaşlılık aylığı bağlanmasında Kanunun yürürlük tarihinden önceki prim ödeme sürelerine yürürlükten kaldırılan

oran, bu tarihten sonraki sürelerle ise yeni oran uygulanacağından, yürürlük tarihinden önce on yıldan (3600 gün) az prim ödemiş olan SSK ve Bağ-Kurluların aylık bağlama oranları da yüzde 65'in altına düşecektir. (5510 Geçici Madde 2) Aylık bağlama oranlarının düşürülmesi, yoksulluk sınırının altında olan emekli aylığı tutarlarının daha da aşağı çekilmesi sonucunu doğurur ki, bu durum, sosyal devlet anlayışına aykırıdır.

YAŞLILIK AYLIĞI BAĞLANANLARDAN ÇALIŞMAYA DEVAM EDENLER VEYA SONRADAN ÇALIŞMAYA BAŞLAYANLARDAN ESNAF VE SANATKARLARIN EMEKLİ AYLIKLARININ YÜZDE 15'İNİN SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ OLARAK KESİLMESİ; İŞÇİLERİN İSE KISA VE UZUN VADELİ SİGORTA KOLLARI İLE GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMLERİ DÜZEYİNDE PRİM ÖDEMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR. BUNA GÖRE EMEKLİ OLAN İŞÇİLERİN YENİDEN ÇALIŞMALARI HALİNDE ÖDEYECEKLERİ PRİM, ÇALIŞTIKLARI İŞE GÖRE YÜZDE 31 - YÜZDE 36,5'İ ORANINDA OLACAKTIR. BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR İÇİN TESPİT EDİLMİŞ OLAN YÜZDE 15'LİK ORAN GEÇİCİ 14 ÜNCÜ MADDEYE GÖRE KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRDİĞİ YILDA YÜZDE 12 OLARAK UYGULANACAK VE HER YIL 1 PUAN ARTIRILARAK YÜZDE 15'E ULAŞACAKTIR.

Tasarı Madde 18

(5510 sayılı Kanun Madde 30)

YAŞLILIK AYLIĞI BAĞLANANLARDAN ÇALIŞMAYA DEVAM EDENLER VEYA SONRADAN ÇALIŞMAYA BAŞLAYANLAR KISA OLMAYACAK BİR GEÇİŞ DÖNEMİ İÇİN YÜZDE 10 DÜZEYLERİNDE, DÜŞÜK ORANLARDA SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ ÖDEMELİDİR. GEÇİŞ DÖNEMİNDE SİSTEMİN GELİRLERİ ARTIRILARAK EMEKLİ AYLIKLARI EMEKLİLİKTEN SONRA ÇALIŞMAYA İHTİYAÇ KALMAYACAK ÖLÇÜDE YÜKSELTİLMELİDİR.

Gerekçe: Halen SSK'lılar yüzde 30 oranında sosyal güvenlik destek primini ödemek suretiyle emekli aylığı kesilmeksizin çalışabiliyor. Bağ-Kur'lu olup yaşlılık aylığı bağlananlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlar yaşlılık aylıklarının yüzde 10'u tutarında, Emekli Sandığı ya da Sosyal Sigortalar Kurumundan emekli olup Bağ-Kur'a tabi çalışanlar da on ikinci gelir basamağının yüzde 10'u oranında sosyal güvenlik destek primini ödemek suretiyle emekli aylığı kesilmeksizin çalışabiliyorlar. Memur emeklileri ise kamuda yazılı özel haller dışında kamu kuruluşlarında emekli aylığı kesilmeden çalışmıyor. Tasarı ile getirilen hükümlere göre, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlar, mahallük ve yaşlılık aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primi bakımından tabi oldukları mülga

kanun veya tabi oldukları mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam edilecektir. Ancak esnaf ve sanatkarlar ile şirket ortaklığı bulunan emeklilerin sosyal güvenlik destek primi emekli aylıklarının yüzde 15'ine, bir hizmet akdiyle çalışan işçilerin yüzde 30 olan sosyal güvenlik destek primi oranı da, çalıştıkları işin tehlike derecesine göre yüzde 31 - yüzde 36,5'e yükselecektir. Sosyal güvenlik destek primi, emeklilerin çalışmasını engellemek amacıyla artırılmaktadır. Oysa, emeklinin çalışmaması için primleri artırmak yerine onu çalışmaya zorlayan koşulların iyileştirilmesi gerekir.

KANUNUN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ TARİHTEN SONRA ÖLEN SİGORTALININ PRİM ÖDEME GÜNÜ 1800'DEN AZ İSE, HAK SAHİPLERİNE ÖLÜM AYLIĞININ BAĞLANMAMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

SİGORTALILIK SÜRESİ BEŞ YIL, PRİM ÖDEME GÜN SAYISI 900 GÜN OLAN SİGORTALI ÖLÜRSE HAK SAHİPLERİNE ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMALIDIR.

Tasarı Madde 20

(5510 sayılı Kanun Madde 32)

ÇALIŞMAYAN VE GELİR VEYA AYLIK BAĞLANMAMIŞ OLAN SİGORTALININ ANA VE BABASINA ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANABİLMESİ İÇİN ASGARİ ÜCRETİN NET TUTARINDAN FAZLA GELİRLERİNİN OLMAMASI KOŞULU GETİRİLİYOR.

Gerekçe: 5510 sayılı Yasada ölüm aylığının bağlanması için "en az beş yıldan beri sigortalı olup toplam 900 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin ödenmesi" yeterli görülmüş iken yeni düzenlemede bu Kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra ölen sigortalılar için en az 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları priminin bildirilmiş olması şart koşulmuştur. Hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesinin koşullarını sigortalının ölüm tarihine göre farklılaştıran yeni düzenlemeye göre, sigortalılık süresi beş yıl ve prim ödeme gün sayısı 900 gün olan sigortalı bu Kanunun yürürlük tarihinden bir gün önce ölürse hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanacak, Yasanın yürürlük tarihinden bir gün sonra ölürse hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamayacaktır.

ÇALIŞMAYAN VE GELİR VEYA AYLIK BAĞLANMAMIŞ OLAN SİGORTALININ ANA VE BABASINA ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMALIDIR.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

Gerekçe: 5510 sayılı Kanunda; sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanabilmesi için, çalışmaması ve gelir veya aylık bağlanmamış olması şartı aranıyordu. Bu şartların dışında, ayrıca, asgari ücretin net tutarından fazla bir gelirinin olmaması şartı da aranması doğru değildir. Bu düzenleme toplumda çalışmamayı, tasarruf etmemeyi teşvik edici niteliktedir.

SİGORTALININ 18 YAŞINI, ORTA ÖĞRENİMDE 20 YAŞINI, YÜKSEK ÖĞRENİMDE İSE 25 YAŞINI DOLDURMAMIŞ ERKEK ÇOCUKLARINA ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANABİLMESİ İÇİN, BUNLARIN ÇALIŞMAMASI ŞARTI YANINDA KENDİ ÇALIŞMALARINA DAYALI OLARAK GELİR BAĞLANMAMIŞ OLMASI ŞARTLARI GETİRİLİYOR.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

ÇOCUĞU BULUNMAYAN SİGORTALININ DUL EŞİNE YÜZDE 75 ORANINDA AYLIK BAĞLANABİLMESİ İÇİN, ÇALIŞMAMASI VE KENDİ SİGORTASINA DAYALI OLARAK GELİR VEYA AYLIK BAĞLANMAMIŞ OLMASI ESASI GETİRİLİYOR.

EĞER BUNLAR VARSA, AYLIK BAĞLAMA ORANI YÜZDE 50'YE DÜŞÜRÜLÜYOR.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

SİGORTALININ 18 YAŞINI, ORTA ÖĞRENİMDE 20 YAŞINI, YÜKSEK ÖĞRENİMDE İSE 25 YAŞINI DOLDURMAMIŞ ERKEK ÇOCUKLARINA, BAŞKA BİR KOŞUL ARANMAKSIZIN ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMALIDIR.

Gerekçe: Yeni düzenlemeye göre; erkek çocuk bu Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışıyorsa, ya da kendi çalışmalarına dayalı olarak gelir elde ediyorsa, belirtilen yaşları doldurmamış olsa dahi ölüm aylığından yararlanamayacak. Emeklinin, dulun, yetimin aylığından kesinti yapılarak, cenaze yardımını dahi zorlaştırarak, sosyal güvenlikte reform yapılmaz. Sosyal güvenliği salt aktüeryal denge düşüncesiyle oluşturmak, "sosyal devlet" ilkesini savsaklamak anlamına gelir ki, bunu, Anayasa'nın 2 nci maddesiyle bağdaştırmak olanaksızdır.

AYLIK BAĞLANACAK ÇOCUĞU BULUNMAYAN SİGORTALININ DUL EŞİNE ÖNCEDEN OLDUĞU GİBİ BAŞKA HİÇ BİR ŞART ARANMADAN YÜZDE 75 ORANINDA ÖLÜM AYLIĞI BAĞLANMALIDIR.

Gerekçe: Yeni düzenlemeye göre; sigortalının dul eşine yüzde 75 oranında aylık bağlanabilmesi için, aylık bağlanacak çocuğu bulunmaması koşulunun yanında, bu Kanun veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması ve kendi sigortasına dayalı olarak gelir veya aylık bağlanmamış olması gerekmektedir. Eğer bunlar varsa, aylık bağlama oranı yüzde 50'ye düşecektir. Sigortalının geride bıraktığı eşini zora sokan bu uygulamaya, sosyal devlet ve sosyal güvenlik ilkeleriyle bağdaşmayan adaletsiz bir uygulamadır.

İŞ KAZASI VEYA MESLEK HASTALIĞI DIŞINDA BAŞKA NEDENLERLE ÖLEN SİGORTALILARIN HAK SAHİPLERİNE CENAZE MASRAFI ÖDENEBİLMESİ İÇİN SİGORTALININ EN AZ 360 GÜN PRİM ÖDEMİŞ OLMASI KOŞULU GETİRİLİYOR.

ÖDENECEK CENAZE ÖDENEĞİNİN TUTARI ASGARİ ÜCRETİN ÜÇ KATINDAN ASGARİ ÜCRET TUTARINA İNDİRİLİYOR.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

KURUMDAN GELİR VE AYLIK ALMAKTA VEYA SİGORTALI OLARAK ÇALIŞMAKTA İKEN YA DA İŞTEN AYRILDIKTAN SONRA BİR YIL İÇİNDE ÖLEN SİGORTALILARIN HAK SAHİPLERİNE HİÇBİR KOŞUL ARANMADAN CENAZE MASRAFLARI ÖDENMELİDİR.

CENAZE ÖDENEĞİNİN TUTARI ASGARİ ÜCRETİN ÜÇ KATI OLMALIDIR.

Gerekçe: Eski yasaya göre, sigortalı olarak çalışmakta iken veya işten ayrıldıktan sonra bir yıl içinde ölen sigortalılar ile iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen ve kurumdan gelir ve aylık almakta iken ölen sigortalıların hak sahiplerine Kurumca cenaze masrafı ödenmekte idi. Ancak, iş kazası veya meslek hastalığı dışında başka nedenlerle ölen hak sahiplerine cenaze masrafı ödenebilmesi için, sigortalının ölümünden önce en az 360 gün prim ödemiş olması şartı aranacak. Ayrıca, 5510 sayılı Kanunda asgarî ücretin üç katı tutarında cenaze ödeneği ödenmesi öngörülmüştü. Tasarı bunu asgarî ücret tutarına indirmiştir. Şartların zorlaştırılıp yardımların azaltılması pek çok sigortalının geride bıraktığı eş ve çocuklarını sefaletle mahkum edecektir. Böyle bir uygulama sosyal devlet ve sosyal güvenlik ilkeleriyle bağdaşmayacağı gibi toplum vicdanını da rahatsız edecektir.

5510 SAYILI KANUN KIZ ÇOCUKLARINA İKİ YILLIK YETİM AYLIĞI TUTARINDA EVLENME ÖDENEĞİ ÖDENMESİ YÖNÜNDEKİ 506 SAYILI KANUN DÜZENLEMESİNİ MUHAFAZA ETMİŞTİ.

5510 SAYILI KANUN'UN TASARIYLA DÜZENLENEN 23 ÜNCÜ MADDESİ İŞE EVLENME ÖDENEĞİNİN TUTARINI YİR-MİDÖRT AYLIKTAN ONİKİ AYLIĞA DÜŞÜRMEKTEDİR.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

EVLENME ÖDENEĞİ ESKİDEN OLDUĞU GİBİ 24 AY OLARAK DEVAM ET-TİRİLMELİDİR.

Gerekçe: Sosyal güvenlik sisteminin ak-tüeryal dengesinin bireylerin mutluluğundan tasarruf edilerek kurulmaya çalışılması, AKP'nin sosyal devlete bakışını yansıtmaktadır.

FİİLİ HİZMET ZAMMINDAN YARARLANAN BAZI MESLEKLER YENİ YASA TASARISIYLA UYGULAMA KAPSAMINDAN ÇIKARILYOR.

Tasarı Madde 25

(5510 sayılı Kanun Madde 40)

FİİLİ HİZMET ZAMMINDAN YARARLANAN MESLEKLER UYGULAMA KAPSAMINDAN ÇIKARILMAMALIDIR.

Gerekçe: Yasa Tasarısı, basım ve yayın işyerlerinde çalışanları, gemi adamlarını, hava yolları uçuşu personeli ile lokomotif makinistlerini, in-faz koruma memurlarını, PTT dağıtıcılarını, TRT çalışanlarını ve Devlet tiyatrosu sanatçıları ile Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası şef ve üyelerini uygulama kapsamından çıkartıyor. Böylece kazanılmış haklardan ciddi geri adımlar atılmaktadır. AB uygulamalarında daha farklı mesleklerde de bu uygulamanın olduğunu görebiliyoruz. Örneğin Belçika'da öğretmenler için fiili hizmet zammı uygulaması vardır.

506 SAYILI KANUN'A GÖRE, İŞSİZ KALMIŞ OLANLAR EN AZ 1080 GÜN MALULLÜK, YAŞLILIK VE ÖLÜM SİGORTASI PRİMİ ÖDEMİŞ OLMASI ŞARTIYLA YÜZDE 25 ORANINDA İSTEĞE BAĞLI SİGORTA PRİMİ ÖDEYEBİLİYORDU. İSTEĞE BAĞLI SİGORTALILIK İÇİN YASAL OLARAK TÜRKİYE'DE OTURMAK ŞART DEĞİLDİ.

5510 SAYILI KANUN İSE, BU KONUDA TÜRKİYE'DE OTURMA ŞARTINI GERTİRİRKEN, PRİM ORANINI YÜZDE 32'YE YÜKSELTİYOR. AYRICA 1080 GÜN PRİM ÖDEME ŞARTINI DA KALDIRIYOR.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 50)

İŞSİZ KALANLARIN PRİM ÖDEME SÜRESİNİ İSTEĞE BAĞLI SİGORTA YOLUYLA TAMAMLAMALARINA KOLAYLIK SAĞLANMALIDIR.

Gerekçe: İsteğe bağlı sigortanın amacı, işsiz kalan sigortalıların, primlerini kendileri ödeyerek, emeklilik için gerekli prim ödeme gün sayısını tamamlamalarıdır. Prim oranlarının artırılması, emeklilik şartlarının da ağırlaştırılmasıyla isteğe bağlı sigorta amacından uzaklaştırılmakta, işsiz ve geliri olmayan sigortalıların isteğe bağlı sigorta yoluyla emekli olmaları imkansız hale getirilmektedir. Tasarı, yüzde 25 oranındaki malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri oranını, yüzde 32'ye yükseltmektedir. Ayrıca, isteğe bağlı sigortalılık, asıl amacından uzaklaştırılarak prim ödeme gücü bulunanlara hiç çalışmadan emekli olma imkanı sağlayan bir yapıya sokulmamalıdır. Bu yüzden isteğe bağlı sigortalılık için en az 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödenmiş olması şartı devam ettirilmelidir.

KANUN TASARISI, YEŞİL KART VERİLEN KİŞİLERİ "AYLIK GELİRİ, VEYA AİLE İÇİNDEKİ GELİR PAYI NET ASGARİ ÜCRETİN 1/3'ÜNDEN AZ OLAN VATANDAŞLAR" OLARAK TANIMLAMAK YERİNE, "HARCAMALARI, TAŞINIR VE TAŞINMAZ MALLARI İLE BUNLARDAN DOĞAN HAKLARI DA DİKKATE ALINARAK, KURUMCA BELİRLENECEK TEST YÖNTEMLERİ VE VERİLER KULLANILARAK TESPİT EDİLECEK AİLE İÇİNDEKİ GELİRİN KİŞİ BAŞINA DÜŞEN AYLIK TUTARI NET ASGARİ ÜCRETİN ÜÇTE BİRİNDEN AZ OLAN KİŞİLER" OLARAK TANIMLAMAKTADIR.

Tasarı Madde 38

(5510 sayılı Kanun Madde 60)

YEŞİL KART VERİLEN KİŞİLER, 3816 SAYILI KANUNDA TANIMLANDIĞI GİBİ "AYLIK GELİRİ, VEYA AİLE İÇİNDEKİ GELİR PAYI NET ASGARİ ÜCRETİN 1/3'ÜNDEN AZ OLAN VATANDAŞLAR" OLARAK TANIMLANMAYA DEVAM ETMELİDİR.

Gerekçe: 5510 sayılı Kanun, 3816 sayılı Kanun gereğince yeşil kart verilen kişileri genel sağlık sigortalısı saymakta idi. Yeni Kanun Tasarısı, yeşil kart verilen kişileri bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl süresince başka bir işleme gerek kalmaksızın genel sağlık sigortalısı sayıyor ve bunlardan durumunda değişiklik olan kişilerin bir ay içinde kuruma başvurmalarını öngörüyor. Yeni Kanun Tasarısı, "yeşil kart verilen kişiler" kavramı yerine, "Harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişiler" kavramını getirmiştir. 3816 sayılı Kanunda yeşil kartlıları, aylık geliri veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar olarak tanımlıyordu. Görüldüğü gibi yeni Taslak yeşil kartlıların tanımını değiştirmiş. Artık kişinin geliri yanında taşınır ve taşınmaz malları ve bunlardan doğan hakları da dikkate alınacak. Bunun anlamı, yeşil kartlı sayılanların sayısı hızla düşecek. Örneğin, geliri olmayan ama kendine ait tek göz gecekonduda yaşayan biri artık yeşil kartlı sayılmayacak.

TASARI İLE SOSYAL GÜVENLİK KURUMU'NA SAĞLIK HİZMETLERİNİN TÜRLERİNİ, MİKTARLARINI VE KULLANIM SÜRELERİNİ KISITLAMA YETKİSİ VERİLİYOR.

Tasarı Madde 40

(5510 sayılı Kanun Madde 63)

SAĞLIK HARCAMALARINDA İDAREYE KISITLAMA VEYA SINIRLAMA GETİREBİLMESİ YÖNÜNDEKİ YETKİNİN SOSYAL DEVLET İLKELERİNE AYKIRI OLARAK KULLANILMASI MÜMKÜNDÜR. YETKİ OBJEKTİF ÖLÇÜLERE DAYANMAMAKTADIR.

Gerekçe: Bugün bir sigortalı veya hak sahibi hastalandığında sağlık hizmetlerinin türleri, miktarları ve kullanım süreleri konusunda idarenin

	<p>hiçbir sınırlaması olmadan tedavi olabilmektedir. Ama getirilmek istenen yeni sisteme göre, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı "sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini" kısıtlayabilecektir. Bu uygulama yönetimde keyfiliğe yol açacaktır.</p>
<p>PRİM BORCU OLAN ESNAFA VE BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU ANA VE BABASINA SAĞLIK HİZMETİ VERİLMEMESİ ÖNGÖRÜLÜYOR.</p> <p>Tasarı Madde 42 (5510 sayılı Kanun Madde 67)</p>	<p>PRİM BORCU OLAN ESNAF VE SANATKARLAR İLE AİLELERİ SAĞLIK YARDIMINDAN YARARLANMALIDIR.</p> <p>Gerekçe: AKP yeni getirmek istediği sistemde borcu olan esnaf ve sanatkara sağlık yardımı yapmamayı öngörüyor. Bu çağdışı bir uygulama olup sosyal devlet ilkesini yok etmek isteyen AKP'nin anlayışını gösteriyor. Bu düzenleme ile borçlu sigortalıya sağlık hizmeti verilmeyenken, aynı zamanda borçlu olduğu sağlık primlerinin de faizi ile birlikte alınması öngörülüyor.</p>
<p>İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANANLARIN SAĞLIK YARDIMI ALMA HAKLARI DA AYNI TARİH İTİBARIYLA SONA ERİYOR.</p> <p>Tasarı Madde 42 (5510 sayılı Kanun Madde 67)</p>	<p>SİGORTALILAR VE GEÇİNDİRMEKLE YÜKÜMLÜ OLDUĞU EŞ VE ÇOCUKLARI, İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANDIĞI SÜRE İÇİNDE SAĞLIK YARDIMINDAN YARARLANMALIDIR. İŞSİZLİK SİGORTASINDAN YARARLANANLARIN SAĞLIK VE YAŞLILIK SİGORTASI PRİMLERİ DEVLET TARAFINDAN ÖDENMELİDİR.</p> <p>Gerekçe: "Sağlık hizmetlerinden yararlanma şartları" başlıklı maddede gerekli düzenleme yapılmadığı için işsizlik sigortasından yararlandığı süre içinde sağlık yardımından yararlanılmamaktadır. AKP, kamunun sağlık ve sosyal güvenlik alanında yaptığı harcamaların bütçede kara delik oluşturduğunu ileri sürerek, bu alanlara ayrılan kaynakları azaltmaktadır. Hükümet, sosyal güvenlik kurumlarının açıklarının kontrol altına alınmasını ve bu açıkların bütçeden karşılanmasının mali disiplini bozduğunu ifade etmektedir. Bu söylemler benimsenince, sağlık ve sosyal güvenlik konuları, sosyal devletin yerine</p>

getirmesi gereken görevler olarak kabul edilmekten çıkıp, bütçede kara delik oluşturan ve kurtulması gereken bir yük olarak algılanmaya başlamaktadır. Sosyal sigortacılığın gerektirdiği önlemler gerekçe gösterilerek sosyal güvenlik hakkı kullanılamaz hale getirilmek istenmektedir. Sosyal güvenlik hakkının, sosyal devletin gereği ve zorunlu sonucu olduğu unutturulmak istenmektedir. Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü olduğu eş ve çocuklarına işsizlik sigortasından yararlandığı süre içinde sağlık yardımı yapılmaya devam etmelidir.

SÖZLEŞMELİ SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARI, SAĞLIK HİZMETLERİ BELİRLİNİN % 20'SİNE KADAR GENEL SAĞLIK SİGORTALISI VE BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUKLARI KİŞİLERDEN İLÂVE ÜCRET TALEP EDEBİLİR

OTELCİLİK HİZMETLERİ İÇİN, GENEL SAĞLIK SİGORTALISI VE BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU KİŞİLERDEN BELİRLENEN HİZMET FİYATLARININ 3 KATINI GEÇMEMEK ÜZERE İLÂVE ÜCRET ALABİLİR.

SÖZLEŞMELİ KAMU İDARESİ VE VAKIF ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK HİZMETİ SUNUCULARI İSE OTELCİLİK HİZMETİ İLE ÖĞRETİM ÜYELERİ TARAFINDAN SUNULAN SAĞLIK HİZMETLERİ DIŞINDA, SAĞLADIKLARI SAĞLIK HİZMETLERİ İÇİN GENEL SAĞLIK SİGORTALISI VE BAKMAKLA YÜKÜMLÜ OLDUĞU KİŞİLERDEN İLÂVE ÜCRET TALEP EDEMEZ.

Tasarı Madde 45

(5510 sayılı Kanun Madde 73)

SAĞLIK SİGORTASI PRİMİ ÖDEYEN KİŞİLER, OTELCİLİK HİZMETİ İLE ÖĞRETİM ÜYELERİ TARAFINDAN SUNULAN SAĞLIK HİZMETLERİ İÇİN EK ÜCRET ÖDEMEMELİDİR.

Gerekçe: 5510 sayılı Kanun, sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının, otelcilik hizmeti ile öğretim üyesi tarafından sağlanan sağlık hizmetleri için kişilerden alınabilecek fark ödemeleri tutarının, belirlenen sağlık hizmet tutarlarının iki katını geçmemesini öngörmekte idi. Yeni düzenleme bunu üç kata çıkartmış. Bugün bir sigortalı veya hak sahibi hastalandığında hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın tüm sağlık harcamaları ilgili sigorta kurumu tarafından karşılanmaktadır. Hiçbir kısıtlama söz konusu değildir. Bu uygulama devam etmelidir.

TASARI SAĞLIK HİZMETLERİNİN SUNUMU YÖNÜNDEN KAMU İDARELERİ İLE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİ AYNI KONUMA GETİRMEKTEDİR.

Tasarı Madde 45
(5510 sayılı Kanun Madde 73)

EMEKLİ AYLIKLARININ SADECE TÜFE ARTIŞI ORANINDA ARTMASI ÖNGÖRÜLMEKTEDİR

Tasarı Madde 55
(5510 sayılı Kanun Geçici Madde 2)

YENİ DÜZENLEME İLE EMEKLİ AYLIKLARININ HACZEDİLMESİNİN YOLU AÇILIYOR.

Tasarı Madde 56
(5510 sayılı Kanun Madde 93)

EMEKLİ AYLIĞI ALMAKTAN VAZGEÇİP, YENİDEN ÇALIŞMAYA BAŞLAYAN VE BİR SÜRE SONRA YENİDEN AYLIK BAĞLANMASI TALEBİNDE BULUNAN SİGORTALILARIN, AYLIKLARININ HESAPLANMASINDA "GELİŞME HIZI, REFAH PAYI OLARAK DİKKATE ALINMIYOR.

Tasarı Madde 69
(5510 sayılı Kanun Geçici Madde 2)

Kamu idareleri ile vakıf üniversitelerinin aynı statüye getirilmesi hukuka uygun değildir. Ayrıca Tasarı ile yapılan düzenleme özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinin sağlık birimleri arasında haksız rekabete yol açacak nitelikte olup, vakıf üniversitelerini cezalandırıcı mahiyettedir.

EMEKLİ AYLIKLARINA SADECE TÜFE ARTIŞI ORANINDA DEĞİL MİLLİ GELİRDEKİ ARTIŞ DA DİKKATE ALINARAK ZAM YAPILMALIDIR.

Gerekçe: Milli gelirdeki artışın %100'ünün dikkate alınması ve milli gelirdeki artış oranının sadece emekli olanların aylıklarının hesabında değil aynı zamanda emekli aylıklarının artışında da dikkate alınması gerekir.

EMEKLİ AYLIKLARINA HACİZ UYGULANMAMALIDIR.

Gerekçe: Yürürlükteki mevzuata göre SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin aylıklarına hiç bir şekilde haciz uygulanmıyor. Emekli Sandığı'na tâbi emeklilerin aylıklarının ise en fazla dörtte biri haczedilebilmektedir. Halen, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinin aylıklarına haciz konulması mümkün ve ancak emekli buna rıza göstermez ve itiraz ederse haciz kaldırılıyor, itiraz etmez hacze rıza gösterirse haciz devam ediyor. 5510 sayılı Yasa emeklilerin aylıklarına haciz getirilemez kuralını kaldırmıştı. Tasarı bunu devam ettiriyor. Oysa, emeklilere belli bir güvence sağlayan bu haklar korunmalıdır.

EMEKLİ AYLIĞI ALMAKTAN VAZGEÇİP, YENİDEN ÇALIŞMAYA BAŞLAYAN VE BİR SÜRE SONRA YENİDEN AYLIK BAĞLANMASI TALEBİNDE BULUNANLARIN AYLIKLARININ HESAPLANMASINDA GELİŞME HIZI, REFAH PAYI OLARAK AYLIK HESAPLANMALARINDA DİKKATE ALINMALIDIR.

Gerekçe: Hükümet bu durumda olanların haklarını 17.10.2007 tarihli 5698 sayılı Kanun ile önlemişti. Şimdi Kanun Tasarısı'nun 69. Maddesi ile değiştirilen 5510 sayılı Kanunun Geçici 2. Maddesinin beşinci fıkrasında getirilen düzenleme ile bu hak gaspını devam ettirmektedir. Çalışanların bu hakkını geri vermek için Geçici 2. Maddemin beşinci fıkrası ile getirilen düzenlemenin madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

TASARI'NIN 84 ÜNCÜ MADDESİYLE GELİR VERGİSİ KANUNU İLE KURUMLAR VERGİSİ KANUNU'NDA DÜZENLEME YAPILMASI ÖNGÖRÜLMEKTEDİR. DÜZENLEMELERİN ORTAK AMACI, GELİR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN TİCARİ VE MESLEK KAZANCI İLE KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN KURUM KAZANCININ TESPİTİNDE; ÜCRETLERİ BANKA ARACILIĞIYLA ÖDENMESİ ZORUNLULUĞU GETİRİLENLERİN BU ZORUNLULUĞA UYGUN HAREKET ETMEMELERİ HALİNDE YAPTIKLARI ÜCRET ÖDEMELERİNİN GİDER KABUL EDİLMEMESİDİR. DÜZENLEMELER HUKUKA UYGUN DEĞİLDİR.

Tasarı Madde 84 ve 87

KAYITDIŞILIĞI ÖNLEMELER İÇİN VERGİ USUL KANUNUNDA DÜZENLEME YAPILMALIDIR.

Yapılan düzenleme "kayıtdışı önlemek" gibi kulağa hoş gelen bir söyleme dayandırılıyorsa da gerçekçi ve hukuki değildir. Vergilendirmede daima olayların gerçek mahiyeti esastır. Bu nedenle mükellef tarafından gerçek bir gider unsuru olarak yapılan ücret ödemesinin, sadece banka kanalıyla yapılmamış olması nedeniyle gider kabul edilmemesi hukuki değildir, hakkaniyete uygun değildir. Ancak eleştiriyi yaparken bu alanın boş bırakılmasını da önermiyoruz. Yapılması gereken cezaların caydırıcı olması ilkesinden vazgeçmeden gerekli müeyyidenin uygulanmasını sağlamaktır. Anayasamız bunu 13 üncü maddesinde "ölçülülük" ilkesi olarak ifade eder. Yani ulaşılmak istenen amaçla, bu amaca ulaşmak için kullanılan araç bir denge içerisinde olmalıdır. Kullanılan araç ulaşılmak istenen amaç için gerekli olmalı, ancak "amaç" ve "araç" birbirine karşı ölçüsüz bir oran içinde bulunmamalıdır. Tasarının bu konudaki düzenlemesi ölçüsüzdür. Yani insafsızdır. Aynı amaca farklı bir cezai müeyyideyle de ulaşmak mümkündür. Bu çerçevede önerimiz ücretleri banka kanalıyla ödeme zorunluluğu getirilen mükelleflerin bu zorunluluğa uymamaları halinde var olan idari para cezalarının miktarı artırılabilir veya idari para cezalarına ilave olarak Vergi Usul Kanununda yapılacak düzenlemelerle anılan zorunluluğa uyulmamasının cezası usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezası olarak belirlenebilir. Söz konusu cezalar "caydırıcılık" unsuruna sahip, ancak ölçülülük ilkesine aykırı olmayacak bir düzeyde olacaktır.

AİLE YARDIMI SİGORTASI TASARIDA
YER ALMAMAKTADIR.

YOKSULLUKLA KURUMSAL SAVAŞIM
İÇİN AİLE YARDIM SİGORTASI MUTLAKA
OLMALIDIR.

Gerekçe: Kişilerin en kısa sürede kendi olanakları ile geçinebilecekleri ve muhtaçlıktan kurtularak yardım almadan yaşayabilecekleri bir duruma gelmelerini sağlamak için sosyal güvenlik kuruluşlarından aylık ve gelir almayan muhtaç durumda olan bütün ailelere yaşamlarını asgari düzeyde sürdürebilmelerine yetecek kadar aile sigortası aylığı ödenmelidir. Türkiye 10.8. 1971 tarihinde 1451 sayılı kanunla kabul ettiği 102 sayılı Sosyal Güvenliğin Asgari Şartları (ILO) Sözleşmesi ile "Aile Yardımı Sigortası" kuraçığını taahhüt etmiştir. Sosyal Güvenlik sisteminde bir reform yapılacaksa, yoksulluğun siyasal olarak sömürülmeyeceği bir mekanizmanın öncelikle oluşturulması gerekir. Bu mekanizma "Aile Yardımı Sigortası"dır.

ÖZELLİKLE SSK EMEKÇİLERİNİN
YILLARDIR BEKLEDİKLERİ İNTİBAK
UYGULAMASI BİLİNÇLİ OLARAK
GÖZARDI EDİLMEKTEDİR.

SSK EMEKLİLERİNİN İNTİBAK UYGU-
LAMASI HAYATA GEÇİRİLMELİ, FAZLA
PRİM ÖDEYENLERİN HAKLARI KORUN-
MALIDIR.

Gerekçe: Geçmişte bazı işçiler yüksek prim ödedikleri halde düşük prim ödeyenlerden az aylık almaktadır. Bu haksızlık yıllardır düzeltilmeyi bekliyor.

2.2. Tasarının Kadınlarımız Açısından Değerlendirilmesi

2.2.1. Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri

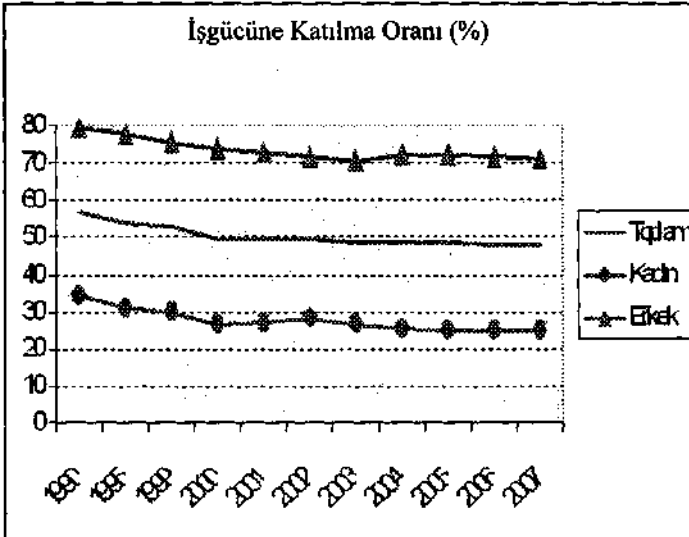
Tasarı'nın Plan ve Bütçe Komisyonu'nca kabul edildiği hafta 8 Mart'ta kutlanan Dünya Kadınlar Günü'nün olduğu haftaya denk geliyordu. Bu nedenle Tasarı'nın kadınlarımız açısından değerlendirilmesinin ayrı bir önemi bulunmaktadır.

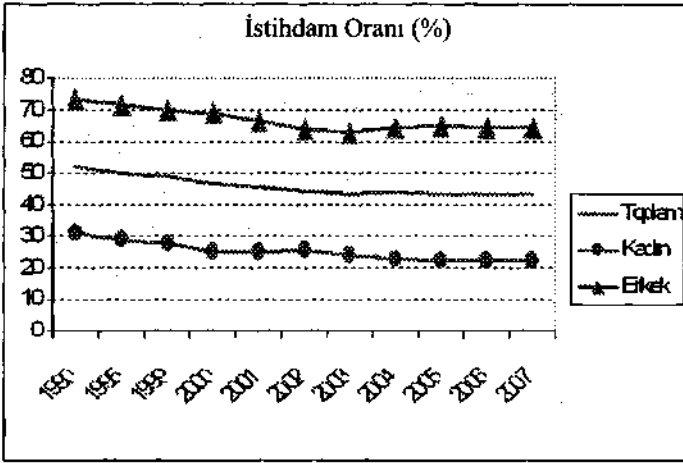
"Sosyal güvenlik" kavramı geniş anlamda toplumun bütün üyelerinin doğumundan, ölümüne kadar milli gelirle orantılı bir gelire sahip, sağlıklı bireyler olarak yaşamasını güvence altına alınması demektir. Gelişmiş ülkeleri dikkate aldığımızda bu konuda ülke olarak katedeceğimiz mesafenin büyük olduğu ortaya çıkar. Ancak ülke olarak bulunduğumuz konumu kadınlar açısından kısaca analiz edecek olursak kadınlarımızın çalışma hayatındaki yerinin ilerlemediğini; sosyal güvenlik açısından da Tasarı ile yeterli iyileştirmelerin yapılmaması bir yana bir kısım haklarda geriye gidildiğini görürüz.

Kadınların durumunu da gösteren işgücü piyasasına ilişkin bazı istatistikler şöyledir:

	İşgücüne Katılma Oranı (İKO) (%)			Tarım Sektöründeki İstihdamın Toplam İstihdam İçindeki Payı (%)	İstihdam Oranı (İO) (%)			İşsizlik Oranı (%)		
	Toplam	Kadın	Erkek		Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
1990	56,6	34,1	79,7	46,9	52,1	31,2	73,5	8,0	8,5	7,8
1995	54,1	30,9	77,8	44,1	50	28,7	71,7	7,6	7,3	7,8
1999	52,7	30	75,8	40,2	48,7	27,7	70	7,7	7,8	7,7
2000	49,8	26,6	73,7	36	46,7	24,9	68,9	6,5	6,3	6,6
2001	49,8	27,1	72,8	37,6	45,6	25,1	66,5	8,4	7,5	8,7
2002	49,6	27,9	71,6	34,9	44,4	25,3	63,9	10,3	9,4	10,7
2003	48,3	26,6	70,4	33,9	43,2	23,9	62,9	10,5	10,1	10,7
2004	48,7	25,4	72,3	34	43,7	22,9	64,7	10,3	9,7	10,5
2005	48,3	24,8	72,2	29,5	43,4	22,3	64,8	10,3	10,3	10,3
2006	48	24,9	71,5	27,3	43,2	22,3	64,5	9,9	10,3	9,7
2007	47,8	24,8	71,3	26,4	43,1	22,2	64,3	9,9	10,3	9,8

Türkiye’de istihdam piyasası rakamlarına baktığımızda kadının işgücüne katılım oranının olağanüstü ölçüde düşük olduğunu görürüz. Bu oran 2007 yılı için yüzde 24,8’dir. Aynı yıl için kadınlardaki istihdam oranı ise yüzde 22,2’dir. Kadınlarda işsizlik oranının erkeklerden bariz bir şekilde yüksek olmamasının nedeni kadının işgücüne katılma oranının düşük olması ve bunun doğal sonucu olarak istihdam oranının da düşük olmasıdır. Aşağıdaki grafikler konuyu daha iyi göstermektedir.

Ülkemizdeki rakamlar şunu göstermektedir: Ülkemizdeki işsizlik büyük ölçüde kadın işsizliğidir.

Lizbon Stratejisinde AB için kadınların 2000 yılında yüzde 51 olan istihdam oranının, 2010 yılında yüzde 60'a yükseltilmesi hedeflenmiştir. Bu konuda değil AB hedefi AB'nin 2000 yılı düzeyinin bile çok altındayız.

2.2.2. Ekonomik Faaliyetlerde Cinsiyet Eşitsizliği

Bu konuda kullanılabilir önemli bir ölçüt de Birleşmiş Milletler İnsani Çalışma Endeksi'dir. Bu endeks genelde toplumun, özeld de bireyin yaşam kalitesini ölçmeye yarayan bir göstergedir. Ekonomide var olduğu ifade edilen birçok olumlu göstergeye rağmen Türkiye bu endekste 84 üncü sırada yer almaktadır. Ancak daha da önemlisi Türkiye, Birleşmiş Milletler (BM) rakamlarına göre kadının çalışma hayatındaki yeri açısından, normal şartlarda kendilerinden ileride olduğumuzu sandığımız birçok ülkeden geridedir.

BM'in kadının çalışma hayatındaki yerini gösteren Cinsiyet Eşitsizliği (Gender Inequality in Economic Activity) 2005 endeksine ilişkin bazı rakamlar çeşitli ülkeler itibarıyla şöyledir:

Ekonomik Faaliyetlerde Kadın (15 yaş ve üzeri)		
	Oran (%)	2005 (1995 = 100)
Türkiye	27,7	81
İran	38,6	180
Cezayir	36,7	158
Vietnam	72,2	98
Ruanda	80,0	93
Mozambik	84,5	96
Almanya	50,8	114
Yunanistan	43,5	121
İspanya	44,9	132
İtalya	37,4	104

Kaynak: BM, Human Development Report 2007/2008

BM rakamları da kadının çalışma hayatındaki yeri açısından Türkiye'nin durumunun hiç de içaçıcı olmadığını göstermektedir. Bu alanda Avrupa ülkeleri bir yana Asya ve Afrika ülkelerinden bile gerideyiz. Komşumuz İran'da bu oran yüzde 38,6 iken Türkiye'de yüzde 27,7'dir. 1995 = 100 bazlı endekse göre de Türkiye 2005 yılında baz yılının altında bir değere (81) sahiptir. İran'ın bu endeksteği yeri ise 180'dir.

Kadınların çalışma hayatındaki yeri ile sosyal güvenlik durumlarının iyileştirilmesi konularında hükümetlere büyük görev düştüğü açıktır. Tasarı ise bu konuda hiçbir kaygı taşımamış, kadınların durumunu iyileştirici yönde bir adım atmamıştır.

2.2.3. Tasarı ile Sigortalı Kadın Çalışanların Geriye Götürülen Hakları

1. Yürürlükteki Yasaya göre, çalışmayan ve evlenmeyen kız çocukları, yaşları ne olursa olsun anne ya da babalarının sigortalılıkları nedeniyle sağlık yardımlarından yararlanıyorlardı. Tasarıyla kız çocukları 18 yaşını doldurduklarında (okumaları halinde ise 25 yaşını) anne ya da babalarının sigortalılıkları nedeniyle genel sağlık sigortasından yararlanamayacaklardır.

2. Ev hizmetlerinde hizmet akdi ile sürekli çalışıp, aylık prime esas kazancın altında gelir elde eden kadınların, sigortalı olma ve sigorta yardımlarından yararlanma hakları kaldırılmıştır.

3. Tasarıyla, sürekli iş göremezlik gelirindeki alt sınır uygulaması kaldırıldığından, iş kazasına uğrayıp meslekte kazanma gücünü yüzde 10 veya daha yüksek oranda kaybeden kadın sigortalılara, yasa yürürlüğe girdiğinde bağlanacak gelir tutarı daha az olacaktır.

4. 1965 yılından bu yana kadın sigortalılar, erkek sigortalılara göre daha erken emekli olma hakkına sahipti. Tasarı ile emeklilik yaşı tam aylıkta, kadın sigortalılarda 58'den kademeli olarak 65'e yükseltilmiştir. Bu değişiklikle kadınların, erkek sigortalılara göre, 2 yıl daha erken emekli olma hakkı da kaldırılmıştır.

5. Emeklilik aylığını hak etmede prim ödeme gün sayısı tüm sigortalılarla birlikte, kadın sigortalılar için de tam aylıkta 7000 günden 9000 güne, kısmi aylıkta ise 4500 günden 5400 güne yükseltilmiştir.

6. Malulilik aylığı bağlanması için gereken sigortalılık süresi, 5 yıldan 10 yıla çıkartılmıştır.

7. Aylık bağlama oranı ile kazançların güncelleme kat sayısı düşürülerek emekli aylıklarının daha düşük hesaplanması öngörülmüştür.

8. Sosyal Güvenlik Destek Primi oranı yükseltildiğinden emekli olduktan sonra çalışanlardan daha çok prim kesilecek ve ele geçen ücretleri azalacaktır.

9. Aylık bağlanacak çocuğu bulunmayan ve çalışan dul eşin ölüm aylığı bağlama oranı yüzde 75'ten yüzde 50'ye düşürülmüştür.

10. Yetim kız çocuklarına ödenmekte olan 24 aylık tutarındaki evlenme yardımı, 12 aylık tutara indirilerek yüzde 50 oranında düşürülmüştür.

11. Sigortalı olarak çalışmakta iken ölen sigortalının eşine, sigortalılık süresi dikkate alınmaksızın, cenaze yardımı yapılmakta iken, Yeni Yasaya göre ölen sigortalı için 360 gün prim ödeme şartı ön görülmüştür.

12. Ortodonti tedavisinden ve diş protezlerden yararlanmak için yaş şartı yok iken, Tasarıyla 18 yaşını doldurana kadar ya da 45 yaşından sonra yararlanma ön görülmüştür. 18-45 yaş arası diş protezlerinden yararlanma koşulu kaldırılmıştır.

13. Yürürlükteki Yasaya göre, sağlık primi ödemeksizin isteğe bağlı sigortaya devam eden kadın sigortalı için, eşinin sağlık sigortasından yararlanma hakkı vardı. Bu hak, Tasarı ile kaldırıldı. Yasa yürürlüğe girdiğinde, isteğe bağlı sigortalı kadın için genel sağlık sigortası primi ödeme yükümlülüğü getirildi.

14. Eski Yasaya göre, işten çıkartılan sigortalının eşi 6 ay süre ile sağlık yardımından yararlanmakta iken, Tasarıyla işten çıkartılan sigortalının kendisinin de, eşinin de genel sağlık sigortası primi ödeyerek sağlık sigortasından yararlanması ön görülmüştür.

15. Sigortalının aile bireyleri hiçbir ücret ödemedен yatarak tedavileri olurken, Tasarıya göre sigortalı ile aile bireylerinden, "otelcilik hizmeti bedeli" ve "öğretim üyesi muayene ücreti" adı altında fark ücret alınması ön görülmüştür.

16. 15 yaşına kadar hasta çocukların sevinde hekimin öngörmesi aranmadan refakatçi verilmekte iken, Tasarıyla yaş şartı kaldırılarak refakatçi verilmesi hekim raporuna bağlanmıştır.

17. Sigortalılarla birlikte eş ve çocukların tedavilerinde hangi yöntem uygulanacağına, verilecek ilacın dozu ile süresine, proteze hekim karar vermekte iken, hekimin elinden bu yetki alınarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına verilmiştir. Hekim, kadın hastayı Kurumun belirlediği yöntemle tedavi edecek ve ilaç verecektir.

18. Kadınların yüksek oranda istihdam edildiği mesleklerde fiili hizmet zammı kaldırılmaktadır. Kapsam içinde kalan meslek grupları için fiili hizmet zammı oranı önemli ölçüde düşürülmektedir.

19. Hafifletilmesi öngörülen analık sigortasından yararlanma koşulları geri alınmıştır.

20. Doğum yapan sigortalılara öngörülen altı ay emzirme yardımı bir aya düşürülecektir.

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Bülent Baratalı

İzmir

Esfender Korkmaz

İstanbul

Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Malatya

Faik Öztrak

Tekirdağ

Mustafa Özyürek

İstanbul

Gürol Ergin

Muğla

EK: 1

Bin YTL.	2002	2003	2004	2005	2006	2007 (Gerçekleşme Tahmini)	2008 (Program)
Toplam Bütçe Transferi (Emeklilik)	9.995.000	15.572.000	18.893.000	23.259.387	22.891.000	33.060.042	37.031.000
Açık	8.295.000	13.312.000	16.087.080	19.919.046	18.552.330	25.820.195	28.804.000
Devlet Katkısı (Prım)	0	0	0	0	0	0	0
- Ek Karşılıklar	500.000	650.000	800.000	900.000	1.080.000	1.040.000	1.082.000
- Faturalı Ödemeler (SYZ dahil)	1.200.000	1.610.000	2.005.920	2.440.341	3.258.670	3.902.000	4.566.000
- Ek Ödeme (Vergi İadesi)						2.297.848	2.579.000
Toplam Bütçe Transferi (GSYH'ya oran, %)	3,63	4,33	4,39	4,77	3,97	5,11	5,16
Açık	3,02	3,70	3,74	4,09	3,22	3,99	4,02
Devlet Katkısı (Prım)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Ek Karşılıklar	0,18	0,18	0,19	0,18	0,19	0,16	0,15
- Faturalı Ödemeler (SYZ dahil)	0,44	0,45	0,47	0,50	0,57	0,60	0,64
- Ek Ödeme (Vergi İadesi)						0,35	0,36
GSYH	275.032.000	359.763.000	430.511.000	487.202.000	576.322.000	647.497.767	717.265.651

KARŞI OY YAZISI

Plan ve Bütçe Komisyonunda 6 Mart 2008 günü görüşmeleri tamamlanan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" hakkındaki görüşlerimiz aşağıda açıklanmıştır.

A- SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNİN MEVCUT DURUMU:

Anayasamızın 60. maddesi ile güvence altına alınan sosyal güvenlik hakkı ve bu güvenliğin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınması konusundaki uygulamalar yıllar itibarıyla irdelendiğinde eşitlik ve adalet ilkesinin gerektiği şekilde yerine getirilmediği, sosyal güvenlik sisteminin karşı karşıya kaldığı sorunların ve açmazların giderek büyüdüğü gözlenmektedir.

Sigortalılar ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin üç ayrı sosyal güvenlik şemsiyesi altında toplanmış olması ve bu kuruluşlar arasında sigortalama işlemleri ve emeklilik uygulamaları başta olmak üzere ortaya çıkan norm ve standart farklılıkları yapısal bir sorun hâline dönüşmüştür.

Sosyal güvenlik kurumlarının ana sorunlarından biri aktif sigortalı sayının, pasif (aylık alanlar) sigortalı sayısına oranının (aktif/pasif dengesi) düşük düzeylere inmesidir.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (2006 öncesi SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur) aktif/pasif dengesinin 5 yıllık gelişimi aşağıda gösterilmiştir.

<u>Aktif/Pasif Dengesi</u>	<u>2002</u>	<u>2007</u>	<u>Artış/Azalış %</u>
Aktif Sigortalılar	12.257.296	15.059.964	22,9
Pasif Sigortalılar (Aylık Alınan Dosya Sayısı)	5.888.418	7.580.666	28,7
Aktif / Pasif Oram	2,08	1,99	-4,3

Bu duruma göre, pasif sigortalıların sayısında daha fazla artış görülmektedir. 5 yılda; aktif sigortalılar % 22,9 oranında artarken, aylık bağlanan dosya sayısı % 28,7 oranında artış göstermiştir.

Sosyal güvenlik kurumlarının aktif/pasif dengesi 1980 yılında 4'ün üzerinde iken, 2002 yılında 2,08, 2007 yılında da 1,99'a kadar düşmüştür.

Bu durumun nedeni; aylık bağlananların sayısındaki artışın, aktif sigortalı sayısındaki artışa göre daha fazla olmasıdır. Dolayısıyla, yapılan aylık ödemeleri de prim gelirlerine göre daha yüksek miktarda artış göstermiştir.

Prim gelirleri, emekli aylıkları ve sağlık gid.	2002 Milyon YTL	2007 Milyon YTL	Artış %
Prim Gelirleri :			
-SSK	8.941	29.563	230,6
-Bağ-Kur	2.035	5.743	182,2
-Emekli Sandığı	3.846	8.747	127,4
Toplam	14.822	44.052	197,2
Emekli Aylıkları :			
-SSK	8.954	29.410	228,5
-Bağ-Kur	1.993	8.102	306,5
-Emekli Sandığı	5.740	14.800	157,8
Toplam	16.687	52.312	213,5
Sağlık Giderleri :			
-SSK	3.594	14.738	310,1
-Bağ-Kur	2.195	3.052	39,0
-Emekli Sandığı	1.840	2.194	19,2
Toplam	7.629	19.984	161,9

2002 yılında toplam prim gelirleri 14,8 milyar YTL, toplam aylık ödemeleri 16,7 milyar YTL iken, 2007 yılında toplam prim gelirleri 44,1 milyar YTL, toplam aylık ödemeleri ise 52,3 milyar YTL olmuştur.

Buna göre; 5 yılda prim gelirleri % 198 oranında, aylık ödemeleri ise % 213 oranında artmış olup, prim gelirlerinin aylık ödemelerine oranı % 88,8 düzeyinden % 84,2'ye inmiştir.

Son yıllarda sosyal güvenlik kurumları bütçesini en fazla ağırlaştıran unsurların biri de sağlık harcamalarıdır. Sağlık giderleri 2002 yılında 7,6 milyar YTL iken, % 162 artışla 2007 yılında 20 milyar YTL'ye yükselmiştir.

Özellikle SSK'nın sağlık giderleri çok yüksek oranda artmış olup, 2002 yılında 3,6 milyar YTL iken, % 310 artışla 2007 yılında 14,7 milyar YTL'ye yükselmiştir.

Sosyal güvenlik kurumlarına bütçeden yapılan transferler her geçen yıl artış göstermiştir.

<u>Bütçeden yapılan transferler</u>	2002 Milyon YTL	2007 Milyon YTL	Artış %
Sosyal Güvenlik Kurumu			
-SSK	2.386	14.156	493,3
-Bağ-Kur	2.622	6.229	137,6
-Emekli Sandığı	4.676	12.675	171,1
Toplam	9.684	33.060	241,4

2002 yılında 9,7 milyar YTL olan bütçeden sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferler, 2007 yılında 33,1 milyar YTL'ye kadar yükselmiş olup, 2008 yılı için de bütçede 37 milyar YTL transfer öngörülmüştür.

Bütçeden sosyal güvenlik kuruluşlarına yapılan transferlerin GSMH'ya oranı 2002 yılında yüzde 3,52 iken, bu oran 2007 yılında yüzde 5,24'e yükselmiştir.

Ancak, bütçeden yapılan transferlerin tamamı sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarını göstermemektedir. Sosyal güvenlik kuruluşlarının hazine adına ödediği vergi iadeleri (bunun yerine getirilen ek ödemeler), teşvik kapsamındaki illerde işveren sigorta primleri, sosyal yardım zamları, emekli ikramiyeleri, makam ve temsil tazminatları, 65 yaş aylıkları, özürülü ve muhtaç aylıkları, kadrosuzluk tazminatları, vatani hizmet, şeref, Kore ve Kıbrıs aylıklarıyla benzer ödemeler de bütçeden yapılan transferler arasında gösterilmektedir.

Başta Sayın Başbakan olmak üzere bazı yetkililerce kamuoyuna yapılan açıklamalarda, sosyal güvenlik kuruluşlarının hazineden alacakları karşılığı yapılan ödemelerin de sosyal güvenlik açığı olarak gösterilmesi ve bu ödemelerin içinde yer aldığı bütçe transferlerinin 1994-2007 yıllarına ilişkin rakamlarının bileşik faiz uygulanarak hesaplanan birikimli toplamının 851 milyar YTL olduğu belirtilerek, sosyal güvenlik sisteminin böyle giderse 20-30 yıl içinde batacağının ifade edilmesinin amacı anlaşılmalıdır.

5 yılı aşkın süredir iktidarda olup açıkların azaltılması yönünde hiçbir tedbir almamış olanların, böyle abartılı açıklamalar yapmaları manidar bulunmuş ve yadırganmıştır.

Elbette sosyal güvenlik sisteminin birçok sorunu mevcut olup, açıklarında yıllardır artış söz konusudur. Ancak, sorumluluk mevkiinde bulunanların kamuoyunu gerçek bilgilerle bilgilendirmesi gerekmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminin yıllardır gerek aktif/pasif dengesindeki düşüş, gerekse açıklarındaki artışa ilişkin olumsuz yapının oluşmasında;

- Toplanan primlerin verimli alanlarda değerlendirilmemesi,
 - Erken emeklilik uygulaması,
 - İstihdamın artırılmaması sonucu sisteme giren yeni sigortalı sayısının yeterince artmaması, bir başka ifadeyle işsizliğin artması,
 - Kayıt dışı istihdamın TÜİK verilerine göre yüzde 50 oranlarına varması,
 - Prim tahsilatında yaşanan sorunlar,
 - Hiçbir aktüeryal hesaba dayandırılmadan sık sık borçlanma, af ve yeniden yapılandırmaya ilişkin yapılan hukuki düzenlemeler,
 - Çıkarılan afların yeni af beklentilerine yol açması nedeniyle prim ödeme alışkanlığının oluşturulmaması,
 - Tüm işlemlerde tam otomasyonun henüz sağlanamaması, yıllardır geç kalınması,
 - Başta sağlık giderlerinde olmak üzere harcamaların etkili bir şekilde ve yeterince denetlenmemesi,
 - Usulsüz ve yersiz ödemeler,
- başlıca olumsuz etkenlerdir.

1992 yılında yürürlüğe konulan 3774 sayılı Kanunla emeklilik yaş haddinin kaldırılarak kadınlarda 38, erkeklerde 43 yaşında emekli olma yolunun açılması, Sosyal Güvenlik Kurumlarının hem gelirlerini azaltıcı, hem de giderlerini artırıcı etki yapması nedeniyle açık vermelerinde ve açıklarının hızla büyümesinde en başta gelen etkenlerden biri olmuştur.

Bu uygulamaya son vermek amacıyla 57. Hükümet döneminde sosyal güvenlik reformunun en önemli ayağı düzenlenerek, 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunla yaş haddi kadınlarda 58, erkeklerde 60 olarak belirlenmiş, prim gün sayısı 5000 günden 7000 güne yükseltilmiş, mevcut sigortalılar için de kademeli geçiş öngörülmüştür.

Kademeli geçişle ilgili hükümlerin Anayasa Mahkemesince iptali üzerine 23.05.2002 tarih ve 4759 sayılı Kanun ile kademeli geçişle ilgili hükümler yeniden düzenlenmiştir.

Kademeli geçiş süreci halen bitmemiş olup, 1992 yılında yapılan erken emeklilikle ilgili düzenlemenin sosyal güvenlik sistemi üzerindeki yükü devam etmektedir. Bu düzenleme sonucu oluşan genç emekliler nedeniyle sistemin daha uzun yıllar olumsuz etkileneceği de açıktır.

Sosyal güvenlik reformu çok zor bir reformdur. Bir koalisyon hükümeti olan 57. hükümet döneminde bu reform gerçekleştirilmiştir. Bu reform yapılmamış olsaydı bugün ve öntümüzdeki yıllarda sosyal güvenlik açıklarının çok daha büyük boyutlara ulaşacağı bir gerçektir.

Ancak 2002 yılından sonraki dönemde reform süreci devam ettirilmemiştir. Parlamentoda güçlü sayısal çoğunluğa sahip olarak tek başına iktidar olan AKP hükümetleri 5 yılı aşkın bir süredir reform mahiyetinde bir düzenlemeyi uygulamaya koyamamıştır.

Gerekli düzenlemelerin yapılmaması nedeniyle sistemdeki adaletsizliklerin ve açıkların her geçen yıl daha da artmasına yol açıldığı da bir gerçektir.

B- 2006 YILINDA SOSYAL GÜVENLİK REFORMU ADI ALTINDA YAPILAN DÜZENLEMELER:

2006 yılında sosyal güvenlik sistemine yönelik iki yasal düzenleme yapılmıştır.

16.05.2006 tarih, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu 20 Mayıs 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanun ile SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığının kapatılarak, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı adıyla bir başkanlık ve buna bağlı ana hizmet birimleri olarak Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü, Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü, Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü, Hizmet Sunumu Genel Müdürlüğü, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanlığının kurulması öngörülmüş, kuruluş, teşkilât, görev ve yetkilere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmış ve 1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Bu Kanun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılama yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortalının ve genel sağlık sigortasının işleyişi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

5510 sayılı Kanun ile emeklilik yaş haddinin 65'e, yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için gerekli prim ödeme gün sayısının da 9.000 güne yükseltilmesi öngörülmüştür.

Bu kanun hazırlanırken ve yasalaşırken meselenin sadece ekonomik ve mali yönü dikkate alınmış, sosyal güvenlik hakları daraltılmış, sosyal devlet ilkesi ile sosyal güvenlik hukukunun temel kuralları göz ardı edilmiştir.

1 Ocak 2007 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülen 5510 sayılı Kanunun bazı maddelerinin, Anayasa Mahkemesinin 15 Aralık 2006 tarihli 2006/111 E., 2006/112 K. sayılı kararı ile iptali üzerine, yürürlük tarihi önce 1 Ocak 2008 tarihine ertelenmiştir. Aradan geçen sürede Anayasa Mahkemesince iptal edilen hükümlerle ilgili gerekli düzenleme yapılmadığından 2008 Yılı Bütçe Kanunu ile 1 Haziran 2008 tarihine ertelenmiş, bu Tasarı ile de 1 Ağustos 2008 tarihine ertelenmektedir.

AKP Hükümetleri bu konuda sınıfta kalmıştır. 5 yıldır tek başına iktidarda olmalarına rağmen beceriksizlikleri açık bir şekilde görülmüştür. AKP sosyal güvenlik sisteminin sorunlarına çözüm getirecek düzenlemeyi yapma konusunda vurdumduymazlık göstermiş, burada da kadrolaşma hevesini ön planda tutmuştur.

Tek çatı gerekçesiyle çıkardıkları teşkilat kanunu ile mevcut üç sosyal güvenlik kurumu kapatılarak yerine bir başkanlık ile dört genel müdürlük ve birçok yeni birim kurmak suretiyle, il müdürlüğü ve daha üzeri üst düzeyde yüzlerce kadroda görev alan yönetici personelin görevlerine kanunla son verilmiş, yine kanunla ihdas edilen yüzlerce üst düzey kadroya atamalar yapma imkanı elde etmişler ve bu kadrolara birçok atamalar yapmışlardır.

2006 yılında kurulan Sosyal Güvenlik Kurumu daha tam olarak faaliyete geçmeden birçok başkan eskitmiş olup, halen vekaletle yürütülmektedir. Bu süre zarfında, AKP hükümeti tarafından atanan başkanların Bakanlarla olan kavgaları kamuoyunun gündemine gelmiştir.

Diğer taraftan, kapatılan kurumların personeli huzursuzluk içerisinde. Yarın hangi birimde ve nerede çalışacağını bilememenin endişesini yaşamaktadır. Sosyal güvenlik konusunda yetişmiş birçok tecrübeli personel bir kenara itilmiştir.

70 milyon nüfusun neredeyse tamamını ilgilendiren sosyal güvenlik sistemiyle ilgili böylesine önemli bir konuda yaşananlar, AKP'nin ülke meselelerine bakışı açısından ibret vesikasıdır.

1- Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümler ve gerekçeleri:

31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesinin 15 Aralık 2006 tarihi 2006/111 E., 2006/112 K. sayılı kararı ile iptal ettiği maddeler ve gerekçeleri, 4 başlık altında aşağıda belirtilmiştir.

a) Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili iptal edilen hükümler:

Anayasa Mahkemesi kararında, genel olarak; 5510 sayılı Kanunda, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların aynı sisteme bağlı tutulmasının, Anayasaya aykırı olduğu belirtilmiş ve kararda;

“... Tarihi süreç içinde geçmişi “sosyal sigorta”dan çok daha eskilere dayanan ve memurların sosyal güvenlik hakkının en önemli güvencesi olan emekli maaşı, önceki hizmetler de gözetilerek verildiğinden, devletin mali olanaklarının yeterliliği ve adil ölçüler içinde görevlerinin niteliğine uygun olmalıdır. Hukuk sistemimizde de bugüne kadar emekli maaşının hesaplanmasında, belirtilen özellikler dikkate alınarak hizmet süresi, yaş, görevin önemi, alınan ve alınmakta olan maaşlar ve kesenekler gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir.

Yasa koyucunun Anayasa'nın 7. maddesi uyarınca sahip olduğu genel düzenleme yetkisi kapsamında bulunan konuların, 128. maddede özel olarak vurgulanarak yasa ile yapılmasının Anayasa buyruğu haline getirilmesi, Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir.

Bu durumda, sosyal güvenlik hakkının yansımalarından biri olan emekli maaşının, sigorta esasına göre ödenen yaşlılık aylığı ile benzerlikleri bulursa da amacı ve özellikleri bakımından önemli farklılıklar gösterdiği bir gerçektir. Bu farklılıklarına karşın emekli maaşının hesaplanmasında da yaş, hizmet süresi ve emeklilik kesenekleri gibi hususların belirleyici olması doğaldır.

Yasa koyucunun, memurlara ödenecek emekli maaşı ile diğer çalışanlara ödenecek yaşlılık aylığının hesaplanmasında, bunların benzerliklerini ve farklılıklarını dikkate alarak, aktüeryal dengeleri bozmadan düzenlemeler yapması olanağı bulunduğu ve bu konudaki takdirin ise kendisine ait olduğu açıktır.

Belirtilen nedenlerle, 5510 sayılı Yasa'da, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların yukarıda belirtilen özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulması, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırıdır. Dava konusu düzenlemelerin memurlar ve diğer kamu görevlileri yönünden iptali gerekir."

Gereğesi yer almıştır.

Yine Kanunun genel sağlık sigortası ile ilgili hükümleri için de;

"...Çalışmakta olanları ve emeklileri kapsayan genel sağlık sigortasından yararlanma hakkı da, Anayasa'nın 128. maddesinde memurlar ve diğer kamu görevlileri için yasayla düzenlenmesi öngörülen haklar arasında bulunduğundan, üstlendikleri kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi ve hizmet alanlar yönünden de olumsuzluklar yaşanmaması için bu hususların da memurların diğer hakları gibi onlara ilişkin düzenleme içinde ayrıca yer alması Anayasal bir gerekliliktir.

Açıklanan nedenlerle genel sağlık sigortası kapsamındaki dava konusu kurallar belirtilen özellikleri taşınamaması nedeniyle memurlar ve diğer kamu görevlileri yönünden Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

Gereğesine yer verilmiştir.

Bu genel gerekçeye dayanarak da; 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Kanunun;

- 3. maddesinin (29) numaralı bendini,
- 19. maddesinin beşinci fıkrasını,
- 27. maddesinin birinci fıkrasını,
- 28. maddenin ikinci fıkrasını,
- 29. maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve beşinci fıkralarını,
- 31. maddesinin birinci fıkrasını,
- 40. maddesinde yer alan Cetvelin 8., 12., 13. ve 14. sıradaki düzenlemelerini,
- 46. maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarını,

- 55. maddenin ikinci fıkrasını,
- 63. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin "... 18 yaşını doldurmamış veya 45 yaşından gün almış kişilerin dış protezlerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarının % 50'si." bölümünü,
- 68. maddenin ikinci fıkrasını,
- 80. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarını,
- 81. maddenin birinci fıkrasının (c) bendini,
- Geçici 1. maddenin beşinci fıkrasını,
- Geçici 2. maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerini,
- Geçici 4. maddesinin ikinci ve dokuzuncu fıkralarını,

Yasa'nın 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler için, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırı bularak, iptal etmiştir.

Ayrıca, iptal edilen sözkonusu fıkra, bent, düzenleme ve bölümler nedeniyle uygulanma olanağı kalmayan;

- 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendini,
- 60. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinin "...ve (c)..." bölümünü,
- 105. maddesinin (a) bendinin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı alt bentlerini,
- 106. maddesinin (5), (7), (8), (9), (10), (15) (16), (18), (19), (20) ve (24) numaralı bentlerini de iptal etmiştir.

b) Güncelleme katsayısı ile ilgili iptal edilen hükümler :

Anayasa Mahkemesi kararında, 5510 sayılı Kanunun güncelleme katsayısını düzenleyen 3 üncü maddesinin (29) numaralı bendinin iptaline ilişkin;

"...güncelleme katsayısı TÜFE değişim oranının yarısı ile kuralda belirtilen şekilde Türkiye'deki bütün sigortalıların prim tahakkuklarına göre hesaplanacak ortalama prime esas günlük kazancın yarısından oluşmaktadır. Formülde, sadece enflasyon karşısındaki değer kayıplarını önleyen TÜFE değişim oranının esas alınması, büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesi ve formüldeki katsayının eksi çıkması olasılığına karşı asgari bir sınırın da öngörülmemesi sosyal hukuk devleti ve sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

Bu nedenlerle Kural, Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir."

Gereğesine yer verilmiştir.

Bu gerekçeye dayanarak da; 5510 sayılı Kanunun;

- 27. maddesinin birinci fıkrasının "...29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanır..." bölümünü,
 - 29. maddesinin ikinci fıkrasını,
 - 31. maddesinin birinci fıkrasını,
 - 55. maddenin ikinci fıkrasının, "Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar..." bölümünü,
- Yasa'nın 4. maddesinin (a) ve (b) bendi kapsamındakiler yönünden de Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.

c) Yaşlılık aylığı almakta iken Yasa'nın 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan sigortalılardan alınması öngörülen sosyal güvenlik destek primi ile ilgili iptal edilen hükümler:

Anayasa Mahkemesi kararında, 5510 sayılı Kanunun yaşlılık aylığı almakta iken 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan sigortalılardan alınması öngörülen sosyal güvenlik destek primini düzenleyen 30. maddesinin dördüncü fıkrasının "... 81 inci maddenin (e) bendi gereğince sosyal güvenlik destek primi alınır." bölümünün iptaline ilişkin;

"... Yasa'nın 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerindeki sigortalılar için öngörülen sosyal güvenlik destek primi oranları, anılan (b) bendi kapsamındaki sigortalılar yönünden sigorta primlerinin tamamının kendileri tarafından ödeneceği de gözetildiğinde, % 10 olan prim oranının % 33,5 ilâ % 39'a yükseltilmesi makul ve ölçülü olarak kabul edilemez.

Kuralın '... 81 inci maddenin (e) bendi gereğince sosyal güvenlik destek primi alınır.' bölümü Yasa'nın 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar yönünden Anayasa'nın 2., 5. ve 60. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir."

Gerekçesine yer verilmiştir.

Bu gerekçeye dayanarak;

- 5510 sayılı Kanunun 81. maddenin birinci fıkrasının (e) bendini de,

Yasa'nın 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar yönünden Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.

d) 8.9.1999 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanlar için, 5434 sayılı Yasa'ya göre emeklilik aylığından, 1479 sayılı Yasa'ya göre ise tam yaşlılık aylığından yararlanma koşullarının yasal dayanağının kalmaması ile ilgili iptal edilen hükümler:

Anayasa Mahkemesi kararında, 8.9.1999 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanlar için, 5434 sayılı Yasa'ya göre emeklilik aylığından, 1479 sayılı Yasa'ya göre ise tam yaşlılık aylığından yararlanma koşullarının yasal dayanağının kalmaması nedeniyle, 5510 sayılı Kanunun 106. maddesinin (2) numaralı bendindeki "... diğer maddeleri," ibaresi ve (8) numaralı bendindeki "...30 ilâ 39 uncu maddeleri,..." ibaresinin iptaline ilişkin;

"... 28. maddenin ikinci fıkrasındaki yaşlılık aylığı bağlanması kuralı, ilk defa 5510 sayılı Yasa'ya göre sigortalı olanlara uygulanacağından, 8.9.1999 tarihinden 5510 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı olanlar için, 5434 sayılı Yasa'ya göre emeklilik aylığından, 1479 sayılı Yasa'ya göre ise tam yaşlılık aylığından yararlanma koşullarının yasal dayanağı kalmamıştır. Bu durumun hukuki boşluk doğurarak hukuk güvenliğini zedelemesi nedeniyle 106. maddenin (2) numaralı bendindeki '... diğer maddeleri,' ibaresi, 1479 sayılı Yasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrası yönünden, (8) numaralı bendindeki '...30 ilâ 39 uncu maddeleri,...' ibaresi de, 5434 sayılı Yasa'nın 39. maddesi yönünden Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır, iptalleri gerekir."

Gerekçesine yer verilmiştir.

C- TASARI İLE GETİRİLEN DÜZENLEMELER :

Hükümet tarafından 27.11.2007 tarihinde TBMM'ne sunulan "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", Plan ve Bütçe Komisyonunca 11/12/2007 tarihinde Alt Komisyona havale edilmiş, Alt Komisyon tarafından 2 aya yakın çalışmalar sonucu hazırlanan Alt Komisyon Raporu ve eki Tasarı, Plan ve Bütçe Komisyonunda 4/5/6/ Mart 2008 tarihlerinde görüşülmüştür.

Alt Komisyon ile Plan ve Bütçe Komisyonunda Tasarının birçok maddesinde ek ve değişiklikler yapılmıştır.

Alt Komisyon tarafından hazırlanan Tasarıya, Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerine geçilmeden önce kamuoyunda karsan girişim olarak nitelendirilen bir eylemle, Milletvekillerinin temsil tazminatı ve sağlık hizmetleri ile ilgili maddeler ilave edilmesi, konusu suç oluşturabilecek etik dışı ve usulsüz bir davranış olmuştur.

Tasarı ile yeniden düzenlenen 5510 sayılı Kanunda; normal emeklilikte aranan emeklilik yaşı ve prim ödeme gün sayısı, mevcut duruma ve yeni düzenlemelere göre aşağıdaki şekildedir.

<u>Emeklilik yaşı</u>	<u>SSK</u>	<u>Bağ-Kur</u>	<u>Emekli Sandığı</u>
Mevcut durum	58-60 (kademeli geçişe göre 2008 yılında 44-48)	58-60 (kademeli geçişe göre 2008 yılında 44-48)	58-60 (kademeli geçişe göre 2008 yılında 44-48)

5510 sayılı Kanun

65
(58-60'tan 2036-2048' te 65'e kademeli geçiş)

Tasarı

65
(58-60'tan 2036-2048'de 65'e kademeli geçiş)
(ilk defa giren memurlar tabi, mevcutlar eski sisteme tabi)

<u>Prim gün sayısı</u>	<u>SSK</u>	<u>Bağ-Kur</u>	<u>Emekli Sandığı</u>
Mevcut durum	7000 gün	25 yıl	25 yıl

5510 sayılı Kanun

9000 gün
(2008 yılından itibaren 7000'e her yıl 100 gün ilave ile 9000'e geçiş)

Tasarı

9000 gün
(2008 yılından itibaren 7000'e her yıl 100 gün ilave ile 9000'e geçiş)
(ilk defa giren memurlar tabi, mevcutlar eski sisteme tabi)

1- Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükümlerle ilgili yeni düzenlemeler:

a) Memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili düzenlemeler:

5510 sayılı Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen maddeleri açısından genel bir değerlendirme yapıldığında, iptal kararlarının büyük çoğunluğunun, memurlar ve kamu görevlileri ile ilgili düzenlemeler konusunda olduğu görülmektedir.

Tasarı ile yapılan düzenlemede, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlayan memurlar ve diğer kamu görevlileri, 4. maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yeni sisteme dahil olmaktadır.

Mevcut memurlar ve diğer kamu görevlileri ise eski hükümlere tabi tutulmaktadır.

Yasanın yürürlük tarihinden önce göreve başlayanlar ve yasadan sonra başlayanlar açısından iki farklı emekli aylığı bağlama sistemi getirilmektedir.

Memuriyete giriş sınavını kazanan ancak ataması yasanın yürürlük tarihinden sonra yapılan bir memur yeni düzenlemelere tabi tutulurken, yasanın yürürlük tarihinden bir gün önce aynı kadroda işe başlayan bir memur ise eski mevzuat hükümlerine tabi olacaktır.

Bu durumda, aynı kadroda çalışan bu iki memurdan kanunun yürürlüğünden sonra işe başlayan memur, daha önce prim kesilmeyen bazı tazminatlar ve ödemeler prime esas kazanç kapsamına alınacağından daha fazla prim ödeyecek, bu nedenle net ücreti daha düşük olacak, ayrıca emekli aylığı da düşük olacaktır.

Bu düzenlemenin yeni bir eşitsizliğe de yol açacağı açıktır.

Anayasa Mahkemesi, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulmasını, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırı bulmuştur.

Dolayısıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlasalar da, memurlar ve diğer kamu görevlileri olarak Anayasanın 128. maddesi ile belirlenen hukuki konumları değişmediğinden, yeni düzenleme Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamamaktadır. Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırılık devam etmektedir.

b) Güncelleme katsayısı formülü ile ilgili düzenleme :

Güncelleme katsayısı

Mevcut durum (SSK, Bağ-Kur)	En son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı
5510 sayılı Kanun (An. Mahk. iptal)	Prime esas günlük kazancın, bir önceki yılın aynı ayına ait ortalama prime esas günlük kazanca göre değişim oranı ile en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının toplamının yarısına (1) tam sayısının ilave edilmesi
Tasarı	En son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'unun toplamına (1) tam sayısının ilave edilmesi

Emekli aylığını hesaplamaya esas olan ve prime esas kazançların güncellenmesini sağlayan "güncelleme katsayısı" formülü: mevcut uygulamada tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı ile gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı dikkate alınmakta iken, 5510 sayılı Kanunda prime esas kazanç değişim oranı ile tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı toplamının yarısı öngörülmüştür.

Ancak, Anayasa Mahkemesi büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesi gerekçesiyle bu hükmü iptal etmiştir.

Güncelleme katsayısının hesabına ilişkin Tasarı ile öngörülen yeni düzenlemede ise, tüketici faaliyetleri genel indeksindeki değişim oranı ile gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'unun toplamı esas alınmıştır.

Bu düzenlemede, büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının tamamı gözetilmediğinden Anayasa Mahkemesi kararı tam olarak dikkate alınmadığı düşünülmektedir.

Yeni düzenleme bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetlere ilişkin prime esas kazançların güncellenmesinde, mevcut uygulamaya göre önemli azalmaya yol açacağından, bağlanacak aylıkların da azalmasını beraberinde getirecektir. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi karşılanmamış olup, Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırılık giderilmemiştir.

c) Yaşlılık aylığı almakta iken Yasa'nın 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan sigortalılardan alınması öngörülen sosyal güvenlik destek primi ile ilgili düzenleme:

Sosyal güvenlik destek primi
(Emekli olup Bağ-Kur kapsamında çalışanlardan)

Mevcut durum	Emekli aylıklarının % 10'u
5510 sayılı Kanun (An. Mahk. iptal)	Prime esas kazançları üzerinden % 33,5-39
Tasarı	Emekli aylıklarının % 15'i (Bu maddenin yürürlüğe girdiği yılda % 12, takip eden her yıl bir puan artırılabacak. Bu oran % 15'i geçemez)

Mevcut uygulamada Bağ-Kur emeklilerinin Bağ-Kur kapsamında çalışmaları halinde aylıklarından kesilen yüzde 10 oranındaki sosyal güvenlik destek primi, 5510 sayılı Kanunla prime esas kazancının yüzde 33,5-39'u olarak belirlenmiştir.

Ancak, Anayasa Mahkemesi bu hükmü adil ve ölçülü olmadığı gerekçesiyle iptal etmiştir.

Tasarı ile öngörülen yeni düzenlemede, yaşlılık aylığı almakta iken Yasa'nın 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan sigortalılardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği yıl % 12, sonraki her yıl % 15'e varıncaya kadar bir puan artırılması ve daha sonraki yıllarda ise % 15 sosyal güvenlik destek primi alınması yer almıştır.

Esasen yaşlılık aylığı almakta iken Yasa'nın 4. Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yeniden çalışmaya başlayan sigortalılar, ödedikleri sosyal güvenlik destek primi karşılığında bir hizmet alamamakta, yaşlılık aylığının yeniden hesaplanması için istekte bulunamamaktadır.

Yeni iş kurmayı, işyeri açmayı da teşvik amacıyla bu kesimin emekli aylıklarından bir kesinti yapılmamasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Böylelikle vergi mükellefi kendileri olduğu halde sırf aylıklarından bu kesintinin yapılmasını önlemek maksadıyla eş, çocuk gibi başka mükellef aranmasının da önüne geçilecektir.

d) 8.9.1999 tarihinden 5510 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı olanlar için, 5434 sayılı Yasa'ya göre emeklilik aylığından, 1479 sayılı Yasa'ya göre ise tam yaşlılık aylığından yararlanma koşullarının yasal dayanağının kalmaması ile ilgili düzenleme:

Bu tasarı ile 5510 sayılı Kanunun Geçici 9. maddesinde öngörülen değişiklik sonucu, 8/9/1999 tarihinden bu Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanların;

- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındakiler için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından,

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için de, kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından,

yararlanmaları düzenlenmiştir.

Böylelikle, Anayasa Mahkemesi iptal kararı doğrultusunda gerekli düzenleme yapılmıştır.

2- Diğer düzenlemeler

Tasarı incelendiğinde, Anayasa Mahkemesinin iptal etmediği bir çok maddede de yeni düzenlemeler yapıldığı görülmektedir.

Tasarı, sosyal güvenlik açıklarının kapatılması için çalışanların ve emeklilerin haklarında ve gelirlerinde kısıtlamaya gidilmesi üzerine bina edilmiştir.

Tasarı, emekli aylıklarını önemli ölçüde düşürecek hükümleri içermekte, çalışanlar ile emekliler ve dul ve yetimlerinin haklarında ve bunlara yapılan bazı ödemelerde kısıtlamalara gidilmesini öngörmektedir.

a) Bu Kanuna tabi geçecek hizmetler için bağlanacak emekli aylıkları, mevcut uygulamaya nazaran önemli oranda azaltılmakta;

Emekli aylıklarının hesabında güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranı büyük önem arz etmektedir. Bu konularda öngörülen yeni düzenlemeler şu sonuçları ortaya çıkaracaktır.

- Emekli aylığını hesaplamaya esas olan ve prime esas kazançların güncellenmesini sağlayan "güncelleme katsayısı" formülünde:

Mevcut uygulamada, tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı ile gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı dikkate alınmakta iken,

Tasarı ile öngörülen yeni düzenlemede, tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı ile gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'unun toplamı esas alınmıştır.

Yeni düzenleme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetlere ilişkin güncellenecek prime esas kazançlarda, mevcut uygulamaya göre önemli azalmaya yol açacaktır.

- Aylık bağlama oranı;

	<u>SSK, Bağ-Kur</u>	<u>Emekli Sandığı</u>
Mevcut durum	İlk on yılın her bir yılı için % 3,5 takip eden onbeş yılın her bir yılı için % 2 ve sonraki her bir yıl için % 1,5	Hizmet toplamı 25 yıl olanlara % 75'i, 25 yıldan fazla her yıl için % 1
5510 sayılı Kanun	Her yıl için 2015 yılı sonuna kadar % 2,5; 2016 yılı başından itibaren ise % 2	
Tasarı		Her yıl için % 2

Mevcut uygulamada, 1479 ve 506 sayılı Kanunlara göre sigortalının toplam sigortalılık süresinin ilk on tam yılının her bir yılı için % 3,5 takip eden onbeş tam yılın her bir yılı için % 2 ve sonraki her bir tam yıl için % 1,5 oranlarının toplamı, 5434 sayılı Kanuna göre fiili ve itibari hizmet toplamı 25 yıl olanlara % 75'i, 25 yıldan fazla olanlara da her tam yıl için % 1 fazlasının toplamı iken;

5510 sayılı Kanun ile her yıl için 2015 yılı sonuna kadar % 2,5; 2016 yılı başından itibaren ise % 2 olarak uygulanması,

Tasarı ile getirilen yeni düzenlemede ise, her yıl için % 2 olarak uygulanması öngörülmüştür.

Bu durumda; 25 yıllık hizmete karşılık, mevcut uygulamada 5434 sayılı Kanuna göre % 75, 1479 ve 506 sayılı Kanunlara göre ise % 65 olan aylık bağlama oranı, 5510 sayılı Kanunla % 54,5 öngörülmüş iken, tasarı ile bu oran % 50'ye düşürülmektedir.

45 yıllık hizmette ise, 5434, 1479 ve 506 sayılı Kanunlara göre % 95 olan bu oran Tasarı ile ancak % 90 olmaktadır.

Dolayısıyla, gerek güncelleme katsayısı, gerekse aylık bağlama oranı konusunda Tasarı ile öngörülen düzenlemeler birlikte dikkate alındığında, emekli aylıklarında mevcut duruma göre önemli miktarda azalma olacağı açıkça görülmektedir.

Zaten mevcut haliyle bile büyük çoğunluğu açlık sınırının altında gelir alan emeklilerin bu Kanuna göre bağlanacak aylıklarla nasıl hayatını idame ettirebilecekleri tümüyle göz ardı edilmektedir.

Bu düzenlemeler, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, bu Kanundan önceki hizmetler ile sonraki hizmetler için bağlanacak aylıklar arasında da büyük farklar doğmasına, eşitsizlik ve adaletsizliklerin oluşmasına neden olacaktır.

Sonuç itibarıyla; Tasarı ile gerek güncelleme katsayısı, gerekse aylık bağlama oranı konusunda öngörülen düzenlemelerin, Anayasamızın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

b) Dul ve yetimlere bağlanacak aylıklarda büyük bir tutarsızlık, ciddiyetsizlik sergilenmekte, dul ve yetimlerin ahı alınmakta;

Ölüm aylığı bağlanması şartlarında;

	<u>SSK</u>	<u>Bağ-Kur</u>	<u>Emekli Sandığı</u>
Mevcut durum	5 yılda en az 900 gün prim	5 yıl hizmet	10 yıl hizmet
5510 sayılı Kanun		En az 5 yıl hizmet süresi ve 900 gün prim	
Tasarı		1800 gün prim	

Mevcut uygulamada, SSK'da 5 yılda en az 900 gün prim ödenmesi, Bağ-Kur'da 5 yıl hizmet, Emekli sandığında 10 yıl hizmet aranmakta iken,

5510 sayılı Kanunla en az 5 yıl hizmet süresi ve 900 gün prim ödenmesi şartı öngörülmüş,

Ancak, Tasarıda 1800 gün prim ödenmesi şartına bağlanmıştır.

31.05.2006 tarihli 5510 sayılı Kanunda prim ödeme gün sayısı 900 güne indirilmiş iken ve 12.12.2006 tarih ve 5561 sayılı Kanunla da SSK'lılar için 900 günlük şart AKP tarafından hararetle savunularak hemen uygulamaya konulmuş iken, aradan geçen bir yıl sonra hazırlanan bu Tasarıda bu şartın 1800 güne yükseltilmesinin izah edilecek hiçbir tarafı bulunmamaktadır.

Bu durum, AKP'nin hiçbir hesaba dayanmadan, seçim öncesi ve sonrası duruma göre siyasi bakiş açısı ile konulara yaklaştığını, hesapsızlığını, tutarsızlığını ve gayri ciddiliğini açık bir şekilde göstermektedir.

Ayrıca, ölüm aylığı bağlanabilmesi için 900 günlük şartı tamamlanmış olan Emekli Sandığı ve Bağ-Kur dul ve yetimlerine 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5510 sayılı Kanunla verilen ümit bu tasarı ile ortadan kaldırılmıştır.

Yine bu Kanundan sonra 900 günlük şartı tamamlanmış olacak SSK'lı dul ve yetimlerin de 2006 yılında 12.12.2006 tarih ve 5561 sayılı Kanunla verilmiş hakları ellerinden alınmıştır.

Bu Tasarı ile AKP dul ve yetimlerin aylığına göz dikmiş ve onların ahını alacak bir düzenleme getirmiştir.

c) Muhtaç malullere verilen ümit ortadan kaldırılmakta;

	<u>SSK</u>	<u>Bağ-Kur</u>	<u>Emekli Sandığı</u>
Mevcut durum	10 yıl hizmet 1800 gün prim veya muhtaç malullere 5 yılda her yıl için 180 gün prim	5 yıl hizmet (1800 gün)	10 yıl hizmet (3600 gün)
5510 sayılı Kanun		En az 10 yıl hizmet ve 1800 gün prim veya muhtaç malullere 5 yılda 900 gün prim	
Tasarı		En az 10 yıl hizmet ve 1800 gün prim	

5510 sayılı Kanunda muhtaç durumdaki maluller için 5 yıl içinde 900 gün prim ödenmiş olunması halinde maluliyet aylığı bağlanması öngörülmüş iken, Tasarı ile bu hüküm kaldırılmıştır.

Dolayısıyla bu şartlara haiz muhtaç durumdaki malullere 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5510 sayılı Kanunla verilen ümitler yok edilmiştir.

Bu durum da, AKP'nin hesapsızlığına, tutarsızlığına ve gayri ciddiliğine ayrı bir örnektir.

d) Emzirme, evlilik ve cenaze yardımları için 5510 sayılı Kanunla öngörülen rakamlarda önemli kısıtlamalara gidilmekte;

	<u>Emzirme Yard.</u>	<u>Evlenme Yard.</u>	<u>Cenaze Yar.</u>
Mevcut durum :			
- SSK	50 YTL	2 yıllık yetim aylığı (Kız)	242 YTL
- Bağ-Kur	-	-	235 YTL
- Em. Sandığı	-	1 yıllık yetim, dul aylığı (Eş, Kız, Ana)	En az 918 YTL
5510 sayılı Kanun	6 ay asgari ücretin 1/3'ü	1 yıllık yetim, dul aylığı (Eş, Çocuk)	Asgari ücretin 3 katı
Tasarı	Bir defa asgari ücretin 1/3'ü	1 yıllık yetim, dul aylığı (Eş, Kız)	1 Asgari ücret

Erzirme yardımının 5510 sayılı Kanunla 6 ay süreyle her ay asgari ücretin üçte biri tutarında verilmesi öngörülmüş iken, Tasarıda sadece bir defa asgari ücretin üçte biri tutarında verilmesi şeklinde değiştirilmiş ve 120 günlük prim ödenmiş olması şartına bağlanmıştır.

Evlilik yardımı tutarı 5510 sayılı Kanunla 24 aydan 12 aya indirilerek erkek çocuklara da verilmesi öngörülmüş, ancak Tasarı ile erkek çocukları çıkarılmış, sadece kız çocuklarına verilmesi öngörülmüştür.

Cenaze yardımı 5510 sayılı Kanunla asgari ücretin üç katı olarak belirlenmiş, ancak Tasarı bir asgari ücrete düşürülmüştür.

Bu düzenlemeler de, AKP'nin hiçbir hesaba dayanmadan, seçim öncesi ve sonrası duruma göre siyasi bakış açısı ile konulara yaklaştığını, tutarsızlığını ve gayri ciddiliğini göstermektedir.

e) Ağır, riskli ve yıpratıcı koşullarda görev yapmaları gerekçesiyle yıllardır fiili hizmet zammından yararlananların hakları ellerinden alınmakta;

Mevcut uygulamada, yıpratıcı, riskli ve ağır koşullarda görev yapmaları gerekçesiyle fiili hizmet zammından çoğu 30 yılı aşan bir süredir yararlanmakta olan; basım ve gazetecilik işyerlerinde çalışanlar, gemi adamları, gemi ateşçileri, gemi kömürçüleri, dalgıçlar, havayollarının uçucu personeli, lokomotif makinistleri, Ziraat Mücadele ve Karantina Teşkilatı ile Veteriner Teşkilatında vazife gören memur ve hizmetliler ve diğer bazı çalışanlar, 5510 sayılı Kanunda da yer almış iken ve bunlara PTT dağıtıcıları ve infaz koruma memurları da eklenmişken, Tasarı ile kapsamdan çıkartılarak bu hakları ellerinden alınmaktadır.

Sözkonusu çalışanların haklarının ellerinden alınması konusunda haklı bir gerekçe ortaya konulamamıştır.

Teknolojideki gelişmeler veya başka ülkelerde olmaması tek başına bir gerekçe olamaz, zira her ülkede o ülkenin şartlarına göre uygulama farklılıklarının olması doğaldır.

Esasen böyle bir hakkın verilmemesi için, herkesin kabul edebileceği bilimsel gerekçe olması gerekir.

Dolayısıyla yapılan işlem bir hakkın gaspedilmesi niteliğini taşımaktadır.

Ayrıca, 5510 sayılı Kanunda bu haklar korunurken, dolayısıyla 2006 yılında Hükümet ve TBMM bunu kabul etmişken, Tasarıda yer verilmemesi, AKP'nin tutarsızlığını ve gayri ciddiliğini göstermektedir.

f) Sağlık hizmetleri ile ilgili olarak;

Tasarıda yapılan düzenlemelerle;

- Özel sağlık kuruluşlarının sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilave ücret talep edebilmesini,

- Kamu sağlık kuruluşlarının otelcilik hizmeti ile öğretim üyelerince sunulan sağlık hizmeti ve istisnai sağlık hizmetleri bedelini alabilmesini,

- Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının belirli standartların üstündeki talepleri karşılayan otelcilik hizmetleri ile hayatî öneme sahip olmama ve alternatif tedavilerin bulunması gibi hususlar göz önüne alınarak belirlenecek istisnai sağlık hizmetleri için, belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilave ücret alabilmesini,

öngörmektedir.

D- SONUÇ :

1- Bu Tasarının uygulanabilirliği konusunda ciddi endişeler duyulmakta olup, sistemin iyice karmakarışık hale geleceği, yeni adaletsizliklere ve hukuki ihtilaflara sebep olunacağı ve kısa sürede yeni düzenlemelere ihtiyaç göstereceği düşünülmektedir.

Tasarıda, Anayasa Mahkemesinin iptal etmediği bir çok maddede de yeni düzenlemeler yapıldığı görülmektedir.

2006 yılında gerek Hükümet, gerekse TBMM tarafından uygun bulunan ve Anayasa Mahkemesince de iptal edilmemiş olan maddelerde, daha yasa yürürlüğe girmeden değişiklikler yapılmasına ihtiyaç duyulması, Hükümetin konuya verdiği önemi ve ciddiyeti açık bir şekilde göstermektedir.

AKP hükümetinin daha bir yıl sonrasını bile göremediği ortaya çıkmıştır.

Uzun yılları ilgilendiren sosyal güvenlik yasasının kısa süre içerisinde yine yeni düzenlemelere ihtiyaç göstereceği, böylelikle sistemin iyice karmakarışık hale getirileceği ve yeni adaletsizliklere sebep olunacağı şimdiden görülmektedir.

Mevcut sosyal güvenlik kanunlarındaki hükümler 5510 sayılı Kanun ve bu tasarı ile yürürlükten kaldırıldığı halde, tasarıdaki bir çok maddede kaldırılan sözkonusu hükümlerin uygulanacağına dair ifadeler yer almıştır.

Bu durum Tasarının Kanun tekniğine uygun hazırlanmadığını, kanun hazırlanmasında en başta gelen ilkelerden olan norm tedvininin bulunmadığını göstermektedir.

İfade tarzı bakımından, tam bir keşmekeş manzarası göstermektedir. Bu haliyle yürürlüğe girmesi kaotik bir duruma neden olacaktır. İleride hukuki ihtilaflara neden olması sonucu birçok dava ile karşı karşıya kalınmasına yol açacak hükümler içermektedir

2- 5510 sayılı Kanunun iptal edilen maddeleri konusunda Anayasa Mahkemesi kararının gerekçeleri karşılanmadığı gibi yeni eşitsizliklere sebebiyet verilmektedir.

Tasarı ile yapılan düzenlemede, memurlar ve kamu görevlileri yönüyle bu Kanunun yürürlük tarihinden önce göreve başlayanlar ve sonra başlayanlar açısından iki farklı emekli aylığı bağlama sistemi getirilmektedir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlayan memurlar ve diğer kamu görevlileri, 4. maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yeni sisteme dahil olmaktadır.

Mevcut memurlar ve diğer kamu görevlileri ise eski hükümlere tabi tutulmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulmasını, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırı bulmuştur.

Dolayısıyla, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa göreve başlasalar da, memurlar ve diğer kamu görevlileri olarak Anayasanın 128. maddesi ile belirlenen hukuki konumları değişmediğinden, yeni düzenleme Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini karşılamamaktadır.

Ayrıca, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce ve sonra göreve başlayanlara bağlanacak emekli aylıkları açısından, hatta çalışırken alacakları net ücret açısından yeni eşitsizliklere neden olmaktadır.

Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırılık devam etmektedir.

Emekli aylığını hesaplamaya esas olan güncelleme katsayısı formülünde mevcut uygulamada dikkate alınan gayrisafi yurt içi hasıla gelişme hızı, 5510 sayılı Kanunda dikkate alınmadığından, Anayasa Mahkemesi büyüyen ekonomiden bireye düşecek refah payının gözetilmemesi gerekçesiyle 5510 sayılı Kanundaki hükmü iptal etmiştir.

Tasarı ile öngörülen yeni düzenlemede ise güncelleme katsayısının hesabında gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'u dikkate alınmıştır.

Yeni düzenleme bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetlere ilişkin prime esas kazançların güncellenmesinde, mevcut uygulamaya göre önemli azalmaya yol açacağından, bağlanacak aylıkların da azalmasını beraberinde getirecektir.

Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi karşılanmamış olup, Anayasa'nın 2. ve 60. maddelerine aykırılık giderilmemiştir.

Bu Kanuna tabi geçecek hizmetler için bağlanacak emekli aylıkları, güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranına ilişkin getirilen hükümler nedeniyle mevcut uygulamaya nazaran önemli oranda azalacaktır.

Yeni düzenleme, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetlere ilişkin güncellenen prime esas kazançlarda, mevcut uygulamaya göre önemli azalmaya yol açacaktır.

Gerek güncelleme katsayısı, gerekse aylık bağlama oranı konusunda Tasarı ile öngörülen düzenlemeler birlikte dikkate alındığında, emekli aylıklarında mevcut duruma göre önemli miktarda azalma olacağı açıkça görülmektedir.

Zaten mevcut haliyle bile büyük çoğunluğu açık sınırının altında gelir alan emeklilerin bu Kanuna göre bağlanacak aylıklarla nasıl hayatını idame ettirebilecekleri tümüyle göz ardı edilmektedir.

Bu düzenlemeler, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Ayrıca, bu Kanundan önceki hizmetler ile sonraki hizmetler için bağlanacak aylıklar arasında da büyük farklar doğmasına, eşitsizlik ve adaletsizliklerin oluşmasına neden olacaktır.

Sonuç itibarıyla; Tasarı ile gerek güncelleme katsayısı, gerekse aylık bağlama oranı konusunda öngörülen düzenlemelerin, Anayasanın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

3- Sosyal güvenlik alanında yapılan düzenlemeler, AKP'nin hiçbir hesaba dayanmadan, seçim öncesi ve sonrası duruma göre siyasi bakış açısı ile konulara yaklaştığını, hesapsızlığını, tutarsızlığını ve gayri ciddiliğini açık bir şekilde göstermektedir.

Dul ve yetimlere ölüm aylığı bağlanabilmesi için gerekli prim ödeme gün sayısı 31.05.2006 tarihli 5510 sayılı Kanunda 900 güne indirilmiş iken ve 12.12.2006 tarih ve 5561 sayılı Kanunla da SSK'lılar için 900 günlük şart AKP tarafından hararetle savunularak hemen uygulamaya konulmuş iken, aradan geçen bir yıl sonra hazırlanan bu Tasarıda bu şartın 1800 güne yükseltilmesinin izah edilecek hiçbir tarafı bulunmamaktadır.

900 günlük şartı tamamlanmış olan Emekli Sandığı ve Bağ-Kur dul ve yetimlerine 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5510 sayılı Kanunla verilen ümitler bu tasarı ile yok edilmekte, 900 günlük şartı bu Kanundan sonra tamamlanmış olacak SSK'lı dul ve yetimlerin de 2006 yılında 12.12.2006 tarih ve 5561 sayılı Kanunla verilmiş hakları ellerinden alınmaktadır.

Muhtaç durumdaki maluller için 5510 sayılı Kanunda 5 yıl içinde 900 gün prim ödenmiş olunması halinde maluliyet aylığı bağlanması öngörülmüş iken, Tasarı ile bu hüküm kaldırılmaktadır. Dolayısıyla bu şartlara haiz muhtaç durumdaki malullere 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5510 sayılı Kanunla verilen ümitler yok edilmektedir.

Emzirme yardımı, evlilik yardımı ve cenaze yardımı gibi ödemelerde, 5510 sayılı Kanunla belirlenen tutarlarda Tasarı ile önemli kısıtlamalara gidilmiştir. Yani 16 Haziran 2006 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5510 sayılı Kanunla öngörülen ve kamuoyuna propagandası yapılan rakamlar bu tasarı ile düşürülerek, verilen ümitler yok edilmektedir.

Ağır, riskli ve yıpratıcı koşullarda görev yapmaları gerekçesiyle fiili hizmet zammından çoğu 30 yılı aşan bir süredir yararlanmakta olan; basın ve gazetecilik işyerlerinde çalışanlar, gemi adamları, gemi ateşçileri, gemi kömürcüleri, dalgıçlar, havayollarının uçucu personeli, lokomotif makinistleri, Ziraî Mücadele ve Karantina Teşkilatı ile Veteriner Teşkilatında vazife gören memur ve hizmetliler ve diğer bazı çalışanlar, 5510 sayılı Kanunda da yer almış iken ve bunlara PTT dağıtıcıları ve infaz koruma memurları da eklenmişken, Tasarı ile kapsamdan çıkartılarak bu hakları ellerinden alınmaktadır.

Esasen böyle bir hakkın verilmemesi için, herkesin kabul edebileceği bilimsel gerekçeler olması gerekir. Dolayısıyla yapılan işlem bir hakkın gaspedilmesi niteliğini taşımaktadır.

Tasarı ile 5510 sayılı Kanunun sağlık hizmetlerine ilişkin hükümlerinde ek ve değişiklikler yapılarak; özel sağlık kuruluşlarının sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar ilave ücret talep edebilmesi, kamu sağlık kuruluşlarının otelcilik hizmeti ile öğretim üyelerince sunulan sağlık hizmeti ve istisnai sağlık hizmetleri bedelini alabilmesi, sözleşmeli sağlık hizmeti sunucularının otelcilik hizmetleri ile istisnai sağlık hizmetleri için belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilave ücret alabilmesi öngörülmektedir.

4- Sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarının çağdaş ve entegre bir sistem olarak tek çatı altında yeniden yapılandırılmaması, sosyal sigorta sisteminin sağlıklı bir şekilde işlenmesini olumsuz etkileyecektir.

Sosyal sigortalarda tek çatı düzenlemesi yapılmış, ancak primsiz rejim düzenlenmemiştir. Sosyal yardım ve hizmetler sistemi sağlıklı bir şekilde kurulmaz ise sosyal sigorta sistemi sağlıklı bir şekilde işlemeyecektir.

Primsiz Ödemeler Genel Müdürlüğü taşıdığı ada karşın 2022 sayılı Kanun ile kısmen sosyal tazmin kapsamında olan ödemeleri yapma görevini üstlenmektedir.

Dolayısıyla hâlen bu konuda faaliyette bulunan devlet kurumları varlıklarını sürdürecektir, mevcut çok başlılık yine devam edecektir. Hâlbuki tek çatı uygulaması sosyal yardım ve hizmetler için de bir gerekliliktir.

Sosyal sigorta sisteminin sağlıklı bir şekilde işlemeyebilmesi için yardıma muhtaç, yaşlı, kim-sesiz, güçsüz, özürlü ve özel ilgiye muhtaç vatandaşlara yönelik olarak halen farklı bakanlıklar ve kuruluşlar tarafından yürütülmekte olan sosyal yardım ve sosyal hizmet programlarının bir an önce çağdaş ve entegre bir sistem olarak tek çatı altında yeniden yapılandırılması gerektiği düşünülmektedir.

5- Reform diye adlandırılan düzenleme tümüyle emekli, dul ve yetimlere yapılan aylık ve diğer ödemelerin azaltılması yoluyla sistemin açıklarının kapatılmasını esas almakta, sosyal güvenlik sisteminin ana sorunu olan aktif/pasif dengesinin düzelmesini sağlayacak esaslı düzenlemeleri içermektedir.

Sosyal güvenlik sistemimizin genel durumu irdelendiğinde sisteme kaynak sağlayan aktif sigortalıların oranı düşük, kaynak tüketen pasif ve bağımlı sigortalıların oranının yüksek olduğu, diğer bir ifadeyle sistemin kaynak tüketimi ağır basan sığ bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Finansman kaynağının esas olarak prime dayalı olduğu bir sosyal güvenlik sisteminde, istihdam yapısı ile sosyal güvenlik kurumlarının gelir kaynakları arasında doğrudan bir etkileşim söz konusudur.

Ülkemizde, kayıt dışı istihdamın yaygın bir seyir izlemesi, doğal olarak ilgili sosyal güvenlik kurumunun çok ciddi gelir kaybını beraberinde getirmiştir. Buna yüksek işsizlik oranı da eklenince, sosyal güvenlik sistemimizin finansman darboğazının asıl nedeni daha kolay anlaşılacaktır.

İşsizliğin önemli düzeylerde bulunması, ucuz iş gücü temininin yanı sıra sigortasız işçi çalıştırılmasını da kolaylaştırmakta, iş bulabilen ancak alternatifi her zaman hazır olan işçiler işini kaybetme kaygısıyla sigortasız çalışmaya boyun eğebilmektedirler.

İşverenleri sigortasız işçi çalıştırmaya yönelten faktörlerin biri ise, prim oranlarının yüksekliğidir. Türkiye, OECD ülkeleri arasında istihdam maliyeti en yüksek olan ülke konumundadır.

Kayıt dışı istihdamın önlenmesi konusunda etkin yapısal tedbirler alınmalı, bilgi işlem teknolojilerinden de yararlanılarak ilgili kamu kurum, kuruluşları ve meslek odaları arasında sağlıklı bir bilgi akış sistemi ve koordinasyon sağlanmalıdır.

Bunun yanı sıra güçlü bir denetim mekanizması oluşturulmalıdır.

Bu arada, kayıt dışı istihdamı teşvik edici nitelikteki uygulamalardan kaçınılmalı, bir projeksiyon dâhilinde prim oranları düşürülmelidir.

Sosyal güvenlik bütçesini son yıllarda en fazla ağırlaştırılan unsurların başında sağlık harcamaları gelmektedir.

Önemli boyutlarda bulunan hastane, ilaç ve tıbbi malzeme harcamaları konusunda alınacak her tedbir, yapılacak her tasarruf sisteme önemli kazançlar sağlayacaktır.

Bu itibarla, gerçekçi bir ilaç fiyatlandırma sistemi kurulması, ilaçların etken madde miktarı ve hacim yönünden ruhsat formuna uygunluğu da dâhil olmak üzere üretim veya ithalatından hastada kullanım aşamasına kadar etkin bir kontrol mekanizması oluşturulması, kuruluşlar arası iş birliği ve koordinasyona dayalı sağlıklı bir reçete ve fatura kontrol sistemi kurulması önem arz etmektedir.

Sonuç itibariyle;

“Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” nın Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddelere ilişkin yeniden düzenlenen maddelerinde olmak üzere Anayasa'ya aykırılık oluşturan birçok maddesinin yanı sıra; çalışanlar ile emekli, dul ve yetimlerin, haklarında ve bunlara yapılan bazı ödemelerde, gelecekte bağlanacak emekli aylıklarında, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmayan kısıtlamalara gidilmesini öngören ilgili maddelere ve sözkonusu maddelerin tasarının bütününe etkilemesi, dolayısıyla da tasarının tümüne yukarıdaki gerekçelerle muhalefet ediyoruz.

Münir Kutluata

Sakarya

Emin Haluk Ayhan

Denizli

Erkan Akçay

Manisa

Mustafa Kalaycı

Konya

Mehmet Günal

Antalya

KARŞI OY YAZISI

1/465 Esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"na aşağıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı karşı çıkmaktayız. Bu bağlamda Karşı Oy Yazımızı, Komisyon Makamına arz ediyoruz.

Her ne kadar 5510 sayılı yasada bir takım değişikliklerin yapılmasını öngören 1/465 esas numaralı kanun tasarısını görüşüyor olsak da, geçmiş yasama döneminde kanunlaşan 5510 sayılı yasanın da "sosyal güvenlik" yaklaşımıyla bağdaşmayan hükümler içerdiğini belirtmek gerekiyor.

59. hükümet döneminde hazırlanan 5489 sayılı yasa ve bu yasanın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından geri gönderilmesinin ardından kabul edilen 5510 sayılı yasa ve bu yasanın bazı hükümlerini iptal eden Anayasa Mahkemesi kararı ardından bugün görüşmekte olduğumuz değişiklik tasarısı silsilesinin tümü, Türkiye'nin sosyal güvenlik rejiminin sorunlarına çare olmaktan uzaktır. Bu düzenlemeler zinciri, sosyal güvenlik açıklarını bahane ederek, sistemi, kamu ve halk yararı gözetmeyen bir piyasa düzenlemesi haline getirmektedir. Yasanın yürürlüğe girmesi ile birlikte toplumun genelinin ve tek tek bireylerin sağlığı, emekliliği ve onurlu bir yaşam sürme hakkı olumsuz bir biçimde etkilenecektir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu yazılıdır. Anayasa Mahkemesi 1982 Anayasası ile ilgili verdiği bir kararda, "sosyal devlet" ilkesinin, Anayasa'nın 5. maddesiyle de bağlantısını kurarak şu değerlendirmede bulunmuştur: "Devletin temel amaç ve görevleri arasında insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, kişiyi mutlu kılmak, onların hayat mücadelesini kolaylaştırmak, insan haysiyetine uygun bir ortam içinde yaşamalarını sağlamak gibi hususlar da yer alırlar. Gerçekten yarattığı gelecek güvencesiyle bu mutluluğa hizmet eden araçlardan biri de kişinin sosyal güvenliğinin temin edilmiş olmasıdır."

Anayasa Mahkemesi'nin çeşitli süreçlerde verdiği bir çok kararda ortaklaşan nokta "sosyal devletin, sosyal adalet ve sosyal güvenliği sağlamak ve herkes için insan onuruna yaraşır asgari bir yaşam düzeyini gerçekleştirmeyle yükümlü devlet" olarak tanımlanmasıdır.

Yine Anayasa Mahkemesi'nin 5510 sayılı yasa ile ilgili olarak verdiği 15.12.2006 tarihli, 2006/111-112 sayılı iptal kararının "Genel Değerlendirme" bölümünde şu cümleler yer almaktadır:

"Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerindeki gelir azaltıcı ve harcama arttırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kuruluşları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malüllük, kaza ve ölüm gibi sosyal risklere karşı, asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır ... "

Kısaca özetlediğimiz bu yorumlar göstermektedir ki Sosyal Güvenlik kişilere sağlanan anayasal bir güvencedir ve devlet sosyal güvenlik hakkını sağlamak, bu konuda gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde de herkesin işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ve kendi iradesi dışındaki koşullardan doğan geçim sıkıntısı durumunda güvenlik hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'da da yer alan "sosyal devlet" ilkesine aykırı olan bu yasa ile vatandaşların, evrensel olarak tanımlanmış temel insan hakları dahi ihlal edilmekte; öngörülebilir, güvenli bir gelecek ile temel sağlık hizmetlerinden yararlanma imkanları piyasa şartlarına teslim edilmektedir.

"Kamunun Yeniden Yapılandırılması", "Sağlıkta Dönüşüm Projesi" "Sosyal Güvenlik Reformu" adı altında birbiri ardına gündeme getirilen düzenlemeler ile "Sosyal Devlet" ilkesi rafa kaldırılmıştır. Kamusal hizmetler ve sosyal haklar tasfiye edilmiştir.

Bu bakış açısı, yurttaşları piyasadaki müşterilere; devleti ise bu piyasayı düzenleyen bir üst kurula dönüştürmektedir. Sosyal devlet toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmayı amaçlar; piyasacı-düzenleyici devlet ise devleti piyasanın gereklerine göre yöneterek eşitsizliklerin giderek derinleşmesine yol açar. Bu nedenle bu yasa tasarımsı kabul edilemez buluyorum.

Sosyal güvenlik sistemi, özel sigorta şirketleri gibi karlılık üzerine kurulamaz. Kamu desteği mutlaka sağlanmalıdır. Sağlanan bu destek, merkezi yönetim bütçesinde tasarrufa konu olacak türden bir harcama kalemi değil, toplumun varlığını, sağlığını ve bütünlüğünü sürdürülebilirliği açısından hayati önemdeki bir harcama kalemidir. Sistemin verdiği açıklar gerçekçi ve şeffaf bir analize tabi tutulmalı; özellikle de sağlık harcamaları bilançosunun son 3 yıllık seyri dikkate alınarak, bu alanda halk yararı gözetilen çözümler geliştirilmelidir.

Anayasa Mahkemesi'nin 5510 sayılı yasa ile ilgili olarak verdiği iptal kararının en önemli gerekçelerinden biri de "aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunların dışında kalan sigortalıların özellikleri göz önünde bulundurulmadan aynı sisteme bağlı tutulması"dır.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı, memur ve diğer kamu görevlileri açısından sosyal güvenlik ve sağlık yönünden Anayasa'nın 128. maddesine uygun olarak gerekli güvenceleri kapsayan ayrı bir yasa yapılmasını veya aynı yasa içinde ayrı bir bölümde düzenleme yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin kararında yer alan diğer önemli bir konu da kamu görevlileri için Anayasal güvence altında bulunan ve korunan hakların, tüm çalışanlara tanınması, böylece ekonomik ve mali haklar yönünden çalışanlar arasında eşitlik sağlanmasıdır.

Emekli yaşı, emekliliğe esas pirim ödeme gün sayısı, emekli aylıklarının hesaplanma yöntemi, emeklilerin refahat pay almalarına olanak tanınması, herkese gereksinimi kadar erişilebilir sağlık hakkı gibi konularda, Anayasa Mahkemesi'nin tanımladığı koşullarda, çalışanlar arasında ayırım yapılmayacak biçimde düzenleme yapılması gerekmektedir.

Oysa değişiklik tasarısı, bu anlayışı gözetmeden ve Anayasa Mahkemesi'nin kararının aksine bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararını dikkate alma gerekçesiyle, 5510 sayılı yasanın 4'üncü maddesinin (c) bendi kapsamında kamu görevi yapanlar, ikiye ayrılmıştır. Bu tasarı kanunlaştığı tarihten önce bu kamu görevi yapanların, mevcut Emekli Sandığı Kanununa tabi olmaları; tasarı yasalastıktan sonra kamu görevine başlayanların ise 5510 sayılı yasaya tabi olmaları öngörülmüyor. Kamu çalışanları arasında eski-yeni memur ayrımı yapan bu düzenleme Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçesini dikkate almadığı gibi; Anayasa'nın eşitlik ilkesine de aykırıdır. Aynı görevi yapan kişi-

lerin farklı hukuksal metinlere bağlı olması örneği ender görülen bir yaklaşımdır. Tasarının bu haliyle kanunlaşması halinde yeniden Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi gündeme gelecektir.

5510 sayılı yasa ile birlikte kamu görevlileri ile diğer çalışan kesimler arasında ekonomik ve mali haklar yönünden eşitlik sağlanacağı öngörülsede, bu eşitlik her iki kesimi de en üst seviyede birleştirmede; en düşük düzeyde birleştirdiği sürece adaletli bir sistemi kuramaz. Yapılması gereken, bu eşitlik perspektifini koruyarak, kesimleri en üst seviyede eşitlemek ve sistemi bu doğrultuda yeniden kurgulamaktır. Çalışan kesimler arasında -her ne gerekçe ile olursa olsun- ayırım yapılmamalıdır.

1/465 Esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"na ilişkin temel eleştirilerimiz aşağıdaki gibidir:

*Emekliliğe hak kazanma yaşının 65'e ve prim ödeme gün sayısının 9000'e çıkarılması, Türkiye toplumunun gerçekleri ile çelişmektedir. Doğumda beklenen yaşam süresi Türkiye için 70 olduğu dikkate alındığında, 65 yaşında emekliliğin Türkiye'de ne şu an, ne de bundan sonra uygulanamaz olduğu açıktır. Zira, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri gibi faktörler göz önüne alınırsa, önmümüzdeki yıllarda, beklenen yaşam süresinde uzamanın aksine kısalmanın yaşanabileceği ihtimal dışı değildir. Yaş sınırının yükseltilmesiyle birlikte, prim ödeme gün sayısının da 9000'e çıkartılması, emeklilik hakkının erişilemez bir haline gelmesine neden olacaktır. Ve insanlar öngöremedikleri bir tarihte emekli olma hayali kurmak yerine, işverenle pazarlık yaparak, biraz daha yüksek maaş karşılığında sosyal güvenlik hakkından vazgeçmeyi tercih edeceklerdir.

*Emekli aylıklarının belirlenmesi ve artışların hesaplanmasında kullanılan güncelleme katsayısının belirlenmesinde kullanılan hesaplama yöntemi, bugün gelinen aşamada toplumun geniş kesimlerinin yaşadıkları reel gelir daralması olgusunu göz ardı etmektedir. Bu açıdan güncelleme katsayısı hesaplamasında kullanılan, TÜFE ve GSYİH'in gelişme hızının %30'u parametreleri değiştirilmelidir. GSYİH'da yaşanan gelişme oranı olduğu gibi emekli aylıklarına yansıtılmalıdır. Ülkedeki refah düzeyindeki gelişmeden pay almak emeklilerin de hakkıdır.

*Yasanın uygulama alanında öngördüğü yeni memur - eski memur ayrımı, eşitlik ilkesine aykırıdır.

*5510 sayılı yasanın 5. maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi ile sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmamış bir ülkeye götürülen işçilere yalnızca kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanacağı; bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarından yararlanma koşulunun isteğe bağlı sigortalılık kapsamında olacağı düzenlenmiştir. Bu hüküm, bu kapsamda olan işçilerin sosyal güvenlik haklarını karşılamamaktadır. Bu durumda olan işçilerin de uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmaları sağlanmalı ve sosyal sigorta hakları kapsamlı olarak düzenlenmelidir. Aksi halde yıllarca yurt dışında çalışan kişiler, emeklilik hakkından mahrum kalacaktır.

*5510 sayılı yasanın 6. maddesinin (c) ve (k) bentlerinde sayılan ve toplumun en yoksul kesimlerini oluşturanlar zorunlu emeklilik sisteminde bırakılmış ve değişiklik tasarısında bu durum olduğu gibi korunmuştur. Bu kesimin sosyal koruma haklarına sahip olması için Sosyal Yardım ve Primsiz Ödemeler Yasası çıkartılmalıdır.

*5510 sayılı yasanın 16. maddesinin yeniden düzenlenen 3. fıkrasında emzirme ödeneği, eski biçimiyle kalmalı ve kamu çalışanları dışındaki sigortalılar için öngörülen 90 gün prim ödeme şartı tamamen kaldırılmalıdır. Yine aynı maddenin (d) bendindeki geçen "çocuklara" ibaresi aynen kalmalı ve evlenme ödeneği bakımından kız - erkek çocuklar arasında ayırım yapılmamalıdır.

*Yasanın 17. maddesinin birinci fıkrasında, ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç yeniden düzenlenmiştir. Günlük kazanç iş göremezliğin başladığı veya gelirin bağlanacağı tarihten geriye doğru 12 ay ve daha öncesine ait ise eski haliyle güncelleme katsayısı ile güncellenerek hesaplanması öngörülmekte iken, yeni haliyle güncelleme yapılmamaktadır. Böylece iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödeneklerin veya bağlanacak gelirlere esas tutulacak günlük kazanç sabit tutulmaktadır.

*Tasarıda, yasanın 18. maddesinin üçüncü fıkrası yapılan değişiklikle, çalışanlara ödenen iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavide günlük kazancın yarısı, ayakta tedavide ise üçte ikisi olarak belirlenmektedir. Bu düzenleme ile çalışanlar ayakta tedavi olmaya teşvik edilirken, ortaya çıkacak tıbbi riskler göz ardı edilmektedir; böylece ILO'nun 102 sayılı sözleşmesine aykırılık oluşmaktadır. İş göremezlik ödeneğinin amacına uygun olarak ödenmesini sağlayacak düzenleme yapılmalı, çalışanlar arasında norm ve standart birliği gözetilmelidir.

*Malul sayılmaya ilişkin tasarıda yeniden düzenlenen 5510 sayılı yasanın 25. maddesinde, malul sayılmaya ilişkin geçen %60 oranında iş göremez duruma gelme şartı son derece haksız ve adaletsiz bir koşuldur. Belirlenen bu oranın yeniden %40 olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Zira, örneğin %50 - %59 oranında iş göremez hale gelen bir kimsenin malul sayılmaması, anormal bir durumu ortaya çıkaracaktır.

*Yine, yeniden düzenlenen aynı maddeye eklenen "görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silah altına alınanların bu sırada malul olmaları halinde, oranı ne olursa olsun maluliyetleri asıl işlerini yapmaya engel olmayanlar hakkında malullük sigortasına ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı" ibaresi, bireylerin kendi kontrolleri dışında oluşacak bir malullük durumundan yine bireylerin kendilerinin sorumlu tutulmalarını öngörmekte ve bütünüyle adaletsiz bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Bu ibarenin kaldırılması gerekmektedir.

*Tasarıda yeniden düzenlenen 32. maddede yer alan "eş ve çocuklara" ibaresi aynen korunmamış, kız çocuk-erkek çocuk ayrımı yapılmamıştır. Aynı maddede ölüm aylığı bağlanma şartı 900 günden 1800 güne çıkarılmıştır. Bu şart, 900 gün olarak kalmalıdır.

*Tasarıda, yasanın 37. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle evlenme ödeneği yalnızca eş ve kız çocuklara yapılacak şekilde düzenlenmiştir. Bu konuda erkek ve kız çocuklar arasında ayrım yapılmamıştır. Yine aynı maddede gerçekleştirilen yeni düzenleme ile cenaze ödeneği asgari ücretin 3 katından 2 katına indirilmiştir. Toplumumuzda cenazeye verilen önem ve yapılan masrafların boyutu dikkate alınarak, cenaze ödeneğinin yeniden asgari ücretin 3 katına çıkarılması gerekmektedir.

*Tasarıda yeniden düzenlenen 5510 sayılı yasanın 40. maddesiyle birlikte fiili hizmet süresi zammı, çalışanların aleyhine olacak şekilde, kapsam ve süre bakımından daraltılmaktadır. Aralarında basın ve gazetecilik işyerinde çalışanlar, Basın Kanununa göre çalışanlar, basın kartı sahibi iken kamu kurumlarında mesleği ile ilgili istihdam edilenler, havayollarında uçucu personel, lokomotif makinistleri, infaz koruma memurları, posta dağıtıcıları, TRT'de haber hizmetinde çalışanlar, zirai mücadele ve karantina teşkilatında çalışanlar, Devlet Tiyatrosu ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası sanatçıları, deniz üstünde çalışan gemi çalışanlarının 360 günlük hizmetlerinin karşılığı 90 günlük fiili hizmet süresi zammı yeni düzenlemede kaldırılmıştır. Ayrıca, radyasyonla çalışan sağlık personelinin 90 günlük süresi 80 güne, çeşitli kimyasal maddelerle çalışanların fiili hizmet süreleri 10-

30 gün arası indirilmiştir. Bu düzenleme geri çekilmeli, çalışanların fiili hizmet süreleri eski haliyle korunmalıdır. Bunun dışında, risk bakımından emniyet teşkilatı çalışanlarından farksız olan infaz koruma memurları ve zabıta memurları da fiili hizmet zammı hakkı tanınmalıdır.

*Yeni düzenlemede ayrıca itfaiye işlerinde yangın söndürmede çalışanlara da 60 günlük fiili hizmet süresi zammı getirilmiştir. Bunun getirilmiş olması olumlu olmakla birlikte, yetersizdir, 90 güne çıkarılması ve sadece "yangın söndürme işlerinde çalışanlar" değil, doğal afetlerde de çalışan tüm itfaiye çalışanları lehine kapsamının genişletilmesi gerekir.

*Yeni düzenlemede getirilen, fiili hizmet zammından yararlanabilmek için 3600 gün (10 yıl) fiilen çalışma şartı geri çekilmelidir. Kazanılmış haklarda mutlak bir geri gidis anlamına gelen bu düzenleme ile, örneğin fiili hizmet süresi kapsamında 9 yıl çalıştıktan sonra bu kapsamın dışındaki bir göreve başlayan çalışanların hakları ellerinden alınmış olacaktır.

*Tasarıda, 5510 sayılı yasanın 41. maddesinde yer alan, sigortalıların borçlanma miktarlarının sigortalıların kendi tercihlerine bırakılarak, 1 aylık sürede ödenmesi koşulu korunmaktadır. Aynı maddenin (g) bendinde grev ve lokavta geçen süreler, borçlanılacak süreler olarak düzenlenmiştir. Bu süreler, Genel Sağlık Sigortası primi ödeme yükümlülüğü kapsamındadır. Sağlık yardımlarından yararlanmak için sağlık sigortası primi ödeme zorunluluğu söz konusu olduğundan, bir temel hakkın kullanımı nedeniyle çalışılmayan bu sürelerle ilgili Genel Sağlık Sigortası primleri ödenmiş sayılmalı, grev ve lokavt sırasında sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanmaları sağlanmalıdır.

*Yasanın 53. maddesinde, sigortalının son görevinin bu yasanın 4/a veya 4/b kapsamında olup, 4/c'ye göre emekli olunması halinde emekli ikramiyesinin nasıl ödeneceği düzenlenmemiştir. Bu durum, uygulamada sorunlara neden olabilecektir.

*5510 sayılı yasanın 101. maddesinde uyuşmazlıkların çözüm yeri olarak İş Mahkemeleri'nin yetkili ve görevli olduğu belirtilmiştir. İdari davalara konu olabilecek eylem ve işlemlerin iş mahkemelerine bırakılması uygulamada sorunlar yaratacaktır. Bu hükmün Anayasaya uygunluğu da tartışmalıdır. Tasarıda ise bu madde korunmaktadır.

*Yürürlükten kaldırılan kanunlar ve ilgili maddelerin düzenlendiği yasanın 106. maddesi tasarıda korunmaktadır. Böylece emekli aylığı bağlama oranlarında "alt sınır" kaldırılmıştır. Bu durum emekli maaşlarının düşmesine yol açacaktır. Bu konuyla ilgili düzenleme geri alınmalıdır. Emekli aylığı bağlama oranlarının OECD ülkeleri ile karşılaştırılması hatalı bir bakış açıdır. Zira ülkemizde cari ekonomik göstergelerinin, halkın günlük geçim masrafları ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Emekli aylığı tutarlarının düşürülmesinin aksine yükseltilmesi gerekmektedir. Devlet, bu sorumluluktan, sosyal güvenlik açıklarını bahane ederek kaçmamalı, sosyal devlet ilkesinin gereklerini yerine getirmelidir.

Sağlık bir hak olmaktan çıkıyor

1/465 Esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı", önceki haline göre yurttaşlar açısından sağlığa erişimi daha da zorlaştırmaktadır. Tasarıda, genel sağlık sigortasıyla ilgili yapılan yeni düzenlemelerin hiçbiri sigortalılar için yeni haklar getirmemekte; tam aksine, sigortalıların mevcut haklarında önemli kayıplara yol açmakta, sağlık hakkını daha da daraltmaktadır.

Genel sağlık sigortalısı olacak yurttaşların sağlık hizmeti alırken 3demeleri gereken katılım payları-
nın miktarı ve kapsamı mevcut sosyal güvenlik yasaları ve 5510 sayılı yasadada 3ng3r3lenden 3ok da-
ha fazla genişletilmektedir.

Tasarıda 3ng3r3len değişiklikler genel sağlık sigortasının uygulanmaya başlanmasıyla vatan-
daşların sağlık hakkının daha da kısıtlanacağını; sağlık hakkından yararlanabilmek i3in daha fazla ka-
tılım payı ve "bı3ak parası" 3denmesi gerekeceğini; 3deme g3c3 olmayan yurttaşların ise sağlık hiz-
metlerinden yararlanamayacağını a3ık olarak ortaya koymaktadır. Sağlık kurumlarının ayrı ayrı sı-
nıflandırılması ve sağlık hizmetlerinin 3denecek tutarlarının her bir sağlık hizmeti sunucusu i3in
farklı belirlenmesi; ikinci ve 33c3nc3 basamak sağlık kurumlarına sevsiz başvurularda muayene 3c-
retlerindeki d3zenlemeler ve bu kurumlara sevsiz başvuru durumlarında Kurum'un yapacağı 3de-
melerin %70'ten %80'e 3ıkarılması, genel sağlık sigortasında toplanacak primlerin ağırlıklı olarak
3zel hastanelere aktarılacağını g3stermektedir.

Sağlık, her yurttaş i3in eşitlik ve hak temelinde erişilebilecek ve yararlanabilecek bir kamu hiz-
meti olarak d3zenlenmelidir. Piyasa kurallarının belirleyici olacağı bir sağlık sisteminden vazge3il-
melidir. Bu sistemin uygulandığı başka 3lkelerde iflas etmiş olduğu unutulmamalıdır. 3lkenin i3in-
de bulunduğu ekonomik koşullar, işsizlik, kayıt dışı 3alışanların oranı ve b3lgesel eşitsizlikler bu sis-
temin işleyişine engeldir. Halkın sağlığını kaybetmesi anlamına gelecek bu model yerine, genel ver-
gilerden karşılanacak bir sağlık sistemini ger3ekleştirmek gereklidir.

1/465 Esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Ka-
nun H3k3m3nde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın Genel Sağlık Si-
gortası y3n3nden getirdiği h3k3mlere karşı 3ıkışımızın somut nedenleri aşağıdaki gibidir:

*5510 sayılı yasanın 60. maddesinin (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortası kapsamına alın-
nan arasında yoksullar, "yeşil kart" sahibi olma kriterleri ile belirlenmekteydi. Değişiklik tasarısında
ise bu kriterler a3ımlanarak, asgari 3cretin 33te birinden az gelir sahibi olanlar bu kapsama alın-
maktadır. Bu saptama ile birlikte, 3rneğin 140 YTL gelire sahip olan bir vatandaş yoksul kategorisi
dışında tutularak, aylık 73 ile 475 YTL arasında prim 3deme zorunluluğu ile karşı karşıya bırakıl-
maktadır. Bu prim bedelini bu kesimin 3demesinin m3mk3n olmadığı a3ıktır. Bu a3ıdan maddenin
(c) bendinde belirtilen yoksulluk kriterleri yeniden d3zenlenmelidir. Aylık geliri asgari 3cretin altın-
da olan vatandaşların genel sağlık sigortası primini kamu 3stlenmelidir.

*Yasanın 68. maddesinde, sağlık hizmetinden yararlanarlara katılım payı 3deme zorunluluğu ge-
tirilmiş olması, sosyal devlet ve eşitlik ilkelerine aykırı olması bakımından zaten kabul edilemez bir
uygulama iken değişiklik tasarısında aynı maddeye eklenen (d) bendi ile yatan hastalara da katılım
payı zorunluluğu getirilmektedir. 3stelik bu payın 3denmesi, kapsamdaki diğer t3m kişiler gibi ye-
şil kartlı olarak bilinen kesime de bir y3k3ml3l3k olarak getirilmiştir. Her ne kadar bu payın daha son-
ra kendilerine iade edileceği y3n3nde bir d3zenlemeye yer verilmiş ise de, toplumun en yoksul ve ko-
runmaya muhta3 kesimlerinin sağlık hizmeti esnasında katılım payı 3demek zorunda bırakılmaları,
daha sonra da 3dedikleri katılım payını geri almak i3in uğraş vermek durumunda bırakılmalarını sos-
yal adaletle bağdaştırmak m3mk3n değildir. Ayrıca katkı payını birinci basamakta yapılan muayene-
lerde almama ya da daha d3ř3k tutarlarda belirleme, ikinci ve 33c3nc3 basamakta yapılan muayene-
lerde ise sevkli olarak başvurulup başvurulmadığı dikkate alınarak yarıya kadar indirme veya beş
katına kadar arttırma şeklinde geniş bir yetki Sosyal G3venlik Kurumu'na (Kurum) bırakılmıştır. Bu

durum uygulamada birçok soruna yol açacaktır. Bu yüzden, 5510 sayılı yasanın 68. maddesinde getirilen katılım payı zorunluluğunun tümüne karşıyız ve geri çekilmesini talep ediyoruz.

*Herkesin sağlık hizmetlerinden yararlanması en doğal hakkı iken ve devletin de bu hakkın kullanılmasını sağlamak yükümlülüğünü yerine getirmesi gerekirken, 5510 sayılı yasa ve değişiklik tasarısındaki düzenlemeler ile sağlık hizmetinden yararlanma hakkı, kişinin prim borcunun bulunmaması şartına bağlanmıştır. Yasanın 67. maddesinde, başka bir işverene bağlı çalışan işçiler ve kamu görevlileri dışındaki sigortalılar yönünden sağlık hizmeti sunucusuna başvuru tarihinde 30 günden fazla prim borcu bulunmaması, sağlık hizmetlerinden yararlanma koşulu olarak gösterilmiş iken, işteğe bağlı sigortalılar, oturma izni olan yabancılar, diğer bentlerde sayılmayan ve başka bir ülkede sağlık sigortasından yararlanma hakkı bulunmayan vatandaşlar yönünden bu koşul daha da ağırlaştırılarak hiçbir prim borcunun bulunmaması zorunluluğu getirilmiştir. Bu düzenleme kaldırılmalı, sağlık hizmetlerinden yararlanma, çalışanların prim borçlarının olup olmamasına bakılmaksızın, ayımsız bir biçimde sunulmalıdır.

*Yasanın 76. maddesinde, Genel Sağlık Sigortası'nın sigortalıya verdiği sağlık yardımına rağmen sigortalının tedavi süresinin uzaması ve iş göremezliğinin artması durumunda Kurum'a ek yeni masrafların çıkmasını önlemek amacıyla sorumluluğu sigortalıya yükleyen hükümlere yer verilmektedir. Sağlık; sosyal, kültürel, ekonomik, çevresel ve politik nedenlerden bağımsız olarak sadece kişinin kendisine ait bir durum olarak kabul eden "sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler sağlıklarını korumaktan asli olarak sorumludurlar" anlayışı değişiklik tasarısında da korunmaktadır: tasarıda, bir işte çalışmayacak olduğuna dair raporu bulunan kişilerin hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masraflarının kendisinden alınacağı düzenlenmesine yer verilmektedir. Aynı maddede ayrıca belirli bir işte çalışmayacağına dair raporu bulunan ve alt işverene bağlı olarak çalışan işçinin hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masraflarından, bunu bilerek çalıştıran asıl işveren sorumlu tutulacağına dair düzenleme kaldırılmıştır.

*5510 sayılı yasanın 87. maddesinde, başka bir işverene bağlı olarak çalışan işçilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar için prim ödeme yükümlüsü işveren olmaktan çıkarılmış, böylece bu yükümlülük işçiye yüklenmiştir.

*Yasanın 88. maddesinde, asgari ücretin üçte birinden az gelire sahip olanların primlerinin ilgili kamu idareleri tarafından yatırılması ve bu sigortalılar için her ay otuz gün genel sağlık sigortası primi ödenmesi zorunluluğu yerine, toplam kişi sayısının dörde bölünmesiyle bulunacak kişi sayısı esas alınmak suretiyle prim hesaplanması öngörülmüş, genel sağlık sigortasına devlet katkısını asgari düzeyde tutulmuştur. Değişiklik tasarısında bu madde korunmuştur. Aynı maddede, Kurum'un, yasanın 4. maddesinin (b) bendinde tanımlanan sigortalıların prim borçlarını, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden %1 ile %3 oranları arasında kesinti yapmak suretiyle tahsil etme yetkisi artırılmış, bu oran % 5'e çıkarılmıştır.

*Yasanın geçici 2. maddesinde, kanun kapsamındaki bütün sigortalılardan alınacak primler standart oranlarda belirlenmiş iken, yapılan değişiklikte mevcut kamu çalışanlarının emeklilik kesenek ve karşılıklarının 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun eski hükümlerine göre hesaplanması; ancak %16 olarak alınan emekli keseneğinin 5 puanının ve %20 olarak uygulanan kurum karşılığının 7,5 puanının genel sağlık sigortası primi olarak alınması ön görülmüştür.

*Yasanın 63. maddesi ile birlikte Kurum'un, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile bunun için gerekli tıbbi ürünlerin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini belirlemek amacıyla "bilimsel komisyonlar" kurma zorunluluğu kaldırılmış, böylece belirleme yaparken bilimsel olmayan ölçütlerin hakim olmasına olanak sağlanmıştır.

*70. madde ile birlikte sözleşmeli sağlık kuruluşları korunarak sevk zincirine uyulmadan alınan sağlık hizmetlerinin SGK tarafından ödenecek tutarı % 10 oranında artırılmıştır.

*72. madde ile birlikte Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu'nun çalışmalarına başlamadan önce kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından görüş alması zorunluluğu kaldırılarak, bu kurumları sürece dahil etme yetkisi tamamıyla idarenin inisiyatifine bırakılmış, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütlerinin Anayasa ve kuruluş yasaları ile kendisine verilen görevlerini yerine getirmesi olanağı yok edilmiştir.

*73. madde ile birlikte Kurum, sağlık hizmeti sunucularını "fiyatlandırmaya esas olmak üzere" ayrı ayrı sınıflandırmaya ve sağlık hizmetlerinin ödenecek tutarlarını "her bir sağlık hizmeti sunucusu için farklı belirlemeye" yetkili kılınmıştır. Aynı maddede, daha önceki haliyle "otelcilik hizmetleri ile öğretim üyesi tarafından sağlanan sağlık hizmetleri" ile sınırlandırılmış olan "fark ödemesi", sözleşmeli kamu idareleri sağlık hizmeti sunucuları dışındaki özel sağlık kuruluşlarından alınacak bütün sağlık hizmetlerine yaygınlaştırılmış, fark ödemesi olarak alınacak tutar da artırılarak Kurum tarafından belirlenecek sağlık hizmetlerinin ödenecek bedellerinin üç katına kadar tavanlar dahilinde "fark ödemesi" almasına imkan sağlanmıştır. Fark ücretin aşılması halinde sağlık kuruluşu ile yapılan sözleşmenin 1 yıl süre ile iptal edileceğine dair düzenleme kaldırılmış, herhangi bir yaptırım öngörülmemiştir. Kurum'un sözleşme yaptığı sağlık kuruluşlarında tıbbi etik ve deontoloji kurallarına uygunluk arayacağına ilişkin düzenleme ortadan kaldırılmıştır. Sözleşmesi bulunmayan sağlık kuruluşları tarafından verilen sağlık hizmeti bedelinin, bu kuruluşların sözleşme yapılmama şartlarını taşıması halinde ödeneceğine ilişkin düzenleme kaldırılarak sözleşmesiz sağlık kuruluşlarından alınan hizmet bedelinin ödenmesi acil hallerle sınırlı tutulmuştur.

*103. madde ile birlikte, haksız menfaat temin etmek amacıyla maddede sayılan fiilleri işleyen sağlık kuruluşlarıyla yapılan sözleşmenin ne kadar sürelerle feshedileceği belirlenmesi kaldırılarak, fesih süreleri idarenin olası keyfi uygulamalarına zemin yaratılabilecek şekilde üç yılı geçmemek kaydıyla Kurum'un takdirine bırakılmıştır.

SSGSS Kadınlar İçin Eve Dönüş Yasasıdır

1/465 Esas numaralı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Alt Komisyon'da görüşülürken ilgili sendikalar, meslek örgütleri ve sivil toplum örgütleri temsilcileri komisyona davet edilerek görüşleri alındı, Ancak kadın kurumları sosyal taraf olarak görülüp, görüşlerini ifade etmek üzere komisyona davet edilmedi. Öncelikle bunu önemli bir eksikli olarak gördüğümüzü belirtmek istiyoruz.

Kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesi içerisinde, ekonomik hayata aktif ve etkin olarak katılmaları çok önemli bir yer tutuyor. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi mücadelesinde dahi, kadının ekonomik bağımsızlığını kazanmasının ne kadar önemli olduğunu biliyoruz.

Türkiye'de ise kadın istihdamı giderek azalıyor. 2001 krizinin, özellikle kadın istihdamının en yoğun olduğu bankacılık sektöründe patlak vermesi, zaten düşük olan kadın istihdamını daha da gerilere götürdü. Sonraki yıllarda kadın istihdamı her yıl % 2 oranında azaldı ve 2004 itibarıyla Türkiye, OECD ülkeleri arasında kadın istihdam oranı en düşük ülke durumuna geldi.

Kıscası Türkiye'de çalışan kadın sayısı her geçen gün azalıyor. Hükümetin bunu ciddi bir sorun olarak görüp, kadın istihdamını arttıracak önlemler alması gerekirken; SSGSS yasa tasarısı, kadınlara adeta "çalışma evinde otur" diyor.

SSGSS yasa tasarısında kadınlar lehine en küçük bir düzenleme görülmediği gibi, emeklilik yaşı ve prim ödeme gün sayısı erkeklerle eşitlenerek, kadınlar ya hayatları boyunca hem evde hem işte çalışmaya yada iş hayatından koparak eve hapsolmaya zorlanıyor.

Ayrıca kadınların ev içi emeğini yok sayarak, koruyucu önlemleri kaldırıyor. Dolayısıyla kadınları aileye, erken evliliğe, koca eline bakmaya mahkum ediyor.

Bu kadar önemli bir yasanın, gündemde olan sivil anayasa hazırlanmadan gündeme getirilmesi de tartışılması gereken bir durum. Çünkü anayasa, tüm yasal düzenlemeler açısından bağlayıcı niteliktedir ve yasaların anayasaya uygun olarak hazırlanması gerekir.

Kadınların "demokratik, sivil bir anayasa" konusunda çok önemli bir talebi var. Kadınlar "Gerçek, fiili eşitlik sağlanıncaya kadar, kadınlarla erkekler arasındaki eşitsizlik uçurumu kapanıncaya kadar, kadınlar lehine geçici özel önlemler alınması" hükmünün anayasada yer almasını istiyorlar.

Bu talebin anayasada yer alması durumunda siyasal, sosyal, kültürel hayatın her alanında olduğu gibi, ekonomik hayatta da kadınlarla erkeklerin eşit düzeye gelebilmesi için, özel önlemler alınması gerekecek. Oysa SSGSS yasa tasarısı kadınların bu talebini görmeyen bir yaklaşımla hazırlanmış.

Yasa tasarısında kadınları doğrudan ilgilendiren bazı maddelerde yer alan hak gasplarını şöyle sıralayabiliriz:

- Yürürlükteki yasaya göre kadın sigortalılar, erkek sigortalılara göre 2 yıl daha erken emekli olma hakkına sahipti. Yeni yasada bu hak ortadan kaldırılarak emeklilik yaşı hem kadınlar hem de erkekler için 65'e yükseltiliyor.

- Çalışmayan ve evlenmeyen kız çocukları, yaşları ne olursa olsun anne ya da babalarının sağlık sigortasından yararlanıyordu. Yeni yasa tasarısına göre kız çocukları 18 yaşını doldurduktan (okumaları halinde ise 25 yaşını) sonra, genel sağlık sigortasından yararlanamıyor.

- Sigortalı sayılmayan işler kapsamı kısmen daraltılsa da ev hizmetlerinde çalışanlar, sigortalı işler kapsamına alınmıyor.

- Aylık bağlanacak çocuğu bulunmayan ve çalışan dul eşin, ölüm ayhğı bağlama oranı % 75'ten %50'ye düşürülüyor.

- Yetim kız çocuklarına ödenmekte olan 24 aylık tutarındaki evlenme yardımı, 12 aylık tutara indirilerek %50 oranında düşürülüyor.

- Hazırlanan ilk yasa tasarısına göre emzirme ödeneğinin, 6 ay boyunca, asgari ücretin 1/3 oranında ödenmesi öngörülüyordu. Yeni yasa tasarısında ise emzirme ödeneğinin sadece 1 ay, asgari ücretin 1/3 oranında ödenmesi öngörülüyor.

- Yürürlükteki yasaya göre, isteğe bağlı emeklilik sigortası primi yatıran kadının, eşinin sağlık sigortasından yararlanma hakkı vardı. Bu hak, yeni yasa ile kaldırılıyor; isteğe bağlı sigortalı kadın için genel sağlık sigortası primi ödeme yükümlülüğü getiriliyor.

- Eski yasaya göre, işten çıkartılan sigortalının eşi 6 ay süre ile sağlık yardımından yararlanıyordu. Yeni yasa tasarısıyla işten çıkartılan sigortalının kendisinin de eşinin de sağlık sigortasından yararlanabilmesi için, genel sağlık sigortası primi ödemesi gerekiyor.

Çalışanların emekli olma koşullarını zorlaştıran, emekli aylıklarını düşüren, sağlık hizmetlerini de paralı hale getiren yasa tasarısı tüm çalışanlar gibi kadınların da haklarını büyük ölçüde geri götürmektedir. Ancak yukarıda sıraladığımız maddelerden de görüldüğü gibi kadınların haklarını ayrıca da gasp etmektedir.

Bu yasa tasarısını bu nedenle de kabul edilmez buluyoruz.

Bu tür yasalar hazırlanırken, bir iş yerinde çalışsa bile evde yemek yapan, bulaşık, çamaşır yıkayan, çocuk, yaşlı ve hasta bakımını üstlenen kadınların "ev içi emeğinin" dikkate alınması gerekir. Ev işlerinin ve bakım hizmetlerinin erkekler, özel ve kamu işverenleri tarafından paylaşıldığı bir toplumsal yapı oluşturuluncaya kadar, kadınlara yasalarda pozitif destek sağlanmalıdır.

Sonuç olarak;

Sosyal güvenlik harcamalarını kara delik olarak gören, sosyal güvenlik kurumlarını işletmeye dönüştüren, sosyal hakları "gelir arttırıcı gider azaltıcı" bir finansman anlayışıyla kısıtlayan, sağlık hakkını piyasanın insafına terk eden, kadınların çalışma hayatından geri çekilmesine neden olabilecek hükümler taşıyan bu yasa derhal geri çekilmelidir.

Sosyal sigortalının açık vermemesi, kendine yeterli hale gelmesi teorik olarak mümkün değildir. Bu nedenle devlet sübvansiyon görevinden kaçınmaz. Fakat sistemin sürdürülebilir bir noktada tutulabilmesi ve açıkların maliyetinin giderek artmamasını sağlamak için, sistemi çalışan herkesi kapsar hale getirmek gerekmektedir. Bu da, kayıtdışı istihdam la mücadele ile mümkün olabilecek bir konudur. Bu açıdan, hükümetin bu yasanın öngördüğü çalışanların aleyhine düzenlemeleri geri çekmesini ve kayıt dışı istihdamı kayıt altına almayı hedefleyen yasaların hazırlığına girişmesini talep ediyoruz.

Hasip KAPLAN

Şırnak

Gülten KIŞANAK

Diyarbakır

KARŞI OY YAZISI

Hükümet, her ne kadar görüşülmekte olan tasarıyı sosyal güvenlik reformu adı altında sunmaya çalışsa da, yapılan bir reform değildir. Çünkü reform, mevcut düzenlemelerin iyileştirme yönünde değiştirilmesini zorunlu kılar. Mevzuatta; emeklilik ve sağlık hizmetlerinden yararlanmanın adeta imkansız hale getirilmesinin, çalışanlar ve emekliler aleyhine yer yer müktesep hakların ortadan kaldırılmasının reform adı altında sunulması bu sözcüğe yapılmış en büyük haksızlıktır.

Tasarının Anayasaya Aykırılık Yönünden Değerlendirilmesi

Bilindiği üzere, Hükümet sosyal güvenlikle ilgili 5510 Sayılı Kanunu 2006 yılında muhalefetin Anayasa'ya aykırılık uyarılarına rağmen meclisten geçirmiş, fakat yapılan başvurular üzerine söz konusu kanunun esasa ilişkin çoğu hükmü iptal edilmişti.

Anılan kanunla ilgili Anayasa Mahkemesinin 15.12.2006 tarihli kararında iptal edilen maddeler arasında ağırlıklı olarak memur ve diğer kamu görevlilerine ilişkin hükümler yer almaktadır. İptal edilen maddeler arasında memurlarla ilgili olanlara oranla az da olsa SSK ve Bağ-Kur'luları ilgilendiren hükümler de bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin 31.12.2006 günü gerekçeli kararını açıklamasının ardından 5510 sayılı Kanunun yürürlüğü üç kez ertelenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 5510 Sayılı Kanunun Anayasaya Aykırılığına İlişkin Değerlendirmesi

"Anayasa'nın 60. maddesinde, 'Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar' denilmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin önceki kararlarında da belirtildiği gibi, memur statüsü ile emekli statüsü arasında organik bir bağ bulunduğundan memur statüsünde yapılan değişiklikler doğal olarak emekli statüsünde de etkisini göstermektedir. Bu nedenle memurun sosyal güvenlik haklarından biri olarak emeklilik de Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen memurların ve diğer kamu görevlilerinin "diğer özlük işleri" kapsamında aynı yasal güvence içindedir.

Kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürüten Devlet memurlarının hukuki rejimi çağdaş personel hukukuna uygun olarak sınıflandırma, kariyer ve liyakat esaslarına dayanmaktadır. Devlet memurları, görevlerinin gerektirdiği niteliklere ve mesleklerine göre sınıflara ayrılmakta, kariyerlerine, yürüttükleri hizmet için gerekli bilgilerine ve yetiştirme şartlarına uygun biçimde, sınıflarında en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanı sağlamaktadır. Ayrıca, memurlar ve diğer kamu görevlileri atama işlemiyle idarenin tek tarafı olarak idare hukuku esaslarına göre önceden nesnel kurullarla belirlediği statü içine girmekte ve kamu gücünü kullanma yetkisine sahip bulunmaktadır.

Kamu kesimi için özlük hakları olarak değerlendirilen sosyal güvenlik kapsamındaki haklar da Anayasa'nın 128. maddesinde belirtilen diğer haklar gibi kamu hukuku kurallarına bağlı olmasına karşın, işçi ile işveren arasındaki hak ve yükümlülükler tarafların özgür iradesi ile belirlenen iş hukuku alanına giren sözleşmelere dayanır. Bu bağlamda, bir hizmet sözleşmesine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan işçiler ile bağımsız çalışanların zorunlu ve isteğe bağlı olarak sosyal güvenlikleri de öteden beri memur ve diğer kamu görevlilerinden farklı olarak prim esasına dayalı sigorta sistemiyle sağlanmaktadır. Prim ise, yasanın kendilerine karşı güvence sağladığı sosyal risklerden birinin gerçekleşmesi halinde yapılacak sigorta yardımlarıyla kurum yönetim giderlerinin karşılığı olarak sigortalı ve işverenden, sigortalının kazancının veya basamak göstergesinin belli bir yüzdesi üzerinden alınan parayı ifade etmektedir. İşçi statüsündeki sigortalılar çalışmalarında İş Kanunu'na, kendi nam ve hesabına çalışanlar ise 1479 sayılı Yasa'ya tabi oldukları için, bunların sosyal güvenlik haklarındaki prime dayalı sigorta esası, özel sigortaya benzer bir nitelik de taşımaktadır.

Tarihi süreç içinde geçmişte "sosyal sigorta"dan çok daha eskilere dayanan ve memurların sosyal güvenlik hakkının en önemli güvencesi olan emekli maaşı, önceki hizmetler de gözetilerek verildiğinden, devletin mali olanaklarının yeterliliği ve adil ölçüler içinde görevlerinin niteliğine uygun olmalıdır. Hukuk sistemimizde de bugüne kadar emekli maaşının hesaplanmasında, belirtilen özellikler dikkate alınarak hizmet süresi, yaş, görevin önemi, alınan ve alınmakta olan maaşlar ve kesenekler gibi unsurların etkili olduğu görülmektedir.

Yasa koyucunun Anayasa'nın 7. maddesi uyarınca sahip olduğu genel düzenleme yetkisi kapsamında bulunan konuların, 128. maddede özel olarak vurgulanarak yasa ile yapılmasının Anayasa buyruğu haline getirilmesi, Devletin en temel işlevlerinden olan kamu hizmetinin görülmesindeki yeri tartışmasız olan kamu görevlileri için statülerine, yaptıkları görevin gereklerine uygun, emeklileri için de önceki statüleri ile uyumlu ayrı yasal düzenleme yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, düzenlemenin aynı hukuksal konumda bulunmayanların bu özelliklerini ve farklılıklarını yansıtmak koşuluyla aynı veya başka bir yasa içinde yapılması hususu kuşkusuz yasa koyucunun takdiri içindedir. Bu durumda, sosyal güvenlik hakkının yansımalarından biri olan emekli maaşının, sigorta esasına göre ödenen yaşlılık aylığı ile benzerlikleri bulunsa da amacı ve özellikleri bakımından önemli farklılıklar gösterdiği bir gerçektir. Bu farklılıklarına karşın emekli maaşının hesaplanmasında da yaş, hizmet süresi ve emeklilik kesenekleri gibi hususların belirleyici olması doğaldır.

Yasa koyucunun, memurlara ödenecek emekli maaşı ile diğer çalışanlara ödenecek yaşlılık aylığının hesaplanmasında, bunların benzerliklerini ve farklılıklarını dikkate alarak, aktüeryal dengeleri bozmadan düzenlemeler yapması olanağı bulunduğu ve bu konudaki takdirin ise kendisine ait olduğu açıktır.

Belirtilen nedenlerle, 5510 sayılı Yasa'da, aynı hukuksal konumda bulunmayan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile bunlar dışında kalan sigortalıların yukarıda belirtilen özellikleri gözetilmeksizin aynı sisteme bağlı tutulması, Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırıdır.

Genel Sağlık Sigortası ile İlgili İptal Gerekçesi

5510 sayılı Yasa ile sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde görülebilmesini sağlamak amacıyla genel sağlık sigortası kurulması öngörülmüştür. Yasa'nın genel gerekçesinde beş farklı emeklilik rejiminin aktüeryal olarak hak ve yükümlülüklerin eşit olacağı tek bir emeklilik rejimine dönüştürülmesinin planlandığı, buna koşut olarak sağlık hizmetlerinin düzenlenmesinde de aynı anlayışın esas alındığı anlaşılmaktadır. Oysa, yukarıda da belirtildiği gibi memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yürüttükleri kamu hizmetine bağlı olarak hukuksal konumları, diğer çalışanlardan bir çok bakımdan farklılıklar göstermektedir.

Çalışmakta olanları ve emeklileri kapsayan genel sağlık sigortasından yararlanma hakkı da, Anayasa'nın 128. maddesinde memurlar ve diğer kamu görevlileri için yasayla düzenlenmesi öngörülen haklar arasında bulunduğundan, üstlendikleri kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi ve hizmet alanlar yönünden de olumsuzluklar yaşanmaması için bu hususların da memurların diğer hakları gibi onlara ilişkin düzenleme içinde ayrıca yer alması Anayasal bir gerekliliktir.

Açıklanan nedenlerle genel sağlık sigortası kapsamındaki dava konusu kurallar belirtilen özellikleri taşımaması nedeniyle memurlar ve diğer kamu görevlileri yönünden Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

Yukarıda gerekçelerine yer verilen Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararına rağmen, Hükümet, bu karar doğrultusunda 5510 sayılı Kanunda değişiklikler yapmak yerine, daha önce eksik bırakılan kimi teknik sorunların giderilmesini ve bazı konularda daha önce verilmiş kimi hakların geri alınmasını içeren bir düzenleme ile TBMM'nin karşısına gelmiştir. Memurlar ve kamu görevlileri, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ve sonra çalışanlar olarak ikiye ayrılmakta ve farklı hükümlere tabi tutulmaları öngörülmektedir. Bu durumda, bir yandan 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce görevde bulunan memurların haklarının korunduğu görüntüsü yaratılmakta, diğer yandan da daha sonra çalışmaya başlayanlar için Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçeye aykırı olarak, Anayasamızda iptale dayanak oluşturan maddeler değişmedikçe iptal edilmesi güçlü bir olasılık olan, bir düzenleme yapılmaktadır.

Özetle, Komisyonun da benimsediği tasarı ile Hükümet, Anayasa Mahkemesi'nin memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili iptal gerekçelerine kısmen uyuyormuş gibi görünerek, özünde iptalden önceki tek çatıyı ayakta tutmak için memurları aynı potada eritmeye çalışmakta ve aykırılık devam etmektedir.

Mahkemeye 5510 sayılı Kanunda yer aldığı biçimiyle iptal edilmeyen, örneğin genel sağlık sigortası ile ilgili kimi düzenlemeleri fırsat bilen Hükümet, kapsamdakilerin cebinden daha fazla para çıkmasına yol açacak şekilde çalışanlar ve emekliler aleyhine değişiklikler yaparak, Anayasa'ya aykırı kimi yeni ek düzenlemeler getirmektedir.

Zira, Anayasa Mahkemesi'nin 2001 yılında vermiş olduğu bir kararında yer alan (23.02.2001 günlü, E.1999/42, K.2001/41 sayılı karar), "sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişikliklerin, hukuk devletinde olması gereken hukuk güvenliğini zedelemeyecek biçimde adil, makul ve ölçülü olması zorunludur." şeklindeki görüşü dikkate alındığında, özellikle genel sağlık sigortası ile norm ve standart birliğine yönelik olarak tasarıda yapılan bazı düzenlemelerde adil, makul ve ölçülülük kriterlerinin aşıldığı görülmektedir.

Hükümet adına sayın Bakanın Plan ve Bütçe Komisyonunda, Anayasa'ya aykırılık iddialarına karşı "Anayasa'nın 128 inci maddesinde memur ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve diğer özlük haklarının kanunla düzenleneceği öngörülmüyor. Biz de kanunla düzenliyoruz. Bunun Anayasa'ya aykırılık neresinde?" anlamına gelen savunması, sayın Bakanın Anayasa yargısı konusundaki engin birikimini göstermesi açısından önemlidir.

Hükümet, Anayasa Mahkemesi'nin 5510 sayılı Kanunla ilgili iptal kararını dikkate almamakla, Anayasamızın 138 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer alan " Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." hükmüne aykırı davranmış ve Anayasa suçu işlemiştir.

Sosyal Devletin Sosyal Güvenliğe Bakışı Nasıl Olmalıdır?

Anayasasında "sosyal devlet" ilkesini benimsemiş olan bir devlet sosyal güvenliğe nasıl bakmalıdır? Öncelikle bu sorunun cevabını aramalıyız.

Anayasa Mahkemesi'nin önceki kararlarına egemen olan görüşe göre, sosyal devletin görevi kişinin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürmesini, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirmesi için gerekli koşulları, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği, yani sosyal adaleti, sosyal refahı, sosyal güvenliği ve toplumsal dengeyi sağlamaktır.

Nitekim, Anayasa'nın 5. maddesinde, "...kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaştırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Ancak sosyal güvenliğin de içinde bulunduğu sosyal hakların devletçe tanınmış olması tek başına yeterli değildir. Bu hakların gerçekleşmesi için devletin çaba göstermesi, sosyal güvenlik alanında oluşturulacak kural ve kurumların da, Anayasa'nın sözüne ve özüne, bu bağlamda sosyal hukuk devleti ilkesine uygun olması gerekir.

Anayasa'nın 65. maddesinde yer alan, "Devlet'in, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek, mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği" hükmü, Devlet'e, Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, yurttaşlar için hak, kendisi için ödev olan sosyal güvenliği sağlama görevini yerine getirirken, sosyal sigortacılığın teknik gereklerine uygun kimi sınırlamalar yapma hakkı tanımakla birlikte, sosyal güvenlik hakkını tümüyle ortadan kaldıracak duruma getiren önlemler alma yetkisi vermemektedir.

Bu nedenle, sosyal güvenliği salt aktüeryal denge olgusu düşüncesiyle oluşturmak, "sosyal devlet" ilkesini sarsaklamak anlamına gelmektedir.

Devletin "sosyal" niteliği, aktüeryal denge ile sosyal devlet ilkesi arasında hassas uyumun sağlanmasını; alınan tedbirlere rağmen giderilemeyen ve sosyal güvenlik sisteminden kaynaklanan açıkların, başka bir deyişle sosyal güvenlik yükünün gerektiğinde devletçe karşılanmasını zorunlu kılar.

Hükümet, sosyal güvenliğe sadece gelir - gider dengesi açısından bakmakta, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal bir hukuk devleti olduğunu unutmaktadır.

Dünyadaki sosyal güvenlik sistemleri incelendiğinde, sosyal güvenliğin finansmanının sadece prim gelirleri ile mümkün olmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, sisteme devletin diğer kamu hizmetlerine yaptığı gibi katkıda bulunması sosyal devlet olmanın bir gereğidir.

Bütçeden eğitim, sağlık, adalet ve güvenlik hizmetlerine yapılan harcamalara hangi gözle bakıyorsak, sosyal güvenlik için yapılan transferlere de o gözle bakmaya çalışmalıyız.

Elbette devlet, sosyal güvenlik açıklarını aşağıya çekmek için kayıt dışı istihdamı kayıt altına almaya çalışmalı, teknik ve idari tedbirler almalı, buna rağmen açıklar kalırsa, onları da sosyal devlet olmanın gereği finanse etmelidir.

Sosyal güvenlik açıklarını aşağı çekmeye çalışırken; emekliliği zorlaştırmak, emekliliği yer yer imkansızlaştırmak, emekli aylıklarını düşürmek, tedavi giderlerini karşılamaktan vazgeçmek çıkış yolu değildir. Bu yol, insanları özel emekliliğe ve özel sağlık kuruluşlarına yönelmeye zorlayacaktır. Hükümet tasarısı ile bunu mu yapmak istiyor?

Hükümet sosyal güvenliğin sorunlarının çözümünde sosyal taraflarla uzlaşma yolunu aramamıştır.

AKP hükümetlerinin katılımdan ve uzlaşmadan ne anladığını artık bilmeyen kalmadı. Hükümetin uzlaşmadan anladığı, "bizim dediğimize gelirsiniz ne ala, uzlaşmış oluruz. Ama bizim görüşümüze gelmezseniz, yine biz bildiğimizi okuruz." anlayışına dayanmaktadır. Örneğin Cumhurbaşkanlığı seçimi, avukatların mülakatla hakim ve savcılığa atanmalarına ilişkin yasa, futbol federasyonu ile ilgili yasa tasarısı, vakıflarla ilgili yasa, son olarak türbana özgürlük adı altında yapılan anayasa değişikliği, görüşmekte olduğumuz sözde sosyal güvenlik reform yasa tasarısı.

Sayın Başbakan, görüşülmekte olan tasarı ile ilgili uzlaşmacı tutumunu son ekonomik sosyal konseyde sarfettiği şu cümlelerle ortaya koymuştur: "Önerilere açığız, ama fedakarlıklar üzerinden hiçbir kesim ile pazarlık yapmayız."

Fakat görüşmekte olduğumuz bu tasarı ile ilgili olarak, her nasılsa Hükümetin diyalog içinde olduğunu söylediği taraflar, tasarıya eleştirilerini feryatlar halinde dile getirmeye devam ediyorlar.

Mevcut Sosyal Güvenlik Sisteminin Değerlendirilmesi

Sosyal güvenlik kuruluşlarının başlangıçta üç ayaklı olarak düşünülüp kurgulanmış olması hatalı bir tecih miydi?

Çalışanların yürüttükleri mesleki faaliyet farklılık gösterdiğinden, doğal olarak tabi olacakları sigorta sistemi de farklılık gösterecektir.

Bu nedenle statü farklılıkları dikkate alınarak, çoğulcu bir kurumsal yapı ve buna bağlı olarak da çoğulcu bir mevzuat düzenlemesi öngörülmüştür.

Buna göre, statü hukukuna tabi olarak bağımlı çalışan memur ve diğer kamu görevlileri için Emekli Sandığı, kendi adına bağımsız çalışanlar için Bağ-Kur, hizmet akdine tabi olarak çalışan bağımlılar için de Sosyal Sigortalar Kurumu kurulmuş ve üç ayaklı bir sosyal güvenlik sistemi benimsenmiştir.

Model olarak AB ülkelerinde en yaygın uygulanan model de bu modeldir.

Sistem, oluşum koşulları ve kurumsal yapısı dikkate alındığında, Avrupa Sosyal Modeline de uygundur.

Bu nedenle aşağıda daha yakından değerlendirilecek olan sorunların varlığı sistemin reddini haklı göstermemektedir.

Tasarı ile getirilmek istenen sistem, AB ile uyumsuzluk göstermekte ve Amerikan sistemine yaklaşmaktadır.

Sistemin içinde bulunduğu sorunlar sistem reddedilmeden çözülemez mi?

AB ülkelerinin çoğunda yaşlı nüfusun artışı ile birlikte yaşamaya başlanan sorunlar mevcut sosyal güvenlik sistemi korunarak bazı düzenlemelerle aşılmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmaları; (1) finansman sorununa çözüm getirmek amacıyla istihdam yaratıcı politikalar, (2) emeklilik sigortaları alanında; emeklilik yaşının yükseltilmesi, prim ödeme süresinin uzatılması gibi bazı düzenlemeler ve (3) sağlık harcamalarının kısıtlanması yönünde bazı önlemler, şeklinde özetleyebiliriz.

Ülkemizde sosyal güvenlik alanındaki üçlü yapı bugüne kadar defalarca masaya yatırılmış ve her seferinde, sistemin sosyal güvenlik kuruluşları arasında norm ve standart birliği sağlanarak korunması sonucuna varılmıştır.

Hükümet, bu konuda DPT tarafından 2007 yılında yayımlanan sosyal güvenlikle ilgili özel ihtisas komisyonu raporunda dile getirilen görüşlere de itibar etmemiştir. Söz konusu raporun konuya ilişkin değerlendirmesinin buraya aynen alınmasında yarar görülmüştür. Anılan raporda:

"Sosyal güvenlik sistemimizin sorunlarının teşhisine yönelik ortak çalışmalarda, mevcut sosyal sigorta kurumlarının tüzel kişiliğinin korunarak çıkarılacak sosyal güvenlik temel yasası ile norm ve standart birliğinin sağlanmasının yeterli olacağı sonucu kabul edilmektedir.

Sosyal güvenlik sistemimizin temel sorununun, sosyal sigorta kuruluşlarının tek bir tüzel kişilik çatısı altında olmamaları değil, bu kuruluşların özerkliğinin korunamaması olduğu düşünülmektedir. Zira, özerk bir yapı sağlanamaması durumunda, tüm sosyal sigorta kolları ile sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin tek çatı altında toplandığı ve bütçesi ülke bütçesine yakın bir sosyal güvenlik kuruluşu kurulması dahi sorunun giderilmesinde yeterli olmayacaktır. Dolayısıyla, özerklik sorunu tek bir tüzel kişilik bünyesinde oluşturulacak bir kurumsal yapıda da söz konusu olabileceğinden, asıl amaç kurumların özerk yapısını korumak ve siyasi müdahalelere açık bir kurumsal yapının oluşmasını önlemek olmalıdır.”

“... norm ve standart birliğinin sağlanması amacıyla tek bir sosyal güvenlik yasasının çıkarılması, sosyal güvenlik kuruluşlarının aynı çatı altında toplanması değil, sigortalılara sağlanan hakların objektif farklılıklar dikkate alınarak standart olarak sağlanması anlamına gelmektedir.” şeklinde ifadelerle yer verilmiştir.

Resmi raporlarda yer alan bu değerlendirmelere rağmen, Hükümetin tek çatıda ısrar etmesinin nedenlerine biraz daha yakından bakmak gerekiyor. Bunun için önce IMF tek çatıda bu kadar niçin ısrar ediyor, ona bakalım.

IMF sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında toplanmasında niçin bu kadar ısrar ediyor?

Bilindiği gibi sosyal güvenlik reformunu Türkiye'nin gündemine dayatan IMF'dir. Bu nedenle, sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında birleştirilmesine yönelik bir düzenleme yapılmasında IMF'nin niye bu kadar ısrar ettiğini kendi kendimize sormamız gerekmektedir.

IMF için hedef, Türkiye'nin, boğazına kadar batırıldığı borç batağında faiz ödemelerinde bir sıkıntı yaşanmamasıdır. Bu konuda sıkıntı yaşanmaması için dayatılan faiz dışı bütçe fazlası uygulaması sonucunda memur, işçi, emekli dul ve yetimlerin ücretlerinde reel gerilemeler olmuş, devlet yatırım ve bütçe yapamaz hale getirilmiştir. Şimdi bu tasarı ile ek bir teminat daha getirilmeye çalışılmaktadır. O da, bütçeden cari transferler adı altında sosyal devlet olmanın gereği olarak sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin mümkün olduğunca azaltılmasıdır.

IMF tarafından önerilen neoliberal ideolojide, sosyal devlet ve sosyal güvenliğe yer yoktur. Her şey piyasa mekanizmasının küresel rekabet koşullarına terk edilmektedir. Bireyin gelecek güvencesi tek başına kendi sorumluluğuna bırakılmaktadır. Önerilen model sosyal güvenliğin tümüyle özelleştirilmesi hedefine yöneliktir. Şili denemesinin başarısızlığı üzerine şimdi iki ayaklı bir sistem dayatılmaya çalışılmaktadır. Birinci ayak asgari düzeyde emekli aylığı veren kamu sosyal güvenlik rejimi, ikinci ayak özel emeklilik programlarıdır.

IMF'nin direktifi doğrultusunda hazırlanan bu tasarının, çalışanları ve emeklileri refahta değil, sefalette buluşturması kaçınılmaz bir sonuçtur.

Bu konuda, IMF'den gelen direktiflere karşı kulaklarını sonuna kadar açan Hükümet, her nedense çalışanlardan ve emeklilerden gelen feryatlara karşı adeta sağlırları oynamaktadır.

Hükümet'in sosyal güvenlik kuruluşlarını tek çatı altında toplama ısrarı neye bağlanabilir?

Hiç kimse Hükümete, sosyal güvenlik kuruluşları arasında norm ve standart birliğini sağlamayın, demiyor. Anayasa Mahkemesi de, memur ve diğer kamu görevlilerinin emeklilik düzenlemesini anayasaya uygun olarak ayrı bir kanunla veya aynı kanunla yapıyorsanız ayrı kurallara tabi tutarak düzenleyebilirsiniz, diyor.

Tasarıda yapılan değişikliklerin, sistemin kurgusu bozulmadan her üç sosyal güvenlik kuruluşuna ait yasalarda yapılacak düzenlemelerle gerekçeleştirilmesi de mümkünken, üç kurumun tek çatı altında toplanmaya çalışılmasının elbette bir amacı vardır.

Birincisi bunu İMF böyle istiyor. İkincisi, bu sayede hükümet, norm ve standart birliğini çalışanlar ve emekliler aleyhine sağlama imkanı bulmaktadır.

Aksi, yani sosyal güvenlikte mevcut olan üç ayaklı sistem korunarak norm ve standart birliği yapılmaya çalışılıyorsa; o zaman, Hükümet Bağ-Kur emeklisini işçi emeklisi, işçi emeklisini de memur emeklisi düzeyine çıkarmak zorunda kalacaktı. Yani emekliler sefalette değil, refahta buluşturulmuş olacaktı. İşte Hükümet çalışanlar ve emekliler lehine olan bu durumu önlemek ve sosyal güvenlik açıklarını birazcık aşağıya çekebilmek için tek çatı modelinde ısrar etmektedir. Bu model bizi kaçınılmaz olarak eşitlik ve adaletin sefalette gerçekleştirilmesine götürmektedir.

Hükümet, tek çatıda ısrar ederken tehlikeli bir şey daha yapmaktadır. Bir taraftan, sanki kendisi işçi, memur ve Bağ-Kur emeklileri arasında eşitlik sağlamak istiyormuş da, muhalefet partileri buna engel olmak istiyorlarmış gibi göstermeye çalışmakta, diğer taraftan da, işçi emeklisini memur emeklisine, Bağ-Kur emeklisini işçi ve memur emeklisine karşı kısıktırmaktadır. Bugüne kadar hakkını isteyen işçiye; mevcut ücreti beğenmiyorsan, asgari ücretten çalışmaya hazır milyonlarca işsiz var diyerek, işsiz işçiye karşı kısıktıran hükümetin, memur, işçi ve Bağ-Kur emeklilerini de birbirlerine karşı kısıktırması son derece tehlikelidir. Hükümetin toplumda kutuplaşma ve kamplaşmalara yol açan ve son yıllarda giderek artan bu tür davranışlardan sakınması gerekmektedir.

DSP olarak her zaman çalışanlardan yana olduğumuz ve çalışanlar arasında asla ayırım yapmayacağımız konusunda hiç kimsenin şüphesi olamaz. Bu nedenle AKP tarafından tasarıya muhalefet edenlerin çalışanlar arasında bir ayırmadan yanaymış gibi gösterilmeye çalışılması kabul edilemez. Çünkü işçiler ve çalışanlar bugün hangi hakları almış ve kullanıyorlarsa, bilinir ki bu hakların verilmesi doğal liderimiz rahmetli Bülent Ecevit'in içinde yer aldığı hükümetler dönemine rastlamaktadır. Örneğin işçilere sendika ve toplu iş sözleşmesi hakkı düzenleyen yasaları, memurlara sendika hakkı tanıyan yasayı, işsizlik sigortası ve iş güvencesi yasasını bu arada saymak mümkündür. AKP altı yıllık iktidar dönemine rağmen çalışanlar lehine bir tek düzenlemeye imza atabilmiş değildir. Ancak çalışanlar aleyhine pek çok düzenlemeye imza atmıştır. İktidara gelir gelmez sulandırdıkları iş güvencesinden geri adımı, yaygınlaştırdıkları taşeronlaşmayı ve özelleştirme mağduriyetlerini bunlar arasında saymak mümkündür. İktidarın çalışanlara yaptığı en büyük kötülük de görmüşmekte olduğumuz bu tasarı olacaktır.

Sosyal Güvenlik Sistemi Açıklarının Nedenleri ile Yıllar İtibariyle

Sosyal Güvenlik Sistemi Açıkları

Sosyal güvenlik sistemi açıklarının nedenleri

Genç nüfus yapımıza rağmen sosyal güvenlik sistemimizin aktüeryal dengesini bozan nedeler aşağıda sayılmaktadır:

- Toplam istihdamın yarıya yakınının herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışması,

- İşsizliğin yüksek boyutlarda seyretmesi,

- Sosyal güvenlik kuruluşlarının özerk bir yönetime sahip olmamaları,

- Oluşan fonların yıllarca kötü kullanılması,
- Devletin sisteme düzenli katkıda bulunmaması,
- Artan nüfusun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli sağlık yatırımlarının zamanında yapılamamış olması,
- Eksik gün ve kazanç bildirimi dolayısıyla düşük prim geliri elde edilmesi,
- Sisteme sosyal güvenlik ilkeleri ile bağdaşmayan siyasi müdahalelerde bulunulması:
- Erken yaşta emeklilik düzenlemeleri yapılması,
- Sistemin primsiz ödemeleri ödemek zorunda bırakılması,
- Tahsilat oranlarının düşüklüğü,
- Prim, ceza ve gecikme faizlerine sık sık af getirilmesi,
- Geriye yönelik borçlanma hakkı tanıyan yasalarla emekli olma hakkı tanınması,

Sosyal güvenlik sistemini sıkıntıya sokan bu nedenler, aslında çözüm için hangi parametreler üzerinde çalışılması gerektiğini de göstermektedir. Bunlar üzerinde kısaca durmak yararlı olacaktır.

Kayıtdışı istihdamın kayıt altına alınması çabalarının sosyal güvenlik sistemi açıklarına etkisi

Sistemin en büyük sıkıntısı, toplam istihdamın hemen hemen yarısına yakınının herhangi bir sosyal güvenlik kurumu kapsamına alınamamış olmasında, yani kayıt dışı istihdamda yatmaktadır.

Kayıtdışı istihdamı besleyen nedenler arasında; kayıtdışı ekonomiyi, işgücü maliyetleri üzerindeki vergi ve prim yüklerinin fazlalığını ve işsizliğin yaygınlığını sayabiliriz.

Kayıt altındakilere daha çok yüklenmek yerine, kayıtdışında olanları kayıt altına almaya yönelik çabalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Aşağıda yapılan hesaplar, kayıtdışı istihdamın kayıt altına alınmasının aktüeryal denge üzerindeki düzeltici etkisini açıkça ortaya koymaktadır.

TÜİK'in Ekim 2007 işgücü anketi sonuçlarına göre 10 milyon 662 bin kişi herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmadan kayıt dışı çalışmaktadır. Kayıtlı çalışanların sayısı ise 12 milyon 089 bin kişidir.

Kayıtdışı çalışanların 5 milyon 153 bini tarım kesiminde, 5 milyon 509 bini de tarım dışı sektörde çalışmaktadır.

Tarım ve tarım dışında kayıtdışı çalışanların 4 milyon 061 bini ücretli ve yevmiyeli işçi konumundadır.

Yani bu grup, hem yasal hem de uygulamaya yönelik etkin tedbirler alarak kayıt altına alınabilir. Yasal düzenlemeler işgücü maliyetlerinin düşürülmesine ve ceza yaptırımlarının artırılmasına yönelik düzenlemeler olabilir. Uygulamaya yönelik tedbirler arasında da; etkili ve yaygın denetimi, afları düşünmeyen siyasi kararlılığı sayabiliriz. Kayıtdışı sektöre ne kadar kararlı olduğunuzu göstermek durumundasınız.

Kasım 2007 itibarıyla SSK aktif sigortalısı 9.3 milyon kişidir. Bu sigortalılardan ve işverenlerinden 2007 yılında 33.8 milyar YTL gelir elde etmeyi ve aynı yıl 46.6 milyar YTL gider yapmayı öngörmüştük. Buna göre SSK'nın açığı 12.8 Milyar YTL'dir. Hazineden SSK'ya yapılan transfer rakamı da 2007 yılında 12.2 milyar YTL olmuştur.

SSK 33.8 milyar YTL tutarındaki prim gelirini 9.3 milyon sigortalıdan topladığına göre, kayıt dışı çalışan 10 milyon 662 bin kişiden ücretli ve yevmiyeli olarak çalışan 4 milyon 061 kişinin kayıt altına alınabilmesi halinde ek prim geliri, $4.1 * 33.8 / 9.3 = 14.9$ milyar YTL olacaktır. Bu rakamın % 80'inin tahsil edildiğini düşündüğümüzde, prim geliri tahsilatımız 11.9 milyar YTL olacaktır. Bu da yaklaşık olarak SSK'nın bugünkü açık rakamına denk düşmektedir.

Bu rakama, tasarıda yüzde 5 oranında yapılması öngörülen devlet katkısı da eklendiğinde, sosyal güvenlik sisteminin herhangi bir açık sorunu kalmadığı görülecektir.

Hükümet bu hesabın üzerine gitmekten, "kayıtdışını kayıt altına almak zor, kayıt altındakilere yüklenmek daha kolay diyerek" vazgeçmemelidir.

Kitlesel boyutlara ulaşan işsiz sayımızın sosyal güvenlik sistemi açıklarına etkisi

Genç nüfus yapımıza rağmen bugünden sosyal güvenlikte aktüeryal dengeleri tutturamamamızın bir diğer önemli nedeni de işsizliğin çok büyük boyutlara ulaşmış olmasıdır.

Hükümetin uyguladığı büyüme modeli genç nüfusumuza yeni iş imkanı yaratamadığı için, işsizlerin sisteme dahil olarak aktif pasif dengesini düzeltmesi mümkün olamamaktadır.

TÜİK'in Ekim 2007 işgücü anketi rakamlarına göre işsiz sayımız 2 milyon 458 bin kişidir. 2002 yıl sonu işsiz sayımız ise 2 milyon 464 bin kişi idi. Bu rakamlara bakarak 2002 yılından bu yana aktif nüfusa katılan herkese iş bulunduğu söylenebilir. Ancak gerçek ne yazık ki böyle değil. Çünkü 1980 yılından bu yana işgücüne katılma oranı düşürülerek artan aktif nüfus işsiz rakamlarına değil işgücüne dahil edilmeyen gruba eklenmektedir. İşgücüne katılma oranında her bir puanlık düşüş, yaklaşık 525 kişinin işsiz olduğu halde işsiz gösterilmemesi sonucunu doğurmaktadır.

2007 yılı Ekim ayı işsiz sayısını 1980 yılındaki işgücüne katılma oranına göre hesap ettiğimizde işsiz sayımızın 10 milyon 490 bin kişi, 2000 yılı işgücüne katılma oranına göre hesap ettiğimizde 6 milyon 393 bin kişi, 2002 yılı işgücüne katılma oranına göre hesap ettiğimizde 3 milyon 437 bin kişi olduğunu görmekteyiz. Buna göre AKP Hükümeti döneminde işsiz sayısı yaklaşık bir milyon kişi artmıştır. AB ortalaması (2004) işgücüne katılma oranını esas alarak hesapladığımızda ise işsiz sayımız 14 milyon 735 bin kişiye çıkmaktadır.

Sosyal güvenlik açıklarının bir diğer nedeni ise prim tahsilat oranının düşüklüğüdür.

SSK'da yüzde 77.9'a kadar gerileyen tahsilat oranı Bağ-Kur'da yüzde 50'ler düzeyindedir. Tahsilat oranının düşük gerçekleşmesinde, sıkça başvuru alan prim ve prime bağlı borçların affı şeklindeki siyasi müdahaleler ile sigortalıların yaşamakta olduğu ekonomik koşulların kötülüğü etkili olmaktadır. Sık sık çıkarılan af yasaları, belediyeler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının da prim borçlarını ödememeleri ve buna bağlı olarak tahsilat oranlarının düşük gerçekleşmesi sonucunu doğurmaktadır.

Diğer önlemler bir yana sadece tahsilat oranlarının artırılması dahi sosyal güvenlik kuruluşlarını içine düştüğü açmazdan kurtarabilecek niteliktedir.

Sosyal güvenlik kurumlarının özerk bir yönetime sahip olmamalarının sistemin açıkları üzerindeki etkisi

Sosyal güvenlik kuruluşlarının sigortalı ve işverenlerden oluşacak özerk bir yönetimle yönetilmesi de, olumsuz siyasi müdahaleleri önleyecek olması nedeniyle, aktüeryal dengeler üzerinde olumlu etkide bulunacaktır.

Emeklilik yaşının sosyal güvenlik sistemi açıkları üzerindeki etkisi

Aktüeryal denge düzeltilmeye çalışılırken yukarıda sıralanan gelir artırıcı önlemlerin yanı sıra gider azaltıcı önlemler üzerinde de durulabilir. Hükümet bu tasarıda gelir artırıcı önlemleri ihmal etmiş ve ağırlıklı olarak gider azaltıcı önlemler üzerinde durmuştur. Kısaca bunlara da işaret etmek gerekir.

Sosyal güvenlik sistemimizin açıkları üzerinde en fazla etkisi olan parametrelerden biri erken emekliliktir. 1990'lı yılların başında emeklilik için sadece hizmet yılının esas alınması ve yaş koşulunun kaldırılması sisteme popülizm adına yapılan en büyük kötülük olmuştur.

Ancak, 1999 yılında Ecevit'in Başbakanlığındaki Koalisyon Hükümeti tarafından yapılan düzenleme ile emeklilik yaşı ve prim ödeme gün sayıları makul seviyelere yükseltilerek, yaş ve prim ödeme gün sayısı sistemin üzerinde durması gereken birincil parametreler olmaktan çıkartılmıştır. Çünkü doğuştan yaşam beklentileri ve emeklilik için öngörülen 58-60 yaş sınırına göre, bu yaşlarda emekli olacak bir kadın 15.1 yıl, erkek ise 8.3 yıl emekli maaşı alabilecektir. Tasarı bu haliyle yasalışı emeklilik yaşı hem kadın hem de erkekte 65'e çıkarıldığında, Türkiye'de emekli maaşı alma süresi erkeklerde 3.3 yıla kadınlarda 8.1 yıla düşecektir. Bu durum bizi, 28 ülke arasında, erkeklerde emekli olduktan sonra en az süreyle emekli maaşı alan durumuna düşürürken, kadınlarda en kötü üçüncü duruma düşürmektedir. Hem erkek hem de kadın için emeklilik yaşının 65 olduğu AB ülkelerinde emekli olduktan sonra kaç yıl emekli maaşı ödeneceği ise aşağıda gösterilmektedir.

	<u>Erkek</u>	<u>Kadın</u>
Portekiz	7.6	14.6
Danimarka	9.2	14.1
Finlandiya	9.4	16.5
Lüksemburg	9.6	15.9
Almanya	10.0	16.1
İspanya	10.4	17.3
Hollanda	10.6	16.0
Kıbrıs	11.0	15.5
İsveç	12.6	17.6
Türkiye	3.3	8.1

Kaynak: DPT'nin 2007 yılında yayınladığı Sosyal Güvenlik Özel İhtisas Komisyonu Raporundaki veriler kullanılarak hesaplanmıştır. (Yayın No: DPT: 2729-ÖİK:681)

Sosyal güvenlik sistemi açıkları üzerinde etkisi olan diğer nedenler

Siyasilerin sisteme prim karşılığı olmaksızın yaptırdığı ödemeler (sosyal yardım zammı, makam ve temsil tazminatı gibi ödemeler), nüfusun yaşlanmakta olması, geriye yönelik hizmet borçlanmaları, özellikle sağlık hizmeti sunumuna ilişkin yatırımların zamanında yapılamaması nedeniyle dışardan pahalı sağlık hizmeti satın alınması, yolsuzluklar vs., erken emeklilik yanı sıra sistemin harcamalarının artmasına neden olan kalemlerdir.

Hükümetin sosyal güvenlik açıklarını kapatma yönündeki iddialı söylemleri ile eylemleri arasındaki çelişki

Sosyal güvenlik açıklarının nedenleri arasında yer aldığını bile bile Hükümetin, reform adıyla sunduğu tasarıda geriye yönelik yeni borçlanma hükümlerine yer vermesi bu konudaki samimiyetsizliğini ortaya koymaktadır.

2008 yılı Programının 57 nci sayfasında yer alan "SSK ve Bağ-Kur prim borçlarının yeniden yapılandırılması sonucu elde edilen gelirlerin düşmesi, yeniden yapılandırmadan yararlanan kişilerin emekli olmaları sonucu sigorta giderlerinin artması,... 2007 yılında merkezi yönetim bütçesinden sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerin bütçe ödeneklerinin üzerinde gerçekleşmesine sebep olmaktadır." şeklindeki itiraflar da, hükümetin tasarı gerekçesindeki söylemleri ile bu konudaki eylemleri arasında bir tutarlılık olmadığını göstermektedir.

Bu konuda, Anayasa Mahkemesinin, "siyasal iktidarların, sosyal sigorta kuruluşlarının yönetiminde, sosyal sigortacılığın teknik gereklerine uyarak hareket etmek zorunda olduklarını" belirtmesi, "kuruluşların aktüeryal dengesini bozacak davranışlardan ve düzenlemelerden kaçınması" için uyarması ve "tersi durumda kuruluşların mali gereksinimlerinin, aktüeryal dengeyi bozan yasaları çıkaran devletçe karşılanması gerektiğini" ifade etmesi de bu konuda dikkate alınması gereken bir karar olarak değerlendirilmelidir. (Anayasa Mahkemesi'nin 27.02.2001 tarihli E.1999/43, K.2001/46 sayılı kararı).

Hükümet sosyal güvenlik sisteminin içinde bulunduğu duruma doğru teşhis koyamamıştır.

Bu nedenle öngördüğü tedavi yöntemi de yanlıştır.

Sistem, yukarıda sıralanan nedenlere dayalı olarak açık vermeye başlayınca, emeklilere insanca yaşamalarını sağlayacak bir ücret verilmesi de mümkün olamamıştır. Bir taraftan emekli maaşları reel olarak gerilerken, diğer taraftan hem sosyal güvenlik kuruluşları arasında hem de aynı sosyal güvenlik kuruluşunun kendi içinde ücret eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri ortaya çıkmaya başlamıştır.

Hükümet, yukarıda sıralanan ve sosyal güvenlik sistemi açıkları üzerinde etkileri belirtilen parametrelerin çoğunu bir kenara bırakarak, gündeme getirdiği tasarıda öngördüğü hükümlerle, çözümü; prim ödeme gün sayısı ve emeklilik yaşının yükseltilmesinde, emekli aylığı bağlama oranlarının düşürülmesinde, yaşlılık aylığı hesaplama yönteminin değiştirilmesinde, aylıklarda sağlanacak yıllık artış tutarının belirlenmesinde sistem değişikliğine giderek emeklilere refah artışından pay verilmemesinde, prime esas kazancın artırılmasında, emeklilerin tekrar çalışmak zorunda kalmaları halinde ödemeleri gereken sosyal güvenlik destek priminin artırılmasında, fiili hizmet zammı haklarının budanmasında, sağlık hizmetlerinden yararlanmanın paralı hale getirilmesinde görmüştür.

Sosyal güvenlik kuruluşlarının aktüeryal dengesinin bozulmasında etken olan yukarıda sıraladığımız husulardan bazılarının tasarıda hiç değerlendirilmemiş olması önemli bir eksikliktir.

Hükümet, sistemin açıklarının, bu sayılanların yapılması ve sosyal güvenlik kurumlarının tek çatı altında birleştirilmesi halinde ancak kapatılabileceğini söylemekte ve halkı da bu tek yönlü propaganda ile ikna etmeye çalışmaktadır.

Bütün bunlar siyasi bir tercihtir. Sorumluluk üstlenilerek elbette yapılabilir. Ancak, yapılanların sistemin içine düştüğü sıkıntılardan kurtarılması için tek çareymiş gibi gösterilmesinin ve beyinlerin bu yönde şartlandırılmasının kabulü mümkün değildir.

Yıllar İtibariyle Sosyal Güvenlik Sistemi Açıkları

Sosyal güvenliğe bütçeden yapılan transferlerin GSMH'a oranının % 4'lere ulaştığına işaret edilerek kamuoyu oluşturulmaya çalışılıyor. Ancak her nedense AB ülkelerinde bu amaçla bütçeden yapılan harcamaların GSMH'nın % 20'leri düzeyinde olduğu saklanıyor. Üstelik hükümetin bir gecede hesaplama yöntemini değiştirerek milli geliri % 31.6 oranında artırdığı dikkate alındığında, sosyal güvenlik açığı daha bugünden GSMH'nın % 2.64 düzeyine düşmektedir. Hükümetin sunduğu aktüeryal hesaba baktığımızda 2040 yılında bu oranın %2.4'e çekileceği görülmektedir. Bu kargaşa içinde hükümetin 2075 yılı için yaptığı hesabın tutarlılığı tartışmalı hale gelmektedir.

Üstelik yüzde 4 civarındaki orana, siyasetçilerin prim karşılığı olmadan sosyal güvenlik kuruluşlarına ödediği faturalar da dahildir.

Ne yazık ki alt komisyon raporunda da, sosyal güvenlik açıkları ile ilgili olarak 2007 yılında Hazine'den yapılan 33.1 milyar YTL tutarındaki transferin tamamı sosyal güvenliğin açığı olarak gösterilmiştir.

Oysa, Maliye Bakanlığı'nın aşağıdaki 2007 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Harcama kalemlerine baktığımızda, "sosyal güvenlik açık finansmanı"nın 33.1 milyar YTL değil 25.8 milyar YTL olduğu görülecektir.

Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri	33.1 Milyar YTL
Faturalı Ödemeler	4.9 Milyar YTL
Emeklilere Ek Ödeme	2.3 Milyar YTL
Sosyal Güvenlik Açık Finansmanı	25.8 Milyar YTL

Sosyal güvenliğe bütçeden yapılan transferler cari transferler kalemi içinde yer almaktadır. 2008 yılında toplam 69.2 milyar YTL olarak öngörülmüştür. Bu kalemin içinde, sosyal güvenliğe yapılanın dışında, Maliye Bakanlığı'nın üniversiteler başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarına yapacağı 33.8 milyar YTL tutarında Hazine yardımları da vardır. Tarım kesimine yapacağı 5.4 milyar YTL tutarında tarımsal destek transferleri vardır. Başka kurumlara yapılacak transferler vardır. Bu arada sosyal güvenlik için de 28.9 milyar YTL tutarında transfer planlanmıştır. Şimdi bütün bunları açık olarak nitelendirip fiyatlandırarak bedelini yararlananelardan almamız mı gerekmektedir?

Tamamı bütçeden ve vergi gelirlerinden karşılanan eğitim, emniyet ve adalet hizmetleri için yapılan harcamalar kara delik olarak nitelendirebilir mi? Bu hizmetleri de fiyatlandırıp yararlananelara parayla satabilir misiniz? Kim bilir belki bir gün onu da yapmaya kalkarsınız.

Devlet niçin vergi topluyor? Halkına, aldığı vergiler karşılığında sağlık ve benzeri temel kamu hizmetlerini sunmak için. Öyle değil mi? Siz bu hizmetleri de para karşılığı sunmaya kalkarsanız, kamu hizmetlerinin karşılığını yararlananelardan alırsanız, kaldırın o zaman vergileri, demezler mi?

Aşağıda üç sosyal güvenlik kuruluşuna ait gelir gider durumları, açıkları, bütçeden yapılan transferlerle bazı diğer veriler yıllar itibariyle gösterilmektedir.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU	Milyar YTL					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
GELİRLER						
- Prım Gelirleri	11.1	15.4	19.4	22.7	30.0	33.8
- Prım Tahsilat Oranı		82.3	82.0	80.4	77.9	
- Emekli Ödemelerini Karş. Or				91.0	99.0	94.0
GİDERLER	13.5	20.3	25.2	30.2	38.3	46.6
- Sağlık Gideri	3.6	5.0	6.6	7.5	11.3	15.0
- İlaç Gideri	1.9	2.1	2.7	3.6	5.2	6.4
- Anlaşmalı Eczaneler	0.3	0.4	0.5	2.7	5.2	6.4
- Kurum Eczanesi	1.6	1.7	2.2	0.9	0.0	0.0
- Yatırımlar Gerçekleşme			0.094	0.008	0.004	
- Yatırımlar Ödenek			0.177	0.027	0.029	
AÇIK	2.4	4.8	5.8	7.4	8.2	12.8

TRANSFERLER	97	158	189	233	251	333
- SSK	2.4	4.8	5.8	7.5	9.5	12.1
- BAĞ-KUR	2.6	4.9	5.3	6.9	4.6	8.7
- EMEKLİ SANDIĞI	4.7	6.1	7.8	8.9	10.0	12.4
• SIGORTALI (Milyon Kişi)	6.4					9.3
• EMEKLİ SAYISI (Milyon Kişi)	3.1					4.7
• AKTİF PASİF ORANI	2.02					1.97
• Kapsamdaki Nüfus (Milyon Kişi)	31.0					35.2
• EMEKLİ AYLIKLARI						
- ASGARİ (YTL)	257.1					547.4
- AZAMI (YTL)	525.5					1764.5
- Yelpeze	2.1 kat					3.4 kat

SSK 1992 yılından buyana açık veriyor. Açık 2000'den bu yana artıyor. Tahakkuk eden primlerin ortalama yüzde 20'si tahsil edilemiyor. 2002 yılı ile 2007 (tahmin) arasında prim gelirleri tahsilatı 3 kat artarken, açık yaklaşık 6 kat artmıştır. Hazineden yapılan transferlerdeki artış ise 4.8 kat olmuştur. Sigortalı ve emekli sayısı aynı dönemde 1.5 kat artmıştır. Prım tahsilat oranı yüzde 82.3'ten %77.9'a düşmüştür. 2002 yılında en yüksek emekli aylığı en düşük emekli aylığının 2.1 katı iken 2007 yılında 3.4 katına çıkmıştır. Sağlık giderleri 3.9 kat artarken, ilaç giderleri 3.1 kat artmıştır. 2002'de ilaç giderlerinin % 84'ü kurum eczanelerinden karşılanırken, 2006 ve 2007 yıllarında tamamı anlaşmalı eczanelerden karşılanmıştır. Yatırım harcamalarının bütçe içindeki payı oran hesabına gelmektedir. Örneğin 2006 yılı harcaması olan 38.3 milyar YTL içinde toplam yatırımlar için 29 milyon YTL tutarında ödenek ayrılabilmiş, bunun da sadece 4 milyon YTL'lik kısmı harcanmıştır.

EMEKLİ SANDIĞI	Milyar YTL					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
• GELİRLER	5.0	6.8	7.8	10.1	9.8	
• GİDERLER	7.6	10.3	12.2	14.1	15.2	
- Sağlık Gideri	1.8	2.5	2.8	2.9	2.7	1.5
- Kişi Başına Sağ. Gid. (USD)	467	713	772	851	720	428
- Yatırımlar Gerçekleşme	0.051	0.018	0.030	0.012		
• AÇIK	2.7	3.5	4.5	4.0	5.4	
• TRANSFERLER	4.7	6.1	7.8	8.9	10.0	12.4
- Hazine Adına Yapılan Ödeme	1.8	2.7	3.2	4.7	5.1	
- Sandık Açığı	2.7	3.5	4.5	4.0	5.4	
• SİGORTALI (Bin Kişi)	2.373					2.439
• EMEKLİ SAYISI (Bin Kişi)	1.260					1.517
• AKTİF PASİFORANI	1.9					1.6
• Aylık Bağlanan Sayısı (Bin Kişi)	99				110	48

Transferler hariç 2007 yılına ait diğer rakamlar 30.06.2007 itibariyledir. 2002 - 2006 yılları arasında gelirler % 96 oranında artarken, giderler ve açık % 100 oranında artmıştır. Aynı dönemde hazine adına yapılan ödemeler % 183.3, sağlık giderleri % 50 oranında artmıştır. Emekli sandığı iştirakçisindeki artış % 2.8'de kalırken, emekli, dul ve yetimlerin sayısındaki artış % 20.4 olmuştur. Bu da Hükümetin emeklilik nedeniyle boşalan kadrolar kadar atama yetkisi olmasına rağmen bu yetkisini kullanmadığını ve daha az açıktan atama yaptığını göstermektedir.

BAÇ-KUR	Milyar YTL					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
• GELİRLER	2.1	3.0	4.2	3.7	8.5	7.6
• GİDERLER	5.0	8.1	10.0	11.0	13.5	
- Sağlık Gideri	2.2	3.2	3.7	3.6	3.8	
• Sağlık Prim Geliri	1.0	1.4	2.0	1.7	3.5	
• AÇIK	2.9	5.1	5.7	7.3	5.0	
• TRANSFERLER	2.6	4.9	5.3	6.9	4.6	8.7
• SİGORTALI (Bin Kişi)	3.322				3.375	3.379
1479 SK	2.421				2.312	2.288
o İsteğe Bağlı Sigortalılar (Bin Kişi)	228				230	231
2926 SK	901				1.063	1.091
• EMEKLİ SAYISI (Bin Kişi)	1.394				1.753	1.813
• 1479 SK	1.227				1.478	1.526
• İsteğe Bağlı Sigortalılar (Bin Kişi)					45	
• 2926 SK	167				275	287
• AKTİF PASİFORANI (1479 SK)	2.38				1.93	1.7
• Yılda Aylık Bağlanan Sayısı (Bin Kişi)	195				204	105
• 1479 SK	149				147	87
• 2926 SK	46				57	18

2007 rakamları 30.11.2007 itibariyledir. Prim tahsilat oranının yüzde 50'nin altında olması nedeniyle prim gelirleri aylık ödemelerinin üçte birini ancak karşılayabilmektedir. 2002-2006 döneminde sağlık prim gelirleri 3.5 kat artarken toplam gelirler 4 kat artmıştır. Giderler 2.7 kat artarken açık 1.72 kat artmıştır. Aynı dönemde sigortalıların sayısı bir kat artarken emeklilerin sayısı 1.3 kat artmıştır.

Getirilmek istenen tek çatılı sistem, bundan böyle sosyal güvenlik açıklarında üç sosyal güvenlik kuruluşu kapsamındaki payının belirlenmesini ve buna göre önlem geliştirilmesini de güçleştirecek niteliktedir.

Hükümet Sözde Sosyal Güvenlik Reformunu Gündeme Getirirken Halka Doğruları Söylememiştir.

Hükümetin gerekçelerinden biri: "Sosyal güvenlik sistemi açık vermesine rağmen, yoksulluğa karşı tüm vatandaşları koruması altına alamamaktadır." şeklindeydi.

Devletin sosyal yardım ve hizmet sunarak yoksulluğa karşı tüm vatandaşları koruma altına alma görevi vardır, ancak prime dayalı sosyal güvenliğin yoksulluğa karşı koruma ve eşitsizlikleri ortadan kaldırma gibi bir görevi yoktur. Bu konuya ilişkin ayrı bir düzenleme yapma ihtiyacı vardır.

Öte yandan, Sayın Başbakanın " Oyuna gelmeyelim, bunlar bizim kökümüzü kurutmaya çalışıyorlar. Çalışmalısınız. Mevcut durumu korumak için bir aile en az üç çocuk sahibi olmalıdır" şeklindeki yaklaşımı, her yıl çalışma çağına gelen yaklaşık 900 bin kişiden sadece 235 binine iş bulunabildiği bir ortamda, hükümetin amacının aslında, yoksulluğu ortadan kaldırmak değil yoksulluğu yöneterek siyasi rant elde etmek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da Hükümetin yukarıda öne sürdüğü hedefle çelişmektedir.

İkinci gerekçe: "Sosyal güvenlik açıkları enflasyonu artırmakta, faizleri yükseltmekte; kamu açığı borçlanma ile karşılandığı için borç yükü artmakta, yatırımlar yapılamamakta, işsizlik artmakta, gelir dağılımı bozulmakta ve sürdürülebilir büyüme sağlanamamaktadır." şeklinde olup, getirilen tasarı ile bu durumun önleneyeceği ifade ediliyordu.

Sosyal güvenlik açıklarının ekonomi üzerinde olumsuz etkide bulunduğu doğrudur. Ancak, getirilen tasarinın kısa vadede sosyal güvenlik açıklarını tümüyle ortadan kaldırmadığı da doğrudur. Bu nedenle sistemin açıklarını ortadan kaldırmanın tek yolu, hükümetin yapmaya çalıştığı gibi sosyal devlet anlayışını ortadan kaldıracak biçimde; emekliliği imkansız hale getirmek, prim ödeme gün sayısını artırmak, aylık bağlama oranlarını düşürmek, kazanılmış hakları gasbetmek ve sağlıklı paralı hale getirmek değildir. Kayıtdışı istihdamı kayıt altına alarak, prim tahsilat oranlarını artırarak ve siyasi müdahalelerden vazgeçerek sağlanacak gelir artışı ile de sistemin açıkları sosyal devlete zarar vermeden kapatılabilir.

Üçüncü gerekçe: "Yönetim ve alt yapı sorunları"

"Tek çatının olmayışı, hak ve yükümlülüklerde farklılaşmaya yol açmakta, işlemlerde gecikme sonucunu doğurmakta ve eşgüdüm sağlamak zorlaşmaktadır." denilmektedir. Oysa eşgüdüm sağlamanın yolu farklı statüde çalışanları tek çatı altında toplamaya çalışmaktan geçmemektedir. Aksine, getirilen sistem, müktesep hakları korunanlar ve yeni statüye tabi olanlar şeklinde çok karmaşık bir yapı ortaya çıkaracaktır. Sosyal güvenlik kurumlarının tek bakanın eşgüdümünde şikayet edilen yönetim ve alt yapı sorunlarından kurtulması pekala mümkündür.

Tasarının en iddialı gerekçesi ise: “ sosyal güvenlik kuruluşları arasında varolan dengesizlikleri ve eşitsizlikleri gidererek adalet sağlayacaktır.” şeklinde olmaktadır.

Sayın Başbakan da 11.03.2008 tarihli grup toplantısında yaptığı konuşmasında, “ millet bizden imtiyaz değil adalet istiyor. Bunu başaracağız. Eşitlik esasında herkes sosyal güvenlik haklarını kullanmalıdır. Herkesi adil ve aynı hukuk düzenine tabi tutuyoruz. Kazanılmış haklar devam edecektir. Bizden duyulanlar doğrudur, halk bunu böyle bilsin... Dürüst davranmıyorlar, yalan söylüyorlar” demektedir.

Sayın Başbakanın tasarı ile ilgili olarak, olumlu bir iki kısıntıyı öne çıkarıp, genel olarak olumsuz pek çok düzenlemeyi ıskalamış olmasını, bardağın dibindeki insanın boğazını dahi ısılatmayacak damlacıkları gösterip, bardağın neredeyse tümünün boş olduğunu görmezden gelmesi olarak kabul etmek gerekmektedir.

Sisteme getirdiğimiz eleştiriler dikkatle değerlendirildiğinde, kimin dürüst davranmadığı ve kimin gerçekleri çarpıtmaya çalıştığı çok daha iyi anlaşılacaktır.

Sayın Başbakanın tarafından söz konusu toplantıda; Devletin ilk defa sosyal güvenlik sistemine katkı yapacağı belirtilirken, mevcut sistemde aşağı yukarı eşdeğer bir transferin Hazine tarafından yapıldığı niçin belirtilmiyor; yatarak tedavilerde katılım payının kaldırıldığı söylenirken, sözleşmeli sağlık kuruluşlarının hastalardan devlet hastaneleri için tespit edilen ücretin üç katı tutarında ek ücret talep edeceği niçin söylenmiyor; SSK'lılarda sağlık hizmetinden yararlanabilmek için aranan kendisi için 90, eş ve çocuklar için 120 gün prim ödeme şartının 30 güne düşürüldüğü ifade edilirken, işsiz kalınması halinde eskiden 6 ay süreyle sağlık hizmeti alınabilirken yeni sistemde sadece 10 gün süreyle sağlık hizmeti alınabileceği niçin ifade edilmek istenmiyor. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Bütün bu çelişkiler kimin dürüst davrandığını kimin gerçekleri çarpıttığını sanıyoruz çok daha iyi bir şekilde ortaya koymaktadır. Gerçekten de Tasarı, sosyal güvenlik kurumlarının bizahtih kendi içindeki mevcut eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri gidermediği gibi sosyal güvenlik kurumları arasında varolan dengesizlikleri de ortadan kaldırmamaktadır. Bu tasarı, mevcut işçi, memur ve Bağ-Kur emeklilerinin emekli aylıklarında eşitleme veya adalet sağlamaya yönelik hiçbir düzenleme getirmemektedir. Bırakın memur, işçi ve Bağ-Kur emeklileri arasında eşitlik sağlamaya ilişkin düzenlemeyi, SSK'nın kendi içinde intibak yapılmamasından kaynaklanan SSK emeklileri arasındaki eşitsizliği dahi gidermemektedir.

Halen emekliliğini hak etmemiş işçi ve Bağ-Kur'luların alacakları emekli aylığı hesaplanırken tasarıdaki güncelleme katsayısı ve aylık bağlama oranları tasarının yürürlüğe girdiği tarihten sonraki hizmetlerine uygulanacaktır. Bu da eskiye göre aleyhte düzenlemelere tabi olmaları demektir.

Sayın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının “ emekli aylıklarındaki farklılıkların giderilmesinin ek bir maliyet gerektirdiği ve prim karşılığı olmadan aylıkların yükseltilmesinin sosyal güvenlik kurumunun aktüeryal dengesini bozacağı” şeklindeki beyanı da, hükümetin sosyal güvenlik reformu ile işçi, memur ve Bağ-Kur emeklileri arasındaki eşitsizlikleri giderecekleri yönündeki önceki açıklamaları ile çelişmektedir. İşçi emeklileri, sayın bakanın, işçi emeklileri arasında intibak yapılmamasından kaynaklanan eşitsizliği giderecekleri yönündeki önceki beyanını unutmamıştır.

Mevcut emekliler arasındaki eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri gideremeyen tasarı, sayın Başbakanın iddia ettiğinin aksine gelecekte emekli olacaklar arasında da eşitlik ve adalet sağlayamayacaktır.

Aşağıda yapılan açıklamalar, getirilen düzenlemelerin hem sistemin açıklarını kısa vadede ortadan kaldıracak nitelikte olmadığını hem de mevcut ve gelecekteki emekliler arasında bir adalet ve eşitlik sağlayamayacağını ortaya koyacaktır.

“SSK’lıların, çalışırken prime esas kazançlarını diledikleri gibi artırarak, gelecekteki emekli maaşlarını artırmayacaklardır”, iddiası bir aldatmacadır. Çünkü SSK kapsamındakiler için, emekli aylıklarının da etkileyecek biçimde sigortalılara prime esas kazançlarını artırabilme imkanı getirilmesinin, fiilen uygulamada bir etkisi olmayacaktır. Zira, sigortalılar prime esas kazançlarını, işverenin ödeyeceği prim yükünü de etkilediği için isteseler de artıramayacaklardır. Bu nedenle bu düzenleme ne prim gelirlerinin artması sonucunu doğurabilir ne de sigortalıların emekliliklerinde daha çok emekli aylığı almalarını sağlayabilir.

Ayrıca, emekli yaşının ve prim ödeme gün sayısının yükseltildiği bir ortamda, iş güvencesinden yoksun çalışanlarla düzenli ve sürekli bir işi olmayanlar, prim ödemek yerine kayıt dışında çalışmayı tercih edeceklerdir. Bu da, gelir artışı yerine bir miktar gelir kaybı sonucu da doğurabilecektir.

Eksik beyan edilen prime esas kazançların gerçeğe yakın beyan edilebilmesi için ise, en azından işveren prim oranlarında bir miktar indirim yapılması gerekirdi. Tasarıda bu yönde bir düzenleme olmadığı için bu kalemden de bir gelir artışı beklenmesi gerçekçi olmayacaktır.

Öte yandan, mevcut gösterge tablosundan hesaplanan primleri dahi ödemekte güçlük çeken Bağ-Kur’lulardan, gittikçe ağırlaşan ekonomik koşullar altında prime esas kazançlarını yükseltmek gelecekteki emekli aylıklarının artmalarını beklemek, Türkiye gerçeklerini tanımamak anlamına gelmektedir.

Gerçekten de ekonomik sıkıntı içinde bulunan Bağ-Kur’lular şu andaki gösterge tablosu üzerinden hesaplanan primleri dahi ödeyememektedirler. Dolayısıyla isteğe bağlı prim artışlarından fazla bir gelir beklemek boşuna hayal kurmak olur. Getirilen sistem prime esas alınan kazançta göre emekli maaşı bağlamayı öngördüğüne göre, fiilen daha düşük gelir üzerinden prim ödeyeceği kesin ve açık olan Bağ-Kur’luların emekli maaşları ile SSK ve Emekli Sandığına tabi olanlar arasında nasıl bir eşitlik ve adalet sağlanması düşünüyor, sormak gerekir. Sayın Başbakanın demogoji yapmak yerine, gerçekleri söylemediklerini ifade ettiği muhalefetin bu eleştirilerini karşılayacak cevapları verebilmesi gerekir.

Memur ve diğer kamu görevlilerini sisteme dahil etmede ısrar, Anayasa Mahkemesi kararlarına uymamakta ısrar anlamına gelmekte ve yukarıda da belirtildiği gibi anayasayı ihlal suçu oluşturmaktadır.

Bu kesimde prime esas alınan ücret bir ölçüde artsa da üst düzey kamu görevlilerini ilgilendirdiğinden ve sayıları 2 milyon 500 bin memur ve diğer kamu görevlisi arasında 10 bini geçmeyeceğinden, buradan da fazla bir gelir beklenmesi hayaldir. Öte yandan tasarıda, memurların kendi aralarındaki emekli maaşı dengesizliklerini ortadan kaldıran bir düzenleme de yer almamaktadır. Aksine sisteme yeni giren memurlarla mevcut emekli memurlar arasında ikili ve adaletsiz bir yapı ortaya çıkacaktır.

Yukarıda sıralanan nedenlerle, görüşülmekte olan tasarıның kısa vadede sosyal güvenlik açıklarını ortadan kaldırması mümkün olmadığından, Hükümetin, tasarıның enflasyon ve makro dengeleri düzelteceği iddiasını da ciddiye almak mümkün değildir. Ayrıca gelecekte de işçi, Bağ-Kurlu ve memurlardan çalışırken en çok prim ödeme imkanına sahip olan memurlar, yine daha fazla emekli maaşı alacaklar ve sistem bugünkü eşitsizlik ve adaletsizlikleri gidermiş olmayacaktır.

Tasarı ile Birbirinden Farklı Çok Sayıda Emekli Maaşı Alan Grup Yaratılmaktadır:

Anayasa Mahkemesi kararlarına uygun bir düzenleme yapılmamış olmasını ve sisteme sosyal devlet olarak bakılmamasını bir yana bırakalım.

Tasarı ile tarihte eşi benzeri olmayan bir şey yapılıyor. Yasama organı sınavdan geçiriliyor. Yasama organından talep şu: Ey yasama organı öyle bir kanun yap ki, bununla bazı kanunları yürürlükten kaldır, ancak yürürlükten kaldırdığın kanunlar aynı zamanda sonsuza kadar yürürlükte kalmaya devam etsin!

Elbette, yürürlükten kaldırılan bir kanuna dayalı olarak kazanılmış hakları korumak için mülga kanunların bazı hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi gerekebilir. Ancak, yürürlükten kaldırdığımız tarihte henüz doğmamış olan müstakbel bir kısım haklar için mülga kanunları sonu belirsiz bir süre için yürürlükte tutmaya devam etmeyi anlayabilmek mümkün değildir. Gerçekten de örneğin yürürlükten kaldırılan 506, 5434, 1479, 2925, 2926 ve 2829 sayılı kanun hükümleri, tasarının kabul edildiği tarihte müktesep hakları olanlar ve onların ileride ortaya çıkacak dul ve yetimleri için neredeyse sonsuza kadar yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Hükümet kamuoyuna yaptığı açıklamalarda, emekliler arasındaki eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri ortadan kaldıracığını ifade etmişti. Şimdi getirilen tasarı ile bırakın mevcut eşitsizlikleri gidermeyi, nasıl farklı statüler yaratıldığına biraz daha yakından bakalım.

Tasarının kabulünü milat sayarsak;

Milattan önce emekli olanlar için, mevcut 5 yaşaya göre (506, 5434, 1479, 2925, 2926 sayılı yasalar) müktesep haklar kısmen korunduğundan, kendi içlerindeki dengesizliklerle birlikte 5 ayrı grup muhafaza edilmiş olmaktadır. Bu bir. Bunlar için sistemin mevcut dengesizlikleri, eşitsizlikleri ve adaletsizlikler olduğu gibi tek çatıya taşınmaktadır.

Milat itibariyle çalışan ve emeklilik hakkını henüz elde etmemiş olan SSK ve Bağ-Kur'lular için ise, milattan önceki dönem için yürürlükten kaldırılan kanunlar, milattan sonraki dönem için yeni kanunlar esas alınarak, emekli aylıkları bağlanacak ve bunlar da emekliliklerinde milattan önceki ve sonraki hizmetlerinin ağırlığına göre kendi aralarında farklı statüler oluşturacaklardır. Milat itibariyle memur ve diğer kamu görevlisi statüsünde çalışmakta olanlar ise milattan önceki mevzuata göre emekli olacaklardır. Bu iki.

Milattan sonra işe başlayanlar için de, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı kapsamındakiler için tasarıda yer yer ayrı düzenlemeler yapılmak zorunda kaldığından, bunlar da kendi içlerindeki farklılıkları ve tabii olacakları ortak hükümlerle ayrı gruplar oluşturacaklardır. Bu üç.

Görüldüğü gibi getirilmek istenen sistemle, çalışanlar arasında var olan farklılıklar daha da artırılmakta ve bu farklılıklara yeni farklılıklar eklenmektedir.

Bütün bunlardan sonra hükümet hala, emeklilerin gözünün içine baka baka, emekliler arasında farklı statülerden kaynaklanan ücret dengesizlikleri ile ilgili şikayetler ortadan kaldırılmıştır ve adaletsizlikler giderilmiştir, diyebilecek midir?

Erken emeklilik ve doğuştan yaşam beklentisinin artması gerekçe gösterilerek, belirli bir tarihten sonra gerek emeklilik yaşı gerekse prim ödeme koşulları arttırılmaktadır. 1999 yılında çıkarılan 4447 sayılı kanunla erken yaşta emekli olma olanağı sağlayan hükümler değiştirilerek emeklilik yaşı 58-60 yaşına yükseltilmiş, prim ödeme süreleri de arttırılmıştır. Bu defa kademeli olarak emeklilik yaşı 65'e yükseltilmekte ve prim ödeme süresi de 7000 günden 9000 güne çıkarılmaktadır. Emeklilik

yaşının ve prim ödeme süresinin yükseltildiği 4447 sayılı Kanunun uygulama sonuçları daha alınmadan yeniden emeklilik yaşı ve prim ödeme sürelerinin ağırlaştırılmasını doğru bulmamaktayız. Yine bugünden 30-40 yıl sonrası için tespitler yapmak, ortalama ömür ve yaş dağılımı şudur demek, daha ülke nüfusumuzun bile, resmi istatistik kurumu tarafından doğru dürüst tespit edilemediği bir ortamda ne kadar isabetli olacaktır, bu da tartışmalıdır. İleriki yaşlarda iş bulma ve bulduğu işi elde tutma olanakları iyileştirilmeden, sürekli olarak istihdamda kalabilme olanakları sınırlı olan çalışanların, iş piyasasına göre uzun sayılacak bir prim ödeme süresine tabi tutulması, Sosyal Devlet ilkesi ile bağdaşmayacak şekilde yaşlılık aylığına hak kazanmayı daha da zorlaştıracaktır. Bunun sonucunda da yaşlı ancak herhangi bir güvencesi olmayan kişilerin sayısı artacaktır.

Sözde Sosyal Güvenlik Reform Tasarısı Neler Getiriyor?

Görüşülmekte olan Tasarıda; emeklilik sisteminde olsun, sağlık sisteminde olsun, sosyal güvenlik kuruluşları arasında norm ve standart birliği sağlanmaya çalışılırken, SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı mensupları açısından genellikle aleyhte olan norm ve standartların esas alındığı ve yer yer de 5510 sayılı Kanunda kabul edilen hakların da gerisine düşüldüğü görülmektedir. Özetle tasarıda, çalışanlar ve emekliler refahta değil sefalette buluşturulmaktadır.

Tasarı, emekli aylıklarının düşürülmesi, emeklilik yaşının ve prim ödeme gün sayısının yükseltilmesi, sağlık hizmetlerinden yararlanmada sigortalıdan alınacak katkı paylarının artırılması gibi gider azaltıcı bir mantıkla hazırlanmış, bu yolla sistemin açıklarının azaltılması ve kontrol edilebilir düzeyde tutulması amaçlanmıştır. Oysa, genç nüfus yapımıza rağmen, sistemin sıkıntıya girmesinde etkili olan kayıtdışı istihdam, düşük işgücüne katılma oranı, işsizlik, prim tahsilat oranlarının düşüklüğü, sistem üzerindeki siyasi müdahalelerin kaldırılması ve sosyal güvenlik sisteminin özerk bir yapıya kavuşturulması gibi gelir artırıcı unsurlar üzerinde de durulması gerekirdi.

Şimdi tasarının getirdiklerine satırbaşları ile bakmaya çalışalım:

- Tasarıda norm ve standart birliği sağlamaya yönelik düzenlemelerin neredeyse tamamına yakını, üç sosyal güvenlik kuruluşunda çalışanlar ve emekliler aleyhine hangi hüküm varsa onun esas alınması ve kapsama girenlerin sefalette buluşturulmaları şeklinde olmuştur.

- Aşamalı olarak emeklilik yaşı kadında ve erkekte 65'e çıkarılmaktadır.

- Prim ödeme gün sayısı aşamalı olarak 7000 günden 9000 güne çıkarılmaktadır.

- Sözde yoksulluğu ve eşitsizlikleri ortadan kaldırmayı hedefleyen tasarı, yükseltilen emeklilik yaşı ve prim ödeme gün sayısı ile yılda en çok 90 ile 120 gün arasında çalışabilen geçici ve mevsimlik işçilerle esnek çalışma yöntemine göre çalışanları emekliliğe ulaşamaz noktaya ve yoksulluğa itmektedir.

- Prime esas kazancın tavanı asgari ücretin 6.5 katı olarak korunmakla birlikte, işçiler için ilgili ayda tavanı aşan ödeme yapılmışsa, bu ödemeler prime tabi tutulmak üzere izleyen 12 ayın ücret tavanı içinde prim kesintisine tabi tutulabilecektir. Özel sağlık ve bireysel emeklilik sigortası işveren hissesi olarak işçi adına yatırılan tutarların asgari ücretin %30'unu aşan tutarı üzerinden de prim tahsil edilmesi öngörülmektedir. Aynı yardım yerine geçen nakden ödemeler de prime esas kazançta dahil edilecektir.

- Bağımsız çalışanlarla çiftçilerde gelir basamakları yerine beyana dayalı prime esas kazanç getirilmektedir. Bu da Bağ-Kur'luların prim yüklerini artırmaktadır. Bağ-Kur'luların sosyal güvenlik destek primleri % 10'dan % 12'ye çıkarılmakta ve üç yıl içinde birer puan artırılarak % 15'e çıkarılması istenmektedir.

- Bağ-Kur'luların toplam prim oranı %12.5 oranındaki genel sağlık sigortası primi dahil %40'dan % 39.5'e düşürülerek SSK'luların Prim oranı ile eşitlenmekte, SSK tarım sigortalılarının prim oranı % 30'dan % 39.5'e çıkarılmakta, yeni memurlar için toplam prim oranı % 37.5 olarak tespit edilmektedir. Yasanın yürürlüğünden önce memur statüsünde çalışmakta olanların primi ise % 48 olarak (36+12) belirlenmektedir. Prim oranları konusunda sosyal güvenlik kuruluşları arasında norm ve standart birliğinin bu kadar sağlanabildiği görülmektedir.

- Tasarı ile emekli aylıklarının hesaplanma yöntemi değiştirilmektedir. Bağlanacak emekli maaşının belirlenmesi için öncelikle ortalama prime esas kazancın hesaplanması gerekmektedir. Bunun için güncelleme yapılırken, tasarruvin yasalastığı tarihten önceki süreler için TÜFE artışının yanısıra büyüme oranı da tam olarak dikkate alınacaktır. Yasa yürürlüğe girdikten sonraki süreler için ise TÜFE artışına büyüme hızının sadece yüzde 30'u eklenecektir. Bu son yöntem yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra memuriyete başlayanlara da uygulanacaktır. Bu durum, yüzde 80'i yoksulluk sınırı altında maaş alan emeklilerin milli gelirden alacakları payın daha da azalmasına ve gelir dağılımının daha da bozulmasına yol açacaktır.

- Tasarıda, bağlanan emekli aylıklarının, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçeri olmak üzere yılda iki defa 6 aylık TÜFE oranlarına göre arttırılması öngörülmektedir. Başka bir deyimle, ister şimdi emekli olsun ister reformdan sonra emekli olsun emeklilere refah artışından bir pay verilmeyecektir. Yasanın yürürlüğünden önceki memur emeklileriyle yürürlük tarihinde memur olup da daha sonra emekli olacakların emekli maaşları ise katsayı düzenlemeleri ile arttırılmaya devam edecektir.

- Halen çalışmakta olan SSK ve Bağ-Kur'luların emekli aylıkları, eski ve yeni sistemde geçirdikleri süreler ve güncelleme katsayıları dikkate alınarak hesaplanacak ortalama aylıklara, yine eski (% 65) ve yeni (% 50) aylık bağlama oranları uygulanmak suretiyle hesaplanacaktır. Bu durum, bu grupta yer alan eski ve yeni emekliler arasında farklılıklar ortaya çıkmasına yol açacaktır.

- Bu şekilde emeklilikte yaratılan çok sayıda kategori, geçmişte süper emekli normal emekli şeklindeki tartışmaları yeniden gündeme taşıyacaktır.

- Mevcut memur emeklileri ile yasanın çıktığı tarihte görevde olan memurların emeklilikleri eski hükümlere tabi olacaktır. Buna göre, bunların emekli aylıkları eski mevzuata göre 25 yıl için % 75 aylık bağlama oranı esas alınarak hesaplanacak ve emekli aylıklarında artışlar da katsayı düzenlemelerine bağlı olarak yapılacaktır. Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra memur olanların emekli aylıkları ise, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinde olduğu gibi güncelleme katsayısı esas alınarak belirlenecek ortalama kazançları ve 25 yıl üzerinden %50 aylık bağlama oranı esas alınarak bağlanacaktır. Bunları maaş artışları ise, önceki memur emeklilerinde olduğu gibi katsayı artışlarına bağlı olarak değil TÜFE artışına bağlı olarak yapılacaktır.

- Emekli aylığının hesaplanmasına baz teşkil eden ikinci önemli parametre aylık bağlama oranıdır. Mevcut durumda her yıl için SSK ve Bağ-Kur'da ortalama %2.6, Emekli Sandığında % 3 olan aylık bağlama oranı; 5510 sayılı Kanundan daha da geriye götürülerek, tasarıyla her yıl için % 2'ye düşürülmüştür. Bu şu demektir: mevcut sistemde 25 fiili hizmet üzerinden SSK ve Bağ-Kur'da % 65, Emekli Sandığında % 75 olan emekli aylığı bağlama oranları, aynı süre için üç sosyal güvenlik kurumu mensuplarına uygulanmak üzere % 50'ye düşürülmektedir. Aylığa esas alınacak ortalama kazançların düşüklüğü, güncelleme katsayısının kazançlardaki gerçek artışı yansıtmamasının yanı sıra ayrıca aylık bağlama oranlarının da düşürülmesi sonucunda düşük aylıklarla geçinmek

zorunda kalacak kişilerin sayısı artacaktır. Tasarı bu haliyle sigortalılara yoksulluk sınırının altında maktu ve asgari düzeyde bir sosyal sigorta yardımı amaçlayarak, bu yapıyla gelecekte, emeklilerin yaşam koşulunu daha da ağırlaştıracaktır. Yoksulluğu ortadan kaldırmak üzere yola çıkan Hükümet yoksulluğu artıracak bir düzenlemenin altına imza atmaktadır.

- Kısa vadeli sigorta kapsamında ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin mantığı, uğradığı kaza veya hastalık nedeniyle geçici olarak çalışamaz duruma düşen sigortalıya, çalışamaz duruma düştüğü dönem için işveren tarafından ücreti ödenmediğinden, bu dönemdeki gelir kaybının belli ölçüde sigorta tarafından karşılanmasına dayanmaktadır. Burada söz konusu dönem için karşı karşıya kalınan gelir elde edememe riski karşılanmaktadır. Dolayısıyla, bu dönemde sigortalının yatarak ya da ayakta tedavi şekli dikkate alınarak geçici iş göremezlik ödeneğinin miktarının farklılaştırılmasının yukarıda ifade ettiğimiz mantıkla bağdaşır yönü yoktur. 506 sayılı düzenlemede benzer bir düzenlemenin yer almış olması, tasarı ile yapılan düzenlemenin doğru olduğu anlamına gelmez. Bu nedenle, tasarıdaki düzenlemenin 5510 sayılı yasadaki ilk düzenlemede olduğu gibi geçici iş göremezlik ödeneğinin ister yatarak tedavi görsün ister ayakta tedavi görsün söz konusu riskle karşılaşanlara ayırimsız olarak belirlenecek tutarda ödenmesi gerekmektedir.

- 5510 sayılı Kanunda emzirme yardımı miktarı asgari ücretin 1/3'ü olarak belirlenmiş ve 6 ay süreyle verileceği öngörülmüş iken, tasarıda yapılacak yardım tutarı bir defalık asgari ücretin 1/3'ü olarak belirlenmekte ve ayrıca 120 gün prim ödeme koşulu getirilmektedir.

- 5510 sayılı Kanunda cenaze yardımı asgari ücretin 3 katı olarak öngörülmüş iken, tasarıda bir asgari ücret düzeyine indirilmiştir.

- 5510 sayılı kanunda 5 yıldan beri sigortalı olup 900 gün prim ödemek ölüm yardımından yararlanmak için yeterli iken, tasarıda prim ödeme gün sayısı 1800 güne çıkarılmaktadır.

- Bazı mesleklerin yapılması sırasında karşı karşıya kalınan risklerde bir değişiklik olmamasına karşın, tasarı ile bu meslekleri icra edenlerin müktesep hakları olan fiili hizmet zammı uygulamasına son verilmektedir. Tasarı, fiili hizmet uygulamasından yararlanacaklar için ayrıca yeni ek koşullar getirmektedir. Tasarıda fiili hizmet zammından yararlanacaklar arasında yer almak tek başına yeterli olmamaktadır. Buna ek olarak, yasada öngörülen 1800 ve 3600 gün süreyle prim ödemiş olmak, sayılan mesleklerle ilgili işleri fiilen yapmak ve ayrıca bir riske de maruz kalmış olmak gerekmektedir. Bu nedenle yeraltı maden işçileri, gazeteciler ve benzeri işlerde çalışanların emeklilikleri zorlaştırılmış olmaktadır.

- Özürlülerin emeklilik koşulları ağırlaştırılmaktadır.

- Alt sınır aylığının prime esas ortalama aylığın % 35'i olarak belirlenmesi nedeniyle bu grup-takiler açıklık sınırı altında yaşamaya mahkum edilmektedirler.

- Ay içinde 30 tam gün çalışmayanlara, eksik günleri için primlerini kendileri ödemeleri kaydıyla isteğe bağlı sigortalılık hakkı tanınmaktadır. İlk bakışta yerinde bir düzenleme gibi görülmekle birlikte, ay içinde eksik günlerin işçi ve işveren prim yükümlülüklerinin tamamının işçi tarafından karşılanacak olduğu düşünüldüğünde bunun çok da işçi yararına bir düzenleme olmadığı anlaşılabilmektedir. Ayrıca esnek çalışma yöntemlerinin işverenlerin uluslararası rekabet koşullarının iyileştirilmesi amacıyla getirildiği göz önünde bulundurulduğunda, işverenlerin ay içinde çalışılmayan süreler için işçinin ödeyeceği primlere hiç katkı vermemesini de hakkaniyete uygun bulmak mümkün değildir.

Yukarıda yapılan açıklamalar, sistemin ne ölçüde norm ve standart birliği sağlayabildiğini, ne ölçüde SSK, Bağ-Kur ve memur emeklileri arasındaki adaletsizlikleri ortadan kaldırdığını, uygulamayı ne ölçüde kolaylaştırabildiğini ve yeni yakınmalara yol açacağını ortaya koymaktadır.

Sağlık Hizmetlerinin Mevcut Sistemde ve Genel Sağlık Sigortası Sisteminde Sunumu ve Finansmanı

Öncelikle sağlık hizmeti sunumunun mevcut sistemde devlete maliyeti ile getirilen sistemin muhtemel gelirinin karşılaştırılmasında yarar vardır. Bu konuda Hükümet karşılaştırmaya ilişkin bir rakam ortaya koymuş değildir.

Hükümet adına sayın Bakan Plan ve Bütçe Komisyonunda sorduğumuz soru üzerine, 2007 yılında 20.7 milyar YTL tutarında sağlık hizmetine harcama yapıldığını ifade etmiştir. TÜİK'in 2006 yılı hanehalkı tüketim harcaması verilerine göre Türkiye'de 17.689.552 hane halkı bulunmaktadır. Her hane halkından bir kişinin genel sağlık sigortasına asgari ücret üzerinden prim ödediği varsayıldığında, genel sağlık sigortasının yıllık geliri $17.689.552 * 79.8 * 12 = 16.9$ milyar YTL olacaktır. Aradaki farkın devletin sisteme yapacağı prim katkısı ve yoksullar adına ödeyeceği genel sağlık sigortası primi ile karşılanabileceği açıktır. Bu da sosyal devlet olmanın gereğidir.

Sosyal Sigortalar Kurumu

AKP Hükümeti dönemine kadar SSK, sigortalılarına kendi sağlık kuruluşlarında sağlık hizmeti sunar ve kendi eczanelerinden ilaçlarını temin ederken, gerektiğinde istisnai olarak dışarıdan sağlık hizmeti satın alıyordu. SSK hastanelerinin, hastanelerin tek elden yönetilmesi adına Sağlık Bakanlığı'na devredilmesinden sonra söz konusu sağlık hizmetleri devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri ve özel sağlık kuruluşlarından alınmaya başlandı. İlaç temini de tümüyle anlaşmalı eczanelere yönlendirilmiş oldu.

SSK bu hizmetleri sunabilmek için sigortalılardan % 13.5-%19 arasında sağlık primi tahsil etmekte ve sistemin açığı bütçeden yapılan transferlerle karşılanmaktaydı. Yeni düzenleme, mevcut oranı iki unsura ayırmakta ve genel sağlık sigortası için % 12.5, iş kazası ve meslek hastalığı için % 1-6.5 oranında prim ödenmesini öngörmektedir.

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için mevcut sistemde sigortalı için son bir yıl içinde 90 gün, bakmakla yükümlü olduğu kişiler için 120 gün sigortalılık süresi aranırken, yeni düzenlemeye göre 30 gün sigortalılık yeterli sayılmaktadır. Ancak eskiden sigortalılığı sona erenler 6 ay süreyle sağlık hizmetinden yararlanabilirken yeni sistemde bu süre 10 güne indirilmektedir.

Mevcut sistemde sağlık hizmetinden yararlanırken çalışan sigortalılar protez araç ve gereç bedellerinin %20'sini, emekliler %10'unu katkı payı adı altında ödüyorlardı ve ödedikleri tutar çalışan sigortalılar için asgari ücretin 1.5 katını (1.1.2008 itibarıyla: $608.4 * 1.5 = 912.6$ YTL), emekliler için bir katını (608.4 YTL) aşamıyordu. Yeni sistemde hem çalışanlar hem de emekliler, ayakta tedavilerde ilaç bedellerinin %10-20 oranında sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin de % 10-20'si arasında katkı payı olarak ödeyecekler ve ödeyecekleri katkı payı tutarı asgari ücretin % 75'ini (1.1.2008 itibarıyla: $608.4 * 75/100 = 456.3$ YTL) geçemeyecektir. Yıllık tavanın düşürülmesi çalışanların ve emeklilerin daha çok katkı payı ödeyecekleri anlamına gelmektedir.

Bağ-Kur

Mevcut sistemde, Bağ-Kur da sigortalılardan %20 oranında sağlık primi tahsil etmekte ve karşılığında dışarıdan hizmet satın almak suretiyle sağlık hizmeti sunulmakta ve sistemin açığı bütçeden yapılan transferlerle karşılanmaktadır. Yeni düzenleme, genel sağlık sigortası için % 12.5, iş kazası ve meslek hastalığı için % 1-6.5 oranında prim ödenmesini öngörmektedir. Buna göre, Bağ-Kur'lular mesleklerin risk durumu dikkate alınarak % 13.5 ile 19 arasında sağlık primi ödeyeceklerdir. Sonuç olarak, Bağ-Kur'luların sağlık primi yükü %1 ile %6.5 arasında değişen oranlarda azalmaktadır.

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için mevcut sistemde ilk kez sigortalı olanlar için 8 ay, yeniden sigortalı olanlar için 4 ay sigortalılık süresi aranırken, yeni düzenlemeye göre 30 gün sigortalılık yeterli sayılmaktadır. Ancak sigortalılık sona erdikten sonra sadece 10 gün süreyle sağlık hizmetinden yararlanabilmesi son derece ölçüsüzdür.

Mevcut sistemde sağlık hizmetinden yararlanırken çalışan sigortalılar muayene ve ilaç bedelleri ile protez, araç ve gereç bedellerinin %20'ni, emekliler %10'nu karşılıyorlardı ve ödedikleri tutar çalışanlar için birinci gelir basamağının 1.5 katını (1.1.2008 itibariyle: $404.89 \times 1.5 = 697.3$ YTL), emekliler için %65'ni ($697.3 \times 65/100 = 394.8$ YTL) aşanıyordu. Yeni sistemde hem çalışanlar hem de emekliler, ayakta tedavilerde ilaç bedellerinin %10-20 oranı arasında, sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin de % 10-20'si arasında katkı payı olarak ödeyecekler ve ödeyecekleri katkı payı tutarı asgari ücretin % 75'ini (1.1.2008 itibariyle: $608.4 \times 75/100 = 456.3$ YTL) geçemeyecektir. Belirlenen bu tavana göre çalışanların katkı payı artarken, emeklilerin payı bir ölçüde azalacaktır. Ayrıca sağlık hizmetlerine başvuru sırasında talep edilen katılım payı çalışan ve emeklilere getirilen ek bir yük niteliğindedir.

Emekli Sandığı

Mevcut sistemde emekli sandığı mensuplarından sağlık sigortası adı altında bir prim tahsil edilmemekte, çalışırken sağlık giderleri kurumlarınca, emekliliklerin sağlık giderleri de emekli sandığı tarafından karşılanmakta, emekli sandığı emekliler için yaptığı bu sağlık giderini bütçenin transfer tertibinden almaktaydı. Kurum sağlık hizmetlerini devlet ve üniversite hastaneleri ile özel sağlık kurumlarından almaktadır.

Yeni düzenlemeye göre mevcut kamu görevlileri ve emekli sandığı emeklileri genel sağlık sigortası primi ödeyeceklerdir. Maaşlarında bu ölçüde azalma olacak demektir. Yeni kamu görevlileri % 12.5 genel sağlık sigortası primi ödeyecekler, kurumları da malullük aylığı için personel ödeneklerinin % 5'i tutarında yıllık katkıda bulunacaktır.

Sağlık hizmetlerinden yararlanmak için mevcut sistemde iştirakçiler için bir sigortalılık süresi aranmazken, yeni düzenlemeye göre 30 gün sigortalılık süresi aranacaktır.

Emekli sandığı mensupları mevcut sistemde ayakta tedavilerde ilaç bedellerinin %10'nu, sağlanan ortez ve protez bedellerinin de %10'nu ödüyorlardı. Yeni sistemde hem çalışanlar hem de emekliler, ayakta tedavilerde ilaç bedellerinin %10-20 oranı arasında, sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin de %10-20'si arasında katkı payı olarak ödeyecekler ve ödeyecekleri katkı payı tutarı asgari ücretin % 75'ini (1.1.2008 itibariyle: $608.4 \times 75/100 = 456.3$ YTL) geçemeyecektir. Buna göre emekli sandığı mensubu iştirakçi ve emeklilerinin ödedikleri katkı payı artmaktadır. Ayrıca sağlık hizmetlerine başvuru sırasında talep edilen katılım payı çalışan ve emeklilere getirilen ek bir yük niteliğindedir.

Yeni sistemde üç sosyal güvenlik kuruluşuna mensup çalışan ve emekliler için getirilen yeni ortak yükümlülükler

Öncelikle daha önce benzer kesintiye tabi tutulmayanların aylıklarında genel sağlık sigortası primi tutarında bir azalma olacağı ifade edilmelidir.

5510 sayılı Kanun, aylık net geliri, asgari ücretin 1/3'ünün (202.8 YTL) altında olanları yoksul sayarak genel sağlık sigortası primlerinin Devlet tarafından ödenmesini öngörmüşken, görüşülmekte olan tasarı söz konusu primlerin devlet tarafından ödenmesini ailenin ortalama gelirinin asgari ücretin 1/3'ünü aşmaması koşuluna bağlamıştır. Bu hükümlerle primleri devlet tarafından ödeneceklerin sayısı azaltılmak istenmektedir. Yani ailenin ortalama geliri 202.8 YTL ve üstünde ise, ailesi ile birlikte yaşayan ve 25 yaşın üzerinde bulunan işsiz vatandaşlarımızın, bu tutarla asgari ücret arasındaki gelirleri için asgari ücretin üçte biri üzerinden hesaplanacak genel sağlık sigortası primini bir şekilde aileleri ödemek zorunda kalacaklardır. Bu uygulama ile ayrıca, ülkemizde sanki asgari ücretin üçte biri ile geçinilebiliyormuş, asgari ücret bir refah ücretiymiş gibi bir izlenim de verilmek istenmektedir ki bu son derece yanlıştır. Gerek TÜİK'in konuya ilişkin 2006 yılı verilerine göre yoksulluk sınırının 533 YTL olması gerekse sendikaların araştırmalarına göre açlık sınırının 2007 yılı itibarıyla 600-700 YTL arasında bulunması göz önünde bulundurulduğunda, genel sağlık sigortası primleri devlet tarafından ödenecekler için ailenin ortalama gelirini asgari ücretin üçte birine bağlanması gerçekçi değildir.

Kamu idaresi ve vakıf üniversitesi dışındaki sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, buldukları sınıf için Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilâve ücret talep edebileceklerdir. Ancak bu fıkra hükmü, kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları tarafından sevk edilmesi halinde şeref aylığı alanlar, 2330 sayılı kanuna göre nakdi tazminat alan ve bu kanuna göre kendilerine aylık bağlananlar, harp malulleri ile terörlere mücadele kanunu kapsamında aylık alanlar ve bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilere uygulanmayacaktır.

Sözleşmeli kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları, otelcilik hizmeti ile Yükseköğretim Kanununda tanımlanan öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri ve yukarıda 3 kat olarak talep edebilecek istisnai sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilâve ücret talep edemeyeceklerdir.

Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Kurumca belirlenmiş standartların üstündeki talepleri karşılayan otelcilik hizmetleri ile hayati öneme sahip olmama ve alternatif tedavilerin bulunması gibi hususlar göz önüne alınarak Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenen istisnai sağlık hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilâve ücret talep edebileceklerdir. Bu uygulamalar halen yasa dışı olarak hastalardan talep edilen bıçak parası adı altındaki ödemeleri yasallaştırmaktadır.

Ödedikleri prim karşılığında hastalandıklarında sigortacılık mantığına göre ek bir bedel ödemediği yararlanmaları gereken sağlık hizmetleri için çalışanları ve emeklileri, bunca katılım payını ve ek ücreti ödemeye zorlayan tasarının kabulü mümkün değildir.

Bu sistem, parası olanın parası ile orantılı olarak sağlık hizmetinden yararlanması ve sigortalıların hastalanmaları halinde sağlık hizmeti almaktan zorunlu bir şekilde kaçınmaları sonucunu doğuracaktır.

Getirilen genel sağlık sigortası ile prim ödeyen vatandaşlara hastalanmaları halinde almış oldukları sağlık hizmetine katkı payı ve ek ücret ödemeleri şeklinde yükümlülükler getirilirken, milletvekillerinin bu yükümlülük dışında tutulmalarının kabulü mümkün değildir. Sayın Başbakanın ifadesi ile belirli bir gruba imtiyaz tanınması anlamına gelen bu ayrıcalığın genel kurulda giderileceğini beklediğimi ifade etmeliyim.

Devletin sağlık hizmeti üretmeyi bırakması, zaman içinde yükü ve yolsuzluğu artıracaktır.

Bağ-Kur'luların sağlık hizmetinden yararlanabilmeleri için 30 günden fazla prim borçlarının olmaması koşulunun aranması sağlık hizmetinin özelliği gereği kabul edilemez.

Hükümetin sevkettiği tasarı, 5510 sayılı yasaya göre çalışanlar ve emekliler aleyhine yeni hükümler taşımaktadır. Alt komisyon tarafından kabul edilen metin de hükümetin sevkettiği tasarıya göre çalışanlar ve emekliler aleyhine yeni hükümler getirmiştir. Hükümet demek istemektedir ki, bu işi daha fazla uzatmayın, siz uzattıkça biz de çalışanlar ve emekliler aleyhine yeni düzenlemeler getiririz. Özetle, görüşmekte olduğumuz tasarı ile Hükümet, çalışanlar ve emeklileri ölümü göstererek sıtmaya razı etmeye çalışmaktadır.

Tasarı hakkında yukarıda ayrıntılı olarak ortaya konulan gerekçelere dayalı olarak çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Saygıyla arz olunur.

Harun Öztürk

DSP İzmir Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (7), (14), (15), (17), (20) ve (21) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde ve (10) numaralı bendin "sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan" ibaresi "sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan" şeklinde değiştirilmiş, (29) numaralı bent aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve maddeye aşağıdaki (30) ve (31) numaralı bentler ile aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"7) Hak sahibi: Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babasını,"

"14) Ay: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, ayın 15'inden ertesi ayın 15'ine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise ayın 1'i ilâ sonu arasında geçen ve otuz gün olarak değerlendirilen süreyi,

15) Yıl: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, 15 Ocak tarihinden ertesi yılın 15 Ocak tarihine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise 1 Ocak ilâ 31 Aralık tarihleri arasında geçen ve 360 gün olarak değerlendirilen süreyi,"

"17) Aylık: Malûllük, vazife malûllüğü, yaşlılık ve ölüm sigortalarından yapılan sürekli ödemeyi,"

"20) Kurum Sağlık Kurulu: Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlardaki teşhis ve bu teşhise dayanak teşkil eden belgeleri incelemek suretiyle, çalışma gücü kaybı ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarını, erken yaşlanma hali ile vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücü kaybını, malûllük derecelerini belirlemeye yetkili hekimlerden ve/veya dış hekimlerinden oluşan kurulları,

21) Kamu idareleri: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarını, "

"29) Güncelleme katsayısı: Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 25'inin toplamına (1) tam sayısının ilâve edilmesi sonucunda bulunan değeri,

30) Vazife malûllüğü: Bu Kanunun 47 nci maddesinde tarif edilen vazife ve/veya harp malûllüğü hallerini,

31) Uluslararası sözleşmeler: Ülkemizin taraf olduğu ikili veya çok taraflı sözleşmeleri,"

"Bu maddenin (29) numaralı bendinde belirtilen güncelleme katsayısının hesabında, en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı veya sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının eksi olduğu yıllarda eksi değerler sıfır olarak alınır."

MADDE 2- 5510 sayılı Kanunun;

A) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, ikinci fıkrasının (b) bendindeki "çalışanlardan, düşünürlerden ve yazarlardan hizmet akdi ile çalışanlar" ibaresi, "çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasının (c) bendindeki "Cumhurbaşkanı," ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp, ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanalar,"

"Üçüncü fıkranın (d) ve (e) bentlerinde belirtilen okulları tamamlamadan ayrılanlar ile bu okulları tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.

Bu Kanunun kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara bu kapsamda oldukları sürece uygulanmaz."

B) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (g) bendi eklenmiştir.

"b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası; meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanır ve bu bentte sayılanlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışanların aylıkları kesilmeksizin haklarında kısa vadeli sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar hakkında, uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren, aylıkları kesilmeksizin uzun vadeli sigorta kolları uygulanır. Bunlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz."

"f) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında çalışırken işsiz kalanlardan işsizlik ödeneğine hak kazananlar, işsizlik ve kısa çalışma ödeneğinin ödendiği süre içerisinde, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılarak bunlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları uygulanır.

g) Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde,

bu Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrasının Türkiye’de yasal olarak ikamet etme şartı ile 50 nci maddenin (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır. Bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.”

C) 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi yürürlükten kaldırılmış, (l) bendindeki “kamu düzeninin” ibaresi, “ilgili mevzuatının” şeklinde değiştirilmiştir.

D) 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, gelir vergisi mükellefi olanların gelir vergisi mükellefiyetinin başladığı tarihten; şirket ortaklarının şirket ortaklıklarının tescil edildiği tarihten; gelir vergisinden muaf olanların ise esnaf ve sanatkâr sicili ile birlikte kanunla kurulu meslek kuruluşlarına usulüne uygun kayıtlı oldukları tarihten; tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için tarımsal faaliyetlerinin kanunla kurulu ilgili meslek kuruluşlarıncı bir yıl içinde bildirilmesi halinde kaydedildiği tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirim Kuruma yapıldığı tarihten; köy ve mahalle muhtarları için seçildikleri tarihten,

c) (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, göreve başladıkları veya bu Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen okullarda eğitime başladıkları tarihten,”

E) 8 inci maddesinin üçüncü, beşinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde, sekizinci fıkrasındaki “ikinci ve beşinci” ibaresi “ikinci, beşinci ve altıncı” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentleri kapsamında sigortalı sayılan kişiler için; 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından, (4) numaralı alt bendi kapsamında sayılanlar için ise kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt tarihinden itibaren kendi mevzuatlarına göre kayıt veya tescili yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler veya vergi daireleri sigortalı işe giriş bildirgesi düzenleyerek, en geç onbeş gün içinde Kuruma vermekle yükümlüdür. Kurum bu bildirimden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını bildirir.”

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştıracak işverenler, bu kapsamda ilk defa veya tekrar çalıştırmaya başlattıkları kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından itibaren, onbeş gün içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Aynı kamu idaresinin farklı birimleri arasındaki naklen tayin ve görevlendirmelerde bildirim yapılmaz.

5 inci maddenin (f) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişiler için Türkiye İş Kurumu tarafından, işsizlik ödeneğinin fiilen ödenmeye başladığı tarihten itibaren bir ay içinde sigortalının işsizlik ve kısa çalışma ödeneğine hak kazandığı tarih Kuruma bildirilir.”

F) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) ve (8) numaralı alt bentleri, (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri ile (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4) Şirket ortağı olanlar için, şirketin iflâsına veya tasfiyesine karar verildiği veya münfesh sayıldığı tarihten, ortaklar kurulu kararı ile şirketin tasfiyesinin başlamasına karar verilenler, münfesh duruma düşenler veya resen tasfiye haline giren şirketler için, tasfiye kurulu kararının ticaret sicil memurluğunca tescil edildiği tarihten,”

"8) İfâsına karar verilmiş olan veya tasfiye halindeki özel işletmeler ile şirket ortaklarından hizmet akdi ile çalışanların, çalışmaya başladığı tarihten,"

"1) Ölüm veya aylık bağlanmasını gerektiren hallerde görev aylıklarının kesildiği tarihi, 5434 sayılı Kanununun 40 ncı maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması halinde ise bu süre ve hadlerin doldurulduğu tarihleri takip eden aybaşından,

2) Diğer hallerde ise görevden ayrıldıkları tarihleri takip eden aybaşından,"

"e) 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (I) bendi kapsamında olanlardan, çalışmakta iken bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumu ile iribatlandırılanlar ile uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde, seçimini bu yönde kullananlar için sigortalandıkları tarihten,"

MADDE 3- 5510 sayılı Kanunun;

A) 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentleri ile ikinci fıkrasının (c) bendinden sonra gelen paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,"

"d) Bu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,"

"iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar."

B) 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 15- Bu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalının, iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan ve iş göremezliğine neden olan rahatsızlıklar, hastalık halidir.

Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan eşinin, kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık alan kadının ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşinin gebeliğinin başladığı tarihten itibaren doğumdan sonraki ilk sekiz haftalık, çoğul gebelik halinde ise ilk on haftalık süreye kadar olan gebelik ve analık haliyle ilgili rahatsızlık ve özürüllük halleri analık hali kabul edilir."

C) 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendindeki "çocuklara" ibaresi, "kız çocuklarına" şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe, bu Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan; kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık alan kadına ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşine, çocuğun yaşaması şartıyla doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin üçte biri tutarında emzirme ödeneği verilir."

"Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe emzirme ödeneği verilebilmesi için, Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında olanlar için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması,

b) (b) bendi kapsamında olanlar için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi yatırılmış ve genel sağlık sigortası primi dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması,

şarttır."

D) 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci madde kapsamındaki sigortalıların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğraması halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için,

c) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için,

d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için,"

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara iş kazası veya meslek hastalığı halinde geçici iş göremezlik ödeneği, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla istirahat raporu aldıkları sürede ödenir."

"İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde 17 nci maddeye göre hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayakta tedavilerde ise üçte ikisidir."

E) 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci ve altıncı fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

"İş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürlülük nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelinine hak kazanır."

MADDE 4- 5510 sayılı Kanunun;

A) 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 25- Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malûl sayılır.

Ancak, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce sigortalının çalışma gücünün % 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilirse, sigortalı bu hastalık veya özürlü sebebiyle malûllük aylığından yararlanamaz.

Yedek subay veya er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silâh altına alındıkları dönemde malûl olup, bu malûllükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya özürleri sebebiyle malûllük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların yazılı talepleri halinde, haklarında bu madde hükümleri uygulanmaksızın malûllüklerinin mani olmadığı başka vazife veya sınıflara nakil suretiyle tayinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların, istifa etmiş sayıldıktan sonra dahi, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını isteme hakları mahfuzdur. Ancak, kurumlarında başka vazife ve sınıflara nakli mümkün olanlardan özel kanunlarına göre yükümlülük süresine tabi olanlar, bu yükümlülüklerini tamamlamadıkça veya malûliyetlerinin yeni vazifelerine de mani olduğuna dair usulüne uygun yeniden rapor almadıkça bu haklarını kullanamazlar.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan, vazifelerini yapamayacak derecede hastalığa uğrayanlar, hastalıkları kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam etmesi halinde, hastalıklarının mahiyetlerine ve doğuş sebeplerine göre malûl veya bu Kanunun 47 nci maddesi hükümlerine göre vazife malûlü sayılırlar.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan; personel kanunlarına tabi olmayanların hastalık sebebiyle malûl sayılmalarına esas alınacak hastalık süresi hakkında kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 657 sayılı Kanunun hastalık iznine ilişkin hükümleri uygulanır. Kanunlarındaki yazılı sürelerden önce geçen hastalığı en çok bir yıl içinde nüksetmesi halinde eski ve yeni hastalık süreleri birleştirilmek suretiyle işlem yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

B) 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde, (c) bendinden sonra gelen paragraftaki "prim ve her türlü borçlarının" ibaresi, "prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının" şeklinde değiştirilmiştir.

"b) En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması,"

C) 27 nci maddesinin beşinci ve altıncı fıkraları yürürlükten kaldırılmış, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Malûllük aylığı bağlandıktan sonra bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanlar hakkında kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malûllüğünün devam ettiği anlaşılacak kaydıyla bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkrası hükümleri uygulanır."

MADDE 5 - 5510 sayılı Kanunun;

A) 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "yaş hadlerine" ibaresinden sonra gelmek üzere "65 yaşını geçmemek üzere" ibaresi eklenmiş, yedinci fıkrasındaki "50" ibaresi, "55" şeklinde, sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dokuzuncu fıkrasındaki "prim ve her türlü borçlarının" ibaresi, "prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının" şeklinde değiştirilmiştir.

"Yukarıdaki fıkralarda belirtilen yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalının çalıştığı işten ayrıldıktan, (b) bendinde belirtilen

sigortalının sigortalılığa esas faaliyete son verip vermeyeceğini beyan ettikten sonra yazılı istekte bulunmaları, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların ise yetkili makamdan emekliye sevk onayı alındıktan sonra ilişkilerinin kesilmesi şarttır.”

B) 29 uncu maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile (c) bendine göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımını sonucunda bulunan tutardır.”

“Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanır. Bu hesaplamada 360 günden ek-sik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Ancak aylık bağlama oranı % 90'ı geçemez.”

C) 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yetkili makamdan alınan emekliye sevk onayı üzerine görevleriyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden,

c) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan her ne şekilde olursa olsun görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanlar ile kontrol muayenesi sonucu aylığı kesilenlerden yaşlılık aylığına hak kazananlara ise istek tarihini takip eden,”

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir. Bunlardan çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara yazılı istek tarihini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak bağlanır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bu fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bu fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanların aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Sosyal güvenlik destek primine tabi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir. Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilâve edilmez, 31 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz.”

"Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi faaliyete başladığı için üçüncü fıkranın (a) bendine göre yaşlılık aylığı kesilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılıkları devam ettiği süre içinde bu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükümlerinin uygulanmasını; (b) bendi hükümlerine göre sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar ise haklarında üçüncü fıkranın (a) bendi hükümlerinin uygulanmasını isteyebilirler."

D) 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 31- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan, herhangi bir nedenle çalıştığı işten ayrılan veya işyerini kapatan ve yaşlılık aylığı bağlanmasında için gerekli yaş şartını doldurduğu halde malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında ise kendi adına bildirilen, (b) bendi kapsamında ise ödediği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde verilir.

Bu Kanun veya bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre toptan ödeme veya kesenek iadesi yapılarak ya da zamanaşımına uğraması nedeniyle hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden bu Kanuna tabi olarak yahut bu Kanunla yürürlükten kaldırılmış kanunlara göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlar, yazılı olarak müracaat etmeleri halinde, aldıkları toptan ödemenin veya kesenek iadesinin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan tutarı talep tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri halinde, zamanaşımına uğramış hizmetler hariç olmak üzere bu hizmetler ihya edilerek bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınır."

MADDE 6- 5510 sayılı Kanunun;

A) 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki "eş ve çocuklara " ibaresi, "eş ve kız çocuklara" şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölen sigortalıların hak sahipleri için ölüm aylığı;

a) En az 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

b) Malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış,

c) Bağlanmış bulunan malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş,

durumda iken ölen sigortalının hak sahiplerine, yazılı istekte bulunmaları halinde bağlanır. Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığından dolayı prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması şarttır."

B) 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olanlar veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

d) Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde, her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması veya gelir ve aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam % 25'i oranında; çalışmayan ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması, gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın % 25'i,"

C) 36 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınmak kaydıyla 31 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan tutar, 34 üncü madde hükümleri dikkate alınarak hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde verilir."

D) 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 37- Evlenmeleri nedeniyle 34 üncü maddeye göre bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken eş veya kız çocuklara, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenir. Evlenme ödeneği alan hak sahibinin aylığının kesildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yeniden hak sahibi olması halinde, bir yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağlanmaz.

Evlenme ödeneği verilmesi halinde, diğer hak sahiplerinin aylık veya gelirleri evlenme ödeneği verilen sürenin bitimini takip eden ödeme döneminden itibaren 34 üncü maddeye göre yeniden belirlenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası bildirilmiş olup da ölen sigortalının hak sahiplerine, asgari ücret tutarında cenaze ödeneği ödenir. Cenaze ödeneği, sırasıyla sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir.

Cenaze ödeneğinin üçüncü fıkrada sayılanlara ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılması durumunda, üçüncü fıkrada belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan masraflar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat gereği ölüm yardımı ödeneği veya bu mahiyette bir ödemenin yapılması halinde, Kurum tarafından cenaze ödeneği ödenmez."

E) 38 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Aylık bağlama işlemlerinde dikkate alınan sigortalılık süreleri, sigortalılığın başlangıç tarihi ile sigortalının aylık bağlanması için yazılı istekte bulunduğu, aylık bağlanması için istekte bulunmayan sigortalılar için ise ölüm tarihi arasında geçen süredir. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar bakımından sigortalılık süresi; sigortalılığın başlangıç tarihi ile 48 inci maddeye göre yetkili makamdan emekliye sevk onayının alınarak görevi ile ilişkisinin kesildiği ayın son günü arasında geçen süredir.”

MADDE 7- 5510 sayılı Kanununun 40 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Aşağıda belirtilen işyerlerinde ve işlerde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışan sigortalıların, hizmet sürelerine, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için karşılığında gösterilen prim ödeme gün sayıları, fiili hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiili hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiili hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir. Çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için sigortalının kapsamındaki işyerleri ve işlerde fiilen çalışması ve tablonun (13) ve (14) numaralı sıralarında belirtilen sigortalılar hariç söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır.

Aşağıdaki bentlerden birden fazlasına dahil olanlar için, en yüksek olan bentten fiili hizmet süresi zammı uygulanır.

<u>Kapsamındaki İşler/İşyerleri</u>	<u>Kapsamındaki Sigortalılar</u>	<u>Eklenecek Gün Sayısı</u>
1) Kurşun ve arsenik işleri	1) Kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işlerinde çalışanlar. 2) Kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işlerinde çalışanlar. 3) Antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işlerinde çalışanlar. 4) Kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işlerinde çalışanlar.	60 90
2) Cam fabrika ve atölyeleri	1) Cam yapımında kullanılan ilkel maddeleri toz haline getirme, eleme, karıştırma ve kurutma işlerinde (bu işleri yapmak üzere tam kapalı odalar içinde otomatik makineli tesisat veya çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar. 2) Eritme işlerinde (otomatik besleme fırınlarıyla çalışılmadığı takdirde) çalışanlar.	

- 3) Ateşçilik işlerinde çalışanlar.
 - 4) Üfleme işlerinde (tamamen otomatik makinelerle yapılmadığı takdirde) çalışanlar.
 - 5) Basınçla yapılan cam işlerinde (cam tazyiki işleri) çalışanlar.
 - 6) Ayna camı sanatında potalı cam dökümü işlerinde (potalar kalıp masasına mekanik araçlarla taşınmadığı takdirde) çalışanlar. 60
 - 7) Camı fırın başından alma işlerinde çalışanlar.
 - 8) Yayma fırınlarında düzeltme işlerinde çalışanlar.
 - 9) Traş işlerinde çalışanlar.
 - 10) Asitle hak ve cilalama işlerinde çalışanlar.
 - 11) Basınçlı havayla kum püskürten cihazlarla yapılan işlerde (çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar.
 - 12) Pota ve taş odalarında görülen işlerde çalışanlar.
- 3) Cıva üretimi işleri sanayii
- 1) Cıva izabe fırınlarında görülen işlerde çalışanlar.
 - 2) Elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işlerde çalışanlar. 90
- 4) Çimento fabrikaları
- 1) İlkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işlerinde çalışanlar.
 - 2) Otomatik fırınlarda pişirme işlerinde çalışanlar.
 - 3) Klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işlerinde (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde) çalışanlar. 60
- 5) Kok fabrikalarıyla termik santraller
- 1) Ateşçilik, ocak temizliği, jeneratör, doldurma, boşaltma ve temizleme işlerinde çalışanlar.
 - 2) Kimyasal arıtma işlerinde çalışanlar.
 - 3) Gazın geçtiği cihaz ve boruların onarılması ve temizlenmesi işlerinde çalışanlar.
 - 4) Kok fabrikalarında kömür ve ocak işlerinde çalışanlar.
 - 5) Elektrik enerji üretim santrallerinin kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar. 60
 - 6) Termik santrallerle her çeşit buhar kazanlarının kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar.

6) Alüminyum fabrikaları	1) Alüminyum oksit üretimi işlerinde çalışanlar. 2) Alüminyum bronz hazırlama işlerinde çalışanlar. 3) Alüminyum madeni üretimi işlerinde çalışanlar.	60
7) Demir ve çelik fabrikaları	1) Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde yapılan işlerinde çalışanlar. 2) Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferuat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde yapılan işlerinde çalışanlar. 3) Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınmasına ilişkin işlerde çalışanlar. 4) Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi işlerinde çalışanlar. 5) Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvı çelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması işlerinde çalışanlar.	90
8) Döküm fabrikaları	1) Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 2) Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 3) Maden eritme ve dökme işlerinde çalışanlar.	60
9) Asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler	1) Asit için ham maddelerin hazırlanması işlerinde çalışanlar. 2) Asidin yapılma safhalarındaki işlerinde çalışanlar. 3) Baca gazlarından asit elde edilmesi işlerinde çalışanlar.	90
10) Yeraltı işleri	Maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işlerde çalışanlar.	180
11) Radyoaktif ve radyoionizan maddelerle yapılan işler	Doğal ve yapay radyoaktif, radyoionizan maddeler veya bütün diğer korpüsküler emanasyon kaynakları ile yapılan işlerde çalışanlar.	90

12) Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler	1) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 20- 35 metreye kadar derinlik veya 2-3,5 kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar 2) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 35-40 (40 hariç) m. derinlik veya 3,5-4 (3,5 hariç) kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar. 3) Dalgıçlık işinde çalışanlar.	60 90
13) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde	Subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar.	90
14) Emniyet ve polis mesleğinde, Milli İstihbarat Teşkilâtında	Asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis, komiser yardımcısı, komiser, baş komiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Milli İstihbarat Teşkilâtı mensupları.	90
15) İtfaiye veya yangın söndürme işleri	Yangın söndürme işlerinde çalışanlar.	60

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre hesaplanan fiili hizmet süresi zammı, yukarıdaki tablonun (13) ve (14) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için sekiz, tabloda yer alan diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenir ve emeklilik yaş hadlerinden üç yılı geçmemek üzere yarısı indirilir. Tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için beş yıllık süre sınırı uygulanmaz.

Yukarıdaki fıkra hükmünden yararlanmak için tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalıların en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde fiilen çalışmış olmaları şarttır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun önerisi üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.

MADDE 8- 5510 sayılı Kanunun;

A) 46 ncı maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa nasbedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksekokullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atanmaların yüksek öğrenim süresinin fiili hizmetten sayılması nedeni ile doğacak borçlanma bedeli, ilgisine göre talep tarihindeki en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru veya komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, sigortalı prim hissesi kendilerince, işveren prim hissesi de kurumlarınca verilmek suretiyle borcun tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler halinde ödenir.”

“Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalılardan, aylıksız izinli sayılmaksızın ve tabii olduğu personel kanunu ile ilgisi devam edecek şekilde yurt dışı-

na geçici ya da sürekli görevle gönderilenlerin prime esas kazancının hesabında; geçici görevle gönderilenlerin buldukları kadroya ilişkin prime esas kazancı, yurt dışı kadrolarına atanmaların ise yurt dışına atanma tarihi itibarıyla, atandıkları kadro ile atanmadan önceki yurt içi kadrosuna ilişkin prime esas kazançtan yüksek olanı esas alınır. Sürekli görevle atanmaların yurt dışı kadrolarına ilişkin prime esas kazancın hesabında dikkate alınacak ödeme unsurlarından, ilgili mevzuatı uyarınca söz konusu kadroya bağlı olarak belirleme yapılmamış ödeme unsur ve tutarlarını, kadrosunun bulunduğu kurum personelinin yararlanmakta olduğu ödeme unsurlarıyla sınırlı olmak ve aynı veya benzer nitelikteki kadroya ilişkin prime esas kazançta tabi ödemeleri gözönünde bulundurmamak suretiyle belirlemeye ilgili kamu idaresinin görüşü üzerine Kurum ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.”

B) 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vazife malûllüğü

MADDE 47- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife veya harp malûllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir.

Vazife malûllükleri;

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- c) Yasak fiilleri yapmaktan,
- d) İntihara teşebbüsten,
- e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından,

doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaz.

Kamu idareleri vazife malûllüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatlarına göre yetkili mercilere derhal, Kuruma da en geç on beş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hali dışında; ilgililerin bildirimini, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Kuruma bildirim süresi;

- a) Vazife malûllüğüne sebep olan olayın meydana geldiği tarihten,
 - b) Hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanacaklar için, hastalıklarının tedavisinin imkânsız olduğuna dair düzenlenen kati raporun onay tarihinden,
 - c) Esirlik ve gaiplik hallerinde ise, bu hallerin sona erdiği tarihten,
- başlar.

Süresi içerisinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü aylıkları, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren bağlanır.

Vazife malûllüğü süresi içerisinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, bu Kanunun zamaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife malûllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malûllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettilir.

Vazife malûllüğü aylığı, vazife malûllerinden itibari hizmet süreleri eklenmek suretiyle bulunacak prim ödeme gün sayısı toplamı;

a) 10800 güne kadar olanlara 10800 gün üzerinden,

b) 10800 günden fazla olanlara, toplam prim ödeme gün sayıları üzerinden,

en son prime esas kazancı esas alınmak suretiyle 29 uncu maddeye göre hesaplanır.

Subay (yedek subay dahil), astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların vazife malûllüklerinin;

a) Harpte fiilen ateş altında,

b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının etkisiyle,

d) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

e) Barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve tesirleriyle,

f) Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin bulunduğu yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında,

vazife malûlü olanlara harp malûlü denir.

Bunlardan uzman erbaşlara buldukları kademenin üç ilerisindeki kademenin, uzman jandarmalara buldukları rütbenin bir üst rütbesinin aynı kademesinin; astsubaylarla yarbay rütbesine kadar (yarbay hariç) bir üst rütbenin aynı kademesinin, yarbaylara albay, albaylara kıdemli albay, kıdemli albay ile general ve amirallere bir üst rütbenin, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunan sigortalılara ise bir üst derecesine veya kademesine karşılık gelen prime esas kazancı üzerinden aylık bağlanır.

Buldukları derecenin bir üst derecesi olmayanlar için o derecenin üç ilerisindeki kademe göstergesi, üç ilerisindeki kademe göstergesi olmayanlar için de o derecenin son kademe göstergesinin prime esas kazancı esas alınır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında bulunan sigortalılardan, Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilenlere, öğrenim durumlarına göre 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde tespit edilen giriş derece ve kademesinin bir üst dere-

cesindeki aynı kademesinden; bunlardan öğrenim görmemiş olanlara aynı malûliyet derecesinden vazife malûlü olan ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli gösterge tablosundaki ilkokulu bitiren kamu sigortalısına bağlanması icap eden derece ve kademesinin bir üst derecesindeki aynı kademesinden, yine bunlardan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre Devlet memuriyeti yapanların ise memuriyette kazanılmış hak olarak kendilerine uygulanan derece ve kademenin bir üst derecesindeki aynı kademesinden vazife malûllüğü aylığı bağlanır.

Harp malûllerinin, malûllük derecesine göre aşağıdaki yazılı göstergelerin, memur aylık kat-sayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar "Harp malûllüğü zammı" olarak ayrıca eklenir.

<u>Malûllük Derecesi</u>	<u>Göstergeler</u>
1	1100
2	950
3	800
4	600
5	500
6	400

Harp malûlü sayılanlardan bir hareketin başarıyla sonuçlanmasını şahsen sağladığı ve örnek tutu-lacak cesaret ve fedakârlık gösterdiği sıralarda bu malûllüğe uğradıkları usulüne göre sıralı üstlerinde saptanan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensupları ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen sivil görevlilere, Genelkurmay Başkanlığının uygun görmesi ve Millî Savunma Bakanının onayı ile harp malûllüğü zamları % 25 fazlasıyla bağlanır.

Bu madde gereğince vazife malûllüğü aylığı almakta iken veya vazife malûllüğü aylığı bağlan-ması gerekirken ölenlerin, hak sahiplerine, müstahak olmaları halinde harp malûllüğü zammı da dahil olmak üzere prim ödeme gün sayısına bakılmaksızın ölüm aylığı bağlanır.

Harp malûlü olanlara verilecek harp malûllüğü zammı tutarının Kurumca belirlenecek peşin ser-maye değeri toplamı en geç bir ay içinde Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı tarafından Kurumun göstereceği hesaplara yatırılır. Süresinde yatırılmayan tutarlar için 89 uncu madde hüküm-leri uygulanır.

Harp malûllüğü dahil vazife malûllüğü aylığı almakta iken bu Kanunun 4 üncü maddesinin birin-ci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların; harp malûllüğü zammı hariç aylıkları kesilir ve görevinden ayrılarak yeniden aylık bağlanması için yazılı istekte bulunan-lara yeni aylıkları bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre hesaplanır.

5 inci maddenin (c) bendi kapsamındaki haric vazife malûllüğü aylığı almakta iken 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilir ve bunlar hakkında 30 uncu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Vazife malûllüğüne bağlı nedenlerden dolayı ölen sigortalının hak sahiplerine, bu madde gereğince tespit edilecek aylık, 34 üncü ve 35 inci madde hükümlerine göre bağlanır. Ayrıca 37 nci madde hükümlerine göre hak sahiplerine cenaze ve evlenme ödeneği de verilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 9- 5510 sayılı Kanunun;

A) 51 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden aybaşından itibaren başlar."

"Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya bu Kanunun 80 inci maddesi uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigortaya prim ödemeleri halinde, ödenen primler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir."

B) 52 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İsteğe bağlı sigorta primi, 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si genel sağlık sigortası primidir. Bu Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilenler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi alınır.

İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler. 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen kişilerden, Türkiye'de yerleşik olma hali bir yılı doldurmadıkça genel sağlık sigortası primi alınmaz ve bu kişiler genel sağlık sigortalısı sayılmaz.

Ait olduğu aydan itibaren en geç 12 ay içinde 89 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte primi ödenmeyen süreler, sigortalılık süresinden sayılmaz. Bu 12 aylık süreden sonra ödenen primler 89 uncu maddenin üçüncü fıkrası hükümlerine göre iade edilir."

C) 53 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalının, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler.

İsteğe bağlı sigortalı olanların 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamına tabi olacak şekilde çalışmaya başlamaları halinde, bu Kanunun 51 inci maddesinin ikinci fıkrası saklı kalmak kaydıyla isteğe bağlı sigortalılık hali sona erer."

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sigortalı sayılanlardan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olanların yaşlılık aylığı bağlanma taleplerinde, en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali, hizmet sürelerinin eşit olması ile malûllük ve ölüm halleri ile yaş haddinden resen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hali esas alınır."

D) 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine "Malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malûllüğü" ibaresi eklenmiş, (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu bende aşağıdaki (6) numaralı alt bent eklenmiş; (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentleri ile (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"5) Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihinine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak aylığı,

6) Bu Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken, tekrar sigortalı olanlardan hem vazife malûllüğüne hem de malûllük aylığına hak kazananlara bu aylıklardan yüksek olanı, aylıkları eşitse yalnızca vazife malûllüğü aylığı, bunlardan hem vazife malûllüğü hem de yaşlılık aylığına hak kazananlara, bu aylıklardan yüksek olanın tamamı, düşük olanın yarısı,"

"3) Birden fazla çocuğundan gelire hak kazanan ana ve babaya, en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan gelirin tamamı, düşük olan gelirin yarısı,

4) Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm gelirine hak kazananlara, tercihinine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak geliri,"

"c) Malûllük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malûllüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler ile birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır."

E) 55 inci maddesinin madde başlığı "Gelir ve aylıkların düzeltilmesi, yükseltilmesi, alt sınırı, ödenmesi ve yoklama işlemleri" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklar, 82 nci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırının aylık tutarının % 35'inden az olamaz. Hak sahibi kimselerin aylıkları; hak sahibi bir kişi ise bu fıkraya göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamaz."

MADDE 10- 5510 sayılı Kanunun;

A) 60 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (g) bendindeki "kişiler" ibaresi "vatandaşlar" şeklinde, (c) bendinin (1) ve (9) numaralı alt bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (9) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (10) numaralı alt bent ilâve edilmiş, (d), (e) ve (f) bentleri ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasındaki "ve (k)" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

"1) (a) ve (c) bentleri uyarınca sigortalı sayılan kişiler,"

"1) Harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek her türlü gelirin aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişiler,"

"9) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre görevlendirilen kişiler ile aynı Kanunun ek 16 nci maddesine göre aylık alan kişiler,

10) 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

d) Müttekabiliyet esasına da dikkate alınmak şartıyla, oturma izni almış yabancı ülke vatandaşlarından yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında sigortalı olmayan kişiler,

e) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler ile 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında çalışırken işsiz kalanlardan işsizlik ödeneğine hak kazanan kişiler,

f) Bu Kanun veya bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık alan kişiler.”

“6 ncı maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (k) bentleri kapsamında olanlar, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde bulunan hükümlü ve tutuklular, birinci fıkranın (d) bendi kapsamına girenlerden Türkiye’de bir yıldan kısa süreyle yerleşik olanlar, (f) bendi kapsamında olup mülga 30/5/1978 tarih ve 2147 sayılı ve 8/5/1985 tarih ve 3201 sayılı Kanunlara göre borçlanarak aylık bağlanan kişilerden ise Türkiye’de ikamet etmeyenler genel sağlık sigortalısı ve genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayılmazlar.”

B) 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) (c) bendinde sayılanlardan; (1) numaralı alt bentte belirtilenler Kurumca tescil edildiği, (3), (4), (5), (6), (8), (9) ve (10) numaralı alt bentlerde belirtilenler ise aylığa hak kazandıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır. Yukarıdaki alt bentler kapsamı dışında kalanlar ise vatansız ve sığınmacı sayıldıkları, korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve ilgili kurumlarca kapsama alındığı tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilir.”

“d) (e) bendinde sayılanlar, işsizlik veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve Türkiye İş Kurumu tarafından işsizlik ödeneğinin bağlandığı tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilir.”

“60 ncı madde gereği genel sağlık sigortalısı iken durumunda değişiklik olan kişilerden, aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendine veya (g) bendi kapsamına giren kişiler durumlarında değişiklik olduğu tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kuruma başvurmak zorundadır. Bu kişilerin 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamına girmediğinin tespit edilmesi halinde, durumlarında değişiklik olduğu tarihten başlamak üzere (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılırlar.”

MADDE 11- 5510 sayılı Kanunun;

A) 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Kişilerin hastalanmaları halinde ayakta veya yatarak; ağız ve diş muayenesi, diş hekiminin göreceği lüzum üzerine ağız ve diş hastalıklarının teşhisi için gereken klinik muayeneler, laboratuvar tetkik ve tahlilleri ile diğer tanı yöntemleri, konulan teşhise dayalı olarak yapılacak tıbbi müdahale ve tedaviler, diş çekimi, konservatif diş tedavisi ve kanal tedavisi, hasta takibi, travmaya ve onkolojik tedaviye bağlı protez uygulamaları, ağız ve diş hastalıkları ile ilgili acil sağlık hizmetleri, 18 yaşını doldurmamış kişilerin ortodontik diş tedavilerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarı ile 18 yaşını doldurmamış veya 45 yaşından gün almış kişilerin diş protezlerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarının % 50’si.”

“Kurum, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkilidir. Kurum, bu amaçla komisyonlar kurabilir, ulusal ve uluslararası tüzel kişilerle işbirliği yapabilir. Komisyonların çalışma usul ve esasları Maliye Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir.”

B) 64 üncü maddesinin madde başlığı “Kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Kurumca” ibaresinden sonra gelmek üzere “finansmanı” ibaresi ve bu fıkraya aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

"c) Yabancı ülke vatandaşlarının; genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayıldığı tarihten önce mevcut olan kronik hastalıkları,"

C) 67 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki (c) bendi ile birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"b) 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine tabi olan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yukarıdaki bentte sayılan şartla birlikte, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte 30 günden fazla prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması,

c) 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (g) bentlerine tabi olan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yukarıdaki bentlerde sayılan şartla birlikte, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması,"

"Ancak, genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamından çıkanların genel sağlık sigortalısı olduğu tarihten itibaren otuz gün içinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki prim ödeme gün sayısı aranmaz."

MADDE 12- 5510 sayılı Kanunun;

A) 68 inci maddesinin birinci fıkrasına (d) bendi eklenmiş, ikinci, dördüncü ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"d) (b) bendinde belirtilenler hariç olmak üzere, yatarak tedavide finansmanı sağlanan sağlık hizmetleri.

Katılım payı, birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için 2 Yeni Türk Lirası olarak uygulanır. Katılım payı, (b) ve (c) bentlerindeki sağlık hizmetleri için gereksiz kullanımı azaltma, sağlık hizmetlerinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kişilerin prime esas kazançlarının, gelir ve aylıklarının tutarı ve benzeri ölçütler dikkate alınarak % 10 ilâ % 20 oranları arasında olmak üzere Kurumca belirlenir. Birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için belirlenen katılım payı tutarı, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı kadar her yıl artırılır. Birinci fıkranın (a) bendi gereği katılım payını; birinci basamak hizmet sunucularında yapılan muayenelerinde almamaya ya da daha düşük tutarlarda belirlemeye veya tekrar birinci fıkranın (a) bendi için belirlenen tutara getirmeye, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmet sunucularında yapılan muayenelerde ise önceki basamaklardan sevkli olarak başvurulup başvurulmadığı dikkate alınmak suretiyle yarısına kadar indirmeye veya beş katına kadar artırmaya, gerektiğinde bu tutarları kanuni tutarlarına getirmeye veya indirmeye Kurum yetkilidir. Birinci fıkranın (d) bendinde belirtilen sağlık hizmetleri bedelinin yüzde biri oranında katılım payı alınır. Katılım payı alınan bu kişilerden (b) bendinde sayılan sağlık hizmetleri için katılım payı ayrıca tahsil edilir."

"Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin birinci fıkranın (b) bendi gereği ödeyecekleri katılım payının tutarı, sağlık hizmetinin alındığı tarihteki asgari ücretin % 75'ini, (d) bendi gereği ödeyecekleri katılım payının tutarı her bir yatarak tedavi için asgari ücretin dörtte birini, bir takvim yılında ise asgari ücret tutarını geçemez."

"Katılım paylarının hesaplanmasında 72 nci maddeye göre tespit edilen sağlık hizmeti tutarları esas alınır."

B) 72 nci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"65 inci madde gereği ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderlerinin Kurumca ödenecek bedellerini belirlemeye Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu yetkilidir. Komisyon, tıp eğitimi, hizmet basamağını, alt yapı ve kaynak kullanımı ile maliyet unsurlarını dikkate alarak sağlık hizmeti sunucularını fiyatlandırmaya esas olmak üzere ayrı ayrı sınıflandırabilir. Komisyon, 63 üncü madde hükümlerine göre sağlanan sağlık hizmetlerinin Kurumca ödenecek bedellerini; sağlık hizmetinin sunulduğu il ve basamak, Devletin doğrudan veya dolaylı olarak sağlamış olduğu sübvansiyonlar, sağlık hizmetinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kanıtı dayalı tıp uygulamaları, maliyet-etkililik ölçütleri ve genel sağlık sigortası bütçesi dikkate alınmak suretiyle, her sınıf için tek tek veya gruplandırarak belirler.

Komisyon; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını, Maliye Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığını, Hazine Müsteşarlığını temsilen birer üye ve Kurumu temsilen iki üye olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Komisyon kararlarını salt çoğunluk ile alır, kararlar Resmî Gazetede yayımlanır. Komisyonca gerekli görülen hallerde sağlık hizmetlerinin türlerine göre birden fazla alt komisyon kurulabilir. Komisyonun sekreteryası işlemleri Kurumca yerine getirilir."

"Kurum, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile dernek, vakıf, federasyon, konfederasyon ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşlerini alabilir."

MADDE 13- 5510 sayılı Kanunun;

A) 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 73- Bu Kanuna göre sağlık hizmetleri, Kurum ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla ve/veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, buldukları sınıf için Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilâve ücret talep edebilir.

Sözleşmeli kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları ise otelcilik hizmeti ile öğretim üyesi tarafından sağlanan sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilâve ücret talep edemez.

Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Kurumca belirlenmiş standartların üstündeki talepleri karşılayan otelcilik hizmetleri ile hayati öneme sahip olmama ve alternatif tedavilerin bulunması gibi hususlar göz önüne alınarak Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenen istisnai sağlık hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilâve ücret alabilir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Kurumca ödenecek sağlık hizmeti bedellerinin yayımlanmasını takiben otuz gün içinde ilâve ücret ödemeleri için belirlenen tavanlar dahilinde belirledikleri sağlık hizmeti fiyatlarını kuruma bildirmek zorundadır. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları fiyat değişikliklerini 5 iş günü içinde Kuruma bildirirler. Tavanlar dahilinde de olsa 3 aydan önce bu fiyatlarını artıramazlar.

Kurum, provizyon işlemlerini yürütmek üzere sağlık hizmeti sunucularının mahallinde provizyon merkezi açabilir ve personel çalıştırabilir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, bu amaçla Kuruma uygun bağımsız mekân tahsis etmek zorundadır.

Acil haller dışında sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın alınan sağlık hizmeti bedelleri Kurumca ödenmez.

Sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından acil hallerde alınan sağlık hizmeti bedeli, 72 nci madde gereği sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları için belirlenen bedeller esas alınarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere fatura karşılığı ödenir. Sözleşmeli ve sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucuları, acil hallerde genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden veya Kurumdan herhangi bir fark talep edemez.

Sağlık hizmeti sunucuları, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanmaya müstahak olup olmadığını, Kurumun elektronik veya diğer ortamlarda sağlayacağı yöntemlere uygun olarak kontrol etmek ve belgelemek zorundadır.

Sağlık hizmeti satın alma sözleşmelerinin hazırlanması ve akdedilmesi, sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

B) 76 ncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde, altıncı fıkrasındaki “savsaması” ibaresi “ihmali” şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“İlgili kanunları gereğince sağlık raporu alınması gerektiği halde sağlık raporuna dayanmaksızın veya alınan raporlarda söz konusu işte çalışması tıbbi yönden elverişli olmadığı belirtildiği halde genel sağlık sigortalısını çalıştıran işverenlere, bu nedenle Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri tazmin ettirilir. Sağlık kurulu raporu ile belli bir işte çalışamayacağı belgelenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kişiler bu işte çalıştırılmaz. Bu kişileri çalıştıran işverenler, genel sağlık sigortalısının aynı hastalık sebebiyle Kurumca yapılan masraflarını ödemekle yükümlüdür. Çalıştırılmayacağına dair raporu olan işlerde çalışan genel sağlık sigortalısının hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları kendisinden alınır.”

MADDE 14- 5510 sayılı Kanunun;

A) 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 80- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

b) Ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, Kurumca belirlenecek diğer aynı yardımların toplamının asgari ücretin % 30'unu geçmeyen kısmı ile görevin yerine getirilmesi için zorunlu olarak yapılan aynı yardımlar prime esas kazançta tabi tutulmaz.

c) (b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılsa yapılsın tüm ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz.

d) Ücretler hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tabi tutulur. Diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilir ve ücret dışındaki bu ödemelerin üst sınırı aşan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak oniki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilâve edilir. Toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, 82 nci madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edilir. Bu durumlarda sigorta primlerinin, yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihini izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı alınmaz ve 102 nci madde hükümleri uygulanmaz.

e) Saatlik, günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve tutar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 82 nci madde hükmüne göre belirlenen alt sınırdır.

f) Bir işverene tabi olarak çalışan sigortalının belirli ücretinin dışında ayrıca (e) bendi kapsamında ücret alması halinde, prime esas günlük kazancı bunların toplamından oluşur.

g) Primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir. Ancak günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

h) Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir. Ancak, işveren ve sigortalı arasında kısmi süreli hizmet akdinin yazılı olarak yapılmış olması kaydıyla, ay içerisinde günün bazı saatlerinde çalışan ve çalıştığı saat karşılığında ücret alan sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saati süresinin 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresine göre hesaplanan günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunur. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilir.

i) İşveren ve sigortalı arasında çağrı üzerine çalışmaya dayalı yazılı iş sözleşmesinde taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise, sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı haftalık çalışma süresi en az yirmi saat kararlaştırılmış sayılarak (h) bendi hükmüne göre hesaplanır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Aylık prime esas kazanç, 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Bu sigortalılar tarafından Kurumca belirlenen sürelerde aylık prime esas kazanç beyan edilir. Ancak beyan edilen kazançta bir değişiklik olması durumunda, sigortalının yeniden beyan ettiği kazanç üzerinden hesaplanan prim tahsil edilir.

b) Sigortalı aynı zamanda işveren ise beyan edeceği aylık kazancı, çalıştırdığı sigortalıların kazancının en yüksekinden az olamaz. Beyanda bulunmayan sigortalının primleri, prime esas asgari aylık kazanç üzerinden hesap ve tahsil edilir. Beyanda bulunmayan veya beyan ettiği kazancın düşük olduğu tespit edilen sigortalıların prime esas kazançları, tespit edilen kazanç düzeyine çıkartılarak beyan edilen kazançla arasındaki farkın primi 89 uncu madde hükümlerine göre gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

Bu Kanuna göre ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında;

a) Aylıkların personel kanunlarına göre alan sigortalılar için;

1) İlgili kanunları uyarınca aylık gösterge ve ek göstergeler üzerinden ödenen aylık tutarlar,

2) Memuriyet taban aylık ve kıdem aylık tutarları,

3) Makam, temsil ve görev tazminatları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen tazminatlar (bölgesel ve ilâve görevler için öngörülen ek tazminatlar hariç), 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Kanunun ek 17 nci maddesinin (A) bendinde yer alan cetvelde belirtilen oranlar üzerinden ödenen hizmet tazminatı (28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun ile 17/11/1983 tarihli ve 2955 sayılı Kanuna göre tazminat veya üniversite ödeneği alanların sadece rütbelilerinin karşılığı hizmet tazminatları), 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Kanunun 12 nci maddesi uyarınca ödenen üniversite ödeneği ile ayrıca döner sermaye katkı payları ve döner sermayelerden başka adla yapılan bu nitelikteki her türlü ödemeler, ek ödemeler, ikramiyeler ve benzeri ödemelerin en yüksek Devlet memuru aylığının % 200'üne kadar olan kısmı,

4) Makam, temsil ve görev tazminatı alanlar hariç olmak üzere, fiilen yararlandırılıp yararlandırılmadığına bakılmaksızın 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında öngörülen ek ödeme tutarı,

b) Kadro karşılığı sözleşmeli olarak görev yapan sigortalılar için işgal ettikleri kadrolar esas alınmak suretiyle (a) bendinde öngörülen unsurlar üzerinden hesaplanan tutarlar,

c) Başka bir kadro ya da görevin ödeme unsurları esas alınmak ve kıyaslanmak suretiyle aylık veya ücret ödenen sigortalılar için; emsal alınan kadro veya görevin prime esas kazanç tutarını geçmemek üzere, bu kazancın aylık veya ücret ödenmesinde öngörülen oranında hesaplanacak tutarı,

d) Büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları,

e) 78 sayılı Yüksek Öğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki cetvelerde yer alan yükseköğretim kurumlarına bağlı konservatuarlarda 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 15 inci maddesi uyarınca sözleşme ile istihdam edilen öğretim elemanlarından sanatçı öğretim elemanı olarak istihdam edilenler, anılan Kanunda öğretim görevlisi kadro unvanında istihdam edilenlerin tahsil ve dereceleri için belirlenen prime esas kazanç tutarı kamu idarelerinde sanatçı, sanatkar ve sanatçı öğretmen olarak sözleşme ile istihdam edilenler dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan mühendislerin prime esas kazançları; kamu idarelerinde sanat uygulamacısı ve sahne uygulamacısı olarak sözleşme ile istihdam edilenler dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak görev yapan teknikerlerin prime esas kazançları,

f) İlgili kanunlarında emeklilik ya da ek gösterge açısından belirli bir kadro, unvan veya görevle bağlantı kurulanlar için, bağlantı kurulan kadro, unvan veya görevin prime esas kazancı,

g) Bu fıkranın (a) ilâ (f) bentleri kapsamı dışında kalan sigortalılar için atandıkları görev itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevlerin aynı kadro, unvan, tahsil ve derecesi için belirlenen prime esas kazanç tutarları,

esas alınır. Vekalet veya ikinci görev karşılığında ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeler prime esas kazancın hesabında dikkate alınmaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

B) 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya (h) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkranın (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"b) Bu Kanunda belirtilen fiili hizmet zammı uygulanan işlerde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

1) (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanacak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranına; 40 ıncı maddeye göre 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1.5 puan, 180 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3 puan,

2) (c) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için ise uygulanacak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranına; 40 ıncı maddeye göre 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 4 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 6 puan, 180 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 12 puan,

eklenmesi suretiyle belirlenir ve bu şekilde bulunan oran ile bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranı arasındaki farka ait primin tamamı işveren tarafından ödenir."

"g) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar (a), (c) ve (f) bentlerindeki prim oranlarının toplamı üzerinden primlerini öderler.

h) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılara bağlanan veya bağlanacak vazife malûllüğü aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarının karşılığı olmak üzere her yıl kamu idarelerinin bütçelerinin aylık veya ücret bölümlerindeki ödeneklerin % 5'i oranında ek karşılık primi alınır.

Devlet, Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalıları ile genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar. Devlet katkısı olarak hesaplanacak tutar talep edilen tarihi takip eden 15 gün içinde Hazinece Kuruma ödenir."

MADDE 15- 5510 sayılı Kanunun;

A) 86 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki "ayın yirmibeşinci gününün" ibaresi "ayda Kurumca belirlenecek günün" şeklinde ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebliğata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır.

Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları ile kamu idarelerinin denetim elemanlarınınca, işyerinde fiilen yapılan denetimler sonucunda çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının, en fazla tespitin yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır.”

B) 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine ve 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olanlar için bunların işverenleri,”

“f) 5 inci maddenin (c) ve (g) bentlerine tabi olanlar için işverenleri veya kendileri,”

MADDE 16- 5510 sayılı Kanunun;

A) 88 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 88- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek en geç ertesi ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma öder.

Hak edilen ancak, ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da birinci fıkradaki hüküm uygulanır.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (g) bentleri gereği genel sağlık sigortalısı sayılanlar için, her ay otuz tam gün genel sağlık sigortası primi ödenmesi zorunludur. Şu kadar ki, 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olanların aynı ay içinde zorunlu sigorta kapsamında prim ödeme gün sayısı bulunması halinde, ayın kalan günleri için isteğe bağlı sigorta gün sayısı kadar genel sağlık sigortası primi ödenir.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler için prim ödeme yükümlülerinin ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi; primin tahakkuk ettirileceği ay itibarıyla anılan bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde sayılan toplam kişi sayısının dörde bölünmesi suretiyle bulunacak kişi sayısına (3) ilâ (10) numaralı alt bentlerde sayılan kişi sayısının eklenmesi suretiyle bulunacak toplam kişi sayısı esas alınarak hesaplanır. Ancak,

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamı dışındaki bentlerin kapsamına girerek genel sağlık sigortalısı sayılanlar bu fıkraya göre yapılacak kişi sayısı hesabına dahil edilmez.

87 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlüler, her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler. Bu kişiler primlerini en fazla 360 günle sınırlı olmak üzere peşin olarak erken ödeyebilir. Erken ödeme halinde erken ödenen her gün için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesine göre erken ödeme indirimi hükümleri uygulanır. Ancak yapılan erken ödeme indirimi, prime esas kazançtan indirilmez. Erken ödemede sigortalılık süresi, sigorta priminin ait olduğu her ayın ilk gününden itibaren, prim ödeme gün sayısına dahil edilir. Erken ödeme yapılan ve prim ödeme gün sayısına dahil edilmeyen sürede isteğe bağlı sigortalılığın sona ermesi halinde, sigortalılık süresinden sayılmayan günlere ait primler ilgililere iade edilir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi sigortalılar için, genel sağlık sigortası primi ile kısa ve uzun vadeli sigorta kolları primlerini ayrı ayrı veya birlikte tahsil edilecek şekilde prim ödeme tarihlerini veya dönemlerini belirlemeye Kurum yetkilidir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, her ay için otuz tam gün prim ödemesi zorunludur.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenler, çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek, en geç ödemenin yapıldığı tarihi takip eden onbeş gün içinde Kuruma öderler.

87 nci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde belirtilen yükümlüler, her aya ait primleri ilgili ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları, gelir vergisi ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılmaz.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında sigortalı olarak tescil edilmiş olanların prim borçlarını, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden borç tutarını geçmemek şartıyla % 1 ilâ % 5 oranları arasında olmak üzere kesinti yapılmak suretiyle tahsil etmeye Kurum yetkilidir.

Prim borçları katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenebilir. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi kendisinin, mal veya hizmet satın aldığı veya iştirak veya ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilir. Bu işverenlerin mahsup talebinde buldukları ayda muaccel olan prim borçlarının birinci fıkrada belirtilen ödeme sürelerini izleyen onbeş gün içinde mahsup suretiyle ödenmesi halinde, yasal süresi içinde ödendiği kabul edilir. Ancak prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsup suretiyle ödenmesi talebinde bulunulduğu halde, süresinde mahsup edilemeyen veya eksik mahsup edilen prim borçları için birinci fıkrada belirtilen ödeme sürelerini izleyen günden başlanarak gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır. Kurum, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanacak işverenleri; iştirak konusu, işletme türü ve işletme büyüklüğü itibarıyla belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunulan işverenlerin prim borcu ödeme süresini otuz günü aşmamak üzere uzatmaya yetkilidir.

Kurum, prim ve her türlü alacaklarını, işverenlere olan borçlarından mahsup etmek suretiyle tahsil etmeye yetkilidir.

Primlerin özel ödeme şekilleri kullanılmak suretiyle ödenmesi zorunluluğunu getirmeye ve primlerin yatırılacağı tahsilât kuruluşlarını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Bu alacaklar için tatbik edilen ihtiyati ve icrai hacizlerde 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmüyle, Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun uygulamasından doğacak uyumsuzlukların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise, kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Kurum, kamu idarelerinde işyerinin özelliği nedeniyle primlerin farklı zamanlarda ödeme süresini belirlemeye yetkilidir. Prim alacaklarının tahsili için en geç bir yıl içinde icra yoluna başvurmayan Kurum yetkili personeli hakkında genel hükümlere göre kovuşturma yapılır.

Miktarı Kurum Yönetim Kurulunca belirlenen tutarı geçen ve yurt dışına çıkış yasağı konulacağına dair ihtar tebliğ edilmesine rağmen, borcunu ödemeyen işverenlerin kendileri veya kanuni temsilcileri hakkında Kurumun talebi üzerine, 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile haklı sebebin neler olduğu, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

B) 89 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalının çalıştırıldığı işyeri aktif ve/veya pasifi ile birlikte devredilir veya intikal ederse ya da başka bir işyerine katılır veya birleşirse eski işverenin Kuruma olan prim ile gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarından, aynı zamanda yeni işveren de müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu hükme aykırı sözleşme hükümleri Kuruma karşı geçersizdir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.”

C) 90 ıncı maddesinin madde başlığı “Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması” şeklinde, birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve bankalar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ihale yolu ile yaptıkları her türlü işleri üzerine alanları ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşverenlerin hakedişlerinin, Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenmesi, kesin teminatlarının ise ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının tespit edilmesinden sonra iade edilir. İşverenlerin, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, bankalar ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik, el değiştirme, ihtiyati haciz ve haciz işlemleri, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

Hakedişlerin mahsubu ve ödenmesi ile teminatların prim ve idari para cezası borçlarına karşılık tutulmasına ilişkin işlemlerin usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.”

“Ülke çapında uygulanan ve özel bir izne veya belgeye dayanmayan genel düzenlemeler hariç olmak üzere, belirli bölgelere veya sektörlerle yönelik ya da kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen özel belgelere veya izinlere dayalı olarak kamudan kaynak tahsis edilmesi veya kamu alacaklarından vazgeçilmesi şeklinde kanun, kararname ve diğer mevzuatla sağlanan araştırma,

geliştirme, üretim, yatırım, pazarlama ve benzeri tüm aşamalarda uygulanan devlet yardımı, teşvik ve desteklerin, daha önce başlayıp devam eden nakdi olmayanlar hariç olmak üzere, verilmesinden önce işverenlerden Kuruma muaccel olmuş prim ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına dair belge ve bilgilerin istenmesi zorunludur. Tecil ve takside bağlanmış ya da yapılandırılmış olan borçlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden dolayı anlaşması bozulanlardan veya bu sebepler dışında söz konusu yardım, teşvik ve desteklerden yararlanmaması gerektiği sonradan anlaşılmalardan, yapılan devlet yardımı teşvik ve destek ödemeleri ilgili mevzuat çerçevesinde müeyyideleri ile birlikte geri alınır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınarak Kurumca belirlenir.”

MADDE 17- 5510 sayılı Kanunun;

A) 92 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kısa ve uzun vadeli sigortalar kapsamındaki kişilerin sigortalı ve genel sağlık sigortalısı olması, genel sağlık sigortası kapsamındaki kişilerin ise genel sağlık sigortalısı olması zorunludur. Bu Kanunda yer alan sigorta hak ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmak, azaltmak, vazgeçmek veya başkasına devretmek için sözleşmelere konulan hükümler geçersizdir.”

B) 97 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “meslek hastalığı” ibaresinden sonra gelmek üzere, “vazife malüllüğü” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiş, ikinci fıkradaki “genel hükümlere göre” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“66 ncı madde gereği sağlanan sağlık hizmetlerinin bedelleri için, yurt dışında bulunan sağlık hizmet sunucusunun talebi halinde, sağlık hizmetinin sunumundan önce de avans ödenebilir.”

C) 100 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 100- Kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacaklarının takip ve tahsili ile bu Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli, belli aralıklarla veya münferit olarak vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Kurum, bu Kanun gereği verilecek her türlü belge veya bilginin internet, elektronik ve benzeri ortamda gönderilmesi hususunda, gerçek ve tüzel kişileri zorunlu tutmaya, Kuruma verilmesi gereken her türlü belge, bildirme ve taahhütnameyi diğer kamu idarelerine ait formlarla birleştirmeye, söz konusu belgeleri kamu idarelerinin internet ve elektronik bilgi işlem ortamından almaya, bu idarelere yapılacak bildirimleri Kuruma verilmiş saymaya, bu Kanunun uygulaması ile ilgili işveren, sigortalı ve diğer kurum, kuruluş ve kişilerin talepleri üzerine veya resen düzenleyeceği her türlü bilgi ve belgeyi bilgi işlem ortamında oluşturmaya, bu şekilde hazırlanacak olan bilgi ve belgelerin sadece internet ve benzeri iletişim ortamından ilgili kişilere verilmesini kararlaştırmaya yetkilidir. Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir.

Belge veya bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulan gerçek ve tüzel kişilerin, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir nedenle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, bu Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kuruma göndermemesi ve muhteviyatı primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden üçüncü işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi gönderir ve muhteviyatı primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri Kanunda öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 18- 5510 sayılı Kanununun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle diğer kanunlarda suç oluştursa dahi ayrıca bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin birinci fıkrası ile 61 inci maddesinde belirtilen bildireleri, Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde vermeyenlere, her bir sigortalı için aylık asgarî ücret tutarında, idarî para cezası uygulanır.

b) 11 inci maddesinde belirtilen bildireyi, Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere;

1) Kamu idareleri ile bilânço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgarî ücretin üç katı tutarında,

2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgarî ücretin iki katı tutarında,

3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgarî ücret tutarında,

idarî para cezası uygulanır.

c) 86 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için;

1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgarî ücretin üç katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgarî ücretin beşte biri tutarında,

2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgarî ücretin üç katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgarî ücretin sekizde biri tutarında,

3) Ek belgenin 86 ncı maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgarî ücretin üç katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgarî ücretin yarısı tutarında,

4) Belgenin mahkeme kararı, Kurum veya diğer kamu idarelerinin denetim ve kontrole görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler sonucunda veya bu idareler ve bankalar tarafından düzenlenen belgelerden hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgarî ücretin üç katı tutarında,

idarî para cezası uygulanır.

d) 59 uncu maddesi uyarınca Kurumun defter ve belge incelemeye yetkili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları tarafından veya 59 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli malî müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden, Kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının mal edildiği her bir ay için, aylık asgarî ücretin üç katı tutarında idarî para cezası uygulanır.

e) 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki yükümlülüğü Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın yerine getirmeyenlere;

- 1) Bilânço esasına göre defter tutmakla yükümlü iseler, aylık asgarî ücretin oniki katı tutarında,
- 2) Diğer defterleri tutmakla yükümlü iseler, aylık asgarî ücretin altı katı tutarında,
- 3) Defter tutmakla yükümlü değil iseler, asgarî ücretin üç katı tutarında,

4) Defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla; defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte, kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu olduğu halde tasdiksiz tutulmuş olan defterler, kanunî tasdik süresi geçtikten sonra tasdik ettirilmiş olan defterlerin tasdik tarihinden önceki kısmı, işçilikle ilgili giderlerin işlenmemiş olduğu tespit edilen defterler, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançların kesin olarak tespitine imkân vermeyecek şekilde usulsüz, karışık veya noksan tutulmuş defterler, herhangi bir ay için sigorta primleri hesabına esas tutulması gereken kazançların ve kazançlarla ilgili ödemelerin (sigorta primine esas kazancın ödemeye bağ olduğu durumlar dahil) o ayın dahil bulunduğu hesap dönemine ait defterlere işlenmemiş olması halinde, o aya ait defter kayıtları, Vergi Usul Kanunu gereğince bilânço esasına göre defter tutulması gerekirken işletme hesabı esasına göre tutulmuş defterler geçerli sayılmaz ve bu geçersizlik hallerinin her biri için, aylık asgarî ücretin yarısı tutarında,

5) İşverenler tarafından ibraz edilen aylık ücret tediye bordrosunda; asgarî olarak işyerinin sicil numarası, bordronun ilişkin olduğu ay, sigortalının adı, soyadı, sigortalının sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı ve ücretin alındığına dair sigortalının imzası yer alır; ilişkin olduğu ay, sigortalının adı ve soyadı, ücret, ücret ödenen gün sayısı ve ücretin alındığına dair sigortalının imzasını ihtiva etmeyen (mabuz mukabilinde veya banka kanalıyla yapılan ödemeler hariç) ücret tediye bordroları geçerli sayılmaz ve her bir geçersiz ücret bordrosu için aylık asgarî ücretin yarısı tutarında,

idarî para cezası uygulanır. Verilen süre dışında ibraz edilen defter ve belgelerin tümünün veya bir bölümünün geçersiz olması durumunda, tutulan defter türü de dikkate alınarak bu bendin sadece (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerine göre idarî para cezası uygulanır.

f) 86 ncı maddesinin altıncı fıkrasında ve 85 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri belirtilen sürede yerine getirmeyenlere, aylık asgarî ücretin iki katı tutarında idarî para cezası uygulanır.

g) 8 inci maddesinin üçüncü ve altıncı fıkralarında, 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilenler için aynı maddenin üçüncü fıkrasında, 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 90 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere, aylık asgarî ücret tutarında idarî para cezası uygulanır.

h) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüğünü yasal süresi içinde yerine getirmeyen ticaret sicili memurluklarına aylık asgarî ücretin üç katı tutarında, aynı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara ise aylık asgarî ücret tutarında idarî para cezası uygulanır.

ı) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının, bu Kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler, görevlerini yapmasına engel olanlar hakkında eylemleri başka bir suç oluştursa dahi, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idarî para cezası uygulanır.

j) 100 üncü maddesi kapsamında Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Mahkeme kararına, Kurum veya diğer kamu idarelerinin denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitlere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliklerinden verilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen cezalar % 50 oranında uygulanır.

İdarî para cezası uygulanması 8 inci, 11 inci ve 86 ncı maddelerde belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idarî para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idarî para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idarî para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idarî para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdarî para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

İdarî para cezaları hakkında, bu Kanun ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 19- 5510 sayılı Kanunun;

A) 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Kurumca yapılan inceleme neticesinde;

- a) Sağlık hizmeti sunulmadığı halde sağlık hizmetini fatura ettiği,
- b) Faturayı veya faturaya dayanak oluşturan belgeleri, gerçeğe aykırı olarak düzenlediği,
- c) 64 üncü madde gereğince kapsam dışı tutulan sağlık hizmetlerini, kapsam içinde olan sağlık hizmetleri gibi gösterdiği,
- d) Sağlık hizmetlerine hak kazanmayan kişilere, sağlık hizmeti sunarak Kuruma fatura ettiği,
- e) 73 üncü madde gereğince belirlenen tavanın üzerinde fark ücreti aldığı,

tespit edilen sağlık hizmeti sunucuları hakkında genel hükümlere göre takip yapılır. Bu fiiller nedeniyle Kurumun yersiz ödediği tutar 96 ncı maddeye göre geri alınır. Ayrıca bu fiilli işleyen sağlık hizmeti sunucularının varsa Kurum ile yaptıkları sözleşmeleri feshedilerek, Kurumca belirlenecek süre içinde tekrar sözleşme yapılmaz.

71 inci maddede yer alan kimlik tespiti yükümlülüğünü yapmayan ve bu nedenle bir başka kişiye sağlık hizmeti sunulması nedeniyle Kurumun zarara uğramasına sebebiyet veren sağlık hizmeti sunucularından uğranılan zarar geri alınır."

B) 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunla yürürlükten kaldırmayan hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunlara yapılan atıflar ile ilgili mevzuatında emeklilik, malüllük, vazife malüllüğü ve sosyal sigorta haklarına, yardımlarına ve yükümlülüklerine, iştirakçiliğe ve sigortalılığa, dul, yetim ve hak sahipliği şartlarına, emekli ikramiyesine, ek ödemelere, sağlık hizmetleri veya tedavi bedellerinin ödenmesine ilişkin yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır."

MADDE 20- 5510 sayılı Kanunun 105 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 105- a) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun:

1) 72 nci maddesinin son fıkrasındaki "Bu Kanunun 64 üncü maddesinin (a, b, c, ç, d ve e) fıkralarında açıklanan" ibaresi "5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında belirtilen" şeklinde değiştirilmiştir.

2) Ek 79 uncu maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesi "Bu yardımlar 1 Eylül- 31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile müracaat edenlere, talepte bulunduğu yılın Eylül ayında geçerli olan memur aylık katsayısına göre hesap edilerek başvurularını izleyen ay içinde toptan ödenir." şeklinde değiştirilmiştir.

b) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun:

1) 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 29 uncu maddesinde belirtilen esaslara göre aylık bağlanır."

2) 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 30- Bu Kanunun gerektirdiği her türlü yardım ve ödemeler için sigortalılardan % 12,5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere % 32,5 oranında prim alınır."

3) 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13, 14, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 33, 34, 35, 36, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73,76, 77,78, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 100 ve 101 inci ve geçici 2 nci maddeleri ile 41 inci maddenin (b) bendi,

c) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ancak, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortalısı ve bakımla yükümlü olduğu kişilerin aynı Kanun gereği ödedikleri katılım payları ile diğer sağlık hizmetlerinin karşılanmayan kısmı, bu Kanun kapsamındadır. Ancak yıl içinde ödenen tutarlar, takip eden yılda Hazine tarafından Fona geri ödenir."

d) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 18 inci maddesinin başlığı ve birinci fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ehliyet tespiti, imtihan ve hava değişimi için başka yere gönderilenler:

Memurlar, yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel ve kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlardan, memuriyet mahalli dışına;"

e) 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun:

1) 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 1- Türk vatandaşlarının yurt dışında 18 yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir."

2) 2 nci maddesinin (a) bendinin sonuna "Sosyal Güvenlik Kurumu " ibaresi, (b) bendine "Sosyal Güvenlik Kanunları;" ibaresinden sonra gelmek üzere "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu," ibaresi eklenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki (e) ve (f) bentleri eklenmiştir.

"e) Kurum; Sosyal Güvenlik Kurumunu,

f) Bakanlık; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,"

3) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Başvurulacak kuruluş

MADDE 3- Sigortalılar ile yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra ölenlerin Türk vatandaşı olan hak sahipleri Kuruma müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar."

4) 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Borçlanma tutarı ve borçlanma tutarının iadesi

MADDE 4- Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarı, başvuru tarihindeki prime esas asgari ve azami günlük kazanç arasında seçilecek günlük kazancın % 32'sidir. Borçlanılan süreler, yurda kesin dönüş yapılmış olması şartıyla aylık tahsisi için yazılı talepleri halinde Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 41 inci maddesinin son fıkrası hükümlerine göre değerlendirilir. Borçlanmaya ilişkin Kurumca tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazanca dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır.

Borçlanmadan sonradan vazgeçenler ile yapılan borçlanma sonrasında aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getiremeyenlere ve bunların hak sahiplerine talepleri üzerine yaptıkları ödemeler, faiz uygulanmaksızın iade edilir.

Yurt dışında iken borçlanma isteğinde bulunacak sigortalı veya hak sahipleri Yeni Türk Lirası olarak bildirilecek borç tutarını döviz cinsinden, Türkiye'de ise Yeni Türk Lirası olarak öderler."

5) 5 inci maddesinin birinci fıkrası "Yurt dışındaki sigortalılık sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespit 1 yıl 360 gün, 1 ay 30 gün hesaplanır." şeklinde değiştirilmiş; aynı maddenin üçüncü fıkrasının sonuna "Bu durumda olanlar Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılır." cümlesi eklenmiş; maddeye "Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerdeki hizmetlerini, bu Kanuna göre borçlananların, sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz." fıkrası eklenmiştir.

6) 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının son paragrafı "Yukarıdaki şartları yerine getirenlerden tahsise hak kazananların aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden ay başından itibaren başlatılmak üzere Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümlerine göre bağlanır." şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilir. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz.

Yurt içinde veya yurt dışında çalışması sona erenlerin veya ikamete dayalı bir ödenek alanlardan ödenekleri sona erenlerin, aylıklarının tekrar ödenmesi için yazılı talepte bulunmaları halinde, talep tarihini izleyen ay başından itibaren aylıkları tekrar ödenmeye başlanır."

7) 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10- Sosyal güvenlik sözleşmelerinin Türk vatandaşlarının yabancı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarına yatırdıkları primlerinin Türkiye'ye transferine imkan vermesi halinde, bu ülkelerde çalışan Türk vatandaşları bu ülkelerde prim ödedikleri sigortalılık sürelerini bu Kanuna göre borçlanabilirler. Bunlardan;

a) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin tamamını borçlanarak, tahakkuk ettirilen borçlarını ödemiş olanlara, transfer edilen primlerin tamamı,

b) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin bir kısmını borçlanarak tahakkuk ettirilen borçlarını ödemiş olanlar, transfer edilen primlerin borçlandıkları süreye tekabül eden orandaki miktarı,

transfer tarihindeki cari kur üzerinden sigortalıya, hak sahiplerine veya mirasçılara iade edilir."

f) 27/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile 10/7/1987 tarihli ve 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5 inci maddesinin onbirinci fıkrası hariç olmak üzere, diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

g) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 16- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan 103 üncü maddede unvanları belirtilenlerin emeklilik kesenek ve karşılıkları ile emekli aylıkları ve ikramiyelerinin hesaplanmasında 29/6/2006 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki bu hususlara dair hükümlerin uygulanmasına devam olunur."

h) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun ek geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK GEÇİCİ MADDE 6- 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları ile kanunla kurulu diğer emekli sandıklarınca kendilerine yaşlılık, malütlük veya ölüm aylığı bağlananlar, 1/10/1972 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanun kapsamı dışında sayılırlar.

Ancak, bu Kanuna tabi hizmet süreleri, diğer kurum ve sandıklara bildirilmiş ise bu hizmetler geçerli sayılır.”

1) 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanunun mülga 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 5- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erenlerden gerekli şartları taşımamaları nedeniyle yaşlılık aylığı bağlanamayanların kendilerine, sağlık sebepleri hariç olmak üzere Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen nedenlerden dolayı milletvekili seçilme yeterliliğini korumaları kaydıyla bu Kanuna tabi sigortalı olarak çalışmadıkları ve gelir veya aylık bağlanmadığı sürece 30000 gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar her ay temsil tazminatı olarak ödenir. Bunlardan ölenlerin hak sahiplerine 5510 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık bağlanmamış olması kaydıyla, bu tazminat 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi hükümlerine göre ödenir. Ancak, geçici 8 inci madde uyarınca temsil tazminatı ödenmekte olanlara bu tazminat ödenmez. Bu maddeye göre ödenen tutarlar Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden ödenir.”

MADDE 21- 5510 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 106- 1) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, geçici 20 nci, geçici 81 inci ve geçici 87 nci maddeleri hariç diğer maddeleri,

2) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun geçici 10 uncu ve ek geçici 6 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri,

3) 29/8/1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 4 üncü ve 5 inci maddeleri,

4) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu,

5) 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun,

6) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 1 ilâ 5 inci, 13 ilâ 17 nci ve 33 üncü maddeleri,

7) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 107 nci, 209 uncu ve ek 22 nci maddeleri,

8) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun, 12 ilâ 19 uncu maddeleri, 23 üncü maddesi, 30 ilâ 39 uncu maddeleri, 41 ilâ 55 inci maddeleri, 57 ilâ 59 uncu maddeleri, 61 ilâ 64 üncü maddeleri, 66 ilâ 71 inci maddeleri, 72 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, 73 ilâ 77 nci maddeleri, 79 uncu ve 80 inci maddesi, 82 nci maddesi ilâ 88 inci maddeleri, 90 ilâ 100 üncü maddeleri, 102 nci maddesi, 104 ilâ 107 nci maddeleri, 112 ilâ 124 üncü maddeleri, 127 ilâ 129 uncu maddeleri, 131 ilâ 135 inci maddeleri, ek 2 ilâ ek 4 üncü maddeleri, ek 8 ve ek

9 uncu maddeleri, ek 11 inci maddesi, ek 13 ile, ek 14 üncü maddeleri, ek 19 uncu maddesi, ek 21 ilâ ek 23 üncü maddeleri, ek 25 ilâ ek 27 nci maddeleri, ek 29 ve ek 30 uncu maddeleri, ek 31 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri, ek 32 ilâ ek 34 üncü maddeleri, ek 37 nci maddesi, ek 39 uncu maddesi, ek 46 ve ek 47 nci maddeleri, ek 49 uncu maddesi, ek 56 ve ek 57 nci maddeleri, ek 59 uncu maddesi, ek 69 uncu ve ek 70 inci maddesi, ek 72 nci maddesi, ek 74 ve ek 75 inci maddeleri, ek 80 inci maddesi, geçici 8 inci maddesi, geçici 15 inci maddesi, geçici 16 ncı maddesi, geçici 54 üncü, geçici 65 inci, geçici 85 inci, geçici 86 ncı, geçici 88 inci, geçici 96 ilâ geçici 98 inci, geçici 103 üncü, geçici 104 üncü, geçici 109 ilâ geçici 113 üncü, geçici 115 ilâ geçici 118 inci, geçici 120 nci, geçici 139 ilâ geçici 140 ncı, geçici 146 ncı, geçici 147 ncı, geçici 150 ilâ geçici 151 inci, geçici 153 üncü, geçici 157 nci, geçici 159 uncu, geçici 161 ilâ geçici 166 ncı, geçici 170 inci, geçici 171 inci, geçici 173 üncü, geçici 176 ncı, geçici 180 inci, geçici 182 ilâ geçici 186 ncı, geçici 190 ilâ geçici 192 nci, geçici 195 ilâ geçici 200 üncü, geçici 203 üncü, geçici 204 üncü, geçici 207 nci ve geçici 208 inci, geçici 210 ilâ geçici 217 nci, geçici 219 uncu ve geçici 220 nci, ek geçici 1 inci, ek geçici 2 nci, ek geçici 7 nci, ek geçici 8 inci, ek geçici 11 inci, ek geçici 19 uncu, ek geçici 20 nci, ek geçici 22 nci ve ek geçici 23 üncü maddeleri,

9) 1/10/1992 tarihli ve 3841 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi, 24/11/1994 tarihli ve 4049 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi ve 13/6/2001 tarihli ve 4677 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi,

10) 14/1/1988 tarihli ve 311 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi,

11) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesinin beşinci fıkrası ile 56 ncı maddesinin (C) fıkrası,

12) 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ilâ 188 inci ve 191 inci maddeleri,

13) 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 201 ilâ 203 üncü maddeleri,

14) 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin (d) bendi ile geçici 3 üncü maddesi,

15) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 32 nci maddesindeki "resmî ve özel sağlık kuruluşlarında ayakta ve yatarak tedavileri ile" ibaresi,

16) 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 89 uncu maddesi,

17) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 23 üncü maddesi,

18) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilâtı Kanununun 18 inci maddesi,

19) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile (g) bendinde yer alan "ve tedavileri yaptırılır" ibaresi,

20) 23/4/1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile yaralanan veya sakat kalanların tedavî giderleri" ibaresi,

21) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları,

22) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 7 nci maddesi,

23) 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası,

24) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 18 inci maddesinin (c) bendi ile 20 nci maddesi,

25) 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanunun 7 nci, 11 inci, geçici 1 ilâ geçici 4 üncü maddeleri ile aynı Kanunda geçen "döviz" ibareleri,

26) 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl sonra,

27) 22/2/2006 tarihli ve 5458 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi,

28) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 65 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "Kısa çalışma ödeneği aldığı süre içinde işçinin hastalık ve analık sigortasına ait primler İşsizlik Sigortası Fonu tarafından 2/3 oranında Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan en alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır." cümleleri,

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 22- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir.

17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara göre bağlanan veya talepte bulunulan; aylık, gelir ve diğer ödenekler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ödenmekte olan ek ödemenin verilmesine devam edilir. Bu gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı ve 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı kanunlara göre ödenmekte olan sosyal yardım zammı ile telafi edici ödeme tutarları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenen tutarlar esas alınarak, ilgililerin gelir ve aylıklarına ilâve edilerek ödenir. Sosyal yardım zammının ilâvesinde tamamı dağıtılacak şekilde, hak sahiplerinin gelir ve aylıklardaki hisseleri esas alınır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılanlara ve bunların hak sahiplerine bağlanmış olan aylık ve gelirler, 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre artırılır.

506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı kanunlar kapsamında geçen sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayısı, genel sağlık sigortasının uygulanmasında gerekli olan sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayılarında dikkate alınır."

B) Geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 177/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi olanlara bağlanacak yaşlılık aylıkları aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sürelerdeki prim ödeme gün sayılarına veya fiili hizmet süresine ait aylık; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kanun hükümlerine göre, aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı veya fiili hizmet süresi üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanacak aylığının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı veya fiili hizmet süresi ile orantılı bölümü, aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile çarpılarak hesaplanır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen sürelerdeki prim ödeme gün sayılarına ait aylığı, aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

c) Aylık, (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan kısmî aylıkların toplamından oluşur. Aylıklar ayrıca 29 uncu maddenin son fıkrasına göre artırılarak belirlenir.

d) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 177/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin (a) bendine göre gösterge sistemi içinde hesaplanacak kısmî aylıklara esas gösterge, sigortalıların ortalama yıllık kazanç hesabına giren takvim yılı sayısı esas alınmak suretiyle hazırlanacak olan gösterge ve üst gösterge tespit tabloları esas alınarak belirlenir. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanuna göre yurt dışı hizmet borçlanması yapan sigortalıların bu sürelerinin, bu Kanuna göre hangi sigortalılık haline göre geçmiş sayılacağıın belirlenmesinde; şayet borçlanma yapılan sürelerden önce sigortalılıkları varsa en son sigortalılık haline göre, şayet sigortalılıkları yoksa, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerle ilişkin aylığın hesabında esas alınan asgari aylık tutarı ile 177/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenen eski tam aylık tutarı, toplam prim ödeme gün sayısı içinde bu Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen prim ödeme gün sayısının oranına tekabül eden tutar üzerinden esas alınır.

Yurt dışı hizmet borçlanması yapanların aylıkları da yukarıda belirtilen fıkralara göre hesaplanır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı sayılanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili kanun hükümleri ile bu madde hükümlerine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya başlaması nedeniyle aylıkları kesilenlerden, işten ayrılarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanların yeni aylıkları, bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre hesaplanır.

Malüllük ve ölüm aylıkları, yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 27 nci veya 33 üncü madde hükümlerine göre hesaplanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olup bu tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanların tahsis taleplerinde, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Bu Kanuna tabi geçen hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

C) Geçici 3 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Önceki mevzuat hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre çıkarılması gereken yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut tüzük ve yönetmeliklerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam edilir.”

MADDE 23- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**GEÇİCİ MADDE 4-** Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malüllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenlere, 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz olmaları ve muhafaza etmeleri kaydıyla, tahsis talebine konu ödeme anılan Kanun hükümlerine göre hesaplanarak ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçiliği sona erenlerin kendileri veya dul ve yetimlerinden tahsis talebinde bulunacaklar hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlardan tahsis talebinde bulunacaklara veya bunların hak sahiplerine; 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz olmaları kaydıyla, tahsis talebine konu işlemler, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun esas alınmak suretiyle yapılır.

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ihya ve hizmet borçlanmaları ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun esas alınmaya devam olunur ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmamış olmakla birlikte, geçici 2 nci maddenin altıncı fıkrası gereğince mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak 5434 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde aylık bağlanacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az % 40 oranında özürülü olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlardan, aylık talep tarihinde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri halinde dördüncü ve beşinci fıkra hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 12 nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçi olarak T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilenler ile bu Kanunun yürürlük tarihine kadar isteğe bağlı iştirakçi olmak üzere başvuruda bulunanlardan gerekli şartları taşıyanlar hakkında, 5434 sayılı Kanunun isteğe bağlı iştirakçilikleri devam ettirilir ve bunlar hakkında dördüncü ve beşinci fıkra hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu idarelerinde hizmet akdi ile veya sözleşmeli olarak çalışanlardan; ilgili kanunları gereği 5434 sayılı Kanun ile ilgilendirilenler aynı statüde çalışmaya devam ettikleri sürece, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında dördüncü ve beşinci fıkraya hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya başlamış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için; yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre kesenek ve karşılık, fiili hizmet zammı ve itibari hizmet süreleri karşılıkları, %25 giriş kesenekleri, %100 artış farkları alınmasına devam olunur. Ancak, emeklilik keseneğinin 5/16'sı genel sağlık sigortası primi, 11/16'sı uzun vadeli sigorta primi; kurum karşılığının ise 7.5 /20'si genel sağlık sigortası primi, 12.5/20'si uzun vadeli sigorta kolları primi olarak alınmış kabul edilir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, 81 inci maddenin ikinci fıkrasına göre Kuruma ayrıca katkı ödenir.

5434 sayılı Kanunun bu Kanunla mülga geçici 191 ve geçici 192 nci maddeleri ile 399 sayılı Kanun Hükümünde Karamaneye tabi kurumlarda sözleşmeli olarak çalışmakta iken anılan Kanun Hükümünde Karamanenin 12 nci ve geçici 1 inci maddelerine göre zorunlu olarak, özelleştirilen kurumlarda sözleşmeli olarak çalıştırılmakta iken 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 16 nci ve 5434 sayılı Kanunun ek 71 inci maddeleri uyarınca ve sözleşmeli olarak çalıştıkları kurumun özel kanunundaki hükümler nedeniyle T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilmiş olanlar hakkında; aynı şekilde çalışmaya devam ettikleri müddetçe yürürlükten kaldırılan hükümler de dahil olmak üzere 5434 sayılı Kanun hükümleri ile bu maddenin dördüncü, beşinci, onuncu ve onbirinci fıkrası uygulanır.

Bu madde kapsamında ödenen aylıklar, Devlet memurları için uygulanan aylık katsayısı ile taban aylık katsayısı esas alınarak artırılır. Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra personel, teşkilât ve sair kanunlar ile bu madde gereğince alınacak emekli keseneğinin hesabına esas aylık unsurlarında; aylık katsayısı ile taban aylık katsayısından kaynaklanan artışlar dışında yapılan artışlar bu madde gereğince bağlanmış veya ödenmeye devam olunacak aylıklar hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Emniyet Hizmetleri Sınıfında çalışmakta olanlarla daha önce bu sınıfta çalışmış bulunan personelden halen Emniyet Hizmetleri Sınıfında 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin istekleri halinde; 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen okullarda geçen başarılı eğitim süreleri; talep tarihindeki en az aylık alan polis veya komiser yardımcısı aylığının emekli keseneğine ait unsurları ve borçlanmanın yapıldığı tarihteki katsayı esas alınarak hesaplanan tutarın tamamı borçlandırılmak suretiyle fiili hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren dört yıl içinde kendileri tarafından ödenir.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesine göre makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenenler hariç olmak üzere, sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik, malûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan; 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, bu kişilerden bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık

bağlanması şartlarını haiz olmayanlara ise bu şartları haiz oldukları tarihten itibaren 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, bu Kanunun geçici 1 inci maddesi çerçevesinde almakta oldukları malûllük veya yaşlılık aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanuna göre sigortalı iken malûllük veya yaşlılık aylığı bağlananlardan; 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara bu Kanunun geçici 2 nci maddesi hükümleri de dikkate alınarak bu fıkrada belirtilen şartlar dahilinde söz konusu tazminatlar aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan ölenlerin bu Kanunun 32 nci maddesinde belirtilen şartlara sahip olmaları halinde, 5434 sayılı Kanunun ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, hak sahiplerine bu Kanunun 34 üncü, geçici 1 inci ve geçici 2 nci maddeleri hükümlerine göre söz konusu tazminatlar bu Kanunun yürürlük tarihinden önce ölenler için bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölenler için ise ölüm tarihinden itibaren ölüm aylıklarına eklenmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan; malûllük aylığı almakta olanlar ile malûllük aylığına hak kazanacaklar 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesinde belirtilen aylık bağlamaya ilişkin şartlar dikkate alınmaksızın yukarıda belirtilen tazminat haklarından yararlandırılır. Bu fıkraya göre tazminat tutarları ödendikçe Hazineden tahsil edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre Kurumca sonuçlandırılır. Ancak bunlardan bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Maliye Bakanlığının ilgili birimleri tarafından takip ve tahsil işlemleri başlatılmış olanların işlemleri bunlar tarafından sonuçlandırılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yaşlılık aylığı alanlardan 5434 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya başlayan ve bu çalışmalarından dolayı da anılan Kanuna göre emekli aylığına hak kazananlara; 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla değiştirilmeden veya yürürlükten kaldırılmadan önceki hükümlerine göre aylık bağlanır. Bu aylıklardan yüksek olanın tamamı düşük olanın yarısı ödenir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandığı, ihya ettiği hizmetleri ile birlikte bu Kanuna göre aylığa hak kazanmaları ve müracaat etmeleri halinde, paranın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendilerine aylık bağlanır. Ancak emeklilik ikramiyesi ödenmiş süreler emeklilik ikramiyesinde nazara alınmaz. Kesenek veya toptan ödemeleri zamanlaşımına uğramış olması nedeniyle hizmetleri tasfiye edilmiş olanların, tasfiye edilmiş süreleri bu Kanuna göre birleştirilecek hizmetlerden kabul edilir."

B) Geçici 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için bu Kanuna göre yapılacak toptan ödemelerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hizmet sürelerine ait bölümü, bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile toptan ödemenin yapılmasına ilişkin yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan tutar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için bu Kanuna göre hesaplanan toptan ödeme tutarına ilâve edilerek ödenir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce toptan ödeme yapılarak tasfiye edilen hizmetlerin 31 inci, 36 ncı ve 41 inci maddelere göre ihyasında veya borçlanılmasında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre hesaplanan tutarı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile ihya talebine ilişkin yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için, her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan değeri dikkate alınır. ”

C) Geçici 6 ncı maddesinin üçüncü ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmış olan işyeri tescilleri, bu Kanun hükümlerine göre yapılmış sayılır.”

“Aylık bağlama şartları bakımından bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılarak aylık bağlanacaklar için;

a) 28 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 9000 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 7100 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 7100 güne 100 gün eklenmek suretiyle 9000 günü geçmemek üzere,

b) 28 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen 5400 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 4600 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 4600 güne 100 gün eklenmek suretiyle 5400 günü geçmemek üzere,

c) 28 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen 3960 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 3700 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 3700 güne 100 gün eklenmek suretiyle 3960 günü geçmemek üzere,

d) 28 inci maddenin beşinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 4320 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 3700 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 3700 güne 100 gün eklenmek suretiyle 4320 günü geçmemek üzere,

e) 28 inci maddenin beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen 4680 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 4100 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 4100 güne 100 gün eklenmek suretiyle 4680 günü geçmemek üzere,

uygulanır.

Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelere iş üstlenen işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere götürülen Türk işçilerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sadece malîllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi topluluk sigortasına devam edenler ile isteğe bağlı sigortalı olarak söz konusu ülkelere götürülmüş olan sigortalıların, bu Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında sigortalılıkları bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde işverenlerince sağlanır ve buna ilişkin yükümlülükler yerine getirilir.”

MADDE 24- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunlara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibarî hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilir.

5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre fiili hizmet süresine müstehak görevlerde çalışanların bu görevlerde geçirdikleri süreler bu Kanunun 40 ıncı maddesi gereğince aranan 3600 günün doldurulmasında nazara alınır. 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp bu Kanunun 40 ıncı maddesinde sayılmayan işlerde bu Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin bu maddenin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilmesinde bu Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen 3600 gün prim ödeme şartı aranmaz.

Kamu görevlilerinden borçlandırıldıkları paralardan ödenmeyen kısmı var ise, prime esas kazanç tutarlarından sigortalı hissesi oranında işverenleri tarafından aylıklarından tahsil edilerek Kuruma ödenir.

Türk vatandaşı olarak borçlanma talebinde bulunan ve kendilerine emekli aylığı bağlanan sigortalıların sonradan iskat dışında başka bir devlet vatandaşlığını kazanmaları halinde de aylıkları ödenir.

Aylıkların hesabında 41 inci maddeye ve 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanuna göre yapılan borçlanmaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait kazançları, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre değerlendirilir. Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunan sigortalılar için bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait sürelerin bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra borçlanması halinde de 41 inci madde ve 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ikiden fazla dosyadan gelir veya aylık alınması durumunda bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması durumunda yeni bağlanacak dosyadaki gelir ve aylık miktarı da dahil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarda dosya kapsamından çıkarılır.

Birinci fıkrada belirtilen kanunlar kapsamında zorunlu sigortalı sayılanlar ile isteğe bağlı sigortalı olup sağlık sigortasından yararlananların prim ödeme gün sayıları da genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir.”

B) Geçici 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç diğer alt bentlerine göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu Kanunun yürürlük tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayanların sigortalılık hak ve yükümlülüğü bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren başlar. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine göre sigortalı sayılanların hak ve yükümlülüğü ise 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre başlar.

Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentlerine göre sigortalı sayılanlardan bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, bu Kanunun yürürlük tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında geçen vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydıyla, sigortalının bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı 80 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının 81 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (e) bentlerindeki oranları toplamı üzerinden hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi halinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar bu Kanunun 89 uncu maddesine göre iade edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi gereğince 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre başlatılmış olan icra takipleri anılan Kanun hükümlerine göre takip edilerek sonuçlandırılır.”

C) Geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden bu Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden bu Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar.”

D) Geçici 10 uncu maddesinin başlığı “506 sayılı Kanunun malûllük ve sakatlık hükümlerine ilişkin geçiş hükümleri” şeklinde değiştirilmiş, maddeye beşinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“1/1/2000 tarihinden itibaren sigortalı olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce malûllük aylığı bağlanması için tahsis talebinde bulunan sigortalılar ile ölen sigortalıların hak sahiplerine 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunla bağlanan aylıklar, aynı Kanunun geçici 89 uncu madde hükmünde belirtilen alt sınır aylığı esas alınarak yeniden hesaplanır.”

MADDE 25- 5510 sayılı Kanunun;

A) Geçici 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ile maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce mevcut sosyal güvenlik kurumlarında tescilli yapılan sigortalılar ile bunların hak sahipleri için ortak bilgi bankası oluşturulur. Bu sigortalılar ile sisteme yeni katılacak sigortalıların tescilinde, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları sosyal güvenlik sicil numarası olarak esas alınır.”

“Hizmet akdiyle çalışan sigortalılar için Kanunun 17 nci maddesi gereğince tespit edilecek günlük kazanç hesabına esas üç aylık dönemdeki kazançları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce olanların son takvim ayı itibarıyla gelirlerinin hesaplanmasında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

"Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçi çalıştıran ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştırmaya devam eden kamu idareleri 11 inci madde uyarınca işyeri bildirdiğini Kurumca belirlenecek sürede vermek zorundadırlar. İşyeri bildirdiğinin Kurumca belirlenecek süre içinde verilmemesi durumunda, 102 nci maddenin (b) bendi gereğince idarî para cezası uygulanır."

B) Geçici 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 12- Bu Kanunun uygulamasında sağlık hizmeti sunucularının sigortalılık kontrolü ve diğer provizyon işlemlerini elektronik ortamda yapmaya başlaması için gerekli altyapının kurulmasına kadar, sağlık bilgilerinin yazılı olarak tutulmasına başlanır ve sağlık belgesinin veya sağlık karnesinin Kurumca verilmesine devam edilir.

Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Ancak bu süre altı ayı geçemez.

Kişilerin yürürlükten kaldırılan kanun hükümleri gereğince hak ettikleri sağlık hizmetleri, bu Kanun hükümleri gereğince kapsama alınmamış ise tedavi tamamlanmaya kadar yürürlükten kaldırılan kanun hükümlerine göre Kurumca sağlanmaya devam edilir. 67 nci madde gereği hesaplanan 30 günün hesabında kişilerin lehine olan durum uygulanır. Genel sağlık sigortalısının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayan, ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra faturalandırılan tedavi giderleri Kurum tarafından karşılanır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl süresince 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun kapsamında yeşil kart verilen ve verilecek kişiler durumlarında değişiklik olmaması kaydıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun 60 ncı maddesinin (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

60 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentleri gereğince sigortalı sayılanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde bildirimlerini yapmak zorundadır. Bu süre içinde, 60 ncı maddenin (d) ve (g) bentleri gereğince genel sağlık sigortalısı sayılanlardan; tescil talebi olmayanların 18 yaşından küçük çocuklarının sağlık hizmetlerinden yararlandırılması halinde bu kişilerin tescili çocuklarının sağlık hizmet sunucusuna müracaat tarihi itibarıyla yapılır. Ancak, aile hekimliği uygulamasına başlanan illerde, bu kişiler iki yıllık süreye bakılmaksızın genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak kapsama alınır.

Aile hekimleri tarafından başlatılan sevk zincirine uygun olarak alınan sağlık hizmetlerinde 68 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen katılım payları, üç yıl süreyle % 50 oranında azaltılarak uygulanabilir.

70 inci maddenin birinci fıkrası gereği yapılacak belirlemeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre içerisinde 70 inci maddenin ikinci fıkrasının uygulanmasını il ve ilçe bazında ertelemeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir.

İlgili kanunları gereği tedavi yardımları karşılanan kişiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte herhangi bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun açısından genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilgili kanunları gereği bakmakla yükümlü olunan kız çocukları bu Kanun gereğince de bakmakla yükümlü

olunan kişi sayılır. Ancak durumlarında değişiklik olduğunda sağlık hizmetlerinden yararlanma koşulları bu Kanun hükümlerine göre yeniden belirlenir. Bu kişilerin sigortalı ve sigortalının bakmakla yükümlü olduğu kişilere ilişkin bilgileri ilgili kurumlar tarafından bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma bildirilir.

211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun, bu Kanuna aykırı hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle uygulanır.

17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Kanun kapsamında sigortalılık hali devam eden sigortalılar ile bunların sağlık yardımına müstahak eş ve çocukları, genel sağlık sigortası hükümlerine göre sağlanan sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanma hakkına sahiptir.

63 üncü maddede sayılan finansmanı Kurumca sağlanacak sağlık hizmetleri ile 65 inci madde gereği ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderlerinin 72 nci madde hükmüne göre Kurumca ödenecek bedelleri tespit edilip yayımlanmaya kadar, Kurum tarafından belirlenmiş olan usul ve esaslar ile sağlık hizmeti bedelleri geçerlidir.”

MADDE 26- 5510 sayılı Kanunun;

A) İkinci Kısım, Üçüncü Bölümün başlığı “Hizmet Akdiyle veya Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışan Sigortalıların Tabi Olduğu Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri”,

B) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendindeki “(a) ve (c) bentleri” ibaresi “(a) bendi”,

C) 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “(a) ve (c) bentleri” ibaresi “(a) bendi”,

D) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki “prim ve her türlü borçlarının” ibaresi “prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının”,

E) 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki “dördüncü fıkrasında” ibaresi “üçüncü fıkrasında”, “hastalık ve analık” ibaresi “analık”,

F) 39 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki “malûl kalan” ibaresi “malûl veya vazife malûlü olan”,

G) 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “uhdesinde kamu görevi bulunanlara (2000), uhdesinde kamu görevi bulunmayanlara ise (3000)” ibaresi “(4000)” ve “dört” ibaresi “sekiz”,

H) 59 uncu maddesinin yedinci fıkrasındaki “denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları,” ibaresi “denetim elemanları”,

I) 66 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki “tedavisi mümkün olmadığı” ibaresi “tedavisinin yapılamadığı”,

J) 70 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “sınıflandırılır” ibaresi “basamaklandırılır”,

K) 78 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “olup olmadığına bakılmaksızın tüm” ibaresi “olan” ve ikinci fıkrasındaki “Bakanlıkça” ibaresi, “Kurumca”,

L) 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki “ayın veya dönemin ” ibaresi “ayı takip eden ayın”,

M) 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki “harp malûlleri ve vazife malûlleri hariç,” ibaresi “harp malûllüğü, vazife malûllüğü”,

şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- 5510 sayılı Kanunun;

A) 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “malûllük” ibaresinden sonra gelmek üzere “vazife malûllüğü” ibaresi,

B) 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına "Malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere, "vazife malûllüğü" ibaresi,

C) 45 inci maddesinin birinci fıkrasına "Prime esas kazançların yarısı üzerinden prim alınanların prim ödeme gün sayısı bu sürelerin yarısı olarak hesap edilir." cümlesi,

D) 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "Bu kişilere de aynı miktar ve şartlarda huzur hakkı ödenir." cümlesi,

E) 66 ncı maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere "Yurt içinde yapılması mümkün olmayan tetkiklerin de yurt dışında yapılması sağlanabilir." fıkrası,

F) 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine "ile organ" ibaresinden sonra gelmek üzere "doku ve kök hücre;", (f) bendine "(c) bendinin (4)" ibaresinden sonra gelmek üzere "numaralı alt bendinde belirtilen kişiler ile bunların eşleri" ibareleri,

G) 78 inci maddesinin ikinci fıkrasına "Bu kişi ve grupların sağlık bilgilerinin nasıl tutulacağı ilgili kuruluşların görüşleri alınarak hazırlanacak yönetmelik ile düzenlenir." cümlesi,

H) 85 inci maddesinin ikinci fıkrasına "döner sermayeli kuruluşlar" ibaresinden sonra gelmek üzere "kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar" ibaresi,

I) 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "Malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malûllüğü" ibaresi,
eklenmiştir.

MADDE 28- 5510 sayılı Kanunun;

A) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası,

B) 17 ncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi,

C) 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendindeki "ve Kurumca kabul edilecek sektörel veya genel ekonomik kriz dönemlerinde işvereni tarafından ücretsiz izinli sayılanların, her yıl için 3 ayı geçmemek üzere bu süreleri" ibaresi,

D) 50 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendindeki "veya son bir yıl içinde 360 günden az çalışmak" ibaresi,

E) 70 inci maddesinin üçüncü fıkrası,

F) 71 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 29- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlar, malûllük ve yaşlılık aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primi bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Ancak;

a) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı 80 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançlar üzerinden 81 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen prim oranına yüzde 30 oranının eklenmesi suretiyle bulunan toplamdır. Bu oranın dörtte biri sigortalı, dörtte üç işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir.

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı olarak bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen hükümler uygulanır.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan bu Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için sosyal güvenlik destek primi uygulanmaksızın bu Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi hükümleri uygulanır.

d) 5434 sayılı Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerden, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yapacakları tercihleri doğrultusunda bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları veya sosyal güvenlik destek primine ait hükümleri uygulanır. Bunlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.

Prime esas kazancın beyanına ilişkin geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olarak kaydı ve tescili yapılmış olanların bu Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançlarını Kurumca belirlenecek sürede beyan etmemeleri halinde, ödeyecekleri aylık primler beyanda bulununcaya kadar daha önce ödemiş oldukları gelir basamaklarına karşılık gelen tutarlar üzerinden alınır.

Ancak, bu tutarlar 82 nci maddede belirtilen asgari günlük kazanç alt sınırına göre hesaplanan aylık prim tutarından az olamaz.

Kendi adına ve hesabına tarımsal faaliyette bulunan sigortalılara ilişkin geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 16- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde belirtilenler için bu Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde belirtilen "otuz" ibaresi ile 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen "otuz" ibaresi, 2008 yılı için "onbeş" olarak uygulanır ve prime esas günlük kazancın otuz katını geçmemek üzere takip eden her yıl için bir puan artırılır.

Kendi adına ve hesabına çalışanların sigortalılıklarının durdurulmasına ilişkin hükümler

GEÇİCİ MADDE 17- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre tescilleri yapıldığı halde, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla beş yılı aşan süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelerle ilişkin prim borçlarını, prim borçlarının ödenmesine ilişkin Kurumca çıkarılacak genel tebliğin yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren 6 ay içerisinde ödememeleri halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Prim borcuna ilişkin süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelerle ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek, Kurum alacakları arasında yer verilmez.

Ancak, sigortalı ya da hak sahipleri daha sonra müracaatları tarihindeki 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden hesaplanacak borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Bazı aylık tazminat ve yardımlara ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 18- İlgili kanunlarında düzenleme yapılınca kadar;

a) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilenlerden bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre vazife veya harp malûlü sayılması gerekenlerin ve Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından görevlendirilip görevlendirildiği tarihte uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak çalışmayanlardan bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre harp malûlü sayılması gerekenlerin kendileri ile bunların dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar hakkında bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

b) 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesinin birinci fıkrası ile bu Kanunun 47 nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında sayılanlara ve bunların haksahiplerine, ilgili kanunları ve bu Kanun çerçevesinde bağlanacak aylıkları toplamının, emsallerinin 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesine göre yükseltilecek hak kazandıkları aylıklardan düşük olması halinde, aradaki fark ayrıca ödenir.

c) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesi, 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı Kanun, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun, 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Kanun, 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Kanun, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanun ile yılı bütçe kanunlarına ekli cetveller kapsamına giren kişilere ve diğer kanunlarda yapılan atıflar sebebiyle 2330 sayılı Kanun esas alınarak ilgililerine aylık, tazminat ve ek ödeme verilmesi ile yardım işlemleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu madde kapsamına girenler için yukarıdaki fıkralar gereğince Kurumun yükleneceği ilâve giderler en geç iki ay içinde faturası karşılığı Hazineden tahsil edilir.

Aylık alanlardan kesilecek sağlık sigortası primi

GEÇİCİ MADDE 19- 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre aylık almakta olup ilgili dosyasından on yıl süreyle sağlık sigortası primi ödemiş olanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sağlık sigortası primi kesilmiş olan süreler düşülmek kaydıyla, aylıklarının % 10' u oranında ve 10 yıl süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir."

MADDE 30- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 31- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı V.

M. S. Yazıcıoğlu

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı V.

B. Atalay

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı V.

N. Ekren

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı V.

B. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE BAZI KANUN
VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (7), (10), (14), (15), (17), (20), (21) ve (29) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (30) ve (31) numaralı bentler ile fıkra eklenmiştir.

“7) Hak sahibi: Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü halinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babasını,”

“10) Bakmakla yükümlü olduğu kişi: Bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinin dışında kalan genel sağlık sigortalısının, sigortalı sayılmayan veya isteğe bağlı sigortalı olmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan;

a) Eşini,

b) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çıraklık ve çıraklık eğitimi ile işletmelerde mesleki eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın bu Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarını,

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı Kurumca belirlenen kriterlere göre tespit edilen ana ve babasını,”

“14) Ay: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, ayın 15'inden ertesi ayın 15'ine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise ayın 1'i ilâ sonu arasında geçen ve otuz gün olarak değerlendirilen süreyi,

15) Yıl: Ücretleri; her ayın 15'inde ödenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamındaki sigortalılar için, 15 Ocak tarihinden ertesi yılın 15 Ocak tarihine kadar geçen, diğer sigortalılar için ise 1 Ocak ilâ 31 Aralık tarihleri arasında geçen ve 360 gün olarak değerlendirilen süreyi,”

“17) Aylık: Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile vazife malûllüğü halinde yapılan sürekli ödemeyi,”

“20) Kurum Sağlık Kurulu: Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlardaki teşhis ve bu teşhise dayanak teşkil eden belgeleri incelemek suretiyle, çalışma gücü kaybı ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarını, erken yaşlanma halini, vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücü kaybını ve malûllük derecelerini belirlemeye yetkili hekimlerden ve/veya dış hekimlerinden oluşan kurulları,

21) Kamu idareleri: 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarını,”

“29) Güncelleme katsayısı: Her yılın Aralık ayına göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranının % 100'ü ile sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının % 30'unun toplamına (1) tam sayısının ilâve edilmesi sonucunda bulunan değeri,

30) Vazife malûllüğü: Bu Kanunun 47 nci maddesinde tarif edilen vazife ve/veya harp malûllüğü hallerini,

31) Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri: Ülkemizin taraf olduğu sosyal güvenlik sözleşmelerini,”

“Bu maddenin (29) numaralı bendinde belirtilen güncelleme katsayısının hesabında, en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı veya sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla gelişme hızının eksi olduğu yıllarda eksi değerler sıfır olarak alınır.”

MADDE 2- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Bu Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından;

a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,

b) Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan ise;

1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olanlar,

2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar,

3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,

4) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

c) Kamu idarelerinde;

1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp, ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanalar,

sigortalı sayılırlar.

Birinci fıkranın (a) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler;

a) İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler,

b) Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar,

c) Müttekabiliyet esasına dayalı olarak uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülke uyruğunda olanlar hariç olmak üzere, yabancı uyruklu kişilerden hizmet akdi ile çalışanlar,

d) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre çalıştırılanlar,

e) 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzısihha Kanununda belirtilen umumî kadınlar,

f) Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar,

hakkında da uygulanır.

Birinci fıkranın (b) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler; 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jockey ve antrenörler hakkında da uygulanır.

Birinci fıkranın (c) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler;

a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

b) Başbakan, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,

c) Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,

d) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspeditmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar,

e) Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler,

hakkında da uygulanır.

Dördüncü fıkranın (d) ve (e) bentlerinde belirtilen okulları tamamlamadan ayrılanlar ile bu okulları tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.

Bu Kanunun kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara bu kapsamda oldukları sürece uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 3- 5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki (g) bendi eklenmiş ve (d) ve (f) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

"b) 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ve işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler hakkında iş kazası ve meslek hastalığı ile hastalık sigortası; meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında zorunlu staja tabi tutulan öğrenciler hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası uygulanır ve bu bentte sayılanlar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı bağlanmış malûllerden, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanların aylıkları kesilmez. 3713 sayılı Kanuna göre aylık bağlanmış malûller ile aynı Kanun kapsamına giren olaylar sebebiyle vazife malûllüğü aylığı alan er ve erbaşların, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olmaları halinde de aylıkları kesilmez. Aylıkları kesilmeksizin 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışanlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışanlar hakkında ise iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır. İş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulananların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, bu isteklerini Kuruma bildirdikleri tarihi takip eden ay başından itibaren, haklarında uzun vadeli sigorta kolları da uygulanır. Bu fıkraya kapsamına girenlerden ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz."

"g) Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır ve bunlar hakkında kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanır. Bu sigortalıların uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmak istemeleri halinde, 50 nci maddenin ikinci fıkrasındaki Türkiye'de yasal olarak ikamet etme şartı ile aynı fıkranın (a) bendinde belirtilen şartlar aranmaksızın haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanır. Bu kapsamda, isteğe bağlı sigorta hükümlerinden yararlananlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz."

MADDE 4- 5510 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c), (h) ve (k) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir; (j) bendi yürürlükten kaldırılmış, (l) bendindeki "kamu düzeninin" ibaresi, "ilgili mevzuatının" şeklinde değiştirilmiştir.

"c) Ev hizmetlerinde çalışanlar (ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç),"

"h) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri gereği sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar,"

"k) Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlardan, aylık faaliyet gelirlerinden bu faaliyetine ilişkin masraflar düşüldükten sonra kalan tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından az olduğunu belgeleyenler,"

MADDE 5- 5510 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, gelir vergisi mükellefi olanlar ile şahıs şirketlerinden kolektif, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ve donatma iştiraki ortaklarının vergi mükellefiyetlerinin başladıkları tarihten; sermaye şirketlerinden limited şirket ortakları ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının, şirketin ticaret sicil memurlukları tescil edildikleri tarihten; anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortak-

larının yönetim kuruluna seçildikleri tarihten; gelir vergisinden muaf olanların ise esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı oldukları tarihten; tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için tarımsal faaliyetlerinin kanunla kurulu ilgili meslek kuruluşlarınca veya kendilerince, bir yıl içinde bildirilmesi halinde kaydedildiği tarihten, bu süre içinde bildirilmemesi halinde ise bildirim Kuruma yapıldığı tarihten; köy ve mahalle muhtarları için seçildikleri tarihten; 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilenler için ise lisans belgesine istinaden fiilen çalışmaya başladıkları tarihten,

c) (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, göreve başladıkları veya bu Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (d) ve (e) bentleri kapsamındaki okullarda öğrenime başladıkları tarihten,”

MADDE 6- 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci, üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; dördüncü ve altıncı fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“İşverenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Ancak işveren tarafından sigortalı işe giriş bildirgesi;

a) İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak sigortalılar için, en geç çalışmaya başlatıldığı gün,

b) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçlarına sefer esnasında alınarak çalıştırılanlar ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilecek işyerlerinde; ilk defa sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihten itibaren bir ay içinde çalışmaya başlayan sigortalılar için, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç söz konusu bir aylık sürenin dolduğu tarihe kadar,

c) Kamu idarelerince istihdam edilen 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa göre işsizlik sigortasına tabi olmayan sözleşmeli personel ile kamu idarelerince yurt dışı görevde çalışmak üzere işe alınanların, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren bir ay içinde,

Kuruma verilmesi halinde, sigortalılık başlangıcından önce bildirilmiş sayılır.”

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde bulunanlar hariç olmak üzere diğer alt bentleri kapsamında sigortalı sayılan kişiler için 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından; (4) numaralı alt bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için ise kanunla kurulu meslek kuruluşlarına kayıt tarihinden itibaren kendi mevzuatına göre kayıt veya tescili yapan ilgili kurum, kuruluş ve birlikler, vergi daireleri ve esnaf sicil memurluğu sigortalı işe giriş bildirgesi düzenleyerek Kuruma vermekle yükümlüdür. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde sayılanların bildirimleri en geç 15 gün, (4) numaralı alt bendinde sayılanların bildirimleri ise en geç bir ay içinde yapılır. Ayrıca 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendinde sayılanların kendileri tarafından da sigortalılık bildirimleri yapılabilir. 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilenlerin ise çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde tescil eden kuruluş tarafından Kuruma bildirilmesi zorunludur. Kurum bu bildirimlerden itibaren bir ay içinde tescili yapılan kişilere, sigortalılık hak ve yükümlülüklerinin başladığını bildirir.”

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştıracak işverenler, bu kapsamda ilk defa veya tekrar çalıştırmaya başlattıkları kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından itibaren, onbeş gün içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdürler. Aynı kamu idaresinin farklı birimleri arasındaki naklen tayin ve görevlendirmelerde bildirim yapılmaz.”

MADDE 7- 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2), (3), (8) ve (10) numaralı alt bentleri ile (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"2) Gelir vergisinden muaf olanlar için, esnaf ve sanatkâr sicili kaydının silindiği veya 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (k) bendi kapsamına girdiği tarihten,

3) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı alt bendi kapsamına girenlerden, şahıs şirketlerinden kolektif, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ve donatma iştiraki ortaklarının vergi mükellefiyetlerinin sona erdiği, limited şirket ortaklarından hisselerinin tamamını devreden sigortalıların, hisse devrinin yapılmasına ortaklar kurulunca karar verildiği tarihten, anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının yönetim kurulu üyeliklerinin sona erdiği tarihten, iflas veya tasfiye durumu ile münfesh duruma düşen şirketler için ortağın talep etmesi halinde, mahkeme karar ile iflasın, tasfiyenin açılmasına, ortaklar kurulu kararı ile tasfiyenin başlamasına veya şirketin münfesh duruma düşmesine karar verildiği, ortakların talep bulunmaması halinde, mahkemece iflasın kapatılmasına karar verildiği, tasfiyesi sonuçlanan şirketlerin ortaklıklarının ise tasfiye kurulu kararının ticaret sicili memurluğunca tescil edildiği tarihten,"

"8) (3) numaralı alt bent kapsamında iflas veya tasfiye durumu ile münfesh duruma düşen şirketlerin ortaklarından 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların, çalışmaya başladıkları tarihten,"

"10) Gelir vergisinden muaf olan, ancak esnaf ve sanatkârlar sicili kaydına istinaden 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, bu sigortalılıklarının devamı sırasında, hizmet akdi ile çalışanların çalışmaya başladığı tarihten,"

"1) Ölüm veya aylık bağlanmasını gerektiren hallerde görev aylıklarının kesildiği tarihi, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması halinde ise bu süre ve hadlerin doldurulduğu tarihleri takip eden aybaşından,

2) Diğer hallerde ise görevden ayrıldıkları tarihten,"

MADDE 8- 5510 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentleri ile ikinci fıkrasının (c) bendinden sonra gelen paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,"

"d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,"

"iş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu fıkranın (a) bendinde belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar."

MADDE 9- 5510 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 15- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalının, iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan ve iş göremezliğine neden olan rahatsızlıklar, hastalık halidir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan eşinin, kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık alan kadının ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşinin gebeliğinin başladığı tarihten itibaren doğumdan sonraki ilk sekiz haftalık, çoğul gebelik halinde ise ilk on haftalık süreye kadar olan gebelik ve analık haliyle ilgili rahatsızlık ve özürüllük halleri anafile hali kabul edilir."

MADDE 10- 5510 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasından sağlanan haklar

MADDE 16- İş kazası veya meslek hastalığı sigortasından sağlanan haklar şunlardır:

- a) Sigortalıya, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi.
- b) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması.
- c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması.
- d) Gelir bağlanmış olan eş ve kız çocuklarına, evlenme ödeneği verilmesi.
- e) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilmesi.

Hastalık ve analık sigortasından sigortalıya hastalık veya analık hallerine bağlı olarak ortaya çıkan iş göremezlik süresince, günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Analık sigortasından sigortalı kadına veya sigortalı olmayan eşinin doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan; kendi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık alan kadına ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşine, her çocuk için yaşaması şartıyla doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin üçte biri tutarında emzirme ödeneği verilir.

Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan eşinin doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe emzirme ödeneği verilebilmesi için, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendi kapsamında olanlar için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması,

b) (b) bendi kapsamında olanlar için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi yatırılmış ve genel sağlık sigortası primi dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması,

şarttır.

Emzirme ödeneğine hak kazanan sigortalılardan 9 uncu maddeye göre sigortalılığı sona erenlerin, bu tarihten başlamak üzere üçyüz gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın veya eşi analık sigortası haklarından yararlanacak sigortalı erkek, doğum tarihinden önceki onbeş ay içinde en az 120 gün prim ödenmiş olması şartıyla emzirme ödeneğinden yararlandırılır.”

MADDE 11- 5510 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5 inci madde kapsamındaki sigortalılardan hastalık sigortasına tabi olanların hastalık sebebiyle iş göremezliğe uğraması halinde, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak üzere her gün için,

c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde belirtilen muhtarlar ile aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için,

d) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile (b) bendinde belirtilen muhtarlar ile aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamındaki sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için,"

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanlara iş kazası veya meslek hastalığı ya da analık halinde geçici iş göremezlik ödeneği, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla yatarak tedavi süresince veya yatarak tedavi sonrası bu tedavinin gereği olarak istirahat raporu aldıkları sürede ödenir.

İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde 17 nci maddeye göre hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayaktan tedavilerde ise üçte ikisidir."

MADDE 12- 5510 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasındaki "prim ve her türlü borçlarının" ibaresi "prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının" şeklinde değiştirilmiş, beşinci ve altıncı fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

"İş kazası veya meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürlülük nedeniyle Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum Sağlık Kurulunca meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır."

MADDE 13- 5510 sayılı Kanununun 25 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 25- Sigortalının veya işverenin talebi üzerine Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün veya iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını, (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücünün en az % 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı, malül sayılır.

Ancak, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce sigortalının çalışma gücünün % 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilirse, sigortalı bu hastalık veya özürlü sebebiyle malüllük aylığından yararlanamaz.

Yedek subay veya er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silâh altına alındıkları dönemde malül olup, bu malüllükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya özürlü sebebiyle malüllük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların yazılı talepleri halinde, haklarında bu madde hükümleri uygulanmaksızın malüllüklerinin mani olmadığı başka vazife veya sınıflara nakil suretiyle tayinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların, istifa etmiş sayıldıktan sonra dahi, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasını isteme hakları mahfuzdur. Ancak, kurumlarında başka vazife ve sınıflara nakli mümkün olanlardan özel kanunlarına göre yükümlülük süresine tabi olanlar, bu yükümlülüklerini tamamlamadıkça veya malüliyetlerinin yeni vazifelerine de mani olduğuna dair usulüne uygun yeniden rapor almadıkça bu haklarını kullanamazlar.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan, vazifelerini yapamayacak derecede hastalığa uğrayanlar, hastalıkları kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam etmesi halinde, hastalıklarının mahiyetlerine ve doğuş sebeplerine göre birinci fıkra uyarınca malül veya 47 nci madde hükümlerine göre vazife malülü sayılırlar.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan; personel kanunlarına tabi olmayanların hastalık sebebiyle malül sayılmalarına esas alınacak hastalık süresi hakkında kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun hastalık iznine ilişkin hükümleri uygulanır. Kanunlarındaki yazılı sürelerden önce geçen hastalığı en çok bir yıl içinde nüksetmesi halinde eski ve yeni hastalık süreleri birleştirilmek suretiyle işlem yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 14- 5510 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde, aynı fıkradaki “prim ve her türlü borçlarının” ibaresi, “prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının” şeklinde değiştirilmiştir.

“b) En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malül olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalı primi bildirilmiş olması,”

MADDE 15- 5510 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin üçüncü, beşinci ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Malüllük aylığı, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamındaki sigortalılar ile (c) bendi kapsamında sigortalı iken görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanların;

a) Malül sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden önce ise yazılı istek tarihini,

b) Malül sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonra ise rapor tarihini,

c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların ise, maluliyetleri sebebiyle görevlerinden ayrıldıkları tarihi,

takip eden ay başından itibaren başlar.”

“Malüllük aylığı almakta iken bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların malüllük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir ve bu Kanuna tabi olarak çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddede göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Bunlardan işten ayrılarak yeniden malüllük aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunan ya da emekliye ayrılan veya sevkedilenlere; kontrol muayenesine tabi tutulmak ve ilk aylığına esas malüllüğünün devam ettiği anlaşılacak kaydıyla, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışıyorsa görevinden ayrıldığı tarihi, diğerlerine ise istek tarihlerini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden malüllük aylığı hesaplanarak bağlanır.

Bu durumdakilerden ilk bağlanan malüllük aylığına esas prim ödeme gün sayısı;

a) 9000 günün üzerinde olanların aylıkları 30 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanarak hesaplanır.

b) 9000 günden az olanların aylıkları ise, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanmak suretiyle aylığın başlangıç tarihi itibarıyla hesaplanan tutarının emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamının emeklilik öncesi prim ödeme gün sayısına orantılı

bölümü ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden bu maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın altında olamaz.”

MADDE 16 - 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “yaş hadlerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “65 yaşını geçmemek üzere” ibaresi eklenmiş, yedinci fıkrasındaki “50” ibaresi, “55” şeklinde, sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dokuzuncu fıkrasındaki “prim ve her türlü borcunun” ibaresi, “prim ve prime ilişkin her türlü borcunun” şeklinde değiştirilmiştir.

“Yukarıdaki fıkralarda belirtilen yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalının çalıştığı işten ayrıldıktan, (b) bendinde belirtilen sigortalının sigortalılığa esas faaliyete son verip vermeyeceğini beyan ettikten sonra yazılı istekte bulunmaları, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların ise istekleri üzerine yetkili makamdan emekliye sevk onayı alındıktan sonra ilişkilerinin kesilmesi şarttır.”

MADDE 17 - 5510 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasında “hesaplanan gün sayısına göre,” ibaresinden sonra gelmek üzere “% 50’yi geçmemek üzere” ibaresi eklenmiştir.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile aynı fıkranın (c) bendine göre bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama aylık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımı sonucunda bulunan tutardır.”

“Aylık bağlama oranı, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi geçen toplam prim ödeme gün sayısının her 360 günü için % 2 olarak uygulanır. Bu hesaplamada 360 günden ek-sik süreler orantılı olarak dikkate alınır. Ancak aylık bağlama oranı % 90’ı geçemez.”

MADDE 18 - 5510 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri ile üçüncü ve beşinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan yaşlılık aylığına hak kazananlara, yetkili makamdan alınan emekliye sevk onayı üzerine görevleriyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden,

c) (c) bendinde belirtilen sigortalılardan her ne şekilde olursa olsun görevinden ayrılmış ve da-ha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanlar ile kontrol muayenesi sonucu aylığı kesilenlerden yaşlılık aylığına hak kazananlara ise istek tarihini takip eden,”

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir. Bunlardan bu Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim almır. Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak veya işyerini kapatarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanmasi için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak

bağlanır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bu fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

b) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Ancak kesilecek olan bu tutar, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz. Bu sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmaz. Sosyal güvenlik destek primine tabi olanların primleri, aylıklarından kesilmek suretiyle tahsil edilir. Sosyal güvenlik destek primi ödenmiş veya bildirilmiş süreler bu Kanuna göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısına ilâve edilmez, 31 inci ve 36 ncı madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılmaz."

"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine tabi faaliyete başladığı için üçüncü fıkranın (a) bendine göre yaşlılık aylığı kesilenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılıkları devam ettiği süre içinde bu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükümlerinin uygulanmasını; (b) bendi hükümlerine göre sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar ise haklarında üçüncü fıkranın (a) bendi hükümlerinin uygulanmasını isteyebilirler."

MADDE 19 - 5510 sayılı Kanunun 31 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 31- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan, herhangi bir nedenle çalıştığı işten ayrılan veya işyerini kapatan ve yaşlılık aylığı bağlanması için gerekli yaş şartını doldurduğu halde malûllük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında ise kendi adına bildirilen, (b) bendi kapsamında ise ödediği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait olduğu yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde verilir.

Bu Kanuna göre toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan, yeniden bu Kanuna tabi olarak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlar, yazılı olarak müracaat etmeleri halinde, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleşen güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan tutarını talep tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri halinde, bu hizmetler ihya edilerek bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınır."

MADDE 20- 5510 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki "eş ve çocuklara" ibaresi, "eş ve kız çocuklara" şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ölüm aylığı;

a) En az 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş,

b) 47 nci maddede yazılı sebeplerle kazaya uğramış, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış,

c) Bağlanmış bulunan malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş,

durumda iken ölen sigortalının hak sahiplerine, yazılı istekte bulunmaları halinde bağlanır. Ancak, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre sigortalı sayılanların hak sahiplerine aylık bağlanabilmesi için ölen sigortalının genel sağlık sigortası primi dahil kendi sigortalılığından dolayı prim ve prime ilişkin her türlü borcunun olmaması veya ödenmesi şarttır.”

MADDE 21- 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Dul eşine % 50'si; aylık bağlanmış çocuğu bulunmayan dul eşine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması halinde % 75'i,

b) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az % 60 oranında yitirip malûl olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının,

her birine % 25'i,

d) Hak sahibi eş ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartıyla ana ve babaya toplam % 25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşın üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki şartlarla toplam % 25'i,”

MADDE 22- 5510 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlardan ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanamaması durumunda, ölüm tarihi esas alınmak kaydıyla 31 inci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan tutar, 34 üncü madde hükümleri dikkate alınarak hak sahiplerine toptan ödeme şeklinde verilir.”

“Bu Kanuna göre toptan ödeme yapılarak tasfiye edilmiş süreler, borçlanılarak veya yurt dışı hizmetleri birleştirilerek ya da sonradan hizmet tespiti nedeniyle hak kazanılan sürelerin eklenmesi suretiyle ölüm sigortasından yararlanmak için gerekli prim ödeme gün sayısının tamamlanması halinde, hak sahiplerinin yazılı isteği üzerine 31 inci maddenin ikinci fıkrasına göre ihya edilir. Yukarıdaki süreler, ihya edilen süreye ilişkin tutar dahil her türlü borçların ödendiği tarihi takip eden ay başı itibarıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasında dikkate alınır.”

MADDE 23- 5510 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 37-** Evlenmeleri nedeniyle 34 üncü maddeye göre bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken eş veya kız çocuklara, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenir. Evlenme ödeneği alan hak sahibinin aylığının kesildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yeniden hak sahibi olması halinde, bir yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağlanmaz, bu durumda olanlar 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

Evlenme ödeneği verilmesi halinde, diğer hak sahiplerinin aylık veya gelirleri evlenme ödeneği verilen sürenin bitimini takip eden ödeme döneminden itibaren 34 üncü maddeye göre yeniden belirlenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş olup da ölen sigortalının hak sahiplerine, asgarî ücret tutarında cenaze ödeneği ödenir. Cenaze ödeneği, sırasıyla sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir.

Cenaze ödeneğinin üçüncü fıkrada sayılanlara ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılması durumunda, üçüncü fıkrada belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan masraflar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat gereği ölüm yardımı hariç cenaze gideri, cenaze nakil gideri ödeneği veya bu mahiyette bir ödemenin yapılması halinde, Kurum tarafından cenaze ödeneği ödenmez."

MADDE 24- 5510 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında dikkate alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı; sigortalının, mülga 2/6/1949 tarihli ve 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununa, mülga 4/2/1957 tarihli ve 6900 sayılı Malûliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Hakkında Kanuna, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklara veya bu Kanuna tâbi olarak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak ilk defa kapsama girdiği tarih olarak kabul edilir. Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri hükümleri saklıdır."

"Aylık bağlama işlemlerinde dikkate alınan sigortalılık süreleri, sigortalılığın başlangıç tarihi ile sigortalının aylık bağlanması için yazılı istekte bulunduğu, aylık bağlanması için istekte bulunmayan sigortalılar için ise ölüm tarihi arasında geçen süredir. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar bakımından sigortalılık süresi; sigortalılığın başlangıç tarihi ile 48 inci maddeye göre yetkili makamdan emekliye sevk onayının alınarak görevi ile ilişkisinin kesildiği ayın son günü arasında geçen süredir."

“Vazife malullüğü aylığı almakta iken, çalışmaya başlamaları nedeniyle haklarında uzun vadeli sigorta hükümleri uygulananlar için malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlanmasında veya toptan ödeme yapılmasında esas alınacak sigortalılık süresi, prim ödeme gün sayısı ve prime esas kazancın hesaplanmasında, vazife malullüğü aylığı bağlandığı tarihten önceki süreler dikkate alınmaz.”

MADDE 25- 5510 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 40- Aşağıda belirtilen işyerlerinde ve işlerde 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için karşılığında gösterilen gün sayıları, fiili hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiili hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiili hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir. Çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için, tablonun (13) ve (14) numaralı sıralarında belirtilen sigortalılar hariç sigortalının kapsamındaki işyerleri ile birlikte belirtilen işlerde fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır.

Aşağıdaki bentlerden birden fazlasına dahil olanlar için, en yüksek olan bentten fiili hizmet süresi zammı uygulanır.

<u>Kapsamdaki İşler/İşyerleri</u>	<u>Kapsamdaki Sigortalılar</u>	<u>Eklenecek Gün Sayısı</u>
1) Kurşun ve arsenik işleri	1) Kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işlerinde çalışanlar. 2) Kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işlerinde çalışanlar. 3) Antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işlerinde çalışanlar.	60
	4) Kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işlerinde çalışanlar.	90
2) Cam fabrika ve atölyeleri	1) Cam yapımında kullanılan ilkel maddeleri toz haline getirme, eleme, karıştırma ve kurutma işlerinde (bu işleri yapmak üzere tam kapalı odalar içinde otomatik makinele tesisat veya çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar. 2) Eritme işlerinde (otomatik besleme fırınlarıyla çalışılmadığı takdirde) çalışanlar. 3) Ateşçilik işlerinde çalışanlar. 4) Üfleme işlerinde (tamamen otomatik makinelerle yapılmadığı takdirde) çalışanlar. 5) Basınçla yapılan cam işlerinde (cam tazyiki işleri) çalışanlar.	

- 6) Ayna camı sanatında potalı cam dökümü işlerinde (potalar kalıp masasına mekanik araçlarla taşınmadığı takdirde) çalışanlar. 60
- 7) Camı fırın başından alma işlerinde çalışanlar.
- 8) Yayma fırınlarında düzeltme işlerinde çalışanlar.
- 9) Traş işlerinde çalışanlar.
- 10) Asitle hak ve cilalama işlerinde çalışanlar.
- 11) Basıncılı havayla kum püskürten cihazlarla yapılan işlerde (çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisati bulunmadığı takdirde) çalışanlar.
- 12) Pota ve taş odalarında görülen işlerde çalışanlar.
- 3) Cıva üretimi işleri sanayii
- 1) Cıva izabe fırınlarında görülen işlerde çalışanlar.
- 2) Elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işlerde çalışanlar. 90
- 4) Çimento fabrikaları
- 1) İlkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işlerinde çalışanlar.
- 2) Otomatik fırınlarda pişirme işlerinde çalışanlar.
- 3) Klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işlerinde (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde) çalışanlar. 60
- 5) Kok fabrikalarıyla termik santraller
- 1) Ateşçilik, ocak temizliği, jeneratör, doldurma, boşaltma ve temizleme işlerinde çalışanlar.
- 2) Kimyasal arıtma işlerinde çalışanlar.
- 3) Gazın geçtiği cihaz ve boruların onarılması ve temizlenmesi işlerinde çalışanlar.
- 4) Kok fabrikalarında kömür ve ocak işlerinde çalışanlar.
- 5) Elektrik enerji üretim santrallerinin kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar. 60
- 6) Termik santrallerle her çeşit buhar kazanlarının kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar.
- 6) Alüminyum fabrikaları
- 1) Alüminyum oksit üretimi işlerinde çalışanlar.
- 2) Alüminyum bronz hazırlama işlerinde çalışanlar. 60
- 3) Alüminyum madeni üretimi işlerinde çalışanlar.
- 7) Demir ve çelik fabrikaları
- 1) Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde yapılan işlerinde çalışanlar.
- 2) Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferruat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde yapılan işlerinde çalışanlar.

	3) Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınmasına ilişkin işlerde çalışanlar.	90
	4) Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi işlerinde çalışanlar.	
	5) Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvı çelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması işlerinde çalışanlar.	
8) Döküm fabrikaları	1) Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 2) Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar. 3) Maden eritme ve dökme işlerinde çalışanlar.	60
9) Asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler	1) Asit için hammaddelerin hazırlanması işlerinde çalışanlar. 2) Asidin yapılma safhalarındaki işlerinde çalışanlar. 3) Baca gazlarından asit elde edilmesi işlerinde çalışanlar.	90
10) Yeraltı işleri	Maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işlerde çalışanlar.	180
11) Radyoaktif ve radyoionizan maddelerle yapılan işler	Doğal ve yapay radyoaktif, radyoionizan maddeler veya bütün diğer korpusküller emanasyon kaynakları ile yapılan işlerde çalışanlar.	90
12) Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler	1) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 20- 35 metreye kadar derinlik veya 2-3,5 kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar. 2) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 35-40 (40 hariç) m. derinlik veya 3,5-4 (3,5 hariç) kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar. 3) Dalgıçlık işinde çalışanlar.	60
13) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde	Subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar.	90
14) Emniyet ve polis mesleğinde, Milli İstihbarat Teşkilâtında	Asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis, komiser yardımcısı, komiser, baş komiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Milli İstihbarat Teşkilâtı mensupları.	90
15) İtfaiye veya yangın söndürme işleri	Yangın söndürme işlerinde çalışanlar.	60

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre hesaplanan fiilî hizmet süresi zammı, yukarıdaki tablonun (13) ve (14) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için sekiz, diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenir. Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere yarısı emeklilik yaş hadlerinden indirilir. Tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için bu fıkradaki süre sınırı uygulanmaz.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için ölüm ve maluliyet halleri hariç tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalıların en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şarttır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumun önerisi üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.”

MADDE 26- 5510 sayılı Kanununun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda silâhlı kuvvetler hesabına okuyanların ve astsubay meslek yüksek okulu öğrencileri ile astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adayların öğrenci harçlıkları ile ilgisine göre en az aylık alan teğmen veya astsubay çavuşun prime esas kazançları arasındaki farkın primi; polis akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan öğrencilerin öğrenci harçlıkları ile komiser yardımcısı veya polis memuru prime esas kazançları arasındaki farkın primi, öğrenciler adına kurumlarınca ödenir.

Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra subay veya astsubaylığa nasbedilen veya yedek subaylık hizmetini takiben subaylığa geçirilenler ile fakülte ve yüksek okullarda kendi hesabına okuduktan sonra, komiser yardımcısı veya polis memuru olarak atanmaların başarılı öğrenim süreleri; borçlanmanın yapıldığı tarihte ilgisine göre en az aylık alan teğmenin, astsubay çavuşun veya polis memuru ya da komiser yardımcısının prime esas kazancı üzerinden, bu sürelere ait primler kendilerince ödenerek borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bu şekilde hesap edilecek borç, tebliğ tarihinden itibaren iki yıl içinde eşit taksitler halinde ödenir.

Fakülte veya yüksek okullarda kendi hesabına okumakta iken Türk Silahlı Kuvvetleri veya Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrencilerin, daha önce kendi hesabına okudukları normal okul süreleri hakkında, ikinci fıkrâ hükümleri uygulanır.

Talim ve manevra için rütbe ile silâh altına alınan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olan sigortalılardan rütbelerinin prime esas kazançları, vazifelerinin prime esas kazancıdan fazla olanların prime esas kazanç farklarına ait primleri vazife gördükleri kurumlarınca ve seferberlik ve harp için silâh altına alınanlardan vazifelerinin prime esas kazançları, rütbelerinin prime esas kazancıdan fazla olanların prime esas kazançları arasındaki farkın primleri de, rütbelerinin prime esas kazancı ödeyen kamu idaresince kesilerek Kuruma ödenir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalıların prime esas kazançlarının tespitinde 82 ncı maddede belirtilen üst sınır aranmaz. 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına giren sigortalılardan, aylıksız izinli sayılmaksızın ve tabi olduğu personel kanunu ile ilgisi devam edecek şekilde yurt dışına geçici ya da sürekli görevle gönderilenlerin prime esas kazancının hesabında; geçici görevle gönderilenlerin buldukları kadroya ilişkin prime esas kazancı, yurt dışı kadrolarına atanmaların ise yurt dışına atanma tarihi itibarıyla, atandıkları kadro ile atanmadan önceki yurt içi kadrosuna ilişkin prime esas kazançtan yüksek olanı esas alınır. Sürekli görevle atanmaların yurt dışı kadrolarına ilişkin prime esas kazancı hesabında dikkate alınacak

ödeme unsurlarından, ilgili mevzuatı uyarınca söz konusu kadroya bağlı olarak belirleme yapılmamış ödeme unsur ve tutarlarını, kadrosunun bulunduğu kurum personelinin yararlanmakta olduğu ödeme unsurlarıyla sınırlı olmak ve aynı veya benzer nitelikteki kadroya ilişkin prime esas kazançta tabi ödemeleri gözönünde bulundurmamak suretiyle belirlemeye ilgili kamu idaresinin görüşü üzerine Kurum ve Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir.”

MADDE 27- 5510 sayılı Kanununun 47 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Vazife malûllüğü

MADDE 47- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malûllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatinin korunmak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir.

Vazife malûllükleri;

- a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- c) Yasak fiilleri yapmaktan,
- d) İntihara teşebbüsten,
- e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından,

doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaz.

Kamu idareleri vazife malûllüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, Kuruma da en geç on beş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hali dışında; ilgililerin bildirimini, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Kuruma bildirim süresi;

- a) Vazife malûllüğüne sebep olan olayın meydana geldiği tarihten,
 - b) Hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında vazife malûllüğü hükümleri uygulanacaklar için, hastalıklarının tedavisinin imkânsız olduğuna dair düzenlenen kati raporun onay tarihinden,
 - c) Esirlik ve gaiplik hallerinde ise, bu hallerin sona erdiği tarihten,
- başlar.

Süresi içerisinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü ayıhkları, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişkisinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren bağlanır.

Vazife malûllüğü süresi içerisinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, bu Kanunun zamaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife

malüllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malüllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettilir.

Vazife malüllüğü aylığı, vazife malüllerinden itibari hizmet süreleri eklenmek suretiyle bulunacak prim ödeme gün sayısı toplamı;

a) 10800 güne kadar olanlara 10800 gün üzerinden,

b) 10800 günden fazla olanlara, toplam prim ödeme gün sayıları üzerinden,

en son prime esas kazancı esas alınmak suretiyle 29 uncu maddeye göre hesaplanacak aylıklara, malullük derecelerine göre aşağıda yazılı oranlarda ayrıca zam yapılmak suretiyle bağlanır:

<u>Malullük Derecesi</u>	<u>Zam nispeti</u>
1	% 30
2	% 23
3	% 15
4	% 7
5	% 3
6	% 2

Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan;

a) Harpte fiilen ateş altında,

b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının etkisiyle,

d) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

e) Barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve etkileriyle,

f) Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin buldukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında, vazife malülü olanlara harp malülü denir.

Bunlardan uzman erbaşlara buldukları kademenin üç ilerisindeki kademenin, uzman jandarmalara buldukları rütbenin bir üst rütbesinin aynı kademesinin; astsubaylarla yarbay rütbesine kadar (yarbay hariç) bir üst rütbenin aynı kademesinin, yarbaylara albay, albaylara kıdemli albay,

kıdemli albay ile general ve amirallere bir üst rütbenin, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunan sigortalılara ise bir üst derecesine veya kademesine karşılık gelen prime esas kazancı üzerinden aylık bağlanır.

Buldukları derecenin bir üst derecesi olmayanlar için o derecenin üç ilerisindeki kademe göstergesi, üç ilerisindeki kademe göstergesi olmayanlar için de o derecenin son kademe göstergesinin prime esas kazancı esas alınır.

Harp malûllerinin, malûllük derecesine göre aşağıdaki yazılı göstergelerin, memur aylık kat-sayıyla ile çarpımı sonucu bulunacak miktar "Harp malûllüğü zammı" olarak ayrıca eklenir.

<u>Malûllük Derecesi</u>	<u>Göstergeler</u>
1	1100
2	950
3	800
4	600
5	500
6	400

Harp malûlü sayılanlardan bir harekâtın başarıyla sonuçlanmasını şahsen sağladığı ve örnek tu-tulacak cesaret ve fedakârlık gösterdiği sıralarda bu malûllüğe uğradıkları usulüne göre sıralı üst-lerince saptanan Türk Silâhlı Kuvvetleri mensupları ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen sivil görevlilere, Genelkurmay Başkanlığının uygun görmesi ve Millî Savunma Bakanının onayı ile harp malûllüğü zamları % 25 fazlasıyla bağlanır.

Bu madde gereğince vazife malûllüğü aylığı almakta iken veya vazife malûllüğü aylığı bağlan-ması gerekirken ölenlerin, hak sahiplerine, müstahak olmaları halinde harp malûllüğü zammı da dahil olmak üzere prim ödeme gün sayısına bakılmaksızın ölüm aylığı bağlanır.

Harp malûlü olanlara verilecek harp malûllüğü zammı tutarının Kurumca belirlenecek peşin sermaye değeri toplamı en geç bir ay içinde Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı tarafından Kurumun göstereceği hesaplara yatırılır. Süresinde yatırılmayan tutarlar için 89 uncu madde hükümleri uygulanır.

Vazife malûllüğü aylığı bağlananlardan;

a) 5 inci maddenin (c) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla vazife malûllüğü aylığı bağlanmış olanlardan harp malûllüğü zammı hariç Kanunun birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya başlayanların aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başından itibaren kesilir ve bunlar hakkında uzun vadeli sigorta kolları uygulanır. Bunlardan çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Bunlar ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmaları nedeniyle istekleri üzerine haklarında uzun vadeli sigorta kolları uygulananlardan; yeniden aylık bağlanması için yazılı istekte bulunan ya da emekliye ayrılan veya herhangi bir nedenle görevi sona erenler hakkında sonraki çalışmaları karşılığında aylığa hak kazanmaları halinde bu süre için, 29 uncu maddeye göre aylık hesaplanır. Sonradan geçen çalış-malarından dolayı yaşlılık aylığına hak kazanamayanların kendilerine toptan ödeme, vefatı halinde ise hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

b) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaları sırasında malullük derecelerinin değişmesi halinde aylığı yeni malullük derecesi de dikkate alınarak son prime esas kazancı üzerinden ilk vazife malullüğü aylığından az olmamak kaydıyla yeniden hesaplanır.

c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin, 4 numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlar hakkında 30 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır.

Vazife malullüğüne bağlı nedenlerden dolayı ölen sigortalının hak sahiplerine, bu madde gereğince tespit edilecek aylık, 34 üncü ve 35 inci madde hükümlerine göre bağlanır. Ayrıca 37 nci madde hükümlerine göre hak sahiplerine cenaze ve evlenme ödeneği de verilir.

Bu maddeye göre bağlanacak vazife veya harp malullüğü aylıkları, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emsali iştirakçiyeye bağlanacak harp veya vazife malullüğü aylığından az olamaz.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan, uluslararası barışı koruma ve destekleme operasyonlarında Türkiye Cumhuriyetince görevlendirilenlere, bu görevleri esnasında veya bu görevleri nedeniyle vazife malulü aylığı ödendiği sürece harp malullüğü zammı ayrıca verilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurumca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 28- 5510 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanların yaşlılık, malullük veya vazife malullüğü işlemleri;

a) Re'sen emekliye sevk hallerinde, sigortalının çalıştığı göreve atamasındaki usüle göre atamaya yetkili makamın,

b) İstek üzerine veya yaş haddi, malullük veya vazife malullüğü hallerinde kamu idaresinin en yüksek amirinin,

c) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri için Meclis Başkanlığının, belediye başkanları için belediye encümeninin, illerin daimi komisyon üyeleri için il valiliğinin, çalıştıkları kamu idareleri ile ilişkileri kesilmiş olup da bir kanunla sigortalılık hakkı devam edenler için daha önce görev yaptıkları son kamu idaresinin en yüksek amirinin,

d) Kurumların yönetim kurulu üyelerinin istek, malûliyet ve yaş haddi hallerinde, atanmalarında atamayı yapan kurumun en yüksek amirinin,

e) Danıştay Başkanının istek, malûliyet ve yaş haddi hallerinde Başbakanlık, Sayıştay Başkanının aynı halleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı,

onayı ile tekeremmül eder.”

MADDE 29- 5510 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- İtibarî hizmet süresi, bu Kanuna göre bağlanacak aylıklar ve yapılacak toptan ödemelerin hesabında dikkate alınan ancak hiçbir şekilde bu Kanunla tanınan hakları kazanma bakımından gerekli prim ödeme gün sayısı, yaş ve emeklilik ikramiyesinin hesabında nazara alınmayan süredir. Sigortalıların aşağıda yazılı görevlerde geçen zamlar hariç, fiili hizmet sürelerinin her yılı için;

a) Subay (yedek subay dahil), astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlardan;

1) Harbi doğuran genel ve kısmi seferberliğe katılanların, harbin ilânından seferberliğin bitim tarihine,

2) Seferberliği gerektiren iç tedip hareketlerine fiilen katılan birliklerde görevli olanların, çarpışmaların başlangıcından seferberliğin sona erdiği tarihe,

3) Harp veya seferberlik ilân edilmeden, Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca, yabancı ülkelere gönderilen Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görev yapanların çarpışma meydana gelmesi halinde, çarpışma süresince veya çarpışma bitmeden döneler için Türkiye'ye dönüş tarihine,

kadar geçen tutsaklık süreleri dahil fiilî hizmet sürelerinin,

b) 4 üncü madde gereği sigortalı sayılanlardan bu fıkranın (a) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde yazılı hareketlere sivil görevli, er veya erbaş olarak katılanların, bu durumlarda geçen fiilî hizmet sürelerinin, bu tarihlerden sonra devam eden tutsaklık sürelerinin,

c) Harp halinde düşmana tutsak düşen veya düşman tarafından enterne edilen sigortalılardan kanunları gereğince, aylıkları ödenmek suretiyle, sözleşmeli personel hariç olmak üzere kurumları ile ilgileri kesilmeyenlerin, bu durumlarda geçen fiilî hizmet sürelerinin,

her yılı için altı ay itibarı hizmet süresi olarak eklenir. Bu nedenlerle eklenecek itibarı hizmet sürelerinin toplamı, üç yıldan fazla olamaz.

Kamu idarelerinde pilot olan ve olmayan uçucu, denizaltıcı, dalgıç, kurbağa adam ve paraşütçülerin bu görevlerde geçirdikleri fiilî hizmet sürelerinin her yılı için üç ay itibarı hizmet süresi eklenir. Bunlardan bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde gösterilenler için itibarı hizmet süresi zamları ayrıca eklenir.

Her yıl sonunda, sigortalının fiilî hizmet süresine bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri ile ikinci fıkrası hükümleri uyarınca eklenen itibarı hizmet süresinin her otuz günü için, yılın son ayında sigortalı adına ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ait sigortalı ve işveren prim toplamı kadar ayrıca itibarı hizmet süresi primi işverenden tahsil edilir. Süresinde yatırılmayan tutarlar için 89 uncu madde hükümleri uygulanır."

MADDE 30- 5510 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İsteğe bağlı sigortalı olabilmek için Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından;

a) Bu Kanuna tâbi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışmak ya da tam gün çalışmamak,

b) Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmamış olmak,

c) 18 yaşını doldurmuş bulunmak,

d) İsteğe bağlı sigorta talep dilekçesiyle Kuruma başvuruda bulunmak,

şartları aranır."

MADDE 31- 5510 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Kurum kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar."

"Ay içerisinde 30 günden az çalışan veya 80 inci madde uyarınca prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saatinin 4857 sayılı Kanuna göre belirlenen günlük normal çalışma saatine bölünmesi suretiyle hesaplanan sigortalıların aynı ay içerisinde isteğe bağlı sigortaya prim ödemeleri halinde, primi ödenen süreler zorunlu sigortalılığa ilişkin prim ödeme gün sayısına otuz günü geçmemek üzere eklenir ve eklenen bu süreler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalılık süresi olarak kabul edilir."

MADDE 32- 5510 sayılı Kanununun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 52- İsteğe bağlı sigorta primi, 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın % 32'sidir. Bunun % 20'si malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, % 12'si genel sağlık sigortası primidir. 51 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilenler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak kaydıyla belirlenen günlük kazanç ve gün sayısı üzerinden malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi alınır.

İsteğe bağlı sigortalı olanlar, bakmakla yükümlü olunan kişi olsa dahi, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır ve genel sağlık sigortası primini de ödemekle yükümlüdürler. Yabancı ülke vatandaşlarından Türkiye'de yerleşik olma hali bir yılı doldurmadıkça genel sağlık sigortası primi alınmaz ve bu kişiler genel sağlık sigortalısı sayılmaz.

Ait olduğu aydan itibaren en geç 12 ay içinde 89 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte primi ödenmeyen süreler, sigortalılık süresinden sayılmaz. Bu 12 aylık süreden sonra ödenen primler 89 uncu maddenin üçüncü fıkrası hükümlerine göre iade edilir.

İsteğe bağlı sigortalıların zorunlu sigortalılık nedeniyle prim borcunun bulunması halinde, isteğe bağlı sigortaya tâbi ödenen primler öncelikle zorunlu sigortalılık nedeniyle Kuruma olan borçlarına mahsup edilir."

MADDE 33- 5510 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigortalının, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları işyerlerinden dolayı, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı bildirilemezler.

İsteğe bağlı sigortalı olanların 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentleri kapsamına tabi olacak şekilde çalışmaya başlamaları halinde, bu Kanunun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrası saklı kalmak kaydıyla isteğe bağlı sigortalılık hali sona erer."

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sigortalı sayılanlardan 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinden birden fazlasına tabi olarak çalışmış olanların

yaşlılık aylığı bağlanma taleplerinde, en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali, hizmet sürelerinin eşit olması ile malûllük ve ölüm halleri ile yaş haddinden resen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hali esas alınır.”

MADDE 34- 5510 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendine “Malûllük” ibaresinden sonra gelmek üzere “,vazife malûllüğü” ibaresi eklenmiş, (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki (6) ve (7) numaralı alt bentler eklenmiş; (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki (5) numaralı alt bent eklenmiş, (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5) Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm aylığına hak kazananlara, tercihine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak aylığı,

6) Bu Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken, tekrar sigortalı olanlardan hem vazife malûllüğüne hem de malûllük aylığına hak kazananlara bu aylıklardan yüksek olanı, aylıkları eşitse yalnızca vazife malûllüğü aylığı, bunlardan hem vazife malûllüğü hem de yaşlılık aylığına hak kazananlara, bu aylıkların her ikisi,

7) Evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda sonraki eşinden de aylığa hak kazananlara tercih ettiği aylığı,”

“3) Birden fazla çocuğundan gelire hak kazanan ana ve babaya, en fazla ödemeye imkân veren ilk iki dosyadan yüksek olan gelirin tamamı, düşük olan gelirin yarısı,

4) Hem eşinden, hem de ana ve/veya babasından ölüm gelirine hak kazananlara, tercihine göre eşinden ya da ana ve/veya babasından bağlanacak geliri,

5) Evliliğin ölüm nedeniyle sona ermesi durumunda sonraki eşinden de gelire hak kazananlara tercih ettiği geliri,”

“c) Malûllük, yaşlılık, ölüm sigortaları ve vazife malûllüğü ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık veya gelirlerden yüksek olanın tamamı, az olanın yarısı, eşitliği halinde ise iş kazası ve meslek hastalığından bağlanan gelirin tümü, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığının yarısı bağlanır.”

MADDE 35- 5510 sayılı Kanununun 55 inci maddesinin madde başlığı “Gelir ve aylıkların düzeltilmesi, yükseltilmesi, alt sınırı, ödenmesi ve yoklama işlemleri” şeklinde, ikinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar, her yılın Ocak ve Temmuz ödeme tarihlerinden geçerli olmak üzere, bir önceki altı aylık döneme göre Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan en son temel yıllık tüketici fiyatları genel indeksindeki değişim oranı kadar artırılarak belirlenir.

Bu Kanuna göre sigortalıya bağlanacak aylıklar ile ölen sigortalının hak sahiplerinin aylıklarının hesabına esas tutar, çalışma sürelerindeki her yıl için 82 nci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırları dikkate alınarak 29 uncu maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenen ortalama aylık kazancın % 35’inden az olamaz. Hak sahibi kimselerin aylıkları; hak sahibi bir kişi ise bu fıkraya göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80’inden, hak sahibi iki kişi ise % 90’ından az olamaz. Uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için bu fıkra hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 36- 5510 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ölen sigortalının hak sahiplerinden;

a) Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıya veya gelir ya da aylık bağlanmış olan sigortalıya kasten öldürdüğü veya öldürmeye teşebbüs ettiği veya bu Kanun gereğince sürekli iş göremez hale veya malûl duruma getirdiği,

b) Kendisinden aylık bağlanacak sigortalıya veya gelir ya da aylık bağlanmamış olan sigortalıya veya hak sahibine karşı ağır bir suç işlediği veya bunlara karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde yerine getirmemesi nedeniyle ölüme bağlı bir tasarrufla mirasçılıktan çıkarıldıkları,

hususunda kesinleşmiş yargı kararı bulunan kişilere gelir veya aylık ödenmez. Ödenmiş bulunan gelir ve aylıklar, 96 ncı madde hükümlerine göre geri alınır.”

MADDE 37- 5510 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türk Tabipleri Birliği,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Türkiye Ziraat Odaları Birliği” ibaresi, ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere “Oylarda eşitlik olması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır.” cümlesi, dördüncü fıkrasına “sigortalılar hakkında” ibaresinden sonra gelmek üzere “vazife malullük derecesi,” ibaresi eklenmiş ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kuruluna iştirak edenlerden; katıldıkları her toplantı günü için 4000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda ve ayda sekiz toplantıyı geçmemek üzere huzur hakkı ödenir. Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir. Kurul gerek gördüğü hallerde dışarıdan uzman kişilerin görüşüne başvurabilir. Bu kişilere de aynı miktar ve şartlarda huzur hakkı ödenir.”

MADDE 38- 5510 sayılı Kanunun 60 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 60- İkametgahı Türkiye’de olan kişilerden;

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;

1) (a) ve (c) bentleri gereğince sigortalı sayılan kişiler,

2) (b) bendi gereğince sigortalı sayılan kişiler,

b) İsteğe bağlı sigortalı olan kişiler,

c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılmayanlardan;

1) Harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olan vatandaşlar,

2) Vatansızlar ve sığınmacılar,

3) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

4) 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre şeref aylığı alan kişiler,

5) 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

6) 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

7) 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümlerine göre korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz faydalanan kişiler,

8) Harp malûllüğü aylığı alanlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aylık alanlar,

9) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasına göre görevlendirilen kişiler ile aynı Kanunun ek 16 ncı maddesine göre aylık alan kişiler,

10) 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Dünya Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişiler,

d) Müttekabiliyet esası da dikkate alınmak şartıyla, oturma izni almış yabancı ülke vatandaşlarından yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında sigortalı olmayan kişiler,

e) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanun gereğince işsizlik ödeneği ve ilgili kanunları gereğince kısa çalışma ödeneğinden yararlandırılan kişiler

f) Bu Kanun veya bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına göre gelir veya aylık alan kişiler,

g) Yukarıdaki bentlerin dışında kalan ve başka bir ülkede sağlık sigortasından yararlanma hakkı bulunmayan vatandaşlar,

genel sağlık sigortalısı sayılır.

6 ncı maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (f), (g), (h), (ı), ve (k) bentlerinde sayılanların öncelikle, genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olup olmadığına bakılır. Genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi ise tescili yapılmaz. Aksi takdirde birinci fıkra hükümlerinden durumuna uyan bende göre genel sağlık sigortalısı sayılır. Birinci fıkranın (f) bendi kapsamında gelir alması nedeniyle genel sağlık sigortalısı sayılanlar, aynı zamanda diğer bentler gereği de genel sağlık sigortalısı sayılması halinde (f) bendi dışındaki bentler kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

6 ncı maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (l) bentleri kapsamında olanlar, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde bulunan hükümlü ve tutuklular, birinci fıkranın (d) bendi kapsamına girenlerden Türkiye'de bir yıldan kısa süreyle yerleşik olanlar, (f) bendi kapsamında olup mülga 30/5/1978 tarih ve 2147 sayılı ve 8/5/1985 tarih ve 3201 sayılı Kanunlara göre borçlanarak aylık bağlanan kişilerden ise Türkiye'de ikamet etmeyenler genel sağlık sigortalısı ve genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayılmazlar.

Birinci fıkranın (d) ve (g) bentlerinin uygulanmasında evli olanlar için, eşlerden hangisinin bu maddeye göre genel sağlık sigortalısı, hangisinin bakmakla yükümlü olunan kişi olacağına tespiti kendi tercihlerine bırakılır. Diğer bentler gereği eşlerin her ikisinin de genel sağlık sigortalılık şartlarının oluşması halinde her ikisi de ayrı ayrı genel sağlık sigortalısı sayılır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan, ilgili kanunları gereğince bir yıldan fazla aylıksız izin kullanan eşler, genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayılır.

Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi ile 80 inci maddede belirtilen aile; aynı hane içerisinde yaşayan eş, evli olmayan çocuk, büyük ana ve büyük babadan oluşur.”

MADDE 39- 5510 sayılı Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (d) ve (f) bentleri ile ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) (c) bendinde sayılanlardan; (1) numaralı alt bentte belirtilenler Kurumca tescil edildiği, (3), (4), (5), (6), (8), (9) ve (10) numaralı alt bentlerde belirtilenler ise aylığa hak kazandıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır. Yukarıdaki alt bentler kapsamı dışında kalanlar ise vatansız ve sığınmacı sayıldıkları, korunma, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve ilgili kurumlarca kapsama alındığı tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilir. (1) numaralı alt bentte belirtilenlerin taleplerinin Kurumca değerlendirilmesi sonucu talep tarihi itibarıyla müstahak olduğu anlaşılanların talep tarihi; daha sonra müstahak olanların ise müstahak oldukları tarih, Kurumca tescil edildikleri tarih olarak kabul edilir.”

“d) (e) bendinde sayılanlar, işsizlik veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve Türkiye İş Kurumu tarafından işsizlik ödeneğinin bağlandığı tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirilir.”

“f) (g) bendinde sayılanlar; diğer bentlere göre genel sağlık sigortalısı olmadıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve bu tarihten itibaren bir ay içinde verecekleri genel sağlık sigortası giriş bildirgesi ile tescil edilirler. Ancak 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanların zorunlu sigortalılıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün sonra bu bent kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.”

“60 ncı madde gereği genel sağlık sigortalısı sayılanların çocukları, ana ya da babanın tescil edilmiş olmasına bakılmaksızın ve ayrıca bir işleme gerek olmaksızın 18 yaşını dolduruncaya kadar genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlandırılır. 18 yaşından küçük çocuğun ana ve babası da yok ise 18 yaşını dolduruncaya kadar 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (7) numaralı alt bendi kapsamında primi Devlet tarafından ödenmek üzere genel sağlık sigortalısı sayılır.

60 ncı madde gereği genel sağlık sigortalısı iken durumunda değişiklik olan kişilerden, aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendine veya (g) bendi kapsamına giren kişiler durumlarında değişiklik olduğu tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kuruma başvurmak zorundadır. Bu kişilerin 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamına girmediğinin tespit edilmesi halinde, durumlarında değişiklik olduğu tarihten başlamak üzere (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılırlar.”

MADDE 40- 5510 sayılı Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Kişilerin hastalanmaları halinde ayakta veya yatarak; ağız ve diş muayenesi, diş hekiminin göreceği lüzum üzerine ağız ve diş hastalıklarının teşhisi için gereken klinik muayeneler, laboratuvar tetkik ve tahlilleri ile diğer tanı yöntemleri, konulan teşhise dayalı olarak yapılacak tıbbi müdahale ve tedaviler, diş çekimi, konservatif diş tedavisi ve kanal tedavisi, hasta takibi, travmaya ve onkolojik tedaviye bağlı protez uygulamaları, ağız ve diş hastalıkları ile ilgili acil sağlık hizmetleri, 18 yaşını doldurmamış kişilerin ortodontik diş tedavilerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarı ile 18 yaşını doldurmamış veya 45 yaşından gün almış kişilerin diş protezlerinin 72 nci maddeye göre belirlenen tutarının % 50'si.”

"Kurum, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkilidir. Kurum, bu amaçla komisyonlar kurabilir, ulusal ve uluslararası tüzel kişilerle işbirliği yapabilir. Komisyonların çalışma usul ve esasları Maliye Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Kurumca belirlenir."

MADDE 41- 5510 sayılı Kanununun 64 üncü maddesinin madde başlığı "Kurumca finansmanı sağlanmayacak sağlık hizmetleri" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına "Kurumca" ibaresinden sonra gelmek üzere "finansmanı" ibaresi ve bu fıkraya aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

"c) Yabancı ülke vatandaşlarının; genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi sayıldığı tarihten önce mevcut olan kronik hastalıkları,"

MADDE 42- 5510 sayılı Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 67- 18 yaşını doldurmuş olan kişiler, tıbben başkasının bakımına muhtaç olan kişiler, acil haller, iş kazası ile meslek hastalığı halleri, bildirim zorunlu bulaşıcı hastalıklar, 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri gereğince sağlanan sağlık hizmetleri, 75 inci maddede sayılan afet ve savaş ile grev ve lokavt hali hariç olmak üzere sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmek için;

a) 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (f) bendi hariç diğer bentleri gereği genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması,

b) 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (g) bendine tabi olan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yukarıdaki bentte sayılan şartla birlikte, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte 30 günden fazla prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması,

c) 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerine tabi olan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yukarıdaki bentlerde sayılan şartla birlikte, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte prim ve prime ilişkin her türlü borcunun bulunmaması,

şarttır.

Ancak, genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamından çıkarılmanın genel sağlık sigortalısı olduğu tarihten itibaren otuz gün içinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendindeki prim ödeme gün sayısı aranmaz. Ayrıca 60 ıncı madde kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanların;

a) Herhangi bir sebeple silâh altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

b) Hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklulukta geçen süre,

c) İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

d) Sigortalının greve iştirak etmesi veya işvereninin lokavt yapması hallerinde geçen süre,

sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası primi ödeme gün sayısı hesabında dikkate alınmaz.

Ayrıca genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmeleri için sağlık hizmet sunucularına başvurduklarında acil haller hariç

olmak üzere (acil hallerde ise acil halin sona ermesinden sonra); nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya Kurum tarafından verilen resimli sağlık kartı belgelerinden birinin gösterilmesi zorunludur.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılanlar, zorunlu sigortalıların sona erdiği tarihten itibaren on gün süreyle genel sağlık sigortasından yararlanırlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

MADDE 43- 5510 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin ikinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

"Katılım payı, birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için 2 Yeni Türk Lirası olarak uygulanır. Katılım payı, (b) ve (c) bentlerindeki sağlık hizmetleri için gereksiz kullanımı azaltma, sağlık hizmetlerinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kişilerin prime esas kazançlarının, gelir ve aylıklarının tutarı ve benzeri ölçütler dikkate alınarak % 10 ilâ % 20 oranları arasında olmak üzere Kurumca belirlenir. Birinci fıkranın (a) bendindeki sağlık hizmetleri için belirlenen katılım payı tutarı, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı kadar her yıl artırılır. Birinci fıkranın (a) bendi gereği katılım payını; birinci basamak hizmet sunucularında yapılan muayenelerinde almamaya ya da daha düşük tutarlarda belirlemeye veya tekrar birinci fıkranın (a) bendi için belirlenen tutara getirmeye, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmet sunucularında yapılan muayenelerde ise önceki basamaklardan sevklı olarak başvurulup başvurulmadığı dikkate alınmak suretiyle yarısına kadar indirmeye veya beş katına kadar artırmaya, gerektiğinde bu tutarları kanuni tutarlarına getirmeye veya indirmeye Kurum yetkilidir."

"Katılım paylarının hesaplanmasında 72 nci maddede göre tespit edilen sağlık hizmeti tutarları esas alınır."

MADDE 44- 5510 sayılı Kanununun 72 nci maddesinin birinci, ikinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"65 inci madde gereği ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderlerinin Kurumca ödenecek bedellerini belirlemeye Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu yetkilidir. Komisyon, tıp eğitimi, hizmet basamağını, alt yapı ve kaynak kullanımı ile maliyet unsurlarını dikkate alarak sağlık hizmeti sunucularını fiyatlandırmaya esas olmak üzere ayrı ayrı sınıflandırabilir. Komisyon, 63 üncü madde hükümlerine göre finansmanı sağlanan sağlık hizmetlerinin Kurumca ödenecek bedellerini; sağlık hizmetinin sunulduğu il ve basamak, Devletin doğrudan veya dolaylı olarak sağlamış olduğu sübvansiyonlar, sağlık hizmetinin niteliği itibarıyla hayati öneme sahip olup olmaması, kanıta dayalı tıp uygulamaları, maliyet-etkililik ölçütleri ve genel sağlık sigortası bütçesi dikkate alınmak suretiyle, her sınıf için tek tek veya gruplandırarak belirlemeye yetkilidir.

Komisyon; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını, Maliye Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığını, Hazine Müsteşarlığını temsilen birer üye ve Kurumu temsilen iki üye olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Komisyon kararlarını salt çoğunluk ile alır, kararlar Resmî Gazetede yayımlanır. Komisyonca gerekli görülen hallerde sağlık hizmetlerinin türlerine göre birden fazla alt komisyon kurulabilir. Komisyonun sekreteryası işlemleri Kurumca yerine getirilir."

“Kurum, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile dernek, vakıf, federasyon, konfederasyon ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşlerini alabilir.”

MADDE 45- 5510 sayılı Kanununun 73 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 73- Bu Kanuna göre sağlık hizmetleri, Kurum ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmeti sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla ve/veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.

Kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, buldukları sınıf için Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilâve ücret talep edebilir. Ancak bu fıkra hükmü, kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları tarafından sevk edilmesi halinde 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (4), (6) ve (8) numaralı alt bentleri kapsamında sayılanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler hakkında uygulanmaz. Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen eşdeğer ilaçların, azami fiyatı ile kişinin talep ettiği eşdeğer ilacın fiyatı arasında oluşacak fark için tavan uygulanmaz ve bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.

Sözleşmeli kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları ise otelcilik hizmeti ile 4/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda tanımlanan öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri ve dördüncü fıkrada belirtilen istisnai sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilâve ücret talep edemez.

Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Kurumca belirlenmiş standartların üstündeki talepleri karşılayan otelcilik hizmetleri ile hayati öneme sahip olmama ve alternatif tedavilerin bulunması gibi hususlar göz önüne alınarak Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonu tarafından belirlenen istisnai sağlık hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilâve ücret alabilir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Kurumca ödenecek sağlık hizmeti bedellerinin yayımlanmasını takiben otuz gün içinde ilâve ücret ödemeleri için belirlenen tavanlar dahilinde belirledikleri sağlık hizmeti fiyatlarını kuruma bildirmek zorundadır. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları fiyat değişikliklerini 5 iş günü içinde Kuruma bildirirler. Tavanlar dahilinde de olsa Kurumca belirlenen süreden önce bu fiyatlarını arttırmazlar.

Kurum, provizyon işlemlerini yürütmek üzere sağlık hizmeti sunucularının mahallinde provizyon merkezi açabilir ve personel çalıştırabilir. Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, bu amaçla Kuruma uygun bağımsız mekân tahsis etmek zorundadır.

Acil haller dışında sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından kişilerce satın alınan sağlık hizmeti bedelleri Kurumca ödenmez.

Sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından acil hallerde alınan sağlık hizmeti bedeli, 72 nci madde gereği sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları için belirlenen bedeller esas alınarak genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere fatura karşılığı ödenir. Sözleşmeli ve sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucuları, acil hallerde genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden veya Kurumdan herhangi bir fark talep edemez.

Sağlık hizmeti sunucuları, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanmaya müstahak olup olmadığını, Kurumun elektronik veya diğer ortamlarda sağlayacağı yöntemlere uygun olarak kontrol etmek ve belgelemek zorundadır.

Sağlık hizmeti satın alma sözleşmelerinin hazırlanması ve akdedilmesi, sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 46- 5510 sayılı Kanununun 76 ncı maddesinin dördüncü fıkrasındaki “sigortalının” ibaresi “genel sağlık sigortalısının” şeklinde, üçüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“İlgili kanunları gereğince sağlık raporu alınması gerektiği halde sağlık raporuna dayanmaksızın veya alınan raporlarda söz konusu işte çalışması tıbbî yönden elverişli olmadığı belirtildiği halde genel sağlık sigortalısını çalıştıran işverenlere, bu nedenle Kurumca yapılan sağlık hizmeti giderleri tazmin ettirilir. Sağlık kurulu raporu ile belli bir işte çalışmayacağı belgelenen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki kişiler bu işte çalıştırılmaz. Bu kişileri çalıştıran işverenler, genel sağlık sigortalısının aynı hastalık sebebiyle Kurumca yapılan masraflarını ödemekle yükümlüdür. Tedavinin sona erdiğine ve çalışılabilir durumda olduğuna dair Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurumlarından belge almaksızın başka işte çalışan genel sağlık sigortalısının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendisinden alınır.”

“Genel sağlık sigortalısına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere kastı veya suç sayılır bir hareketi veya ilgili kanunlarla verilmiş bir görevi yapmaması ya da ihmali nedeniyle Kurumun sağlık hizmeti sağlamasına veya bu kişilerin tedavi süresinin uzamasına sebep olduğu mahkeme kararıyla tespit edilen üçüncü kişilere, Kurumun yaptığı sağlık hizmeti giderleri tazmin ettirilir.”

MADDE 47- 5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 80- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin, brüt toplamı esas alınır.

b) Aynı yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tabi tutulmaz.

c) (b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazançta tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz.

d) Ücretler hak edildikleri aya mal edilmek suretiyle prime tabi tutulur. Diğer ödemeler ise öncelikle ödendiği ayın kazancına dahil edilir ve ücret dışındaki bu ödemelerin yapıldığı ayda üst sınırın aşılması nedeniyle prime tabi tutulamayan kısmı, ödemenin yapıldığı ayı takip eden aydan başlanarak oniki ayı geçmemek üzere üst sınırın altında kalan sonraki ayların prime esas kazançlarına ilâve edilir. Toplu iş sözleşmelerine tabi işyerleri işverenlerince veya kamu idareleri veya yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, sonradan ödenen ücret dışındaki ödemelerin hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenmesi durumunda, 82 nci madde hükmü de nazara alınmak suretiyle prime esas kazancın tabi olduğu en son ayın kazancına dahil edilir. Bu durumlarda sigorta primlerinin, yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihini izleyen ayın sonuna kadar ödenmesi halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı alınmaz ve 102 nci madde hükümleri uygulanmaz.

e) Saatlik, günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve tutar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 82 nci madde hükmüne göre belirlenen alt sınırdır.

f) Bir işverene tabi olarak çalışan sigortalının belirli ücretinin dışında ayrıca (e) bendi kapsamında ücret alması halinde, prime esas günlük kazancı bunların toplamından oluşur.

g) Primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir. Ancak günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

h) Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir. Ancak, işveren ve sigortalı arasında kısmî süreli hizmet akdinin yazılı olarak yapılmış olması kaydıyla, ay içerisinde günün bazı saatlerinde çalışan ve çalıştığı saat karşılığında ücret alan sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı, ay içindeki toplam çalışma saati süresinin 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresine göre hesaplanan günlük çalışma saatine bölünmesi suretiyle bulunur. Bu şekildeki hesaplamada gün kesirleri bir gün kabul edilir.

i) İşveren ve sigortalı arasında çağrı üzerine çalışmaya dayalı yazılı iş sözleşmesinde taraflar arasında çalışma süresi gün, hafta ve ay olarak belirlenmemiş ise, sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı haftalık çalışma süresi en az yirmi saat kararlaştırılmış sayılarak (h) bendi hükmüne göre hesaplanır.

j) 88 inci maddenin dördüncü fıkrasına göre ay içerisinde 30 günden az prim ödeme gün sayılarına ait eksik günlerin genel sağlık sigortası primleri, eksik çalışma süreleri dikkate alınmak suretiyle hesaplanır.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.

a) Aylık prime esas kazanç, 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Bu sigortalılar tarafından Kurumca belirlenen sürelerde aylık prime esas kazanç beyan edilir. Ancak beyan edilen kazançta bir değişiklik olması durumunda, sigortalının yeniden beyan ettiği kazanç üzerinden hesaplanan prim tahsil edilir.

b) Sigortalı aynı zamanda işveren ise beyan edeceği aylık kazancı, çalıştırdığı sigortalıların kazancının en yüksekinden az olamaz. Beyanda bulunmayan sigortalının primleri, asgari aylık prime esas kazanç üzerinden hesap ve tahsil edilir. Beyanda bulunmayan veya beyan ettiği kazancın çalıştırdığı sigortalının otuz günlük prime esas kazancından düşük olduğu tespit edilen sigortalıların aylık prime esas kazançları, tespit edilen kazanç düzeyine çıkartılarak beyan edilen kazançla arasındaki farkın primi 89 uncu madde hükümlerine göre gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanmak suretiyle tahsil edilir.

Bu Kanuna göre ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanların prime esas kazançlarının hesabında;

a) Aylıkların personel kanunlarına göre alan sigortalılar için;

1) İlgili kanunları uyarınca aylık gösterge ve ek göstergeler üzerinden ödenen aylık tutarları,

2) Memuriyet taban aylık ve kıdem aylık tutarları,

3) Makam, temsil ve görev tazminatları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca ödenen tazminatlar (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç), 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 17 nci maddesinin (A) bendinde yer alan cetvelde belirtilen oranlar üzerinden ödenen hizmet tazminatı (28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanun ile 17/11/1983 tarihli ve 2955 sayılı Kanuna göre tazminat veya üniversite ödeneği alanların sadece rütbelerinin karşılığı hizmet tazminatları), 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 12 nci maddesi uyarınca ödenen üniversite ödeneği, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 106 ncı maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ödenen ek ödeme,

b) Kadro karşılığı sözleşmeli olarak görev yapan sigortalılar için işgal ettikleri kadrolar esas alınmak suretiyle (a) bendinde öngörülen unsurlar üzerinden hesaplanan tutarı,

c) Açıktan vekil olarak atanan sigortalılar için, (a) bendinde öngörülen unsurlardan ilgili mevzuatı uyarınca ödenen tutarı,

ç) Başka bir kadro ya da görevin ödeme unsurları esas alınmak ve kıyaslanmak suretiyle aylık veya ücret ödenen sigortalılar için; emsal alınan kadro veya görevin prime esas kazanç tutarını geçmemek üzere, bu kazancın aylık veya ücret ödenmesinde öngörülen oranında hesaplanacak tutarı,

d) Büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları,

e) 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükümünde Kararname eki cetvellerde yer alan yükseköğretim kurumlarına bağlı konservatuarlarda 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 15 inci maddesi uyarınca sözleşme ile istihdam edilen öğretim elemanlarından sanatçı öğretim elemanı olarak istihdam edilenler için, anılan Kanunda öğretim görevlisi kadro unvanında istihdam edilenlerin tahsil ve derecelerine göre belirlenen prime esas kazanç tutarı; kamu idarelerinde sanatçı, sanatkar ve sanatçı öğretmen olarak sözleşme ile istihdam edilenler için, tahsil ve dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak teknik hizmetler sınıfında yer alan mühendislerin (a) bendindeki prime esas kazanç tutarı; yüksek öğretim kurumları ile diğer kamu idarelerinde sanat uygulamacısı ve sahne uygulamacısı olarak sözleşme ile istihdam edilenlerden en az önlisans mezunu olanlar için tahsil ve dereceleri itibarıyla 657 sayılı Kanuna tabi olarak teknik hizmetler sınıfında yer alan teknikerlerin, diğerleri için ise teknisyenlerin prime esas kazanç tutarları,

f) İlgili kanunlarında emeklilik ya da ek gösterge açısından belirli bir kadro, unvan veya görevle bağlantı kurulanlar için, bağlantı kurulan kadro, unvan veya görevin prime esas kazanç tutarı,

g) Bu fıkranın (a) ilâ (f) bentleri kapsamı dışında kalan sigortalılar için atandıkları görev itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevlerin aynı kadro, unvan, tahsil ve derecesi için belirlenen prime esas kazanç tutarları,

esas alınır. Vekalet veya ikinci görev karşılığında ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak ödemeler prime esas kazancın hesabında dikkate alınmaz.

Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanlar bakımından prime esas aylık kazancın tespitinde; 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentlerinde sayılan kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının iki katının otuz günlük tutarı, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen kişiler için asgarî ücret, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen kişiler için ise prime esas asgarî kazanç tutarı esas alınır. Ancak, 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmak için müracaat etmekle birlikte, Kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilen aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı; asgari ücretin üçte birinden asgari ücrete kadar olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının üçte biri, asgari ücretten asgari ücretin iki katına kadar olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutar, asgari ücretin iki katından fazla olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının iki katı prime esas asgari kazanç tutarı olarak esas alınır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usûl ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 48- 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (b), (f) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki (h) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve birinci fıkranın (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“ b) Bu Kanunda belirtilen fiili hizmet süresi zammı uygulanan işlerde 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;

1) (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanacak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranına; 40 ncı maddeye göre 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1 puan, 90 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 1,5 puan, 180 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3 puan,

2) (c) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için ise uygulanacak malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranına; 40 ıncı maddeye göre 60 fiilî hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3,33 puan, 90 fiilî hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 5 puan, 180 fiilî hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 10 puan,

eklenmesi suretiyle belirlenir ve bu şekilde bulunan oran ile bu maddenin (a) bendinde belirtilen % 20 oranı arasındaki farka ait primin tamamı işveren tarafından ödenir.”

“f) Genel sağlık sigortası primi, kısa ve uzun vadeli sigorta kollarına tâbi olanlar için 82 nci maddenin birinci fıkrasına göre hesaplanan prime esas kazancın % 12,5’idir. Bu primin % 5’i sigortalı, % 7,5’i ise işveren hissesidir. Yalnızca genel sağlık sigortasına tâbi olanlar ile 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ve bu Kanunun Geçici 13 üncü maddesinde belirtilenlerin genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın % 12’sidir.

g) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalılar (a), (c) ve (f) bentlerindeki prim oranlarının toplamı üzerinden primlerini öderler.

h) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılara bağlanan veya bağlanacak vazife malûllüğü aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylıklarının karşılığı olmak üzere, bu kapsamdaki sigortalılar için kamu idarelerinin bütçelerinden ayrılan sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödeneklerinin % 20’si oranında ek karşılık primi alınır. Ayrılan ek karşılık priminin tamamı kurum bütçelerinin yetkili makamlarca onaylanarak yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başlarından itibaren altı ay içinde ve aylık eşit taksitlerle ödenir. Genel bütçe kapsamındaki idarelerin ek karşılık primleri Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Devlet, Kurumun ay itibarıyla tahsil ettiği malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası priminin dörtte biri oranında Kuruma katkı yapar. Devlet katkısı olarak hesaplanacak tutar talep edilen tarihi takip eden 15 gün içinde Hazinece Kuruma ödenir.”

MADDE 49- 5510 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin başlığı “Asgari işçilik uygulaması ve uzlaşma” şeklinde değiştirilmiş, ikinci ve beşinci fıkralarında yer alan “döner sermayeli kuruluşlar,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar” ibaresi, dokuzuncu fıkrasında yer alan “yapılacak yerinde tespit kriterleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “uzlaşma komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları” ibaresi ile sekizinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgari işçilik incelemesi sonucunda tespiti yapılan ve sigortalılara maledilemeyen fark sigorta primine esas kazanç matrahı üzerinden gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanacak sigorta primi ve buna bağlı uygulanacak idari para cezalarında, konuya ilişkin raporun Kurumun ilgili birimine gönderilmesinden önce işverenle uzlaşma yapılabilir. Uzlaşmaya varılması halinde, bu durum tutanakla tespit edilir. Uzlaşılan tutarlar kesin olup, uzlaşma konusu yapılan tutarlar hakkında işverence dava açılmaz ve hiçbir mercie şikayet ve itirazda bulunulamaz. Uzlaşılan prim ve idari para cezaları, uzlaşma tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. İşveren, uzlaşılan idari para cezası tutarı için ayrıca peşin ödeme indiriminden yararlandırılmaz. Uzlaşılan tutarların, bu sürede tam olarak ödenmemesi halinde uzlaşma bozulur ve uzlaşılan tutarlar kazanılmış hak teşkil etmez. Uzlaşmanın temin edilememiş veya uzlaşma müzakeresinde uzlaşmaya varılamamış olması veya uzlaşmanın bozulması hallerinde işveren, bu konuya ilişkin daha sonra uzlaşma talep edemez.

Uzlaşma neticesinde indirim yapılması nedeniyle tahsil edilmemiş olan sigorta primlerinin daha sonra Kurum veya mahkeme kararıyla sigortalılara mal edilmesi halinde, daha önce eksik tahsil olunan sigorta primleri, sigortalının çalıştığı süre ve sigorta primine esas kazancı dikkate alınarak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil olunur.”

MADDE 50- 5510 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki “ait olduğu ayı takip eden ayın yirmibeşinci gününün sonuna kadar” ibaresi “4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındakiler için en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar, diğer sigortalılar için ise ait olduğu ayı takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar” şeklinde; yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebliğata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re’sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır.

Kurumun denetim ve kontrole görevli memurlarınca işyerinde fiilen yapılan tespitlerden ve kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden kayıt ve belgelere dayanmaksızın çalıştığı belirlendiği halde, hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının Kuruma bildirilmediği anlaşılan veya eksik bildirildiği tespit edilen sigortalıların geriye yönelik hizmetlerinin veya prime esas kazançlarının, en fazla tespitin yapıldığı tarihten geriye yönelik bir yıllık süreye ilişkin kısmı dikkate alınır.”

MADDE 51- 5510 sayılı Kanunun 87 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (d) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine ve 5 inci maddenin (a) bendine tabi olanlar için bunların işverenleri,”

“d) 60 ncı maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde sayılan kişiler ile 5 inci maddenin (e) bendinde belirtilenler için Türkiye İş Kurumu,”

“f) 5 inci maddenin (c) ve (g) bentlerine tabi olanlar için işverenleri veya kendileri,”

MADDE 52- 5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 88- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma öder.

Hak edilen ancak, ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da birinci fıkradaki hüküm uygulanır.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (g) bentleri gereği genel sağlık sigortalısı sayılanlar için, her ay otuz tam gün genel sağlık sigortası primi ödenmesi zorunludur. Şu kadar ki, 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olanların aynı ay içinde zorunlu sigorta kapsamında prim ödeme gün sayısı bulunması halinde, ayın kalan günleri için isteğe bağlı sigorta gün sayısı kadar genel sağlık sigortası primi ödenir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmakla birlikte, 4857 sayılı Kanununun 13 ve 14 üncü maddelerine göre kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar ile bu Kanuna göre ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalılar için eksik günlerine ait genel sağlık sigortası primlerinin 30 güne tamamlanması zorunludur. Bu durumda olan sigortalıların eksik günlerine ilişkin genel sağlık sigortası primleri, 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi veya (g) bendi kapsamında ödenir.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler için prim ödeme yükümlülerinin ödeyecekleri genel sağlık sigortası primi; primin tahakkuk ettirileceği ay itibarıyla anılan bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde sayılan toplam kişi sayısının üçe bölünmesi suretiyle bulunacak kişi sayısına (3) ilâ (10) numaralı alt bentlerde sayılan kişi sayısının eklenmesi suretiyle bulunacak toplam kişi sayısı esas alınarak hesaplanır. Ancak, bu kişilerden aynı zamanda 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamı dışındaki bentlerin kapsamına girerek genel sağlık sigortalısı sayılanlar, bu fıkraya göre tespit edilecek kişi sayısı hesabına dahil edilmez.

87 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlüler, her aya ait primlerini takip eden ayda Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma öderler. Bu kişiler primlerini en fazla 360 güne sınırlı olmak üzere peşin olarak erken ödeyebilir. Erken ödeme halinde erken ödenen her gün için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun ek 1 inci maddesine göre erken ödeme indirimi hükümleri uygulanır. Ancak yapılan erken ödeme indirimi, prime esas kazançtan indirilmez. Erken ödemede sigortalılık süresi, sigorta priminin ait olduğu her ayın ilk gününden itibaren, prim ödeme gün sayısına dahil edilir. Erken ödeme yapılan ve prim ödeme gün sayısına dahil edilmeyen sürede isteğe bağlı sigortalılığın sona ermesi halinde, sigortalılık süresinden sayılmayan günlere ait primler ilgililere iade edilir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi sigortalılar için, genel sağlık sigortası primi ile kısa ve uzun vadeli sigorta kolları primlerini ayrı ayrı veya birlikte tahsil edilecek şekilde prim ödeme tarihlerini veya dönemlerini belirlemeye Kurum yetkilidir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, her ay için otuz tam gün prim ödemesi zorunludur.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenler, çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek, en geç Kurumca belirlenecek günün sonuna kadar Kuruma öderler.

87 nci maddenin birinci fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde belirtilen yükümlüler, her aya ait primleri ilgili ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları, gelir vergisi ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılamaz.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi kapsamında sigortalı olarak tescil edilmiş olanların prim borçlarını, sattıkları tarımsal ürün bedellerinden borç tutarını geçmemek şartıyla % 1 ilâ % 5 oranları arasında olmak üzere kesinti yapılmak suretiyle tahsil etmeye Kurum yetkilidir.

Prim borçları katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenebilir. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi kendisinin, mal veya hizmet satın aldığı veya iştirak veya ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilir. Bu işverenlerin mahsup talebinde buldukları ayda muaccel olan prim borçlarının birinci fıkrada belirtilen ödeme sürelerini izleyen onbeş gün içinde mahsup suretiyle ödenmesi halinde, yasal süresi içinde ödendiği kabul edilir. Ancak prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsup suretiyle ödenmesi talebinde bulunulduğu halde, süresinde mahsup edilemeyen veya eksik mahsup edilen prim borçları için birinci fıkrada belirtilen ödeme sürelerini izleyen günden başlanarak gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır. Kurum, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanacak işverenleri; işstgal konusu, işletme türü ve işletme büyüklüğü itibarıyla belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunulan işverenlerin prim borcu ödeme süresini otuz gün aşmamak üzere uzatmaya yetkilidir.

Kurum, prim ve her türlü alacaklarını, işverenlere olan borçlarından mahsup etmek suretiyle tahsil etmeye yetkilidir.

Primlerin özel ödeme şekilleri kullanılmak suretiyle ödenmesi zorunluluğunu getirmeye ve primlerin yatırılacağı tahsilât kuruluşlarını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğacak uyumsuzlukların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise, kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Kurum, kamu idarelerinde işyerinin özelliği nedeniyle primlerin farklı zamanlarda ödeme süresini belirlemeye yetkilidir. Prim alacaklarının tahsili için muacceliyet tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde icra yoluna başvurmayan Kurum yetkili personeli hakkında genel hükümlere göre kovuşturma yapılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 53- 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sigortalının çalıştırıldığı işyeri aktif veya pasif ile birlikte devraltır veya intikal ederse ya da başka bir işyerine katılır veya birleşirse eski işverenin Kuruma olan prim ile gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarından, aynı zamanda yeni işveren de müştereken ve müteselsilen sorumludur. Bu hükme aykırı sözleşme hükümleri Kuruma karşı geçersizdir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Kurum yetkilidir.”

MADDE 54- 5510 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesinin madde başlığı “Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması” şeklinde, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve bankalar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ihale yolu ile yaptıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşverenlerin hakedişleri, Kuruma idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödenir. Kesin teminatları ise ihale konusu işle ilgili olarak Kuruma borçlarının bulunmadığının tespit edilmesinden sonra iade edilir. İşverenlerin, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, bankalar ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar nezdindeki her çeşit alacak, teminat ve hakedişleri üzerinde işçi ücreti alacakları hariç olmak üzere yapılacak her türlü devir, temlik ve el değiştirme, Kurum alacaklarını karşılayacak kısım ayrıldıktan sonra, kalan kısım üzerinde hüküm ifade eder.

Hakedişlerin mahsubu ve ödenmesi ile teminatların prim ve idari para cezası borçlarına karşılık tutulmasına ilişkin işlemlerin usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Valilikler, belediyeler, il özel idareleri ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler tarafından, geçici iskân veya yapı kullanma izin belgesi verilmeden önce yapılan inşaat dolayısıyla, diğer kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ve bankaların ise Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek işlemlerinde Kuruma borçlarının bulunmadığına dair ilgililerden Kurumca düzenlenmiş bir belgenin istenmesi zorunludur.”

“Ölke çapında uygulanan ve özel bir izne veya belgeye dayanmayan genel düzenlemeler hariç olmak üzere, belirli bölgelere veya sektörlerle yönelik ya da kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen özel belgelere veya izinlere dayalı olarak kamudan kaynak tahsis edilmesi şeklinde kanun, karamame ve diğer mevzuatla sağlanan araştırma, geliştirme, üretim, yatırım, pazarlama ve benzeri tüm aşamalarda uygulanan devlet yardımı, teşvik ve desteklerin, daha önce başlayıp devam eden nakdi olmayanlar hariç olmak üzere, verilmesinden önce işverenlerden Kuruma muaccel olmuş prim

ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına dair belge ve bilgilerin istenmesi zorunludur. Tecil ve taksitde bağlanmış ya da yapılandırılmış olan borçlara ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden dolayı anlaşması bozulandan veya bu sebepler dışında söz konusu yardım, teşvik ve desteklerden yararlanmaması gerektiği sonradan anlaşılmalardan, yapılan devlet yardımı teşvik ve destek ödemeleri ilgili mevzuat çerçevesinde müeyyideleri ile birlikte geri alınır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınarak Kurumca belirlenir.”

MADDE 55- 5510 sayılı Kanunun 92 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde, dördüncü fıkrasında yer alan “Kurumca verilecek sosyal güvenlik sicil” ibaresi “İçişleri Bakanlığınca verilen kimlik” şeklinde değiştirilmiştir.

“Kısa ve uzun vadeli sigortalar kapsamındaki kişilerin sigortalı ve genel sağlık sigortalısı olması, genel sağlık sigortası kapsamındaki kişilerin ise genel sağlık sigortalısı olması zorunludur. Bu Kanunda yer alan sigorta hak ve yükümlülüklerini ortadan kaldırmak, azaltmak, vazgeçmek veya başkasına devretmek için sözleşmelere konulan hükümler geçersizdir.”

MADDE 56- 5510 sayılı Kanunun 93 üncü maddesinin başlığı “Devir, temlik, haciz ve Kurum alacaklarında zamanaşımı” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanun gereğince sigortalılar ve hak sahiplerinin gelir, aylık ve ödenekleri, sağlık hizmeti sunucularının genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanması sonucu Kurum nezdinde doğan alacakları, devir ve temlik edilemez. Gelir, aylık ve ödenekler; 88 inci maddeye göre takip ve tahsili gereken alacaklar ile nafaka borçları dışında haczedilemez.

Kurumun prim ve diğer alacakları ödeme süresinin dolduğu tarihi takip eden takvim yılı başından başlayarak on yıllık zamanaşımına tâbidir. Kurumun prim ve diğer alacakları; mahkeme kararı sonucunda doğmuş ise mahkeme kararının kesinleşme tarihinden, Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden doğmuş ise rapor tarihinden, kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden doğmuş ise bu soruşturma, denetim ve inceleme sonuçlarının Kuruma intikal ettiği tarihten veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden doğmuş ise bilgi ve belgenin Kuruma intikal ettiği tarihten itibaren, zamanaşımı on yıl olarak uygulanır. Bu alacaklar için 89 uncu madde gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı, 88 inci maddede belirtilen ödeme süresinin son gününü takip eden günden itibaren uygulanır.”

MADDE 57- 5510 sayılı Kanunun 97 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “meslek hastalığı” ibaresinden sonra gelmek üzere “, vazife malûlüğü” ibaresi eklenmiş, bu fıkranın son cümlesi metinden çıkarılmış; yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sağlık hizmeti sunucularına, tahakkuk etmiş alacaklarının % 70’i ilâ % 85’i arasındaki tutar, faturaların teslim tarihinden itibaren en geç kırkbeş gün içinde alacaklarından mahsuben avans olarak ödenir. Doksan gün içinde de fatura ve eki belgelerin incelenmesi tamamlanarak geri kalan tutar ödenir.”

“66 ncı madde gereği sağlanan sağlık hizmetlerinin bedelleri için, yurt dışında bulunan sağlık hizmet sunucusunun talebi halinde, sağlık hizmetinin sunumundan önce de avans ödenebilir.”

MADDE 58- 5510 sayılı Kanunun 98 inci maddesine ikinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yıllık veya daha uzun süreli tamamlayıcı veya destekleyici özel sağlık sigortalarna ilişkin usul ve esaslar Kurumun uygun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 59- 5510 sayılı Kanunun 100 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 100-** Bankalar, döner sermayeli kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler doğrudan, münferit olarak bilgi ve belge istenmesi hariç olmak üzere kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ise Kurumla yapılacak protokoller çerçevesinde, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile özel hayat ve aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından kişilerin sosyal güvenliğinin sağlanması, 6183 sayılı Kanuna göre Kurum alacaklarının takip ve tahsili ile bu Kanun kapsamında verilen diğer görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi sürekli ve/veya belli aralıklarla vermeye, bilgilerin elektronik ortamda görüntülenmesini sağlamaya, görüntülenen bu bilgilerin güvenliğini sağlamaya, muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü belge ile vermek zorunda oldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Kurum, bu Kanun gereği verilecek her türlü belge veya bilginin internet, elektronik ve benzeri ortamda gönderilmesi hususunda, gerçek ve tüzel kişileri zorunlu tutmaya, Kuruma verilmesi gereken her türlü belge, bildirme ve taahhütnameyi diğer kamu idarelerine ait formlarla birleştirmeye, söz konusu belgeleri kamu idarelerinin internet ve elektronik bilgi işlem ortamından almaya, bu idarelere yapılacak bildirimleri Kuruma verilmiş saymaya, bu Kanunun uygulaması ile ilgili işveren, sigortalı ve diğer kurum, kuruluş ve kişilerin talepleri üzerine veya resen düzenleyeceği her türlü bilgi ve belgeyi bilgi işlem ortamında oluşturmaya, bu şekilde hazırlanacak olan bilgi ve belgelerin sadece internet ve benzeri iletişim ortamından ilgili kişilere verilmesini kararlaştırmaya yetkilidir. Elektronik ortamda hazırlanacak bilgi ve belgeler adli ve idari makamlar nezdinde resmi belge olarak geçerlidir.

Belge veya bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulan gerçek ve tüzel kişilerin, Kurumun bilgi işlem sistemlerinin herhangi bir nedenle hizmet dışı kalması sonucu belge ve bilgiyi, bu Kanunda öngörülen sürenin son gününde Kuruma göndermemesi ve muhteviyatı primleri de yasal süresi içinde ödeyememesi halinde, sorunların ortadan kalktığı tarihi takip eden üçüncü işgününün sonuna kadar belge veya bilgiyi gönderir ve muhteviyatı primleri de aynı sürede Kuruma öder ise bu yükümlülükleri Kanunda öngörülen sürede yerine getirmiş kabul edilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 60- 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 102-** Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle diğer kanunlarda aşağıda belirtilen fiiller için idari para cezası öngörülmüş olsa dahi ayrıca bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin birinci fıkrası ile 61 inci maddesinde belirtilen bildirgeleri, Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde vermeyenlere, her bir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında, idarî para cezası uygulanır.

b) 11 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi, Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyenler veya bu Kanunda belirtilen süre içinde Kuruma vermeyenlere;

1) Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı tutarında,

2) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı tutarında,

3) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret tutarında,

idarî para cezası uygulanır.

c) 86 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca verilmesi gereken belgeleri, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için;

1) Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında,

2) Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında,

3) Ek belgenin 86 ncı maddenin beşinci fıkrasına istinaden Kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında,

4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya bu idareler ve bankalar tarafından düzenlenen belgelerden hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı tutarında,

idarî para cezası uygulanır.

d) 59 uncu maddesi uyarınca Kurumun defter ve belge incelemeye yetkili denetim ve kontrole görevlendirilmiş memurları tarafından veya 59 uncu maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen serbest muhasebeci malî müşavirler ile yeminli malî müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden, Kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının mal edildiği her bir ay için, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idarî para cezası uygulanır.

e) 86 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki yükümlülüğü Kurumca yapılan yazılı ihtar rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın tam olarak yerine getirmeyenlere;

1) Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin oniki katı tutarında,

2) Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı tutarında,

3) Defter tutmakla yükümlü değil iseler, asgarî ücretin üç katı tutarında,

4) Tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla; defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte; kanunî tasdik süresi geçtikten sonra tasdik ettirilmiş olan defterlerin tasdik tarihinden önceki kısmı, işçilikle ilgili giderlerin işlenmemiş olduğu tespit edilen defterler, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançların kesin olarak tespitine imkân vermeyecek şekilde usulsüz veya noksan tutulmuş defterler, herhangi bir ay için sigorta primleri hesabına esas tutulması gereken kazançların ve kazançlarla ilgili ödemelerin (sigorta primine esas kazancın ödemeye bağlı olduğu durumlar dahil) o ayın dahil bulunduğu hesap dönemine ait defterlere işlenmemiş olması halinde, o aya ait defter kayıtları geçerli sayılmaz ve bu geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için, aylık asgarî ücretin yarısı tutarında; kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu olduğu halde tasdiksiz tutulmuş olan defterler geçerli sayılmaz ve tutmakla yükümlü bulunulan defter türü dikkate alınarak bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerine göre; Vergi Usul Kanunu gereğince bilanço esasına göre defter tutulması gerekirken işletme hesabı esasına göre tutulmuş defterler geçerli sayılmaz ve bu bendin (1) numaralı alt bendine göre,

5) İşverenler tarafından ibraz edilen aylık ücret tediye bordrosunda; işyerinin sicil numarası, bordronun ilişkin olduğu ay, sigortalının adı, soyadı, sigortalının sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı ve ücretin alındığına dair sigortalının imzasının bulunması zorunludur. Belirtilen unsurlardan herhangi birini ihtiva etmeyen (imza şartı yönünden makbuz mukabilinde veya banka kanalıyla yapılan ödemeler hariç) ücret tediye bordroları geçerli sayılmaz ve her bir geçersiz ücret tediye bordrosu için aylık asgarî ücretin yarısı tutarında,

idari para cezası uygulanır. İbraz süresi geçirildikten sonra incelemeye sunulan ve tümünün veya bir bölümünün geçersiz olduğu tespit edilen defter ve belgeler yönünden, ayrıca geçersizlik fiilleri için idari para cezası uygulanmaz, sadece tutulan defter türü dikkate alınarak bu bendin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerine göre idari para cezası uygulanır.

f) 85 inci maddesinin beşinci fıkrasında ve 86 ncı maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülükleri belirtilen sürede yerine getirmeyenlere, aylık asgarî ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

g) 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilenler için aynı maddenin üçüncü fıkrasında, 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında ve 90 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere, aylık asgarî ücret tutarında idari para cezası uygulanır. 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kamu idareleri ile bankalara sigortalı başına aylık asgarî ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır.

h) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüğünü yasal süresi içinde yerine getirmeyen ticaret sicili memurlukları ile aynı maddenin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yerine getirilmeyen her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgarî ücret tutarında idari para cezası uygulanır.

ı) Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının, bu Kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler, görevlerini yapmasına engel olamazlar. Engel olanlar hakkında eylemleri başka bir suç oluştursa dahi, aylık asgarî ücretin beş katı tutarında idari para cezası uygulanır.

i) Kurum tarafından bu Kanunun 100 üncü maddesi kapsamında Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında, aylık asgari ücretin beş katı tutarında, geç verilmesi halinde ise aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.

Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildiğinin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliklerinden verilmesi halinde, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen cezalar üçte ikisi oranında uygulanır.

İdari para cezası uygulanması 8 inci, 11 inci ve 86 ncı maddelerde belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz.

İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

İdari para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar.

İdari para cezaları hakkında, bu Kanun ve 16/5/2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.”

MADDE 61- 5510 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Kurumca yapılan inceleme neticesinde;

- a) Sağlık hizmeti sunulmadığı halde sağlık hizmetini fatura ettiği,
- b) Faturayı veya faturaya dayanak oluşturan belgeleri, gerçeğe aykırı olarak düzenlediği,
- c) 64 üncü madde gereğince kapsam dışı tutulan sağlık hizmetlerini, kapsam içinde olan sağlık hizmetleri gibi gösterdiği,
- d) Sağlık hizmetlerine hak kazanmayan kişilere, sağlık hizmeti sunarak Kuruma fatura ettiği,
- e) 73 üncü madde gereğince belirlenen tavanın üzerinde ilave ücret aldığı,

tespit edilen sağlık hizmeti sunucuları hakkında genel hükümlere göre takip yapılır. Bu fiiller nedeniyle Kurumun yersiz ödediği tutar 96 ncı maddeye göre geri alınır. Ayrıca bu fiilleri işleyen veya sağlık hizmeti satın alınmasına ilişkin sözleşmelerde belirtilen hükümlere aykırı davrandığı tespit edilen sağlık hizmeti sunucularının Kurum ile yaptıkları sözleşmeleri feshedilebilir ve Kurumca belirlenecek süre içinde tekrar sözleşme yapılmaz.

71 inci maddede yer alan kimlik tespiti yükümlülüğünü yapmayan ve bu nedenle bir başka kişiye sağlık hizmeti sunulması nedeniyle Kurumun zarara uğramasına sebebiyet veren sağlık hizmeti sunucularından uğranılan zarar geri alınır.”

MADDE 62- 5510 sayılı Kanununun 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunla yürürlükten kaldırılmayan hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı ve 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunlara yapılan atıflar ile ilgili mevzuatında emeklilik, malllk, vazife malllğ ve sosyal sigorta haklarına, yardımlarına ve yükümlülüklerine, iştirakliğe ve sigortalılığa, dul, yetim ve hak sahipliği şartlarına, emekli ikramiyesine, ek ödemelere, sağlık hizmetleri veya tedavi bedellerinin ödenmesine ilişkin yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.”

MADDE 63- 5510 sayılı Kanununun 105 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uygulanmayacak hükümler

MADDE 105- 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanununun 30 uncu maddesi, 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi ile 10/7/1987 tarihli ve 285 sayılı Kanun Hükümünde Kararname nin 5 inci maddesinin onbirinci fıkrası hariç olmak üzere, diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 64- 5510 sayılı Kanununun 106 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 106-** 1) 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, 142 ve 143 üncü, ek 36 ncı, geçici 20 nci, geçici 81 inci ve geçici 87 nci maddeleri hariç diğer maddeleri,

2) 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız alışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 83, 84, geçici 10 uncu ve ek geçici 6 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri,

3) 29/8/1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar denek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 5 inci maddesi,

4) 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına alışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu,

5) 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun,

6) 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 1 il 5 inci, 13 il 17 nci, 24 üncü ve 33 nc maddeleri,

7) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 107 nci, 209 uncu ve ek 22 nci maddeleri,

8) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun, 12 il 19 uncu maddeleri, 23 üncü maddesi, 30 il 39 uncu maddeleri, 41 il 55 inci maddeleri, 57 il 59 uncu

maddeleri, 61 ilâ 64 üncü maddeleri, 66 ilâ 71 inci maddeleri, 72 nci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları, 73 ilâ 80 inci maddeleri, 82 nci ilâ 88 inci maddeleri, 90 ilâ 100 üncü maddeleri, 102 nci maddesi, 104 ilâ 124 üncü maddeleri, 127 ilâ 129 uncu maddeleri, 131 ilâ 135 inci maddeleri, ek 2 ilâ ek 4 üncü maddeleri, ek 8 ve ek 9 uncu maddeleri, ek 11 inci maddesi, ek 13 ila ek 19 uncu maddeleri, ek 21 ilâ ek 23 üncü maddeleri, ek 25 ilâ ek 27 nci maddeleri, ek 29 ve ek 30 uncu maddeleri, ek 31 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri, ek 32 ilâ ek 39 uncu maddeleri, ek 46 ila ek 49 uncu maddeleri, ek 56 ve ek 57 nci maddeleri, ek 59 uncu maddesi, ek 67 ila ek 70 inci maddeleri, ek 72 ilâ ek 76 ncı maddeleri, ek 78 inci maddesi, ek 80 inci maddesi, geçici 8 inci maddesi, geçici 15 inci maddesi, geçici 16 ncı maddesi, geçici 54 üncü, geçici 65 inci, geçici 85 inci, geçici 86 ncı, geçici 88 inci, geçici 96 ilâ geçici 98 inci, geçici 103 üncü, geçici 104 üncü, geçici 109 ilâ geçici 113 üncü, geçici 115 ilâ geçici 118 inci, geçici 120 nci, geçici 139 ilâ geçici 140 inci, geçici 146 ncı, geçici 147 nci, geçici 150 ilâ geçici 151 inci, geçici 153 üncü, geçici 157 nci, geçici 159 uncu, geçici 161 ilâ geçici 166 ncı, geçici 170 inci, geçici 171 inci, geçici 173 üncü, geçici 176 ncı, geçici 180 inci, geçici 182 ilâ geçici 186 ncı, geçici 190 ilâ geçici 192 nci, geçici 195 ilâ geçici 200 üncü, geçici 203 üncü, geçici 204 üncü, geçici 207 nci ve geçici 208 inci, geçici 210 ilâ geçici 217 nci, geçici 219 uncu ve geçici 220 nci, ek geçici 1 inci, ek geçici 2 nci, ek geçici 7 nci, ek geçici 8 inci, ek geçici 11 inci, ek geçici 19 uncu, ek geçici 20 nci, ek geçici 22 nci ve ek geçici 23 üncü maddeleri,

9) 1/10/1992 tarihli ve 3841 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi, 24/11/1994 tarihli ve 4049 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi ve 13/6/2001 tarihli ve 4677 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi,

10) 14/1/1988 tarihli ve 311 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 3 üncü maddesi,

11) 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesinin beşinci fıkrası ile altıncı fıkrasının ikinci cümlesi ve 56 ncı maddesinin (C) fıkrası,

12) 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 186 ilâ 188 inci ve 191 inci maddeleri,

13) 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 201 ilâ 203 üncü maddeleri,

14) 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesinin (d) bendi ile geçici 3 üncü maddesi,

15) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 32 nci maddesindeki "resmî ve özel sağlık kuruluşlarında ayakta ve yatarak tedavileri ile" ibaresi,

16) 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 89 uncu maddesi,

17) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilâtı Kanununun 18 inci maddesi,

18) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde yer alan "ve tedavi ettirililer" ile (g) bendinde yer alan "ve tedavileri yaptırılır" ibaresi,

19) 23/4/1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ile yaralanan veya sakat kalanların tedavi giderleri" ibaresi,

20) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları,

21) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanununun 7 nci maddesi,

22) 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası,

23) 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 18 inci maddesinin (c) bendi ile 20 nci maddesi,

24) 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanununun 7 nci, 11 inci, geçici 1 ilâ geçici 4 üncü maddeleri ile aynı Kanunda geçen "döviz" ibareleri,

25) 22/2/2006 tarihli ve 5458 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi,

26) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 65 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "Kısa çalışma ödeneği aldığı süre içinde işçinin hastalık ve analık sigortasına ait primler İşsizlik Sigortası Fonu tarafından 2/3 oranında Sosyal Sigortalar Kurumuna aktarılır. Bu primler, sigorta primlerinin hesabında esas alınan en alt kazanç sınırı üzerinden hesaplanır." cümleleri,

27) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun Geçici 23 üncü maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl sonra, 506 sayılı Kanunun ek 36 nci ve geçici 20 nci maddeleri ise bu Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen devir işlemlerinin tamamlanmasından sonra yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 65- 5510 sayılı Kanunun;

a) İkinci Kısım, Üçüncü Bölümün başlığı "Hizmet Akdiyle veya Kendi Adına ve Hesabına Bağımsız Çalışan Sigortalıların Tabi Olduğu Kısa Vadeli Sigorta Hükümleri",

b) 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki "üçüncü" ibaresi "dördüncü",

c) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendindeki "(a) ve (c) bentleri" ibaresi "(a) bendi",

ç) 17 nci maddesinin birinci fıkrasındaki "prim gün sayısına" ibaresi "prim ödeme gün sayısına", üçüncü fıkrasındaki "(a) ve (c) bentleri" ibaresi "(a) bendi",

d) 20 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki "prim ve her türlü borçlarının" ibaresi "prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının",

e) 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki "dördüncü fıkrasında" ibaresi "üçüncü fıkrasında", "hastalık ve analık" ibaresi "analık",

f) 39 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki "malûl kalan" ibaresi "malûl veya vazife malûlü olan",

g) 42 nci maddesinin başlığı "Bildirim",

ğ) 45 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "göreve başlaması için tanınan sürelerde" ibaresi "göreve başlaması için tanınan süreler ile bir yıl ve daha az süreyle aylıksız izne ayrılanların aylıksız izin sürelerinde",

h) 59 uncu maddesinin yedinci fıkrasındaki "denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları," ibaresi "denetim elemanları",

ı) 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki "tedavisi mümkün olmadığı" ibaresi "tedavisinin yapılmadığı",

i) 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi "94 üncü maddede tanımlanan kontrol muayeneleri,"

j) 70 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "sınıflandırılır" ibaresi "basamaklandırılır",

k) 71 inci maddenin birinci fıkrasındaki "ikinci" ibaresi "üçüncü",

l) 78 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "olup olmadığına bakılmaksızın tüm" ibaresi "olan" ve ikinci fıkrasındaki "Bakanlıkça" ibaresi, "Kurumca",

m) 93 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki "ayın veya dönemin" ibaresi "ayı takip eden ayın",

n) 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki "harp malûlleri ve vazife malûlleri hariç," ibaresi "harp malûllüğü, vazife malûllüğü",

şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 66- 5510 sayılı Kanunun;

a) 12 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "işçi sendikaları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve konfederasyonları" ibaresi,

b) 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine "malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malûllüğü" ibaresi,

c) 39 uncu maddesinin ikinci fıkrasına "Malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malûllüğü" ibaresi,

ç) 45 inci maddesinin birinci fıkrasına "Prime esas kazançların yarısı üzerinden prim alınanların prim ödeme gün sayısı bu sürelerin yarısı olarak hesap edilir." cümlesi,

d) 66 ncı maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere "Yurt içinde yapılması mümkün olmayan tetkiklerin de yurt dışında yapılması sağlanabilir." fıkrası,

e) 69 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine "ile organ" ibaresinden sonra gelmek üzere "dokü ve kök hücre;", (f) bendine "(c) bendinin (4)" ibaresinden sonra gelmek üzere "numaralı alt bendinde belirtilen kişiler ile bunların eşleri",

f) 78 inci maddesinin ikinci fıkrasına "Bu kişi ve grupların sağlık bilgilerinin nasıl tutulacağı ilgili kuruluşların görüşleri alınarak hazırlanacak yönetmelik ile düzenlenir." cümlesi,

g) 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "Malûllük" ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malûllüğü" ibaresi,

ğ) 95 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yapılacak sevkler," ibaresinden sonra gelmek üzere "vazife malullük derecesini," ibaresi,

eklenmiştir.

MADDE 67- 5510 sayılı Kanunun;

a) 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası,

b) 17 ncı maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi,

c) 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi,

ç) 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendindeki "ve Kurumca kabul edilecek sektörel veya genel ekonomik kriz dönemlerinde işvereni tarafından ücretsiz izinli sayılanların, her yıl için 3 ayı geçmemek üzere bu süreleri" ibaresi,

d) 42 nci maddesinin son iki cümlesi,

e) 70 inci maddesinin üçüncü fıkrası,

f) 71 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi,

yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 68- 5510 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi, Geçici 2 nci maddesi, Geçici 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte, Geçici 4 üncü maddesi, Geçici 5 nci maddesi, Geçici 7 nci maddesi, Geçici 8 inci maddesi, Geçici 12 nci maddesi ile Geçici 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir.

17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara göre bağlanan veya hak kazanan; aylık, gelir ve diğer ödenekler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ödenmekte olan ek ödemenin verilmesine devam edilir. Bu gelir ve aylıkların durum değişikliği nedeniyle artırılması, azaltılması, kesilmesi veya yeniden bağlanmasında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanuna göre ödenmekte olan telafi edici ödeme tutarı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ödenen tutarlar esas alınarak, ilgililerin aylıklarına ilâve edilerek ödenir. 506 ve 1479 sayılı Kanunlarda öngörülen sosyal yardım zammı ödenmesi uygulamasına bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla son verilerek, bu tarihte ödenen miktarı aşmayacak şekilde gelir ve aylıklar oransal olarak artırılır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılanlara ve bunların hak sahiplerine bağlanmış olan aylık ve gelirler, 55 inci maddenin ikinci fıkrasına göre artırılır.

506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı kanunlar kapsamında geçen sigortalılık süresi fiili hizmet süresi ve prim ödeme gün sayısı, genel sağlık sigortasının uygulanmasında gerekli olan sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayılarında dikkate alınır."

"GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi olanlara bağlanacak yaşlılık aylıkları aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen sürelerdeki prim ödeme gün sayılarına veya fiili hizmet süresine ait aylık; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kanun

hükümlerine göre, aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı veya fiili hizmet süresi üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanacak aylığının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı veya fiili hizmet süresi ile orantılı bölümü, aylık talep tarihine kadar geçen yıllar için, her yıl gerçekleşen güncelleme katsayısı ile çarpılarak hesaplanır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçen sürelerdeki prim ödeme gün sayılarına ait aylığı, aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden 29 uncu madde hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

c) Aylık, (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan kısmî aylıkların toplamından oluşur. Aylıklar ayrıca 29 uncu maddenin son fıkrasına göre artırılarak belirlenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin (a) bendine göre gösterge sistemi içinde hesaplanacak kısmî aylıklara esas gösterge, sigortalıların ortalama yıllık kazanç hesabına giren takvim yılı sayısı esas alınmak suretiyle hazırlanacak olan gösterge ve üst gösterge tespit tabloları esas alınarak belirlenir.

Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen sürelerle ilişkin aylığın hesabında esas alınan asgari aylık tutarı ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 82 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirlenen eski tam aylık tutarı, toplam prim ödeme gün sayısı içinde bu Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen prim ödeme gün sayısının oranına tekabül eden tutar üzerinden esas alınır.

Yurt dışı hizmet borçlanması yapanların aylıkları da yukarıda belirtilen fıkralara göre hesaplanır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında sigortalı sayılanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili kanun hükümleri ile bu madde hükümlerine göre yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya başlaması nedeniyle aylıkları kesilenlerden, işten ayrılarak yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanların yeni aylıkları, bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre hesaplanır.

Malûllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılar için yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler, (b) bendi kapsamındaki sigortalılar için ise bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre esas alınan süreler dikkate alınarak 27 nci veya 33 üncü madde hükümlerine göre hesaplanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır. Ancak, bunlardan bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenlere 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanuna göre 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanması gerekenlerden, bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenler için, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri esas alınır. (a) bendi hükümlerinin uygulamasına esas alınacak kanun, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenir. Bu Kanuna tabi hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de bu fıkra hükümleri esas alınmak suretiyle bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

“Önceki mevzuat hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre çıkarılması gereken yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, mevcut tüzük ve yönetmelikler ile diğer düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam edilir.”

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malüllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ila 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlardan vazife malüllüğü kapsamına girenler hakkında, bu Kanunun 47 nci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılır.

Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az % 40 oranında özürli olduklarını gösterir sağlık kurulu raporu bulunanlar ile en az yüzde 40 oranında doğuştan özürli olduklarını belgeleyenlerden aylık talep tarihinde bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlara; en az 5400 gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması kaydıyla, istekleri halinde bu madde hükümleri esas alınarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kamu idarelerinde hizmet akdi ile veya sözleşmeli olarak çalışanlardan; ilgili kanunları gereği 5434 sayılı Kanun ile ilgilendirilenler aynı statüde çalışmaya devam ettikleri sürece, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında bu madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kesenek

ve karşılıkları, fiili hizmet zammı ve itibari hizmet süresi karşılıkları ile %100 artış farkları hakkında 5434 sayılı Kanunun bu Kanunun yürürlüğe girmeden önceki hükümleri uyarınca işlem yapılır. Kurumlarınca bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının % 12'si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir.

5434 sayılı Kanuna göre ödenen aylıklar ile bu madde kapsamında bağlanacak aylıklar, memur maaş katsayılarındaki artışlara göre yükseltilir. Ayrıca 5434 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra barem, teşkilat, kadro ve sair kanunlar ile aynı rütbe, kadro ve sair kanunlarda yapılacak değişiklikler sonucunda aylık tutarlarında meydana gelecek yükselmeler, aynı rütbe, kadro unvanı ve dereceden bağlanmış bulunan emeklilik, malullük ve vazife malullüğü aylıkları ile dul ve yetim aylıkları hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler ile Emniyet Hizmetleri Sınıfında 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların, bahse konu okullarda geçen başarılı eğitim süreleri, istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde ilgisine göre en az aylık alan polis veya komiser yardımcısının emekli keseneğine esas unsurları üzerinden, bu sürele ait sigortalı ve işveren hissesi priminin tamamı borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından ödenir. Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin sözü edilen okullarda geçen başarılı öğrenim süreleri de istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde en az aylık alan astsubay çavuşun emekli keseneğine ait unsurlar üzerinden, bu fıkradaki esaslar dâhilinde borçlandırılarak tahsil edilmek suretiyle hizmetten sayılır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesine göre makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenenler hariç olmak üzere, sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan; 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, bu kişilerden bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olmayanlara ise bu şartları haiz oldukları tarihten itibaren 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarı, bu Kanunun geçici 1 inci maddesi çerçevesinde almakta oldukları emeklilik, malullük veya yaşlılık aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olup, bu Kanuna göre sigortalı iken malullük veya yaşlılık aylığı bağlananlardan; 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesine göre aylık bağlanması şartlarını haiz olanlara bu Kanunun geçici 2 nci ve geçici 4 üncü maddeleri hükümleri de dikkate alınarak bu fıkrada belirtilen şartlar dahilinde söz konusu tazminatlar aylıklarına ilâve edilmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan ölenlerin bu Kanunun 32 nci maddesinde belirtilen şartlara sahip olmaları halinde, 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate ali-

narak, hak sahiplerine bu Kanunun 34 üncü, geçici 1 inci, geçici 2 nci ve geçici 4 üncü maddeleri hükümlerine göre söz konusu tazminatlar bu Kanunun yürürlük tarihinden önce ölenler için bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra ölenler için ise ölüm tarihinden itibaren ölüm aylıklarına eklenmek suretiyle ödenir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce seçimler neticesinde belediye başkanı olarak görev yapmış olanlardan; malûllük aylığı almakta olanlar ile malûllük aylığına hak kazanacaklar 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 39 uncu maddesinde belirtilen aylık bağlamaya ilişkin şartlar dikkate alınmaksızın yukarıda belirtilen tazminat haklarından yararlandırılır. Bu fıkraya göre tazminat tutarları ödedikçe Hazine'den tahsil edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ait 5434 sayılı Kanundan kaynaklanan alacakların takip ve tahsil işlemleri 5434 sayılı Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili hükümlerine göre Kurumca sonuçlandırılır. Ancak bunlardan bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Maliye Bakanlığının ilgili birimleri tarafından takip ve tahsil işlemleri başlatılmış olanların işlemleri bunlar tarafından sonuçlandırılır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandığı, ihya ettiği hizmetleri ile birlikte bu Kanuna göre aylığa hak kazanmaları ve müracaat etmeleri halinde, paranın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendilerine aylık bağlanır. Ancak emeklilik ikramiyesi ödenmiş süreler emeklilik ikramiyesinde nazara alınmaz.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen, ancak bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili Kanun hükümlerine göre ölüm aylığının bağlanabilmesi için yeterli prim ödeme gün sayısı olmayan sigortalının hak sahiplerinin, prim ödeme gün sayısı bakımından bu Kanun hükümlerine göre ölüm aylığına hak kazanması halinde, müracaat tarihini takip eden aybaşından itibaren, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplanacak aylıkları, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerine göre ödenir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanuna göre iştirakçi olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında sigortalılığı bulunmayanların borçlandığı, ihya ettiği hizmetleri ile birlikte bu Kanuna göre aylığa hak kazanmaları ve müracaat etmeleri halinde, bu maddeye göre borçlandığı ve ihya ettiği hizmetlerine ait paranın ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren kendilerine bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplanarak aylık bağlanır. Hak sahipleri hakkında bu fıkra hükmü uygulanmak suretiyle aylığa hak kazandıklarında hesaplanan aylıkları, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerine göre ödenir. Ancak bu süreler emeklilik ikramiyesinde nazara alınmaz.

Kesenek veya toptan ödemeleri zamanasına uğramış olması nedeniyle hizmetleri tasfiye edilmiş olanların, tasfiye edilmiş süreleri bu Kanuna göre birleştirilecek hizmetlerden kabul edilir.

Personel mevzuatına göre almış oldukları disiplin cezası sonucu 23/4/1999 tarihi ile 14/2/2005 tarihleri arasında memuriyetleri sona erenlerden, 22/6/2006 tarihli ve 5525 sayılı Kanun uyarınca haklarında verilmiş disiplin cezaları bütün sonuçları ile ortadan kaldırılanların, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde Kuruma müracaatları halinde, görevlerinden ayrıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki prim veya kesenek ödenmemiş süreleri, istekleri halinde, görevlerinden ayrıldıkları derece ve kademelerine prim veya kesenek ödenmemiş veya borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri

geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranları borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliği edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından eşit taksitlerle veya defaten ödenir.”

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için bu Kanuna göre yapılacak toptan ödemelerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hizmet sürelerine ait bölümü, bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla hesaplanarak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile toptan ödemenin yapılmasına ilişkin yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan tutar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki süreler için bu Kanuna göre hesaplanan toptan ödeme tutarına ilâve edilerek ödenir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılar için bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce toptan ödeme yapılarak tasfiye edilen hizmetlerin 31 inci, 36 ncı ve 41 inci maddelere göre ihyasında veya borçlandırılmasında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunla bazı maddeleri yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre hesaplanan tutarı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile ihya talebine ilişkin yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için, her yılın güncelleme katsayısı ile çarpılarak bulunan değeri dikkate alınır.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı kanunlar ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları kanun hükümlerine göre değerlendirilir.

Kanunun yürürlük tarihinden önce 24/6/1965 tarih ve 635, 18/3/1986 tarih ve 3269, 22/7/1965 tarih ve 644, 1/11/1983 tarih ve 2937, 25/3/1957 tarih ve 6940 ve 26/10/1990 tarih ve 3671 sayılı Kanunlar ile 5434 sayılı Kanunun 32 nci maddesine göre fiili hizmet süresine müstehak görevlerde çalışanları bu görevlerde geçirdikleri süreler bu Kanunun 40 ncı maddesi gereğince aranan 3600 günün doldurulmasında nazara alınır. 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesinde sayılan itibari hizmet süresi kapsamında yer alıp bu Kanunun 40 ncı maddesinde sayılmayan işlerde bu Kanunun yürürlük tarihinden önce geçen çalışma sürelerinin bu maddenin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilmesinde 3600 gün prim ödeme şartı aranmaz.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların borçlandıkları hizmetleri nedeniyle borçlanma tutarlarından ödenmeyen kısmı var ise, aylıklarından emekli keseneği oranında tahsil edilmeye devam edilir.

Aylıkların hesabında 41 inci maddeye ve 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanuna göre yapılan borçlanmaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki sürelerle ait kazançları, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre değerlendirilir. Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bulunan sigortalılar için bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait sürelerin bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra borçlandırılması halinde de 41 inci madde ve 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce birden fazla dosyadan gelir veya aylık alınması durumunda bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeni dosyadan gelir veya aylık alınmasına hak kazanılması durumunda yeni bağlanacak dosyadaki gelir ve aylık miktarı da dahil olmak üzere mukayese yapılarak en düşük miktarı dosya kapsamından çıkarılır.

Birinci fıkrada belirtilen kanunlar kapsamında zorunlu sigortalı sayılanlar ile isteğe bağlı sigortalı olup sağlık sigortasından yararlananların prim ödeme gün sayıları da genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre ilk defa sigortalı olanların sigortalılık başlangıç tarihinden önceki süreleri, bu Kanunun 41 ve 46 ncı maddeleri, 5434 sayılı Kanunun ek 31 inci maddesi ile 3201 sayılı Kanuna göre borçlandırılmaları halinde, sigortalılığın başlangıç tarihinin geriye götürülmesini ve haklarında bu Kanunun geçici maddelerinin uygulanmasını gerektirmez.

Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerine göre itibari hizmet süresine müstahak kadro ve görevlerde bulunanlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmaya devam edenlerin itibari hizmet süreleri hakkında, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.”

“GEÇİCİ MADDE 8- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç diğer alt bentlerine göre sigortalılık niteliği taşıdıkları halde bu Kanunun yürürlük tarihine kadar kayıt ve tescillerini yaptırmayanların sigortalılık hak ve yükümlülüğü bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren başlar. Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine göre sigortalı sayılanların hak ve yükümlülüğü ise 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre başlar.

Ancak, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) ve (3) numaralı alt bentlerine göre sigortalı sayılanlardan bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren sigortalılıkları başlatılanların, bu Kanunun yürürlük tarihi ile 4/10/2000 tarihi arasında geçen vergi mükellefiyet süreleri bulunmak kaydıyla, sigortalının bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunması halinde, vergi mükellefiyet sürelerinin tamamı için 80 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendine göre talep tarihindeki prime esas kazancının % 32’si üzerinden borçlanma tutarı hesaplanır ve sigortalıya tebliğ edilir. Sigortalının kendisine tebliğ edilen borçlanma tutarının tamamını tebliğ tarihinden itibaren 6 ay içinde ödemesi halinde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir. Sigortalıya tebliğ edilen borç tutarının bu süre içerisinde tam olarak ödenmemesi halinde bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve ödenen tutar bu Kanunun 89 uncu maddesine göre iade edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi gereğince 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununa göre başlatılmış olan icra takipleri anılan Kanun hükümlerine göre takip edilerek sonuçlandırılır.”

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu Kanunun uygulamasında sağlık hizmeti sunucularının sigortalılık kontrolü ve diğer provizyon işlemlerini elektronik ortamda yapmaya başlaması için gerekli altyapının kurulmasına kadar, sağlık bilgilerinin yazılı olarak tutulmasına başlanır ve sağlık belgesinin veya sağlık karnesinin Kurumca verilmesine devam edilir.

Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Ancak bu süre altı ayı geçemez.

Kişilerin yürürlükten kaldırılan kanun hükümleri gereğince hak ettikleri sağlık hizmetleri, bu Kanun hükümleri gereğince kapsama alınmamış ise tedavi tamamlanmaya kadar yürürlükten kaldırılan

kanun hükümlerine göre Kurumca sağlanmaya devam edilir. 67 nci madde gereği hesaplanan 30 günün hesabında kişilerin lehine olan durum uygulanır. Genel sağlık sigortalısının ve bakımkla yükümlü olduğu kişilerin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlayan, ancak, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra faturalandırılan tedavi giderleri Kurum tarafından karşılanır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren iki yıl süresince bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi uygulanmaz. Bu sürede, 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanun kapsamında yeşil kart verilen ve verilecek kişiler durumlarında değişiklik olmaması kaydıyla başka bir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır. 3816 sayılı Kanun kapsamında yeşil kart almak için müracaat etmekle birlikte, 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit edilen aile içindeki kişi başına düşen gelir payının aylık tutarı; asgari ücretin üçte birinden asgari ücrete kadar olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının üçte biri, asgari ücretten asgari ücretin iki katına kadar olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarı; asgari ücretin iki katından fazla olduğu tespit edilen kişiler için 82 nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz günlük tutarının iki katı prime esas asgari kazanç tutarı olarak esas alınır.

60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentleri gereğince sigortalı sayılanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde bildirimlerini yapmak zorundadır. Bu süre içinde, 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (d) ve (g) bentleri gereğince genel sağlık sigortalısı sayılanlardan; tescil talebi olmayanların 18 yaşından küçük çocuklarının sağlık hizmetlerinden yararlandırılması halinde bu kişilerin tescilli çocuklarının sağlık hizmet sunucusuna müracaat tarihi itibarıyla yapılır. Ancak, aile hekimliği uygulamasına başlanan illerde, bu kişiler iki yıllık süreye bakılmaksızın genel sağlık sigortalısı ve bakımkla yükümlü olduğu kişi olarak kapsama alınır.

Aile hekimleri tarafından başlatılan sevk zincirine uygun olarak alınan sağlık hizmetlerinde 68 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen katılım payları, üç yıl süreyle % 50 oranında azaltılarak uygulanabilir.

70 inci maddenin birinci fıkrası gereği yapılacak belirlemeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde tamamlanır. Bu süre içerisinde 70 inci maddenin ikinci fıkrasının uygulanmasını il ve ilçe bazında ertelemeye Sağlık Bakanlığı yetkilidir.

İlgili kanunları gereği tedavi yardımları karşılanan kişiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte herhangi bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun açısından genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakımkla yükümlü olduğu kişi sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ilgili kanunları gereği bakımkla yükümlü olunan kız çocukları bu Kanun gereğince de bakımkla yükümlü olunan kişi sayılır. Ancak durumlarında değişiklik olduğunda sağlık hizmetlerinden yararlanma koşulları bu Kanun hükümlerine göre yeniden belirlenir. Bu kişilerin sigortalı ve sigortalının bakımkla yükümlü olduğu kişilere ilişkin bilgileri ilgili kurumlar tarafından bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma bildirilir.

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun, bu Kanuna aykırı hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle uygulanır.

17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Kanun kapsamında sigortalılık hali devam eden sigortalılar ile bunların sağlık yardımına müstahak eş ve çocukları, genel sağlık sigortası hükümlerine göre sağlanan sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanma hakkına sahiptir.

63 üncü maddede sayılan finansmanı Kurumca sağlanacak sağlık hizmetleri ile 65 inci madde gereği ödenecek gündelik, yol, yatak ve yemek giderlerinin 72 nci madde hükmüne göre Kurumca ödenecek bedelleri tespit edilip yayımlanmıncaya kadar, Kurum tarafından belirlenmiş olan usul ve esaslar ile sağlık hizmeti bedelleri geçerlidir.

GEÇİCİ MADDE 13- 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun 21 inci maddesi kapsamında iş kaybı tazminatı alanlar 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı ve genel sağlık sigortalısı sayılır, ancak kısa vadeli sigorta kollarına tâbi değildir.

Sigortalıların sigortalı olduklarını ayrıca Kuruma bildirme sorumlulukları yoktur.

Türkiye İş Kurumu tarafından ilk iş kaybı tazminatının ödendiği tarihi takip eden ay sonu itibarıyla, iş kaybı tazminatı alanlara ilişkin primlerin aktarıldığı anda sigortalı bildirimi ve tescili yapılmış sayılır.

Bu kapsamdakilerin sigortalılıkları iş kaybı tazminatı ödeme süresinin bittiği tarihte sona erer. İş kaybı tazminatı sona erenler için bu Kanunun 9 uncu madde hükümleri uygulanmaz.

İş kaybı tazminatından yararlananlar için Türkiye İş Kurumu prim ödeme yükümlüsü olmakla birlikte bu Kanun kapsamında işyeri ve işveren sayılmaz.”

MADDE 69- 5510 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinin üçüncü ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmış olan işyeri tescilleri, bu Kanun hükümlerine göre yapılmış sayılır.”

“Aylık bağlama şartları bakımından bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılarak aylık bağlanacaklar için;

a) 28 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 9000 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 7100 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 7100 güne 100 gün eklenmek suretiyle 9000 günü geçmemek üzere,

b) 28 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen 5400 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 4600 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 4600 güne 100 gün eklenmek suretiyle 5400 günü geçmemek üzere,

c) 28 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen 3960 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 3700 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 3700 güne 100 gün eklenmek suretiyle 3960 günü geçmemek üzere,

d) 28 inci maddenin beşinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 4320 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 3700 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 3700 güne 100 gün eklenmek suretiyle 4320 günü geçmemek üzere,

e) 28 inci maddenin beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen 4680 günlük süre ilk defa;

1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2008 tarihleri arasında sigortalı sayılanlar için 4100 gün olarak,

2) 1/1/2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılanlar için ise her takvim yılı başında 4100 güne 100 gün eklenmek suretiyle 4680 günü geçmemek üzere,

uygulanır.”

“Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde iş üstlenen işverenlerce çalıştırılmak üzere bu ülkelere götürülen Türk işçilerinden, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sadece malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi topluluk sigortasına devam edenler ile isteğe bağlı sigortalı olarak söz konusu ülkelere götürülmüş olan sigortalıların, bu Kanunun 5 inci maddesinin (g) bendi kapsamında sigortalılıkları bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içerisinde işverenlerince sağlanır ve buna ilişkin yükümlülükler yerine getirilir.”

MADDE 70- 5510 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden bu Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya kadın ise 60, erkek ise 62 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olup da 8/9/1999 tarihinden bu Kanunun yürürlük tarihine kadar ilk defa sigortalı sayılanlar kadın ise 58 erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve 25 tam yıl sigorta primi ödemiş olması veya 61 yaşını doldurması ve en az 15 tam yıl malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemesi şartıyla kısmi yaşlılık aylığından yararlanırlar.”

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce beşinci fıkrada belirtilen işlerde çalışmaya başlayan sigortalıların, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra bu işlerde geçen çalışmalarının en az 1800 gün olması halinde bu çalışmalarının dördte biri toplam prim ödeme gün sayılarına ilave edilir. Bunlar için malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının prime esas kazancının % 23’üdür. Bunun % 9’u sigortalı hissesi, % 14’ü de işveren hissesidir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa maden işyerlerinin yer altı veya yeraltı münavebeli işlerde çalışmaya başlayanlar hakkında, bu Kanunun fiili hizmet zammı süresine ait hükümleri uygulanır.”

MADDE 71- 5510 sayılı Kanunun Geçici 10 uncu maddesinin başlığı “506 sayılı Kanunun malûllük ve sakatlık hükümlerine ilişkin geçiş hükümleri” şeklinde, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; dördüncü ve beşinci fıkralardan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olup bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan sigortalılar hakkında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 60 ıncı maddesinin (C) bendinin (b) alt bendi ve geçici 87 nci maddesine göre işlem yapılır.”

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, malullük durumlarının tespiti için talepte bulunan ve bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malul olduklarına karar verilenler hakkında 506 ve 2925 sayılı Kanunlardaki diğer şartları da taşımaları halinde anılan kanunlara göre malullük aylığı bağlanır."

"1/1/2000 tarihinden itibaren sigortalı olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce malullük aylığı bağlanması için tahsis talebinde bulunan sigortalılar ile ölen sigortalıların hak sahiplerine 177/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunla bağlanan aylıklar, 506 sayılı Kanunun geçici 89 uncu maddesinde belirtilen alt sınırlı aylığı esas alınarak aylık başlangıç tarihi itibarıyla yeniden hesaplanır."

MADDE 72- 5510 sayılı Kanunun Geçici 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan "birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri" ibaresi "(b) bendi" şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ile maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce mevcut sosyal güvenlik kurumlarında tescilli yapılan sigortalılar ile bunların hak sahipleri için ortak bilgi bankası oluşturulur. Bu sigortalılar ile sisteme yeni katılacak sigortalıların tescilinde, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları sosyal güvenlik sicil numarası olarak esas alınır."

"Hizmet akdiyle çalışan sigortalılar için Kanunun 17 nci maddesi gereğince tespit edilecek günlük kazanç hesabına esas üç aylık dönemdeki kazançları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce olanların son takvim ayı itibarıyla gelirlerinin hesaplanmasında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanır."

"Bu Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre iştirakçi çalıştırılan ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri çalıştırmaya devam eden kamu idareleri 11 inci madde uyarınca işyeri bildirgesini Kurumca belirlenecek sürede vermek zorundadırlar. İşyeri bildirgesinin Kurumca belirlenecek süre içinde verilmemesi durumunda, 102 nci maddenin (b) bendi gereğince idarî para cezası uygulanır."

MADDE 73- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Sosyal güvenlik destek primine ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, vazife malullüğü, malullük ve yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenler hakkında sosyal güvenlik destek primine tabi olma bakımından bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Ancak;

a) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı 80 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançlar üzerinden 81 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen prim oranına yüzde 30 oranının eklenmesi suretiyle bulunan toplamdır. Yüzde 30 oranının dörtte biri sigortalı, dörtte üçü işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir. Bunlar hakkında sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri uygulanır.

b) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışanlar için sosyal güvenlik destek primi oranı olarak bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde belirtilen hükümler uygulanır. Bu oran, bu maddenin yürürlüğe girdiği yılda % 12 olarak, takip eden her yılın Ocak ayında bir puan artırılarak uygulanır. Ancak bu oran % 15'i geçemez.

c) Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan bu Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için sosyal güvenlik destek primi uygulanmaksızın bu Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendi hükümleri uygulanır.

d) 5434 sayılı Kanuna göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya devam edenler hakkında, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde yazılı talepleri doğrultusunda bu Kanunun iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hükümleri ve uzun vadeli sigorta kolları veya sosyal güvenlik destek primine ait hükümler uygulanır. Bunlardan uzun vadeli sigorta primi ödeyenlerin belirtilen süre içinde yazılı talepte bulunmamaları halinde ayrıca iş kazası meslek hastalığı hükümleri uygulanır, sosyal güvenlik destek primi kesilmez. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre vazife malûllüğü aylığı bağlananlardan bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi kapsamında çalışmaya başlayanlar hakkında da yazılı talepleri doğrultusunda işlem yapılır. Bu bent kapsamında olanlardan ayrıca genel sağlık sigortası primi alınmaz.”

“Prime esas kazancın beyanına ilişkin geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olarak kaydı ve tescili yapılmış olanların bu Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançlarını Kurumca belirlenecek sürede beyan etmemeleri halinde, ödeyecekleri aylık primler beyanda bulununcaya kadar daha önce ödemiş oldukları gelir basamaklarına karşılık gelen tutarlar üzerinden alınır.

Ancak, bu tutarlar 82 nci maddede belirtilen asgari günlük kazanç alt sınırına göre hesaplanan aylık prime esas kazanç tutarından az olamaz.”

“Kendi adına ve hesabına tarımsal faaliyette bulunan sigortalılara ilişkin geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 16- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan köy muhtarları ile (4) numaralı alt bendinde belirtilenler için 80 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen “otuz” ibaresi ile (4) numaralı alt bendinde belirtilenler için, bu Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde belirtilen “otuz” ibaresi, bu maddenin yürürlüğe girdiği yıl için “onbeş” olarak uygulanır ve prime esas günlük kazancın otuz katını geçmemek üzere takip eden her yıl için bir puan artırılır.”

“Kendi adına ve hesabına çalışanların sigortalılıklarının durdurulmasına ilişkin hükümler

GEÇİCİ MADDE 17- Kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlarla tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan, 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre tescilleri yapıldığı halde, bu

maddenin yürürlük tarihi itibarıyla beş yılı aşan süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürelele ilişkin prim borçlarını, prim borçlarının ödenmesine ilişkin Kurumca çıkarılacak genel tebliğin yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren 6 ay içerisinde ödememeleri halinde, prim ödemesi bulunan sigortalıların daha önce ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalıların ise tescil tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulur. Prim borcuna ilişkin süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilmez ve bu sürelele ilişkin Kurum alacakları takip edilmeyerek, Kurum alacakları arasında yer verilmez.

Ancak, sigortalı ya da hak sahipleri daha sonra müracaatları tarihindeki 80 inci maddenin ikinci fıkrasına göre belirlenecek prime esas kazanç tutarı üzerinden hesaplanacak borç tutarının tamamını, borcun tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde ödedikleri takdirde, bu süreler sigortalılık süresi olarak değerlendirilir.

Sigortalılıkları önceki kanunlara göre durdurulanlar için de bu maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.”

“Bazı aylık tazminat ve yardımlara ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 18- İlgili kanunlarında düzenleme yapılmıncaya kadar;

a) 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilenlerden bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre vazife veya harp malülü sayılması gerekenlerin ve Türk Silâhlı Kuvvetleri tarafından görevlendirildiği tarihte uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak çalışmayanlardan bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanuna göre harp malülü sayılması gerekenlerin kendileri ile bunların dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar hakkında bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

b) 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesinin birinci fıkrası ile bu Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında sayılanlara ve bunların haksahiplerine, ilgili kanunları ve bu Kanun çerçevesinde bağlanacak aylıkları toplamının, emsallerinin 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesine göre yükseltilecek hak kazandıkları aylıklardan düşük olması halinde, aradaki fark ayrıca ödenir.

c) 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesi, 24/2/1968 tarihli ve 1005 sayılı Kanun, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanun, 11/10/1983 tarihli ve 2913 sayılı Kanun, 28/5/1986 tarihli ve 3292 sayılı Kanun, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanun ile yılı bütçe kanunlarına ekli cetveller kapsamına giren kişilere ve diğer kanunlarda yapılan atıflar sebebiyle 2330 sayılı Kanun esas alınarak ilgililerine aylık, tazminat ve ek ödeme verilmesi ile yardım işlemleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu madde kapsamına girenler için yukarıdaki fıkralar gereğince Kurumun yükleneceği ilâve giderler en geç iki ay içinde faturası karşılığı Hazineden tahsil edilir.”

“Aylık alanlardan kesilecek sağlık sigortası primi

GEÇİCİ MADDE 19- 1479 ve 2926 sayılı kanunlara göre aylık almakta olanlarla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışmaları nedeniyle bu Kanunun geçici 2 nci maddesine göre aylık bağlanacaklara ilgili dosyasından on yıl süreyle sağlık sigortası veya genel sağlık sigortası primi ödemiş olanlardan, sağlık sigortası ve genel sağlık sigortası primi kesilmiş olan süreler düşülmek kaydıyla, aylıklarının % 10'u oranında ve 10 yılı tamamlayacak süreyle genel sağlık sigortası primi kesilir.”

“506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklar ve ilgili hükümler

GEÇİCİ MADDE 20 - 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan sandıkların iştirakçileri ile aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilerek bu Kanun kapsamına alınır. Devir tarihi itibarıyla sandık iştirakçileri bu Kanunun 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar.

Sosyal Güvenlik Kurumu, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, her sandık için ayrı ayrı olmak üzere hesabı yapılan Sandığı temsilen bir ve Sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşu temsilen bir üyenin katılımıyla oluşturulacak komisyonca; her bir sandık için sandıktan ayrılan iştirakçiler de dâhil olmak üzere, devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak, sandıkların bu Kanun kapsamındaki sigorta kolları itibarıyla gelir ve giderleri dikkate alınarak yükümlülüğünün peşin değeri hesaplanır. Peşin değer in aktüeryal hesabında kullanılacak teknik faiz oranı yüzde 9,8 olarak esas alınır.

Belirlenen peşin değer, onbeş yıldan fazla olmamak üzere, yıllık eşit taksitlerle her yıl için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin yıllık ortalama nominal faizi üzerinden sandıklardan ve bu sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlardan müteselsilen Kurumca bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Devir işlemleri tamamlanmaya kadar, sandık iştirakçileri, sandıktan aylık ve gelir alanlar ile bunların hak sahiplerininin sağlık ve sosyal sigorta yardımlarının sağlanması ile primlerinin tahsil edilmesine, ilgili sandık mevzuat hükümlerine göre sandıklarca ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca devam edilir.

Devir işlemleri tamamlandıktan sonra sandıklarca ödenen aylık ve gelirlerin, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki süreler için 506 sayılı Kanun, yürürlük tarihinden sonraki süreler için bu Kanun hükümleri uygulanmak suretiyle hesaplanacak aylık ve gelirlerin üzerinde olması halinde söz konusu farklar, peşin değer hesabında dikkate alınır ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ilgililere ödenmeye devam edilir.

Devir tarihi itibarıyla sandıklarda iştirakçi olanlar ile sandıklardan ayrılmış olup, aylık veya gelir almayanların sandıklara karşı hak sahibi olmaları halinde tahsis talep tarihi itibarıyla aylıkları, bu Kanunun Geçici 2 nci maddesi hükümlerine göre hesaplanır. Geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin uygulanmasında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönem için vakıf senedi hükümleri esas alınır. Geçici 2 nci madde kapsamında hesaplanacak aylıklar ile sandıkta geçen süreler dikkate alınarak sandık hükümlerine göre hesaplanacak aylıklar arasında fark olması halinde söz konusu farklar peşin değer hesabında dikkate alınır ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ilgililere ödenmeye devam edilir.

Sandık iştirakçileri ile aylık ve/veya gelir bağlanmış olanlar ve bunların hak sahiplerininin Sosyal Güvenlik Kurumu'na devrinden sonra bu kişilerin tabi oldukları vakıf senedinde bulunmasına rağmen karşılanmayan diğer sosyal hakları ve ödemeleri, sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlarca karşılanmaya devam edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen farklara ilişkin peşin değer ilk taksitle birlikte defaten veya taksitler halinde ödenmesi konusu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Sandık İştirakçilerini İstihdam Eden Kuruluşlar ile sandıkların görüş ve önerileri alınarak Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir. Taraflar, Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecek tarihe kadar görüş ve önerilerini yazılı olarak verirler.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin iş ve işlemlerde Türkiye Odalar, Borsalar ve Birlik Personeli Sigorta ve Emekli Sandığı Vakfı iştirakçilerini istihdam eden kuruluşları, 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile kurulan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği temsil eder.

Söz konusu sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlar ile Kurum, bu madde uygulamasına ilişkin tüm işlemler nedeniyle doğacak her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Bu Kanunun kısa vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası hariç diğer hükümleri bakımından; vakıf senetlerinde bu Kanuna aykırı hükümler bulunması halinde, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Sandıklar, vakıf senetlerine göre aktif ve pasif sigortalıların aylık, gelir hesabı, hizmet birleştirmesi ve diğer işlemlerinin Kurumca yapılabilmesi için en az on yıl süreyle Kurum kontrolünde yeterli sayı ve nitelikte personel ve bilgi işlem alt yapısını Kuruma sağlamakla yükümlüdür.

Bu maddenin beşinci ve altıncı fıkralarına göre Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenecek olan aylık ve gelirler üzerindeki farklar ve bu madde çerçevesinde devre ilişkin belirlenecek usul ve esaslar bu maddenin yayımından önce 506 sayılı Kanunun ek 36 ncı maddesine göre devri gerçekleşmiş veya devam eden sandıklar için uygulanmaz.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 58 inci maddesi hükümleri bu madde kapsamında yapılacak devir ve diğer işlemler hakkında uygulanmaz.”

“2108 sayılı Yasaya ilişkin geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 21- Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 2108 sayılı Yasanın 4 üncü maddesine göre muhtar seçildikleri tarih itibarıyla 1479 sayılı Kanuna göre kayıt ve tescilleri yapılan köy muhtarlarından; bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi hükümlerine göre sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları aynen devam ettirilir. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar hakkında ise bu Kanun hükümleri uygulanır.”

“GEÇİCİ MADDE 22- Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) numaralı alt bendinde belirtilen anonim şirketlerin kurucu ortaklarından daha önce 1479 sayılı Kanunun 24 üncü maddesine tabi olarak sigortalı olanlardan sigortalılıklarını devam ettirmek isteyenlerin bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde yazılı talepte bulunmaları halinde sigortalılıkları aynen devam ettirilir. Bu süre içerisinde talepte bulunmayanların sigortalılıkları ise bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla sona erer.”

MADDE 74- 5510 sayılı Kanunun 108 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 108- Bu Kanunun;

a) 106 ncı maddesinin (24) numaralı bendi ve Geçici 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasının 3201 sayılı Kanuna ilişkin hükmü 1/4/2008 tarihinde,

b) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (8), (9), (10), (16), (17), (20), (22), (23), (24), (25), (26) ve (27) numaralı bentleri; 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c), (d), (f) ve (g) bentleri, dördüncü ve altıncı fıkraları ile 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c), (d), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen kişiler için genel sağlık sigortası hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak; 60 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları; 61 ila 79 uncu maddeleri; 80 inci maddesinin dördüncü fıkrası; 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ve ikinci fıkrası; 87 ila 89 uncu maddeleri; 95 inci maddesi; 103 üncü maddesi; 106 ncı maddesinin (7) numaralı bendi, (8) numaralı bentte geçen Geçici 139 uncu maddesi, (18) ve (19) numaralı bentleri; Geçici 12 nci maddesi 1/6/2008 tarihinde,

c) Geçici 20 nci maddesinin son fıkrası 1/1/ 2008 tarihinde,

d) Diğer hükümleri 2008 yılı Ağustos aybaşında, yürürlüğe girer.”

MADDE 75- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun:

1) 72 nci maddesinin son fıkrasındaki ve Ek 77 nci maddesinin birinci fıkrasındaki “Bu Kanunun 64 üncü maddesinin (a, b, c, ç, d ve e) fıkralarında açıklanan” ibaresi, “5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen” şeklinde değiştirilmiştir.

2) 40 ncı, 65 inci, 72 nci, 103 üncü, ek 31 inci, ek 71 inci, ek 77 nci ile ek 79 uncu ve ek 81 inci maddelerinin sonuna “Yukarıdaki hükümler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile hak sahipleri hakkında ilgisine göre uygulanır.” eklenmiştir.

3) Ek 77 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “yedek subay” ibaresi çıkarılmış, maddenin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Birinci fıkranın uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşü alınarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'nca çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.

Bu maddeye göre yapılan ödemeler her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olup, faturası karşılığında Hazineден tahsil edilir.”

4) Ek 79 uncu maddesinin altıncı fıkrasının son cümlesi “Bu yardımlar 1 Eylül- 31 Aralık tarihleri arasında yılda bir kez olmak üzere ve ilgili eğitim öğretim yılında öğrenci olduklarını gösterir belge ile müracaat edenlere, talepte bulunduğu yılın Eylül ayında geçerli olan memur aylık katsayısına göre hesap edilerek başvurularını izleyen ay içinde toptan ödenir.” şeklinde değiştirilmiştir.

5) Ek 81 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“EK MADDE 82- (1) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan;

a) 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanan ve uzun vadeli sigorta kolları açısından sigortalı çalışma sürelerinin tamamı 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçmiş olanlara,

b) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen sigortalılık hallerinin birden fazlasına tabi olarak çalışmış olmakla birlikte, anılan Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada son defa uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanlara,

c) 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlandığı sırada uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışmamakla birlikte, uzun vadeli sigorta kolları açısından son olarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmış olanlara,

d) Yaşlılık toptan ödemesi yapılmış olup uzun vadeli sigorta kolları açısından son olarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmış olanlara,

e) Uzun vadeli sigorta kolları açısından 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta iken ölenlerin ölüm aylığı bağlanan veya ölüm toptan ödemesi yapılan hak sahiplerine,

f) Ölüm tarihi itibarıyla uzun vadeli sigorta kollarına tabi olarak çalışmamakla birlikte, uzun vadeli sigorta kolları açısından son olarak 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmış olanların ölüm aylığı bağlanan veya ölüm toptan ödemesi yapılan hak sahiplerine,

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi; anılan Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre aylığa veya toptan ödemeye hak kazanan sigortalıların emeklilik ikramiyesine ilişkin azami süre, hesap yöntemi, emekli ikramiyesinin hesabında kullanılan ödeme unsurları ile bu ödeme unsurlarına hak kazanma şartlarına ilişkin esas ve usuller, ödeme unsurlarının ikramiye hesabına esas alınan oran ve/veya miktarları dikkate alınarak ödenir. Ancak, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi ödenebilmesi için; iş kanunlarına tabi olarak çalışmış olanların iş sözleşmelerinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olması, sözleşmeli personel statüsünde çalışmış olanların ise hizmet sözleşmelerinin ilgili mevzuatına göre iş sonu tazminatı veya aynı mahiyette olmakla birlikte başka bir adla ödenen tazminata hak kazanılmasını gerektirecek şekilde sona ermiş olması şarttır. Ayrıca, bu kişilerin, her ne suretle olursa olsun evvelce iş sonu tazminatı veya bu mahiyette olmakla birlikte başka bir adla tazminat ödenen süreleri ile kıdem tazminatı ya da emekli ikramiyesi ödenmiş olan süreleri, emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz.

(2) Bu madde kapsamında emekli ikramiyesi ödenenlerden vazife malullüğü, kanunlarla belirlenen bekleme süresi sonunda kadrosuzluk, yaş haddi veya ölüm sebebiyle haklarında 5510 sayılı Kanunun uzun vadeli sigorta kolları kapsamında aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlara; aylığa veya toptan ödemeye hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde emekli ikramiyesinin hesabında esas alınan katsayılarda meydana gelecek artış nedeniyle oluşacak ikramiye farkları ile ilk mali yılın birinci ayında katsayılar dışındaki diğer unsurlarda meydana gelecek artışa bu tarihte yürürlükte olan katsayılar uygulanmak suretiyle bulunacak ikramiye farkları, emekli ikramiyesi ile ilgili hükümlere göre ayrıca ödenir. Ancak, aylığa veya toptan ödemeye hak kazandıkları tarihi takip eden üç ay içinde katsayılarda artış yapılmadığı takdirde, müteakiben katsayılarda altı ay içinde yapılacak ilk artıştan doğan ikramiye farkları da ayrıca ödenir.

(3) Emekli ikramiyesinin hak sahiplerine ödenecek olması, emekli ikramiyesinin miktarında bir indirime gidilmesini gerektirmez. Emekli ikramiyesinin ödenecek hak sahiplerinin toplam sayısının birden fazla olması halinde, bu madde uyarınca hesaplanacak emekli ikramiyesinin tamamı 5510 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde belirtilen hisseleriyle orantılı olarak hak sahipleri arasında paylaşılır.

(4) Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tahakkuk ettirilmiş veya ettirilecek emekli ikramiyelerini almadan ölen ve ölüm tarihinde hak sahibi bulunmayanların emekli ikramiyeleri, kanuni mirasçılara ödenir.

(5) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakta iken bu şekilde çalışmaları sona erdikten sonra uzun vadeli sigorta kolları açısından aynı Kanuna göre zorunlu olarak sigortalı olmayı gerektirecek bir işte çalışmayanlardan, anılan Kanunun 50 nci maddesine göre isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödemeye devam ederek aylık bağlanan veya toptan ödeme yapılanlara, isteğe bağlı sigortalı olarak prim ödedikleri süreler hariç 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde uzun vadeli sigorta kollarına prim ödedikleri süreler için yukarıdaki fıkralarda belirtilen usul ve esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir.

(6) 28/2/1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile 28/2/1985 tarihli ve 3160 sayılı Emniyet Teşkilatı Uçuş ve Dalış Hizmetleri Tazminat Kanunu kapsamına giren personelden, uçuş, paraşüt, denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam hizmetlerinin fiilen ifası sırasında; başka birinin sürekli bakımına muhtaç olacak şekilde malul olanlar ile ölenlerin dul ve yetimlerine en yüksek Devlet memuru aylığı üzerinden, diğer malullere ise mevcut aylıkları üzerinden yukarıdaki fıkralarda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ve 30 yıl hizmet yapmış gibi emekli ikramiyesi ödenir.

(7) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakta iken bu Kanunun ek 71 inci maddesi gereğince aynı sigortalılık haline göre sigortalılıkları devam ettirilenlere, 5510 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde uzun vadeli sigorta kollarına prim ödedikleri süreler için yukarıdaki fıkralarda belirtilen usul ve esaslara göre emekli ikramiyesi ödenir. Ancak, 5434 sayılı Kanunun ek 71 inci madde kapsamına giren kuruluşların sermayelerindeki kamu payının % 50'nin altına düştüğü tarihten sonra, anonim şirket statüsünde olmayanların ise satışı veya devri tarihinden sonra 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak geçtiği kabul edilen süreler için emeklilik ikramiyesi ödenmez.

(8) Bu madde gereğince ödenen emekli ikramiyesi, emekliye sevk onayı veren kamu idareleri (Danıştay Başkanları için Danıştay, Sayıştay Başkanları için Sayıştay) tarafından, yazı ile istenilmesi üzerine en fazla iki ay içinde faturası karşılığında Sosyal Güvenlik Kurumunun göstereceği hesaplara yatırılır. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından (6) numaralı fıkra uyarınca fazladan ödenecek emekli ikramiyesi tutarları ile (7) numaralı fıkra gereğince ödenecek emekli ikramiyesi tutarları ise yazı ile istenilmesi üzerine en fazla iki ay içinde faturası karşılığında Hazine tarafından Sosyal Güvenlik Kurumunun göstereceği hesaplara yatırılır.

EK MADDE 83- Kendi isteği ile emekliye ayrılan, ancak daha sonra Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından hizmet süresinin eksik olduğu veya gerekli yaş şartını henüz haiz olmadığı tespit olunanlardan; emeklilik veya malullük aylığı alınan süresi, eksik hizmet süresinden veya yaş şartının yerine getirilmesi için tamamlanması gereken süreden fazla olanların emeklilik işlemi iptal edilmez. Bunların en son aylık ödenen tarihten eksik hizmet süresi veya yaş şartının yerine getirilmesi için tamamlanması gereken süre kadar geriye gidilerek, bu dönemde kendilerine ödenen emeklilik veya yaşlılık aylıkları borç çıkarılır. Çıkarılan borç ve bu borca ilişkin faiz ile borç çıkarılan

süreye ait kesenek ve kurum karşılıkları, ilgili kurum bütçesinin personel ödeneklerinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ödenir. Bu şekilde ilave olarak kesenek ve kurum karşılığı ödenen süreler için ilgililere ikramiye farkı ödenmez, ödenmiş olan ikramiyenin eksik hizmet süresine ilişkin kısmı geri alınmaz. Borç çıkarılan döneme ilişkin olarak ilgililer adına Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından karşılanmış olan tedavi ve ilaç bedelleri de kurumları bütçelerinden Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına ödenir."

6) Geçici 220 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 221- Ek 77 nci madde kapsamına girenlerin aylıkları, maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren, anılan maddede belirtilen esaslara göre yükseltilir. Ancak, bu yükseltmeden dolayı geçmişe yönelik aylık ve aylık farkı ödenmez."

MADDE 76- 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun;

1) 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Primlerini gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte ait olduğu yıl takip eden yılın Şubat ayı sonuna kadar ödemeyenlerin o yılın bir Ocak gününden itibaren,"

2) 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21- Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 29 uncu maddesinde belirtilen esaslara göre aylık bağlanır."

3) 30 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 30- Bu Kanunun gerektirdiği her türlü yardım ve ödemeler için sigortalılardan % 12,5'i genel sağlık sigortası primi olmak üzere % 32,5 oranında prim alınır."

4) 39 uncu maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 13, 14, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 77, 78, 88, 89, 94, 95, 96, 97, 100 ve 101 inci, geçici 2 nci ve geçici 5 inci maddeleri ile 41 inci maddenin (b) bendi,"

MADDE 77- 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 60 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 5510 sayılı Kanun gereği ödedikleri katılım payları bu Kanun kapsamındadır. Ancak yıl içinde ödenen tutarlar, takip eden yılda Hazine tarafından Fona geri ödenir."

MADDE 78- 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 18 inci maddesinin başlığı ve birinci fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ehliyet tespiti, imtihan ve hava değişimi için başka yere gönderilenler:

Memurlar, yardımcı hizmetler sınıfına dahil personel ve kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlardan, memuriyet mahalli dışına;"

MADDE 79- 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun:

1) 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 1- Türk vatandaşlarının yurt dışında 18 yaşını doldurduktan sonra, Türk vatandaşı iken geçen ve belgelendirilen sigortalılık süreleri ve bu süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ile yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, bu Kanunda belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmemiş olması ve istekleri halinde, bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir."

2) 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

"a) Sosyal güvenlik kuruluşları; Sosyal Güvenlik Kurumu ile 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tabi sandıkları,

b) Sosyal güvenlik kanunları; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesi ile 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun ile bu Kanunlara ait ek ve değişiklikleri"

3) 3 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Başvurulacak kuruluşlar

MADDE 3- Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilenler ile yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra ölenlerin Türk vatandaşı olan hak sahipleri sigortalının Türkiye'de hiçbir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi çalışması yoksa Sosyal Güvenlik Kurumuna, Türkiye'de çalışması varsa en son tabi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri uygulanmak suretiyle kendilerine veya hak sahiplerine kısmi aylık bağlanmış olanların borçlanma işlemleri aylık aldıkları sosyal güvenlik kuruluşunca yapılır."

4) 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Borçlanma tutarı ve borçlanma tutarının iadesi

MADDE 4- Borçlanılacak her bir gün için tahakkuk ettirilecek borç tutarı, başvuru tarihindeki 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 82 nci maddesinde belirtilen prime esas asgari ve azami günlük kazanç arasında seçilecek günlük kazancın % 32'sidir. Borçlanılan süreler, yurda kesin dönüş yapılmış olması şartıyla aylık tahsisi için yazılı talepleri halinde 5510 sayılı Kanunun 41 inci maddesinin son fıkrası hükümlerine göre değerlendirilir. Tahakkuk ettirilen borç tutarı, tebliğ edildiği tarihten itibaren üç ay içerisinde ödenir. Ödeme yapılan gün sayısı prim ödeme gün sayısına ve prime esas kazanca dahil edilir. Tahakkuk ettirilen prim borcunu tebligat tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödemeyenler için yeniden başvuru şartı aranır.

Borçlanmadan sonradan vazgeçenler ile yapılan borçlanma sonrasında aylık bağlanması için gerekli şartları yerine getiremeyenlere ve bunların hak sahiplerine talepleri üzerine yaptıkları ödemeler, faizsiz olarak iade edilir.

Ancak yurt dışında iken borçlanma isteğinde bulunacak sigortalı veya hak sahipleri Yeni Türk Lirası olarak bildirilecek tutarın karşılığını döviz cinsinden, Türkiye'de ise Yeni Türk Lirası olarak öderler."

5) 5 inci maddesinin birinci fıkrası "Yurt dışındaki sigortalılık sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespit 1 yıl 360 gün, 1 ay 30 gün hesaplanır." şeklinde değiştirilmiş; aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Yurtdışı hizmet borçlanmasına ait süreler 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre hangi sigortalılık haline göre geçmiş sayılacağına belirlenmesinde; Türkiye'de sigortalılıkları varsa borçlanma talep tarihindeki en son sigortalılık haline göre, sigortalılıkları yoksa aynı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında geçmiş sigortalılık süresi olarak kabul edilir.

Sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülkelerdeki hizmetlerini, bu Kanuna göre borçlananların, sözleşme yapılan ülkede ilk defa çalışmaya başladıkları tarih, ilk işe giriş tarihi olarak dikkate alınmaz."

6) 6 ncı maddesinin (A) fıkrasının son paragrafı "Yukarıdaki şartları yerine getirenlerden tahsise hak kazananların aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden ay başından itibaren başlatılmak üzere 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 ncı maddesi hükümlerine göre bağlanır" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"B) Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışanlar, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar ile Türkiye'de sigortalı çalışmaya başlayanların aylıkları, tekrar çalışmaya başladıkları veya ikamete dayalı bir ödenek almaya başladıkları tarihten itibaren kesilir. 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun sosyal güvenlik destek primi hakkındaki hükümleri, bu Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlar için uygulanmaz.

Yurt içinde veya yurt dışında çalışması sona erenlerin veya ikamete dayalı bir ödenek alanlardan ödenekleri sona erenlerin, aylıklarının tekrar ödenmesi için yazılı talepte bulunmaları halinde, talep tarihini izleyen ay başından itibaren aylıkları tekrar ödenmeye başlanır."

7- Geçici 4 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi iştirakçi olanların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra yurtdışında geçen hizmetlerinin borçlandırılmasında, borç tutan ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce Sandığa tabi hizmetlerinden en son bıraktıkları derece ve kademelerine yurtdışında geçirdikleri ve borçlanmak istedikleri sürenin her üç yılına bir derece ve her yılına bir kademe verilmek ve öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece, kademe ve ek göstergeleri ile emekli keseneğine esas aylığın hesabına ait tüm unsurların toplamının müracaat tarihinde yürürlükte olan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarlar esas alınarak, yine o tarihteki kesenek ve karşılık oranlarına göre hesap edilir.

GEÇİCİ MADDE 6- Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerden 1/1/1989 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar zorunlu göçe tabi tutulan, Türk vatandaşı olup Türkiye'de ikamet eden ve 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı Kanun dahil olmak üzere sosyal güvenlik kuruluşlardan gelir veya aylık almamak koşulu ile yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri bu Kanuna göre borçlandırılmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmasında sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir.

GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce hizmet borçlanması talebinde bulunanlardan; borç tahakkuku yapılmış olanların, borç tahakkuku ile ilgili işlemleri devam edenlerin, tahakkuk ettirilen borçlarını ödeyenlerin ve borçlandıkları yurtdışı hizmetleri dikkate alınarak aylık bağlanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır."

MADDE 80- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Kanunun geçici 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan 103 üncü maddede unvanları belirtilenlerin emeklilik kesenek ve karşılıkları ile emekli aylıkları ve ikramiyelerinin hesaplanmasında 29/6/2006 tarihli ve 5536 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki bu hususlara dair hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 81- 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun ek geçici 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK GEÇİCİ MADDE 6- 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde belirtilen emekli sandıkları ile kanunla kurulu diğer emekli sandıklarınca kendilerine yaşlılık, malûllük veya ölüm aylığı bağlananlar, 1/10/1972 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanun kapsamı dışında sayılırlar.

Ancak, bu Kanuna tabi hizmet süreleri, diğer kurum ve sandıklara bildirilmiş ise bu hizmetler geçerli sayılır.”

MADDE 82- 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun 323 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İş sahibi mukavele edilen yahut adet olan yahut kendisinin bağlı bulunduğu umumi mukavelede tespit olunan ücreti tediye ile mükelleftir. Çalıştırılan işçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde ödenenlerin özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda; tabi olduğu vergi mükellefiyeti türü, işletme büyüklüğü, çalıştırdığı işçi sayısı, işyerinin bulunduğu il ve benzeri gibi unsurları dikkate alarak iş sahiplerini zorunlu tutmaya, banka hesabına yatırılacak ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, brüt ya da kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net miktar üzerinden olup olmayacağını belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı müştereken yetkilidir. Çalıştırdığı işçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan iş sahipleri, işçilerinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler.

İşçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarının özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesine ilişkin diğer usul ve esaslar anılan bakanlıklarca müştereken çıkarılacak Yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 83- 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun;

1) 14 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kararlaştırılan ücret, her ay peşin olarak ödenir. İlave ücretlerin sigorta primlerinin ödenmesi mecburidir. Çalıştırılan gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda; tabi olduğu vergi mükellefiyeti türü, işletme büyüklüğü, çalıştırdığı gazeteci sayısı, işyerinin bulunduğu il ve benzeri gibi un-

surları dikkate alarak işverenleri zorunlu tutmaya, banka hesabına yatırılacak ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, brüt ya da kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net miktar üzerinden olup olmayacağını belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı müştereken yetkilidir. Çalıştırdığı gazetecilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan işverenler, gazetecilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler. Gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarının özel olarak açılan banka hesaplarına yatırılmak suretiyle ödenmesine ilişkin diğer usul ve esaslar anılan bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

2) 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “zamanında ödemeyen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına yatırılmaksızın ödenmesi durumunda, her bir gazeteci için,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 84- 31/12/1960 tarih ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

1) 41 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (11) numaralı bent eklenmiştir.

“11. 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun, 854 sayılı Deniz İş Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalıştırılan hizmet erbabından, ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak ödemelerinin özel olarak açılan banka hesabından yapılması zorunluluğu getirilenlerin banka aracılığıyla ödenmeyen ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakları,”

2) 68 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar ile 4857 sayılı Kanun kapsamında çalıştırılan hizmet erbabından, ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak ödemeleri özel olarak açılan banka hesabından yapılması zorunluluğu getirilenlerin banka aracılığıyla ödenmeyen ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakları gider olarak indirilemez.”

MADDE 85- 20/4/1967 tarih ve 854 sayılı Deniz İş Kanununun;

1) 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendindeki “yeri” ibaresinden sonra gelmek üzere, “ile zorunlu tutulan işverenler için gemiadamının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının ödeneceği banka özel hesap numarası” şeklinde değiştirilmiştir.

2) 29 uncu maddesinin birinci fıkrası ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak gemiadamına işi karşılığında işveren veya işveren vekili tarafından ödenen bir meblağdır. Çalıştırılan gemiadamına ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda; tabi olduğu vergi mükellefiyeti türü, işletme büyüklüğü, çalıştırdığı gemiadamı sayısı, işyerinin bulunduğu il ve benzeri gibi unsurları dikkate alarak işverenleri veya işveren vekillerini zorunlu tutmaya, banka hesabına yatırılacak ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, brüt ya da kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net miktar üzerinden olup olmayacağını belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı müştereken yetkilidir. Çalıştırdığı gemiadamlarının ücret, prim, ikramiye ve

bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan işverenler veya işveren vekilleri, gemiadamlarının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler. Gemiadamlarının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılan banka hesaplarına yatırılmak suretiyle ödenmesine ilişkin diğer usul ve esaslar anılan bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, gemi adamına hizmet akdinde gösterilen yer ve devrelerde tam olarak ödenmesi, işverenler ile işveren vekillerinin birinci fıkra uyarınca zorunlu tutulduğu durumlarda ise özel olarak açılan banka hesabına yatırılması mecburidir.”

3) 51 inci maddesinin son fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir. “Gemiadamının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına yatırmayan işveren, işveren vekili hakkında, bu durumda olan her gemiadamı için bin iki yüz Yeni Türk Lirası idari para cezası verilir.”

MADDE 86- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun,

1) 32 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak kural olarak, Türk parası ile işyerinde veya özel olarak açılan bir banka hesabına ödenir. Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak, yabancı para olarak kararlaştırılmış ise ödeme günündeki rayce göre Türk parası ile ödeme yapılabilir. Çalıştırılan işçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılan banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenmesi hususunda; tabi olduğu vergi mükellefiyeti türü, işletme büyüklüğü, çalıştırdığı işçi sayısı, işyerinin bulunduğu il ve benzeri gibi unsurları dikkate alarak işverenleri veya üçüncü kişileri zorunlu tutmaya, banka hesabına yatırılacak ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının, brüt ya da kanuni kesintiler düşüldükten sonra kalan net miktar üzerinden olup olmayacağını belirlemeye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı müştereken yetkilidir. Çalıştırdığı işçilerin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını özel olarak açılan banka hesapları vasıtasıyla ödeme zorunluluğuna tabi tutulan işverenler veya üçüncü kişiler, işçilerinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaklarını özel olarak açılan banka hesapları dışında ödeyemezler.

İşçinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının özel olarak açılan banka hesaplarına yatırılmak suretiyle ödenmesine ilişkin diğer usul ve esaslar anılan bakanlıklarca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

2) 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a. 32 nci maddesinde belirtilen ücret ile işçinin bu Kanundan veya toplu iş sözleşmesinden veya iş sözleşmesinden doğan ücret ödemelerini süresi içinde kasden ödemeyen veya eksik ödeyen, 39 uncu maddesinde belirtilen komisyonun belirlediği asgari ücreti işçiye ödemeyen veya noksan ödeyen, ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödemeyen işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumda olan her işçi ve her ay için yüz Yeni Türk Lirası, idari para cezası ,”

MADDE 87- 13/6/2006 tarih ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

“i) 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanun, 854 sayılı Deniz İş Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalıştırılan hizmet erbabından, ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkak ödemeleri özel olarak açılan banka hesabından yapılması zorunluluğu getirilenlerin banka aracılığıyla ödenmeyen ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakları”

MADDE 88- 19/10/2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 73 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu, 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanun, 20/4/1967 tarih ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalıştırılan işçi, gemiadamı ve gazetecinin ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikte her çeşit istihkak ödemelerinin özel olarak açılan banka hesabına yapılması halinde, bu hesaplara ilişkin bilgi ve belgelerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı ile bunlara bağlı kurum ve kuruluşlara verilmesi sırrın ifşası sayılmaz. Bu bilgi ve belgelerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunca belirlenir.”

MADDE 89- 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanunun;

1) 1 inci maddesindeki “Genel Sağlık Sigortası uygulamasına geçilinceye kadar” ibaresi metinden çıkarılmış, 5 inci maddesi ile 3 üncü maddesinin (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

2) 2 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Bu Kanun; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olmakla birlikte, 4857 sayılı Kanunun 13 ve 14 üncü maddelerine göre kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar ile bu Kanuna göre ev hizmetlerinde ay içerisinde 30 günden az çalışan sigortalılar hariç hiçbir Sosyal Güvenlik Kurumunun güvencesi altında bulunmayan ve bu Kanunun öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde belirlenecek aile içindeki kişi başına düşen gelir payının aylık tutarı 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen brüt asgari ücretin 1/3 ünden az olan ve Türkiye’de ikamet eden Türk vatandaşlarının; 5510 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde sağlanacak sağlık yardımlarını kapsar.

Yeşil kart almaya hak kazananlara 18 yaşını doldurmamış çocuklar da dahil başvuru tarihi esas alınarak yeşil kart düzenlenir. Ancak bu kişilerin yeşil kart veren birimlere başvuru tarihinden önceki bir tarihte acil haller nedeniyle sağlık hizmeti sunucusuna başvurması halinde, yeşil kart veren birimlere başvuru tarihinden önceki doksan günü geçmemesi kaydıyla sağlık hizmet sunucusuna başvurduğu tarih itibariyle yeşil kart düzenlenir.

Ancak, herhangi bir sağlık güvencesi altında olanlara bağımlı olarak sağlık hizmetlerinden yararlanması gerekenler, silahaltında bulunanlar bu Kanun kapsamı dışındadır.

Ayrıca, hane halkı arasında genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamında olmayan birisinin bulunması halinde, bu Kanunun öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde belirlenecek aile içindeki kişi başına düşen gelir payının aylık tutarı dikkate alınarak bu Kanun kapsamında değerlendirilir.

Birinci fıkradaki miktarı üç katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

3) 9 uncu maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

"MADDE 9 - Primin tahakkuk ettirileceği ay itibarıyla, yeşil kart verilen kişi sayısının üçe bölünmesi suretiyle bulunacak kişi sayısının, 5510 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına girenler için tespit edilen prim miktarı ile çarpımı sonucu bulunacak olan tutar Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesine ilave edilir."

MADDE 90- 16/5/2006 tarih ve 5502 sayılı Kanununun Ek I inci Maddesinin (a) bendinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yukarıdaki fıkra kapsamındaki kişi ve kurumlarca, 1/1/2007 tarihinden önce Kuruma gönderilen faturalardan henüz incelemesi tamamlanmamış olanlar, yukarıdaki fıkraya göre incelenerek yılı bütçesine gider kaydedilir, avans verilmiş ise mahsup edilir. Verilen avanslardan iade edilmesi gereken tutarlar, Kurum tarafından alacak hesaplarına alınır. İnceleme sonucu tespit edilen hata oranı ile incelemenin bu fıkra hükümlerine göre yapıldığı ilgili kişi ve kurumlara yazılı olarak bildirilir. 1/1/2007 tarihinden sonra Kuruma incelenmek üzere teslim edilen faturalar için, örnekleme yapılarak fatura incelemesi yöntemini kabul etmeyen gerçek veya tüzel kişiler ile kamu idarelerine ait döner sermayeli işletmeler, bu tercihlerini hizmet vermeye başlamadan önce ilgili kuruma yazılı olarak bildirir. Bildirimde bulunulmaması halinde örnekleme yöntemi kabul edilmiş sayılır. Örnekleme yöntemini kabul eden gerçek veya tüzel kişiler ile kamu idarelerine ait döner sermayeli işletmelerin sözleşme veya ilgili mevzuatı içinde sonuçlandırılmayan alacaklarına mahsup edilmek üzere incelemesine başlanmamış alacak tutarını geçmemek üzere Kurum tarafından uygun görülecek oranda avans ödemesi yapılır. Örnekleme yoluyla tespit edilen hata oranının tüm alacaklara teşmili sonucunda kalan tutarın ödenmesi dışında sağlık hizmeti fatura eden gerçek veya tüzel kişiler ile kamu idarelerine ait döner sermayeli işletmelere başka bir ödeme yapılmaz."

MADDE 91- 29/8/1977 tarihli 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 4 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesi kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan veya bu kapsamda aylık ve gelir almayan köy ve mahalle muhtarları, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılırlar. Ancak, prime esas kazançların belirlenmesinde bunlar hakkında 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hükümleri uygulanır."

MADDE 92- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun;

1) 46 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; dördüncü fıkrasında yer alan "hastalık ve analık sigortası primlerinin Sosyal Sigortalar Kurumuna veya ilgili sandıklara yatırılmasını sağlamak" ibaresi yerine "sigorta primlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna yatırılmasını sağlamak" ibaresi eklenmiştir.

"Bu Kanun, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası kapsamında olanlardan bir hizmet akdine dayalı olarak çalışan sigortalıları ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde açıklanan sandıklara tabi sigortalıları kapsar.

5510 sayılı Kanunun; 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri, ikinci fıkrası kapsamında olanlardan bir hizmet akdine dayalı olarak çalışmayanlar ve üçüncü fıkrası, 5 inci, 6 ncı ve Geçici 13'üncü maddeleri kapsamında olanlar ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında olmakla birlikte memur veya 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hük-

münde Kararnameye tabi sözleşmeli statüde bulunanlar ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu, 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu, 233 ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat kanunlarındaki hükümlerine göre sözleşmeli personel statüsünde çalışanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre geçici personel statüsünde çalıştırılanlar bu Kanun kapsamına dahil değildir.”

2) 48 inci maddesinin altıncı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primleri,”

3) 49 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşsizlik sigortası primleri ile sosyal güvenlik primlerine ilişkin hükümler

MADDE 49- İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet, işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 80 ve 82 nci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, % 1 sigortalı, % 2 işveren ve %1 Devlet payı olarak alınır.

İşverenler, işsizlik sigortasına ilişkin prim yükümlülükleri nedeniyle sigortalıların ücretlerinden herhangi bir indirim veya kesinti yapamazlar.

Herhangi bir nedenle işçinin sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar işçiden ve işverenden kesilen işsizlik sigortası primleri ile Devlet payı iade edilmez.

İşsizlik sigortasına işverenlerce ödenen primler kazancın tespitinde gider olarak kabul edilir, sigortalılarca ödenen primler de gerçek ücretin hesaplanmasında gelir vergisi matrahından indirilir.

İşsizlik sigortası primleri ile ilgili olarak; 5510 sayılı Kanunun 80, 82, 86, 88, 89, 90, 91, 93 ve 100 üncü madde hükümleri uygulanır.

İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından, sigortalı ve işyeri bazında kayıtların tutulmasından, toplanan primler ile uygulanacak gecikme cezası ile gecikme zammının Fona aktarılmasından, teminat ve hak edişlerin prim borcuna karşılık tutulmasından, yersiz olarak alınan primlerin iadesinden Sosyal Güvenlik Kurumu görevli, yetkili ve sorumludur.

Sosyal Güvenlik Kurumu bir ay içinde tahsil ettiği primler ile gecikme cezası, gecikme zammı ayrı ayrı göstermek suretiyle tahsil edildiği ayı izleyen ayın onbeşine kadar Fona aktarır. Uygulamaya ilişkin hususlar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Kurum arasında düzenlenen bir protokol ile belirlenir.

Kurum, Sosyal Güvenlik Kurumunun ay itibarıyla Fona intikal ettirdiği işçi ve işveren paylarını dikkate alarak Devlet payını Hazine Müsteşarlığından talep eder. Hazine Müsteşarlığı talep edilen miktarı talep tarihini izleyen onbeş gün içinde Fona aktarır.”

4) 53 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (B) bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primlerinden,”

MADDE 93- 16/12/1960 tarihli ve 168 sayılı Yabancı Memleketlerde Türk Asıllı ve Yabancı Uyruklu Öğretmenlere Sosyal Yardım Yapılması Hakkında Kanunun;

1) 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Yabancı memleketlerde Türk kültürüne hizmet eden Türk asıllı ve yabancı uyruklu öğretmen veya din görevlilerine; görevlerinden ayrılışları halinde kendilerine, vefatları halinde ise dul ve yetimlerine bu Kanun hükümlerine göre sosyal yardım yapılır.

Sosyal yardımdan faydalanabilmek için;

a) 25 yıl veya daha fazla hizmetten sonra görevden ayrılmak veya asgari onbeş yıl hizmeti bulunup 60 yaşını tamamlamış olmak,

b) Özürlü olması veya tedavisi mümkün olmayan hastalık sebebiyle çalışamaz hale geldiğinin, en az üç doktordan oluşan bir sağlık kurulu tarafından düzenlenecek raporla belgelenmesi ve bu raporda belirtilen sebebin görevini yapmasına engel teşkil ettiğinin Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Dışişleri Bakanlığınca uygun görülmesi,

c) Durumu yukarıdaki (a) ve (b) bentlerinde gösterilen haller kapsamına girmemekle birlikte, Dışişleri Bakanlığı tarafından takdir edilecek sebeplerle görevini bırakmış olmak,

d) Görevlerini yapmaları sırasında, şahsiyet ve Türk kültürüne hizmetlerinin sebep ve etkisiyle, buldukları ülke makamlarınca görevlerinden men edilmiş olmak,
şartlarından en az birisine haiz olunması zorunludur.”

2) 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 2- Yapılacak sosyal yardımın aylık tutarı ile yardımların tahakkuku ve ödenmesine ilişkin hususlar; ilgililerin hizmet yılları ile tamamlamış oldukları eğitimin seviyesi ve alanı, pedagojik formasyonlarının bulunup bulunmadığı, görev unvanları, yerleştikleri ülke ve mahalli geçim endekslerindeki gelişmeler dikkate alınarak, her yıl Dışişleri, Maliye ve Milli Eğitim Bakanlıkları ile Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından müştereken tespit olunur.

Bu Kanun uyarınca sosyal yardım yapılmakta olanların kendileri ile bunların tedavi yardımı ya da hastalık sigortası hakkı bulunmayan eşlerinin, Türkiye’de sağlık kurum ve kuruluşlarındaki tedavilerine ilişkin giderler ile ilaç giderleri; 8/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşlanması Hakkında Kanunda düzenlenmiş olan şartlar aranmaksızın, yeşil kart verilmek suretiyle anılan Kanun hükümlerine göre karşılanır.”

3) 4 üncü maddesinde geçen “öğretmenlerin” ibaresi, “öğretmenler ile din görevlilerinin” şeklinde; aynı maddede geçen “bunların sicilleri Milli Eğitim Bakanlığınca” ibaresi de “bunlardan öğretmen olanların sicilleri Milli Eğitim Bakanlığınca, din görevlisi olanların sicilleri ise Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 94- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimse-siz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun;

1) 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu aylıklar, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenecek ödeme gün ve dönemlerinde peşin olarak ödenir. Aylığa hak kazanma başlangıç tarihi ile ilk aylık ödemesinin yapıldığı ödeme döneminin ilişkin olduğu aya kadar olan haklar için ise defaten ödeme yapılır.”

2) Ek 1 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre aylık almaya hak kazanacak şekilde özürli olduğunu belgeleyen ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yetim olarak aylık veya gelir almakta olan çocuklardan bu kurumlardan aldıkları aylık veya gelir toplamı tutarları bu madde gereğince durumlarına göre ödenebilecek tutardan daha az olanlara; aradaki fark ilgili sosyal güvenlik kurumu tarafından (birden fazla sosyal güvenlik kurumundan aylık veya gelir alanlar için yalnızca tercih edecekleri bir sosyal güvenlik kurumu tarafından) ödenir ve bu şekilde ödenen tutarlar Hazine'den tahsil edilir.”

MADDE 95- Bu Kanunun;

- a) 79 uncu maddesi, 82 ila 88 inci maddeleri ve 90 ıncı maddesi 1/4/2008,
 - b) 93 üncü maddesi 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,
 - c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 96- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

